Liquiditeit

Beschikbare liquiditeit per 30 september 2018 (x € 1.000)	Totaal
Bankstand per 30 september 2018	**18.097**
Af: Commitments	720
Af: Garantie/borgtochtverplichtingen	-
Beschikbare liquiditeit per 30 september 2018	**17.377**

Boekwaarde en benaderde marktwaarde

Verloop waarde t/m 30 september 2018 (x € 1.000,-)	Boekwaarde	BMW
Stand per 1 januari 2018	**760**	**840**
Bij:		
Investeringen	230	
Dividendbijschrijvingen	-	
Rentebijschrijvingen	13	
	243	
Af:		
Desinvesteringen	-	
Aflossingen	52	
Ontvangen bijgeschreven dividenden	-	
Ontvangen rentetermijnen	6	
Voorzieningen	20	
	78	
Stand per 30 september 2018	**925**	**959**
Aandelenkapitaal	480	480
Cumulatief preferente aandelen	325	360
Leningen	120	120
Stand per 30 september 2018	**925**	**959**

De BMW per 30 september 2018 is berekend op € 959k. De totale stille reserve in portefeuille bedraagt derhalve € 34k. De stille reserve wordt veroorzaakt door één onderneming.

Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 30 september 2018		
	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	2	125
Conversie	-	-
Uit commitment	-	-
Uitbreiding	2	105
Herstructurering	-	-
	4	**230**

Desinvesteringen en aflossingen

Aantal financieringen uit portefeuille t/m 30 september 2018	
	Totaal
Aflossingen	1
Desinvesteringen	-
Faillissement	-
Kwijtscheldingen	-
Liquidaties	3
Conversie	-
Herstructurering	-
	4

De geliquideerde onderneming (met drie financieringen) was al volledig voorzien per 31 december 2017.

Voorzieningen

In het eerste negen maanden van 2018 is er per saldo € 20k aanvullend voorzien. In totaal is er op de portefeuille per 30 september 2018 € 442k voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 1.367k, hetgeen betekent dat ruim 32,4% is voorzien (ultimo 2017: 41,7%). Dit wordt veroorzaakt door vier bedrijven.

Risicoprofielen

Aantal mutaties risicogroepen t/m 30 september 2018	Totaal
Verhoogde risicoprofielen	
C → D	1
	1
Nieuw in portefeuille:	
C	4
	4
Desinvestering/aflossing	
C	1
D	3
	4
Totaal aantal mutaties	**9**

Revolverendheid

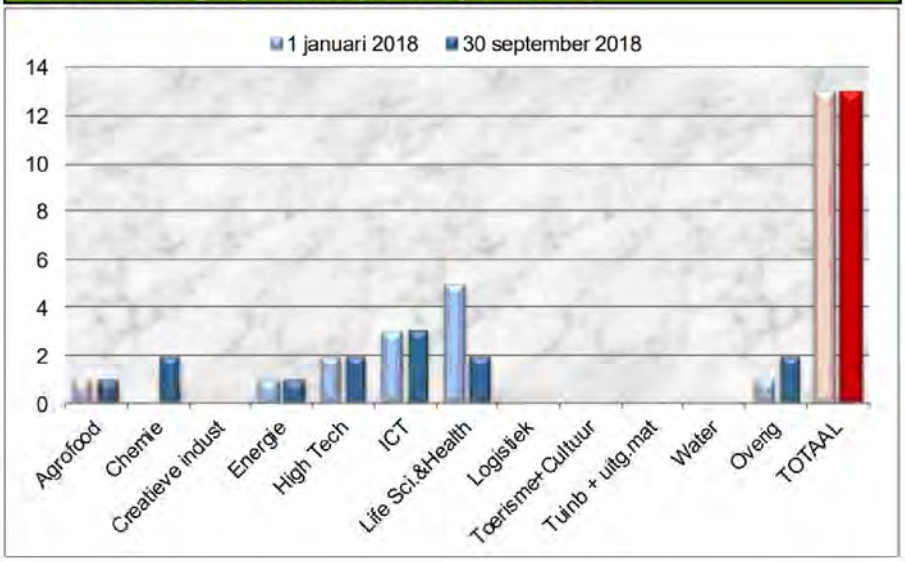
Het IFNN streeft naar revolverendheid. Gezien het aantal investeringen en desinvesteringen ultimo september 2018 is de revolverendheid nog niet van toepassing.

Boekwaarde en resultaat per subcategorie

Topsectoren

Investeringen per sector t/m 30 september 2018	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Chemie	2	125
High Tech	1	75
Overig	1	30
	4	**230**

Aantal financieringen per sector per 30 september 2018

Totaal uitstaande positie per sector per 30 september 2018

	1 januari	30 september
Agrofood	200	200
Chemie	-	125
Creatieve indust	-	-
Energie	94	94
High Tech	257	279
ICT	362	367
Life Sci.&Health	291	170
Logistiek	-	-
Toerisme+Cultuur	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-
Water	-	-
Overig	100	132
	1.304	**1.367**

Financieringen per sector uit portefeuille t/m 30 september 2018

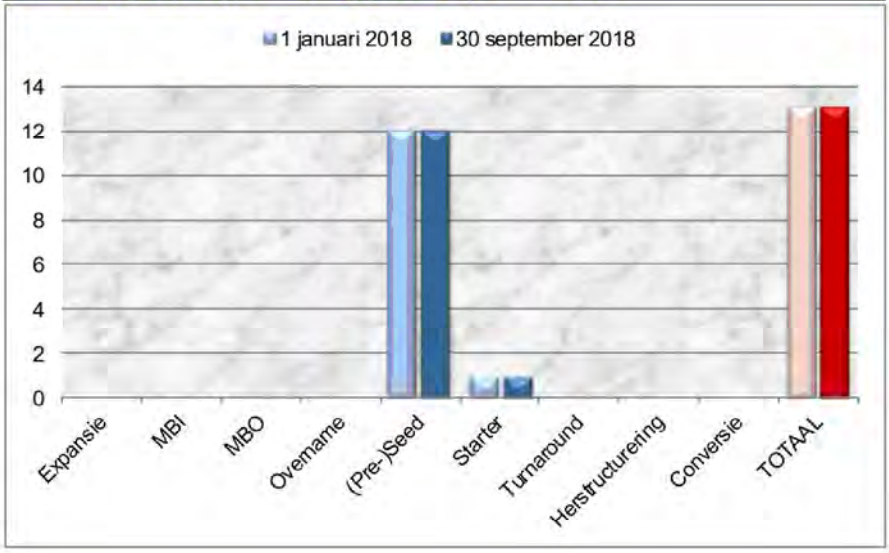
	Totaal
High Tech	1
Life Sci.&Health	3
	4

Type aanvragen

Investeringen per type aanvraag t/m 30 september 2018

	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
(Pre-)Seed	4	230
	4	**230**

Financieringen per type aanvraag per 30 september 2018

Financieringen per type uit portefeuille t/m 30 september 2018

	Totaal
(Pre-)Seed	4
	4

3. Niet-financiële informatie

Leads

In de eerste negen maanden van 2018 zijn er 50 nieuwe leads binnengekomen bij IFNN. Per einde december 2017 waren 17 leads onderhanden. Van de 67 leads zijn nog 29 leads onderhanden (22 in onderzoek en 7 in afwachting van een reactie van de onderneming), 30 leads zijn afgewezen en/of doorverwezen, 4 leads zijn ingetrokken en van 4 leads is niets meer vernomen. De belangrijkste redenen voor het afwijzen van projecten waren onder meer: kwaliteit businesscase (52,2%), kwaliteit management (8,7%), buiten regio (17,4%) en niet innovatief (21,7%). Zeven leads zijn doorverwezen naar Flinc en NOM/provinciale fondsen.

Maatschappelijk rendement

Verloop directe werkgelegenheid t/m 30 september 2018 (in FTE's)	Totaal
Stand per 1 januari 2018	**15**
Bij:	
Investeringen: nieuw	14
Mutatie bestaande portefeuille	-
	14
Af:	
Uit portefeuille: desinvest./aflossing	-
Uit portefeuille: overig	1
	1
Stand per 30 september 2018	**28**

Van de tot en met 30 september 2018 gefinancierde ondernemingen hebben vijf bedrijven IP's (patenten en octrooien).

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

Rapportage

NOM Finance

Tot en met 30 september 2018

Versie AvA

25 oktober 2018

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

1 Inleiding 3
1.1 Algemeen 3
1.2 Werkgelegenheid 4

2 Financieel 5

3 Boekwaarde portefeuille 6
3.1 Benaderde marktwaarde 7
3.2 Investeringen 7
3.3 Desinvesteringen en Aflossingen 8

4 Voorzieningen 8

5 Boekwaarde en resultaat per subcategorie 9
5.1 Topsectoren 9
5.2 Type aanvragen 9
5.3 Provincies 12

6 Vrije ruimte 14

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

1 Inleiding

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille van NOM Finance over de periode 1 januari tot en met 30 september 2018. De portefeuille is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Groei- & Overnamefonds en
- Aanjaagfonds.

Voor verdere toelichting met betrekking tot definities en formules wordt verwezen naar de "Leeswijzer" verstrekt bij de rapportage van Q1/2018.

1.1 Algemeen

In de eerste negen maanden van 2018 zijn 36 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedraagt € 7,2 miljoen. In de vergelijkbare periode 2017 zijn 22 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedroeg toen € 5,6 miljoen. Het uitstaande bedrag aan financieringen per 30 september 2018 bedraagt € 65,6 miljoen. Dit is verdeeld over 83 ondernemingen.

Het portefeuilleresultaat (het resultaat van rentebaten, ontvangen dividenden, verkopen van participaties en mutatie voorziene waardeverminderingen) bedraagt € 1,4 miljoen positief. De boekwaarde van de portefeuille per 30 september 2018 is € 29,4 miljoen (1 januari 2018: € 27,1 miljoen). De benaderde marktwaarde (hierna: BMW) van de portefeuille per 30 september 2018 is benaderd op € 70,3 miljoen (1 januari 2018: € 76,7 miljoen).

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 30 september 2018

	Totaal	Totaal 2017
Aantal uitzettingen	36	34
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	7.205	8.075
Aantal bedrijven in portefeuille	83	81
Boekw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	29.449	27.110
Benaderde marktw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	70.309	76.716
Resultaat (voor kosten) (x € 1.000,-)	1.394	8.193
In bedrijf (x € 1.000,-)	65.577	70.236
Werkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	2.338	2.539
Mutatie w erkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	-193	-322

Door het vertrek van één investment manager per Q3 bestaat het team van NOM Finance per 30 september 2018 uit 13,8 fte. In Q4 zal een nieuwe investment manager in dienst treden.

0243 310582

- Afdelingsmanager 1,0 fte
- Investment analist 0,8 fte
- Investment manager 12,0 fte (waarvan 7,0 fte beheer Investeringsfonds Groningen, FOM, MKB Fonds Drenthe en GROEIfonds)

Het team van Fonds Support Noord bestaat uit 3,5 fte per 30 september 2018.

De IC is in de eerste negen maanden van 2018 zesmaal bijeen geweest. Er zijn vijf financieringsvoorstellen, vijf herfinancieringsvoorstellen en één exitvoorstel besproken. Tav de voorstellen is positief geadviseerd en dit advies is door de directie gevolgd. Twee voorstellen zijn aan RvC voorgelegd. Dit betrof voorstellen met betrekking tot een bestaande participatie die door het voorstel een dermate hoog obligo kreeg dat die aan de RvC voorgelegd moest worden. De RvC heeft deze voorstellen goedgekeurd. De RvC is in de eerste negen maanden viermaal bijeen geweest.

1.2 Werkgelegenheid

De directe werkgelegenheid in de portefeuille per 30 september 2018: 2.338 fte (1 januari 2018: 2.539).

2 Financieel

Portefeuilleresultaat (x € 1.000,-)	september 2018	31 december 2018		
	Realisatie	Begroting	Begroting	Prognose
Rente leningen u/g *)	3.057	1.519	2.025	4.000
Dividend	2.770	2.250	3.000	2.770
Resultaat verkoop participaties	839	2.250	3.000	839
Provisies	28	49	65	37
Voorziening	-5.301	-2.483	-3.310	-7.500
Resultaat voor kosten NOM Finance	**1.394**	**3.585**	**4.780**	**146**

Tot en met september 2018 is € 3.057k renteresultaat geboekt waarvan € 879k is ontvangen (€ 2.178 bijgeschreven). De vijf grootste rente leningen u/g bedragen € 2.119k. Hiervan is € 135k ontvangen en € 1.984k bijgeschreven. Het grootste verschil tussen gefactureerde rente en ontvangst wordt verklaard doordat een aantal leningen als inactief zijn aangemerkt. Rentebijschrijvingen op inactieve posten worden direct volledig voorzien.

Onder de post **dividend** is het tot en met september 2018 ontvangen dividend opgenomen van vier ondernemingen ad € 2.769k. Er is € 2k ontvangen op **dividend cum. prefs.**

Op de desinvesteringen is een **positief verkoop participaties** gerealiseerd van totaal € 839k. Dit is door de desinvestering van twee ondernemingen. Eén onderneming is in zijn geheel verkocht. Bij de andere onderneming is een deel van het aandelenpakket verkocht.

Per 30 september 2018 is er per saldo ruim € 5,3 mln. aanvullend voorzien op waardeverminderingen binnen de portefeuille.

3 Boekwaarde portefeuille

Verloop waarde t/m 30 september 2018 (x € 1.000,-)			
	G&O	Aanjaag	Totaal
Stand per 1 januari 2018	**24.676**	**2.434**	**27.110**
Bij:			
Investeringen	6.495	710	7.205
Rentebijschrijvingen	2.816	241	3.057
	9.313	951	10.264
Af:			
Desinvesteringen	169	-	169
Aflossingen	1.246	328	1.574
Ontvangen rentetermijnen	675	204	879
Voorzieningen	5.207	94	5.301
	7.298	627	7.925
Stand per 30 september 2018	**26.690**	**2.758**	**29.449**
Aandelenkapitaal	17.888	113	18.000
Cumulatief preferente aandelen	482	-	482
Leningen	8.321	2.646	10.967
Stand per 30 september 2018	**26.691**	**2.758**	**29.449**
			BMW
Stand per 1 januari 2018	74.282	2.434	76.716
Stand per 30 september 2018	67.551	2.758	70.309
Mutatie	-6.731	325	-6.407
Aandelenkapitaal			58.860
Cumulatief preferente aandelen			482
Leningen			10.967
Stand per 30 september 2018			**70.309**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

3.1 Benaderde marktwaarde

De BMW per 30 september 2018 is benaderd op € 70,3 miljoen (1 januari 2018: € 76,7 miljoen). Hiervan heeft € 11,0 miljoen betrekking op de leningenportefeuille. De stille reserve in portefeuille bedraagt ruim € 40,9 miljoen (1 januari 2018: € 49,6 miljoen).
Het aantal portefeuilleondernemingen met een stille reserve (benaderde waarde > boekwaarde) bedraagt: 10.
Het aantal portefeuilleondernemingen (exclusief lening) met een benaderde waarde groter dan nihil bedraagt: 22 (63 inclusief lening).

3.2 Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 30 september 2018					2017	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	4	3	7	2.704	14	5.163
Conversie	-	-	-	-	3	637
Uit commitment	4	8	12	1.607	12	1.934
Uitbreiding	14	3	17	2.894	4	152
Herstructurering	-	-	-	-	1	190
	22	**14**	**36**	**7.205**	**34**	**8.075**

Er zijn de eerste negen maanden van 2018 69 (Q3/2017: 108) concrete nieuwe leads binnengekomen bij de investment managers van NOM Finance. Hierin zijn de door de investment analist in een vroeg stadium afgewezen en waar mogelijk doorverwezen (naar F-linc en/of andere financiers) financieringsaanvragen (80) niet opgenomen. Van deze leads, aangevuld met overloop uit 2017 (21), zijn 7 nieuwe bedrijven gefinancierd en zijn per einde september 20 onderhanden (11 in onderzoek en 9 afwachting reactie van de onderneming), 8 ingetrokken, 10 doorverwezen, 21 afgewezen en van 24 is niets meer vernomen.

De redenen voor afwijzingen waren onder meer kwaliteit business case, management en te vroege fase.

3.3 Desinvesteringen en Aflossingen

Aantal financieringen uit portefeuille gelopen t/m 30 september 2018

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2017
Aflossingen	2	-	2	7
Desinvesteringen	1	-	1	1
Faillissement	-	-	-	8
Kwijtscheldingen	-	-	-	5
Liquidaties	3	3	6	-
Conversie	-	-	-	3
	6	**3**	**9**	**24**

Er is tussen 1 januari en 30 september € 1.574k aan aflossingen ontvangen.
Een onderneming uit het G&O fonds, waar NOM sinds 1976 aandeelhouder was, is geliquideerd.

4 Voorzieningen

Tot en met 30 september 2018 is € 5,3 miljoen aanvullend voorzien. Dit heeft met name betrekking op de leningenportefeuille (€ 4,9 miljoen leningen en € 0,4 miljoen aandelenkapitaal).

In totaal is er op de portefeuille per 30 september 2018 € 36,1 miljoen voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 65,6 miljoen, hetgeen betekent dat 55,1% is voorzien (ultimo 2017: 61,4%).

Er zijn 6 ondernemingen waarbij de totale uitstaande positie meer dan € 2,5 miljoen is. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt ruim € 32,4 miljoen, hiervan is 70,5% voorzien.

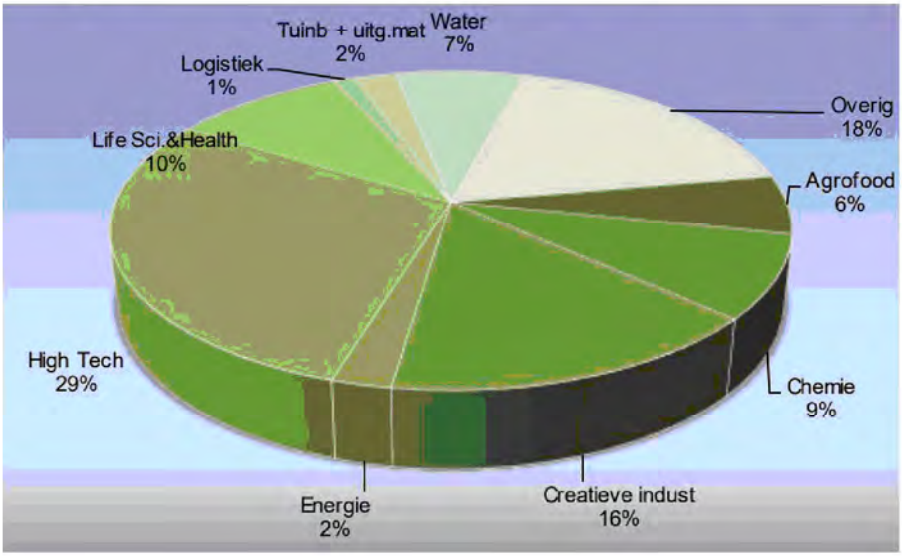
Het aantal ondernemingen met een totale uitstaande positie meer dan € 1 miljoen en voor 50% of meer voorzien bedraagt 7. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt ruim € 27,8 miljoen, hiervan is 100,0% voorzien.

Er zijn een drietal (1 januari 2018: 4) inactieve ondernemingen die in afwachting zijn van finale afwikkeling. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt per 30 september 2018 ruim € 18,8 miljoen.

5 Boekwaarde en resultaat per subcategorie

5.1 Topsectoren

Aantal portefeuille-ondernemingen per topsector per 30 september 2018

Investeringen per sector t/m 30 september 2018					2017	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Agrofood	-	-	-	-	1	60
Chemie	1	1	2	1.242	2	125
Creatieve indust	4	5	9	915	8	1.097
Energie	-	-	-	-	1	190
High Tech	11	7	18	2.489	15	3.826
Life Sci.&Health	2	-	2	955	4	2.211
Logistiek	-	-	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-	-	-
Water	-	-	-	-	1	50
Overig	4	-	4	1.605	2	517
	22	13	35	7.205	34	8.075

Aan een onderneming uit het Aanjaagfonds heeft NOM twee financieringen verstrekt (één financiering uit een bestaand commitment en één uitbreidingsfinanciering). Deze onderneming is éénmaal opgenomen in bovenstaande tabel.

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) per sector per 30 september 2018

	1 januari 2018	30 september 2018		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	3.427	1.833	231	2.064
Chemie	11.041	11.965	267	12.232
Creatieve indust	4.119	4.232	815	5.047
Energie	214	-	200	200
High Tech	11.310	11.561	1.819	13.380
Life Sci.&Health	11.764	11.036	-	11.036
Logistiek	24	-	15	15
Tuinb + uitg.mat	1.857	1.786	60	1.846
Water	837	293	429	723
Overig	25.643	18.971	63	19.034
	70.236	**61.678**	**3.899**	**65.577**

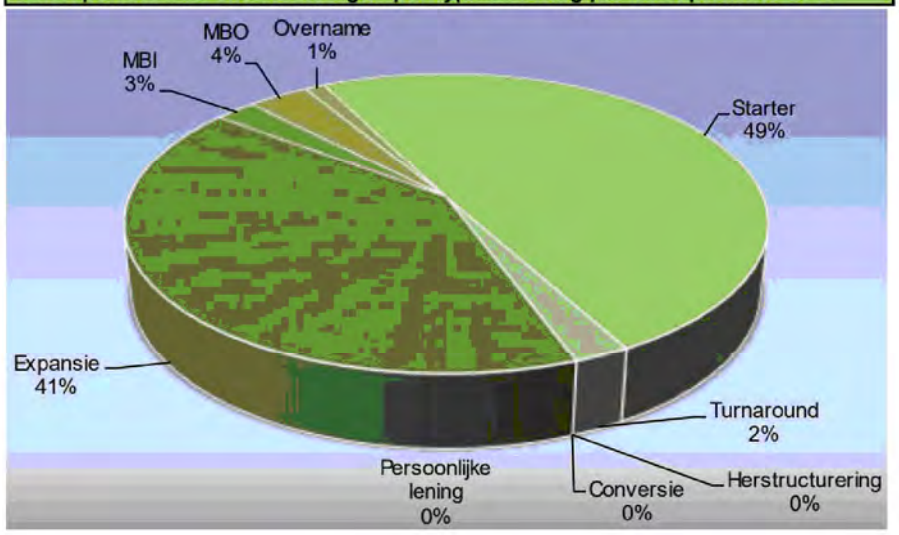
Aantal financieringen per sector uit portefeuille gelopen t/m 30 september 2018

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2017
Agrofood	1	-	1	2
Chemie	1	-	1	-
Creatieve indust	-	-	-	3
Energie	-	-	-	1
High Tech	-	-	-	5
Life Sci.&Health	1	1	2	6
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-
Water	-	2	2	-
Overig	3	-	3	7
	6	**3**	**9**	**24**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

5.2 Type aanvragen

Aantal portefeuille-ondernemingen per type aanvraag per 30 september 2018

Investeringen per type aanvraag t/m 30 september 2018					2017	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Expansie	9	3	12	2.653	12	2.423
MBI	-	-	-	-	-	-
MBO	-	-	-	-	-	-
Overname	-	-	-	-	-	-
Starter	13	10	23	4.553	22	5.652
Turnaround	-	-	-	-	-	-
Herstructurering	-	-	-	-	-	-
Conversie	-	-	-	-	-	-
	22	**13**	**35**	**7.205**	**34**	**8.075**

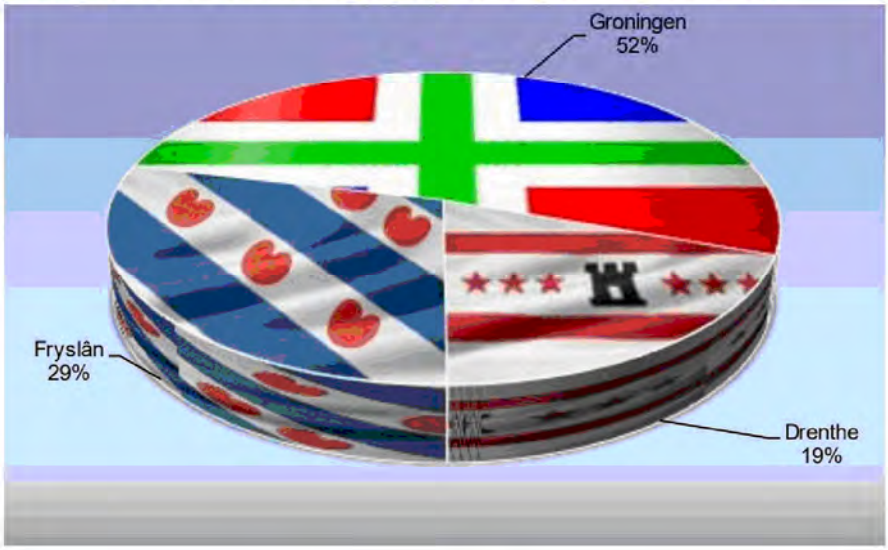
Aantal financieringen per type aanvraag uit portefeuille gelopen t/m 30 september 2018

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2017
Expansie	2	-	2	8
MBI	-	-	-	1
MBO	-	-	-	-
Overname	-	-	-	-
Starter	1	3	4	14
Turnaround	3	-	3	-
Herstructurering	-	-	-	-
Conversie	-	-	-	-
Overig	-	-	-	1
	6	**3**	**9**	**24**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

5.3 Provincies

Aantal portefeuille-ondernemingen per provincie per 30 september 2018

Investeringen per provincie t/m 30 september 2018					2017	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Drenthe	5	1	6	1.440	7	2.825
Fryslân	4	3	7	1.318	10	920
Groningen	13	9	22	4.448	17	4.331
	22	**13**	**35**	**7.205**	**34**	**8.075**

Aantal financieringen per provincie uit portefeuille gelopen t/m 30 september 2018

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2017
Drenthe	-	-	-	7
Fryslân	4	-	4	5
Groningen	2	3	5	11
Overig	-	-	-	1
	6	**3**	**9**	**24**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) DRENTHE per sector per 30 september 2018

	1 januari 2018	30 september 2018		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	471	226	231	457
Chemie	100	-	124	124
Creatieve indust	265	-	278	278
Energie	-	-	-	-
High Tech	6.016	7.281	68	7.349
Life Sci.&Health	250	250	-	250
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-
Water	339	293	-	293
Overig	890	810	-	810
	8.333	**8.860**	**701**	**9.561**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) FRYSLÂN per sector per 30 september 2018

	1 januari 2018	30 september 2018		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	1.749	1.607	-	1.607
Chemie	422	297	-	297
Creatieve indust	210	188	262	449
Energie	186	-	188	188
High Tech	1.514	838	972	1.810
Life Sci.&Health	-	-	-	-
Logistiek	24	-	15	15
Tuinb + uitg.mat	77	-	60	60
Water	282	-	297	297
Overig	10.058	938	57	995
	14.523	**3.867**	**1.850**	**5.717**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) GRONINGEN per sector per 30 september 2018

	1 januari 2018	30 september 2018		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	1.206	-	-	-
Chemie	10.519	11.668	143	11.811
Creatieve indust	3.644	4.045	275	4.320
Energie	28	-	13	13
High Tech	3.779	3.442	779	4.221
Life Sci.&Health	11.514	10.786	-	10.786
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	1.779	1.786	-	1.786
Water	216	-	133	133
Overig	14.695	17.223	6	17.229
	47.380	**48.951**	**1.348**	**50.299**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

6 Vrije ruimte

De beschikbare vrije ruimte per 30 september 2018 bedraagt ruim € 15,8 miljoen.
In totaal zijn er 21 ondernemingen uit de vrije ruimte gefinancierd, waarvan één nieuw in 2018 (2017:1). Verder is er bij één onderneming tot en met september 2018 een uitbreidingsfinanciering gerealiseerd.

Bijlage 11: Korte toelichting op de rapportages

Q2 2018 rapportage MKB Fonds Drenthe

In deze rapportage staat dat de toenemende investeringsdrang van ondernemingen die in het eerste kwartaal al werd benoemd, bleef in het tweede kwartaal. In het Jaarplan 2018 staan de doelstellingen voor dit jaar geformuleerd, zijnde twee aandelentransacties (€ 800k) en 10 (achtergestelde) leningen te verstrekken (€ 2,2 miljoen). In 2018 is voor één financiering is gekozen voor aankopen van aandelen. De directie heeft de verwachting dat de doelstelling van het aantal financieringen in 2018 gehaald zullen worden. Financieel gezien worden er qua resultaat ook geen afwijkingen van de begroting 2018 verwacht. De totale kosten over 2018 samen dan ook naar verwachting € 668.000,-- zijn en inclusief de mutaties inzake nemen van voorzieningen denkt de directie uit te komen op het begrote resultaat van € 1,245.000,--. Het liquiditeiten staatje op bladzijde 4 is onjuist. Van de oorspronkelijk beschikbaar gestelde € 13,1 miljoen aan liquiditeiten is nu nog € 5,6 miljoen beschikbaar om te investeren (Saldo van storting €13,1 miljoen, minus investeringen en toezeggingen plus opbrengsten en aflossingen minus kosten). Op dit moment is een bedrag van € 7,5 miljoen geïnvesteerd dan wel gecommitteerd aan bedrijven.

Q2 Innovatiefonds Noord Nederland B.V. (IFNN)

In het eerste halfjaar heeft de IC twee financieringsvoorstellen positief geadviseerd, waarvan één niet door is gegaan omdat men niet tot consensus kwam m.b.t. de voorwaarden van de lening. Naast die twee voorstellen heeft de directie van NOM toestemming verleend aan één nieuw financieringsvoorstel (€ 125k) en aan de uitbreiding van de financiering bij twee bestaande participaties (€ 105k).
In 2018 is het doel van IFNN om in totaal € 1,5 mln. te investeren. Dit zijn € 1 mln. aan nieuwe investeringen en € 0,5 mln. aan investeringen bij bestaande participaties. De verwachting is dat er vijf nieuwe participaties gerealiseerd worden. Op basis van het eerste halfjaar is de verwachting 2018 niet bijgesteld.

Q2 NOM

In het eerste halfjaar 2018 zijn 24 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedraagt € 4,2 mln. In de vergelijkbare periode 2017 zijn 19 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedroeg toen € 4,3 mln. Het uitstaande bedrag aan financieringen per 30 juni 2018 bedraagt € 71,8 miljoen. Deze is verdeeld over 81 ondernemingen. Het resultaat 2018 voor de kosten NOM Finance is € 2.133.000 (na nemen van voorziening van € 3,2 miljoen). Het verwachte resultaat 2018 komt uit op € 2,8 miljoen en dat is € 2 miljoen lager dan begroot over heel 2018.
In de rapportage is aangegeven dat de benaderde marktwaarde van de huidige participatieportefeuille van de NOM fors is afgenomen. Van € 76,7 miljoen naar € 67 miljoen. De benaderde marktwaarde wordt berekend door toepassing van een algemene waarderingssystematiek gebaseerd op de meest recente waarderingsinformatie van de betreffende participaties. Het risico op afwaarderen van ons aandelenbelang in de NOM, door een lagere marktwaarde dan de aankoopprijs is aanwezig, maar wordt deels beperkt, vanwege de compensatie afspraak met het Ministerie van EZK bij de overname van aandelen. Bij de jaarrekening 2018, kan dit mogelijk tot aanpassingen van de waardering bij de provincie leiden.

Korte toelichtingen Q3

Q3 2018 rapportage MKB Fonds Drenthe
In het Jaarplan 2018 staan de doelstellingen voor dit jaar geformuleerd, zijnde twee aandelentransacties (€ 800k) en 10 (achtergestelde) leningen te verstrekken (€ 2,2 miljoen). Tot en met het derde kwartaal van 2018 is er in 10 bedrijven € 1.095k geïnvesteerd (Q3: € 695k), waarvan € 860k in zes nieuwe financieringen (Q3: € 600k). Tot en met het derde kwartaal heeft er één aandelentransactie plaatsgevonden en zijn er vijf achtergestelde leningen verstrekt. Naar verwachting zullen er in het laatste kwartaal nog vier nieuwe bedrijven worden gefinancierd met een achtergestelde lening. Daarmee wordt verwacht dat er in geheel 2018 in totaal € 1.665k wordt uitbetaald aan bedrijven in de provincie Drenthe. De directie geeft daarmee aan dat niet geheel aan de doelstelling van het aantal financieringen in 2018 wordt voldaan, maar komt wel redelijk dicht in de buurt van de doelstellingen van 2018. De totale kosten over 2018 worden nu ingeschat op € 618.000,--, dat is beter ten opzicht van de inschatting van Q2. Ook is de inschatting gemaakt dat minder hoeft te worden voorzien, dan bij de rapportages van Q2 was opgenomen. Een negatieve ontwikkeling is dat ingeschat wordt dat minder rente wordt ontvangen. Per saldo is de inschatting gemaakt uit te komen op een verlies van € 919.000 ten opzichte van een begroot negatief saldo van € 1.245.000. De inschatting is dan ook dat het resultaat beter zal zijn dan begroot. Van de oorspronkelijk beschikbaar gestelde € 13,1 miljoen aan liquiditeiten is nu nog € 4,9 miljoen beschikbaar om te investeren. Op dit moment is een bedrag van € 8 miljoen geïnvesteerd dan wel gecommitteerd aan bedrijven.

Q3 Innovatiefonds Noord Nederland B.V. (IFNN)

Q3 NOM
In de negen maanden van 2018 zijn 36 financieringen verstrekt (t/m Q2 waren dat nog 24). Het gefinancierde bedrag bedraagt € 7,2 mln. (Q2 € 4,2 mln.). In de vergelijkbare periode 2017 zijn 22 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedroeg toen € 5,6 mln. Het uitstaande bedrag aan financieringen per 30 september 2018 bedraagt € 65,6 miljoen (op 30 juni 2018 bedroeg dat nog € 71,8 miljoen). De financiering is verdeeld over 83 ondernemingen. Het resultaat 2018 voor de kosten NOM Finance is na Q3 € 1.394.000,-- en dat is 739.000 lager dan ingeschat was bij de rapportage van Q2. Het verwachte resultaat 2018 komt uit op € 146.000,-- en dat is € 4,6 miljoen lager dan begroot en € 2,6 miljoen lager dan bij de Q2 was ingeschat. Dit komt vooral doordat meer financieringen moesten worden voorzien en het resultaat op verkopen ook veel lager uitpakken dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. Kortom het exploitatieresultaat van de NOM komt in 2018 naar verwachting uit op een klein plusje en niet op het begrote resultaat van bijna 4,8 miljoen.
De verdeling van de totaal portefeuille-ondernemingen zijn ook grafisch per provincie weergegeven. Drenthe heeft een aandeel van 19%, Groningen 52% en Fryslân de resterende 29%. In de rapportage is aangegeven dat de benaderde marktwaarde van de huidige participatieportefeuille van de NOM fors is afgenomen, maar minder sterk dan in het de rapportage over Q2 was aangegeven. Van € 76,7 miljoen einde 2017 naar € 70,3 miljoen eind Q3 (dit was eind Q2 € 67 miljoen). De benaderde marktwaarde wordt berekend door toepassing van een algemene waarderingssystematiek gebaseerd op de meest recente waarderingsinformatie van de betreffende participaties. Het risico op afwaarderen van ons aandelenbelang in de NOM, door een lagere marktwaarde dan de aankoopprijs is aanwezig, maar wordt deels beperkt, vanwege de compensatie afspraak met het Ministerie van EZK bij de overname van aandelen. Bij de jaarrekening 2018, kan dit mogelijk tot aanpassingen van de waardering bij de provincie leiden. Hierover wordt op dit moment al afstemming gezocht.

1. Mogelijk vragen kunnen zijn, wat is de aanleiding om veel meer financieringen te voorzien dan begroot.
2. Waarom lopen de verkoopopbrengsten achter bij de verwachtingen?
3. Wat is de reden dat de BMW nu toch weer omhooggegaan is t.o.v. Q2 maar nog wel flink lager is dan bij de jaarrekening 2017?

N.V. NOM
Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

Correspondentieadres
Postbus 424
9700 AK Groningen

Bezoekadres
Paterswoldseweg 810
9728 BM Groningen

Aan: College van Gedeputeerde Staten provincie Groningen, Friesland en Drenthe en Ministerie van Economische Zaken en Klimaat,

t.a.v. 5.1.2e (Friesland)
5.1.2e (Groningen)
5.1.2e (Drenthe)
5.1.2e / 5.1.2e (EZK)

Groningen,
Betreft:

Geachte ,

Hierbij ontvangt u het jaarplan en de begroting 2019 zoals deze zijn vastgesteld door de Raad van Commissarissen van NV NOM in haar vergadering van 30 november 2018. Het jaarplan en de begroting vormen één geheel. Hiermee maken wij inzichtelijk binnen welke kaders de NOM haar werkzaamheden kan uitvoeren en welke resultaten zij verwacht te realiseren.

Het jaarplan speelt in op het Programma van Eisen van de gezamenlijke provincies en de beleidsdoelstellingen van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Niet alle eisen vanuit het PvE van de provincies zijn overgenomen. Immers, de NOM is er voor economische structuurversterking en die bereiken we door de vragen van ondernemers te vertalen naar concrete projecten en financieringen. Het behoort niet tot de taken van de NOM aan ledenwerving voor organisaties te doen of om projecten bij kennisinstellingen aan te dragen. Wanneer ondernemers kennis nodig hebben zoeken we daar de passende oplossing bij. Die vraag gestuurde werkwijze past in het ondersteunen van het brede MKB en alleen op die wijze zit er een intrinsieke motivatie achter elk project om tot een resultaat te komen.

De doelstellingen voor 2019 verschillen niet of nauwelijks t.o.v. 2018. We merken op dat alle prestatie indicatoren gebaseerd zijn op nieuwe projecten die in voorbereiding zijn. Daarnaast is relevant dat we niet alleen spreken over BD en FDI. Flinc en Finance maken ook deel uit van de NOM. Met betrekking tot Finance ontvangt u overigens afzonderlijk nog een notitie over de vernieuwde aanpak die ons voor ogen staat. Daaraan gekoppeld ook de vraag tot ombouw van IFNN en de beschikbaarheid van kapitaal. Het succes van de afgelopen jaren vertaald zich in terugloop van de beschikbare liquiditeiten waardoor een beroep op de statutaire verplichting tot bijstorten gedaan moet worden. Wij geven u middels de betreffende notitie in overweging om hiervoor een andere oplossing te kiezen.

Met nadruk wijzen wij u erop dat de accenten die per provincies aangegeven zijn geen één op één relatie hebben met de inzet van medewerkers van de NOM.

Tel. 050 - 521 44 44
E-mail: info@nom.nl
Internet: www.nom.nl
KvK Groningen nr. 02032331
Rabobank
IBAN: 5.1.5
BIC: RABONL2U
BTW nr. NL8045.21.086.B.01

De dynamiek van ons werk is dat het pieken qua werkbelasting afhankelijk is van de vraag van ondernemers. Een onderverdeling in uren naar de drie provincies is daarom ondoenlijk en ook niet logisch. De inzet van onze medewerkers voor de noordelijke economie is maximaal en de resultaten daarvan komen uiteindelijk ten goede aan de drie noordelijke provincies.

In het jaarplan is het totaal van inspanningen vanuit het Business Development Platform benoemd. De essenties, dat wil zeggen de te bereiken resultaten, zijn opgenomen. Daarover legt de NOM in samenwerking met de clusterorganisaties verantwoording af. De uitgebreidere onderliggende documenten zijn in bilateraal overleg besproken en vormen de basis voor de samenvattende tekst in het jaarplan met als output de doelstellingen.

Zoals bekend worden onze resultaten jaarlijks getoetst aan de hand van confirmation letters, waarbij de accountant checkt of deze aanwezig zijn. In termen van transparantie zijn we daardoor navolgbaar en controleerbaar.

Uit de begroting is af te leiden dat we nauwelijks 'out of pocket' kosten kennen en dat het leeuwendeel bestaat uit personeelskosten. De onderverdeling van de personeelskosten, op basis van IKT naar de huidige inzet op sectoren, hebben we uitgesplitst in het jaarplan.

Samenvattend bieden wij het jaarplan en begroting aan met het oog op het aanvragen van een subsidie voor 2019, waarbij het **doel, resultaat** en **mensen** in het jaarplan de vertaling zijn van de **middelen** zoals weergegeven in de begroting.

Wij staan, gericht op het doen groeien van ondernemingen als basis, voor maximale inspanningen ter versterking van de Noordelijke economie, ook in 2019.

Tot zover de ietwat droge opsomming die hoort bij de aanbieding van het jaarplan. Bijgevoegd is een memo die onze visie op de toekomst verwoord. Immers vanaf 2020 verandert het financieringsregime, zoals u eerder aangekondigd hebt. Daarnaast willen we toe naar een meerjarenafspraak tussen NOM, Provincies en EZK. Daarbij gaat het niet alleen om een herziene financieringsstructuur, maar ook om de fundamentele vraag hoe de NOM, eigendom van vier volwaardige aandeelhouders zo gepositioneerd kan worden, dat de investeringen die met name de provincies gedaan hebben door middel van de inkoop van aandelen beter renderen. Kortom hoe maken we de effectiviteit van de NOM, in het licht van het doel de noordelijke economie, structureel nog beter.

Vooral over dit laatste willen we graag met u in gesprek om samen tot een geoliede machine te komen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

To: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 11/13/2018 10:37:17 AM
Subject: RE: Stukken bespreking jaarplan NOM 2019
Received: Tue 11/13/2018 10:37:17 AM

Hoi 5.1.2e,
Dank je wel voor de terugkoppeling. Komt goed lees ik ;-)
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 13 november 2018 9:43
Aan: 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e
CC: 5.1.2e 5.1.2e
Onderwerp: RE: Stukken bespreking jaarplan NOM 2019
Hoi 5.1.2e,
Het was niet zo heel spannend. Er moeten nog wel wat verbeteringen worden gemaakt in het plan. Daar gaat 5.1.2e 5.1.2e mee bezig. De belangrijkste punten:

- Transport en logistiek wordt (beperkt) opgenomen in het jaarplan
- De begroting moeten we nog krijgen
- De samenwerking met de New Energy Coalition loopt niet goed. Er zit nog geen input van de NEC in het jaarplan. Als ze niets leveren krijgen ze ook geen geld (€100.000). Dit hadden we vorig jaar ook met HANNN.
- Er wordt iets opgenomen over de Health Hub Roden
- Ze gaan de proposities die er nu zijn opsturen naar ons voor acquisitie/TopDutch
- Ze gaan voorstellen om het IFNN om te bouwen zodat er meer geld beschikbaar is. Hier komt nog een notitie voor in 2019.
- NOM gaat niet aan de slag met toerisme. Ad hoc een adviesgesprek kan wel.

Daarnaast afgesproken dat we binnenkort om tafel gaan om te kijken hoe we het structurele exploitatietekort kunnen oplossen (meerjarig). Daarbij willen we ook weer naar kruisfinanciering gaan kijken. EZ staat open voor die discussie.
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 13 november 2018 9:28
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Stukken bespreking jaarplan NOM 2019
Hallo 5.1.2e,
Dank voor het toesturen. Nog spannende zaken besproken of gaan we gewoon verder met de NOM zoals we dat eerder ook deden?
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: vrijdag 9 november 2018 13:28
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: FW: Stukken bespreking jaarplan NOM 2019

Hoi 5.1.2e en 5.1.2e,

Hierbij het jaarplan van de NOM. Het wordt aanstaande maandag ambtelijk besproken met de subsidieverstrekkers.

Ik hou jullie op de hoogte.

Groeten, 5.1.2e

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 11/20/2018 1:38:33 PM
Subject: RE: inhuren via de NOM
Received: Tue 11/20/2018 1:38:33 PM

Hoi 5.1.2e,
Heb naar je vraag gekeken en ook even overlegd met 5.1.2e Het kan wel onder inbesteden vallen.
Mocht je nog vragen hebben, dan hoor ik het graag!
Hartelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
Team Subsidies en Inkoop | 5.1.2e @drenthe.nl
T (0592) 5.1.2e | M 5.1.2e
werkdagen: maandag-dinsdag-donderdag

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 20 november 2018 11:36
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: inhuren via de NOM
Hallo 5.1.2e,
Een poos geleden heb jij samen met 5.1.2e 5.1.2e gekeken via de checklist of een opdracht/inhuur van de provincie bij de NOM onder inbesteden viel. De conclusie is dat dit zo is, maar volgens mij kan dit niet zo maar.
Ik vraag dit, omdat team economie nu een opdracht/inhuur wil wegzetten bij de NOM. De opdracht gaat ongeveer € 100.000,- kosten, dus boven de enkelvoudige grens. Team economie heeft de NOM al een opdracht gegeven om te werven en ze hebben al een kandidaat. Ze willen dit nu gaan wegzetten onder inbesteden. Kunnen we dit onder inbesteden laten vallen?
Hartelijke groeten,

5.1.2e 5.1.2e
Coördinerende inkoper
provincie Drenthe
Team Subsidies en Inkoop | 5.1.2e @drenthe.nl
T (0592) 5.1.2e | M 5.1.2e
Mijn werkdagen zijn: maandag, dinsdagmorgen, woens- en donderdag

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: Erik Bos [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 11/20/2018 2:43:51 PM
Subject: FW: GS nota lastgevingsovereenkomst NOM
Received: Tue 11/20/2018 2:43:52 PM
GS-nota Lastgevingsovereenkomst NOM 19-11-2018.docx
Bijlage 1 Lastgevingsovereenkomst NOM (concept 19-11-2018).docx

Hallo 5.1.2e en 5.1.2e,
Hierbij het definitieve stuk. 5.1.2e, ter informatie voor jou: 5.1.2e is akkoord met het niet-meesturen van de rapportages omdat we in de vorige GS nota de Q2 rapportages wel hebben meegenomen. Daarin noemen we ook de stand van zaken omtrent de Benaderde Markt Waarde en hebben we GS geïnformeerd.
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 20 november 2018 15:35
Aan: postbusGS-stukken
Onderwerp: GS nota lastgevingsovereenkomst NOM
Hallo dames,
Hierbij de stukken. De getekende versie hebben jullie al.
Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
0592 – 5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

GS-stuk

Algemene gegevens	
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e, tst. 5.1.2e
Team	Economie
Datum	dinsdag 20 november 2018
Uiterste behandeldatum in GS: *Toelichting:*	

Teammanager
Erik Bos
Paraaf en advies *Akkoord:* *Bespreken:*

Verwijzing naar speerpunt collegeakkoord/programma begroting
2. Economisch Drenthe / 2. Regionale economie

Akkoord portefeuillehouder
Henk Brink

Intern voorbereid met
1. 5.1.2e 5.1.2e (deelneming, team BC)
2. 5.1.2e 5.1.2e (verbonden partijen, team BC)
3. 5.1.2e 5.1.2e (jurist, team BC)

Akkoord provinciesecretaris
Wim Brenkman

Archivering	
Datum:	*Registratienummer:*
	nr.
	nr.
	nr.

Communicatie
Openbaar: Ja
Persbericht: Nee
Bekendmaking: Niet van toepassing

Onderwerp

Lastgevingsovereenkomst NOM m.b.t. acquisitiegelden

Advies

1. In te stemmen met de lastgevingsovereenkomst tussen NV NOM en de provincie Drenthe m.b.t. de acquisitiegelden.
2. Gedeputeerde Brink aan te wijzen om namens GS de lastgevingsovereenkomst te ondertekenen.

Beslissing GS

Inleiding

a. Algemeen
Lastgevingsovereenkomst
Eind 2016 heeft de provincie Drenthe een bedrag van € 4 miljoen overgemaakt aan de NOM, bedoeld als budget om vanuit de NOM in specifieke situaties financieringsarrangementen te kunnen verstrekken aan (zich in Drenthe vestigende) bedrijven. De accountant van de NOM heeft geadviseerd om hiervoor een specifieke lastgevingsovereenkomst af te sluiten tussen NOM en provincie Drenthe. In goed overleg en met ondersteuning van Plas Bossinade is bijgevoegde overeenkomst opgesteld.

b. Europese aspecten
Het betreft een lastgeving (opdracht/inkoop), daarom is staatssteun niet van toepassing.

c. Economie/werkgelegenheid
Niet van toepassing.

d. Participatie
Betrokken zijn Plas Bossinade Advocaten en Notarissen.

Advies

1. In te stemmen met de lastgevingsovereenkomst tussen NV NOM en de provincie Drenthe m.b.t. de acquisitiegelden.
2. Gedeputeerde Brink aan te wijzen om namens GS de lastgevingsovereenkomst te ondertekenen.

Doelstelling uit de begroting

2.2.01 Stimulering van innovatief ondernemerschap en ondernemersklimaat

Argumenten

1.1. Door deze overeenkomst wordt de aan de NOM verleende opdracht juridisch op een adequate manier geregeld.
Het bedrag van € 4 miljoen is in 2016 overgemaakt aan de NOM. Destijds zijn al afspraken gemaakt hoe deze gelden van het Drents Acquisitie Ondersteunend Fonds, als onderdeel van het instrumentarium van ons Rode Loper-beleid, moesten worden ingezet (GS-besluit van 20 september 2016). Met de lastgevingsovereenkomst worden deze afspraken in een formele juridische overeenkomst vastgelegd. Overigens worden de daadwerkelijk te tekenen stukken nog toegestuurd.

1.2 Er wordt tegemoetgekomen aan de wensen van de accountant van de NOM.
Om het beheer van deze middelen (€ 4 miljoen) adequaat te verantwoorden in de jaarrekening

van de NOM, is deze overeenkomst nodig.

2.1. Gedeputeerde Brink heeft de NOM in portefeuille.

Tijdsplanning

Niet van toepassing.

Financiën

Niet van toepassing.

Bijlagen

Bijlagen

1. Lastgevingsovereenkomst

*Kant*tekeningen

aan Gedeputeerde Staten van Drenthe

Risico's

Niet van toepassing.

Kanttekeningen vanuit de organisatie

Niet van toepassing.

Tekst openbare besluitenlijst

Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben ingestemd met een lastgevingsovereenkomst met de NOM om maatwerk financieringsarrangementen te kunnen verstrekken aan bedrijven die zich willen vestigen in Drenthe.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 10

Concept (ID 310164)

Voorbij het bestaande…

“In het Missiegedreven Innovatiebeleid en binnen de Topsectoren staan vier maatschappelijke thema’s centraal. Landbouw, water & voedsel, gezondheid & zorg, energietransitie & duurzaamheid en veiligheid. Nederland kan op deze terreinen zorgen voor oplossingen bij wereldwijde uitdagingen. Daarmee zijn deze thema’s niet alleen belangrijk voor vernieuwing, ze zijn ook belangrijk voor onze toekomstige samenleving en economie. Bijvoorbeeld omdat we met deze technologieën betere diagnoses in de gezondheidszorg kunnen stellen en verder kunnen werken aan superbatterijen voor de opslag van duurzame energie”, aldus Staatssecretaris Keijzer.

Aansprekende uitdagingen en grote thema’s. Des te relevanter voor het Noorden, want we willen mee voorop lopen en dus … Als NOM realiseren we ons terdege dat we hier een opgave hebben die past bij de ambities van het Noorden en onze missie en visie. Aandeelhouders hebben niet voor niets geïnvesteerd in de NOM en mogen ook rendement verwachten. In de eerste plaats maatschappelijk rendement. Dat is er ook binnen de huidige mogelijkheden, maar wij zijn van mening dat we nog meer rendement kunnen halen.

WAT DOEN WE NU?

De NOM draagt bij aan de ontwikkeling van de economie in Noord-Nederland door:

1. Ondernemingen te ondersteunen bij de ontwikkelsprongen die ze tegenkomen.
2. Instituten (overheden, kennisinstellingen etc.) te ondersteunen die daaraan bijdragen.

De NOM wil haar doel, het versterken van de economische structuur in Noord-Nederland, bereiken door het stimuleren van duurzaam winstgevende economische activiteiten. Dat doet de NOM vanuit haar expertise op het gebied van investeren en financieren, innoveren en acquireren.

Als NOM richten we onze dienstverlening op ondernemingen die (willen) groeien, (willen) innoveren; en een significante toegevoegde waarde leveren aan de economie in Noord-Nederland.

De 'klassieke taken' van de NOM zijn:

Financieren
De positie van de NOM als expert voor fondsen wordt ingevuld. Op dit moment zijn we bezig met een herijking van de financieringsstructuur. Na discussie in de IC en RvC zullen we dit delen met de aandeelhouders. Het uitgangspunt is dat de ondernemer geholpen wordt in de fase van zijn ontwikkeling en ervoor zorgen dat dit zo effectief mogelijk gebeurt. Leidend hierbij is niet 'welk fonds financiert', maar hoe de ondernemer zo optimaal mogelijk geholpen wordt. Achter het loket van elk fonds moet het, vinden wij, in eerste instantie daarom gaan. Relevant is daarbij de verhouding die met NLinvest gaat ontstaan. De ROMs trekken hierbij gezamenlijk op.

Business Development
Ons uitgangspunt is dat BD moet leiden tot nieuwe producten, diensten en of IP. Dat kan via projecten waarin heel gericht met (veelal) meerdere bedrijven gewerkt wordt. Dat kan ook via een programma aanpak á la RoSF en WCCS, mits binnen zo'n programma afzonderlijke lijnen leidend zijn, gericht op het doel: producten, diensten en/of IP.
De huidige constructie van het BDplatform werkt daarbij niet efficiënt genoeg. Ons voorstel is alle beoogde BD-activiteiten bij de NOM onder te brengen en dit platform als basis voor samenwerking te gebruiken. De NOM stuurt op haar doelen en voert regie door samenwerking. Samenwerking waarbij vooraf vast staat wie deel uitmaakt van een regulier overleg vanuit overheden en clusterorganisaties. Daar wordt informatie gedeeld en worden afspraken gemaakt om te voorkomen dat mensen elkaar voor de voeten lopen of dubbel werk doen. Dit vraagt inspanning van clusterorganisaties, maar vooral van provinciale medewerkers.

FDI
Acquisitie vergt een lange adem. Er zijn veel leads nodig om tot landingen te komen. Dit is monnikenwerk. Daarnaast behoren I(nvestor) R(elations) gesprekken tot de taak van FDI. Met provincies is afgesproken gecoördineerd informatie te delen. Hierbij is vertrouwelijkheid en geheimhouding van het allergrootste belang.
De NOM managers dragen bij aan het invullen van de TOP Dutch campagne. De essentie is dat we binnen de gekozen campagnes sturen op landen, bedrijven en evenementen. Vervolgens geven we opvolging aan de leads (m.b.t. de informatie over de leads zie planning ook in bijlage 1).

Flinc
Flinc bestaat 10 jaar en maakt inmiddels deel uit van het takenpakket. Elk jaar wordt een grote groep starters begeleid naar een financiering van hun onderneming. Het schrijven van een businessplan hoort daar niet bij, omdat daar voldoende gekwalificeerde marktpartijen voor zijn. Tot de taken hoort tevens het onderhouden van een netwerk van (deels private) financiers. Ten behoeve van het bredere MKB in Groningen zijn recent de activiteiten uitgebreid.

FSN
Een recente NOM taak is de dienstverlening voor de voorbereiding, bewerking en onderhoud van alle contracten en verplichtingen voor de fondsen die de NOM beheert namens de provinciale aandeelhouders.

In Noord-Nederland gebeurt natuurlijk het één en ander. Een niet limitatieve opsomming:

- Waterstof economie. Welke projecten worden ontwikkeld?
- Gezonde voeding. Recent hebben we een concept voorstel ontwikkeld.
- Dutch Tech Zone. Al diverse malen is de NOM gevraagd wat zij als aanvullende inzet (naast de huidige activiteiten in de regio) in het gebied zou kunnen doen.
- Binnen alle provincies zijn ondernemers bezig rondom het thema Circulaire economie.
- De nieuwe EBNN wil een platform zijn voor monitoring en richting geven aan trends die bijdragen aan de economische structuurversterking in het Noorden, maar dan moet er wel uitvoeringscapaciteit zijn.
- Er wordt gewerkt aan een aanvalsplan Logistiek. Wanneer de uitkomsten daarvan bekend zijn, is de verwachting dat er het nodige werk aan de winkel is.
- Perspectief Groningen. Met EBG, Groningen Seaports en SNN wordt gewerkt aan samenwerking.
- Op enige termijn lijkt het erop dat de activiteiten van TCNN worden afgebouwd. Niettemin is er behoefte aan de expertise van TCNN, specifiek in het aanjagen en managen van concrete complexe innovatietrajecten waarin meerdere Noordelijke MKB-ers deelnemen. Met name de kleinere bedrijven die anders niet op enigerlei wijze aan bod komen.
- Toerisme is een relevante sector waar alle Provincies zoekend zijn naar hun rol.
- Landelijk is een nieuwe structuur ontwikkeld m.b.t. internationalisering. Aan de private kant NL-Business onder regie van VNO NCW en aan de publieke kant NL-Trade. NL-Trade staat open voor de ROMs op voorwaarde dat er sprake is van strategie, inzet en middelen. Noord-Nederland ontbreekt daarbij tot nu toe.

Sommige ontwikkelingen sluiten aan bij de grotere doelen. Andere zijn vooral regionaal van betekenis, maar niettemin relevant. Hoe brengen we de ambities bij elkaar?

Waar liggen onze ambities?

Wij blijven als NOM ons steeds ontwikkelen. Intern borgen we de kwaliteit van onze medewerkers en de kennis en kunde die daarbij vergaard is. Wanneer we nieuwe trends zien zullen we die ook agenderen. Binnen de bestaande organisatie wordt in ruime mate invulling gegeven aan de maatschappelijke opgaven. Maar we kunnen meer. Prioriteiten voor de eerstkomende jaren zijn voor ons de volgende:

1. Ontwikkelen betekent ervoor zorgen dat alle relevante spelers bij elkaar gebracht worden. Er leeft een hardnekkig misverstand waarbij uitgegaan wordt van het eigen belang dat kennisinstellingen projecten moeten ontwikkelen. In onze visie zijn juist bedrijven leidend om die projecten te definiëren waarbij op basis van de vraag van hen partijen erbij gezocht worden. De opgaven vanuit de genoemde uitdagingen leiden tot meer vragen, o.a. vanuit EBNN, waarbij al snel naar de NOM gekeken wordt als ontwikkelaar. Logisch, maar dat zorgt ervoor dat we met de huidige

menskracht niet alle ideeën kunnen uitwerken. De provincies hebben de keuze gemaakt om de expertise van Business Development nadrukkelijk bij de NOM neer te leggen. We kunnen het rendement van Business Development vergroten door inzet van extra capaciteit. Dit willen we niet doen door het aantrekken van extra mensen, maar vooral door project gestuurde financiering waarbij op basis van het beschikbaar zijn van budget per project menskracht kan worden ingehuurd. Per project kan daarmee aanvullend en in overleg met provincies versnelling gerealiseerd worden waarbij niet eerst een heel traject van subsidiëring doorlopen hoeft te worden. Bovendien kan per project het beoogde resultaat vastgesteld worden waardoor de afrekenbaarheid vergroot wordt.
Inzet: wij verwachten dat hiervoor 1,5 tot 2 fte (op flexibele basis) voor nodig zijn om dit vorm te geven.

2. Het kan niet zo zijn dat Noord-Nederland geen deel uitmaakt van het landelijke internationaliseringsnetwerk Trade-NL. Het is een feit dat Noord-Nederlandse ondernemers achterblijven in export en dat dit een zwakte is van onze economie. Met een gerichte aanpak en gebruik makend van de landelijke mogelijkheden, kunnen we een versnelling tot stand brengen. Daarbij willen we niet voorbijgaan aan initiatieven die er al op provinciaal niveau zijn, zoals in het kader van IBDO in Drenthe. Dit initiatief wordt binnenkort ook in samenwerking met ons op Trade-NL aangesloten. Wij adviseren te kiezen voor een gezamenlijke strategie waarbij gekeken wordt welke rol de NOM hierbij speelt. Aanvullend kunnen middelen en menskracht ingezet worden.
   Inzet: additioneel 1 fte, met out of pocket budget € 25.000 (organisatiekosten).

3. Wij zien geen rol voor de NOM op het gebied van Toerisme. Dit veld is zeer specifiek en kleinschalig. Het opzetten van een grootschalige attractie waar het in het Noorden aan ontbreekt, is in feite een marktactiviteit. Tot nu toe zijn er geen serieuze marktpartijen in beeld om hier invulling aan te geven. Vanuit FDI blijven we deze sector uiteraard scannen en ondersteunen wanneer dat nodig is. Structuurversterking op dit gebied ligt veel meer voor de hand om bij brancheorganisaties onder te brengen.

4. De NOM verzoekt de provincies een overzicht te maken van medewerkers die binnen een bepaald thema aan projecten werken. Deze mensen willen we graag koppelen aan een herziene start van het BD-platform. Dit vraagt om uitwisseling van informatie, zoals dat nu omgekeerd aan de NOM gevraagd wordt. Het voorstel is tweemaandelijks bijeen te komen op een vast tijdstip en met een vaste agenda en dan samen aan de slag te gaan. Dit lijkt een simpele weinig ambitieuze inzet.

Afgezet tegen de ambities is dit viertal punten vanzelfsprekend een eerste stap. Elke keer de lat hoger leggen, daarmee komen we het verst.

Aan:
NOM
t.a.v. de heer 5.1.2e
Postbus 424
9700 AK GRONINGEN

Assen, 27 november 2018
Ons kenmerk 201803764-00789617
Behandeld door de heer 5.1.2e (0592) 5.1.2e
Onderwerp: Offerte aanvraag NOM 5.1.2e

Geachte heer 5.1.2e

Beschrijving

Robotisering, 3D-printing, big data en Internet of Things; de vierde industriële revolutie is volop gaande. Deze slimme technologieën, ook wel Industry 4.0 of Smart Industry genoemd, zorgen ervoor dat ondernemingen razendsnel en op maat kunnen inspelen op de wensen van klanten. Deze ontwikkelingen bieden volop kansen voor het Drentse MKB in de maakindustrie.

Om deze kansen te kunnen verzilveren wil de provincie Drenthe beschikbare kennis in de regio actief bij de Drentse MKB-ondernemingen brengen en ondernemingen faciliteren bij het omzetten van deze kennis naar concrete groeimogelijkheden. Hiervoor vragen we de NOM om een 5.1.2e 5.1.2e aan te stellen. Deze 5.1.2e zal exclusief in Drenthe opereren met de focus op MKB.

Profiel kandidaat

- Ervaring en netwerk in de maakindustrie/HTSM
- Ervaring met resultaatgericht netwerken
- Ervaring in het verbinden van bedrijven en kennisinstellingen
- Ervaring in het begeleiden van deze netwerken
- Een open, flexibele, doel- en resultaatgerichte werkhouding
- Afstemming met andere business developers, innovatiemakelaars en mensen 'in het veld'
- Samenwerking met Ik Ben Drents Ondernemer, Kennispoort Drenthe en de brancheorganisaties.
- Kennis van subsidieprogramma's (zowel Europees als nationaal en regionaal)
- Ontwikkelingsgerichte adviesvaardigheden
- Een proactieve insteek en die graag informatie en kennis wil delen
- Tenminste HBO werk- en denkniveau.

Resultaten per jaar:

- De 5.1.2e maakt jaarlijks een plan van aanpak, dat ter goedkeuring aan de provincie wordt voorgelegd. In dit plan van aanpak worden resultaten gedefinieerd.

Afspraken

- De 5.1.2e komt in dienst van de NOM, krijgt een werkplek bij de NOM en maakt deel uit van het Business Development Team.
- Bij langdurige ziekte/afwezigheid zorgt de NOM voor vervanging.

Periode
Vanaf 17 september 2018 tot 17 september 2020, met een tussentijdse evaluatie na een jaar.

Tijdsbesteding
Full time.

Budget
€ 110.000,- excl. btw inclusief reis- en verblijfkosten, werkgeverslasten, verzekeringen etc.

Overleg en rapportage
Er vindt zes-wekelijks overleg plaats in het provinciehuis te Assen. Het doel van de het voortgangsoverleg is afspraken maken, verbindingen te leggen en focus aan te brengen. Dit voortgangsoverleg is in ieder geval met 5.1.2e 5.1.2e van de provincie Drenthe en met andere betrokkenen wanneer dit gewenst is. De rapportage verloopt via de bestaande structuren en de afspraken die de provincie met de NOM heeft. De resultaten worden meegenomen in het jaarverslag.

Contactpersoon
Voor deze opdracht is mevrouw 5.1.2e contactpersoon, contact opnemen kan via e-mailadres: 5.1.2e@drenthe.nl of telefonisch: 5.1.2e. Voor inhoudeljike vragen kunt u contact opnemen met mevrouw 5.1.2e u kunt haar mailen op 5.1.2e@drenthe.nl of telefonisch: 5.1.2e.

Wanneer offerte?
Uiterlijk 10 december 2018

Facturatie
Maandelijks in gelijke termijnen.

U kunt uw offerte digitaal indienen bij: Post@drenthe.nl

Op deze opdracht zijn de Algemene inkoopvoorwaarden van de provincie Drenthe van toepassing, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel Noord-Nederland onder nummer 01179514.

Klachten naar aanleiding van deze aanbesteding kunnen worden ingediend bij aanbestedingsklachten@drenthe.nl.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

mevrouw drs. M.S.B. Joustra,
teammanager Subsidies en Inkoop a.i.

Bijlage(n): Voorwaarden verbonden aan het indienen van een offerte
Algemene inkoopvoorwaarden
Verwerkersovereenkomst

VOORWAARDEN VERBONDEN AAN HET INDIENEN VAN EEN OFFERTE

Nr.	Voorwaarde	
1.	Aan het inschrijven op deze offerteaanvraag kan door de aanbieder geen enkel recht worden ontleend.	
2.	U wordt verzocht de correcte ontvangst van deze offerteaanvraag binnen één week per e-mail te bevestigen (via bovenstaand e-mailadres).	
3.	De aanbieding dient in de Nederlandse taal te zijn opgesteld.	
4.	De aanbieding dient strikt op basis van het gevraagde te zijn opgesteld. Indien de aanbieder op enigerlei wijze belemmering ziet, of juist mogelijkheden tot verbetering t.a.v. het gevraagde, dan dient de aanbieder dit in de aanbieding kenbaar te maken in de vorm van een separate aanvulling. Deze aanvullingen kunnen in de vorm van een bijlage bij de aanbieding worden aangeboden.	
5.	De aanbieding dient een geldigheidsduur te hebben van Geldigheidsduur dagen na sluiting van de indieningtermijn. Gedurende deze periode is de inschrijving onvoorwaardelijk en bindend.	
6.	Aangeboden prijzen zijn vast gedurende de looptijd van het project.	
7.	De aanbestedingprocedure staat geen (prijs)onderhandelingen toe. De inschrijver krijgt éénmalig de gelegenheid een concurrerend aanbod te doen.	
8.	In de uurtarieven dienen alle kosten zoals, maar niet beperkt tot, loonkosten, premies, verzekeringen, kleding, persoonlijke beschermingsmiddelen, kosten woon-werkverkeer, reisuren, renteverlies, uitvoeringskosten en algemene kosten te zijn opgenomen met uitzondering van de geldende BTW.	
9.	De offerteaanvraag (incl. begeleidende brief) en de nota van inlichtingen vormen samen het uitgangspunt van de aanbieding.	
10.	De aanbieder gaat akkoord met de Algemene inkoopvoorwaarden van opdrachtgever.	
11.	De aanbieding dient rechtsgeldig te zijn ondertekend door een daartoe binnen uw onderneming bevoegd persoon.	
12.	De inschrijver gaat vertrouwelijk om met alle informatie die zij in het kader van deze aanbesteding verkrijgt en zal geen informatie aan derden beschikbaar stellen.	

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

Reeds openbaar (https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR611948/1)

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 11/27/2018 1:41:33 PM
Subject: FW: Lastgevingsovereenkomst NOM m.b.t. acquisitie-gelden
Received: Tue 11/27/2018 1:41:34 PM

Hoi 5.1.2e,
Zie onderstaande mail. GS zijn akkoord! Stuur jij zsm de opgemaakte stukken van de lastovereenkomst naar ons toe? Dan zorg ik dan Henk Brink ze tekent.
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 27 november 2018 14:40
Aan: 5.1.2e 5.1.2e
Onderwerp: Lastgevingsovereenkomst NOM m.b.t. acquisitie-gelden
Dag 5.1.2e,
GS hebben conform besloten over bovengenoemd stuk, ik stuur het stuk ter archivering door naar DIV.
Hartelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
Westerbrink 1
Postbus 122
9400 AC Assen
T: (0592) 5.1.2e
E: 5.1.2e @drenthe.nl
provincie.drenthe.nl

LASTGEVINGSOVEREENKOMST

tussen:

PROVINCIE DRENTHE

en

N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

Ref: 20181128-GB
d.d. 28 november 2018

INHOUDSOPGAVE

Artikel 1. Definities 4
Artikel 2. Opdracht 5
Artikel 3. Vergoeding, kosten 5
Artikel 4. Rapportages 6
Artikel 5. Communicatie en overleg 6
Artikel 6. Aansprakelijkheid, vrijwaringen 6
Artikel 7. Duur en opzegging 7
Artikel 8. Tussentijdse beëindiging 7
Artikel 9. Gevolgen beëindiging 7
Artikel 10. Kosten overeenkomst 8
Artikel 11. Overige bepalingen 8
Artikel 12. Geschillen en toepasselijk recht 9

Paraaf voor akkoord: 5.1.2e 5.1.2e

LASTGEVINGSOVEREENKOMST

DE ONDERGETEKENDEN:

1. **Provincie Drenthe**,
gevestigd te Assen,
vestigingsadres (9405 BJ) Assen aan de Westerbrink 1
KvK nr. 01179514
ten dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door gedeputeerde de heer H. Brink,
(verder te noemen: de Provincie)

en

2. **de naamloze vennootschap N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland**,
gevestigd te Groningen,
vestigingsadres (9728 BM) Groningen aan de Paterswoldseweg 810,
KvK nr. 02032331
ten dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar statutair directeur de heer 5.1.2e
(verder te noemen: NOM)

CONSIDERANS:

a. De Provincie is aandeelhouder van NOM. De overige aandelen in NOM worden door andere overheden gehouden.

b. NOM heeft onder meer als kernactiviteit het verstrekken van financiering aan bedrijven die hun activiteiten geheel of voor een belangrijk deel in Noord-Nederland uitoefenen, door aandelenparticipatie en/of achtergestelde leningen. De financiële betrokkenheid van NOM is gericht op het behalen van rendement en is bedoeld voor een beperkte periode. Leningen worden afgelost en aandelen worden na verloop van tijd (terug)verkocht.

c. De Provincie wenst aan NOM opdracht te verstrekken om – met gebruikmaking van een (aanvullend) door de Provincie ter beschikking gesteld bedrag van € 4.000.000 (zegge: vier miljoen euro) – binnen het kader van haar bedrijfsactiviteiten, op eigen naam en voor rekening en risico van de Provincie, financieringsarrangementen te verstrekken aan bedrijven die hun activiteiten geheel of voor een belangrijk deel in de provincie Drenthe (gaan) uitoefenen. NOM wenst deze opdracht te aanvaarden.

d. Partijen wensen hun afspraken ter zake van de hiervoor bedoelde lastgeving vast te leggen in deze overeenkomst.

VERKLAREN TE ZIJN OVEREENGEKOMEN ALS VOLGT:

Artikel 1. Definities

De navolgende in deze overeenkomst met een hoofdletter geschreven termen hebben de daarbij vermelde betekenis, tenzij in deze overeenkomst nadrukkelijk anders wordt vermeld:

Financieringsarrangement:	een financieringsarrangement verstrekt door NOM aan een Doelonderneming.
Bedrag:	een door de Provincie (aanvullend) aan NOM ter uitvoering van de Opdracht ter beschikking gesteld bedrag van € 4.000.000 (zegge: vier miljoen euro) zoals dat van tijd tot tijd door ontvangen Netto-opbrengsten en/of geleden Verliezen is vermeerderd of verminderd.
Boekjaar:	de periode van 1 januari tot en met 31 december van enig jaar.
Doel:	behoud van en nieuwvestiging van bedrijven in de Provincie middels het verstrekken van Financieringsarrangementen.
Doelonderneming:	een bedrijf aan wie NOM in het kader van de Opdracht een Financieringsarrangement heeft verstrekt of wenst te verstrekken.
Netto-opbrengsten:	Opbrengsten verminderd met de Vergoeding.
Opdracht:	de opdracht van de Provincie aan NOM zoals omschreven in artikel 2.1 en nader uitgewerkt in de daarop volgende bepalingen.
Opbrengsten:	alle door Doelondernemingen als vergoeding voor aan hen verstrekte Financieringsarrangementen aan NOM verrichte betalingen (alle betalingen behoudens de terugbetaling van de verstrekte hoofdsommen).
Overeenkomst:	deze overeenkomst met inbegrip van de considerans.
Partijen:	de Provincie en NOM (en ieder van hen afzonderlijk: Partij).

Vergoeding:	de vergoeding zoals omschreven in artikel 3.1.
Verliezen:	dat deel van de hoofdsommen van door NOM verstrekte Financieringsarrangementen dat door Doelondernemingen niet terugbetaald wordt c.q. door NOM niet terugontvangen wordt.

Artikel 2. Opdracht

2.1 De Provincie verleent hierbij aan NOM opdracht om – met gebruikmaking van het Bedrag – conform de bepalingen van deze Overeenkomst in eigen naam en voor rekening van de Provincie Financieringsarrangementen te verstrekken aan bedrijven die hun activiteiten geheel of voor een belangrijk deel in de provincie Drenthe (gaan) uitoefenen. NOM aanvaardt hierbij deze opdracht.

2.2 Het Bedrag zal – voor zover niet uitgeleend in het kader van de Opdracht – gedurende de looptijd van deze Overeenkomst onder NOM blijven berusten en door haar (repetitief) gebruikt mogen worden in het kader van de Opdracht, zonder gehoudenheid tot gehele of gedeeltelijke tussentijdse terugbetaling aan de Provincie.

2.3 NOM zal zich redelijkerwijs inspannen teneinde in het kader van de Opdracht Financieringsarrangementen te verstrekken aan bedrijven die conform de bij NOM gebruikelijke criteria daarvoor in aanmerking komen. NOM is echter, binnen de kaders van haar normale bedrijfsvoering en met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving (waaronder de Europese regels omtrent staatssteun), vrij in haar keuze of, aan welke bedrijven en voor welke bedragen zij Financieringsarrangementen wil verstrekken in het kader van de Opdracht, met dien verstande dat iedere overeenkomst die NOM te dier zake met een Doelonderneming wenst aan te gaan voorafgaande goedkeuring behoeft van Gedeputeerde Staten van de Provincie.

2.4 NOM zal zich redelijkerwijs inspannen teneinde nakoming door de Doelonderneming te bewerkstelligen van de in het kader van aan Doelondernemingen verstrekte Financieringsarrangementen overeengekomen betalingsverplichtingen. NOM is echter, binnen de kaders van haar normale bedrijfsvoering en met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving (waaronder de Europese regels omtrent staatssteun), vrij in de keuze en toepassing van haar debiteuren- en incassobeleid. Voor zover Verliezen ontstaan, zijn die voor rekening van de Provincie.

Artikel 3. Vergoeding, kosten

3.1 Als vergoeding voor de uitvoering van de Opdracht door NOM is de Provincie aan NOM de volgende vergoeding verschuldigd:

a. gedurende de looptijd van deze Overeenkomst: een jaarlijkse vergoeding van € 10.000,--, met dien verstande dat deze vergoeding over het eerste Boekjaar waarin deze

Overeenkomst van kracht is wordt berekend naar evenredigheid van het deel van het Boekjaar gedurende welke deze Overeenkomst daadwerkelijk van kracht is geweest;

b. gedurende de periode dat na beëindiging van deze Overeenkomst nog niet alle verstrekte Financieringsarrangementen zijn afgewikkeld: € 3.500,--.

3.2 De Vergoeding is verschuldigd in jaartermijnen telkens aan het eind van een Boekjaar en op basis van een door NOM aan de Provincie te zenden factuur.

3.3 Behoudens het bepaalde in artikel 9.1, sub f, zal de Vergoeding uitsluitend worden voldaan uit de Opbrengsten en niet ten laste van het Bedrag en evenmin aanvullend door de Provincie worden vergoed. NOM zal zelf voor tijdige voldoening van de Vergoeding conform het voorgaande lid van dit artikel zorg dragen. Indien enige termijn van de Vergoeding niet uit de Opbrengsten voldaan kan worden op het moment dat deze termijn verschuldigd is, blijft die termijn verschuldigd en zal betaling plaatsvinden zodra dat uit de Opbrengsten mogelijk is.

3.4 Alle door NOM in het kader van de Opdracht te maken kosten en onkosten worden in beginsel geacht te zijn inbegrepen in de Vergoeding. Kosten die naar de mening van NOM in redelijkheid niet aan haar kunnen worden toegerekend, legt NOM onderbouwd voor aan de Provincie. Na goedkeuring van dergelijke kosten door de Provincie kunnen deze gemaakt worden voor rekening van de Provincie.

Artikel 4. Rapportages

4.1 NOM zal na het einde van ieder Boekjaar en uiterlijk vóór 1 maart van het daarop volgende Boekjaar aan de Provincie verantwoording afleggen over de wijze waarop de Opdracht is uitgevoerd, waartoe zij in ieder geval aan de Provincie zal verstrekken:

a. een overzicht van alle verstrekte Financieringsarrangementen;
b. een overzicht van alle beëindigde Financieringsarrangementen;
c. een overzicht van eventuele betalingsachterstanden van Doelondernemingen ter zake van Financieringsarrangementen.

4.2 NOM zal voorts aan de Provincie alle aanvullende informatie inzake de Opdracht verstrekken waar de Provincie in redelijkheid om verzoekt en zo vaak als de Provincie daar in redelijkheid om verzoekt.

Artikel 5. Communicatie en overleg

5.1 Er zal ten minste één (1) maal per jaar overleg plaatsvinden tussen de vertegenwoordiger (accounthouder) van de Provincie en NOM.

5.2 Bij belangrijke gebeurtenissen inzake de Opdracht en/of verstrekte Financieringsarrangementen zal NOM de accounthouder van de Provincie aanstonds informeren.

Artikel 6. Aansprakelijkheid, vrijwaringen

6.1 Behoudens indien en voor zover sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid, is NOM niet aansprakelijk voor eventueel tekortschieten in de nakoming van de verplichtingen uit deze

Overeenkomst. Onder opzet of bewuste roekeloosheid wordt in ieder geval begrepen het zonder de in artikel 2.3 bedoelde goedkeuring verstrekken van Financieringsarrangementen.

6.2 Handelingen van werknemers en andere door NOM voor de uitvoering van de Opdracht ingeschakelde personen worden in verband met het hiervoor in dit artikel bepaalde aan NOM toegerekend. Deze personen kunnen niet zelf door de Provincie worden aangesproken. De werking van de artikelen 7:404 en 7:407 lid 2 BW is uitgesloten.

6.3 De Provincie vrijwaart NOM tegen, en zal haar volledig schadeloos stellen voor alle aanspraken van derden die verband houden met toerekenbaar tekortschieten in de nakoming door NOM van haar verplichtingen uit deze Overeenkomst en ter zake waarvan zij in verzuim verkeert en aansprakelijk is op grond van het voorgaande lid van dit artikel.

Artikel 7. Duur en opzegging

Deze Overeenkomst wordt met ingang van de dag van ondertekening daarvan aangegaan voor bepaalde tijd van tien (10) jaren en deze eindigt van rechtswege op 31 december 2028, zonder dat daarvoor enige opzeggingshandeling of andere formaliteit nodig is.

Artikel 8. Tussentijdse beëindiging

8.1 Niettegenstaande het overigens in deze Overeenkomst bepaalde, kan elk van Partijen deze Overeenkomst tussentijds en met onmiddellijke ingang beëindigen door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de andere Partij, indien de andere Partij toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van enige materiële verplichting uit hoofde van deze Overeenkomst en zij, indien de nakoming van de betrokken verplichting niet blijvend onmogelijk is, de betrokken verplichting niet alsnog nakomt binnen 30 (dertig) dagen na daartoe door de Partij jegens wie de verplichting bestaat te zijn aangemaand.

8.2 De Provincie kan voorts, niettegenstaande het overigens in deze Overeenkomst bepaalde, deze Overeenkomst tussentijds en met onmiddellijke ingang beëindigen door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de andere Partij, indien:

a. NOM in staat van faillissement is verklaard of aan haar (voorlopige) surséance van betaling is verleend, dan wel door NOM een verzoek daartoe is ingediend;
b. een besluit tot ontbinding van NOM wordt genomen;
c. de Provincie verplicht is de Opdracht (ondanks dat sprake is van een reeds lopende overeenkomst) aan te besteden, omdat niet (meer) wordt voldaan aan de criteria van artikel 2.24a en/of 2.24b Aanbestedingswet 2012.

Artikel 9. Gevolgen beëindiging

9.1 Indien deze Overeenkomst, al dan niet tussentijds, wordt beëindigd, zal NOM:

a. per de datum van beëindiging van deze Overeenkomst geen Financieringsarrangementen meer verstrekken, met dien verstande dat op dat moment reeds gedane toezeggingen en aangegane verplichtingen nagekomen mogen worden;
b. de per de datum van beëindiging van deze Overeenkomst verstrekte dan wel met inachtneming van het hiervoor sub a. bepaalde nog te verstrekken

Financieringsarrangementen afwikkelen conform de bepalingen van de desbetreffende overeenkomsten met Doelondernemingen;

c. het op het tijdstip van beëindiging van deze Overeenkomst onder haar berustende Bedrag binnen één (1) maand na dat tijdstip aan de Provincie betalen;
d. telkens na afloop van ieder Boekjaar na het Boekjaar waarin deze Overeenkomst is beëindigd en uiterlijk vóór 1 juli van het daarop volgende Boekjaar schriftelijk aan de Provincie verantwoording afleggen over de afwikkeling van de nog lopende Financieringsarrangementen, alsmede de in dat Boekjaar nog uit hoofde van die Financieringsarrangementen door NOM ontvangen bedragen onder aftrek van de over dat Boekjaar verschuldigde Vergoeding aan de Provincie betalen;
e. na het einde van het Boekjaar waarin de laatste Financieringsarrangement(en) is (zijn) afgewikkeld en uiterlijk vóór 1 juli van het daarop volgende Boekjaar aan de Provincie schriftelijk een eindverantwoording afleggen over de wijze waarop de Opdracht is uitgevoerd;
f. indien uit de eindverantwoording een positief saldo blijkt van de in het laatste Boekjaar nog uit hoofde van die Financieringsarrangement(en) door NOM te ontvangen bedragen enerzijds en de over dat Boekjaar verschuldigde Vergoeding anderzijds , dit saldo aan de Provincie betalen. Indien echter een negatief saldo blijkt, zal de Provincie dit saldo aan NOM betalen.

9.2 De Partij, die deze Overeenkomst overeenkomstig het bepaalde in de voorgaande artikelen rechtsgeldig beëindigt, is niet gehouden om te dier zake aan de andere partij enige schadevergoeding of enige andere vergoeding te voldoen, behoudens in geval van toerekenbaar tekortschieten in de nakoming van verplichtingen uit deze Overeenkomst. Beëindiging van deze Overeenkomst laat de verschuldigdheid van uit hoofde van de Overeenkomst verschuldigde bedragen onverlet.

Artikel 10. Kosten Overeenkomst

De kosten van derden in verband met het opmaken van deze Overeenkomst zullen worden gedragen door de Provincie.

Artikel 11. Overige bepalingen

11.1 Deze Overeenkomst vervangt alle eventueel eerder gemaakte andere afspraken tussen Partijen, voor zover die betrekking hebben op de Opdracht.

11.2 Tenzij anders is bepaald in deze Overeenkomst, is het Partijen niet toegestaan hun rechten en/of verplichtingen uit deze Overeenkomst geheel of gedeeltelijk over te dragen aan derden, tenzij met voorafgaande schriftelijke toestemming van de andere Partij.

11.3 Indien één of meer bepalingen van deze Overeenkomst nietig dan wel niet-rechtsgeldig zijn of worden, zal deze Overeenkomst voor het overige van kracht blijven. Partijen zullen over de bepalingen die nietig of niet-rechtsgeldig zijn of worden overleg plegen, teneinde een vervangende regeling te treffen die zo dicht mogelijk aansluit bij de oorspronkelijke bedoeling van Partijen.

Paraaf voor akkoord: 5.1.2e 5.1.2e

11.4 Deze Overeenkomst en de daarbij behorende bijlagen kunnen uitsluitend worden gewijzigd, aangevuld of anderszins worden aangepast en van enige bepaling van deze Overeenkomst kan slechts afstand worden gedaan door middel van een schriftelijk document waarin uitdrukkelijk wordt verwezen naar deze Overeenkomst. Dit schriftelijke document dient te zijn ondertekend door alle Partijen, behalve in geval van afstand van recht, in welk geval het document slechts dient te zijn ondertekend door de Partij die afstand doet van enig recht.

11.5 Het achterwege blijven door een van Partijen van een beroep op een of meer artikelen van deze Overeenkomst zal niet worden aangemerkt als afstand door die Partij van uit die bepaling(en) voor haar voortvloeiende rechten, noch als afstand van het recht om in voorkomende gevallen wel een beroep op de desbetreffende bepaling(en) te doen.

11.6 Voor zover in deze overeenkomst niet anders is bepaald, geldt voor facturen van NOM een betalingstermijn van dertig (30) dagen na factuurdatum.

Artikel 12. Geschillen en toepasselijk recht

12.1 Ter zake van alle geschillen verband houdende met de totstandkoming, de uitleg, de uitvoering of de beëindiging van deze Overeenkomst, dan wel overeenkomsten die daaruit voortvloeien, daarvan het gevolg zijn of daarmee verband houden, zal in eerste instantie uitsluitend de rechter te Groningen bevoegd zijn, onverminderd het recht van Partijen op hoger beroep en cassatie.

12.2 Op deze Overeenkomst, alsmede op alle overeenkomsten die daaruit voortvloeien, daarvan het gevolg zijn of daarmee verband houden, is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

ALDUS IN TWEEVOUD OPGEMAAKT

ONDERTEKENING:

1. **Provincie Drenthe**
Datum : …./…./…
Plaats: Assen.....

5.1.2e

H. Brink

2. **N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland**
Datum : 28./.11./.2018
Plaats: ….Groningen

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Paraaf voor akkoord:

Aan:
NOM
t.a.v. de heer 5.1.2e
Postbus 424
9700 AK GRONINGEN

Assen, 6 december 2018
Ons kenmerk 201803764-00793872
Behandeld door mevrouw 5.1.2e (0592) 5.1.2e
Verplichtingennummer 5.1.2i
Onderwerp: Opdrachtbevestiging NOM 5.1.2e

Geachte heer 5.1.2e

Hierbij verlenen wij u naar aanleiding van uw offerte van 27 november 2018, kenmerk 20180221/002, opdracht voor een 5.1.2e.

De kosten zullen worden verrekend conform uw offerte en bedragen € 110.000,00, exclusief btw.

Betaling zal plaatsvinden in 2 termijnen, een termijn van 50% in 2018 een termijn van 50% na afloop en goedkeuring van de opdracht in 2019

Wij wijzen u erop dat er geen overschrijding van de maximaal overeengekomen bedragen kan plaatsvinden, tenzij dit schriftelijk is overeengekomen.

De uitvoering van de opdracht dient te geschieden in overleg met mevrouw 5.1.2e 5.1.2e team Economie, uw contactpersoon voor deze opdracht, telefonisch te bereiken onder nummer (0592) 5.1.2e.
Voor de juiste en snelle verwerking van uw factuur dient u in de adressering ervan de naam van uw contactpersoon voor deze opdracht te vermelden. Ook dient u op uw factuur ons verplichtingennummer 5.1.2i en het kenmerk van onze opdrachtbrief te vermelden. Daarnaast wijzen wij u erop dat uw factuur moet voldoen aan de factuurvereisten voorgeschreven door de Belastingdienst.

Bij correspondentie verzoeken wij u het zaaknummer 201803764 te vermelden.
63020150/01/440275 Bijd.Proj. Ec.Stuct.fds (1)

Het niet voldoen aan de gestelde factuurvereisten kan leiden tot terugzending van de factuur.

Digitale facturen kunt u richten aan post@drenthe.nl. Facturen dienen in een PDF bestandsformaat te worden aangeleverd.

Op deze opdracht zijn de Algemene inkoopvoorwaarden van de provincie Drenthe van toepassing, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel Noord Nederland onder nummer 01179514.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

E.E. Bos,
teammanager Economie

Provincie Drenthe
T.a.v. Mevrouw 5.1.2e
Postbus 122
9400 AC Assen

N.V. NOM
Investerings- en
Ontwikkelingsmaatschappij
voor Noord-Nederland

Correspondentieadres
Postbus 424
9700 AK Groningen

Bezoekadres
Paterswoldseweg 810
9728 BM Groningen

Factuur

Factuurdatum	:	18-12-2018	Factuurnummer	:	18700173
Onze referentie	:	201803764-00793872	Debiteurnummer	:	500045

Omschrijving	BTW	Bedrag
Eerst termijn (50%) inzet 5.1.2e Maakindustrie/HTSM (verpl.nr. 5.1.2i	21 %	55.000,00

Grondslag 21% : € 55.000,00

Totaal exclusief BTW	: €	55.000,00
BTW 21%	: €	11.550,00
Totaal te voldoen	: €	66.550,00

Wij verzoeken u het verschuldigde bedrag binnen 14 dagen over te maken op IBAN Nr: 5.1.5 met BIC Code: RABONL2U, ten name van NV NOM onder vermelding van factuur- en debiteurnummer.

Tel. 050 - 521 44 44
Fax 050 - 521 44 00
E-mail: info@nom.nl
Internet: www.nom.nl
KvK Groningen nr. 02032331
Rabobank 34.83.58.369
IBAN: 5.1.5
BIC: RABONL2U
BTW nr. NL8045.21.086.B.01

Provincie Drenthe
T.a.v. Mw. 5.1.2e
Postbus 122
9400 AC Assen

Betreft: verlening boekjaarsubsidie 2019

Groningen, 18 december 2018

Beste 5.1.2e

Via deze weg dienen wij het verzoek in voor verlening van de boekjaarsubsidie 2019. Het betreft de verlening van de subsidie voor de volgende onderdelen:

- Subsidie voor apparaatskosten NV NOM 2019
- Subsidie Greenlincs 2019
- Subsidie BD Clusterorganisaties 2019

Ter onderbouwing vind je ons jaarplan 2019 alsmede onze begroting 2019 als bijlage bij deze brief.

In afwachting van jullie reactie, verblijf ik.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
NV Nom
T: 050- 5.1.2e
E: 5.1.2e @nom.nl

BEGROTING 2019
(bedragen in EUR)

	2019 Begroot
NOM Finance	
Opbrengsten	
Rente- en provisiebaten financieringen	
Rentebaten depositos	
Ontvangen dividenden	
Opbrengst commissariaten	
Resultaat verkopen participaties	
Projectmanagement	
Beheer Fondsen	
Kosten	
Personeelskosten	
Overige kosten	
Voorziening voor financiele vaste activa	
Resultaat Financieringsbedrijf	
Ontwikkelingsbedrijf	
Opbrengsten / vergoedingen	5.1.1c
Staat der Nederlanden	
Bijdrage Provincies	
Additionele financiering AH	
Bijdrage acquisitie Provincies	
Bijdrage acquisitie Gemeenten	
Projectfinanciering	
Opbrengst Detachering	
Bijdrage BD Clusterorganisaties	
Diensten aan derden	
Kosten	
Personeelskosten	
Personeelskosten Projecten	
Overige kosten	
Overige kosten Projecten	
Resultaat Ontwikkelingsbedrijf	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat na belastingen	

N.V. NOM
Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

To: 5.1.2e (5.1.2e @provinciegroningen.nl)
(5.1.2e @provinciegroningen.nl)[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e @fryslan.frl'[5.1.2e @fryslan.frl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Mon 1/14/2019 12:47:37 PM
Subject: Overzicht clusterorganisaties
Received: Mon 1/14/2019 12:47:38 PM
HANNN werkplan 2019 Noordelijke Provincies.pdf
Jaarplan 2019 NOM, NOM BD en Greenlincs.pdf
Projectplan Water Alliance 2019.pdf
Subsidieaanvraag Energyvalley 2019.pdf

Hoi,
Zoals beloofd hierbij het overzicht van onze subsidies voor de clusterorganisaties.
Subsidie 3 provincies Subsidie per provincie
NOM (incl. HTSM) 525.000 175.000
NOM Business development 500.000 166.666
Greenlincs 200.000 66.666
Water Alliance 250.000 83.333
Energy Valley 500.000 166.666
HANNN 275.000 91.666
Totaal 2.250.000 750.000
De subsidie voor NOM, NOM BD en Greenlincs is voor 2019 in 1 aanvraag samengevoegd.
Zie de bijlagen voor de jaarplannen van alle organisaties. Mochten er nog vragen zijn, dan hoor ik het wel.
Groet,

5.1.2e
Team Subsidies en Inkoop | Postbus 122, 9400 AC | Assen
T (0592) 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl
Bezoekadres Provinciehuis: Westerbrink 1 te Assen

Werkplan HANNN 2019

Dit werkplan heeft betrekking op de activiteiten die in het kader van het programma van Eisen van de drie noordelijke provincies worden uitgevoerd. Alle activiteiten van HANNN in het kader van het EFRO-project 'UniC HEIN Man Made Blue Zone' vallen buiten dit werkplan. Omdat wij ons bij dit EFRO-project primair dienen te richten op kennisontwikkeling, behouden we ons wel het recht voor om Business Development kansen die hieruit voortkomen, wel op te pakken met behulp van provinciale middelen, al dan niet geparkeerd bij de NOM.

Netwerkvorming (als onderdeel van community building):

- ***Via een beperkt aantal specifieke/thematische bijeenkomsten bij elkaar brengen van MKB, grootbedrijf en maatschappelijke organisaties (kennis-/zorginstellingen/zorgverzekeraars) gericht op het verkennen en verder brengen van kansen voor het MKB/grootbedrijf.***
- ***Bijeenkomsten dienen te zijn gericht op het geven van follow up aan ideeën/kansen (input voor fases kennisontwikkeling/ business development). Deze focus op follow up bepaald dat aantal bijeenkomsten georganiseerd op verkennen nieuwe kansen beperkt dient te zijn.***
- ***Selectieve inzet op algemene en internationale netwerkbijeenkomsten c.q. platforms. Focus hierbij met name op partijen bij elkaar brengen binnen INTERREG VA.*** (Zie "Branding")

Activiteit	**Netwerkvorming (Contactpersoon: 5.1.2e**
Beschrijving	Net als in 2018 zullen we onze 'inspiratiebronnen' (voorheen 'business borrels') meer spreiden over Noord-Nederland, waarbij het streven is om tijdens de borrels concrete follow-up afspraken te maken naar aanleiding van de pitches, waarvan de voortgang tijdens volgende borrels wordt. Per provincie zullen minimaal 2 inspiratiebronnen georganiseerd worden. Voor Healthy Ageing Startups worden in 2018 minimaal 4 Meetups georganiseerd, gericht op het ontdekken van nieuwe ondernemers en initiatieven en het ondersteunen van deze groep bij het vinden van hun weg binnen het netwerk. De Meetups worden meer toegespitst op het Healthy Living Room-concept, waarbij we proberen om gezonde producten en diensten direct te presenteren aan de consument. In 2019 zal in dit kader meer samenwerking gezocht worden met partijen als Health Hub Roden en Ynbusiness.

	In 2019 zal een symposium georganiseerd worden rondom het thema Medicijnresten in het water. Dit zal ook aanleiding zijn om nadrukkelijker de samenwerking te zoeken met de water-sector en te werken aan cross-over projecten. HANNN wordt regelmatig benaderd door bedrijven en andere instellingen met de vraag in hoeverre er draagvlak is voor een bepaald project. In 2019 wil HANNN minimaal 6 bijeenkomsten organiseren waarbij verschillende partners uit het netwerk bijeen worden gebracht om draagvlak voor een nieuw project/initiatief te verkennen. Naast ons kantoor in Groningen, en regelmatige aanwezigheid bij de Health Hub Roden, willen we in 2019 ook een herkenbare locatie in Fryslân realiseren. Naar verwachting zal dit in Heerenveen zijn waar meerdere dagen per week representanten van HANNN aanwezig zijn.
Beoogd resultaat	• 6 Healthy Ageing Inspiratiebronnen verspreid over Noord-Nederland • 4 Healthy Ageing Startup Meetups • 1 conferentie rond medicijnresten in het water. • 6 verkennende project-ontwikkelingsbijeenkomsten verspreid over Noord-Nederland (in principe 2 per provincie).
Betrokken partijen	MKB-bedrijven, kennisinstellingen, lokale bedrijfsnetwerken en lokale overheden.
Urenraming	250 uur

Activiteit	**Gezond Wonen (Contactpersoon: 5.1.2e)**
Beschrijving	In 2017 is de coalitie Vital @ Home in a Man Made Blue Zone omgedoopt tot Gezond Wonen, en is een driejarig programma opgezet met als hoofdlijnen: ○ Ondersteuning bewonersinitiatieven ○ Nieuwe Woonconcepten ○ Levenslooppakketten Totale begroting: 610.000 euro voor 3 jaar. HANNN is onderdeel van de stuurgroep en de uitvoerende entiteit. In 2019 wordt de agenda van Gezond Wonen dichter tegen de agenda van Personalized & Customized Health gebracht en wordt ook gekeken naar manieren om concrete initiatieven door te laten lopen in Business Development. Overige activiteiten in dit kader: • Participatie in RIF-initiatief Zorg(T)huis van Noorderpoort *Noorderpoort Stadskanaal wil met verschillende bedrijven het Zorg(T)huis ingerichten. Hierin worden vervolgens allerlei high- en low-tech toepassingen en hulpmiddelen gedemonstreerd voor*

	burgers, studenten, professionals, mantelzorgers, etc. Vanuit HANNN zullen relevante innovaties die op www.zorginnovatie.nl gezet worden, gescout worden om eventueel toe te passen binnen de Zorgthuis omgeving. Andersom worden de ervaringen van de gebruikers binnen Zorgthuis benut als input voor nieuwe innovaties binnen de Personalized Health funnel. • Participatie in RIF initiatief Fieldlab Practice van het Alfa-college. *Deze publiek private samenwerking heeft als doel om excellente werknemers op te leiden. Die zijn nodig om de complexe opgaven als gevolg van aardbevingen, vergrijzing en zorgvraag en energietransitie in de regio Groningen gecombineerd ter hand te nemen. Het gaat om het aardbeving-, levensloop- en energiebestendig maken van woningen en gebouwen.* • In 2019 verbreden we de activiteiten op dit thema's naar Fryslân en Drenthe, door samenwerking te zoeken op het terrein van duurzaamheid, generatiewonen, energiecoaches, etc. Ook wordt waar mogelijk een link gelegd met Interreg-projecten zoals In For Care en Vitale Regio's.

Beoogd resultaat	• Ondersteuning bewonersinitiatieven door markt en kennispartijen.
	  ○ Vorming ontwikkelfonds
	  ○ Vorming projectontwikkelaarspool
	  ○ Lobby voor betere randvoorwaarden
	• Ontwikkelen levenslooppakketten
	• Ontwikkelen nieuwe woonconcepten

Betrokken partijen*	Alfa-college, DELOS, Economic Board Groningen, Healthy Life Alliance, KAW, Menzis, Nationaal Coördinator Groningen, Noorderpoort, Philips, Stichting Zorginnovatie Nederland, Topsector LSH, Van Wijnen, Vereniging Groninger Dorpen, Vital@Home, VolkerWessels, UMCG, en (vertegenwoordigers van) eindgebruikers.
Urenraming	In cash bijdrage aan coalitie: 25.000 euro verspreid over 3 jaar Urenbijdrage aan coalitie per jaar: 100 Overige werkzaamheden in het kader van coalitie: 250 uur Participatie in RIF's: 150

Activiteit	**Personalized & Customized Health (Contactpersoon: 5.1.2e)**
Beschrijving	In 2018 is de Regiegroep Personalized en Customized Health ingesteld, welke een convenant heeft opgesteld met als centraal uitgangspunt dat zorg en gezondheid zo dichtmogelijk bij het individu georganiseerd moet worden. HANNN ondersteunt deze regiegroep als in opdracht van de provincie Groningen, maar in het kader van dit Noord-Nederlandse werkplan willen we de koers die in 2017 is ingeslagen, graag voortzetten:

	de versterking van een innovatiefunnel. Hierin zullen ook de activiteiten van HANNN op het terrein van Serious Gaming geïntegreerd worden. Aan het begin van de trechter zijn het de maatschappelijke vraagstukken die de input vormen voor de ontwikkeling van nieuwe innovatieve producten en diensten. Vervolgens gaan deze producten en diensten de funnel in, en moeten een aantal hordes genomen worden om de markt te bereiken. Voor de begeleiding van ondernemers tijdens deze fasen zijn in Noord-Nederland veel partijen aanwezig. Daarom zal HANNN zich concentreren op: 1. vorming van een coalitie om de funnel tot stand te brengen 2. het ophalen van vraagstukken vanuit de maatschappelijke netwerken die wij onderhouden en het koppelen aan innovatieve bedrijven die hiermee aan de slag willen 3. het stimuleren van de vraagkant door het vinden van goede communicatiekanalen met eindgebruikers (zie ook branding), wat ook weer input kan zijn voor het begin van de funnel.

Beoogd resultaat	• Een doorlopende innovatiestructuur op het gebied van Personalized Health, waarbij HANNN
	  ○ Minimaal 5 mkb-bedrijven helpt bij het vinden van maatschappelijke vraagstukken waar een innovatie voor ontwikkeld kan worden.
	  ○ Minimaal 5 mkb-bedrijven helpen bij het bereiken van een breder publiek met deze producten.

Betrokken partijen	eHealth Proeftuin, Health Hub Roden, Healthy Ageing Campus, IkDus, Kennisinstellingen, Life Coöperative, NOM (Region of Smart Factories), , Philips (Innovatie Cluster Drachten), Start-ups en MKB, Stichting Zorginnovatie Nederland, Stichting Game Incubator Noord-Nederland, gaming-sector Noord-Nederland, kennisinstellingen, Coalitie Gezond Wonen, Regiegroep Personalized & Customized Health,
Kostenraming	Inzet van HANNN wordt ingeschat op 500 uur.

Activiteit	**De Gezonde Beweging (Contactpersoon: 5.1.2e)**
Beschrijving	De gezondheidssituatie in onze regio is verre van rooskleurig. Als gevolg van een ongezonde leefstijl zijn er gebieden in de Noord-Nederland waar het percentage volwassenen met meerdere chronische aandoeningen hoog is en de levensverwachting jaren lager dan andere regio's. Vele partijen willen hier iets aan doen. Er was een tijd dat gezondheid vooral het domein was van de gezondheidszorg, maar dat verandert in snel tempo. Preventie komt steeds hoger op de politieke, economische en maatschappelijke agenda te staan. Ook op het domein van sport en bewegen valt nog een wereld te winnen, zeker waar het de ontsnippering van initiatieven betreft. Daarom is een coalitie gevormd:

	De Gezonde Beweging. Een krachtenbundeling om meer impact te hebben op de gezondheid van de regio met behulp van sport en bewegen in de breedste zin van het woord. Voormalig topsporter [redacted] (marathonschaatsen en wielrennen) is aangetrokken om vorm te geven aan deze agenda. Onder de Gezonde Beweging vallen de volgende activiteiten: • Healthy Ageing Tour met bijbehorende gezondheidspleinen/karavaans & legacy • De Kopgroep: Initiatief voor werkgevers die aan de slag willen met de (mentale) gezondheid van hun werknemers. • De Daily Mile & bijbehorende challenge: basisscholen zo ver krijgen om elke dag een kwartier te bewegen tussen de lessen door. • Het Fitte Brein – samenwerkingsverband met de Noord-Nederlandse damverenigingen om jong en oud via dammen met elkaar in contact te brengen en mentaal fitter te maken. • HANNN Walking Football toernooi • HeaLIQs (Europees project rond mobiele 'huiskamers voor gezondheid) • Start-up Meetups • De Rookvrije Generatie

Beoogd resultaat	Beoogd resultaat:
	• 20 scholen in Noord-Nederland aan de Daily Mile
	• 1 Healthy Ageing Tour
	  ○ 6 etappes elite-rensters
	  ○ 3 etappes Junioren
	  ○ 1 Healthy Ageing Tour-krant
	  ○ 2 sportieve activiteiten rondom de tour
	  ○ 3 gezondheidspleinen
	• 1 Walking Football Toernooi
	• Opschaling Het Fitte Brein

(beoogde) betrokken partijen	De Noord-Nederlandse Rabobanken, Health-i-Port, Regiowerking en de Noord-Nederlandse damverenigingen, Menzis, Alles is Gezondheid, gemeenten, kennisinstellingen, werkgevers.
Kostenraming	1000 uur.

Activiteit	Kennisontwikkeling (als fase A van Business Development) (Contactpersoon: 5.1.2e)
Beschrijving	Het faciliteren van bedrijven gebeurt in belangrijke mate binnen voornoemde specifieke thema's. HANNN zet zich in op het zoveel mogelijk betrekken van MKB bedrijven bij de projecten die in het kader van Personalized & Customized Health, De Gezonde Beweging en Gezond Wonen worden geformuleerd. Daarnaast faciliteert HANNN: Het Noord-Nederlandse Life Science cluster ○ Projectontwikkeling ○ Versterken internationale samenwerking • Healthy Lifestyle, toegespitst op Healthy Ageing @ Work. ○ Ontwikkelen, verbreden en versterken van het aanbod van effectieve samenhangende programma's op de werkvloer en het vergroten van de markt. ○ Ontwikkeling en uitrol van een effectief en integraal programma binnen SW-bedrijven Een belangrijk instrument voor het bereiken van bedrijven is het landelijke platform www.zorginnovatie.nl . HANNN is een van de founding fathers van deze site waarop iedereen zijn of haar zorginnovatie kan toevoegen. Op basis van een reeks parameters wordt vervolgens bepaald hoe ver een project al is (is er voldoende funding, is het al ergens geïmplementeerd, hoeveel mensen zijn hier enthousiast over, etc). Dit platform is enerzijds een etalage voor succesvolle innovaties vanuit de regio, en anderzijds is het een goede manier om te scouten welke nieuwe initiatieven er ontplooid worden. Kansrijke ondernemers kunnen vervolgens door het netwerk ondersteund worden bij het vinden van de juiste contacten, funding, enzovoorts. • HANNN neemt contact op met alle bedrijven en instellingen die hun innovatie toevoegen aan www.zorginnovatie.nl. Waar mogelijk worden zij verder geïntroduceerd binnen het netwerk en gefaciliteerd bij het verder ontwikkelen of opschalen van product/dienst. Belangrijke voorwaarde is wel dat de innovatie een oplossing is voor een probleem en aansluit bij de behoeften van de eindgebruiker. • HANNN stimuleert alle partners om innovaties toe te voegen aan www.zorginnovatie.nl om zo de kans op implementatie in eigen en andere regio's te bevorderen.
Beoogd resultaat	• 30 MKB-bedrijven faciliteren door ze goed door te verwijzen dan wel introduceren bij relevante partijen (bedrijven, kennis/zorginstellingen. • Het genereren van projectideeën/kansen voor MKB, op kansrijkheid selecteren en doorontwikkelen van minimaal 5 projecten tot fase van BD/R&D projecten Bovengenoemde resultaten zullen worden gemonitord en gekwantificeerd en worden opgenomen in de periodieke rapportage.
Betrokken partijen	Life Cooperative, Health Hub Roden, Innexus, Bewegingscentrum

	Leeuwarden, Ynbusiness, Start-up communities, NOM, kennisinstellingen en regionale overheden.

Maatschappelijke agenda

Activiteit	**Netwerk Anders Oud 2030 (Contactpersoon: 5.1.2e)**
Beschrijving	Sinds 2014 mede coördineert HANNN de uitvoering van het Netwerk Ouderenzorg Regio Noord (onderdeel van Nationaal Programma Ouderenzorg (NPO)). Hiervoor werken talrijke landelijke en regionale organisaties samen. In de regiotafels die we in de vier noordelijke provincies (Groningen, Drenthe, Friesland, Overijssel) hebben georganiseerd, hebben ouderen zelf een nadrukkelijke stem gekregen in wat zij belangrijk vinden. Dit leverde veel nieuwe inzichten op over hoe we elkaar nodig hebben om zorg voor en met elkaar anders te organiseren. NPO is eind 2016 geëindigd en vanaf 2017 zette we de regiotafels met ouderen voort in de noordelijke regio's onder de titel Anders Oud 2030.

Beoogd resultaat	• Onderhouden netwerk dat ingezet kan worden voor
	  ○ Ophalen van vraag
	  ○ Ontwikkeling nieuwe concepten en producten
	  ○ Implementatie van nieuwe concepten en producten
	• Bijdragen aan het realiseren van een samenhangend zorgaanbod dat beter is afgestemd op de individuele behoeften van ouderen.

Betrokken partijen	Coördinatie door HANNN en ZIF (Zorg Innovatie Forum). Betrokken partijen bij de regiotafels naast ouderen zijn: patiëntenorganisaties, zorgbelang, zorginstellingen, kennisinstellingen, gemeentelijke instellingen en MKB.
Kostenraming	250 uren op jaarbasis

Activiteit	**Alliantie Gezondheid en Geletterdheid (Contactpersoon: 5.1.2e)**
Beschrijving	HANNN heeft in 2016 de Alliantie Gezondheid en Geletterdheid getekend en is daarmee (samen met 68 andere (landelijke) partijen) partner geworden van dit programma. Wanneer mensen moeite hebben met lezen, schrijven of rekenen, heeft dit vaak directe gevolgen voor hun gezondheid en gezondheidsvaardigheden. HANNN zet zich in voor het terugdringen van laaggeletterdheid en wil de aandacht voor laaggeletterdheid in Noord-Nederland vergroten. Dit doen we door: • Vanuit de 'First Man-Made Blue Zone' ambitie, laaggeletterdheid en het bevorderen van gezondheid mee te nemen op de agenda van Noord-Nederland. • Partijen vanuit het netwerk bij elkaar te brengen om nieuwe producten, diensten en concepten tot stand te brengen.

	• Communicatie namens het gehele netwerk over laaggeletterdheid.
Beoogd resultaat	Taal maakt gezonder, gelukkiger, taal doet participeren en taal maakt actiever en productiever op de arbeidsmarkt. Door laaggeletterdheid mee te nemen op de agenda levert HANNN een bijdrage aan de aanpak van laaggeletterdheid en vergroot de aandacht hiervoor in Noord-Nederland.
Betrokken partijen	Diverse publieke en private organisaties.
Kostenraming	156 uren op jaarbasis

Activiteit	**Branding (Contactpersoon: 5.1.2e)**
Beschrijving	○ Zorgdragen voor branding/positionering Noord-Nederland als topregio voor healthy ageing richting beperkt aantal Nederlandse/EU-regio's ○ Zeer selectieve inzet op algemene en internationale netwerkbijeenkomsten c.q. platforms. ○ Zorgdragen voor branding/positionering van N-Nederland als topregio voor healthy ageing richting beleidsmakers in Den Haag (MEZ) en Brussel Qua communicatie-uitingen staan de volgende activiteiten gepland: ○ 2 maal per jaar uitgave van AHA! Magazine ○ Maandelijkse digitale nieuwsbrief ○ Onderhoud en ontwikkeling van hannn.eu als zakelijk portal voor healthy ageing-activiteiten ○ Onderhoud en ontwikkeling van Meergezondejaren.nl als publieksportal voor gezonde activiteiten ○ Communicatie rond Healthy Ageing Week ○ Healthy Ageing Tour karavaan ○ Presentaties voor relevante gezelschappen ○ Ontvangen van relevante delegaties Daarnaast wordt contact onderhouden met: • Het ministerie van VWS ○ HANNN is regio-netwerk van het VWS-preventie initiatief 'Alles is Gezondheid' en is vanuit die rol ook regelmatig gesprekspartner voor nieuwe beleidsagenda's en projecten. Wij werven bedrijven en organisaties die bereid zijn een 'pledge' te ondertekenen rond hun bijdrage aan een gezonder Nederland. ○ ZonMW schrijft regelmatig calls uit gericht op Healthy Ageing. HANNN onderhoudt contact en speelt waar mogelijk in op deze calls.

	• Ministerie Economische Zaken
	  ○ Topsector LSH: HANNN heeft goede contacten met de topsector en heeft hen onder andere betrokken bij Vital @ Home in a Man Made Blue Zone.
	  ○ Health Holland: de internationale branding van de Nederlandse economische speerpunten. HANNN heeft goede contacten met onder andere de personen die strategische agenda's opstellen en internationale missies samenstellen.
	• HANNN is voorbeeldregio op het terrein van EIP-AHA en wordt vanuit die rol ook betrokken bij relevante discussies vanuit de relevante directoraten en de Europese commissie.
	• HANNN coördineert in opdracht van het UMCG de regionale activiteiten in het kader van het EIT Health consortium. Dit is een van de grootste health-consortia ter wereld met een totaalbudget van ca. 2 miljard euro gedurende de komende 10 jaar. Hier komen projecten uit voort waarvan het regionale MKB kan profiteren.
	• HANNN is Healthy Ageing Liason office voor ScanBalt, een verzameling Life Science & Health clusters rondom de Oostzee (Scandinavië, Baltische Staten, Duitsland en Polen) en is vertegenwoordigd in de Executive Committee.
	• HANNN is lid van de Alliantie Nederland Rookvrij en mobiliseert voor deze alliantie partijen in Noord-Nederland die bij willen dragen aan de ambitie van een Rookvrije Generatie. Daarbij kan HANNN gebruik maken van de expertise en ontwikkelde communicatiemiddelen door de achterliggende organisaties.

Beoogd resultaat	Zichtbaar maken van het netwerk, partners binnen het netwerk en activiteiten richting Noord-Nederlandse, Landelijke en Europese relevante partijen. Daarnaast het inspireren van het individu om gezondere keuzes te maken.
Betrokken partijen	NDC, Scanbalt, zorginnovatie.nl, iWink, EIT Health, HA Tour.
Kostenraming	Out of pocket: ca 15.000 euro Uren: 700

Begroting 2018

Besteding provinciale middelen

1. Bijeenkomsten	€	19.210
2. Business/projectontwikkeling		
3. Beleidsbeinvloeding		
4. Communicatie	€	25.000
5. Personele inzet*	€	190.485
6. Governance	€	2.250
7. Bureaukosten/inhuur derden**	€	52.000
8. Reis-en verblijfkosten	€	8.000
Totaal		**275.000,00**

**Personele inzet betreft uren gemaakt voor de activiteiten passend binnen de door de drie noordelijke provincies geschetste kaders.

Het bedrag van 136.815 betreft ca 60% van de totale personele lasten. Hieronder een inschatting van het percentage in te zetten uren per personeelslid voor activiteiten zoals in het werkplan omschreven:

Naam	**Functie**	**brutojaarloon (incl werkgl)**	**Inzet provincia le kaders**	**Inzet provinciale kaders**
5.1.2e	Projectmanager	5.1.1c		
5.1.2e	Directeur			
5.1.2e	Projectmedewerker			
5.1.2e	Projectmedewerker			
	Trainee			
5.1.2e	Projectmedewerker			
	totaal	317.475	60%	190.485

** Onder bureaukosten vallen onder andere de kosten voor huisvesting, financiele administratie, ondersteuning HRM, accountantskosten en de kosten voor catering van bijeenkomsten.

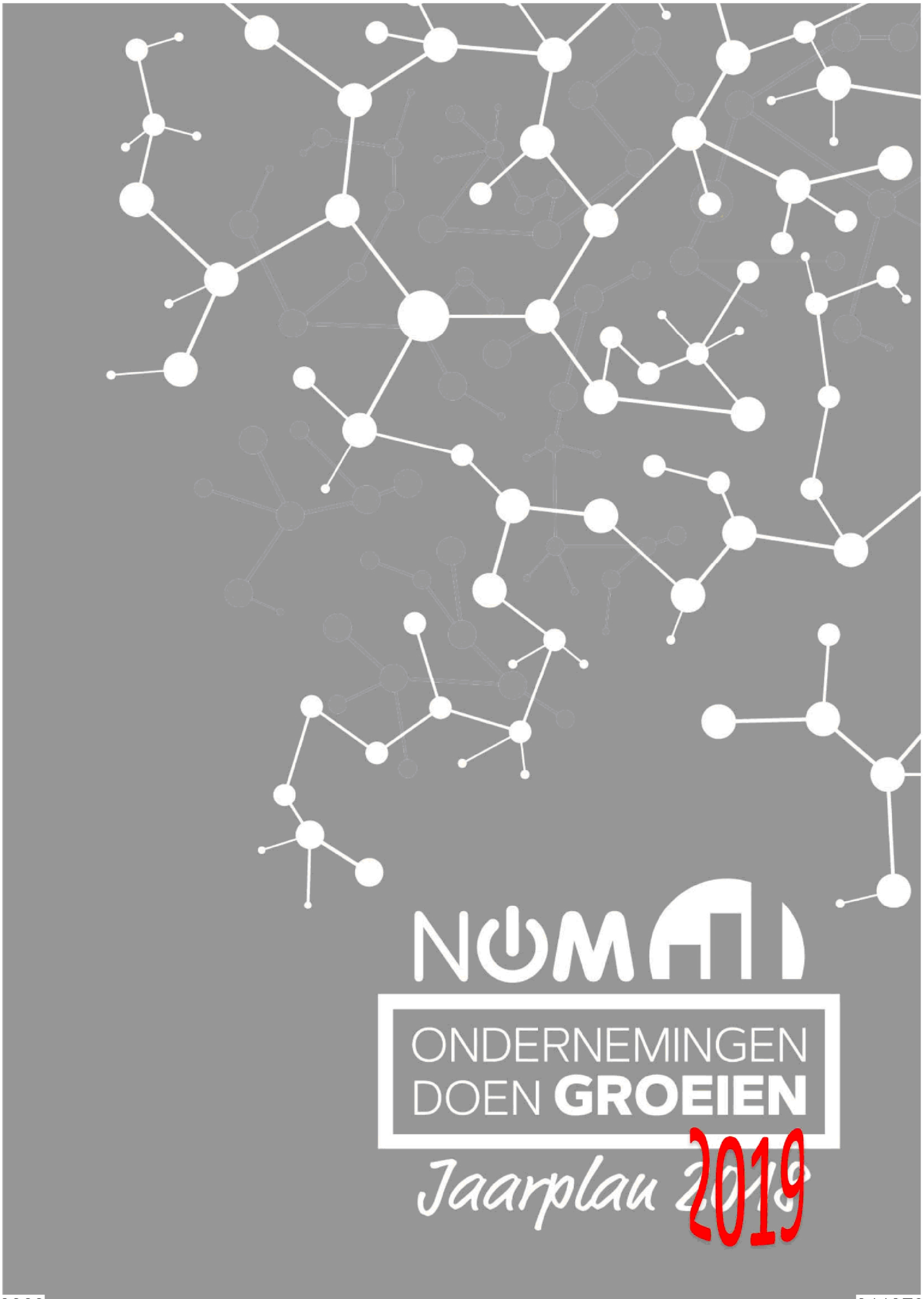
Totale begroting stichting HANNN 2019

1. Bijeenkomsten		5.1.1c
2. Business/projectontwikkeling*		
3. Beleidsbeinvloeding		
4. Communicatie		
5. Personele inzet**		
6. Governance		
7. Bureaukosten/inhuur derden		
8. Reis-en verblijfkosten		
Totaal		

* Inclusief projectmanagement EFRO project MMBZ, EIT-project HealthLIQ's en uitgaven Gezond Wonen
** Inclusief inzet Regiegroep Personalized & Customized Health

Inkomsten

Coalitie Gezond Wonen		5.1.1c
EFRO		
EIT Health		
Grootbedrijf		
Hogescholen		
MKB		
NOM	€ 100.000	
Provincie Groningen (P&CH)	€ 110.000	
Provincies	€ 275.000	
ROC's		5.1.1c
RUG & UMCG	€ 100.000	
Totaal		5.1.1c

NOM
ONDERNEMINGEN
DOEN GROEIEN
Jaarplan 2019

NV NOM Jaarplan 2019

In 2016 hebben wij een plan voor de lange termijn voor de NOM gemaakt dat als titel heeft gekregen: *Ondernemingen doen groeien*. Filosofie daarachter is dat als je in een regio de economie echt wilt versterken je dat alleen realiseert door ondernemingen te versterken.

Ieder jaar hebben wij contact met honderden ondernemingen in Noord-Nederland. Veel van deze ondernemingen staan voor een volgende stap in hun ontwikkeling. Deze ondernemers vormen, naast bedrijven die zich in de regio willen vestigen, de primaire doelgroep van de NOM. Door hun ontwikkeling wordt de economie in Noord-Nederland versterkt.

Per jaar benaderen ons rond de 500 van deze ondernemingen met concrete vragen, ze zoeken naar financiering, willen sneller innoveren en kijken naar een nieuwe locatie. Ook krijgen we vragen over exporteren, ontwikkelen van nieuwe markten, vergunningen, contacten met overheden en veel meer. Ons doel is al deze ondernemingen verder te helpen. Als we zelf geen antwoord kunnen geven op de vragen die we krijgen, dan zullen we de onderneming op een goede manier doorverwijzen naar andere organisaties.

Naast onze eigen uitgangspunten zijn voor ons jaarplan ook het “programma van eisen” van de gezamenlijke provincies en de drie prioritaire agenda’s van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat een leidraad. Deze agenda’s zijn de digitaliseringsstrategie, de MKB actieagenda en het nieuwe topsectorenbeleid gericht op missie-gedreven innovatie. Wij worden door zowel de provincies als het ministerie nadrukkelijk betrokken bij de beleidsvorming op deze programma’s en werken op relevante onderwerpen mee aan de uitvoering daarvan.

Hoe komen wij in contact met ondernemingen?

Veel ondernemingen melden zich spontaan bij ons. Wij besteden daarom de nodige aandacht aan onze aanwezigheid op social media en aan publiciteit en zorgen ook dat we op relevante bijeenkomsten aanwezig zijn. Een deel van de ondernemingen dat zich bij ons meldt kunnen wij niet zelf helpen. De NOM heeft als doelstelling de versterking van de economie van Noord-Nederland. Wij vinden dat de aandacht moet gaan naar ondernemingen die daaraan bijdragen doordat ze:

- willen groeien,
- innovatief zijn en
- toegevoegde waarde voor Noord-Nederland hebben.

Dat laatste betekent dat ze bijvoorbeeld belangrijk zijn in een supply chain of omzet genereren buiten de regio. Ondernemers die niet aan deze criteria voldoen zullen we op een goede manier doorverwijzen naar andere organisaties.

Een aantal ondernemingen zullen we ook actief benaderen. Er zijn namelijk (deel)sectoren in Noord-Nederland, die bijzonder perspectiefrijk zijn. Ondernemingen in deze sectoren, zoals verderop beschreven, zijn buitengewoon interessant en daarom ligt onze focus daar op het accountmanagement. Overigens gaan we ook actief monitoren welke (deel)sectoren dat zijn want de wereld om ons heen verandert. De uitkomsten daarvan kunnen van invloed zijn op onze toekomstige keuzes. In dialoog met aandeelhouders en subsidieverstrekkers kunnen daaruit andere prioriteiten voortvloeien.

Een derde manier is via intermediairs en dat vraagt van ons dat we actief zijn in de relevante netwerken en deze partijen actief benaderen en partnerships zoeken in die trajecten waarin zij van toegevoegde waarde zijn. Dit geldt met name voor acquisitie.

0262 311379

Wat doet de NOM?

Binnen de NOM is er een aantal activiteiten waar we expertise voor in huis hebben:

- Acquisitie en locatie
- Business Development en innovatie
- Ondernemingsfinanciering

Aansluitend op de nieuwe strategie zijn we in gesprek met onze aandeelhouders en subsidieverstrekkers over een aantal aanvullende diensten die passen bij onze kerntaken en waar de markt geen antwoord op heeft. Het betreft bijvoorbeeld exportondersteuning van MKB-ers. Deze diensten zijn (nog) niet opgenomen in het werkplan en de begroting is in afwachting van afspraken met onze subsidiënten. Kanttekening daarbij is dat met betrekking tot exportondersteuning de opvattingen tussen subsidiënten uiteenlopen.

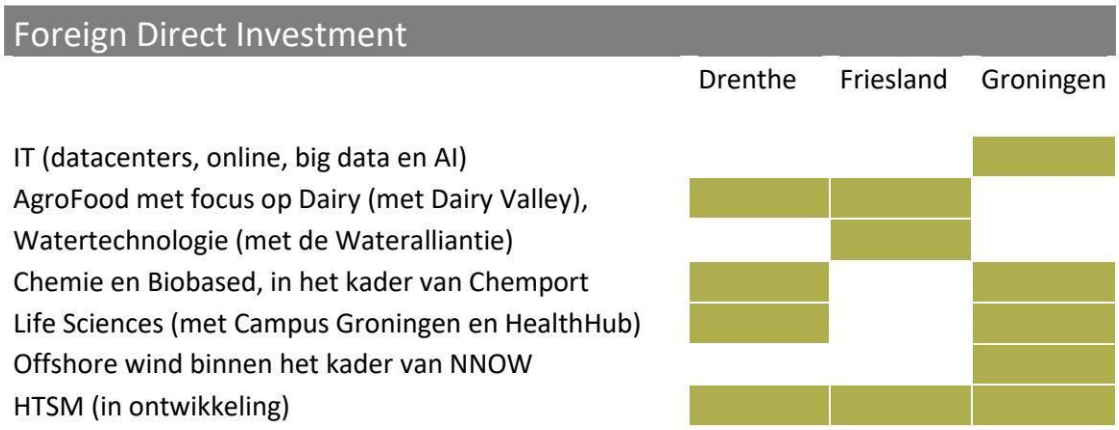
Voor 2019 hebben we de volgende doelstellingen geformuleerd

Doelstellingen NOM			
		2018	2019
Buitenlandse investeringen			
aantal succesvolle projecten *)		10	10
aantal nieuwe arbeidsplaatsen	FTE	300	300
totale investering	M€	100	100
aantal Investor Relations gesprekken		70	70
Business Development en Innovatie			
aantal succesvolle projecten *)		10	10
investeringsvolume in innovatieprojecten	M€	6	6
Financieringen			
aantal succesvolle financieringen		30	40
verstrekt kapitaal (alle beheerde fondsen)	M€	10 tot 14	12 tot 18
gerealiseerde financieringen (Flinc)		15	18
Klanttevredenheid			
Net Promotor Score		>1	>1
Aantal nieuwe referenties		20	20

Gehanteerde begrippen conform afspraken met subsidieverstrekkers zoals geformuleerd n.a.v. evaluatie ROM's 2012
**) doelstellingen alleen voor intern gebruik*

Foreign Direct Investment

Voor de acquisitie van (buitenlandse) bedrijven doen we in een aantal sectoren actieve acquisitie. Deze sectoren zijn:

Samen met de drie provincies is er een acquisitieteam opgezet waarin naast de NOM van iedere provincie één vertegenwoordiger zitting heeft. Deze werkgroep komt 5 keer per jaar bijeen (1 keer per 2 maanden met uitzondering van de zomer). Binnen het acquisitieteam worden de leadlijst en de status van projecten en de proposities besproken. Daarnaast worden Investor Relations gesprekken gepland en de uitkomsten besproken.

Op dit moment besteedt het NFIA veel aandacht aan de Brexit. Momenteel is er met name beweging in de financiële sector en in de life sciences. Het laatste onderwerp is ook voor Noord-Nederland interessant en zijn we ook bij betrokken. In andere sectoren is er nog weinig tot geen beweging, via NFIA houden we de vinger aan de pols.

Activiteiten die wij in het kader van de actieve acquisitie uitvoeren zijn:

- Samen met het acquisitieteam plannen en afstemmen van activiteiten en evalueren van de focusgebieden en sturing geven aan de TopDutch campagne. Dit betekent onder andere:
    - Bespreken overzichten van leads, stand van zaken, planning van te bezoeken beurzen en congressen.
    - Delen van nieuwe uitvragen van NFIA en andere partijen waarbij het acquisitieteam bijdraagt aan het bidbook.
    - Evalueren van de TopDutch campagne en vormgeven van een eventueel vervolg.
- Sterke proposities maken, waarmee wij de TopDutch regio als een goede vestigingslocatie presenteren. Deze proposities worden, naar aanleiding van gesprekken met (potentiële) klanten en gevestigde ondernemingen en ook met informatie uit de markt voortdurend aangescherpt.
    - Waar mogelijk hebben de proposities een link met Business Development.
    - Verspreiden van deze proposities naar relevante partijen (NFIA, locatieadviesbureaus, makelaars, etc.).
    - Inbedden van onze proposities in landelijke proposities in samenwerking met InvestInHolland partners en het NFIA.
- Bezoeken van beurzen, congressen en seminars. Per sector zijn dat er gemiddeld 2 à 3 per jaar. Voor 2019 staat niet precies vast welke dat zijn. Mogelijk te bezoeken beurzen zijn onder andere de IFT (AgroFood), World Dairy Expo (primaire Dairy), World Agri Expo (Dairy, tuin- en akkerbouw), Bio International Convention (BIO) en BioEurope (beide Life Sciences/biopharma), Medtech

Conference en eventueel de MEDICA (beide Life Sciences/medische technologie), de Offshore Wind beurs in Hamburg, de Hannover Messe voor HTSM, IFAT, Weftec en Watec voor watertechnologie, WCIB en Chains voor chemie en een aantal beurzen rondom datacenters.

Ter versterking van het team en met het doel tot een hogere kwaliteit proposities en bidbooks te komen, hebben we in 2018 een Business Analist aangenomen. Wij zetten daarmee in op verhoging van het aantal leads voor vestiging in Noord-Nederland. Verwachting is wel dat deze verhoging pas in de loop van 2019 vruchten gaat afwerpen.

NOM onderhoudt nauw contact met het NFIA en haar buitenkantoren en met andere intermediairs om te zorgen dat de proposities voortdurend onder de aandacht blijven.

Een groot deel van de activiteiten van de FDI-medewerkers bestaat uit het begeleiden van klanten bij het vinden van de juiste locatie. Dat gebeurt in nauwe samenwerking met gemeenten, provincies en andere relevante partijen. In veel gevallen betreft het ook projecten die niet uit actieve acquisitie voortkomen. Daarbij maken we altijd een zorgvuldige afweging of er een balans is tussen onze inspanning en de te behalen economische effecten.

Onder de FDI-inspanningen valt ook het Investor Relations programma. Kern hiervan is contact houden met ondernemingen waarvan de moeder-holding buiten Nederland is gevestigd. Deze gesprekken kunnen leiden tot aanvullende werkzaamheden met het oog op behoud of uitbreiding van de lokale activiteiten van het betreffende bedrijf. De doelstelling van 70 bezoeken die wij hanteren wijkt in overleg met het NFIA af van die van andere ROM's omdat het aantal bedrijven dat in aanmerking komt in Noord-Nederland relatief laag is en omdat er geen additionele financiering ten opzichte van voorgaande jaren voor is. Wij hebben in 2018 aan samenwerking met grote gemeenten gewerkt om accountmanagers van die gemeenten een deel van de bezoeken te laten doen. Dat blijkt een moeizaam proces, waarvan het de vraag is of het goed gaat werken. Het kwaliteitsniveau van de gesprekken die gemeentelijke ambtenaren met ondernemers hebben blijkt gemiddeld gezien niet aan de eisen die wij daaraan stellen te voldoen, ondanks dat een deel van hen aan trainingen van het NFIA heeft deelgenomen. Daarnaast levert de betrokkenheid van gemeenten kwantitatief ook niet op wat we ervan hadden verwacht waardoor het behalen van de 70 bezoeken al een uitdaging is. Voor 2019 willen we samen met het acquisitieteam bekijken hoe we het IR-programma kunnen verbeteren. De planning van IR-gesprekken en gesprekken met strategisch belangrijke Nederlandse ondernemingen in de regio wordt ook in het acquisitieteam gedeeld en besproken.

0262 311379

De inzet voor FDI is globaal als volgt:

Foreign Direct Investment		
	inzet (FTE)	
IT		0,50
Agro Food		0,50
Watertechnologie		0,50
Groene Chemie		0,50
Life Science & Medtech		0,50
Offshore Wind		0,30
Projecten *		3,20
Business analist		1,00
Management		0,50
	totaal	7,50

** Onder projecten wordt verstaan het begeleiden en binnenhalen van leads*

Business Development

Dit deel van de activiteiten van de NOM is als volgt opgedeeld:

- Business Development, waarin projecten worden ontwikkeld die aansluiten bij vragen die ondernemers hebben en maatschappelijke uitdagingen die Noord-Nederland heeft.
- Projecten als RoSF en WCCS, waarvoor separate doelstellingen zijn en waarover aan de subsidieverstrekker(s) wordt gerapporteerd. Wij nemen deze projecten op omdat ze doorlopend zijn en daarover vanzelfsprekend ook gerapporteerd wordt. Vanuit het oogpunt van transparantie is de personele inzet inzichtelijk gemaakt.

Voorgesteld wordt om, net als voor Acquisitie, een Business Development team op te zetten waarin regelmatig (2-maandelijks) overleg plaatsvindt over lopende projecten en de status daarvan, waarin nieuwe projectideeën worden getoetst en waarin afspraken gemaakt worden over te nemen acties en wie daarvoor verantwoordelijk is. Dit moet ertoe leiden dat er op het uitvoerend niveau meer als team met een gezamenlijk doel en gedeelde verantwoordelijkheid wordt geacteerd. In dat overleg kan ook worden besproken hoe met het BD-platform wordt omgegaan.

Vooralsnog is geen capaciteit ingeruimd voor transport en logistiek. Op dit moment wordt in het kader van TopDutch Logistics gekeken waar voor Noord-Nederland in deze sector mogelijk kansen liggen. Als er duidelijke kansen zijn worden deze besproken in het BD-team en kan daar worden besloten capaciteit vrij te maken.

De reguliere activiteiten richten zich op de volgende sectoren:

- IT, Online en digitalisering
  Hierin hebben we een start gemaakt om rondom Blockchaintechnologie nieuwe activiteiten te ontwikkelen. Zo heeft in februari voor de derde keer een grote blockchain-hackathon in Groningen plaatsgevonden waarbij de NOM betrokken was. Daarnaast wordt met een aantal grote partijen en kennisinstellingen gesproken om concrete projecten te organiseren. Daarnaast zijn we in gesprek met netwerken als de NOO en Campus Groningen om te zien welke andere sterktes de regio heeft en daar projecten te ontwikkelen.

  Een belangrijk deel van de digitaliseringsagenda vindt plaats binnen HTSM en Agrofood (Smart Factory en Smart Farming), waar IT een enabler is.

- Agro-food, Groene Chemie en materialen
  Onder de naam Greenlincs hebben wij de afgelopen jaren de functie van clusterorganisatie proberen in te vullen. Greenlincs als apart label heeft zich niet ontwikkeld en ook niet gebracht wat we hadden verwacht. In 2019 zijn de activiteiten volledig ingebed in die van de NOM. Deze activiteiten bestaan uit:

  - Netwerkvorming: dit geven wij vorm door een bijdrage te leveren aan bijeenkomsten, in het kader van Chemport Europe en de AgroAgenda (met name Smart Farming), het ondersteunen van de Stuurgroep AgroAgenda bij het verbinden tussen de sectoragenda's en het aansluiten van ondernemers op Dairy Valley.
  - Chemport Europe verder vorm en inhoud geven en neerzetten als Noord-Nederlands merk op het gebied van Groene Chemie en BBE. Hiervoor is met een aantal partijen een plan van aanpak gemaakt voor de periode 2017-2019.
    - Verder uitwerken van de industrieagenda's in Delfzijl en Emmen en het opzetten van

een carrière platform. Waar mogelijk zullen we daarbij aansluiten bij nationale programma's, zoals Techniekpact en de uitwerking daarvan in de regio.
    - In relatie met acquisitie en voortbouwend op contacten met bedrijven wordt gewerkt aan concrete businesscases op het gebied van raffinage van ligno-cellulose houdende grondstoffen (hout), koolhydraatchemie, biopolymeer ontwikkelingen, bio-composieten en vergassing Dit laatste o.a. ten behoeve van de waterstofeconomie.
    - Binnen Chemport Europe zal in 2019 nadrukkelijker worden gekeken naar de mogelijkheden op het gebied van recycling.
    - Ter ondersteuning van projecten zullen 3 tot 6 concrete EFRO aanvragen worden ingediend.
    - Daarnaast zal aandacht worden gegeven aan branding en het doorontwikkelen van het ecosysteem.
- Agro: 2018 stond in het teken van de ontwikkeling van het topsector-project PL 4.0, gericht op gebruik van data in de primaire landbouw. De afronding daarvan valt in 2019. Daarnaast wordt er verder gewerkt aan het opzetten van een Proeftuin Smart Farming 4 MKB in Noord-Nederland, tevens onderdeel van de realisatie van het kwaliteitsbeeld 2030 voor de landbouw.
- Coördinatie van Interreg Va-projecten "Food 2020" en "bio-economie in de non-food", waarbij 10 MKB-bedrijven per project worden betrokken in haalbaarheidsstudies. Beide projecten zijn inmiddels verlengd.
- Food: opzetten van een uitvoeringsprogramma voor het thema Gezonde Voeding van het EBNN, voorheen NIB.

- Watertechnologie
  De WaterAlliance is in de afgelopen jaren succesvol gebleken door in nauwe samenwerking met de NOM de verschillende fases in de innovatie funnel naadloos in elkaar over te laten gaan. Dat succes komt mede doordat WaterAlliance onderdeel uitmaakt van een goed opererend innovatie ecosysteem op de Water Campus, waar bij alle partijen het besef is dat het in stand houden en uitbouwen van het ecosysteem essentieel is voor Business Development. De NOM is binnen de wateralliantie verantwoordelijk voor de coördinatie van alle business development, zowel nationaal als internationaal. De activiteiten van de WaterAlliance bestaan uit:

  - (Mede) ontwikkelen van projecten en initiatieven op regionaal, nationaal en Europees niveau.
  - Verbinden van MKB aan lopende projecten en initiatieven zoals:
    - Innofest
    - Fries Bestuursakkoord Waterketen (duurzame Waddeneilanden)
    - MIT/TKI nationaal MKB-loket watertechnologie
    - LL4Wide
    - VIDA
    - EEN
  - Versterken en Uitbouwen van Water Campus tot EU-hub voor innovatieve watertechnologie door:
    - Connecting global water hubs
    - Genereren van business leads (internationaal)
    - Vinden van businesspartners via de water hubs (vice versa)
    - Promoten van NL-innovaties op mondiale toneel

    - Core-team (support top 10 water-MKB in Friesland)
- Leggen van cross sectorale verbindingen in:
    - Zuivelindustrie (voedingsmiddelen breed)
    - Chemie
    - Gezondheidszorg
- Projectontwikkeling op basis van input WaterAlliance

- Life Sciences

  Business development wordt uitgevoerd door HANNN, een economisch cluster dat is georganiseerd rondom het maatschappelijke vraagstuk van demografische verandering. De hele westerse wereld heeft te maken met een vergrijzende populatie, stijgende zorgkosten, een afnemende beroepsbevolking en gezondheidsproblemen als gevolg van een ongezonde leefstijl. Het is een complex probleem waarvoor niet één simpele oplossing is en waaraan veel partijen een bijdrage kunnen leveren.

  In het HANNN Werkplan 2019 zijn met betrekking tot bedrijfsgerichte kennisontwikkeling de volgende beoogde resultaten opgenomen:

  HANNN voert business development activiteiten uit die aansluiten bij de behoeften van de domeinen:
    - Life Sciences
        - In afstemming met de bedrijven binnen de Life Cooperative.
    - Cross-over Personalized Health & Healthy Lifestyle
        - Ontwikkeling toepassingen die helpen bij de stap van big data naar personalized health en/of die helpen om een groter publiek te bereiken.
        - Ontwikkeling toepassingen die bijdragen aan vitaliteit op de werkvloer.
        - Onderzoeken cross-over kansen rond thema medicijnresten in het water.
    - Personalized Health/Gaming
        - Inzetten vouchers die multidisciplinaire teams in staat stellen de stap te maken van vraagstuk naar het ontwikkelen van een prototype serious game of applicatie.
    - Gezond Wonen
        - Ontwikkelen en toepassen van nieuwe concepten op het terrein van gezond wonen.
        - Ontwikkelen en testen van toepassingen die burgers in staat stellen langer zelfstandig thuis te wonen.

  Rondom de Health Hub Roden kunnen door de NOM business development activiteiten worden opgestart mits er meer focus komt op bedrijvigheid in de medtech en minder op onderwijs in de zorg.

0262 311379

- HTSM
  Het stimuleren van business uit en voor het noordelijke MKB staat centraal. Business development HTSM richt zich op het versterken van de noordelijke high tech sector in brede zin: het bevorderen van innovatie in de maakindustrie om stappen te maken richting 'smart industry'. In Noord-Nederland loopt een aantal grotere initiatieven zoals RoSF, ICD, WCCS, en High Tech Campus Emmen (Technologies Added), waarvoor vanuit de NOM-activiteiten worden verricht.

  Onze rol is:
  - Netwerkvorming: uitbreiden van het huidige netwerk van bedrijven in de maakindustrie en het organiseren van regionale bijeenkomsten met ondernemingen over ontwikkelingen in de sector ten behoeve van informatievoorziening, netwerkvorming en uitbreiding van het netwerk.
  - Verdere uitbouw van de High Tech Campus Emmen. Deze zal bestaan uit een demolocatie en een skillslabs (beide als onderdeel van de Noordelijke Digital Innovation Hub) en een incubator voor veelbelovende (hardware) startups en grownups. Het doel is om vanuit de incubator jaarlijks ten minste 10 bedrijven te begeleiden.
  - Business development: initiëren van samenwerkingstrajecten met meerdere bedrijven en evt. kennisinstellingen, gericht op kennis- en propositieontwikkeling.
  - Als spin-off van RoSF zijn bijvoorbeeld de projecten Autonoom Varen en 3D glass printing in voorbereiding.
  - Ontwikkelen van een Smart Industry Hub in Noord-Nederland, waarin alle partijen van de verschillende fieldlabs gaan samenwerken en wat uiteindelijk moet leiden tot het betrekken van een groot aantal MKB-bedrijven bij Smart Industry. Dit moet in 2019 gerealiseerd zijn.
  - Vervolg van WCCS opzetten, waarbij nadrukkelijk naar verbreding wordt gestreefd van alleen composieten naar alle high tech materialen en wordt aangesloten bij circulair 2050. Streven is het consortium hiervoor in 2019 te ontwikkelen. Onderdeel hiervan zijn ook de ecosystemen die er al zijn op het gebied van circulaire economie (Circulair Fryslân, Emmtec, Campus Groningen en anderen) te verbinden.
  - Onderzoeken of er behoefte is aan smart industry voor de procesindustrie, waarin bijvoorbeeld predictive maintenance een grote rol speelt (in samenwerking met het Chemport Coördinatieteam).
  - Propositie Smart Industry ontwikkelen in het kader van TopDutch.

0262 311379

Voor het uitvoeren van bovenstaande activiteiten is de inzet globaal als volgt:

Business Development en Innovatie		inzet (FTE)
IT/Online/Blockchain		0,50
AgroFood, Groene Chemie en Materialen		1,50
	Interreg projecten *	0,80
Watertechnologie		
	Wateralliantie	1,00
HTSM		
	RoSF *	0,16
	WCCS *	0,40
	HTSM	0,94
Management		0,50
	Totaal**	5,80

** Inzet gefinancierd vanuit deze programma's*

*** De personele inzet vanuit NEC en HANNN is niet opgenomen. In totaal 1,5 FTE wordt gefinancierd door de subsidie in het kader van het BD-platform*

Dit moet voor het hele Business Development Platform tot de volgende resultaten leiden:

Doelstellingen Business Development Platform

Business Development en Innovatie

HTSM			
samenwerkingsverbanden			10
investeringsvolume in innovatieprojecten		M€	3
toegevoegde waarde		M€	10
AgroFood, Groene Chemie en Materialen			
bedrijven betrokken in Interreg projecten			20
samenwerkingsverbanden			8
	waarvan crossovers		4
aantal succesvolle projecten			
aantal deelnemende bedrijven			
investeringsvolume in innovatieprojecten		M€	1,5
toegevoegde waarde		M€	
Watertechnologie			
aantal succesvolle projecten			8
aantal deelnemende bedrijven			14
investeringsvolume in innovatieprojecten		M€	1,5
HANNN*			
samenwerkingsverbanden			5
aantal succesvolle projecten			3
aantal deelnemende bedrijven			9
investeringsvolume in innovatieprojecten		M€	0,75
Energy Valley*			
aantal succesvolle projecten			3
aantal deelnemende bedrijven			10
investeringsvolume in innovatieprojecten		M€	10
TOTAAL			
aantal succesvolle projecten			17
aantal deelnemende bedrijven			53
investeringsvolume in innovatieprojecten		M€	16,75

**Uitvoering van dit onderdeel vindt plaats door medewerkers van de betreffende clusterorganisatie*

Flinc (Investor Readiness)

De activiteiten van Flinc bestaan uit:

- Scouten van innovatieve startups, onder andere door op relevante evenementen aanwezig te zijn, bijvoorbeeld Dag van de innovatie, Trendship, Waterlink/Watertech, De Noorderlingen en YBA.
- Uitbreiden van het investeerdersnetwerk.
- Intake van veelbelovende innovatieve startups.
- Adviestrajecten, waarin de onderneming investor ready wordt gemaakt. Hiervoor worden masterclasses en dergelijke georganiseerd en ook intensieve begeleidingstrajecten (32 advies uren) aangeboden.
- Matchmaking met investeerders en begeleiding tot een succesvolle investering.

In 2018 is de dienstverlening van Flinc in de provincie Groningen uitgebreid naar ondernemingen in het MKB. Hier zijn ook de eerste resultaten mee behaald en we zullen deze dienstverlening ook in 2019 blijven leveren.

Flinc	
	inzet (FTE)
Leadgeneratie	1,10
Projectbegeleiding	1,20
Flinc+ (Groningen)	1,00
totaal	3,30

Financieringen

We verstrekken risicodragend kapitaal aan kansrijke MKB-ondernemingen in Noord-Nederland. Daarbij richten wij ons op ondernemingen die willen groeien, innovatief zijn en een toegevoegde waarde hebben voor onze regio. Wij financieren ondernemingen in alle levensfases (van (pre)seed tot en met volwassenheid) maar veel van de gefinancierde ondernemingen zijn startups en jonge doorgroeiende bedrijven (de zogenaamde scale-up's). Ondernemingen waarin wij investeren zijn gezond en bieden businesscases met een potentieel goed (rendements)perspectief. Daarbinnen accepteren wij een risicoprofiel dat dusdanig is dat marktpartijen als banken of andere investeerders daarvoor terugschrikken. Dankzij de inzet van NOM-middelen kunnen de ondernemingen hun ambities waarmaken.

De doelstellingen die in de tabel zijn opgenomen hebben betrekking op door de NOM beheerde fondsen. Dus naast de eigen labels (Groei- en Overnamefonds en Aanjaagfonds) en het Innovatiefonds Noord-Nederland (IFNN) ook de provinciale fondsen (MKB Fonds, FOM en IFG), maar niet het Groeifonds van de Economic Board Groningen waar wij wel het beheer voor uitvoeren. Specifieke afspraken over de resultaten van deze fondsen worden afzonderlijk gemaakt, maar wel in zijn totaliteit verantwoord in het jaarverslag/jaarrekening van de NOM omdat ze deel uitmaken van onze werkzaamheden.

0262 311379

Alle fondsen zijn gericht op samenwerking. In afwisselende samenstelling wordt opgetrokken met adviseurs, banken, private investors, participatiemaatschappijen, kredietunies en crowdfunding platforms.

Daarnaast zoeken we waar mogelijk samenwerking tussen de verschillende NOM - en door ons beheerde fondsen - waarmee invulling wordt gegeven aan het zogenaamde gestapelde financieren. Dit houdt in dat een ondernemer zijn financiering in verschillende vormen (aandelen, leningen) realiseert met verschillende partijen (bank, investeerders, lease, crowdfunding). Ook maakt dit mogelijk voor een individuele case meer financiële impact te maken bij de realisatie van de plannen van de onderneming. Voorbeelden daarvan in 2018 zijn de bedrijven PMC en Photanol.

Via de NOMmer, social media, de (vernieuwde) website van de NOM en de campagne “Geld voor Groei”, blijven we actief aandacht geven aan de verschillende financieringsmogelijkheden door en via de NOM.

Alle fondsen onderscheiden zich van de markt door een lange termijn focus, een actieve opstelling (ook en vooral na het verstrekken van een participatie en/of lening) en als primair doel het door deze duurzame samenwerking te laten groeien van de onderneming (in activiteiten, werkgelegenheid en rendement). Het rendement voor de NOM, zowel maatschappelijk als financieel, is daar een afgeleide van.

Om op beide vlakken, financieel en maatschappelijk, een positief rendement te kunnen blijven realiseren is het van belang een evenwichtige portefeuillesamenstelling te hebben en te houden. Daarvoor is een combinatie van startups, scale-up’s en bestaande doorgroeiende bedrijven noodzakelijk. Ook zullen we ons blijven richten op Management Buy-In en Management Buy-Out proposities. Op deze wijze houden we een portefeuille die uitzicht geeft op rendement op maatschappelijk en financieel gebied, nu en in de toekomst.

Wij werken aan een voorstel om het IFNN als aparte entiteit te beëindigen en de resterende middelen over te hevelen naar het investeringsfonds van de NOM. Vanuit het fonds gaan we ons dan richten op alle levensfases van de onderneming (van seed/vroege fase tot start en verdere groei en volwassenheid). Activiteiten en investeringsprodukten worden georganiseerd en ontwikkeld per fase en niet langer per fonds. De beperkende voorwaarden zoals die uit de evaluatie van het IFNN naar voren zijn gekomen worden daarmee weggenomen waardoor een effectiever product voor seed/vroege fase ontwikkeld en in de markt gezet kan worden.

0262 311379

Financieringen

	inzet (FTE)
NOM-Fondsen	
Groei- en Overnamefonds	4,50
Aanjaagfonds	2,40
IFNN	1,50
Beheerde fondsen	
Doefonds Fryslân	2,00
MKB Fonds Drenthe	2,00
IFG	1,00
Groeifonds EBG	2,50
Ondersteuning	
FSN	4,50
Analist	1,80
Management	1,00
totaal	23,20

Organisatie

De totale organisatie van de NOM, volgend uit de inzet per activiteit zoals hierboven beschreven, bedraagt in 2019, 49,76 FTE, verdeeld als in onderstaande tabel:

Inzet en budget	
	inzet (FTE)
BD & Innovatie	
RoSF	0,16
WCCS	0,40
HTSM	0,94
Wateralliantie	1,00
AgroFood, Groene Chemie en Materialen	1,50
Interreg projecten	0,80
IT/Online/Blockchain	0,50
subtot	5,30
FDI	
IT	0,50
Agro Food	0,50
Watertechnologie	0,50
BBE / Chemie	0,50
Life Science & Medtech	0,50
Offshore Wind	0,50
projectbegeleiding	3,00
business analyse	1,00
subtot	7,00
Flinc	3,30
Financieringen en fondsen	
NOM-Fondsen	8,40
Beheerde fondsen	7,50
Ondersteuning	6,30
subtot	22,20
Overhead	8,96
Management	2,00
Directie	1,00
TOTAAL	49,76

Samenhang met EZK beleidsagenda's

Het ministerie van EZK heeft een drietal beleidsagenda's die leidend zijn voor haar activiteiten. Het jaarplan van de NOM sluit daar op een aantal relevante gebieden op aan.

Missie gedreven Innovatiebeleid met Impact

De vier thema's in het missie gedreven innovatiebeleid zijn:

- Landbouw, water & voedsel: vanuit Business Development werken we aan een hogere efficiëntie in de voedselproductie, onder andere door smart farming. Vanuit het watertechnologiecluster ligt de focus op efficiënt omgaan met water in landbouw en industrie.
- Energietransitie en duurzaamheid: er lopen een aantal projectlijnen. Vanuit Chemport Europe wordt gewerkt aan de volledige vergroening van de chemieparken in Delfzijl en Emmen. Daarnaast wordt in 2019 vanuit HTSM een project opgestart om circulaire economie te ondersteunen. De verdere energietransitie wordt door de New Energy Coalition uitgevoerd.
- Gezondheid en zorg wordt vooralsnog door het Healthy Ageing Network Noord-Nederland uitgevoerd.
- Veiligheid: hier gaat het met name over digitale veiligheid met lopende projecten rondom Blockchain en mogelijke projecten rondom dataveiligheid.

De thema's worden ondersteund vanuit FDI door het aantrekken van bedrijven die een bijdrage kunnen leveren op de thema's en door de fondsen door beloftevolle ondernemingen in deze thema's te financieren.

MKB-Actieplan

Het MKB Actieplan wordt op een aantal manieren ondersteund:

- Het Noordelijke MKB wordt nadrukkelijk aangehaakt bij innovatieprogramma's.
    - Bij ons Smart Industry programma RoSF doen al meer dan 30 MKB-bedrijven mee. Het vervolg daarvan, de Smart Industry Hub beoogt een veelvoud daarvan te bedienen.
    - WCCS en het vervolg daarvan (circulaire economie) heeft nadrukkelijk de bedoeling het MKB te betrekken en een transfer van kennis over High Tech en circulaire materialen van kennisinstellingen en grote ondernemingen naar het MKB te realiseren.
- Het MKB wordt ingeschakeld om nieuwe technologie te ontwikkelen die het innovatiebeleid ondersteunt. Voor een deel zijn daarvoor ook InterReg programma's ontwikkeld.
- Met name vanuit AgroFood en Watertechnologie wordt ook de internationalisering van het MKB ondersteund.
- De verschillende fondsen van (of onder beheer van) de NOM financieren veelbelovende (innovatieve) MKB-bedrijven.
- Voor startende bedrijven is er het investor readiness programma Flinc. In de provincie Groningen is dat ook uitgebreid naar het bestaande MKB.
- Vanuit FDI is er geen directe ondersteuning. De structuurversterking die met buitenlandse investeringen gepaard gaat heeft wel een positieve uitwerking op het MKB.

0262 311379

Digitaliseringsstrategie

De digitaliseringsstrategie wordt met name indirect ondersteund. Programma's als RoSF (Smart Industry), Smart Industry Hub, Smart Farming en ook projecten in de watertechnologie hebben als basis het verzamelen en verwerken van Big Data, de analyse daarvan en Artificial Intelligence.

In de IT-sector zelf ligt de focus met name op het creëren van een digitale startup cultuur, ondersteund met het **investor readiness programma Flinc.**

0262 311379

wateralliance

your partner in business at WATER CAMPUS Leeuwarden

Provincie Drenthe
T.a.v. Dhr. 5.1.2e
Postbus 122
9400 AC ASSEN

Behandeld door: De heer 5.1.2e (5.1.2e@wateralliance.nl; 5.1.2e

Betreft: Aanvraag voor Programma van eisen subsidie per boekjaar 2019, Water Alliance
Uw kenmerk: 201801687-00759317

Leeuwarden, 30 augustus 2018

Geachte heer 5.1.2e

Naar aanleiding van uw verzonden Programma van Eisen 2019 voor de Stichting Water Alliance, ontvangt u hierbij onze aanvraag à EUR 250.000,= voor de activiteiten beschreven in het projectplan dat als bijlage aan deze brief is toegevoegd.

We verwachten hiermee wederom te voldoen aan het PvE, en door uitvoering van dit plan ook in 2019 een belangrijke bijdrage te kunnen geven aan de watertechnologiesector in Noord-Nederland. Bij beschikking ontvangen we graag de aangevraagde subsidie op bankrekeningnummer 5.1.5 ten name van Stichting Water Alliance in Leeuwarden.

Voor de periode na 2019 gaan we graag nader met u in overleg om de verwachtingen en mogelijkheden voor meer projectgerelateerde activiteiten met elkaar af te stemmen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

Activiteitenplan en Begroting 2018

Water Alliance is de clusterorganisatie en de netwerkorganisatie voor innovatieve watertechnologiebedrijven. Doelstelling is het tot stand brengen van duurzame economische groei door het bevorderen van de werkgelegenheid en bij te dragen aan de wereldwijde beschikbaarheid van voldoende, schoon en veilig water.

Water Alliance legt accent op internationale profilering & samenwerking, en stimulering business & valorisatie. Onderhavig activiteitenplan geeft inzicht in de concrete activiteiten van Water Alliance in 2019 die mede worden ondersteunt door middel van provinciale clusterfinanciering en de regio-REP bijdrage. Tevens is begroting en financieringsparagraaf ingevoegd.

Water Alliance draagt hiermee bij aan de verdere positionering en groei van WaterCampus Leeuwarden als de fysieke kern van de European Water Technology Hub.

Inhoud

1 Inleiding 3
2. Beschrijving activiteiten 4
2.1 Inleiding 4
2.2 Netwerkvorming 4
2.3 Branding 6
2.3 Kennisontwikkeling 8
3. Begroting en financiën 10

1 Inleiding

Met verwijzing naar het Water Alliance Businessplan 2015 – 2020 (november 2014) en het WaterCampus Leeuwarden masterplan (september 2016) zijn in dit actieplan de activiteiten van de Water Alliance beschreven voor de periode 1 januari 2019 t/m 31 december 2019.

De ambitie en doelstellingen uit het businessplan zijn leidend voor de strategie en inzet van de Water Alliance. De activiteiten in dit projectplan zijn bijgesteld op basis van beschikbaar budget. Desalniettemin, zal Water Alliance blijven streven naar aanvullende inkomsten om de ambities en doelstellingen uit het businessplan overeind te halen.

Het businessplan voor de periode 2015 - 2020 is reeds, op verzoek van de provincie en conform de bepalingen in het uitvoeringsprogramma Wurkje foar Fryslân, begin 2015 beschikbaar gesteld. Het WaterCampus masterplan is beschikbaar bij de provincie Fryslân.

Over de Water Alliance
De Water Alliance is de cluster- en netwerkorganisatie voor innovatieve en duurzame watertechnologie. Water Alliance richt zich als netwerkorganisatie vooral op de innovatieve watertechnologie bedrijven. Watertechnologie is onderdeel van de Topsector Water en één van de Noord-Nederlandse niches met een sterke kennisinfrastructuur en significante economische spin-off voor hoger en lager opgeleiden in kennis- en maakindustrie.

Doelstelling van de Water Alliance is het tot stand brengen van duurzame economische groei in de watertechnologiesector door het bevorderen van de werkgelegenheid en bij te dragen aan de wereldwijde beschikbaarheid van voldoende, schoon en veilig water.

Water Alliance draagt hiermee bij aan de verdere positionering en groei van WaterCampus Leeuwarden als de fysieke kern van de European Water Technology Hub.

Het geheel aan activiteiten binnen dit projectplan voldoet daarbij aan het Programma van Eisen wat namens de Noordelijke Provincies door de Provincie Drenthe aan Water Alliance is gestuurd. Dit plan is echter gericht op een breder palet aan samenhangende activiteiten van Water Alliance voor 2019, waar de clusterfinanciering in belangrijke mate aan bijdraagt.

Leeswijzer
Dit projectplan behandelt in hoodstuk 2 de programmalijnen voor 2019 en daaraan gerelateerde activiteiten. In hoofdstuk 3 zijn de organisatie en financiën beschreven.

2. Beschrijving activiteiten

2.1 Inleiding

In dit projectplan zijn de activiteiten van de Water Alliance voor 2019 uitgewerkt in drie onderdelen overeenkomstig de indeling in de kaders van de werkplannen van afgelopen jaren, zoals u dat destijds aan ons heeft gevraagd.

Indeling	Activiteiten
Netwerkvorming	Strategische samenwerkingen & netwerken
	Kennisuitwisseling, events & matchmaking
Branding	Beurzen, handelsreizen en delegaties
	Communicatie & promotie
Kennisontwikkeling	MKB-loket
	Innovatiemakelaar

Met het geheel van activiteiten in dit plan verwachten we invulling te kunnen geven aan de prestaties die in het PvE 2019 zijn genoemd. De activiteiten onder netwerkvorming & branding zijn daarbij ondersteunend aan de kennisontwikkeling. Binnen dit plan stimuleren we de kennisontwikkeling door de inzet van een MKB-loket, matchmaking en gerichte innovatie stimulatie. Dit combineren we over het algemeen met activiteiten op beurzen en andere events.

2.2 Netwerkvorming

Netwerkvorming
Via internationale, nationale en regionale samenwerking bouwt de Water Alliance mee aan een optimale facilitering van de Nederlandse watertechnologiebedrijven. Hierbij gaat het om verbreding/internationalisering van kansrijke netwerken, advisering in strategische en economische programma's voor innovatie rond watertechnologie en sterkere positionering van WaterCampus Leeuwarden en de Nederlandse watertechnologiebedrijven. Feitelijke betreft het strategische netwerkvorming vanuit Water Alliance ten behoeve van de watertechnologiesector. De afgelopen jaren heeft de Water Alliance veel ervaring opgebouwd in de regionale, en nationale samenwerking. Ook is er sprake van internationale toenadering om samen te werken. Verdere uitbouw van de nationale samenwerking en ontwikkeling van internationale samenwerking blijft een belangrijk thema voor de aankomende periode. De activiteiten onder 'branding' zijn tevens versterkend voor het onderdeel 'netwerkvorming' en vice versa.

Daarnaast is er ook sprake van operationele netwerkvorming, gericht op het opbouwen en uitbreiden van netwerken in de watertechnologiesector (bedrijven, eindgebruikers, kennisinstellingen en overheden) en netwerken op de cross-overs met watertechnologie (m.n. circualire economie, agrifood, energie, HTSM, health en chemie). Deze netwerkwerkvorming vindt plaats door het organiseren van of deelname aan events (zoals WaterLink, themabijeenkomsten/ WaterCampus Business Cafés, side-events, etc.)

Activiteit	Strategische samenwerking/netwerkvorming
Beschrijving	Water Alliance onderhoudt bestaande en ontwikkelt nieuwe strategische samenwerkingen op regionaal, nationaal en Europees en wereld niveau. Dit betekent 1) verdere operationalisering van WaterCampus Masterplan; 2) Samenwerking met WaterCoalitieNL-partners en met Topsector Water en 3) Samenwerking met andere Europese Clusterorganisaties en andere WaterHubs in de wereld.
Specifiek resultaat	Deze activiteit heeft geen directe impact op de prestaties genoemd in de kaders voor het werkplan, maar is wel voorwaardestellend om deze bij de andere activiteiten te kunnen bereiken. Meetbare en specifieke resultaten die die oplevert zijn: • Gezamenlijk met WaterCampus partners worden de samenwerking verder geoperationaliseerd met nadruk op WaterCampus MKB loket en een vervolg op de European Water Technology Week.. • Gezamenlijk met één of meer WaterCoalitieNL-partners (NWP en Envaqua) wordt het volgende ontwikkeld: geactualiseerd plan voor strategische beurzen, bijstelling kader voor nationaal watertechnologieloket, bijstelling kader voor gezamenlijke netwerkactiviteiten • Andere Europese clusterorganisaties (water en cross-overs) en mondiale Water Hubs worden benaderd voor verdere samenwerking. Europese clusterorganisatie vooral met betrekking to Europees gesubsidieerde samenwerkingsprojecten, en Water Hubs vooral om strategische samenwerking met elkaar vorm te geven.
Kostenraming	EUR 5.000,=

Activiteit	Operationele netwerkvorming in bijeenkomsten
Beschrijving	Water Alliance organiseert het watertechnologie congres WaterLink en WaterCampus Businesscafés. Ook worden thematische bijeenkomsten als side-event bij een groter event (zoals een beurs of congres georganiseerd) vaak gerelateerd aan een cross-over met water. Deze bijeenkomsten bevatten een inhoduelijk gedeelte en een netwerkgedeelte. Het congres WaterLink bevat meerdere inhoudelijke themasessies, een plenair gedeelte, een bedrijvenbeurs en netwerkgelegenheid. Daarnaast vindt er de uitreiking van de Water Alliance Innovation Stimulation Award – WIS-Award plaats. In 2019 wordt WaterLink wederom georganiseerd, afhankelijk van de evaluatie van de European Water Technology Week 2018 zal de exacte invulling van WaterLink en koppeling met andere waterCampus activitieten worden ingevuld. Tevens wordt een ledenbijeenkomst georganiseerd, waarbij leden met elkaar in gesprek gaan over de activiteiten/gewenste ondersteuning door de Water Alliance én waar er ruimte is voor netwerken.
Specifiek resultaat	Met deze activiteiten beogen we ca. 500 personen vanuit de watertechnologiesector te bereiken. Dit is als volgt onderverdeeld: • Organisatie van WaterLink-congres met een bereik van ca. 250 à 350 deelnemers (voornamelijk watertechnologiebedrijven). • Organisatie van 4 themabijeenkomsten of WaterCampus Business Cafés met een totaal bereik van ca. 125 à 150 deelnemers (voornamelijk bedrijven uit watertechnologie en crossover sectoren)

	• Organisatie van een ledenbijeenkomst met een bereik van ca. 100 watertechnologiebedrijven (de leden van Water Alliance). Gedurende deze activiteiten wordt gestuurd op de prestaties zoals genoemd onder kennisontwikkeling
Kostenraming	• WaterLink à EUR 65.000,= • WIS-Award à EUR 15.000,= • 4 Business Cafés en/of themabijeenkomsten à EUR 50.000,= • Ledenbijeenkomst à EUR 9.000,= • TOTAAL 139.000,=

2.3 Branding

Branding draagt bij aan de zichtbaarheid, bekendheid en erkenning van Nederland als de European Water Technology Hub en het WaterCampus innovatie ecosysteem als fysieke hotspot hiervan. Deelname aan en coördinatie van relevante internationale beurzen, delegaties en handelsmissies zijn belangrijke instrumenten die de Water Alliance hierbij gaat inzetten.

Door samenwerking in WaterCoalitieNL verband, worden de complementaire sterke punten benut en kan de Water Alliance zich blijven focussen op de nederlandse MKB watertechnologiebedrijven. In het verlengde hiervan worden ook de communicatie- en promotiemiddelen geschikt gemaakt om te benutten voor internationale profilering (WaterProof Magazine, internationale nieuwsbrieven, website, engelstalige uitingen, etc.). Specifieke activiteiten in het onderdeel branding die tevens bijdragen aan netwerkvorming zijn: de uitgave van waterProof magazine, digitale nieuwsbrieven en de uitgave van een ledengids.

Activiteit	**Beurzen**
Beschrijving	Water Alliance participeert actief met behulp van een Holland Business Pavillion drie strategische beurzen. Voor 2019 worden dit waarschijnlijk Aqua Nederland Vakbeurs (nationaal – maart, Weftec Chicago en/of Pollutec Frankrijk, Aquatech Amsterdam (internationaal – oktober). De Nederlandse watertechnologiesector en het waterCampus Innovatie Ecosysteem zullen hierin nadrukkelijk onder de aandacht worden gebracht. Ook zal Water Alliance 2 nieuwe beurzen verkennen. Het gaat hierbij om hoogstens een kleine uiting/stand op een beurs, waarbij nadrukkelijk ook wordt gekeken naar een beurs in een cross-over sector. Hierbij wordt in ieder geval gedacht aan IWEX Birmingham.
Specifiek resultaat	De beurzen leveren een belangrijke bijdrage aan branding en netwerkvorming, maar ook in kader van kennisontwikkeling dragen deze activiteiten bij. In de eerste plaats doordat bedrijven elkaar (georganiseerd) ontmoeten op en rond het Business Pavillion, en omdat Water Alliance rond een beurs vaak activiteiten & side-events organiseert. Gedurende deze activiteiten wordt gestuurd op de prestaties zoals genoemd onder kennisontwikkeling.

Kostenraming	EUR 138.000,=

Activiteit	**Handelsreizen en delegaties**
Beschrijving	Jaarlijks komen er diverse delegaties op bezoek bij Water Alliance geïnteresseerd in het waterCampus Innovatie Ecosysteem. Water Alliance ontvangt deze delegaties en organiseert een rondleiding op de WaterCampus en op interessante locaties die het Innovatie Ecosysteem ondersteunen. Vanuit Ministerie EZ/RVO, SNN en anderen worden daarnaast periodiek handelsreizen georganiseerd. Waar relevant voor de watertechnologiebedrijven en/of branding van de WaterCampus participeert Water Alliance hierin.
Specifiek resultaat	Naar verwachting leveren deze handelsreizen en delegaties geen bijdrage aan de doelen rond kennisontwikkeling, maar zijn het concrete voorwaardestellende activiteiten t.b.v. branding en netwerkvorming. We streven ernaar om minimaal 4 delegaties te ontvangen en/of deel te nemen aan handelsreizen.
Kostenraming	EUR 20.000,=

Activiteit	**Communicatie & promotiemiddelen**
Beschrijving	Ter ondersteuning van netwerkvorming en branding verzorgt Water Alliance diverse communicatie en promotiemidddelen. De voornaamste zijn WaterProof Magazine (het eigen magazine van Water Alliance – verspreiding internationaal), digitale nationale & internationale nieuwsbrieven, Water Alliance ledengids en de websites van Water Alliance en WaterCampus. Daarnaast worden er met name voor beurzen relatiegeschenken aangeschaft.
Specifiek resultaat	De communicatie & promotiemiddelen zijn ondersteunend aan en noodzakelijk voor de overige activiteiten en leiden niet tot direct resultaat zoals genoemd in het PvE 2018. • 4 WaterProof Magazines • 1 Ledengids • 10 digitale nieuwsbrieven • Websites Water Alliance en WaterCampus • Diverse Relatiegeschenken/promotiemiddelen
Kostenraming	4 WaterProof Magazines à EUR 40.000,= 1 Ledengids à EUR 6.000,= 10 digitale nieuwsbrieven à EUR 2.000,= Relatiegeschenken/promotiemiddelen à EUR 23.000,= Websites à EUR 5.000,= TOTAAL 76.000,=

2.3 Kennisontwikkeling

Water Alliance draagt in 2019 bij aan de initiatie en stimulatie van innovatieve watertechnologieprojecten en matchmaking. De netwerkbijeenkomsten beschreven in de vorige paragraaf spelen hierbij een belangrijke rol. Deze netwerkbijeenkomsten zijn immers de broedplaatsen voor nieuwe samenwerkingen binnen de sector en cross-sectoraal. Bij het leggen van verbindingen en het initiëren van innovatieve watertechnologieprojeecten gaat Water Alliance echter verder door de inzet van een innovatiemakelaar die participeert binnen het MKB-loket en door het verzorgen van actieve matchmaking. Deze activiteiten zorgen voor de kennisontwikkelingsdoelen.

Activiteit	**Innovatiemakelaar en MKB-loket**
Beschrijving	De Water Alliance vormt samen met andere WaterCampus partners een MKB loket voor innovatieve bedrijven in de watertechnologiesector en verbindt waar relevant de watertechnologiebedrijven met het WaterCampus innovatie ecosysteem. Dit betekent o.a. dat bedrijven die hun technologie willen verfijnen worden geïntroduceerd op juiste demonstratiesites of bij het Water Applicatie Centrum, bedrijven die op zoek zijn naar partners ter aanvulling op hun technologie in contact worden gebracht met de juiste potentiele partners binnen het netwerk, en dat bedrijven die op zoek zijn naar financiering worden verbonden met financiers/subsidie-instellingen. Deze verbindingen worden o.a. gedaan in de vorm van maatwerk ondersteuning/advisering en in bijeenkomsten, waarbij een innovatiemakelaar actief stuurt om deze verbindingen te realiseren. De innovatiemakelaar inventarisert en verbindt vraagstukken van eindgebruikers in de watersector en de cross-over sectoren aan de watertechnologiebedrijven. Ook worden hiertoe in samenwerking met NWP actuele en latente vragen bij eindgebruikers geïnventariseerd en rond specifieke vraagstellingen een bijeenkomst georganiseerd (deze bijeenkomsten worden zoveel mogelijk gekoppeld aan eerder genoemde themabijeenkomsten). De innovatiemakelaar verbindt eindgebruikers en technologieaanbieders rond de specififeke vraagstellingen en koppelt deze waar relevant aan kennisinstellingen in het WaterCampus Innovatie Ecosysteem. Verder brengt Water Alliance de innovatie infrastructuur beter in beeld en zichtbaar voor derden om daarmee beter en sneller een verbinding te kunnen leggen.
Specifiek resultaat	Het MKB-loket met ondersteuning van een innovatiemakelaar draagt bij aan de begeleiding van tenminste 10 inhoudelijke vraagstukken op het gbied van watertechnologie. Deze inhoudelijke vraagstukken worden tevens gezien als mogelijke leads voor verdere samenwerking van ondernemingen onderling en ondernemingen met kennisinstellingen naar nieuwe projecten. In samenwerking met de innovatiemakelaars en projectaanjagers van de gemeente en provincie wordt ernaar gestreefd deze verbindingen naar financieel uitvoerbare projecten te begeleiden. Door participatuie van een innovatiemakelaar in de netwerkactiviteiten wordt verwacht aanvullende 5 noordelijke ondernemeingen te laten

	samenwerken met kennis/onderzoeksinstellingen, en 10 leads te genereren voor noordelijke R&D-projecten.
Kostenraming	Inzet Innovatiemakelaar à EUR 39.000,=

Activiteit	**Internationale matchmaking**
Beschrijving	De Water Alliance verzorgt internationale matchmaking tussen technologiebedrijven en stimuleert participatie van de watertechnologiebedirjven in R&D-programma's vanuit het European Enterprise Network. Water Alliance heeft als partner binnen dit netwerk toegang tot alle Europese faciliteiten en systemen. Daarnaast vindtt matchmaking plaats op beurzen en events. Om invulling te geven aan deze activiteiten zet Water Alliance een Matchmaking Officer in, die tevens aansluiting zoekt bij de diverse beurzen en events. De matchmaking gaat gepaard met een stuk promotie/communicatie en ondersteunende software om matchmaking te organiseren en te monitoren.
Specifiek resultaat	Naar verwachting zal deze matchmaking de samenwerkingsverbanden tussen bedrijven uit de watertechnologiesector en crossover sectoren bevorderen (tenminste 5).
Kostenraming	EUR 31.000,-

3. Begroting en financiën

In onderstaande tabel is de begroting voor 2019 weergegeven, onderverdeeld naar een raming per activiteit/product (de bedragen komen overeen met nadere specificatie in hoofdstuk 2). Deze raming is gebaseerd op de gerealiseerde kosten op deze onderdelen in de afgelopen jaren. De totale kosten zijn gesommeerd op EUR 1.042.000,=, waarvoor een bijdrage van EUR 250.000,= wordt gevraagd vanuit de clusterfinanciering (zie paragraaf financiering).

Deze kosten zijn gedetailleerd in onderstaande begroting.

Organisatie en activiteiten	Subtotaal
Netwerken	
Strategische samenwerking/netwerkvorming	[redacted]
Operationele netwerkvorming in bijeenkomsten	
Subtotaal	
Branding	
Beurzen	
Handelsreizen en delegaties	
Communicatie & promotiemiddelen	
Subtotaal	
Kennisontwikkeling	
MKB-loket met innovatiemakelaar	5.1.1c
Matchmaking	
Subtotaal	
Organisatie	
Loonkosten	
Huisvestingskosten	
Reis- en verblijfskosten	
Kantoorkosten	
Monitoring	
Niet subsidiabele BTW via clusterfinanciering	
Subtotaal	
TOTAAL	*1.070.000*

Voor de financiering wordt in belangrijke mate een beroep gedaan op de middelen vanuit Provincie Friesland & gemeente Leeuwarden (WaterCampus Masterplan), de Noordelijke provincies (clusterfinanciering), Ministerie Economische Zaken (Topsector Water) en private bijdragen.

Financieringsbron	Bedrag (€)
WaterCampus Masterplan	700.000
Clusterfinanciering Noordelijke Provincies	250.000
Bedrijven (ledenbijdrage)	75.000
TKI Watertechnologie (Topsector Water)	45.000
Totaal	**1.070.000**

SNN-VOORSTEL ENERGY VALLEY/NEW ENERGY COALITION 2019

t.b.v SNN provincies Fryslân, Drenthe & Groningen – versie 1.1 – oktober 2018

Voor de periode van 2016 tot en met 2019 hebben de SNN-provincies Fryslân, Drenthe & Groningen jaarlijks €600.000 beschikbaar gesteld aan de stichting Energy Valley/New Energy Coalition om uitvoering te geven aan een takenpakket in het kader van de Noordelijke Innovatie Agenda. Van dit bedrag is €100.000 ondergebracht bij de NOM voor business development en de resterende €500.000 is direct bestemd voor Energy Valley/New Energy Coalition. Het werkkader wordt per jaar bepaald door de SNN-provincies, hetgeen voor 2019 is vastgelegd in het programma van eisen (SNN-kenmerk: 201801686-00767466). Aan de hand hiervan zijn in dit voorstel de taken en activiteiten van de stichting Energy Valley/New Energy Coalition voor de SNN-provincies in 2019 uitgewerkt.

Het SNN PvE 2019 komt grotendeels overeen met het PvE 2018. De opbouw en inhoud van dit voorstel is derhalve vergelijkbaar met voorgaande jaar. De nadruk ligt op continuering van de branding, netwerkvorming en vraaggestuurde kennis-/ propositie-ontwikkeling met het mkb. Dit is inhoudelijk afgebakend op de thema's Gas in Transitie (Gas 2.0) en Systeemintegratie (Energiesysteem 2.0).

Met dit voorstel wordt in 2019 voor de SNN-provincies invulling gegeven aan een aantal taken om mkb-innovaties te stimuleren op het vlak van Gas 2.0 en Energiesysteem 2.0. Dit sluit direct aan bij de NIA, maar betreft niet de totaaluitvoering van deze regionale beleidsagenda's. Naast de taken voor de SNN-provincies voert New Energy Coalition ook vele andere projecten en werkzaamheden uit, gefinancierd door verschillende programma's en partners. Aan de SNN-provincies wordt periodiek verantwoording afgelegd over de taken die in dit voorstel zijn vastgelegd, om de voortgang te monitoren en elkaars activiteiten te versterken.

In 2019 wordt tevens het complementaire pakket vanuit New Energy Coalition voor de versnelling van de energietransitie afgerond. Een pakket waarin Energy Valley, Energy Delta Institute en Energy Academy Europa hun krachten bundelen als New Energy Coalition. De activiteiten van New Energy Coalition worden geplaatst in een themastructuur waarbij gekozen is voor de volgende thema's: Noordzee, Waterstof, Vergroening Gassysteem, Lokale Energiesystemen en Industriële Transformatie. De exacte werkafspraken worden momenteel uitgewerkt. New Energy Coalition en de SNN-provincies zijn tevens in overleg over de continuering en invulling van de samenwerking na 2019. De NEC-werkzaamheden voor de SNN-provincies zullen conform dit voorstel worden uitgevoerd.

Inhoudelijk kader

Conform SNN NIA ligt de nadruk op vraaggestuurde ondersteuning van duurzame energie-innovaties en product-markt-combinaties uit het bedrijfsleven, met name het mkb. De inhoudelijke focus ligt hierbij op een tweetal versnellingssporen:

0264 311386

>Gas-in-transitie (Gas 2.0)

Gas is een belangrijk onderdeel van onze energiemix. Slimme gas-oplossingen en -toepassingen kunnen derhalve een flinke bijdrage aan de verduurzamingsopgave leveren. Dit biedt tegelijk groeikansen voor het regionale bedrijfsleven. De nadruk ligt hierbij op:

A- Hernieuwbaar gas

Hierbij liggen marktkansen voor vergisting, vergassing en elektrolyse. De marktontwikkeling (TRL-fase) varieert per technologie-lijn.

- De productie van waterstof middels elektrolyse bevindt zich nog vooral in de onderzoek & ontwikkel fase. Hiervoor zijn al diverse demoprojecten ondersteund. Daarnaast biedt de toepassing van waterstof voor opslag, chemie, mobiliteit en bebouwde omgeving innovatiekansen. De nadruk in de ondersteuning ligt op R&D-trajecten, pilots en de ontwikkeling van nieuwe marktconcepten en product-markt-combinaties.
- Bij (mono-)vergisting ligt de nadruk vooral op kostprijsreductie door keten-optimalisaties (biosmassa-voorbewerking, proces-innovaties, lokale afzet, e.d.)
- Met vergassing kunnen ook droge biosmassestromen worden omgezet in hernieuwbaar gas. Dit bevindt zich in een ontwikkelfase, waarbij de nadruk op toepassingen in (semi-) commerciële omgeving (proof-of-principle). Hierbij wordt ook de verbinding gelegd naar de chemie (als groene grondstof) en kenniscentrum InVesta.

Op alle-drie de technologielijnen is sprake van een actief cluster in de regio. We begeven ons middenin dit netwerk en hebben met vele partijen een samenwerkingsrelatie. Vanuit onze expertise en netwerkpositie kunnen we een adviesrol vervullen bij doorontwikkeling & toepassing van nieuwe technieken en marktmodellen. Hiervoor bieden we organiserend vermogen voor het vinden van markt- & kennispartners, subsidie en financiering, en de koppeling van technologieën, leveranciers, investeerder, beleidskader en afzetmarkten.

B- Smale-scale LNG

Het gebruik van Liquified Natural Gas (LNG) als motorbrandstof voor schepen en wegtransport zorgt voor forse emissiereductie. Dit biedt tegelijk nieuwe marktkansen voor de bouw van LNG-tank en –bunker stations (langs weg en water), alsmede de ombouw van schepen en wagens. De nadrukt ligt hier vooral op toepassing en uitrol door verbinding van vraag en aanbod en goede ruimtelijke inbedding. Daarbij kan LNG de waardeketen van biogas / groen gas versterken (bioLNG) en worden ingezet voor balancering en vraagrespons. Hierbij ligt de nadruk vooral op verdere doorontwikkeling en toepassing van nieuwe marktconcepten. Hierbij werken we samen met diverse reders, scheepsbouwers en technologieleveranciers. Daarnaast zijn we actief betrokken bij diverse (inter)nationale LNG-programma's waaronder de Green Deal Rijn & Wadden, nationaal LNG-platform, LNG Pilots en Clinsh. Op basis hiervan kunnen we een adviesrol vervullen en organiserend vermogen bieden om vraag en aanbod te koppelen, aanspraak te maken op (EU) infra fondsen of nieuwe technologie-concepten door te ontwikkelen en in de markt te zetten.

> Systeemintegratie (Energiesysteem 2.0)

Met name in de gebouwde omgeving is een opkomst van decentrale energie-oplossingen zichtbaar (ZonPV, zon-thermisch, warmtepompen, e.d.). Stichting Energy Valley / New Energy Coalition heeft geen directe rol bij de uitrol. Dit ligt vooral bij de lokale energiecoöperaties en overheden. Wij zullen wel ondersteuning bieden aan ondernemers bij de ontwikkeling van nieuwe product-markt-combinaties, services en diensten. De nadruk ligt hierbij op:

A- Decentrale energie innovaties - De opkomst van meer centrale energie biedt marktkansen voor de innovatieve decentrale energieopwekkers, slimme energiemeters en/of andere marktconcepten. Hierbij gaat het niet zozeer om leveranciers of installateurs van reguliere oplossing, maar vooral om de ontwikkelaars van nieuwe decentrale installaties en concepten. Dit is een ontwikkelmarkt voor het mkb en start-ups in de maakindustrie, ICT en diensten. De nadruk ligt vooral op de doorontwikkeling door toepassing in een gecontroleerde omgeving, om tot bredere marktintroductie te komen. Het Noorden kent een opkomend cluster op dit vlak. Gezien onze expertise en netwerkpositie kunnen we een adviesrol vervullen bij de doorontwikkeling en toepassing van nieuwe product-markt-combinaties uit het mkb, het leggen van verbindingen naar relevante markt- en kennispartners en nationale en Europese innovatieprogramma's

B- Decentrale energie systemen
De opkomst van meer decentrale energie biedt nieuwe uitdagingen om de robuustheid van het systeem te waarborgen, alsmede de (kosten)efficiency te optimaliseren. Hierbij wordt het steeds belangrijker tot slimme koppeling van vraag en aanbod (vraagrespons) en systemen voor (lokale) opslag en buffering te komen. Dit vraagt een integrale benadering van het energievraagstuk voor warmte, koude, elektriciteit en mobiliteit. Zowel in woon- als werkgebieden (industrie- en bedrijfsterreinen). Dit vraagt een nieuwe (ICT) sturingssystemen, wijk- of gebiedsgerichte energie opslag zoals energie opslag middels waterstof of andere power-2-gas systemen en/of hybride energienetten. De nadruk ligt hierbij enerzijds op de onderzoek en doorontwikkeling in een gecontroleerde omgeving. Het directe mkb-aandeel is hierbij wel beperkt omdat deels sprake is van een latente markt en anderzijds omdat het gaat om omvangrijke en multidisciplinaire ontwikkelprojecten.

Zoals gezegd vervuld stichting Energy Valley / New Energy Coalition een aanjagende en adviserende rol om nieuwe marktinitiatieven op deze thema's verder te helpen. De nadruk ligt op de toepassing van mkb-kennis, door technisch-financieel advies, consortia-vorming en slimme combinaties met andere marktinitiatieven en de kennissector. Zowel voor R&D-projecten, als voor innovatie-investeringsprojecten (pilots/demo's). Stichting Energy Valley voert hierbij geen projecten uit, maar faciliteert, adviseert en helpt ondernemers bij nieuwe marktkansen. Hierbij wordt een reactieve rol ingenomen om marktvragen verder te helpen, alsmede een proactieve rol om ondernemers te betrekken bij nieuwe marktkansen en hier amen projecten voor te creëren. Hierbij worden de volgende taken uitgevoerd (conform SNN PvE 2019):

Programma van eisen

Onderstaande taken zijn per onderdeel uitgewerkt en vormen samen een integraal pakket om tot versnelling van de innovatieketen (funnel) te komen en meer business te stimuleren.

Netwerkvorming (als onderdeel van community building)
A. Branding: zichtbaarheid en herkenbaarheid van de regiokansen op de gekozen thema's;
B. Netwerkvorming: verbinden van ideeën, kennis en partijen voor nieuwe business kansen;

Kennisontwikkeling (als fase A van Business Development)
A. Propositieontwikkeling: vraagarticulatie en consortiavorming door technisch-inhoudelijk advies;

Netwerkvorming (als onderdeel van community building)

Branding

Om nieuwe markt-initiatieven en -partijen aan te trekken is een goede zichtbaarheid en herkenbaarheid van de regiokansen belangrijk. Hiervoor wordt het Noorden in de makrt gezet als Energy Valley regio. Een krachtige en toekomstbestendige energieregio die in samenwerking met Noordwest Duitsland als 'mini-energy-union' bekend staat. De nadruk ligt hierbij primair op de ondernemerskansen in het Noorden op het vlak van waterstof, hernieuwbaar gas en systeemintegratie. Om tot een goed afgestemde branding te komen wordt zoveel mogelijk samengewerkt met relevante partners.

Om de regiokansen te promoten en marktinitiatieven aan te trekken, wordt onder meer in overleg met initiatiefnemers ondersteuning geboden bij het opstellen en verspreiden van nieuwsberichten om voorbeeldprojecten in de medie onder de aandacht te brengen. Daarnaast zullen we meerdere websites onderhouden als portal voor ondernemers en relevante berichtgeving via Twitter, Facebook en LinkedIn verspreiden. Naast achtergrondinformatie over de regiokansen zullen nieuwitems worden geplaatst over relevante projecten, regelingen en (beleids)kansen. Tevens zullen we middels lezingen bij relevante bijeenkomsten, (vak)beurzen en/of events de regiopositie kracht bijzetten, teneinde nieuwe ontwikkelingen aan te trekken.

Meetbare doelen op jaarbasis		
- Opstellen en verzenden van nieuwsberichten	20	berichten
- Verzorgen lezingen tijdens derden-events	5	lezingen

Netwerkvorming

Om nieuwe markt-initiatieven en -partijen aan te trekken is het van belang ondernemers onderling met elkaar in contact te brengen en informatie-uitwisseling op gang te brengen. Ook hierbij staan de mkb-kansen voor hernieuwbaar gas en systeemintegratie centraal. Hiervoor zal stichting Energy Valley / New Energy Coalition gedurende 2019 netwerkevents organiseren om marktpartners in contact te brengen en kennisuitwisseling te stimuleren. We treden op als (hoofd)organisator, waarbij het mkb centraal staat en actief wordt betrokken bij de

0264 311386

programmering. De events worden evenredig verspreid over de tijd, thema'sene regio. Om een zo groot mogelijke doelgroep te bereiken wordt hierbij samengewerkt met relevante brancheorganisaties (zoals Uneto-VNI, Groen Gas NL, NAtioniale LNG/H2 Platforms, e.d.) en andere relevante partners.

Meetbare doelen op jaarbasis		
- (Mede)organisatie van netwerkevents (B2B)	6	events
- Deelnemende bedrijven netwerk-events	300	deelnemers

Kennisontwikkeling (als fase A van Business Development)

Propositieontwikkeling

Om nieuwe producten, diensten of IP naar de markt te brengen is een heldere business propositie nodig. Vooral het mkb bruist van ideeën, maar heeft soms moeite dit te vertalen in een haalbaar project(plan). We bieden ondersteuning door een experts beschikbaar te stellen die ondernemers bijstaan met raad en daad. Dit enerzijds reactief op basis van marktvraag en anderzijds zal de markt ook proactief worden benadert met nieuwe kansen (o.m. via netwerkvorming en branding). Door inbreng van specifieke (technische) kennis en expertise kunnen ideeën worden aangescherpt (klankbord/adviesrol) en verbindingen worden gelegd in het regionale innovatie-ecosysteem en naar potentiele project- en kennispartners (netwerkrol). We voeren hierbij de volgende deeltaken uit:

- Project-definitie: we stellen een team aan vakspecialisten beschikbaar om ondernemers te helpen een project-idee uit te werken tot initieel projectplan (vraagarticulatie). Ondernemers kunnen hiervoor een innovatie-adviesoverenkomst aangaan. Met de overeenkomst kunnen ondernemers gericht (vraaggestuurd) worden bijgestaan in de uitwerking van projectideeën door specifieke expertise beschikbaar te stellen.
- Consortiavorming: innovaties kunnen worden versneld door samenwerking tussen ondernemers onderling en met de kennissector. Onderdeel van een adviescontract is een actieve (netwerk)rol om verbindingen te leggen tussen (potentiele) projectpartners en (subsidie)programma's om kennis te delen en nieuwe consortia te vormen. Zowel op regionaal, nationaal al EU-niveau. Hierbij gaat speciale aandacht uit naar verbindingen tussen het cluster en andere sectoren, alsmede verbindingen naar regionale onderzoeksinstituten.
- Projectontwikkeling: naast vraaggestuurde mkb-ondersteuning is soms ook een meer proactieve rol gevraagd om partners te betrekken bij nieuwe ontwikkelprojecten. De nadruk ligt hierbij enerzijds op grensoverschrijdende samenwerking door marktpartijen, kennispartners en overheden samen te brengen om tot een gezamenlijk projectvoorstel te komen. Tevens zal een proactieve rol worden vervuld om tot een slimme locatiegerichte aanpak te komen voor de toepassing van decentrale energie-innovaties. Hierbij zullen we een coördinatierol vervullen om met marktpartners en lokale overheden projectvoorstellen uit te werken.

Op de innovatie-adviescontracten zal het beeldmerk van de drie provincies worden opgenomen, om de financieringsbijdrage kenbaar te maken.

Meetbare doelen op jaarbasis		
- Begeleiding innovatie-adviescontracten met (mkb-)ondernemers	16	contracten
- Leads voor R&D projecten	16	leads
- Waarvan leads voor cross-over projecten	10	crossovers
- Grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten	2	projectvoorstellen
- Gebiedsgerichte decentrale energie-aanpak	2	projectvoorstellen

Productbegroting

Conform SNN PvE 2019 is onderstaand een productbegroting opgesteld met de personele kosten en het werkbudget (out-of-pocket uitgaven) per takenpakket.

	medewerkers fte	kostprijs	**out-of-pocket kosten**	**totaal**
BRANDING (onderdeel van community building)				**€ 90.000**
NETWERKVORMING (onderdeel van community building)			5.1.1c	**€ 90.000**
PROPOSITIEONTWIKKELING (fase A van Business Development)				**€ 320.000**
TOTAAL				**€ 500.000**

De personele kosten zijn begroot op basis van de geprognotiseerde uren per medewerker maal het bijhorende uurtarief. De uurtarieven zijn berekend op basis van de werkgeverslasten met een opslag voor indirecte kosten[1], gedeeld door 1650 inzetbare productieve uren per fte[2]. De afrekening zal achteraf plaatsvinden op basis van daadwerkelijk gemaakte uren en kosten.

[1] o.b.v. begrote indirecte personeelskosten (bedrijfsvoering, administratie, P&O, e.d.), huisvesting, reis/verblijf en overige organisatiekosten

[2] o.b.v. 52 weken x 40 uur = 2.080 uur – 350 uur vakantie/ziekte (gemiddeld) – 70 indirecte uren (gemiddeld) = 1.650 inzetbare productieve uren per jaar

To: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 1/15/2019 9:25:41 AM
Subject: RE: Format staatssteun level 2 NOM.docx
Received: Tue 1/15/2019 9:25:42 AM
Staatssteunmatrix level 2 NOM.docx

Ter info

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 23 oktober 2018 12:50
Aan: 5.1.2e 5.1.2e
CC: 5.1.2e 5.1.2e ; Subsidiejuristen ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e
Onderwerp: RE: Format staatssteun level 2 NOM.docx
Hoi 5.1.2e,
Volgens mij is het lijstje compleet als ik het vergelijk met het facturenoverzicht van 5.1.2e.
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 23 oktober 2018 10:13
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; Subsidiejuristen < 5.1.2i @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Format staatssteun level 2 NOM.docx
Beste collega's,
Ik heb nog een check uitgevoerd aan de hand van ontvangen facturen in de periode 2017 en 2018. Het resultaat van deze zoekactie vinden jullie in de bijlage.
Posten die voor jullie interessant kunnen zijn, zijn geel gearceerd. De bovenste regel (-4.840.000,00) mag je overslaan. Het betreft een creditering op een factuur van 2016.
Hopelijk hebben jullie hier iets aan.
Gr. 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 23 oktober 2018 9:16
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; Subsidiejuristen < 5.1.2i @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Format staatssteun level 2 NOM.docx
Goedmorgen allemaal,
Ik heb een paar aanvullingen gemaakt en het formaat 'Brabantvrij' gemaakt ;-)
5.1.2e kun jij kijken of er nog meer zaken zijn om op te nemen a.d.h.v. de bedragen die wij aan de NOM hebben overgemaakt?
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: maandag 22 oktober 2018 16:49
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; Subsidiejuristen < 5.1.2i @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Format staatssteun level 2 NOM.docx
Hoi 5.1.2e,

Volgens mij is de lijst van 5.1.2e en 5.1.2e behoorlijk compleet. Deze activiteiten vragen we voor onze subsidies. Ik heb nog twee zaken toegevoegd. @5.1.2e wil jij kijken of je nog activiteiten toe te voegen hebt?
Ik begrijp niet helemaal wat er gevraagd wordt in de andere kolommen. Ik heb daar neergezet hoe onze relatie is (inkoop/subsidie/aandeelhouderschap).
Als ik nog iets kan doen hoor ik het graag.
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: donderdag 18 oktober 2018 15:03
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>; Subsidiejuristen <5.1.2i@drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: FW: Format staatssteun level 2 NOM.docx
Dag 5.1.2e en dames,
Het format is qua activiteiten aangevuld maar de overige kolommen zijn nog leeg. Willen jullie bekijken in hoeverre in de beschikbare informatie (de beschikkingen, achterliggende GS-nota's of analyses) die kunnen worden gevuld?
@5.1.2e kan jij overzien of het overzicht compleet is?
@5.1.2e voor het aanvullen.
Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: donderdag 18 oktober 2018 14:54
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: FW: Format staatssteun level 2 NOM.docx
Met bijlage…

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: donderdag 18 oktober 2018 14:53
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Format staatssteun level 2 NOM.docx
Dag 5.1.2e,
Ik heb nog een aantal projecten in Docbase gevonden en aan de lijst van 5.1.2e toegevoegd.
Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: donderdag 18 oktober 2018 11:33
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Format staatssteun level 2 NOM.docx
Hoi 5.1.2e,
Vanuit mijn rol heb ik alleen zicht op de boekjaarsubsidie van de NOM. Die verstrek ik jaarlijks richting de NOM namens de 3 noordelijke provincies. Wat we daarnaast nog aan opdrachten/subsidies hebben lopen kan wellicht uit docbase gehaald worden. 5.1.2e 5.1.2e zoekt dit voor je uit en stuurt je dit toe. Verder kan financiën via discoverer een uitdraai maken van alle geldstromen die richting de NOM gaan. Dat lijkt mij het meest efficiënt. Op basis daarvan kunnen dan de betrokkenen het format invullen. Coördinatie van die actie ligt volgens mij niet bij ons, maar bij BC.
Groet,
5.1.2e
Team Subsidies en Inkoop | Postbus 122, 9400 AC | Assen
T (0592) 5.1.2e | 5.1.2e@drenthe.nl
Bezoekadres Provinciehuis: Westerbrink 1 te Assen

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: donderdag 18 oktober 2018 9:26
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
CC: Subsidiejuristen <5.1.2i@drenthe.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Format staatssteun level 2 NOM.docx
Dag 5.1.2e (en 5.1.2e),
Is het jaarprogramma de enig wijze waarop wij zicht hebben op de activiteiten? Hebben we geen andere opdrachten en subsidies

die wij aan de NOM verstrekken als provincie? Het overzicht moet namelijk compleet zijn. Zou je ook naar de andere kolommen kunnen kijken en zo veel mogelijk vullen.
Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: maandag 15 oktober 2018 14:27
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Format staatssteun level 2 NOM.docx

Hoi 5.1.2e,
Bijgevoegd heb ik een aanzet tot een ingevuld format voor de NOM. Het is best wel lastig om op basis van het jaarprogramma hun activiteiten te clusteren. Ongetwijfeld zijn er op inhoud meer taken te onderscheiden. Mijn vraag aan EC is om deze lijst waar nodig aan te vullen.
Groet,
5.1.2e

BIJLAGE

Beoordeling NOM

Beoordeling	**Beoordeling**	**Beoordeling**	**Review EZK**
Activiteit	***Staatssteun***	***Vrijstelling***	
Acquisitie			
Proposities maken. In Noord Nederland doen we actief acquisitie op een aantal sterke sectoren. Om Noord Nederland bij onze doelgroepen (intermediairs, NFIA, ondernemers) bekend te maken onderhouden we voor die sectoren een propositie, die we ook via verschillende kanalen (zoals onze website) verspreiden.	Geen economische activiteit - makelen en schakelen.		
Deelnemen aan de ontwikkeling van de TopDutch campagne, de proposities die er zijn (of door ons worden gemaakt) worden voorzien van marketing materiaal/online campagnes worden opgezet. Ondersteunen opdrachtgeverschap van provincies (De campagne is door de provincies uitbesteed aan Initio).	Geen economische activiteit - makelen en schakelen.		
Deelname in Nationale Acquisitie Teams. Samen met sectorspecialisten van andere ROM's en het NFIA maken we proposities voor Nederland. Ook gaan we gezamenlijk naar beurzen en congressen in het buitenland. Beursbezoeken in het buitenland, met als doel in contact te komen met buitenlandse ondernemingen en die te interesseren in vestiging in Noord Nederland.	Geen economische activiteit - makelen en schakelen. Geen economische activiteit - makelen en schakelen.		
Bidbook: informatievoorziening aan (buitenlandse) ondernemingen die hebben aangegeven geïnteresseerd te zijn in vestiging in Noord Nederland. Bevat op de vragen van betreffende onderneming gebaseerde informatie, meetsal aangeleverd door diverse gemeenten, provincies en marktpatijen.	Geen economische activiteit - makelen en schakelen.		
Fact Finding Trips: bezoeken van ondernemingen aan de regio om op verschillende locaties naar de aangeboden percelen of panden te kijken en gesprekken te voeren met gemeenten, provincies, dienstverleners etc.	Geen economische activiteit - makelen en schakelen.		
Investor Relations Bezoeken: gesprekken met topmanagement van in de regio gevestigde (buitenlandse) bedrijven, met als doel inzicht te krijgen in hun strategie, kansen en bedreigingen en in het vestigingsklimaat.	Geen economische activiteit - makelen en schakelen.		
Ondersteuning gevestigde (buitenlandse) bedrijven: op basis van in de Investor Relations Bezoeken	Geen economische		

gevonden kansen of bedreigingen de onderneming helpen bij het versterken van hun businesscase zodanig dat de onderneming voor de regio wordt behouden en/of gaat uitbreiden.	activiteit - makelen en schakelen.		
Data- en business analyse voor eigen gebruik, ten bate van proposities, bidbooks en voor algemeen gebruik door gemeenten en provincies.	Geen economische activiteit -		
Beoordeling	**Beoordeling**	**Beoordeling**	**Review EZK**
Activiteit	***Staatssteun***	***Vrijstelling***	
Investor Readiness (Flinc)			
Optimaliseren van innovatie ecosysteem in Noord-Nederland, door samen te werken met o.a. onderwijsinstellingen, incubators/accelerators, gemeenten, KvK, provincies en clusterspecifieke partijen.	Geen economische activiteit - makelen en schakelen.		
Acquisitie van innovatieve startups en MKB bedrijven met groeiambities, o.a. door als panellid/jury betrokken te zijn bij innovatieve awards, deel te nemen in bestuur van op ondernemerschap gerichte minor noordelijke hogescholen, door deelname en organisatie van events, onderhouden van relaties met intermediairs, clusterspecifieke partijen en financiers.	Geen economische activiteit - makelen en schakelen.		
Flinc biedt aan ondernemers een adviestraject van 32 advies-uren voor 250 euro. Dit betreft: Ondernemers begeleiden van innovatief concept tot businesscase / het investorready maken van bedrijven. Eindproduct is een investorready businessplan en financiering. In dit traject wordt de ondernemer ook verbonden met specialisten uit de markt en relevante partijen uit het netwerk van de NOM (bijv. strategische partners, launching customers) om de businesscase te optimaliseren.	Economische activiteit waarvoor de bijdrage vermoedelijk niet marktconform is nu het een vooraf vastgesteld bedrag dat hiervoor moet worden betaald (€250,-- voor 32 adviesuren).		
Het aanbieden van masterclasses aan ondernemers, uitgevoerd door marktpartijen. Onder andere op het gebied van AVG, intellectueel eigendom, financiële planning en waarderen van bedrijven.	Er is niet per definitie sprake een economische activiteit. Voor zover de activiteiten niet toegespitst zijn op een specifieke onderneming of project, kan er sprake zijn van niet-economische activiteiten;		

	makelen en schakelen.		

Beoordeling	**Beoordeling**	**Beoordeling**	**Review EZK**
Activiteit	***Staatssteun***	***Vrijstelling***	
<u>Business Development</u>			
Netwerk vorming. Belangrijk element in Business Development is het hebben van een netwerk van bedrijven, relevante overheden en kennisinstellingen. Contacten ontstaan door cold calling, referenties van andere contacten, bezoeken van beurzen en bijeenkomsten enzovoort. De netwerken worden geclusterd op basis van sectoren (bijvoorbeeld IT, maakindustrie, watertechnologie)	Geen economische activiteit - makelen en schakelen.		
Bedrijfsbezoeken, waarin met de ondernemer op strategisch niveau wordt gesproken over kansen en bedreigingen. Focus ligt hier op innovaties die de onderneming klaar maken voor de toekomst. Wat wij niet doen is 1-op-1 projecten met ondernemers. Doel van de gesprekken is om de ondernemer verder te helpen door hem aan te sluiten bij clusters, in contact te brengen met andere ondernemers met vergelijkbare issues, aan te sluiten bij projecten.	Geen economische activiteit - makelen en schakelen.		
Analyse: welke gemeenschappelijke kansen en bedreigingen vinden we bij bedrijven (in een bepaalde cluster).	Geen economische activiteit - makelen en schakelen.		
Individuele ondernemingen op basis van hun vraagstukken in contact brengen met kennisinstellingen, overheden, dienstverleners en andere ondernemingen, die een bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van deze vraagstukken. Hier gaat vaak een aantal gesprekken aan vooraf om de vraagstelling helder te krijgen. Wat wij niet doen is 1-op-1 projecten met ondernemers. Doel van de gesprekken is om de ondernemer verder te helpen door hem aan te sluiten bij clusters, in contact te brengen met andere ondernemers met vergelijkbare issues, aan te sluiten bij projecten.	Geen economische activiteit - makelen en schakelen. Graag wel iets meer duiding zodat blijkt dat het geen bedrijfsadvies is.		
Opzetten van innovatieprojecten met groepen van ondernemingen met vergelijkbare vraagstukken, waarin die ondernemingen samen werken aan oplossingen. Daarbij kunnen ook kennisinstellingen, dienstverleners en andere ondernemingen, die een bijdrage kunnen leveren, worden aangesloten. Onze rol is het bij elkaar brengen van het consortium, het mede schrijven van het projectplan en het	Economisch van aard, daar waar het het schrijven van het projectplan en ondersteuning bij verkrijgen van financiering		

ondersteunen bij het verkrijgen van de financiering (inclusief mogelijke subsidies)	betreft. Als er niet voor hoeft te worden betaald, niet marktconform.		
Financiële administratie van (EFRO en Interreg) innovatieprojecten. Daaronder wordt verstaan dat een aparte administratie wordt ingericht waarin inkomsten en uitgaven van het project worden ingeboekt en waarmee declaraties van betrokken projectpartners en aan subsidieverstrekkers worden verwerkt. In voorkomende gevallen besteden wij dat op onze beurt uit aan dienstverleners.	Lastig te duiden omdat de NOM zelf ook projectpartner is en optreedt als penvoerder en in het kader hiervan een bepaalde inbreng levert		
Leadpartner van innovatieprojecten, waarbij naast de financiële administratie ook de projectadministratie en het projectmanagement wordt uitgevoerd. In voorkomende gevallen (zoals RoSF) besteden wij dat op onze beurt uit aan dienstverleners.	Zelfde als hiervoor.		
Beoordeling	**Beoordeling**	**Beoordeling**	**Review EZK**
Activiteit	***Staatssteun***	***Vrijstelling***	
<u>Financiering</u>			
Verwerving: aanvraag financiering - marketing en communicatie. Het actief op zoek gaan naar financieringsmogelijkheden door o.a.: - Het verzorgen van presentaties aan ondernemers, co-financiers, adviseurs etc. - Het creëren naamsbekendheid - (Sociale) Media-uitingen	Marktconform fonds dus geen staatssteun.		
Verwerving: analyse financieringsaanvraag. Het beoordelen van de volledigheid en de inhoudelijkheid van de business cases en het toetsen aan de criteria van het investeringsreglement van het betreffende fonds.	Marktconform fonds dus geen staatssteun.		
Verwerving: due diligence. Het, al dan niet door derden, uitvoeren van een verdiepend onderzoek op één of meerdere specifieke onderdelen zoals bijvoorbeeld techniek, management.	Marktconform fonds dus geen staatssteun.		
Verwerving: beoordelen + transactie. Het verzamelen van alle info door investment managers die nodig is om te komen tot een financieringsvoorstel. Het financieringsvoorstel wordt aan een onafhankelijke commissie van minimaal 3 leden voorgelegd ter advisering. Het voorstel bevat een juist en volledig beeld van de onderneming, de omgeving, de specifieke vraag/behoefte en de voorgestelde invulling van de financieringsvraag (bedrag, voorwaarden, vorm, overige financiers).	Marktconform fonds dus geen staatssteun.		
Verwerving: doorverwijzen. Indien onderneming/ondernemer in ogen van het fonds zich	Marktconform fonds dus geen		

zou beter kunnen laten bijstaan door een adviseur, wordt dat kenbaar gemaakt. Indien gewenst kunnen er (meerdere) dienstverleners uit het netwerk worden voorgedragen. Dit doen wij juist om ons niet op het terrein van het adviseren van ondernemingen te begeven, daarom wordt naar de markt doorverwezen.	staatssteun.		
Beheer: actieve betrokkenheid. Het regelmatig bespreken van de voortgang van de onderneming/business case. Daarnaast met raad en daad kritisch bijstaan van de onderneming en daar waar (vanuit fonds) nodig geacht geven van adviezen, voorstellen doen en ter beschikking stellen van netwerken. Voorbeelden: dividendbesluiten, herfinancieringen, aandragen potentiële kandidaten management, RvC instellen en kandida(a)t(en) voordragen, proces- en rapportage inhoud, accountant.	Marktconform fonds dus geen staatssteun.		
Beheer: aanpassing financieringsvoorwaarden. Het op verzoek van de onderneming beoordelen van de mogelijkheden tot uitstel van rente- en/of aflossingstermijnen. Beoordeling vindt onder meer plaats op haalbaarheid en het ter beschikking komen de totale vergoeding van de financiering op (redelijke) termijn. Voorstellen worden uiteindelijk binnen het fonds voorgelegd aan de directie/MT.	Marktconform fonds dus geen staatssteun.		
Verkoop: aflossingen. Het ontvangen van (rente- en) aflossingstermijnen vindt plaats op contractuele grondslag en eindigt derhalve automatisch na voldoen laatste termijn.	Marktconform fonds dus geen staatssteun.		
Verkoop: verkoop aandelenbelang. Fonds beoordeelt aan de hand van o.a. financieel rendement, maatschappelijk rendement, looptijd, ondernemingsbelang en overige strategische uitgangspunten of verkoop van een aandelenbelang past binnen uitgangspunten van fonds. Verkoop van een aandelenbelang kan plaatsvinden door het ontvangen van een bieding door een derde, het ontvangen van een bieding binnen de bestaande aandeelhouders, vooraf bij aangaan financieringsovereenkomst overeengekomen termijn/voorwaarden en het actief aanbieden van aandelen aan bestaande aandeelhouders/derden door fonds.	Marktconform fonds dus geen staatssteun.		
Fonds Support Noord. *Afdeling van NOM die voor ondersteuning aan zakelijke investeringsfondsen die focus op Noord-Nederland én het MKB hebben liggen, (een deel van) de fondsoperatie kan verzorgen. De fondsen die beheerd kunnen worden, moeten een maatschappelijk/publiek belang hebben.*			

Administratief fondsbeheer. De fondseigenaar neemt het acquireren, het beheren en verkopen en daarmee de investering gerelateerde beslissingen op zich. FSN verzorgt de contractvorming, boekhouding en verantwoording (de 'mid-office'). Diensten worden voor derden uitgevoerd tegen een integraal kostprijstarief.	inbesteden - opdracht		
Volledig fondsbeheer. Het beheer van het volledige fonds wordt in opdracht aan NOM gegeven. Dit is naast het administratief fondsbeheer, ook acquireren, beheren en verkopen van gehouden financieringsbelangen (investment management) en het nemen van de investeringsbeslissingen. Diensten worden voor derden uitgevoerd tegen een integraal kostprijstarief.	inbesteding - opdracht		

To: 5.1.2e @provinciegroningen.nl[5.1.2e @provinciegroningen.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e @fryslan.frl'[5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 1/15/2019 2:24:07 PM
Subject: RE: FW: Verleningsverzoek subsidie 2019 NOM
Received: Tue 1/15/2019 2:24:15 PM

Beste 5.1.2e,

5.1.2e heeft mij even gevraagd te reageren op je mail. Het is mij echter niet geheel duidelijk wat je bedoeld met de 3x € 750.000, maar wellicht geeft onderstaande een beter inzicht.

Het begrote bedrag aan **Bijdrage Provincies** (€ 2.025 mio) is als volgt opgebouwd:

1. Bijdrage in apparaatskosten: € 525.000
2. Bijdrage Greenlincs: € 200.000
3. Bijdrage Clusters: € 300.000
4. Additionele financiering: € 1.000.000

Totaal: **€ 2.025.000**

Nummers 1 t/m 3 zijn reeds in 2018 als één bedrag uitgekeerd aan de NOM en worden ook zo in de jaarcijfers 2018 weergegeven.

Aangezien de additionele financiering tevens een Provinciale bijdrage is, hebben wij ervoor gekozen om dit in onze begroting 2019 ook mee te nemen onder de Bijdrage Provincies.

Nog even voor het overall beeld. Van de toegezegde 4 miljoen aan additionele financiering is in 2016 en 2017 totaal € 1.431.944 opgevraagd. Er resteert dus nog € 2.568.056.

Heeft dit voor de nodige verheldering gezorgd?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM – Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

T +31 50 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

Meer weten over de NOM en ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

www.nom.nl

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Van: 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Verzonden: maandag 14 januari 2019 12:16

Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e @fryslan.frl' < 5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: FW: FW: Verleningsverzoek subsidie 2019 NOM

Goedemiddag 5.1.2e,
Kun jij de vraag die ik aan 5.1.2e en 5.1.2e gesteld heb beantwoorden? Wellicht dat je ook nog een nadere onderbouwing/specificatie van de begrotingsposten hebt. Is ook welkom.
Groeten,
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: vrijdag 11 januari 2019 13:41
Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>
CC: Hermse J. < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: RE: FW: Verleningsverzoek subsidie 2019 NOM

Hoi 5.1.2e,
Dat kan ik ook niet helemaal herleiden. Ik zou de NOM even vragen om uitleg over de verschillen.
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Verzonden: woensdag 9 januari 2019 12:03
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
CC: Hermse J. < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Onderwerp: FW: FW: Verleningsverzoek subsidie 2019 NOM

Hoi 5.1.2e en 5.1.2e
Met dank aan mijn collega 5.1.2e 5.1.2e onderstaande vergelijking van de begrotingen 2018 en 2019.
Zelf snap ik nu niet meer hoe het precies zit met de bijdrage uit de 'geparkeerde' € 4 miljoen en de 3 x € 750.000.
Kunnen jullie dit wel nader duiden?
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
provincie groningen
Afdeling Economie, Cultuur en Projectfinanciering
Cluster programma's en subsidies
St. Jansstraat 4, Kamer C218
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN
T: 050 - 5.1.2e
M: 5.1.2e
email: 5.1.2e @provinciegroningen.nl

een gedachte voor het milieu - is printen van deze mail echt nodig?
Ons programma Economie en Arbeidsmarkt biedt ondernemers kansen en helpt Groningers aan het werk.
Kijk op www.groningenatwork.com en volg ons op Twitter @Groningenatwork.
groningen @work

Van: 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 8 januari 2019 16:26
Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Onderwerp: RE: FW: Verleningsverzoek subsidie 2019 NOM

TKN

NOM N.V. - Begroting

bedragen in duizenden euro's	**2018**	**2019**
Financieringsbedrijf		
Opbrengsten		
Rente- en provisiebaten financieringen		
Rentebaten deposito's		
Ontvangen dividenden		
opbrengst commissariaten		
resultaat verkopen participaties		
Beheer fondsen		
Projectmanagement		
totale opbrengsten		
Kosten		
Personeelskosten		
Overige kosten		
saldo van dotaties aan voorziening fva		
totale kosten		
Resultaat financieringsbedrijf		
Ontwikkelingsbedrijf		
Opbrensten / vergoedingen		
Ministerie van Economische Zaken		
Bijdrage Provincies		
Additioneel financiering AH		
Bijdrage acquisitie provincies		
bijdrage acquisitie gemeenten		
projectfinanciering		
Opbrengst detachering		
Bijdrage BD Clusterorganisaties		

5.1.1c

diensten aan derden	- -
Totale opbrengsten	[redacted]
Kosten	
Personeelskosten	
Personeelskosten Projecten	
overige kosten	
Overige kosten Projecten	
Totale kosten	5.1.1c
Resultaat Ontwikkelingsbedrijf	
Resultaat voor belasting	
Vpb (25%) > 200k	
Resultaat voor en na belasting	

Van: 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 8 januari 2019 14:42
Aan: Hermse J. < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Onderwerp: FW: FW: Verleningsverzoek subsidie 2019 NOM
Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 8 januari 2019 14:34
Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: FW: FW: Verleningsverzoek subsidie 2019 NOM
Dag 5.1.2e en 5.1.2e,
Op verzoek van 5.1.2e hierbij de officiële subsidieaanvraag van de NOM met begroting. Aangezien we het eind december hebben ontvangen, moet het bij ons nog door GS (dat moet tegenwoordig met alle subsidies die we in mandaat verlenen).
Hebben wij inmiddels ook de mandaten van jullie ontvangen om de subsidie te kunnen verlenen? Of moet dat nog geregeld worden?
Mochten we nog tegen problemen aanlopen, dan laat ik het jullie weten, maar we verwachten het niet.
Groeten, 5.1.2e

Van: provincie Drenthe
Verzonden: dinsdag 18 december 2018 15:56
Aan: subsidieloket < 5.1.2i @drenthe.nl>
Onderwerp: FW: Verleningsverzoek subsidie 2019 NOM
Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 18 december 2018 15:55
Aan: provincie Drenthe
Onderwerp: Verleningsverzoek subsidie 2019 NOM
Goedemiddag,

Hierbij ontvangt u ons verzoek voor verlening subsidie 2019. Aanvullend vindt u in de bijlage het jaarplan 2019 en de begroting 2019.
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM – Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

T +31 50 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

Meer weten over de NOM en ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

www.nom.nl

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

Memo

Aan : Aandeelhouders N.V. NOM
Van : 5.1.2e
Cc :
Datum : 21 januari 2019
Betreft : Toelichting begroting 2019

In december 2019 is de definitieve begroting voor 2019 door de Raad van Commissarissen van de NOM goedgekeurd.

Hieronder worden de belangrijke zaken met betrekking tot de begroting weergegeven:

Het Financieringsbedrijf

Opbrengsten

5.1.1c,5.1.2i

Kosten

5.1.1c,5.1.2i

Het Ontwikkelingsbedrijf

Opbrengsten

Subsidiebijdragen
Vanuit EZK en de Provincies wordt in 2019 een bijdrage van ruim € 3,0 miljoen verwacht. Conform 2018 hebben de Provincies ervoor gekozen om haar bijdragen niet op te splitsen. De bijdrage van de Provincies (€ 2,0 miljoen) is als volgt te specificeren:

-	Bijdrage apparaatskosten:	€ 525.000
-	Bijdrage BD Clusters:	€ 400.000
-	Bijdrage Projectfinanciering (Greenlincs):	€ 200.000
-	Additionele financiering:	€ 1.000.000
-	Doorstorting BD Clusters:	€ 100.000 -
		€ 2.025.000

In tegenstelling tot de voorgaande jaren is er in de begroting van 2019 voor gekozen om de additionele financiering volledig op te nemen onder de bijdrage van de Provincies. Daarnaast is de bijdrage BD clusters en de doorstorting BD clusters met € 100k afgenomen. De New Energy Coalition (voorheen Energy Valley) heeft geen volwaardig plan opgeleverd voor Business Development. De NOM heeft daarom besloten dit onderdeel niet mee te nemen in de subsidieaanvraag BD clusters. Dit heeft geen invloed op het NOM resultaat.

Bijdrage acquisitie Gemeenten
De afspraken met de gemeenten inzake het doorbelasten van acquisitieactiviteiten blijven overeind. Voor 2019 is wederom € 109k begroot.

Kosten

Personeelskosten
Naast de standaard periodieke verhogingen stijgen de personeelskosten door een nieuw overeengekomen CAO voor rijksambtenaren. Er zijn voor 2019 geen vacatures opgenomen.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 2

Reeds openbaar (https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR609084)

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

STRIKT PERSOONLIJK EN VERTROUWELIJK

RAPPORTAGE MKB FONDS DRENTHE PERIODE: Q4 2018

VERSIE AvA

13 februari 2019

1 Verslag

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille en resultaten van MKB Fonds Drenthe over de periode 1 januari tot en met 31 december 2018. In de “Leeswijzer”, toegevoegd bij de rapportage over Q1, zijn de definities en formules opgenomen. In de rapportage wordt in “Verslag” een toelichting gegeven op de gang van zaken binnen het fonds en haar portefeuillebedrijven. In “Financiële informatie” en “Niet-financiële informatie” worden de resultaten en specificaties hoofdzakelijk in grafieken en tabellen weergegeven.

Op de in deze rapportage genoemde cijfers is nog geen accoutantscontrole toegepast. De cijfers zijn daarmee **onder voorbehoud van beoordeling en controle** door Accon/Avm.

De IC is in het laatste kwartaal van 2018 tweemaal bijeengekomen om twee voorstellen te bespreken (€ 600k). Beide voorstellen zijn positief geadviseerd en de directie heeft deze adviezen gevolgd. In het vierde kwartaal zijn veel lopende financieringsvoorstellen afgerond die hebben geleid tot een investering. Zo is er in het laatste kwartaal geïnvesteerd in vijf nieuwe bedrijven (€ 520k) . Aanvullend is er vanuit bestaand commitment € 50k verstrekt aan één portefeuilleonderneming.

De IC is in heel 2018 achtmaal bijeengekomen om in totaal 10 investeringsvoorstellen te bespreken. Alle voorstellen zijn door de IC positief geadviseerd, maar aan drie voorstellen heeft de IC aanvullende voorwaarden verbonden. De directie heeft deze adviezen gevolgd. Ultimo december bevinden twee voorstellen zich in de afrondende fase, naar verwachting zullen deze begin 2019 leiden tot een storting.

In heel 2018 heeft het MKB F. Drenthe 16 financieringen verstrekt (€ 1.665k), waarvan in 10 nieuwe bedrijven (€ 1.380k), uit bestaand commitment in 5 bedrijven (€ 250k) en éénmaal een uitbreiding van het commitment van een bestaand portefeuillebedrijf (€ 35k). In het jaarplan 2018 was het doel gesteld om 10 (achtergestelde) leningen te verstrekken (€ 2,2 miljoen) en twee aandelentransacties (€ 800k) te realiseren. Het MKB F. Drenthe heeft ultimo 2018 11 achtergestelde leningen verstrekt (totaal commitment € 1.965k) en één aandelentransactie gerealiseerd (totaal commitment € 400k). Voor 2019 is hetzelfde doel als voor 2018 gesteld.

2 Financiële informatie

Kengetallen

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 31 december 2018	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Aantal uitzettingen	5	11	16
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	210	1.455	1.665
Aantal commitments			11
Bedrag gecommitteerd (x € 1.000,-)			2.300
Aantal bedrijven in portefeuille	7	21	28
Boekwaarde portefeuille (x € 1.000,-)	468	2.645	3.113
Actuele waarde portefeuille (x € 1.000,-)	468	2.645	3.113
In bedrijf (x € 1.000,-)	642	3.271	3.913
Resultaat (x € 1.000,-)			-703
Mutatie werkgelegenheid bestaande portefeuille (FTE'S)	13	53	66

Resultaat

Resultaat MKB Fonds Dr. (x € 1.000,-)	31 december 2018	
	Realisatie	Begroting
Rente leningen u/g	271	332
Dividend	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-
Provisies	4	-
Portefeuilleresultaat vóór kosten	**275**	**332**
Kosten	598	641
Portefeuilleresultaat na kosten	**-323**	**-308**
Mutatie voorziening	*-380*	*-1.111*
Resultaat na voorziening	*-703*	*-1.419*

Van de opbrengsten uit rente leningen u/g is ultimo 2018 € 190k ontvangen. Het verschil tussen gefactureerde en ontvangen rente wordt veroorzaakt door betalingsachterstanden, bijschrijving van rente en andere gemaakte betalingsafspraken.

Tot en met 31 december 2018 heeft het MKB Fonds Drenthe de volgende kosten (inclusief BTW) gemaakt:

• Beheerkosten NOM	€ 505k
• Accountantskosten	€ 30k
• Vergoeding RvC	€ 27k
• Vergoeding IC	€ 19k
• Overig	€ 17k +
	€ 598k

De overige kosten bestaan onder andere uit beheerkosten die direct bij het MKB Fonds Drenthe in rekening zijn gebracht en die geen onderdeel zijn van de beheervergoeding NOM.

Liquiditeit

Verloop beschikbaar gestelde gelden per 31 december 2018 (x € 1.000)

		Totaal
Gestort door Provincie Drenthe		**13.100**
AF:		
Geïnvesteerd	6.092	
Gecommitteerd	1.735	
BIJ:		*7.827*
Provisie	5	
Aflossing	1.114	
Rente	601	
		1.720
AF:		
Kosten	1.885	
		1.885
		5.108

Over haar gehele looptijd heeft het MKB Fonds Drenthe circa € 9,1 mln. gecommitteerd aan Drentse ondernemingen. Ultimo 2018 is ruim € 6,1 mln. geïnvesteerd en is circa € 1,7 mln. niet door ondernemers opgenomen (aanvragen door ondernemer ingetrokken of vervallen tranches). Derhalve heeft het MKB Fonds Drenthe ultimo 2018 een openstaand commitment van € 1,7 mln.

De conversie uit 2017 (€ 0,4 mln.) is niet meegenomen in bovenstaande post “commitment”, wel is de conversie opgenomen in de post “geïnvesteerd” en “aflossing”.

De bankstand van het MKB Fonds Drenthe bedraagt per 31 december 2018 € 7.000.661,--.

Boekwaarde en benaderde marktwaarde

Verloop waarde t/m 31 december 2018 (x € 1.000,-)

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2018	**404**	**1.643**	**2.046**
Bij:			
Investeringen	210	1.455	1.665
Dividendbijschrijvingen	-	-	-
Rentebijschrijvingen	60	211	271
	270	1.666	1.936
Af:			
Desinvesteringen	-	-	-
Aflossingen	61	238	299
Ontvangen bijgeschreven dividenden	-	-	-
Ontvangen rentetermijnen	49	141	190
Voorzieningen	96	284	380
	206	663	869
Boekwaarde 31 december 2018	**468**	**2.645**	**3.113**
Aandelenkapitaal	-	200	200
Cumulatief preferente aandelen	-	-	-
Leningen	468	2.445	2.913
Boekwaarde 31 december 2018	**468**	**2.645**	**3.113**

			Totaal
Actuele waarde 1 januari 2018	404	1.643	2.046
Actuele waarde 31 december 2018	468	2.645	3.113
Mutatie	64	1.003	1.067

Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 31 december 2018

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	2	8	10	1.380
Conversie	-	-	-	-
Uit commitment	3	2	5	250
Uitbreiding	-	1	1	35
Herstructurering	-	-	-	-
	5	**11**	**16**	**1.665**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Aflossingen

In 2018 is € 299k aan aflossingen van 16 ondernemingen ontvangen. Dit is inclusief een extra aflossing (€ 30k), een vervroegde volledige aflossing (€ 12,5k) en de afbetaling van de lening conform een vaststellingsovereenkomst (€ 12,5k).

Voorzieningen

In 2018 is aanvullend € 380k voorzien. In totaal is er op de portefeuille per 31 december 2018 € 800k voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 3,9 mln., hetgeen betekent dat 20,4% is voorzien (ultimo 2017: 43,2%).

De voorziening heeft voor € 550k betrekking op achtergestelde leningen (zes bedrijven) en voor € 250k op aandelenkapitaal (één bedrijf).

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Risicoprofielen

Aantal mutaties risicogroepen t/m 31 december 2018

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Verlaagde risicoprofielen			
B → A	-	2	2
C → A	-	-	-
C → B	-	-	-
D → A	-	-	-
D → B	-	-	-
D → C	-	-	-
	-	2	2
Verhoogde risicoprofielen			
A → B	-	1	1
A → C	-	-	-
A → D	-	-	-
B → C	1	1	2
B → D	-	-	-
C → D	1	3	4
	2	5	7
Nieuw in portefeuille:			
A	-	-	-
B	-	4	4
C	2	4	6
D	-	-	-
	2	8	10
Desinvestering/aflossing			
A	1	-	1
B	-	-	-
C	-	-	-
D	1	1	2
	2	1	3
Totaal aantal mutaties	**6**	**16**	**22**

Note: Dit tabel geeft het risicoprofiel per onderneming aan, echter aan één onderneming kunnen meerdere financieringen zijn verstrekt.

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Exits

Aantal financieringen uit portefeuille gelopen t/m 31 december 2018

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Aflossingen	1	-	1
Desinvesteringen	-	-	-
Faillissement	2	-	2
Kwijtscheldingen	-	-	-
Liquidaties	-	1	1
Conversie	-	-	-
Herstructurering	-	-	-
	3	**1**	**4**

Boekwaarde en resultaat per subcategorie

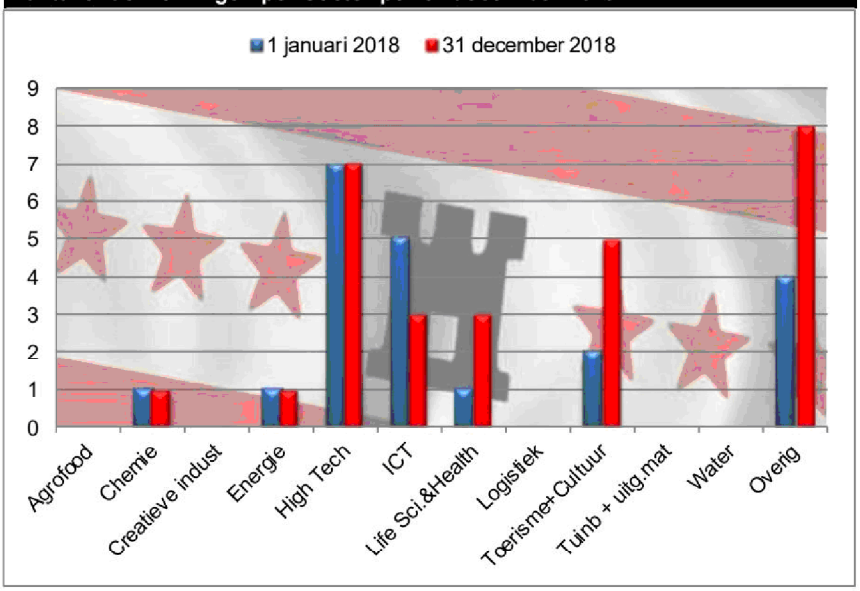
Topsectoren

Investeringen per sector t/m 31 december 2018

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Chemie	1	-	1	25
Energie	-	1	1	35
High Tech	-	2	2	150
ICT	1	1	2	325
Life Sci.&Health	-	2	2	135
Toerisme+Cultuur	1	2	3	95
Overig	2	3	5	900
	5	**11**	**16**	**1.665**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Aantal ondernemingen per sector per 31 december 2018

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) per sector per 31 december 2018

	1 januari 2018	31 december 2018		
		D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Chemie	100	125	-	125
Energie	374	-	436	436
High Tech	870	80	768	848
ICT	649	36	421	457
Life Sci.&Health	250	-	386	386
Toerisme+Cultuur	275	10	356	366
Overig	447	391	904	1.295
	2.965	**642**	**3.271**	**3.913**

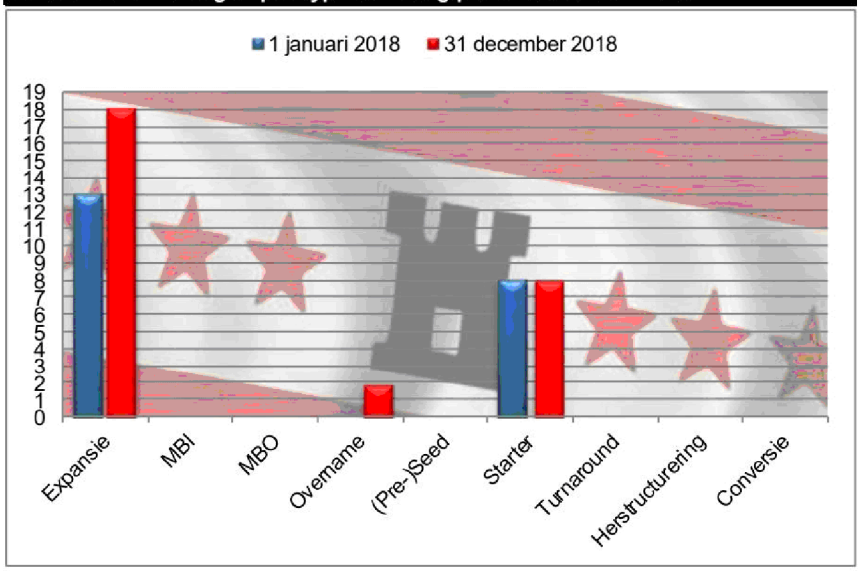
- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Initiële aanvraag

Investeringen per type aanvraag t/m 31 december 2018

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Expansie	3	8	11	905
Overname	1	1	2	600
Starter	1	2	3	160
	5	**11**	**16**	**1.665**

Aantal ondernemingen per type aanvraag per 31 december 2018

Revolverendheid

Door ontvangen aflossingstermijnen (€ 1.114k), rentetermijnen (€ 601k) en provisies (€ 5k) is inmiddels € 1.720k herbeschikbaar voor investeringen in Drenthe. Op het totaal geïnvesteerde bedrag (€ 6.092k) is dat 28,2%. Na kosten (€ 1.885k) komt dit uit op een percentage van -2,7%.

Overzicht faillissementen en niet uit de balans blijkende verplichtingen

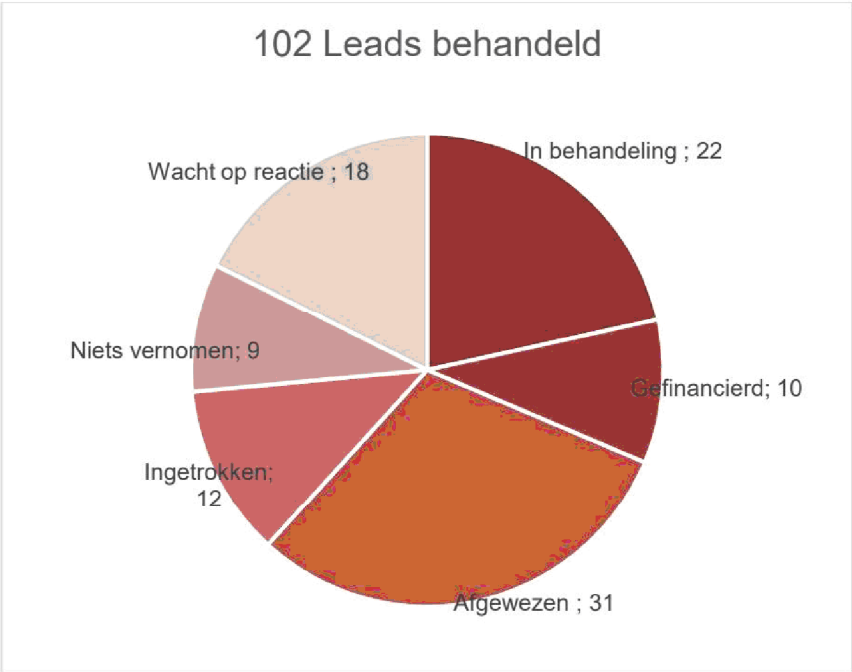
Op 5 juli 2018 is het faillissement uitgesproken over een portefeuille onderneming. Het MKB Fonds Drenthe heeft in 2015 en in 2017 een achtergestelde lening verstrekt aan deze onderneming. Beiden leningen waren al 100% voorzien. MKB Fonds Drenthe heeft haar vordering respectievelijk groot € 111.507,-- en € 80.569,-- ingediend bij de curator.

Op 3 oktober 2018 is één onderneming uit de portefeuille ontbonden, omdat er geen bekende baten meer aanwezig waren. MKB Fonds Drenthe heeft in 2016 aandelenkapitaal verworven (€ 250k) in deze onderneming en een achtergestelde lening verstrekt (€ 50k) . Deze onderneming was per 2017 reeds volledig voorzien.

3 Niet-financiële informatie

Leads

Tot en met ultimo 2018 zijn 102 leads behandeld, waarvan 88 nieuw in 2018 (Q4: 21) zijn ontvangen. Onderstaand is de status van deze leads per 31 december 2018 weergegeven.

Van de 22 leads in behandeling zijn per ultimo 2018 twee concreet in onderzoek en bevinden twee zich in de afrondende (contract) fase.

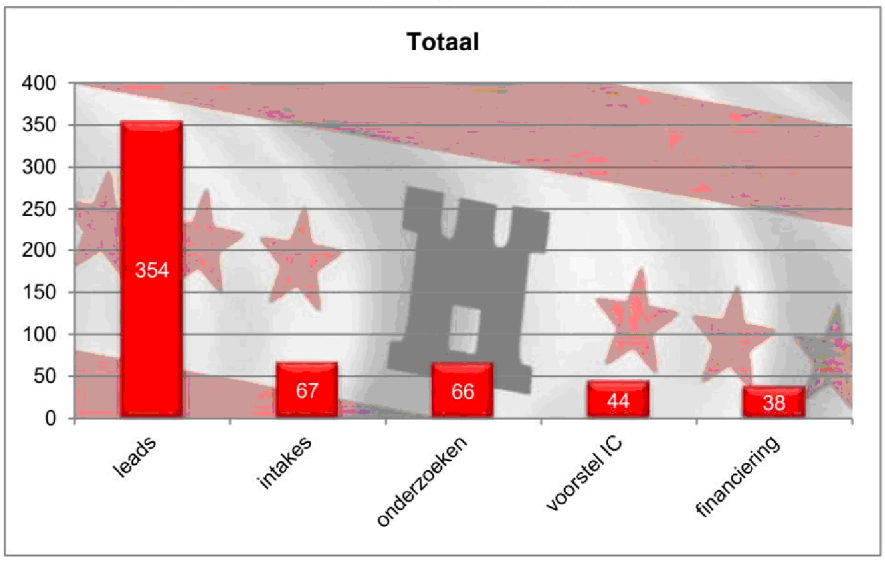
In 2018 zijn er een aantal gesprekken met bedrijven, stakeholders en adviseurs gevoerd. Daarnaast zijn diverse netwerkbijeenkomsten gevolgd en presentaties gegeven, zoals"

- Publicatie van artikel in NoordZ;
- Bijeenkomst De Maatschappij;
- MKB Fonds Drenthe event met aandeelhouder, RVC, IC, directie en alle portefeuillebedrijven;
- 2 dagen Stand op Bedrijven Contactdagen Drenthe;
- Interview met 2 portefeuillebedrijven tijdens openingsevent Bedrijven Contactdagen Drenthe;
- Factory Business Festival Assen;
- Young Business Award Emmen;
- Bijeenkomst Gestapeld Financieren Hoogeveen;

- NOM Midzomerfeest;
- Fund & Grow, Hoogeveen;
- Noordelijke Haringparty, De Schiphorst.;
- Be Orange Event;
- Kennispoort, 3 verschillende bijeenkomsten ;
- Collin Crowdfund;
- Ik Ben Drents Ondernemer
- Workforce Holland;
- Young Business Award Groningen;
- Kennispoort;
- Relatie dag Campooz;
- Prinsjesdagontbijt MTH/ondernemersfabriek;
- Fundfestival NL investeert;
- Recreatiesociëteit;
- Bijeenkomst Drents Onderneming van het jaar;
- Exportclub Drenthe;
- Promotiedagen Noord Nederland;
- Finale Drents Onderneming van het jaar;
- ABN AMRO intermediair Bijeenkomst;
- Investeringsevent Tralaluna;
- Recreatiecongres Drenthe;
- Tedtalk Vrouwenfestijn Assen;
- Dutch E;
- Collegetour Ondernemersfabriek;
- Kennispoort, Online marketing.

De conversiegraad van lead naar financiering over de gehele looptijd bedraagt 11% (bovengemiddeld).

Conversie aanvragen naar financiering over gehele looptijd fonds

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Maatschappelijk rendement

Mede door financiering vanuit MKB Fonds Drenthe zijn de gefinancierde ondernemingen sinds aanvang financiering uitgebreid met 28 FTE.

Verloop directe werkgelegenheid t/m 31 december 2018 (in FTE's)

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Stand per 1 januari 2018	**61**	**226**	**287**
Bij:			
Investeringen: nieuw	5	72	77
Mutatie bestaande portefeuille	8	-19	-11
	13	53	66
Af:			
Uit portefeuille	4	1	5
	4	1	5
Stand per 31 december 2018	**70**	**278**	**348**
Aantal FTE's bij start financiering	57	263	320
Huidige stand aantal FTE's	70	278	348
Oorspr. verwachte FTE's einde looptijd	97	345	442

Er heeft een correctie per 31 december 2018 plaatsgevonden in het verwerken van de werkgelegenheid. Bij een aantal ondernemingen werd de werkgelegenheid uitgedrukt in aantal werknemers, dit is gecorrigeerd naar aantal FTE. Dit verklaart deels de afname van werkgelegenheid in de bestaande portefeuille.

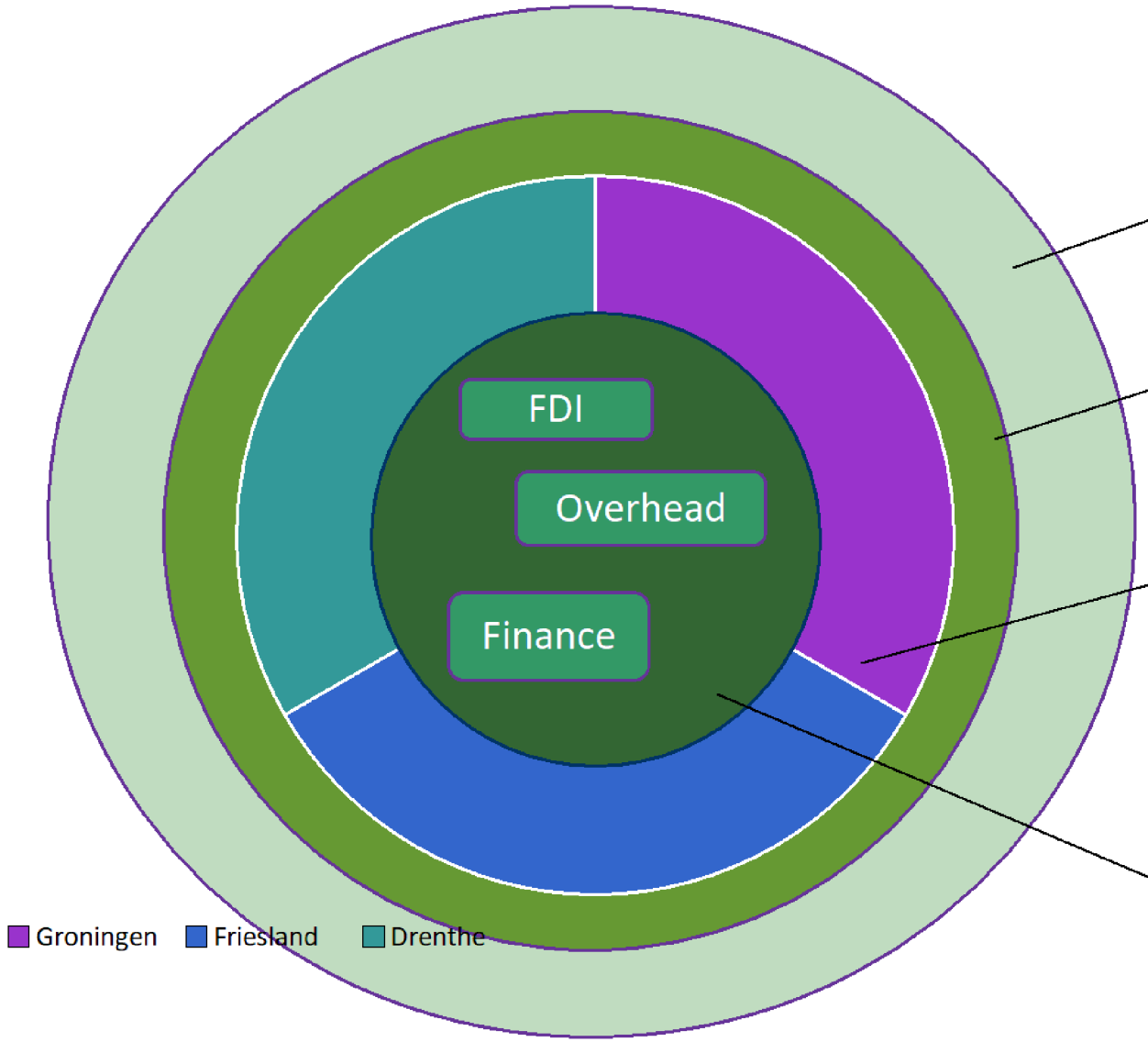
Van de tot en met 31 december 2018 gefinancierde ondernemingen hebben zes bedrijven hun Intellectueel Eigendom (IE) geregistreerd of vastgelegd in patenten en/of octrooien.

overzicht co-financiers

	Bank	Marktpartij	Informal	Overig	Totaal
aantal	24	11	13	24	72
bedrag x €1.000,--	9.227	2.506	962	3.477	16.172

Dit betekent over de gehele looptijd van het MKB Fonds Drenthe een multiplier cofinanciering van 3,1.

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Flexibele schil/opdracht

Ministerie EZK:
- Digitaliseringsagenda
- MKB Actieagenda
- Missiegedreven Innovatiebeleid

Noordelijke speerpunten Business Development (subsidie):
- Watertechnologie
- Groene economie
- Healthy Ageing/MedTech
- Agrofood
- HTSM
- ICT/Digitalisering

Basisorganisatie

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 164

Reeds openbaar: (https://issuu.com/nvnom/docs/nv_nom_jaarverslag_2016)

NOM
INVESTEREN IN ONTWIKKELING

Rapportage

NOM Finance

Tot en met 31 december 2018

Versie AvA

7 februari 2019

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

1 Inleiding 3
1.1 Algemeen 3
1.2 Werkgelegenheid 4

2 Financieel 5

3 Boekwaarde portefeuille 6
3.1 Benaderde marktwaarde 7
3.2 Investeringen 7
3.3 Desinvesteringen en Aflossingen 8

4 Voorzieningen 8

5 Boekwaarde en resultaat per subcategorie 10
5.1 Topsectoren 10
5.2 Type aanvragen 10
5.3 Provincies 13

6 Vrije ruimte 15

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

1 Inleiding

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille van NOM Finance over de periode 1 januari tot en met 31 december 2018. De portefeuille is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Groei- & Overnamefonds en
- Aanjaagfonds.

Voor verdere toelichting met betrekking tot definities en formules wordt verwezen naar de "Leeswijzer" verstrekt bij de rapportage van Q1/2018.

Op deze in deze rapportage genoemde cijfers is nog geen accountantscontrole toegepast. De cijfers zijn daarmee **onder voorbehoud beoordeling en controle** door Accon/Avm.

1.1 Algemeen

In 2018 zijn 44 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedraagt € 9,7 miljoen. In de vergelijkbare periode 2017 zijn 34 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedroeg toen € 8,1 miljoen. Het uitstaande bedrag aan financieringen per 31 december 2018 bedraagt € 68.6 miljoen. Dit is verdeeld over 81 ondernemingen.

Het portefeuilleresultaat (het resultaat van rentebaten, ontvangen dividenden, verkopen van participaties en mutatie voorziene waardeverminderingen) bedraagt € 266k positief. De boekwaarde van de portefeuille per 31 december 2018 is € 30,2 miljoen (1 januari 2018: € 27,1 miljoen). De benaderde marktwaarde (hierna: BMW) van de portefeuille per 31 december 2018 is benaderd op € 71,0 miljoen (1 januari 2018: € 76,7 miljoen).

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 31 december 2018

	Totaal	Totaal 2017
Aantal uitzettingen	44	34
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	9.700	8.075
Aantal bedrijven in portefeuille*	82	81
Boekw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	30.242	27.110
Benaderde marktw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	71.047	76.716
Resultaat (voor kosten) (x € 1.000,-)	266	8.193
In bedrijf (x € 1.000,-)	68.637	70.236
Werkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	2.246	2.539
Mutatie w erkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	-285	-322

* Hierin zit Viadrupsteen dubbel (Aanjaag en GO)

0273 310686

Het team van NOM Finance is per 31 december 2018 ongewijzigd ten opzichte van ultimo 2017 en bestaat uit 14,8 fte.

- Afdelingsmanager 1,0 fte
- Investment analist 0,8 fte
- Investment manager 13,0 fte (waarvan 7,0 fte beheer Investeringsfonds Groningen, FOM, MKB Fonds Drenthe en GROEIfonds)

Het team van Fonds Support Noord is per 31 december 2018 eveneens ongewijidgd ten opzichte van ultimo 2017 en bestaat uit 3,5 fte.

De IC is 2018 achtmaal bijeen geweest. Er zijn zes financieringsvoorstellen, zes herfinancieringsvoorstellen en twee exitvoorstellen besproken. Tav de voorstellen is positief geadviseerd en dit advies is door de directie gevolgd. Twee voorstellen zijn vanwege het totale obligo aan de RvC voorgelegd. De RvC heeft deze voorstellen goedgekeurd. De RvC is in 2018 zevenmaal bijeen geweest.

1.2 Werkgelegenheid

De directe werkgelegenheid in de portefeuille per 31 december 2018: 2.246 fte (1 januari 2018: 2.539). De daling in 2018 is onder meer te verklaren doordat NOM bij een drietal grote ondernemingen niet meer betrokken is, omdat het belang is verkocht en/of de leningen zijn afgelost.

0273 310686

2 Financieel

Portefeuilleresultaat (x € 1.000,-)	31-dec-18	
	Realisatie	Begroting
Rente leningen u/g *)	4.175	2.025
Dividend	2.829	3.000
Resultaat verkoop participaties	839	3.000
Provisies	40	65
Voorziening	-7.616	-3.310
Resultaat voor kosten NOM Finance	**266**	**4.780**
*) Rente u/g van passieve posten (corr. via voorziening)	2.510	

Tot en met december 2018 is € 4.175k renteresultaat geboekt waarvan € 1.102k is ontvangen (€ 3.073 bijgeschreven). De vijf grootste rente leningen u/g bedragen € 2.845k. Hiervan is € 126k ontvangen en € 2.719k bijgeschreven. Het grootste verschil tussen gefactureerde rente en ontvangst wordt verklaard doordat een aantal leningen als inactief zijn aangemerkt. Rentebijschrijvingen op inactieve posten worden direct volledig voorzien.

Onder de post **dividend** is het tot en met december 2018 ontvangen dividend opgenomen van vier ondernemingen ad € 2.819k. Er is € 10k ontvangen op **dividend cum. prefs.** van één onderneming.

Op de desinvesteringen is een **positief verkoop participaties** gerealiseerd van totaal € 839k. Dit is door de desinvestering van twee ondernemingen. Eén onderneming is in zijn geheel verkocht. Bij de andere onderneming is een deel van het aandelenpakket verkocht.

Per 31 december 2018 is er per saldo ruim € 7,6 mln. aanvullend voorzien op waardeverminderingen binnen de portefeuille.

3 Boekwaarde portefeuille

Verloop waarde t/m 31 december 2018 (x € 1.000,-)			
	G&O	Aanjaag	Totaal
Stand per 1 januari 2018	**24.676**	**2.434**	**27.110**
Bij:			
Investeringen	8.842	858	9.700
Dividendbijschrijvingen	10	-	10
Rentebijschrijvingen	3.843	331	4.175
	12.696	1.189	13.885
Af:			
Desinvesteringen	169	-	169
Aflossingen	1.437	417	1.854
Ontvangen bijgeschreven dividenden	10	-	10
Ontvangen rentetermijnen	822	280	1.102
Voorzieningen	7.115	501	7.616
	9.555	1.198	10.752
Stand per 31 december 2018	**27.817**	**2.425**	**30.242**
Aandelenkapitaal	16.793	-	16.793
Cumulatief preferente aandelen	1.125	-	1.125
Leningen	9.899	2.425	12.324
Stand per 31 december 2018	**27.818**	**2.425**	**30.243**
			BMW
Stand per 1 januari 2018	74.282	2.434	76.716
Stand per 31 december 2018	68.622	2.425	71.047
Mutatie	-5.660	-9	-5.669
Aandelenkapitaal			57.598
Cumulatief preferente aandelen			1.125
Leningen			12.324
Stand per 31 december 2018			**71.047**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

3.1 Benaderde marktwaarde

De BMW per 31 december 2018 is benaderd op € 71,0 miljoen (31 december 2017: € 76,7 miljoen). Hiervan heeft € 12,3 miljoen betrekking op de leningenportefeuille. De stille reserve op aandelenparticipaties in portefeuille bedraagt ruim € 40,8 miljoen (1 januari 2018: € 49,6 miljoen).
Het aantal portefeuilleondernemingen met een stille reserve (benaderde waarde > boekwaarde) bedraagt: 12.
Het aantal portefeuilleondernemingen (exclusief lening) met een benaderde waarde groter dan nihil bedraagt: 19 (61 inclusief lening).

3.2 Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 31 december 2018					2017	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	5	4	9	3.898	14	5.163
Conversie	-	-	-	-	3	637
Uit commitment	4	9	13	2.292	12	1.934
Uitbreiding	20	2	22	3.510	4	152
Herstructurering	-	-	-	-	1	190
	29	**15**	**44**	**9.700**	**34**	**8.075**

Er zijn in 2018 zijn 192 nieuwe leads binnengekomen (2017: 302) binnengekomen bij NOM Finance. Hierin zitten 109 (2017: 184) leads die door de investment analist in een vroeg stadium zijn afgewezen en waar mogelijk doorverwezen (naar F-linc en/of andere financiers). Per saldo zijn 83 nieuwe leads binnengekomen bij NOM Finance (52 Aanjaagfonds en 31 G&O-fonds). Van deze leads, aangevuld met overloop uit 2017 (21), zijn 13 bedrijven (waarvan 9 nieuw) ge(her)financierd. Per eind december zijn 14 onderhanden (3 in onderzoek en 11 afwachting reactie van de onderneming), 13 ingetrokken, 11 doorverwezen, 26 afgewezen en van 27 is niets meer vernomen.

De redenen voor afwijzingen waren onder meer kwaliteit business case, management en te vroege fase.

3.3 Desinvesteringen en Aflossingen

Aantal financieringen uit portefeuille gelopen t/m 31 december 2018

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2017
Aflossingen	4	2	6	7
Desinvesteringen	1	-	1	1
Faillissement	-	-	-	8
Kwijtscheldingen	-	-	-	5
Liquidaties	3	4	7	-
Conversie	-	-	-	3
	8	**6**	**14**	**24**

Er is tussen 1 januari en 31 december € 1.854k aan aflossingen ontvangen.

4 Voorzieningen

Tot en met 31 december 2018 is € 7,6 miljoen aanvullend voorzien. Dit heeft met name betrekking op de leningenportefeuille (€ 6,4 miljoen leningen en € 1,2 miljoen aandelenkapitaal).

In totaal is er op de portefeuille per 31 december 2018 € 38,3 miljoen voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 68,6 miljoen, hetgeen betekent dat 55,9% is voorzien (ultimo 2017: 61,4%).

Er zijn 6 ondernemingen waarbij de totale uitstaande positie meer dan € 2,5 miljoen is. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt ruim € 33,1 miljoen, hiervan is 72,8% voorzien.

Het aantal ondernemingen met een totale uitstaande positie meer dan € 1 miljoen en voor 50% of meer voorzien bedraagt 7. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt ruim € 28,8 miljoen, hiervan is 100,0% voorzien.

Er zijn een drietal (1 januari 2018: 4) inactieve ondernemingen die in afwachting zijn van finale afwikkeling. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt per 31 december 2018 ruim € 19,4 miljoen (die zijn volledig voorzien).

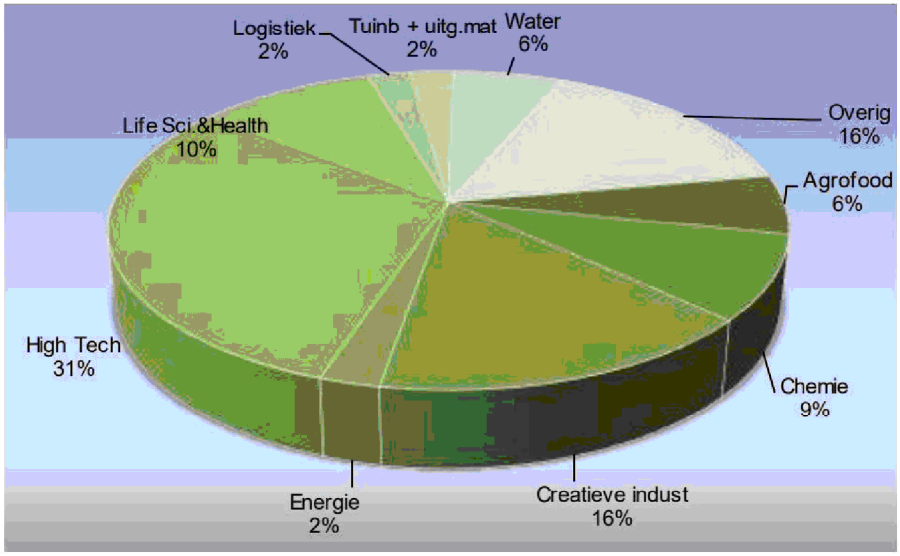
Aantal mutaties risicogroepen t/m 31 december 2018			
	G&O	Aanjaag	Totaal
Verlaagde risicoprofielen			
B → A	1	-	1
C → B	1	3	4
D → B	-	1	1
	2	4	6
Verhoogde risicoprofielen			
A → B	2	-	2
A → C	2	-	2
B → C	1	2	3
B → D	2	-	2
C → D	1	2	3
	8	4	12
Nieuw in portefeuille			
A	2	-	2
B	1	2	3
C	2	2	4
D	-	-	-
	5	4	9
Desinvestering/aflossing			
A	5	2	7
B	-	-	-
C	-	-	-
D	3	4	7
	8	6	14
Totaal aantal mutaties	**23**	**18**	**41**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

5 Boekwaarde en resultaat per subcategorie

5.1 Topsectoren

Aantal portefeuille-ondernemingen per topsector per 31 december 2018

Investeringen per sector t/m 31 december 2018					2017	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Agrofood	-	-	-	-	1	60
Chemie	2	1	3	2.060	2	125
Creatieve indust	4	5	9	965	8	1.097
Energie	-	-	-	-	1	190
High Tech	15	8	23	2.975	15	3.826
Life Sci.&Health	2	-	2	1.539	4	2.211
Logistiek	1	-	1	500	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-	-	-
Water	1	1	2	55	1	50
Overig	4	-	4	1.605	2	517
	29	**15**	**44**	**9.700**	**34**	**8.075**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) per sector per 31 december 2018

	1 januari 2018	31 december 2018		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	3.427	1.785	226	2.011
Chemie	11.041	12.869	258	13.127
Creatieve indust	4.119	4.258	858	5.116
Energie	214	-	194	194
High Tech	11.310	12.089	1.856	13.945
Life Sci.&Health	11.764	11.557	-	11.557
Logistiek	24	500	12	512
Tuinb + uitg.mat	1.857	1.786	55	1.841
Water	837	273	412	685
Overig	25.643	19.596	51	19.648
	70.236	**64.714**	**3.923**	**68.637**

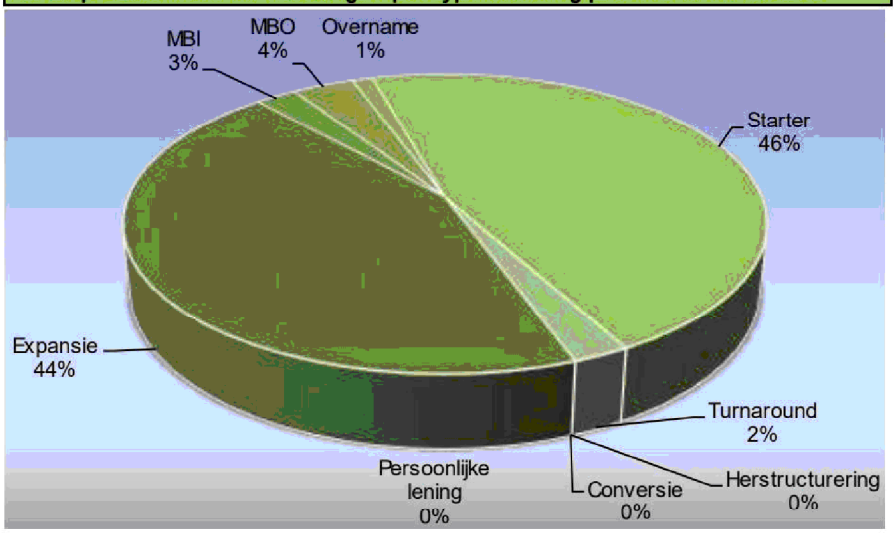
Aantal financieringen per sector uit portefeuille gelopen t/m 31 december 2018

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2017
Agrofood	1	-	1	2
Chemie	1	-	1	-
Creatieve indust	-	-	-	3
Energie	-	-	-	1
High Tech	1	-	1	5
Life Sci.&Health	1	1	2	6
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-
Water	1	3	4	-
Overig	3	2	5	7
	8	**6**	**14**	**24**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

5.2 Type aanvragen

Aantal portefeuille-ondernemingen per type aanvraag per 31 december 2018

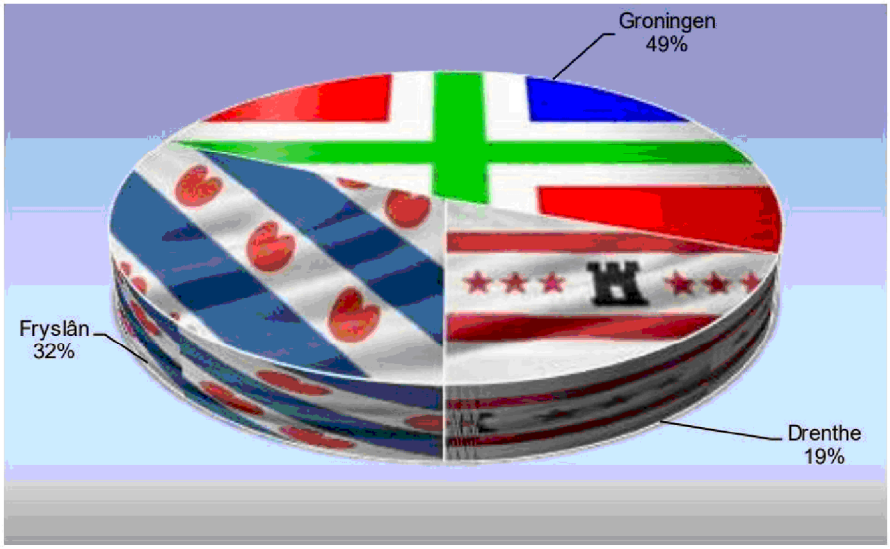
Investeringen per type aanvraag t/m 31 december 2018					2017	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Expansie	14	4	18	3.596	12	2.423
MBI	-	-	-	-	-	-
MBO	-	-	-	-	-	-
Overname	-	-	-	-	-	-
Starter	15	11	26	6.103	22	5.652
Turnaround	-	-	-	-	-	-
Herstructurering	-	-	-	-	-	-
Conversie	-	-	-	-	-	-
	29	**15**	**44**	**9.700**	**34**	**8.075**

Aantal financieringen per type aanvraag uit portefeuille gelopen t/m 31 december 2018

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2017
Expansie	4	-	4	12
MBI	-	-	-	-
MBO	-	-	-	-
Overname	-	-	-	-
Starter	1	6	7	22
Turnaround	3	-	3	-
Herstructurering	-	-	-	-
Conversie	-	-	-	-
Overig	-	-	-	-
	8	**6**	**14**	**34**

5.3 Provincies

Aantal portefeuille-ondernemingen per provincie per 31 december 2018

Investeringen per provincie t/m 31 december 2018					2017	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Drenthe	7	2	9	1.577	7	2.825
Fryslân	7	4	11	2.153	10	920
Groningen	15	9	24	5.970	17	4.331
	29	**15**	**44**	**9.700**	**34**	**8.075**

Aantal financieringen per provincie uit portefeuille gelopen t/m 31 december 2018

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2017
Drenthe	1	-	1	7
Fryslân	4	-	4	5
Groningen	3	6	9	11
Overig	-	-	-	1
	8	**6**	**14**	**24**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) DRENTHE per sector per 31 december 2018

	1 januari 2018	31 december 2018		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	471	226	226	452
Chemie	100	-	125	125
Creatieve indust	265	-	283	283
Energie	-	-	-	-
High Tech	6.016	7.425	63	7.488
Life Sci.&Health	250	250	-	250
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-
Water	339	273	35	308
Overig	890	810	-	810
	8.333	**8.984**	**733**	**9.717**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) FRYSLÂN per sector per 31 december 2018

	1 januari 2018	31 december 2018		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	1.749	1.559	-	1.559
Chemie	422	507	-	507
Creatieve indust	210	188	249	437
Energie	186	-	186	186
High Tech	1.514	960	971	1.931
Life Sci.&Health	-	-	-	-
Logistiek	24	500	12	512
Tuinb + uitg.mat	77	-	55	55
Water	282	-	302	302
Overig	10.058	938	51	989
	14.523	**4.651**	**1.828**	**6.479**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) GRONINGEN per sector per 31 december 2018

	1 januari 2018	31 december 2018		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	1.206	-	-	-
Chemie	10.519	12.362	133	12.495
Creatieve indust	3.644	4.071	325	4.396
Energie	28	-	8	8
High Tech	3.779	3.705	821	4.526
Life Sci.&Health	11.514	11.307	-	11.307
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	1.779	1.786	-	1.786
Water	216	-	75	75
Overig	14.695	17.848	-	17.848
	47.380	**51.079**	**1.362**	**52.441**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

6 Vrije ruimte

De beschikbare vrije ruimte per 31 december 2018 bedraagt ruim € 15,6 miljoen.
In totaal zijn er 21 ondernemingen uit de vrije ruimte gefinancierd, waarvan één nieuw in 2018 (2017:1). Verder is er bij twee ondernemingen tot en met december 2018 een uitbreidingsfinanciering gerealiseerd.

STRIKT PERSOONLIJK EN VERTROUWELIJK

VAN IDEE NAAR PRODUCT

RAPPORTAGE INNOVATIEFONDS NOORD NEDERLAND B.V. (IFNN) PERIODE: TOT EN MET 31.12.2018

VERSIE AVA
D.D. 4 FEBRUARI 2019

1. Inleiding

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille en de resultaten van het Innovatiefonds Noord Nederland (IFNN) over de periode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018. In de “Leeswijzer”, door u ontvangen bij de rapportage van Q1/2018, zijn de definities en formules opgenomen.

Op deze in deze rapportage genoemde cijfers is nog geen accountantscontrole toegepast. De cijfers zijn daarmee **onder voorbehoud beoordeling en controle** door Accon/Avm.

Terugblik 2018
In 2018 zijn 78 concrete (2017: 82) leads binnengekomen. Het IC heeft ten aanzien van twee financieringsvoorstellen positief geadviseerd. Dit advies is door de directie gevolgd. Eén van deze twee voorstellen is in juli 2018 geclosed. Bij de andere zijn IFNN en de onderneming niet tot overeenstemming gekomen met betrekking tot de contractuele voorwaarden.
Tevens heeft de directie van NOM toestemming verleend aan vier nieuwe financieringsvoorstellen en aan de uitbreiding van de financiering bij twee bestaande participaties. Alle vier nieuwe financieringsvoorstellen zijn nog niet geclosed. Eén financieringsvoorstel hiervan is niet doorgegaan. De onderneming is er niet in geslaagd om co-financiering te organiseren. De verwachting is dat in ieder geval twee van de drie van deze voorstellen in Q1/2019 zullen worden gerealiseerd.

In totaal is er in 2018 één nieuwe participatie gerealiseerd (€ 125k middels twee entiteiten) en is bij twee bestaande participaties € 205k geïnvesteerd.

Eén onderneming heeft één van de (twee) aan haar verstrekte achtergestelde leningen afgelost. IFNN is bij deze onderneming nog betrokken middels aandelenkapitaal en één achtergestelde lening. Twee ondernemingen zijn in 2018 geliquideerd. Per ultimo december 2018 zijn acht ondernemingen in portefeuille.

Verwachtingen 2019
In 2019 is het doel van IFNN in totaal € 1,5 mln. te investeren, waarvan € 1,0 mln. bij vijf nieuwe participaties.

0274 310687

2. Financiële informatie

Kengetallen

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 31 december 2018	Totaal
Aantal uitzettingen	5
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	330
Aantal bedrijven in portefeuille	8
Boekw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	629
BMW portefeuille (x € 1.000,-)	710
Resultaat (voor kosten) (x € 1.000,-)	-371
In bedrijf (x € 1.000,-)	1.130
Mutatie w erkgelegenheid (FTE's)	12

Resultaat

Portefeuilleresultaat (x € 1.000,-)	31 december 2018	
	Realisatie	Begroting
Rente leningen u/g	16	10
Dividend	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-
Provisies	-	-
Voorziening	-386	-
Resultaat voor kosten	**-371**	**10**
Kosten	211	320
Resultaat na kosten	**-582**	**-310**

Specificatie kosten:

• Beheervergoeding NOM	€	184k
• Accountantskosten	€	11k
• Overig	€	16k
	€	211k

Liquiditeit

Beschikbare liquiditeit per 31 december 2018 (x € 1.000)	
	Totaal
Bankstand per 31 december 2018	**17.988**
Af: Commitments	700
Af: Garantie/borgtochtverplichtingen	-
Beschikbare liquiditeit per 31 december 2018	**17.288**

Boekwaarde en benaderde marktwaarde

Verloop waarde t/m 31 december 2018 (x € 1.000,-)		
	Boekwaarde	**BMW**
Stand per 1 januari 2018	**760**	**840**
Bij:		
Investeringen	330	
Dividendbijschrijvingen	-	
Rentebijschrijvingen	16	
	346	
Af:		
Desinvesteringen	-	
Aflossingen	82	
Ontvangen bijgeschreven dividenden	-	
Ontvangen rentetermijnen	8	
Voorzieningen	386	
	476	
Stand per 31 december 2018	**629**	**710**
Aandelenkapitaal	294	307
Cumulatief preferente aandelen	325	393
Leningen	10	10
Stand per 31 december 2018	**629**	**710**

De BMW per 31 december 2018 is berekend op € 710k. De totale stille reserve in portefeuille bedraagt derhalve € 81k. De stille reserve wordt veroorzaakt door twee ondernemingen

Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 31 december 2018		
	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	2	125
Conversie	-	-
Uit commitment	1	100
Uitbreiding	2	105
Herstructurering	-	-
	5	**330**

Desinvesteringen en aflossingen

Aantal financieringen uit portefeuille t/m 31 december 2018	
	Totaal
Aflossingen	1
Desinvesteringen	-
Faillissement	-
Kwijtscheldingen	-
Liquidaties	4
Conversie	1
Herstructurering	-
	6

De twee geliquideerde ondernemingen (waarvan één met drie financieringen) waren al volledig voorzien per 31 december 2017.

Voorzieningen

In 2018 is er per saldo € 386k aanvullend voorzien. In totaal is er op de portefeuille per 31 december 2018 € 501k voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 1.130k, hetgeen betekent dat ruim 44,3% is voorzien (ultimo 2017: 41,7%). Dit wordt veroorzaakt door vier bedrijven.

Risicoprofielen

Aantal mutaties risicogroepen t/m 31 december 2018	Totaal
Verhoogde risicoprofielen	
C → D	3
	3
Nieuw in portefeuille:	
C	2
D	1
	3
Desinvestering/aflossing	
C	1
D	4
	5
Totaal aantal mutaties	**11**

Revolverendheid

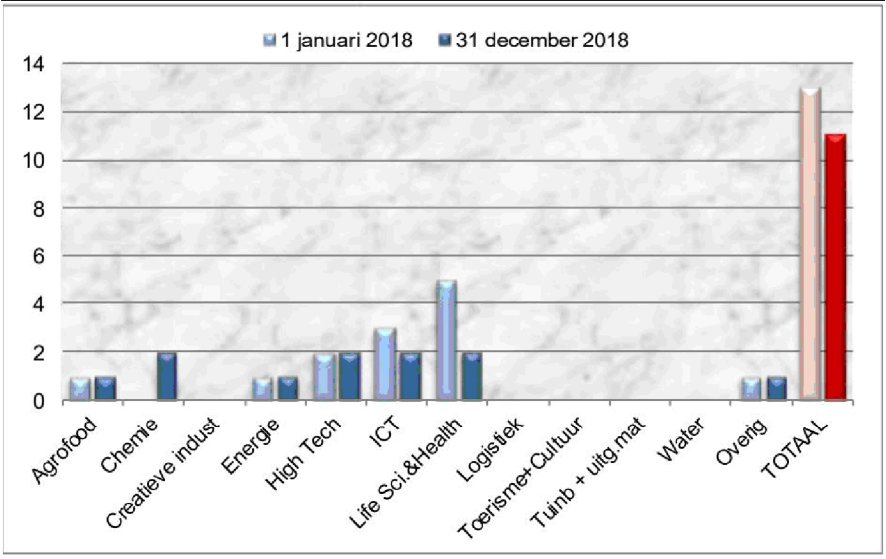
Het IFNN streeft naar revolverendheid. Gezien het aantal investeringen en desinvesteringen ultimo december 2018 is de revolverendheid nog niet van toepassing.

Boekwaarde en resultaat per subcategorie

Topsectoren

Investeringen per sector t/m 31 december 2018	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Chemie	2	125
High Tech	1	75
Overig	2	130
	5	**330**

Aantal financieringen per sector per 31 december 2018

Totaal uitstaande positie per sector per 31 december 2018

	1 januari	31 december
Agrofood	200	200
Chemie	-	125
Creatieve indust	-	-
Energie	94	94
High Tech	257	281
ICT	362	60
Life Sci.&Health	291	170
Logistiek	-	-
Toerisme+Cultuur	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-
Water	-	-
Overig	100	200
	1.304	**1.130**

Financieringen per sector uit portefeuille t/m 31 december 2018

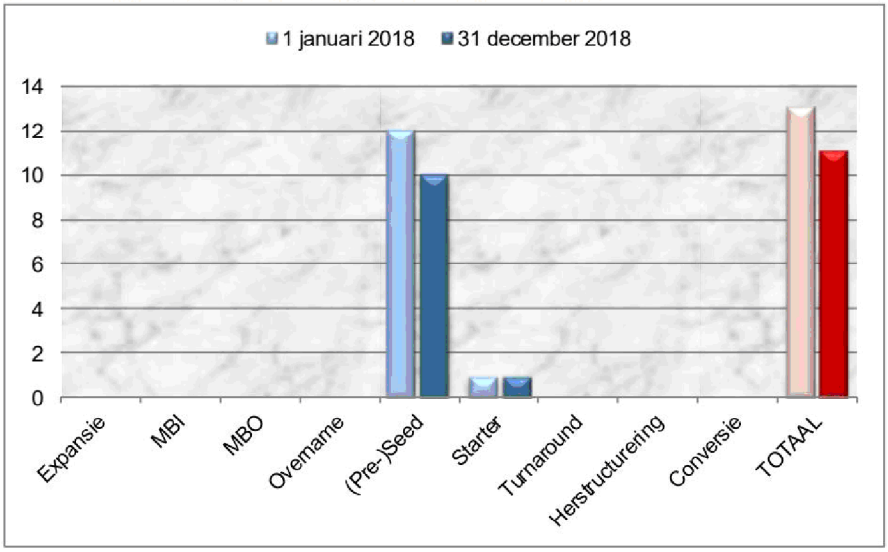
	Totaal
High Tech	1
ICT	1
Life Sci.&Health	3
Overig	1
	6

Type aanvragen

Investeringen per type aanvraag t/m 31 december 2018

	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
(Pre-)Seed	5	330
	5	**330**

Financieringen per type aanvraag per 31 december 2018

Financieringen per type uit portefeuille t/m 31 december 2018

	Totaal
(Pre-)Seed	6
	6

3. Niet-financiële informatie

Leads

In 2018 zijn er 78 nieuwe leads binnengekomen bij IFNN. Per einde december 2017 waren 17 leads onderhanden. Van de 95 leads zijn per ultimo 2018 nog 20 leads onderhanden, 50 leads zijn afgewezen en/of doorverwezen, 13 leads zijn ingetrokken en van 11 leads is niets meer vernomen. Er is één lead gefinancierd.
De belangrijkste redenen voor het afwijzen van leads waren onder meer: kwaliteit businesscase, kwaliteit management, buiten regio en niet innovatief. Dertien leads zijn doorverwezen naar Flinc en NOM/provinciale fondsen.

Maatschappelijk rendement

Verloop directe werkgelegenheid t/m 31 december 2018 (in FTE's)	Totaal
Stand per 1 januari 2018	**15**
Bij:	
Investeringen: nieuw	15
Mutatie bestaande portefeuille	-1
	14
Af:	
Uit portefeuille: desinvest./aflossing	-
Uit portefeuille: overig	2
	2
Stand per 31 december 2018	**27**

Van de tot en met 31 december 2018 gefinancierde ondernemingen hebben vijf bedrijven IP's (patenten en octrooien).

To: [redacted] @drenthe.nl]; [redacted] @drenthe.nl]; [redacted] @drenthe.nl]; [redacted] @drenthe.nl]
From: [redacted]
Sent: Thur 2/21/2019 9:40:30 AM
Subject: FW: garantielening Added
Received: Thur 2/21/2019 9:40:31 AM
13022019 geldlening NOM-Technologies Added versie NOM 200219 schoon (002).pdf

Hierbij het document.
Groeten, [redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 21 februari 2019 10:27
Aan: [redacted] ; Erik Bos
CC: [redacted] ; [redacted]
Onderwerp: garantielening Added

Dag [redacted] en Erik,
Hierbij het document waar Added en wij overeenstemming over hebben om bij het GS voorstel te voegen.
Ik heb het opgemaakt in de vorm van een voorwaardelijke lening. Voordeel is dat het effect van een garantie wordt bereikt maar dat als de zaken daarna goed lopen het geld niet "weg" is maar weer afgelost kan en zal worden. Over de rente moeten we nog spreken maar daar komen we wel uit. [redacted] legt dit concept ter informatie voor aan Etergo en hoopt (en verwacht) dat dit voldoende is voor hen om verdere stappen richting het contract met Added te maken.
Laten jullie je planning inzake de besluitvorming nog even weten?
Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

N.V. NOM – Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

T +31 [redacted]

M [redacted]

E [redacted]@nom.nl

Meer weten over de NOM en ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

www.nom.nl

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 15

Concept (ID 310668)

Team/ (kolleezjelid)	ûnderwerp / koarte gearfetting / beslút D.S.

VIVK
(De Rouwe)

B13. Subsidieverlening NOM en clusterorganisaties 2019

Koarte gearfetting fan it ûnderwerp:
Op 18 november 2014 heeft uw college besloten om vanaf het begrotingsjaar 2016 t/m 2019 jaarlijks een taakstellend budget van € 750.000 beschikbaar te stellen voor een aantal taken dat wordt uitgevoerd door de noordelijke clusterorganisaties (Greenlincs, Energy Valley, Water Alliance, HANNN) en de NOM (incl. HTSM-platform). Het betreft de taken kennisontwikkeling, netwerkvorming, branding, acquisitie en business development. Op basis van de werkplannen 2019 van deze organisaties wordt nu voorgesteld om de bijdragen voor 2019 beschikbaar te stellen.

D.S. beslute:
1. in te stemmen met de subsidieverlening voor 2019 van in totaal € 750.000 t.b.v. de NOM (incl. HTSM-platform, Business Development Platform en Greenlincs), en de clusterorganisaties HANNN, Energy Valley en de Water Alliance;
2. het bijgevoegde mandaatbesluit, waarin de provincie Drenthe mandaat wordt verleend voor het afhandelen van de subsidieverlening 2019 aan de clusterorganisaties en de NOM, vast te stellen.

Sa fêststeld yn'e gearkomste fan DS fan 12 febrewaris 2019.

Siktaris 5.1.2e **MBA MCM:**

5.1.2e

provinciehuis Westerbrink 1, Assen
postadres Postbus 122, 9400 AC Assen

www.drenthe.nl
0592 - 36 55 55

provincie Drenthe

Aan:
NV NOM
t.a.v. de heer 5.1.2e
Postbus 424
9700 AK GRONINGEN

Assen, 6 maart 2019
Ons kenmerk 10/1.2/2019000236
Behandeld door mevrouw 5.1.2e (0592) 5.1.2e
Onderwerp: Kampeerhal Roden: bijdrage gemeente Noordenveld

Geachte heer 5.1.2e

Zoals afgesproken ontvangt de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) op korte termijn €140.000,-- om toe te voegen aan het acquisitie ondersteunende fonds. Deze middelen komen van de gemeente Noordenveld en kunnen volledig worden ingezet voor een lening aan de initiatiefnemers van de Kampeerhal Roden.

In deze brief bevestigen wij de gemaakte afspraken omtrent deze middelen.

Leningsvoorwaarden Kampeerhal:
1. de achtergestelde lening heeft een looptijd van vijf jaar en een rentepercentage van 7%;
2. de aflossing start per oktober 2020, waarbij men per maand rente en aflossing dient te voldoen.

Nadere afspraken:
1. de NOM berekent een separate beheervergoeding over leningsdeel van €140.000,-- van 2% per jaar, berekend over de gemiddelde openstaande hoofdsom in een jaar;
2. de beheervergoeding wordt per jaareinde berekend;
3. de beheervergoeding wordt verrekend met de ontvangen rente op het leningsdeel van € 140.000,--;
4. de NOM stort het aflossingsdeel en de rentebaten (na verrekening) jaarlijks terug aan de provincie Drenthe vanaf 2020;

5. mochten de initiatiefnemers van de Kampeerhal niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, zowel als het gaat om het rente- als het aflossingsdeel, dan vervalt de terugbetalingsverplichting van de NOM aan de provincie Drenthe.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

5.1.2e

5.1.2e

secretaris

5.1.2e

5.1.2e

voorzitter

km/coll

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; Erik Bos[5.1.2e@drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 3/12/2019 9:08:31 AM
Subject: RE: Concept GS nota Added/Etergo
Received: Tue 3/12/2019 9:08:33 AM
11-3-2019 GS Nota geldlening Techn. Added.docx
Geldlening (garantie) NOM-Technologies Added versie NOM 080319 markup.doc

Dag 5.1.2e,
Eens met 5.1.2e. Zie opmerkingen bij de stukken in de bijlage. Het onzekere gevoel van 5.1.2e is een risico die je nog kan toevoegen.
Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 12 maart 2019 10:04
Aan: 5.1.2e 5.1.2e
CC: 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; Erik Bos
Onderwerp: RE: Concept GS nota Added/Etergo
Hallo 5.1.2e,
De GS-nota is nog niet helemaal compleet, je moet o.a. nog even de adviezen overnemen, maar heb daar inhoudelijk geen opmerkingen over. Ik blijf een beetje onzeker gevoel houden over het beroep dat Etergo kan doen en dat 5.1.1c en de NOM dan voor hetzelfde bedrag worden aangesproken. Hoe weten we zeker dat de NOM dan inderdaad slechts de helft betaalt? .
In de overeenkomst bij artikel 2.3 moet op 2 plaatsen het jaar nog even goed gezet worden.
Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: maandag 11 maart 2019 16:28
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; Erik Bos <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: Concept GS nota Added/Etergo
Hallo collega's,
Op basis van de laatste info van 5.1.2e ben ik aan de slag gegaan met de GS nota. Ik zag nog een paar (type-)foutjes in de overeenkomst, deze heb ik doorgegeven aan 5.1.2e. Belangrijke haken en ogen kunnen we wat mij betreft meegeven in de risico paragraaf.
Willen jullie aanvullen/aanpassen en dat uiterlijk aanstaande woensdag naar mij terugmailen?
Dan kan ik de nota donderdag indienen voor het poho (nagekomen stuk) en bij GS advisering. De planning is dan om het dinsdag 26 maart in GS te hebben.
Dank alvast! Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: vrijdag 8 maart 2019 16:39
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; Erik Bos <5.1.2e@drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Reactie Added/Etergo
Dag 5.1.2e,
Hierbij de antwoorden op je laatste mail(s). Na contact dat ik met 5.1.2e 5.1.2e heb gehad:

- Als de garantie wordt ingeroepen worden ze tegelijkertijd ingeroepen. Er is geen rangorde.
- Getal 5.1.1c scooters blijft staan.
- Ook jullie kunnen de contracten in copie ontvangen. Maar ze zijn zoals overeengekomen tussen Added-Etergo-5.1.1c. Voor NOM geldt: ze moeten er zijn, we willen ze ontvangen.
- 3.2 niet nodig de tekst te wijzigen. Als een partij zich niet aan het contract houdt is deze mogelijkheid er altijd. We nemen dat nooit op zo'n manier in ons contract op.
- Rentepercentage moeten we nog vaststellen.
- Looptijd 6 jaar is voor 5.1.2e akkoord.

In de bijlage de laatste versie van het contract.
Groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: vrijdag 8 maart 2019 11:06
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; Erik Bos <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Reactie Added/Etergo

Hallo 5.1.2e,
Nog een kleine correctie op mijn reactie bij artikel 2.2 over de aantallen scooters. Ik heb een denkfout gemaakt door naar 5.1.1c te gaan.
In de overeenkomst staat:
De Lening zal worden aangewend door Schuldenaar om aan haar productieverplichtingen jegens Etergo B.V. te Amsterdam inzake de overeenkomst van opdracht betreffende het (af)bouwen van tenminste 5.1.1c scooters vóór 2020 en zal worden verstrekt onder de in deze overeenkomst vastgelegde voorwaarden.
Onze redenering: we gingen er van uit dat zowel wij als 5.1.1c een afnameverplichting van 5.1.1c scooters stellen. Dan moet het niet zo zijn dat ze bij de productie van één serie van 5.1.1c scooters beide overeenkomsten kunnen inroepen. Vandaar de reactie om het getal in 5.1.1c te veranderen. Als het wel om dezelfde 5.1.1c scooters gaat, dan is het correct zoals je het formuleert.
Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: vrijdag 8 maart 2019 10:43
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Re: Reactie Added/Etergo

Hoi 5.1.2e,
Tav de 5.1.1c scooters: volgens mij hadden we met elkaar bedacht dat het totale aantal in de overeenkomst op te nemen om zo te voorkomen dat Etergo maar de helft produceert en hiermee we aanspraak kan gaan maken op zowel provincie/NOM als op Added/Chezz. Nu wijzigt de 5.1.1c die wij in ons hoofd hadden naar 5.1.2e maar dan moet dat wel blijven staan volgens mij... en niet gesplitst in 5.1.1c ..
Misschien eventjes overleggen? Ik ben telefonisch wel bereikbaar.
Maandag ben ik weer op kantoor.
Groeten,
5.1.2e
Op 8 mrt. 2019 om 09:37 heeft 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl> het volgende geschreven:

> Ter info. Groeten, 5.1.2e
>
> ---
>
> **Van:** 5.1.2e 5.1.2e
> **Verzonden:** vrijdag 8 maart 2019 9:30
> **Aan:** 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
> **CC:** 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; Erik Bos <5.1.2e @drenthe.nl>
> **Onderwerp:** Reactie Added/Etergo
>
> Dag 5.1.2e,

Dank voor je reactie. Misschien is het goed om nog even uit te leggen hoe wij hier in staan. Zoals bij Van der Valk besproken, staan we er positief in en willen graag meewerken, maar vinden zorgvuldigheid in dit proces belangrijk. Er gaat al een flinke som subsidie naar Added en het is niet de bedoeling om dat bedrag te verhogen. We gaan er dan ook van uit dat de garantie/geldlening niet ingeroepen wordt. Maar mocht deze wel ingeroepen worden, dan alleen onder de juiste voorwaarden. Het is ook niet de bedoeling allemaal nieuwe voorwaarden te stellen, maar we willen er wel een antwoord op hebben, bijvoorbeeld waarom we bepaalde voorwaarden wel of niet stellen. Met deze constructie lopen we een aantal risico's. Dat is op zich niet meteen een probleem, maar we moeten dit wel duidelijk kunnen uitleggen bij het bestuur en een afgewogen advies kunnen neerleggen. Deze zorgvuldigheid proberen z.s.m. uit te voeren om het proces niet al te veel te vertragen, maar we zijn gebonden aan bepaalde procedures.
Zie in groen de reactie op jouw antwoorden. Graag ontvang ik bij enkelen nog een reactie.
Graag zou ik ook nog de aangepaste overeenkomst willen ontvangen. Zodra ik deze heb en akkoord is, ga ik aan de slag met de GS nota. Deze moet eerst nog met Henk Brink worden besproken. Ik zal even overleggen met Erik of dat tussendoor kan. Als de stukken akkoord zijn gaat het nog om 2/3 weken.
Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
5.1.2e

Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: dinsdag 5 maart 2019 14:54
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; Erik Bos <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Added/Etergo

Dag 5.1.2e,
Ik heb contact gehad met 5.1.2e 5.1.2e. En ook met 5.1.2e zijn beeld van ons gesprek bij vd Valk getoetst. Zie hier onder mijn reactie op jouw mail. Ik maak we wel wat zorgen over het tijdpad en de manier waarop we dit aanvliegen. Vraag en uitgangspunt was een garantie, dat is op mijn voorstel omgezet in een voorwaardelijke lening (om bij een later succes het geld terug te kunnen halen, bij het overmaken op grond van een garantie ben je het geld in principe definitief kwijt) maar dat houdt niet in dat we vanuit de gedachte van een leningsovereenkomst allerlei aanvullende voorwaarden moeten gaan stellen. Dat past ook niet in het beeld van het gesprek in Assen.
Ik heb een paar tekstuele aanpassingen doorgevoerd. Zie verder mijn antwoorden in de mail.
Ik zou mij kunnen voorstellen dat je zoals je schreef komende maandag eea bij GS voorlegt op basis van dit concept.
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM – Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

T 5.1.2e

M 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

Meer weten over de NOM en ontwikkelingen in Noord-Nederland?

www.nom.nl

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 26 februari 2019 17:13
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@nom.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@nom.nl>; Erik Bos <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: Added/Etergo

Hallo 5.1.2e,

We hebben de overeenkomst doorgenomen en zien nog wel wat flinke risico's in deze overeenkomst. We hebben hierbij voornamelijk gekeken naar hoe onze eigen voorwaarden terugkomen in de overeenkomst. Ik begrijp dat er veel tijdsdruk is, maar aangezien dit een project is met een hoog risico voor ons, vinden we zorgvuldigheid voorop staan. Anders krijgen we het nooit door de besluitvorming. Hieronder de vragen algemeen en per artikel:

Algemeen:

- Hoe staat de overeenkomst Chezz/Etergo is verhouding tot deze overeenkomst? Welke wordt als eerste aangeroepen? En voor hoeveel dan? Onze voorkeur is dat de aandeelhouder als eerste wordt aangesproken. Iets over de verhoudingen moet in de overeenkomst staan. Er is in Assen besproken dat er geen volgorde zou zijn, dus beide partijen worden gelijkertijd aangesproken. Gesproken is over bankgarantie van totaal 1 mio, 50/50 verdeling. Over het als eerste aanspreken van de aandeelhouder is niet gesproken. 5.1.1c garandeert ook de produktie voor minimaal 12 maanden (is de opzegtermijn van het contract) en heeft hier een garantie van 500K aan gekoppeld. Tegelijk aanspreken is acceptabel, maar dit moet dan wel goed verwoord staan in de overeenkomst.
- s het nog steeds zo dat 5.1.1c een hoger aantal scooters eist in de afnameverplichting? Is het goed om deze aantallen over te nemen? De garantie is gekoppeld aan de 5.1.1c scooters die nu in het contract staan. Dit aantal in deze overeenkomst verhogen is een dealkiller volgens 5.1.2e. Dus ik stel voor niet te wijzigen. Okee
- Krijgen wij (of in ieder geval jullie) de conceptovereenkomst tussen Etergo en Added te zien? Krijgen wij te zien, staat ook zo in het contract. Wat als deze niet naar jullie wens is? Nu staat er alleen dat er iets moet 'liggen' en worden er geen eisen gesteld aan de inhoud. Kunnen wij de overeenkomst ook nog inzien en bij de stukken voor GS voegen?
-

Artikel 1: Is er een pand dat als onderpand kan dienen? Is dit onderzocht? Er is een pand opgenomen in het subsidieproject van Added. Men zou dus een pand in bezit hebben. Is niet besproken en voor Added niet acceptabel. Okee, dit nemen we mee in ons verhaal.

Artikel 2:

- 2.2: 5.1.1c scooters: 5.1.1c eist ook 5.1.1c scooters. Dat betekent dat men bij de productie van 5.1.1c scooters aan beide verplichtingen voldoet, terwijl we 5.1.1c scooters bedoelen. Daarom moet 5.1.1c scooters worden veranderd. Onjuiste redenering. het zijn dezelfde 5.1.1c scooters. Een opdracht van 5.1.1c scooters zal door Etergo worden gegeven bij aanvang, deze kan (voor 5.1.1c) evt later worden verhoogd. Ik begrijp je antwoord niet helemaal. Volgens mij stellen beide partijen 5.1.1c scooters, dus 5.1.1c scooters als voorwaarde. Dit 'in ruil' voor het geld van de lening. Als het maar 5.1.1c scooters zijn, moeten we dan niet elk 5.1.1c scooters opnemen? Want anders kan één van de partijen de voorwaarde ook weglaten. Als we maar 5.1.1c scooters vragen, zijn het wel erg duurbetaalde scooters. De relatie tot het gevraagde bedrag is dan wel erg zwak.
- 2.2: Hoe krijgen wij zekerheid over de afname? We vragen nu een productieverplichting van Added. De afnameverplichting moet in de overeenkomst van Added met Etergo staan. Maar hoe krijgen we hier zekerheid over voordat we deze overeenkomst aangaan? Het verstrekken van de opdracht is een voorwaarde voor de leen/garantieovereenkomst van 5.1.1c. Deze krijgen wij in kopie. Okee, als het mogelijk is ontvangen wij deze ook graag (vertrouwelijk uiteraard).
- 2.2: Er staat dat de productie gereed moet zijn voor 2020. Dit moet 2021 zijn, want de garantie loopt tot 31 dec 2020. Klopt passen we aan. Okee

- 2.3: Is het mogelijk om de tranches kleiner te maken? Bijvoorbeeld 5x €100.000? Twee tranches lijken ons werkbaar en acceptabel. Verkleining van de tranches wordt door Etergo als een verzwakking van de garantie gezien. Dus ik zou het zo houden. Nemen we mee in het advies.
- 3.2: Wat is de sanctie als men hier zich hier niet aan houdt? Als dit zo blijkt te zijn en wij de lening dus op oneigenlijke gronden hebben verstrekt dan kan dit leiden tot een terugvordering van de lening of andere schadevergoedingsacties. Wij moeten dat dan wel bewijzen. We nemen dit altijd op in onze contracten maar er zal wel echt sprake moeten zijn van bewust onthouden van informatie of onjuist informeren. De bewijslast ligt bij ons en is zwaar. Het lijkt me beter om dit ook in de tekst te zetten: 'dit zal leiden tot een terugvordering van de lening of andere schadevergoedingsacties'. We nemen het mee in het advies.
- 3.3 Graag Groningen en Friesland verwijderen. En hoe wordt 'een belangrijk deel' gedefinieerd? Aangepast. Zoals altijd; het zwaartepunt van de activiteiten. Zal hier geen probleem zijn omdat de produktie van de scooters waar dit contract op doelt in Emmen zal plaats vinden. Is een standaard bepaling in onze contracten om te voorkomen dat we activiteiten buiten ons werkgebied financieren. Okee
- 4.1c: Is deze afwijking standaard? Aangezien dit ene project met een hoog risico is? We doen vaak per kwartaal en we zien hier geen hoger risico dan andere investeringen die we doen. Per kwartaal is werkbaar voor alle partijen. Okee
- 5: ik denk dat het wel een marktconforme lening moet worden, wil het geen staatsteun zijn.. Of zie jij hier uitzonderingen voor zodat we wel een renteloze lening kunnen doen? We moeten de staatsteuntoets nog doen en zullen het minimaal acceptabele invoeren. Dus niet renteloos. Okee, nemen we mee in het advies. Graag hoor ik nog wel wat het percentage wordt, zodat ik dit mee kan nemen in de nota.
- 6: Hier willen we nog wel wat meer duidelijkheid over. Kunnen we een korte periode (bv 3 jaar) afspreken? Is dat haalbaar? 3 jaar is voor Added niet haalbaar. Hun vraag is 10 jaar, moeten we een middenweg in vinden denk ik. Bijvoorbeeld 6 jaar met de mogelijkheid van vervroegde aflossing? Okee
- 8.1c: De overeenkomst moet door NOM zijn ontvangen, maar wij vinden ook dat deze door NOM moet worden goedgekeurd. We moeten iets kunnen vinden van de leveringsafspraken. Goedkeuren is in deze situatie niet reëel, we voeren de onderhandelingen niet en zijn geen contractspartij (dat zijn T-Added en Etergo). Zie reactie onder 'algemeen', derde streepje.

Hopelijk kun jij/Plas hier spoedig antwoord op geven. Dan kunnen wij een gewijzigde versie met Henk Brink bespreken en dan in procedure brengen voor GS.

Groeten,

5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
5.1.2e

Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 5

Concept (ID 310664)

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 16

Concept (ID 310668)

To: [redacted]
Cc: [redacted]
From: [redacted]
Sent: Thur 3/14/2019 8:45:01 AM
Subject: RE: Concept GS nota Added/Etergo
Received: Thur 3/14/2019 8:45:03 AM
14-3-2019 GS Nota geldlening Techn. Added.docx

Dag allen,
Dank voor jullie reacties. De nota wordt zo volgens mij steeds beter. [redacted] daarom heb ik de laatste wijzigingen doorgevoerd, stuur ik hem op naar het poho en doe ik hierna mijn computer uit.
Belangrijke kanttekeningen van jullie kant die op deze versie nog volgen zal ik maandag mondeling meenemen. Maar volgens mij heb ik ze (zo goed als) allemaal verwerkt.
Nog even over de staatssteunrisico's:
Ik heb [redacted] gevraagd hoe zij dat doen als een lening niet kan worden terugbetaald, maar als kwijtschelding onder staatssteun valt. Hij vertelde mij dat zij dan de vordering gewoon open laten staan en dan steeds verlengen (want er is geen geld om terug te krijgen). Je scheldt dan geen geld kwijt, maar drukt de organisatie ook niet het faillissement in. Zij hebben veel meer leningen in de portefeuille waarbij zij dit zo doen. Dit heb ik ook in onze nota gezet.
Nogmaals dank voor jullie scherpte op alle vlakken!
Groeten, [redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 13 maart 2019 9:22
Aan: [redacted]
CC: [redacted] ; Erik Bos
Onderwerp: RE: Concept GS nota Added/Etergo

Hoi,
Ik kan me eveneens vinden in voorgaande commentaren.
GS-nota:
De onderbouwing waarom dit goed is voor Added hoort inderdaad bij de argumenten (past bij profiel van Added, potentie Etergo, spraakmakend product…). [redacted]
Het argument dat Chezz/Added ook commitment toont vind ik eigenlijk een rare. Want niet meer dan normaal. De vraag is waarom geven wij ook een deel van de garantie? Omdat Added nog in opbouw is en deels afhankelijk van subsidies, dus dit zelf nog niet kan dragen. Iets in die geest.
Met vriendelijke groet,
[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: maandag 11 maart 2019 16:28
Aan: [redacted]
Onderwerp: Concept GS nota Added/Etergo

Hallo collega's,
Op basis van de laatste info van [redacted] ben ik aan de slag gegaan met de GS nota. Ik zag nog een paar (type-)foutjes in de overeenkomst, deze heb ik doorgegeven aan [redacted]. Belangrijke haken en ogen kunnen we wat mij betreft meegeven in de risico paragraaf.
Willen jullie aanvullen/aanpassen en dat uiterlijk aanstaande woensdag naar mij terugmailen?
Dan kan ik de nota donderdag indienen voor het poho (nagekomen stuk) en bij GS advisering. De planning is dan om het dinsdag 26 maart in GS te hebben.
Dank alvast! Groeten, [redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 8 maart 2019 16:39
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: Reactie Added/Etergo

Dag [redacted],
Hierbij de antwoorden op je laatste mail(s). Na contact dat ik met [redacted] heb gehad:

- Als de garantie wordt ingeroepen worden ze tegelijkertijd ingeroepen. Er is geen rangorde.
- Getal [redacted] scooters blijft staan.

- Ook jullie kunnen de contracten in copie ontvangen. Maar ze zijn zoals overeengekomen tussen Added-Etergo- 5.1.1c . Voor NOM geldt: ze moeten er zijn, we willen ze ontvangen.
- 3.2 niet nodig de tekst te wijzigen. Als een partij zich niet aan het contract houdt is deze mogelijkheid er altijd. We nemen dat nooit op zo'n manier in ons contract op.
- Rentepercentage moeten we nog vaststellen.
- Looptijd 6 jaar is voor 5.1.2e akkoord.

In de bijlage de laatste versie van het contract.
Groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: vrijdag 8 maart 2019 11:06
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; Erik Bos <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Reactie Added/Etergo

Hallo 5.1.2e,
Nog een kleine correctie op mijn reactie bij artikel 2.2 over de aantallen scooters. Ik heb een denkfout gemaakt door naar 5.1.1c te gaan.
In de overeenkomst staat:
De Lening zal worden aangewend door Schuldenaar om aan haar productieverplichtingen jegens Etergo B.V. te Amsterdam inzake de overeenkomst van opdracht betreffende het (af)bouwen van tenminste 5.1.1c *scooters vóór 2020 en zal worden verstrekt onder de in deze overeenkomst vastgelegde voorwaarden.*
Onze redenering: we gingen er van uit dat zowel wij als 5.1.1c een afnameverplichting van 5.1.1c scooters stellen. Dan moet het niet zo zijn dat ze bij de productie van één serie van 5.1.1c scooters beide overeenkomsten kunnen inroepen. Vandaar de reactie om het getal in 5.1.1c te veranderen. Als het wel om dezelfde 5.1.1c scooters gaat, dan is het correct zoals je het formuleert.
Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: vrijdag 8 maart 2019 10:43
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Re: Reactie Added/Etergo

Hoi 5.1.2e,
Tav de 5.1.1c scooters: volgens mij hadden we met elkaar bedacht dat het totale aantal in de overeenkomst op te nemen om zo te voorkomen dat Etergo maar de helft produceert en hiermee we aanspraak kan gaan maken op zowel provincie/NOM als op Added/Chezz. Nu wijzigt de 5.1.1c die wij in ons hoofd hadden naar 5.1.1c maar dan moet dat wel blijven staan volgens mij... en niet gesplitst in 5.1.1c
Misschien eventjes overleggen? Ik ben telefonisch wel bereikbaar.
Maandag ben ik weer op kantoor.
Groeten,
5.1.2e
Op 8 mrt. 2019 om 09:37 heeft 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl> het volgende geschreven:

> Ter info. Groeten, 5.1.2e
>
> ---
>
> **Van:** 5.1.2e 5.1.2e
> **Verzonden:** vrijdag 8 maart 2019 9:30
> **Aan:** 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
> **CC:** 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; Erik Bos <5.1.2e @drenthe.nl>
> **Onderwerp:** Reactie Added/Etergo
>
> Dag 5.1.2e,
> Dank voor je reactie. Misschien is het goed om nog even uit te leggen hoe wij hier in staan. Zoals bij Van der Valk besproken, staan we er positief in en willen graag meewerken, maar vinden zorgvuldigheid in dit proces belangrijk. Er

gaat al een flinke som subsidie naar Added en het is niet de bedoeling om dat bedrag te verhogen. We gaan er dan ook van uit dat de garantie/geldlening niet ingeroepen wordt. Maar mocht deze wel ingeroepen worden, dan alleen onder de juiste voorwaarden. Het is ook niet de bedoeling allemaal nieuwe voorwaarden te stellen, maar we willen er wel een antwoord op hebben, bijvoorbeeld waarom we bepaalde voorwaarden wel of niet stellen. Met deze constructie lopen we een aantal risico's. Dat is op zich niet meteen een probleem, maar we moeten dit wel duidelijk kunnen uitleggen bij het bestuur en een afgewogen advies kunnen neerleggen. Deze zorgvuldigheid proberen z.s.m. uit te voeren om het proces niet al te veel te vertragen, maar we zijn gebonden aan bepaalde procedures.
Zie in groen de reactie op jouw antwoorden. Graag ontvang ik bij enkelen nog een reactie.
Graag zou ik ook nog de aangepaste overeenkomst willen ontvangen. Zodra ik deze heb en akkoord is, ga ik aan de slag met de GS nota. Deze moet eerst nog met Henk Brink worden besproken. Ik zal even overleggen met Erik of dat tussendoor kan. Als de stukken akkoord zijn gaat het nog om 2/3 weken.
Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
5.1.2e

Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: dinsdag 5 maart 2019 14:54
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; Erik Bos <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Added/Etergo

Dag 5.1.2e,
Ik heb contact gehad met 5.1.2e 5.1.2e. En ook met 5.1.2e zijn beeld van ons gesprek bij vd Valk getoetst. Zie hier onder mijn reactie op jouw mail. Ik maak we wel wat zorgen over het tijdpad en de manier waarop we dit aanvliegen. Vraag en uitgangspunt was een garantie, dat is op mijn voorstel omgezet in een voorwaardelijke lening (om bij een later succes het geld terug te kunnen halen, bij het overmaken op grond van een garantie ben je het geld in principe definitief kwijt) maar dat houdt niet in dat we vanuit de gedachte van een leningsovereenkomst allerlei aanvullende voorwaarden moeten gaan stellen. Dat past ook niet in het beeld van het gesprek in Assen.
Ik heb een paar tekstuele aanpassingen doorgevoerd. Zie verder mijn antwoorden in de mail.
Ik zou mij kunnen voorstellen dat je zoals je schreef komende maandag eea bij GS voorlegt op basis van dit concept.
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM – Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

T 5.1.2e

M 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

Meer weten over de NOM en ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

www.nom.nl

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 26 februari 2019 17:13
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@nom.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@nom.nl>; Erik Bos <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: Added/Etergo

Hallo 5.1.2e,

We hebben de overeenkomst doorgenomen en zien nog wel wat flinke risico's in deze overeenkomst. We hebben hierbij voornamelijk gekeken naar hoe onze eigen voorwaarden terugkomen in de overeenkomst. Ik begrijp dat er veel tijdsdruk is, maar aangezien dit een project is met een hoog risico voor ons, vinden we zorgvuldigheid voorop staan. Anders krijgen we het nooit door de besluitvorming. Hieronder de vragen algemeen en per artikel:

Algemeen:

- Hoe staat de overeenkomst Chezz/Etergo is verhouding tot deze overeenkomst? Welke wordt als eerste aangeroepen? En voor hoeveel dan? Onze voorkeur is dat de aandeelhouder als eerste wordt aangesproken. Iets over de verhoudingen moet in de overeenkomst staan. Er is in Assen besproken dat er geen volgorde zou zijn, dus beide partijen worden gelijkertijd aangesproken. Gesproken is over bankgarantie van totaal 1 mio, 50/50 verdeling. Over het als eerste aanspreken van de aandeelhouder is niet gesproken. 5.1.1c garandeert ook de produktie voor minimaal 12 maanden (is de opzegtermijn van het contract) en heeft hier een garantie van 500K aan gekoppeld. Tegelijk aanspreken is acceptabel, maar dit moet dan wel goed verwoord staan in de overeenkomst.
- s het nog steeds zo dat 5.1.1c een hoger aantal scooters eist in de afnameverplichting? Is het goed om deze aantallen over te nemen? De garantie is gekoppeld aan de 5.1.1c scooters die nu in het contract staan. Dit aantal in deze overeenkomst verhogen is een dealkiller volgens 5.1.2e. Dus ik stel voor niet te wijzigen. Okee
- Krijgen wij (of in ieder geval jullie) de conceptovereenkomst tussen Etergo en Added te zien? Krijgen wij te zien, staat ook zo in het contract. Wat als deze niet naar jullie wens is? Nu staat er alleen dat er iets moet 'liggen' en worden er geen eisen gesteld aan de inhoud. Kunnen wij de overeenkomst ook nog inzien en bij de stukken voor GS voegen?
-

Artikel 1: Is er een pand dat als onderpand kan dienen? Is dit onderzocht? Er is een pand opgenomen in het subsidieproject van Added. Men zou dus een pand in bezit hebben. Is niet besproken en voor Added niet acceptabel. Okee, dit nemen we mee in ons verhaal.

Artikel 2:

- 2.2: 5.1.1c scooters: 5.1.1c eist ook 5.1.1c scooters. Dat betekent dat men bij de productie van 5.1.1c scooters aan beide verplichtingen voldoet, terwijl we 5.1.1c scooters bedoelen. Daarom moet 5.1.1c scooters worden veranderd. Onjuiste redenering. het zijn dezelfde 5.1.1c scooters. Een opdracht van 5.1.2e scooters zal door Etergo worden gegeven bij aanvang, deze kan (voor 5.1.1c) evt later worden verhoogd. Ik begrijp je antwoord niet helemaal. Volgens mij stellen beide partijen 5.1.1c scooters, dus 5.1.1c scooters als voorwaarde. Dit 'in ruil' voor het geld van de lening. Als het maar 5.1.1c scooters zijn, moeten we dan niet elk 5.1.1c scooters opnemen? Want anders kan één van de partijen de voorwaarde ook weglaten. Als we maar 5.1.1c scooters vragen, zijn het wel erg duurbetaalde scooters. De relatie tot het gevraagde bedrag is dan wel erg zwak.
- 2.2: Hoe krijgen wij zekerheid over de afname? We vragen nu een productieverplichting van Added. De afnameverplichting moet in de overeenkomst van Added met Etergo staan. Maar hoe krijgen we hier zekerheid over voordat we deze overeenkomst aangaan? Het verstrekken van de opdracht is een voorwaarde voor de leen/garantieovereenkomst van 5.1.1c. Deze krijgen wij in kopie. Okee, als het mogelijk is ontvangen wij deze ook graag (vertrouwelijk uiteraard).
- 2.2: Er staat dat de productie gereed moet zijn voor 2020. Dit moet 2021 zijn, want de garantie loopt tot 31 dec 2020. Klopt passen we aan. Okee
- 2.3: Is het mogelijk om de tranches kleiner te maken? Bijvoorbeeld 5x €100.000? Twee tranches lijken ons

werkbaar en acceptabel. Verkleining van de tranches wordt door Etergo als een verzwakking van de garantie gezien. Dus ik zou het zo houden. Nemen we mee in het advies.

- 3.2: Wat is de sanctie als men hier zich hier niet aan houdt? Als dit zo blijkt te zijn en wij de lening dus op oneigenlijke gronden hebben verstrekt dan kan dit leiden tot een terugvordering van de lening of andere schadevergoedingsacties. Wij moeten dat dan wel bewijzen. We nemen dit altijd op in onze contracten maar er zal wel echt sprake moeten zijn van bewust onthouden van informatie of onjuist informeren. De bewijslast ligt bij ons en is zwaar. Het lijkt me beter om dit ook in de tekst te zetten: 'dit zal leiden tot een terugvordering van de lening of andere schadevergoedingsacties'. We nemen het mee in het advies.
- 3.3 Graag Groningen en Friesland verwijderen. En hoe wordt 'een belangrijk deel' gedefinieerd? Aangepast. Zoals altijd; het zwaartepunt van de activiteiten. Zal hier geen probleem zijn omdat de produktie van de scooters waar dit contract op doelt in Emmen zal plaats vinden. Is een standaard bepaling in onze contracten om te voorkomen dat we activiteiten buiten ons werkgebied financieren. Okee
- 4.1c: Is deze afwijking standaard? Aangezien dit ene project met een hoog risico is? We doen vaak per kwartaal en we zien hier geen hoger risico dan andere investeringen die we doen. Per kwartaal is werkbaar voor alle partijen. Okee
- 5: ik denk dat het wel een marktconforme lening moet worden, wil het geen staatsteun zijn.. Of zie jij hier uitzonderingen voor zodat we wel een renteloze lening kunnen doen? We moeten de staatsteuntoets nog doen en zullen het minimaal acceptabele invoeren. Dus niet renteloos. Okee, nemen we mee in het advies. Graag hoor ik nog wel wat het percentage wordt, zodat ik dit mee kan nemen in de nota.
- 6: Hier willen we nog wel wat meer duidelijkheid over. Kunnen we een korte periode (bv 3 jaar) afspreken? Is dat haalbaar? 3 jaar is voor Added niet haalbaar. Hun vraag is 10 jaar, moeten we een middenweg in vinden denk ik. Bijvoorbeeld 6 jaar met de mogelijkheid van vervroegde aflossing? Okee
- 8.1c: De overeenkomst moet door NOM zijn ontvangen, maar wij vinden ook dat deze door NOM moet worden goedgekeurd. We moeten iets kunnen vinden van de leveringsafspraken. Goedkeuren is in deze situatie niet reëel, we voeren de onderhandelingen niet en zijn geen contractspartij (dat zijn T-Added en Etergo). Zie reactie onder 'algemeen', derde streepje.

Hopelijk kun jij/Plas hier spoedig antwoord op geven. Dan kunnen wij een gewijzigde versie met Henk Brink bespreken en dan in procedure brengen voor GS.

Groeten,

5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
5.1.2e

Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 5

Concept (ID 310664)

- CONCEPT -

OVEREENKOMST VAN GELDLENING

tussen:

Technologies Added B.V.

en

N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

Paraaf voor akkoord:

INHOUDSOPGAVE

Artikel 1. Definities....4
Artikel 2. Geldlening....5
Artikel 3. Verstrekte informatie, verklaringen en garantie....5
Artikel 4. Algemene Voorwaarden....6
Artikel 5. Rentepercentage....6
Artikel 6. Aflossing....6
Artikel 7. Opschortende voorwaarden....7
Artikel 90. Publiciteit....7
Artikel 10. Overdraagbaarheid....7
Artikel 11. Kosten....8
Artikel 12. Overige bepalingen....8
Artikel 13. Geschillen en toepasselijk recht....8

CONCEPT

Bijlagen:

1) Verklaring Aandeelhouder(s)
2) Algemene voorwaarden voor het verstrekken van leningen door N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

Paraaf voor akkoord:

OVEREENKOMST VAN GELDLENING

DE ONDERGETEKENDEN:

1. **de besloten vennootschap Technologies Added B.V.**
gevestigd te Emmen,
kantoorhoudende te (7821AP) Emmen aan de Kapitein Grantstraat 9,
KvK nr. 66159970
ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door [……•],
(verder te noemen: Schuldenaar)

CONCEPT

en

2. **de naamloze vennootschap N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland**,
gevestigd te Groningen,
kantoorhoudende te (9728BM) Groningen aan de Paterswoldseweg 810,
KvK nr. 02032331,
ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar statutair directeur de heer drs. S. Jansen,
(verder te noemen: NOM)

CONSIDERANS:

a. NOM en Schuldenaar hebben overeenstemming bereikt over een voorwaardelijke bijdrage van NOM aan de financiering van de onderneming van Schuldenaar.

b. NOM is in voornoemd kader bereid om aan Schuldenaar een voorwaardelijke geldlening te verstrekken van maximaal € 500.000,-, onder de hierna te noemen voorwaarden.

c. Partijen wensen de tussen hen bereikte overeenstemming vast te leggen in deze overeenkomst van geldlening.

VERKLAREN TE ZIJN OVEREENGEKOMEN ALS VOLGT:

Artikel 1. Definities

De navolgende in deze overeenkomst met een hoofdletter geschreven termen hebben de daarbij vermelde betekenis, tenzij in deze overeenkomst nadrukkelijk anders wordt vermeld:

CONCEPT

Aandeelhouders:	alle op enig moment bestaande aandeelhouders van Schuldenaar met uitzondering van NOM (voor het geval NOM aandeelhouder van Schuldenaar is), waaronder Aandeelhouder X en Aandeelhouder Y alsmede Schuldenaar voor zover zij aandelen houdt in haar eigen kapitaal.
Aflossing:	het gedeelte van de Hoofdsom van de Lening dat door Schuldenaar aan de NOM conform het overeengekomen aflossingsschema moet worden terugbetaald.
Algemene Voorwaarden:	de algemene voorwaarden voor het verstrekken van leningen door NOM, die aan deze overeenkomst zijn gehecht als **Bijlage [2]**.
BW:	Burgerlijk Wetboek.
Hoofdsom:	het oorspronkelijke bedrag der Lening verminderd met de daarop gedane Aflossingen en vermeerderd met de bijgeschreven Rente.
Intellectuele Eigendomsrechten:	alle (i) auteursrechten, octrooirechten, databankrechten, kwekersrechten, modelrechten, rechten op handelsmerken, handelsnamen, dienstmerken, domeinnamen, en ontwerpen (al dan niet geregistreerd), alsmede (ii) registratieaanvragen en het recht registratie aan te vragen(iii) alle overige intellectuele eigendomsrechten en gelijkwaardige of vergelijkbare vormen van bescherming overal ter wereld van Schuldenaar alsmede (iv) alle know how ontwikkeld door c.q. in gebruik bij Schuldenaar.
Lening:	De geldlening die NOM aan Schuldenaar verstrekt of heeft verstrekt zoals omschreven in Artikel 2.1.

Rente:	het percentage berekend over de Hoofdsom, respectievelijk de vervallen rentetermijnen, dat/die per ultimo van elke overeengekomen termijn door Schuldenaar aan NOM moet worden voldaan.
Verbonden Maatschappij:	elke dochtermaatschappij van Schuldenaar zoals bedoeld in artikel 2:24a BW en elke afhankelijke maatschappij zoals bedoeld in artikel 2:262 BW, alsmede elke rechtspersoon of vennootschap die daar weer een dochtermaatschappij of afhankelijke maatschappij van is.

CONCEPT

Artikel 2. Geldlening

2.1 NOM verplicht zich voorwaardelijk aan Schuldenaar een geldlening te verstrekken maximaal groot € 500.000,- (zegge: vijfhonderd duizend Euro), een en ander behoudens voor zover uit deze overeenkomst anders voortvloeit.

2.2 De Lening zal worden aangewend door Schuldenaar om aan haar productieverplichtingen jegens Etergo B.V. te Amsterdam inzake de overeenkomst van opdracht betreffende het (af)bouwen van tenminste 5.1.1c scooters vóór 2021 en zal worden verstrekt onder de in deze overeenkomst vastgelegde voorwaarden.

2.3 De Lening kan door Schuldenaar worden afgeroepen in twee tranches van € 250.000,-, waarvan de laatste tranche uiterlijk op 31 januari 2021, en wel telkens door middel van een daartoe strekkende schriftelijke mededeling aan NOM. Iedere tranche zal na ontvangst van de hiervoor bedoelde schriftelijke mededeling door NOM worden verstrekt als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- op de datum waarop de storting zou moeten plaatsvinden toont Schuldenaar naar genoegen van NOM aan dat zij niet op andere wijze aan haar productie verplichtingen jegens Etergo B.V. kan voldoen en;

- op de datum waarop de storting zou moeten plaatsvinden zijn er geen zwaarwegende omstandigheden waardoor naar het oordeel van NOM het doen van de storting financieel niet verantwoord is. Onder zwaarwegende omstandigheden worden die situaties begrepen zoals opgenomen in de Algemene Voorwaarden in artikel 11, lid 2 onder c.

- Op de datum waarop de storting zou moeten plaatsvinden toont Schuldenaar aan dat de garantie afgegeven door Chezz partners B.V. aan Etergo B.V. eveneens ingeroepen is.

- Indien uiterlijk op 31 januari 2021 geen tranche van de lening is afgeroepen eindigt deze overeenkomst en de verplichtingen die hieruit voortvloeien automatisch.

Artikel 3. Verstrekte informatie, verklaringen en garantie

CONCEPT

3.1 De Schuldenaar garandeert en staat er voor in dat zij aan NOM alle informatie over (de ondernemingen van) Schuldenaar en de Verbonden Maatschappijen heeft verstrekt waarvan zij weet of redelijkerwijs moet begrijpen dat die relevant is voor NOM om zich een juist en volledig beeld te vormen over (het verstrekken van) de Lening en de risico's die daarmee gepaard gaan.

3.2 Schuldenaar staat er voor in dat aan hen geen feiten en omstandigheden bekend zijn die door haar niet aan NOM bekend zijn gemaakt, waarvan zij weet of redelijkerwijs moet begrijpen dat deze voor NOM, indien NOM die feiten of omstandigheden zou hebben gekend, aanleiding zouden kunnen zijn geweest om de Lening niet of niet onder dezelfde voorwaarden aan te gaan.

3.3 Schuldenaar staat er voor in dat de door Schuldenaar en de Verbonden Maatschappijen gedreven ondernemingen hun bedrijfsactiviteiten geheel of voor een belangrijk deel in de provincie Drenthe uitvoeren.

3.4 Schuldenaar garandeert en staat er voor in dat de Vennootschap volledig gerechtigd en bevoegd is tot het aangaan van deze overeenkomst en het nakomen van haar verplichtingen onder deze overeenkomst en dat alle in dat kader benodigde besluiten zijn genomen en goedkeuringen zijn verkregen.

Artikel 4. Algemene Voorwaarden

4.1 Op deze overeenkomst van geldlening zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden. Schuldenaar verklaart de daaruit voor hem voortvloeiende verplichtingen stipt te zullen nakomen. Partijen zijn echter in afwijking van de Algemene Voorwaarden overeengekomen dat:

a. in afwijking van het bepaalde in artikel 2.1 sub a kan worden volstaan met een van een samenstellingsverklaring voorziene jaarrekening, overigens met inachtneming van genoemd artikel;
b. artikel 2.1 sub b, zolang er wordt gewerkt met een samenstellingsverklaring, komt te vervallen; en
c. de in artikel 2.1 onder d bedoelde tussentijdse cijfers niet maandelijks maar één maal per kwartaal worden verstrekt, overigens met inachtneming van genoemd artikel.

Artikel 5. Rentepercentage

Over de Lening is Rente verschuldigd van 4 % per jaar, welke eenmaal per jaar, voor het eerst op 31 december van het jaar waarop de Lening is verstrekt zal worden bijgeschreven op de Hoofdsom van de Lening.

Paraaf voor akkoord:

Artikel 6. Aflossing

6.1 De Aflossing van alle tot en met 31 januari 2021 verstrekte tranches van de Lening zal geschieden in 72 gelijke maandtermijnen. De hoogte van de maandtermijnen wordt bepaald door de op 31 januari 2021 uitstaande Hoofdsom te delen door het aantal aflossingstermijnen. De eerste Aflossing zal op 28 februari 2021 plaatsvinden en vervolgens aan het eind van ieder volgende kalendermaand.

Vervroegde aflossing is ten alle tijden toegestaan.

CONCEPT

Artikel 7. Bijzondere voorwaarden

In het kader van deze overeenkomst gelden de volgende bijzondere voorwaarden:

7.1 Dividenduitkeringen en/of andersoortige kapitaalonttrekkingen zijn alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van NOM.

7.2 Schuldenaar verklaart dat zij geen aandelen in haar kapitaal zal uitgeven zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van NOM. Een uitzondering hierop is de in de managementovereenkomst tussen Schuldenaar en haar statutair directeur opgenomen eventuele aandelenuitgifte bij het behalen van specifieke prestaties, dan krijgt de statutaire directeur de gelegenheid tot verwerving van 10% van de aandelen van Schuldenaar per 1 januari 2020.

7.3 Alle huidige en toekomstige Intellectuele Eigendomsrechten van Schuldenaar mogen niet zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van NOM worden vervreemd en/of bezwaard en/of aan derden in gebruik gegeven c.q. ter beschikking worden gesteld (waaronder doch niet beperkt tot het verstrekken van (een) licentie(s) ten aanzien van de Intellectuele Eigendomsrechten), op wat voor wijze dan ook. Deze bepaling heeft goederenrechtelijke werking.

7.4 Geen van de Aandeelhouders en/of directeuren van Schuldenaar en/of van haar (toekomstige) Verbonden Maatschappijen is rechthebbende met betrekking tot enige zaak die of enig (Intellectueel Eigendoms)recht dat de vennootschap en/of de Verbonden Maatschappijen benodigen voor hun bedrijfsuitoefening.

Artikel 8. Opschortende voorwaarden

8.1 Deze overeenkomst van geldlening wordt aangegaan onder de navolgende opschortende voorwaarden:

a. aan alle door NOM in het kader van deze overeenkomst gestelde voorwaarden is voldaan;
b. de binnen NOM voor de Lening benodigde adviezen zijn ingewonnen en goedkeuringen zijn verleend;
c. een definitieve overeenkomst van opdracht tussen Schuldenaar en Etergo B.V is door NOM ontvangen.;
d. de garantie overeenkomst tussen Chezz Partners B.V. en Etergo B.V. is door NOM ontvangen;

Paraaf voor akkoord:

e. genoegzaam komt vast te staan, zo nodig na een melding bij de ter zake bevoegde autoriteiten en de aanvraag van een vergunning dan wel een negatieve verklaring c.q. ontheffing, dat er uit hoofde van de Mededingingswet, het EG-verdrag dan wel enige andere mededingingsregeling geen belemmeringen bestaan tegen de volledige en onverkorte realisatie van de Lening;

8.2 Indien aan de in lid 1 van dit artikel sub a tot en met c genoemde opschortende voorwaarden niet voor 30 maart 2019 is voldaan zullen partijen automatisch van hun verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst zijn bevrijd, met dien verstande dat het bepaalde ten aanzien van *geschillen en toepasselijk recht* onverminderd van kracht blijft.

CONCEPT

Artikel 9. Publiciteit

Partijen zijn gerechtigd om publieke bekendmakingen omtrent de financiële betrokkenheid van NOM bij (de onderneming van) Schuldenaar te doen, zonder daarbij de in deze overeenkomst vastgelegde afspraken dan wel bedrijfsinformatie van vertrouwelijke aard van Schuldenaar en de Verbonden Maatschappijen te openbaren.

Artikel 10. Overdraagbaarheid

Geen van partijen is gerechtigd rechten en/of verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst over te dragen aan derden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de overige partijen.

Artikel 11. Kosten

11.1 Alle kosten waartoe deze overeenkomst aanleiding geeft – daaronder begrepen de kosten van de gerechtelijke en buitengerechtelijke invordering – zijn voor rekening van Schuldenaar.

Artikel 12. Overige bepalingen

12.1 In verband met het bepaalde in de artikel 7 van deze overeenkomstis bij deze overeenkomst een door Aandeelhouder[s] ondertekende “Verklaring Aandeelhouder[s]”gevoegd welke onlosmakelijk deel uitmaakt van deze overeenkomst, welke is aangehecht als **Bijlage [1]**.

12.2 Indien één of meer bepalingen van deze overeenkomst nietig dan wel niet-rechtsgeldig zijn of worden, zal deze overeenkomst voor het overige van kracht blijven. Partijen zullen over de bepalingen die nietig of niet-rechtsgeldig zijn of worden overleg plegen, teneinde een vervangende regeling te treffen die zo dicht mogelijk aansluit bij de oorspronkelijke bedoeling van partijen.

12.3 Deze overeenkomst en de daarbij behorende bijlagen kunnen uitsluitend worden gewijzigd, aangevuld of anderszins worden aangepast en van enige bepaling van deze overeenkomst kan slechts afstand worden gedaan door middel van een schriftelijk document waarin uitdrukkelijk wordt verwezen naar de overeenkomst. Dit schriftelijke document dient te zijn ondertekend door alle partijen, behalve in geval van afstand van recht, in welk geval het document slechts dient te zijn ondertekend door de partij die afstand doet van enig recht.

12.4 Het achterwege blijven door een van partijen van een beroep op een of meer artikelen van deze overeenkomst zal niet worden aangemerkt als afstand door die partij van uit die bepaling(en) voor haar voortvloeiende rechten, noch als afstand van het recht om in voorkomende gevallen wel een beroep op de betreffende bepaling(en) te doen.

Artikel 13. Geschillen en toepasselijk recht

CONCEPT

13.1 Ter zake van alle geschillen verband houdende met de totstandkoming, de uitleg, de uitvoering of de beëindiging van deze overeenkomst van geldlening, dan wel overeenkomsten die daaruit voortvloeien, daarvan het gevolg zijn of daarmee verband houden, zal in eerste instantie uitsluitend de Rechtbank Noord-Nederland, locatie te Groningen bevoegd zijn, onverminderd het recht van partijen op hoger beroep en cassatie.

13.2 Op deze overeenkomst, alsmede op alle overeenkomsten die daaruit voortvloeien, daarvan het gevolg zijn of daarmee verband houden, is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

ALDUS IN TWEEVOUD OPGEMAAKT TE GRONINGEN OP ….

ONDERTEKENING:

1. Technologies Added **B.V.**
Datum : …./…./…
Plaats: ……

---

2. **N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland**
Datum : …./…./2019
Plaats: ……

Drs. S. Jansen
Directeur

Paraaf voor akkoord:

VERKLARING AANDEELHOUDER(S)

[IEDER VAN] DE MEDE ONDERGETEKENDE[N]:

1. [•] B.V.,
statutair gevestigd te [•],
kantoorhoudende te ([•]) [•] aan de [•],
KvK nr. [•],
ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door [•],
(verder te noemen: Aandeelhouder [X])

CONCEPT

en

2. [•] B.V.,
statutair gevestigd te [•],
kantoorhoudende te ([•]) [•] aan de [•],
KvK nr. [•],
ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door [•],
(verder te noemen: Aandeelhouder [Y])

en

3. [•],
wonende te ([•]) [•] aan de [•],
geboren te [•] op [•],
(verder te noemen:[A])
(invullen: gegevens aandeelhouder van Aandeelhouder X)
en

4. [•],
wonende te ([•]) [•] aan de [•],
geboren te [•] op [•],
(verder te noemen: [B])
(invullen: gegevens aandeelhouder van Aandeelhouder Y)

Aandeelhouder [X] [, Aandeelhouder [Y], [A] en [B]] in deze verklaring hierna [tezamen] te noemen: "Aandeelhouder[s]"

heeft [hebben] kennis genomen van de overeenkomst van geldlening tussen N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland (verder te noemen: NOM) en [•] (verder te noemen: Schuldenaar) d.d. [•] betreffende de geldlening van NOM aan Schuldenaar groot € [•] (zegge: [•]).

De in deze verklaring met een hoofdletter geschreven termen hebben de betekenis zoals gedefinieerd in de hiervoor genoemde overeenkomst van geldlening.

Paraaf voor akkoord:

CONCEPT

Paraaf voor akkoord:

VERKLAART [VERKLAREN] HIERBIJ ALS VOLGT:

a. Aandeelhouder[s] stemt [stemmen] in met de hiervoor genoemde overeenkomst van geldlening en meer in het bijzonder met alle daarin voor haar [hen] opgenomen rechten en verplichtingen, welke verplichtingen zij als eigen verplichtingen zal [zullen] naleven.

b. Aandeelhouder[s] verplicht[en] zich door ondertekening van deze verklaring jegens NOM om niet zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van NOM de aandelen die hij [zij] houdt [houden] in Schuldenaar geheel of gedeeltelijk aan (een) derde(n) aan te bieden of te vervreemden, onder welke titel ook, zolang de Lening nog niet geheel is afgelost of anderszins Schuldenaar uit de hiervoor genoemde overeenkomst van geldlening verplichtingen ten opzichte van NOM heeft of zal krijgen. NOM heeft het recht om aan een eventuele toestemming voorwaarden te verbinden met betrekking tot de voortzetting van aansprakelijkheid voor de Lening.

CONCEPT

c. [A] en [B] verplicht[en] zich door ondertekening van deze verklaring jegens NOM om niet zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van NOM de aandelen die hij [zij] houdt [houden] in respectievelijk [Aandeelhouder X] en [Aandeelhouder Y] [geheel of gedeeltelijk aan (een) derde(n) aan te bieden of te vervreemden, onder welke titel ook, zolang de in de hiervoor genoemde overeenkomst genoemde geldlening nog niet geheel is afgelost of anderszins Schuldenaar uit de hiervoor genoemde overeenkomst van geldlening verplichtingen ten opzichte van NOM heeft of zal krijgen. Deze verplichting vervalt voor [A] indien [Aandeelhouder X] niet langer aandeelhouder is van Schuldenaar [en voor [B] indien [Aandeelhouder Y] niet langer aandeelhouder is van Schuldenaar], mits de vervreemding van de betreffende aandelen in Schuldenaar heeft plaatsgevonden met schriftelijke toestemming van NOM.

ALDUS IN … VOUD OPGEMAAKT TE … OP …

ONDERTEKENING:

1. **Aandeelhouder [X]**
   Datum : …./…./…
   Plaats: ……..

CONCEPT

   ----

2. **Aandeelhouder [Y]**

   Datum : …./…./…
   Plaats: ……..

   ----

3. **[A]**

   Datum : …./…./…
   Plaats: ……..

   ----

4. **[B]**
   Datum : …./…./…
   Plaats: ……..

Paraaf voor akkoord:

ALGEMENE VOORWAARDEN VOOR HET VERSTREKKEN VAN LENINGEN DOOR DE N.V. NOM (INVESTERINGS- EN ONTWIKKELINGSMAATSCHAPPIJ VOOR NOORD-NEDERLAND) TE GRONINGEN

CONCEPT

Artikel 1 Definities

In deze algemene voorwaarden en in de door de NOM te sluiten overeenkomsten van geldleningen wordt verstaan onder:

a. Kosten: De kosten van boekenonderzoeken en andere onderzoeken of taxaties ingesteld of in te stellen door of in opdracht van NOM, alsmede alle andere kosten in verband met de Rekening of anderszins met de Lening.
b. Overeenkomst: De overeenkomst van geldlening, waarin de rechten en verplichtingen tussen NOM en Schuldenaar met betrekking tot de door NOM aan Schuldenaar verstrekte of te verstrekken lening zijn vastgelegd.
c. Rekening: De rekening die NOM ten aanzien van Schuldenaar in haar administratie aanhoudt en waarop al hetgeen Schuldenaar uit hoofde van deze overeenkomst schuldig is of wordt alsmede van Schuldenaar ontvangen betalingen worden geboekt.

Artikel 2 Informatieverstrekking door schuldenaar

1. Schuldenaar zal gedurende de looptijd van de Lening in ieder geval de volgende informatie aan NOM verstrekken.

a. een door een externe registeraccountant of andere gecertificeerde accountant gecontroleerde (*in geval van een samenstellingsopdracht:* samengestelde) en van een goedkeurende (*in geval van een samenstellingsopdracht:* samenstellings)verklaring voorziene jaarrekening en een voorstel tot bestemming van het resultaat, telkens binnen zes maanden na afloop van elk boekjaar;
b. een door een externe registeraccountant of andere gecertificeerde accountant opgestelde managementletter, telkens binnen zes maanden na afloop van elk boekjaar;
c. een jaarlijkse exploitatie- en liquiditeitsbegroting, telkens uiterlijk per de aanvang van elk boekjaar;
d. tussentijdse maandelijkse financiële gegevens, die in elk geval de balans, de winst- en verliesrekening en een toelichting daarop bevatten, telkens binnen vier weken na afloop van elke kalendermaand;
e. alle informatie betreffende eventuele wijzigingen in bestaande en het aangaan van nieuwe overeenkomsten betreffende de financiering;
f. alle overige informatie en gegevens met betrekking tot de gang van zaken van de Schuldenaar, (Verbonden Maatschappijen) en de door elk van hen gedreven onderneming, (die aan de raad van commissarissen van de Schuldenaar ter beschikking wordt gesteld).

2. NOM heeft het recht te allen tijde door boekenonderzoek of anderszins inlichtingen in te winnen betreffende Schuldenaar, (Verbonden Maatschappijen) en de door haar (elk van hen) gedreven onderneming. Schuldenaar zal hieraan volledige medewerking verlenen en alle in redelijkheid benodigde en voorts alle specifiek gevraagde informatie verschaffen.

Artikel 3 Verpanding

De (vordering tot uitbetaling van de) Lening is niet voor verpanding vatbaar.

Artikel 4 Onderneming van Schuldenaar

1. De onderneming van Schuldenaar zal haar bedrijfsactiviteiten (met name wat betreft vestiging(en) en werkgelegenheid) geheel of in belangrijke mate in de provincies Drenthe, Friesland en/of Groningen uitoefenen.

2. Schuldenaar behoeft de voorafgaande schriftelijke goedkeuring van NOM met betrekking tot gehele of gedeeltelijke wijziging of beëindiging van de bedrijfsactiviteiten van de door van Schuldenaar (en/of Verbonden Maatschappijen) gedreven onderneming(en) dan wel gehele of gedeeltelijke verplaatsing daarvan naar buiten de provincies Drenthe, Friesland of Groningen, alsmede ingeval Schuldenaar wenst over te gaan tot verkoop van alle of een deel van de activa van Schuldenaar (en/of Verbonden Maatschappijen).

4. 3. Is Schuldenaar een rechtspersoon, dan staat zij er jegens NOM voor in dat in haar statuten geen wijzigingen zullen worden aangebracht zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van NOM.

Artikel 5 Betalingen door Schuldenaar

1. 1. Alle betalingen van al hetgeen Schuldenaar ter zake van de Lening aan NOM verschuldigd is, moeten zonder aftrek van Kosten of korting en zonder schuldverrekening geschieden op een door NOM aan te wijzen bankrekening.

2. 2. Over vervallen doch niet betaalde rente- en aflossingstermijnen is Schuldenaar Rente verschuldigd.

3. 3. Al hetgeen NOM ter zake van de Lening van Schuldenaar zal ontvangen, zal NOM in mindering doen strekken op het door Schuldenaar uit hoofde van de Overeenkomst verschuldigde: in de eerste plaats op de gemaakte Kosten, daarna op de Rente en tenslotte op de Hoofdsom of het restant daarvan.

1. 4. Ingeval van een automatische machtiging geldt het volgende:

a. Schuldenaar dient zorg te dragen voor voldoende saldo op de in de Overeenkomst genoemde rekening ten behoeve van de afschrijving van de verschuldigde bedragen;
b. De in de Overeenkomst verleende machtiging laat de betalingsverplichting van Schuldenaar als zodanig gehoel onverlet, met name ook voor het geval het niet mogelijk mocht zijn om betaling met behulp van de machtiging te realiseren.

2. 5. Indien op enig moment de in de Overeenkomst genoemde bankrekening niet (meer) gebruikt kan worden voor het incasseren door NOM ten laste van Schuldenaar van de uit hoofde van deze overeenkomst verschuldigde bedragen, is Schuldenaar verplicht op eerste verzoek van NOM een nieuwe onherroepelijke machtiging ten behoeve van NOM te ondertekenen voor een wel daarvoor geschikte bankrekening..

Artikel 6 Boekingen op rekening valutering

1. 1. De Rekening wordt geopend op het moment van ondertekening van de Overeenkomst.

2. 2. Afsluitprovisies worden geboekt als opneming en worden door NOM op een haar passend tijdstip ten laste van de Rekening gebracht.

3. 3. Bereidstellingsprovisies worden door NOM aan het einde van een kalenderkwartaal of gedeelte van een kalenderkwartaal waarover Bereidstellingsprovisie verschuldigd is bij Schuldenaar in rekening gebracht en op de Rekening geboekt.

4. 4. Opnemingen door Schuldenaar worden gevaluteerd op het moment van opneming, respectievelijk de dag, waarop de bank van NOM haar debiteert voor overmaking van de Hoofdsom of een gedeelte daarvan aan Schuldenaar.

5. 5. Stortingen bij of overmakingen aan NOM worden gevaluteerd op het moment van storting, respectievelijk de dag, dat de bank van NOM haar crediteert voor de overmaking van het bedrag door Schuldenaar aan NOM.

6. 6. Aan het einde van elk kalenderkwartaal wordt de Rekening belast met de over het kwartaal respectievelijk gedeelte van het

Paraaf voor akkoord:

kwartaal verschuldigde Rente.

7. 7. Door NOM doorberekende Kosten worden ten laste van de Rekening gebracht op een haar passend tijdstip.

Artikel 7 Vaststelling schuld, saldo Rekening

1. Ten aanzien van de vaststelling van het saldo van de Rekening(en) strekt de boekhouding van NOM tot volledig bewijs, behoudens tegenbewijs.

2. Betaling, executie of welke rechtsmaatregel ook kan nimmer worden opgeschort of tegengehouden op grond van geschil over het verschuldigde, onverminderd het recht van Schuldenaar of andere belanghebbenden om na betaling, executie of andere rechtsmaatregel, het eventueel door NOM teveel gevorderde of teveel geïncasseerd bedrag terug te eisen.

CONCEPT

Artikel 8 Ondeelbaarheid schuld

Een schuldsaldo vormt, ook voor de erfgenamen van Schuldenaar, een ondeelbare schuld.

Artikel 9 Rente en provisies

1. Voor berekening van Rente en provisies wordt een maand op het juiste aantal dagen en een jaar op 360 dagen gesteld.

2. Rente wordt berekend met ingang van de dag waarop de bank van NOM NOM debiteert voor overmaking van de Hoofdsom of een gedeelte daarvan aan Schuldenaar.

3. Afsluitprovisie is verschuldigd door het enkele feit van ondertekening door Schuldenaar van de Overeenkomst.

4. Bereidstellingsprovisie is verschuldigd vanaf de datum van ondertekening van de Overeenkomst door Schuldenaar tot datum dat de Rente over (het betreffende gedeelte van) de Hoofdsom ingaat.

Artikel 10 Meerdere rekeningen

1. Indien door NOM aan Schuldenaar meerdere Leningen zijn verstrekt worden daarvoor afzonderlijke Rekeningen in de administratie van NOM opgenomen, behoudens de bevoegdheid van NOM om deze Rekeningen, in daarvoor naar haar mening in aanmerking komende omstandigheden, als één Rekening te beschouwen respectievelijk de Rekeningen samen te voegen. 1

2. Bij betalingen door Schuldenaar respectievelijk bij de ontvangst van gelden door NOM ten behoeve van Schuldenaar is NOM bij uitsluiting bevoegd de Rekening(en) aan te wijzen ten gunste waarvan de betrokken bedragen worden geboekt.

Artikel 11 Onmiddellijke opeisbaarheid

1. Schuldenaar is in verzuim door het enkele verloop van een termijn, zonder dat ingebrekestelling nodig is.

2. 2. De Hoofdsom zal, vermeerderd met de verschuldigde Rente en Kosten, terstond en ineens voor het geheel door NOM kunnen

W worden opgevorderd en NOM heeft het recht verdere uitbetalingen van de Lening te weigeren, zonder dat enige voorafgaande ingebrekestelling of rechterlijke tussenkomst zal zijn vereist, indien

a. enig bedrag, door Schuldenaar opeisbaar verschuldigd aan NOM uit hoofde van de Overeenkomst, door NOM niet is ontvangen;
en/of
b. Schuldenaar enige verplichting voortvloeiende uit en/of samenhangende met de Overeenkomst, of eventuele andere overeenkomsten met NOM, dan wel enige verplichting voortvloeiende uit en/of samenhangende met enige andere overeenkomst tot het opnemen van gelden – hoe ook genaamd – gesloten met andere financiers, niet, niet behoorlijk of niet tijdig nakomt en dit verzuim niet hersteld heft binnen 14 dagen na schriftelijk verzoek daartoe;
en/of
c. zich ten aanzien van Schuldenaar één van de hierna te vermelden omstandigheden voordoet:
   - aanvrage en/of verlening van surseance van betaling;
   - faillissement en/of eigen aangifte en/of aanvrage daartoe;
   - aanbieding van enig akkoord aan crediteuren;
   - besluit tot ontbinding of feitelijke liquidatie;
   - staking of beëindiging van de bedrijfsuitoefening of het kennelijke voornemen daartoe;
   - executoriaal beslag op, uitsluitend ter beoordeling van NOM, enig belangrijk gedeelte van de vermogensbestanddelen van Schuldenaar;
   - conservatoir beslag op, uitsluitend ter beoordeling van NOM, enig belangrijk gedeelte van de vermogensbestanddelen van Schuldenaar dat niet binnen 30 dagen na de dag van beslaglegging is opgeheven of vernietigd;
   - verlies van rechtspersoonlijkheid, indien Schuldenaar rechtspersoon is;
   - overlijden, onder curatele- of bewindstelling, indien Schuldenaar een natuurlijk persoon is;
   - het doen van een mededeling aan fiscus of bedrijfsvereniging als bedoeld in artikel 16d van de Coördinatiewet Sociale Verzekering (betalingsonmacht);
   - wijziging in de samenstelling van het geheel van aandeelhouders dan wel vennoten van Schuldenaar.

Artikel 12 Domicilie/verzendingen

Schuldenaar is verplicht aan NOM opgave te doen van een nauwkeurig adres in Nederland, waar hij terzake van alles wat de Rekening betreft domicilie heeft. Bij gebreke daarvan wordt hij geacht domicilie te hebben gekozen op het adres waarop zij in het handelsregister staat ingeschreven dan wel laatstelijk stond ingeschreven

Paraaf voor akkoord:

ref…
d.d….

Paraaf voor akkoord:

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Mon 3/18/2019 7:54:58 AM
Subject: FW: N.a.v. overleg EZ gedeputeerden/Min. EZK/NOM 12 maart jl.
Received: Mon 3/18/2019 7:55:00 AM
20190315 Evaluatie IFNN 2015-2018.pdf
20190315 Memo Strategie en toekomst (F18.110).versie aandeelhouders.pdf
20190315 Presentatie memo Strategie en toekomst.pdf

Ter info. Groeten, 5.1.2e
Ps. Ik zal je nog even bijpraten over het overleg met de gedeputeerden en de NOM

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: vrijdag 15 maart 2019 11:06
Aan: Henk Brink ; 'Rouwe, Sander de' ; 5.1.2e @provinciegroningen.nl' ; 5.1.2e @minez.nl' ; 5.1.2e @minez.nl' ; Erik Bos ; 5.1.2e @provinciegroningen.nl' ; 'J. Hermse (5.1.2e @provinciegroningen.nl)' ; 5.1.2e , 5.1.2e ; 'Ferwerda, Marieke' ; 5.1.2e 5.1.2e
CC: 5.1.2e 5.1.2e
Onderwerp: N.a.v. overleg EZ gedeputeerden/Min. EZK/NOM 12 maart jl.

Beste allen,
Zoals afgesproken, hierbij namens het MT, in vervolg op het overleg van dinsdag 12 maart jl. de volgende documenten:

- Memo strategie en toekomst
- Presentatie memo strategie en toekomst
- Evaluatie IFNN 2015-2018

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM – Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

T +31 50 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

Meer weten over de NOM en ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

www.nom.nl

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 13

Concept (ID 314207)

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 15

5.1.1c

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

De fondsen van de NOM

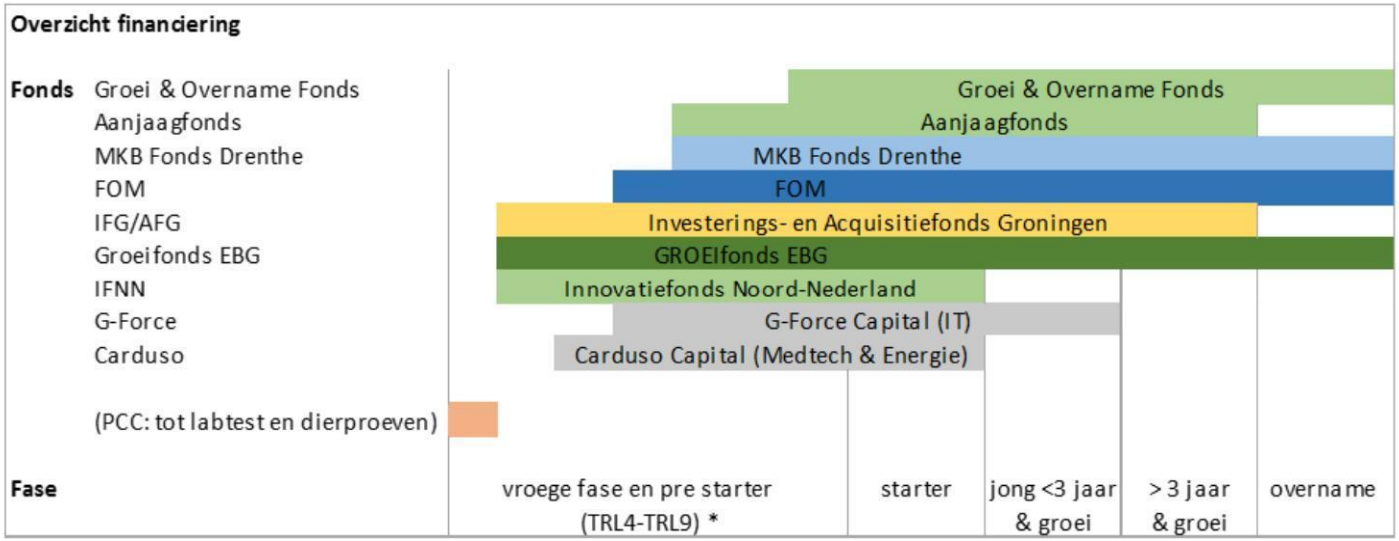

Het financieringslandschap:

- Eigen fondsen van de NOM (groei- en overname, aanjaag, IFNN)
- Door de NOM beheerde fondsen
- Steeds meer regionale en op doelgroepen gerichte fondsen

Er ontstaat steeds meer overlap en concurrentie

Het financieringslandschap:

* *TRL 1/2/3: Fundamenteel onderzoek en onderzoek naar moge*
TRL 4: Proof-of Concept en Demonstrator gereed
TRL 5: Ontwikkelen en testen van een prototype in beperkte o
TRL 6: Testen prototype in gebruikersomgeving
TRL 7: 0-Serie en productie gereed maken
TRL 8: Systeem is getest, bewezen en gecertificeerd
TRL 9: Klaar voor marktintroductie

Wat gaat er goed:

- Totale investeringssom in ondernemingen in Noord Nederland (via de NOM) neemt toe.
- Er wordt voorzien in financieringsvormen voor alle fasen.
- Fondsresultaten eigen fonds voldoen langjarig aan de eisen.

Knelpunten:

- De rente wordt door veel ondernemers als hoog ervaren
  - Staatssteun niet toegestaan!
  - Veel lagere rente leidt niet automatisch tot meer financieringen
- Ondernemers verliezen het overzicht.
  - Gestapelde financiering
  - NOM steeds vaker de regisseur

Knelpunten:

- Beheer provinciale potjes
  - Routefonds
  - Lastgevingsovereenkomst
  - Leidt tot een nog diffuser beeld
- Liquiditeit NOM
  - Onder de afgesproken grens van 30M€ gezakt
  - <u>Oplossing op korte termijn noodzakelijk!</u>

Knelpunten:

- IFNN niet ideaal ingericht.
  - Samenwerkende MKB bedrijven: bijna 2 keer hoger aantal financieringen mogelijk zonder deze eis
  - Wel veel behoefte aan vroege fase financiering

Oplossingen:

- Rente: de ondergrens van de toegestane rente opzoeken.
- Liquiditeit: openbreken van de leningsovereenkomst aan IFNN zodat de beschikbare 17M€ ook voor reguliere financieringen gebruikt kan worden.
- IFNN
  - Als afzonderlijk fonds opheffen, binnen de NOM één fonds, verschillende financieringsvormen per fase.
  - Samenwerkingseis laten vallen.
  - IFNN gaat dan op in een vroege fase financiering

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

GS-stuk

Algemene gegevens	
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e, tst. 5.1.2e
Team	Economie
Datum	maandag 18 maart 2019
Uiterste behandeldatum in GS: 26 maart 2019 *Toelichting: in verband met het snel willen opstarten van de productie van Etergo bij Added.*	

Teammanager
Erik Bos
Paraaf en advies *Akkoord:* *Bespreken:*

Verwijzing naar speerpunt collegeakkoord/programma begroting
2. Economisch Drenthe / 2. Regionale economie

Akkoord portefeuillehouder
Henk Brink

Intern voorbereid met
1. 5.1.2e 5.1.2e & 5.1.2e 5.1.2e (BC)
2. 5.1.2e 5.1.2e & 5.1.2e 5.1.2e (Fin)
3.

Akkoord provinciesecretaris
Wim Brenkman

Archivering	
Datum:	*Registratienummer:* nr.
	nr.
	nr.

Communicatie
Openbaar: Nee
Persbericht: Nee
Bekendmaking: Niet van toepassing

Onderwerp

Voorwaardelijke geldlening aan Technologies Added B.V. te Emmen (Acquisitie Ondersteunende Fonds)

Advies

1. Kennis te nemen van bijgaande overeenkomst van geldlening tussen NOM en Technologies Added.
2. De NOM goedkeuring te verlenen om Technologies Added voor maximaal € 500.000,-- een voorwaardelijke lening uit het acquisitie ondersteunende fonds te verstrekken.

Beslissing GS

Inleiding

a. Algemeen
Eind 2016 is het project Technologies Added (hierna genoemd: Added) opgestart op de locatie van het inmiddels vertrokken Philips te Emmen. Added is een gedeelde smart factory met een smart-industry-incubator. Dit betekent dat er een flexibele basisfabriek is, waar andere maakbedrijven (delen van) hun productie kunnen laten uitvoeren, maar ook kunnen ontwikkelen en testen. De incubator zorgt voor begeleiding, coaching en matchmaking. Het project wordt door de provincie gesteund met 1 miljoen euro uit het Ruimtelijk Economisch Programma (REP). Het Ministerie van EZK draagt 1,5 miljoen euro bij en de gemeente Emmen 1 miljoen euro.

Added staat nu op het punt om een klant binnen te halen met veel potentie. Het gaat om het bedrijf Etergo, gevestigd te Amsterdam (zie de bijlage met bedrijfsinformatie over Etergo). Het bedrijf heeft een slimme elektrische scooter ontwikkeld en maakt nu de stap naar productie. Etergo wil de productie graag bij Added laten uitvoeren. Voor Etergo is het belangrijk om productiezekerheid te hebben. Daarom vraagt Etergo van het opstartende Added een garantie: zodra Added wegens (onvoorziene) problemen niet aan haar productieverplichtingen kan voldoen, wil Etergo een financiële compensatie (en hiermee tijd) krijgen om haar productie te verplaatsen. Etergo vraagt Added daarom om een garantstelling van 1 miljoen euro.

De eigenaar van Added, Chezz Partners B.V. (hierna: Chezz) is bereid garant te staan voor de helft van dit bedrag (€500.000,--). Aan NOM/provincie Drenthe wordt de andere helft gevraagd (zie verzoek van Added in de bijlage) welke in bijgaande overeenkomst van voorwaardelijke geldlening is uitgewerkt. Het voorstel dat nu voorligt is om deze garantie in de vorm van een voorwaardelijke lening te laten verstrekken door de NOM en te financieren uit het Acquisitie Ondersteunende Fonds.

Highlights uit de overeenkomst:

- Artikel 2.2: NOM eist dat Added de lening aanwendt om aan de verplichtingen jegens Etergo te voldoen (waarbij minimaal 5.1.1c scooters moeten worden afgebouwd). Chezz stelt in haar overeenkomst met Etergo dezelfde voorwaarden. Het gaat hier om dezelfde 5.1.1c scooters.
- Artikel 2.3: Wanneer Added de lening wil inroepen, moet men aantonen dat ze niet aan de leververplichtingen naar Etergo kan voldoen. De geldlening wordt uitbetaald in twee tranches van € 250.000,--. De twee overeenkomsten (van NOM en Chezz) worden tegelijkertijd ingeroepen.

b. Europese aspecten
De staatsteuntoets wordt door de NOM uitgevoerd. Na de toets zal ook het rentepercentage van de geldlening vastgesteld worden, zodat deze rechtmatig is.

c. Economie/werkgelegenheid
Added is een belangrijke spil in de Smart Industry/Industry 4.0 ontwikkelingen. Daarnaast wordt Added één van de drie locaties van de Smart Industry Hub (in ontwikkeling).

d. Participatie
NOM, Added, Chezz en Etergo.

Advies

1. Kennis te nemen van bijgaande overeenkomst van geldlening tussen NOM en Technologies Added.
2. De NOM goedkeuring te verlenen om Technologies Added voor maximaal € 500.000,-- een voorwaardelijke lening uit het acquisitie ondersteunende fonds te verstrekken.

Doelstelling uit de begroting

2.2.02 Zorgen voor een goed vestigings- en ondernemersklimaat ook op (sub)regionaal niveau

Argumenten

2.1 Met Etergo als klant kan Added een grote stap maken richting volwassenheid.
Een klant als Etergo kan als vliegwiel dienen voor Added. Door de 'slimme' scooters van Etergo kan Added zich verder ontwikkelen als specialist op het gebied van smart industry. Het type product past bij het profiel van Added. Daarnaast is het waarschijnlijk dat het bedrijf met deze klant meer klanten zal aantrekken. De provincie geeft hiermee een zet in de juiste richting.

2.2 Het acquisitie ondersteunende fonds dat bij de NOM staat, is bedoeld voor dit soort initiatieven.
Deze gelden zijn bedoeld voor acquisitietrajecten op maat, waarmee werkgelegenheid wordt gecreëerd. Dat is hier het geval.

2.3 Added kan de garantie zelf niet verlenen.
Added is nog in opbouw en nog grotendeels afhankelijk van subsidies. Eigenaar Chezz staat garant voor de helft van het gevraagde bedrag (€ 500.000,--).

2.4 Het binnenhalen van deze klant levert Added 5.1.1c *nieuwe fte op.*
De door Etergo geprognosticeerde afname voor de periode tot eind 2020 gaat uit van 5.1.1c 5.1.1c scooters (zie bijlage: Verzoek van Technologies Added). Bij 5.1.1c scooters zou dit minimaal 5.1.1c nieuwe banen bij Added creëren (waarvan minimaal 5.1.1c op de productievloer), een aantal van 5.1.1c scooters leidt tot werkgelegenheid voor minimaal 5.1.1c werknemers.

Tijdsplanning

De overeenkomst loopt tot 31 december 2021. Als de overeenkomst dan niet ingeroepen is, vervalt deze. Als de lening wel (deels) verstrekt is, is de aflossingstermijn 6 jaar.

Financiën

De gelden van het acquisitie ondersteunende fonds zijn bij de NOM belegd en de afspraken hierover zijn vastgelegd in een lastgevingsovereenkomst welke eind 2018 in GS is goedgekeurd.

Bijlagen

Bijlagen

1. Overeenkomst van geldlening Technologies Added en NOM
2. Verzoek van Technologies Added
3. Bedrijfsinformatie Etergo

*Kant*tekeningen

aan Gedeputeerde Staten van Drenthe

Risico's

Risico's behorend bij advies 2:
De beoordeling van deze casus hebben wij bewust buiten de deur (bij de NOM) gezet. Daarom kunnen we niet goed inschatten hoe groot de kans is dat de lening wordt ingeroepen. Daarnaast is Etergo (naast Added) ook een startup. De geprognotiseerde productieaantallen (en daarmee de groei in fte) zijn onzeker.

Mocht de lening echter wel worden ingeroepen dan is de kans dat Added de volledige lening kan terugbetalen klein, aangezien Added nog in de opstartfase zit. Wanneer dit zal plaatsvinden, dient zich een nieuw risico aan. Mocht de provincie de lening willen kwijtschelden, dan valt dit onder directe staatssteun. Het originele subsidieproject Added valt onder de uitzondering 'Steun voor innovatieclusters' uit de AGVV (Hoofdstuk III, Deel 3, artikel 27) maar zit met de subsidiebijdrage al aan het maximale steunpercentage van 50%.
Dit betekent dat de provincie de lening niet kwijt kan schelden, maar een openstaande vordering moet laten staan.

In het (subsidie-)project Added trekken we als provincie samen met de gemeente Emmen en het Ministerie van EZK op. In dit geval kiezen we ervoor om als provincie zelfstandig te garantie te verstrekken om een aantal redenen. We willen het Ministerie alleen vragen om substantiële bedragen, c.q. subsidies. De gemeente Emmen heeft een positieve grondhouding, ziet de kans die deze ontwikkeling biedt, maar heeft niet het instrumentarium waardoor de (openbare) besluitvorming via de gemeenteraad moet lopen. De besluitvorming gaat daarmee te lang duren. Daarbij brengt deze besluitvorming met zich mee dat er vertrouwelijke of bedrijfsinformatie gedeeld moet worden.

Kanttekeningen vanuit de organisatie

Niet van toepassing.

Tekst openbare besluitenlijst

Niet van toepassing.

***Kant*tekeningen** aan Gedeputeerde Staten van Drenthe

5.1.2e

Jaarverslag 2018

5.1.2e

5.1.2e

Inhoudsopgave

1. Personalia . . . **3**

Personalia . . . 4

2. Verslag van de RvC . . . **5**

Verslag van de Raad van Commissarissen . . . 6

3. Verslag van de directie . . . **7**

Verslag van de directie . . . 8

4. Jaarrekening . . . **11**

Geconsolideerde balans . . . 12

Geconsolideerde winst-en verliesrekening . . . 13

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2018 . . . 14

Toelichting op de geconsolideerde balans . . . 18

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen . . . 20

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening . . . 21

Enkelvoudige balans . . . 23

Enkelvoudige winst-en verliesrekening . . . 24

Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening . . . 25

Toelichting op de enkelvoudige balans . . . 26

Toelichting op de enkelvoudige winst- en verliesrekening . . . 29

5. Overige gegevens . . . **30**

Overige gegevens . . . 31

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant . . . 32

Bijlage bij de controleverklaring . . . 34

6. Profielschets Raad van Commissarissen . . . **35**

Profielschets Raad van Commissarissen . . . 36

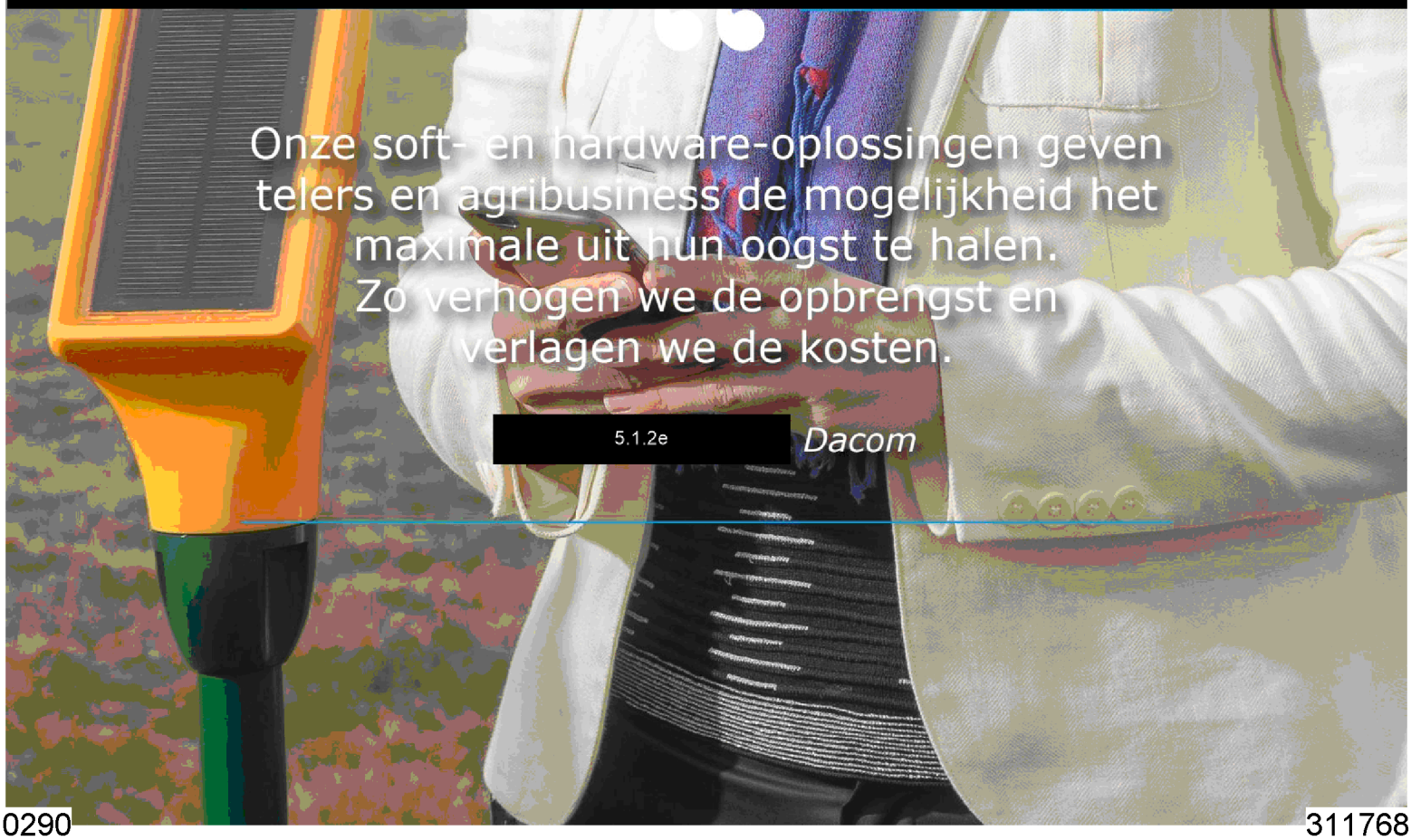
7. Profielschets Investeringscomité . . . **37**

Profielschets Investeringscomité . . . 38

8. Bijlagen . . . **39**

Bijlage 1 Participaties en leningen . . . 40

5.1.2e

Onze soft- en hardware-oplossingen geven telers en agribusiness de mogelijkheid het maximale uit hun oogst te halen.
Zo verhogen we de opbrengst en verlagen we de kosten.
5.1.2e
Dacom

Personalia

Raad van Commissarissen

- Dhr. ing. [redacted] MBA (voorzitter)
- Dhr. drs. [redacted]
- Dhr. [redacted]

Investeringscomité

- Dhr. [redacted] (voorzitter)
- Dhr. [redacted] RA
- Mevr. mr. [redacted]

Directie

- Dhr. mr [redacted] (namens N.V. NOM)
- Dhr. R. [redacted] QC (namens N.V. NOM)

Investment Management

- Dhr. [redacted] (namens N.V. NOM)
- Mevr. [redacted] (namens N.V. NOM)

Verslag
van Co
WAELB
5.1.2e
Waelbers gelooft dat iedereen zijn eigen talent heeft om een steentje aan de maatschappij bij te dragen. Daarom zetten we veel werk weg bij zorgboerderijen en vergelijkbare instanties.
5.1.2e
Waelbers

Verslag van de Raad van Commissarissen

Ook dit verslagjaar heeft het MKB Fonds Drenthe weer een bijdrage, ook al is deze bescheiden, kunnen leveren aan de economische ontwikkeling in de provincie. Conform de doelstellingen van het fonds gaat het daarbij om het midden- en kleinbedrijf in Drenthe. Het fonds heeft het merendeel van haar doelstellingen uit het Jaarplan 2018 behaald en heeft grosso modo een goed jaar achter de rug .

Het cumulatieve maatschappelijk rendement (meer fte's aan werkgelegenheid) is goed. Dit geldt ook voor de multiplier van bijna drie aan private investeringen op de publieke bijdrage vanuit het fonds.

Evenals in voorgaande jaren is het financiële resultaat negatief. Dit ligt in de lijn der verwachtingen voor een jong fonds in deze markt. De beperkte omvang van het fonds en de voorzieningen voor mogelijke oninbare vorderingen, bij bedrijfsbeëindiging, zijn daar mede debet aan.

Daar het niet aannemelijk is dat binnen enkele jaren er een positief financieel resultaat zal kunnen worden gerealiseerd, is een bezinning op de toekomst speerpunt van de RvC en van de directie. Ook de gestaag stijgende uitgifte van middelen aan bedrijven, zal in dit tempo binnen enkele jaren leiden tot de uitputting van het fonds. Inmiddels zijn meerdere toekomstscenario's ontwikkeld. Deze zullen in 2019 samen met de aandeelhouder worden besproken. Eind 2019 zal besloten worden hoe de toekomst van het fonds er uit zal komen te zien.

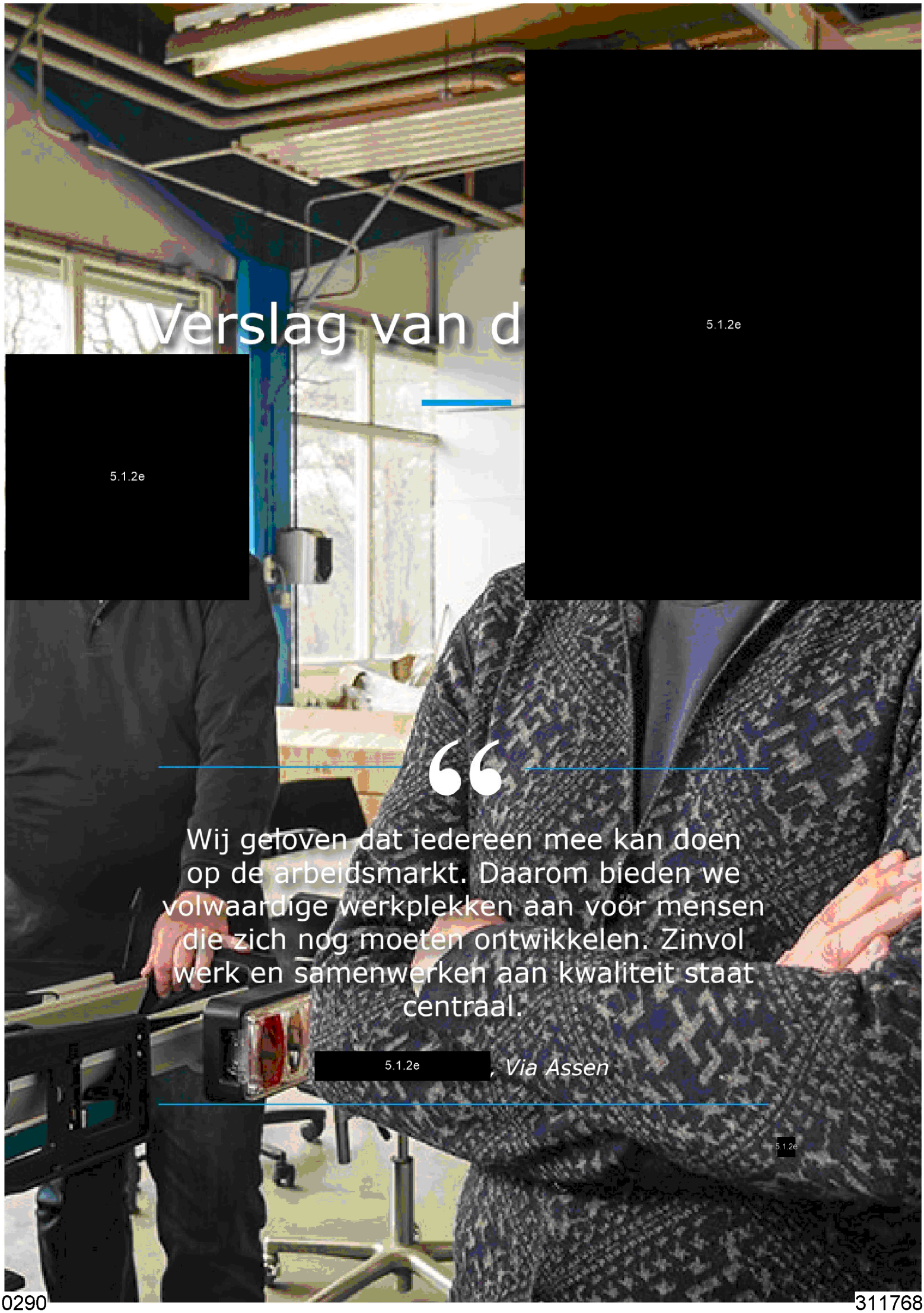
Om haar toezichthoudende rol goed te kunnen uitoefenen is de RvC vijf keren bijeen geweest. Dit samen met vertegenwoordigers van de directie en met de aandeelhouder in de aandeelhoudersvergadering. Daarnaast is er regelmatig bilateraal overleg geweest tussen de voorzitter en de directeur. Tevens heeft de voorzitter eenmaal een vergadering van de Investeringscommissie bijgewoond.

De Raad bedankt de directie, medewerkers en de leden van de Investeringscommissie voor hun inzet welke geleid heeft tot een sterke positie van het MKB Fonds Drenthe. Dit in het belang van de ondernemers in Drenthe.

Namens de Raad van Commissarissen,

5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e voorzitter

0290 311768

Verslag van d
5.1.2e
5.1.2e
Wij geloven dat iedereen mee kan doen op de arbeidsmarkt. Daarom bieden we volwaardige werkplekken aan voor mensen die zich nog moeten ontwikkelen. Zinvol werk en samenwerken aan kwaliteit staat centraal.
5.1.2e
, Via Assen
5.1.2e

Verslag van de directie

Ondernemen in de provincie Drenthe is fantastisch! Daarom biedtt MKB Fonds Drenthe, de verzamelnaam voor Drentse Holding B.V., Drents Innovatiefonds B.V. en Drents Ontwikkelfonds B.V., ondernemers in het Drentse MKB maatwerk financieringen aan. Door het financieren van in de kern gezonde bedrijven en ondernemingsplannen met goede vooruitzichten op financieel én maatschappelijk rendement, wordt bijgedragen aan de doelstelling tot versterking van de economische structuur en het vermogen tot innovatie in Drenthe. Financieringen kunnen in de vorm van (achtergestelde) leningen en/of aandelenkapitaal worden vertrekt. Subsidies in welke vorm dan ook zijn vanuit het fonds uitgesloten. De hoogte van de financieringsbedragen kunnen voor innovatiefinancieringen tussen € 10.000 en € 250.000 liggen en tussen € 100.000 en € 2.500.000 voor ontwikkelfinancieringen. MKB Fonds Drenthe begeeft zich op de seed-, startup- en jonge groei markt en is daarmee aanvullend op de financieringsmarkt. De doelondernemingen bevinden zich in een segment met hogere risico's. Het betreffen jonge, innovatieve ondernemingen, starters en bestaande ondernemingen met nieuwe ideeën waarbij valorisatie, het omzetten van kennis in concrete diensten en producten, een belangrijk uitgangspunt vormt. Voor deze doelgroep blijft het moeilijk om niet alleen vreemd (bancair) vermogen aan te trekken maar ook risicodragend vermogen. Private en commerciële investeerders zijn over het algemeen meer geïnteresseerd in de latere fase van een onderneming.

Rendement is meer dan alleen financieel! Een jaarverslag kent in eerste aanleg een financiële insteek. Balansposten, opbrengsten, kosten, investeringen en voorzieningen, ze zullen verderop uitvoerig aan bod komen. Maar het MKB Fonds Drenthe kijkt ook naar de bijdrage die zij levert aan de (Drentse) maatschappij: maatschappelijk rendement. Ondernemers baseren hun plannen steeds meer vanuit hun visie op sociale thema's zoals werkgelegenheid, empowerment, gezondheid en veiligheid, reductie van afval en uitstoot, grondstofgebruik etc. Dit is terug te zien in het groeiend aantal leads in 2018 met betrekking tot innovaties met name op de gebieden zorg en duurzaamheid. Daarnaast merken wij op dat er in 2018, mede gedragen door de landelijke uitgerolde marketingcampagnes, een toenemend aantal financieringsaanvragen uit de sector Toerisme en Recreatie zijn behandeld. Twee daarvan ontvingen in 2018 een financiering. Een derde financiering zal naar verwachting in 2019 worden afgerond.

Wat dragen de geïnvesteerde euro's van het fonds bij aan de sociale thema's? De exacte uitkomst laat zich, zeker in een zeer gevarieerde portefeuille, moeilijk vertalen in één getal.

Wie beter dan de door MKB Fonds Drenthe gefinancierde ondernemers kunnen hun bijdrage vertellen? Dacom, Waelbers, Via Assen, Tralaluna, Greenwall en Lubbelinkhof hebben daarom een speciale plaats in het jaarverslag.

Daarnaast zijn andere ondernemingen in de portefeuille bijvoorbeeld actief op het gebied van ouderenzorg, biologisch afbreekbare onderhouds- en schoonmaakmiddelen, duurzame desinfectiemiddelen en biobrandstof uit koffiedik.

Een duidelijker indicator is werkgelegenheid. Gezien de seed-, startup- en jonge groei ondernemingen, die in de fase dat MKB Fonds Drenthe een deel van de financieringsbehoefte invult nog weinig directe arbeidsplaatsen (kunnen) faciliteren, zal er op termijn een groei-effect zichtbaar moeten zijn. Groeifinancieringen vinden in de regel plaats aan ondernemingen die minimaal vijf jaar bestaan en daarmee al een fundament aan personeelsbestand hebben. Wat als een grote producent een bedrijfsonderdeel sluit of een verliesgevend product afstoot? Dan gaan banen verloren en blijft kostbare kennis onbenut. Dan kunnen initiatieven ontstaan om productieprocessen en daaraan gerelateerde werkgelegenheid naar Drenthe te halen die anders verloren waren gegaan. Een voorbeeld daarvan is het in 2018 gefinancierde bedrijf MedHemScience die inmiddels in Emmen is gestart met de productie van Hemofreeze bloedzakken.

Mede door de financiering van het MKB Fonds Drenthe zijn bij portefeuillebedrijven direct 348 fte's werkzaam. Hiervan zijn 320 fte's behoud van bestaande werkgelegenheid en 28 fte's groei. Op basis van de ondernemingsplannen zal de werkgelegenheid bij deze bedrijven op termijn naar 442 fte's kunnen groeien. Daarnaast wordt er indirecte werkgelegenheid gecreëerd middels inhuur van ZZP-ers, het uitbesteden van een deel van de productie bij sociale werkvoorziening instellingen, inhuur personeel via Werkplein Baanzicht en dergelijke. Bij bedrijven die financiering van MKB Fonds Drenthe hadden ontvangen maar die inmiddels uit portefeuille zijn door bijvoorbeeld het aflossen van de aan hun verstrekte lening, is een groei van directe arbeidsplaatsen gerealiseerd van +31.

De zichtbaarheid is in 2018 vergroot! Zoals bij de Bedrijven Contactdagen Drenthe waar samen met twee portefeuillebedrijven (Campooz en Tralaluna) de opening is verzorgd. De marktbenadering is in 2018 verder uitgebouwd, de banden met de banken, accountants, de diverse overheden, adviseurs en dergelijke zijn verder aangehaald. In de groeiambities van Drentse bedrijven zal het MKB Fonds Drenthe moeten worden meegenomen. We zullen blijven werken aan de uitstraling van een laagdrempelig, maar wel een professioneel marktinvesteerder. MKB Fonds Drenthe streeft er naar om als springplank te fungeren naar andere financiers om hen van de business case te overtuigen en daarmee over te halen als medefinancier. Banken en overige private financiers kunnen door de snelle (positieve) feedback van MKB Fonds Drenthe overtuigd worden om als co-financier toe te treden. Met de financiering door MKB Fonds Drenthe aan doelondernemingen werd tot ultimo 2018 een multiplier, de totale overeengekomen financiering gedeeld door bijdrage van MKB Fonds Drenthe, van bijna 3 gerealiseerd.

0290 311768

Gedurende 2018 is op de achtergrond hard gewerkt aan een update van de website www.mkbfondsdrenthe.nl. De site, sinds november 2018 live, richt zich tot de ondernemers. Het pad naar financiering moet via de website makkelijk te volgen zijn. De ervaringen van gefinancierde ondernemingen met het fonds hebben tevens een plek gekregen. De website en de social media kanalen (LinkedIn en Twitter) worden gebruikt om met stakeholders in contact te blijven maar ook om nieuwe en bestaande portefeuillebedrijven een podium te bieden. Daarnaast is in het voorjaar van 2018 wederom een event met portefeuillebedrijven georganiseerd. Tijdens de ontvangst en rondleiding bij Halm en later bij het diner bij (voormalig portefeuillebedrijf) Wereldrestaurant Puur in Emmen, maakten de ondernemingen met elkaar kennis, met de aandeelhouder in de persoon van gedeputeerde H. Brink, werden ervaringen uitgewisseld en werd er actief gezocht naar mogelijke samenwerking onderling.

Om meer verbinding te hebben met de programma's van de Provincie zijn er flexibele werkplekken gerealiseerd in de drie locaties van De Ondernemersfabriek Drenthe (Assen, Hoogeveen en Emmen) en is er samenwerking met het programma ikbendrentsondernemer.nl.

In het jaarplan 2018 is de taakstellende ambitie uitgesproken om gedurende het jaar twaalf financieringen te committeren voor totaal € 3,0 miljoen. Uiteindelijk zijn over 2018 in acht vergaderingen elf financieringsvoorstellen (2017: negen) aan het Investeringscomité (IC – zie voor meer toelichting onder "Organisatie en governance") ter advisering voorgelegd met een totale hoogte van € 2,3 miljoen. Al deze voorstellen zijn, al dan niet voorzien van aanvullende voorwaarden, van een positief advies van het IC voorzien. Alle adviezen van het IC zijn door de directie gevolgd. Een toegezegde financiering (commitment) aan een onderneming wordt naar liquiditeitsbehoefte van die onderneming uitgekeerd in tranches. Hierdoor wordt een onderneming niet belast met een onnodige hoge financieringslast. Er kunnen voorwaarden aan uitkering van tranches door partijen worden overeengekomen.

De doorlooptijden van proposities (van lead tot definitief voorstel en vervolgens tot getekend contract) blijken in de praktijk langer te zijn dan vooraf werd ingeschat; termijnen van acht tot tien maanden zijn geen uitzondering. Dit is overigens geen bijzonderheid, ook bij collega investeringsfondsen gelden dergelijke doorlooptijden. Dit is onder meer het gevolg van de financieringsmarkt die gecompliceerder is geworden. Het zogeheten "gestapeld financieren" oftewel financiering realiseren uit meerdere bronnen houdt ook in dat de verschillende procedures van de verschillende financiers/investeerders doorlopen moeten worden met elk haar eigen (en soms afwijkende) informatievraag en eigen proces en doorlooptijd van interne besluitvorming. Daarnaast zien we in toenemende mate een groeiend tijdsbeslag van het contractenproces. Veel discussie wordt tijdens de contractenproces (nogmaals) gevoerd. Juridische ondersteuning en/of adviseurs worden in toenemende mate ingeschakeld en ook deze partijen hebben een mening over de conceptcontracten. In deze verwervingsprocessen wordt de tijdsinzet van investment manager daarmee extra onder druk gezet. Vaak wachten investeerders op elkaars beslissing. MKB Fonds Drenthe probeert deze fase te doorbreken door op eigen merites en als eerste beslissingen te nemen, waarna andere partijen hun beslissing daarop kunnen baseren.

Over de gehele looptijd heeft het MKB Fonds Drenthe voor € 9,1 miljoen aan commitment aan Drentse ondernemingen afgegeven. Hiervan is € 1,7 miljoen vervallen. Een commitment kan vervallen door faillissement van de onderneming, invulling van de financieringsbehoefte door een andere (markt-)partij of doordat een onderneming voldoende liquiditeiten genereert en daarmee zonder de betreffende tranche(s) de bedrijfsvoering kan continueren. Een vervallen commitment komt weer ter beschikking aan andere financieringsaanvragen. Van het resterende commitment is inmiddels € 5,7 miljoen beschikbaar gesteld (uitbetaald) en is nog € 1,7 miljoen (in tranches) opvraagbaar.

Het netto jaarresultaat 2018 bedraagt € 0,7 miljoen negatief (2017: € 0,8 miljoen negatief). Een negatief resultaat past bij de fase van het fonds en loopt in de pas met de verwachting en met de ontwikkelingslijn van vergelijkbare investeringsfondsen. Bij het profiel van het MKB Fonds Drenthe (type financiering, doelondernemingen) wordt over langere looptijd rekening gehouden met een hoog voorzieningenniveau op uitgezette gelden. De negatieve resultaatsgevolgen van twee faillissementen waren reeds in het resultaat 2017 verwerkt. Binnen de huidige portefeuille moest bij een aantal ondernemingen een gehele of gedeeltelijke dotatie aan de voorziening gedaan worden. De grilligheid van de voorzieningen kan materiële invloed hebben en lag in 2018, net als in 2017, ruim onder begroting. Extra rendement zal op (middel)lange termijn behaald moeten worden uit financiering van aandelenkapitaal (participatie) om zo de reguliere kosten ad € 0,6 miljoen (2017: € 0,5 miljoen) en voorzieningen ad € 0,4 miljoen (2017: € 0,5 miljoen) te compenseren. Maar ondernemers zijn terughoudend om externe aandeelhouders toe te laten. Daarnaast wordt door het ontbreken van co-financiers, het uitzetten van participaties sterk beperkt. De verdiensten op aandelenkapitaal moeten worden behaald uit dividenden en verkoopopbrengsten. Het gaat daarbij om lange termijn trajecten van minimaal vijf tot zeven jaar na financiering door MKB Fonds Drenthe. De opbrengsten uit leningen bedroegen in 2018 € 0,3 miljoen (2017: € 0,2 miljoen). De ogenschijnlijke stabilisatie van het resultaat door o.a. groei van de opbrengsten, past bij de leeftijd van het fonds en stemt ons tevreden.

De organisatie en governance staat! Het fondsbeheer is gedurende geheel 2018 uitgevoerd door N.V. NOM (NOM) op basis van de in 2014 gesloten Management- en Beheerovereenkomst tussen de provincie Drenthe en NOM. Hier zijn onder meer de werkprocessen in omschreven waarbij de effectiviteit van de uitvoering van werkprocessen zijn gewaarborgd maar dusdanig dat de interne beheersingsmaatregelen en aangaande risico's in overeenstemming met het Investeringsreglement voldoende zekerheid bieden. In 2019 zal conform de overeenkomst uit 2014 en in goed overleg tussen provincie en fonds, een evaluatie van het fonds worden uitgevoerd.

0290 311768

Namens NOM zijn twee investment managers fulltime gericht op MKB Fonds Drenthe: 5.1.2e [redacted] *en* 5.1.2e [redacted] Zij zijn het aanspreekpunt voor ondernemers en voeren het volledige financieringstraject uit, van (proactieve) acquisitie tot en met de laatste afhandelingen bij een aandelenverkoop of laatste aflossing. De investment managers blijven na verstrekking van een financiering de ondernemingen actief volgen en bijstaan. Een actieve invulling van beheer past bij de fase, omvang en risicoprofiel van haar investeringen. De ondernemingen worden actief begeleid bij de realisatie van hun toekomstplannen waarbij de investment managers fungeren als klankbord met kennis en netwerk. Helaas valt ondanks de inspanningen van alle partijen niet altijd een faillissement uit te sluiten. Een dergelijke gebeurtenis is onderdeel van ondernemerschap, maar met name voor de direct betrokkenen zoals ondernemer en personeel zeer ingrijpend en emotioneel. Vanuit het beheer door investment managers zal te allen tijde maximale inspanning worden geleverd om de continuïteit van de onderneming te waarborgen. Met de opbouw van de portefeuille neemt de tijd die besteed dient te worden aan (actief) beheer toe.

De Raad van Commissarissen (RvC) ziet toe op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in MKB Fonds Drenthe. In 2018 hebben RvC en directie vijfmaal een regulier overleg gevoerd. De drie leden van de RvC zijn door de aandeelhouder in 2018 voor een tweede termijn (van maximaal vier jaar) benoemd. De leden hebben onderling een rooster van aftreden vastgesteld. In 2019 zal de voorzitter, de heer 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e aftreden. De directie is in overleg met de aandeelhouder en de RvC inmiddels gestart met de invulling van de vacature. Halfjaarlijks wordt het risicoprofiel van de gefinancierde ondernemingen formeel opnieuw beoordeeld en besproken door de directie met de RvC. De voornaamste afwegingen zijn daarin: financiële ontwikkeling, management en organisatie, marktpositie en marktontwikkeling, productontwikkeling en management informatievoorziening.

Het Investeringscomité (IC) adviseert vanuit een onafhankelijke rol, de directie bij besluitvorming omtrent financieringen om te verzekeren dat MKB Fonds Drenthe op zakelijke grond wordt beheerd. Het IC bestaat uit drie betrokken en ervaren particuliere marktinvesteerders. De expertise varieert van commercieel tot financieel. IC en Directie zijn in 2018 acht maal bijeen geweest om financieringsvoorstellen te bespreken. Een financieringsvoorstel omvat een door de investment manager opgestelde uitgebreide omschrijving van de investeringspropositie. Er wordt onder andere (niet limitatief) aandacht besteed aan de aanleiding van het financieringsverzoek, het product, de markt, het management, de organisatie, de ondernemingsrisico's, risicoprofiel en het maatschappelijk- en financieel rendement. De aandeelhouder heeft per 1 januari 2018 alle leden voor een tweede termijn van drie jaar benoemd.

Samen met de ondernemers de toekomst in! De doelstellingen voor 2019 zijn gelijk aan die van 2018: € 2,9 miljoen commitment voor twaalf financieringen, in (achtergestelde) leningen en participaties. Daarmee zal er een bedrag van meer dan € 10 miljoen gecommitteerd en gerealiseerd zijn. Rekening houdende met de kosten komt daarmee het einde van het investeringsbudget van het MKB Fonds Drenthe nadrukkelijk in het vizier. Dit kan betekenen dat ultimo 2019 geen nieuwe financieringsaanvragen in behandeling kunnen worden genomen. Over de lange termijn strategie van het fonds en het budget, zal de directie met RvC en aandeelhouder de in 2018 gestarte gesprekken vervolgen. Om ondernemers te kunnen blijven dienen, zal in 2019 blijvend gezocht worden naar een afgewogen combinatie van risico en rendement. Enerzijds zal er in bedrijven geïnvesteerd worden met een hoog maatschappelijk rendement en een lager risico en financieel rendement en anderzijds in bedrijven met een hoog risico met kans op hoog financieel rendement. De zoektocht naar aanvullend rendement op langere termijn in de vorm van aandelenparticipaties zal ook in 2019 actief voortgezet worden.

De directie dankt de aandeelhouder voor het in haar gestelde vertrouwen, de RvC en IC voor hun inzet voor en bijdrage aan het succes van MKB Fonds Drenthe en de investment managers voor hun tomeloze inzet voor de Drentse ondernemers.

Assen, 12 maart 2019

Directie Drentse Holding B.V.

0290 311768

Jaarverslag
5.1.2e
Mensen gooien veel te veel mooie,
bruikbare spullen weg. Daarom gebruiken
we bij het inrichten en bouwen van onze
huisjes en kampeerbussen zo veel mogelijk
gebruikt materiaal.
Tralaluna
5.1.2e

Geconsolideerde balans

Voor verwerking resultaat

Bedragen in euro

		31 december 2018		31 december 2017
ACTIVA				
Vaste activa				
Financiële vaste activa				
Effecten (1, 2)	3.113.051		2.046.076	
		3.113.051		2.046.076
Vlottende activa				
Liquide middelen (3)	6.985.069		8.740.777	
		6.985.069		8.740.777
TOTAAL ACTIVA		10.098.120		10.786.853
PASSIVA				
Groepsvermogen (4)		9.948.232		10.651.851
Kortlopende schulden (5)		149.888		135.002
TOTAAL PASSIVA		10.098.120		10.786.853

Geconsolideerde winst-en verliesrekening

Bedragen in euro

		2018		2017
Opbrengsten				
Rente- en provisiebaten (6)	274.649		230.487	
SOM VAN BEDRIJFSOPBRENGSTEN		274.649		230.487
Kosten				
Voorziening voor financiële vaste activa (7)	379.956		482.738	
Overige bedrijfskosten (8)	598.312		515.446	
SOM VAN BEDRIJFSLASTEN		978.268		998.184
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN		-703.619		-767.697
Belastingen (9)		-		-
RESULTAAT NA BELASTINGEN		-703.619		-767.697

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2018

Algemeen

De onderneming, statutair gevestigd te Groningen, maar opererend vanuit Brink 8 te Assen, is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen voor 100% in het bezit zijn van de Provincie Drenthe. De vennootschap is ingeschreven in het handelsregister onder KvK nummer 60682396.

De onderneming en haar groepsmaatschappijen handelen tezamen onder de naam MKB Fonds Drenthe.

Uitgangspunt van het MKB Fonds Drenthe is het ondersteunen van de economie en werkgelegenheid in de Provincie Drenthe.

Verslagleggingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Vergelijking met voorgaand boekjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelselwijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.
De enkelvoudige winst- en verliesrekening is opgesteld met inachtneming van art. 2:402 BW.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Stelsel- en schattingswijzigingen

Er hebben zich in 2018 geen stelsel-/ schattingswijzigingen voorgedaan.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de directie van het MKB Fonds Drenthe zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen worden uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Drentse Holding B.V. of de moedermaatschappij van Drentse Holding B.V. en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van inzicht.

0290 311768

Algemene grondslagen

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de marktwaarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de winst- en verliesrekening zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming.

Financiële instrumenten

De effecten opgenomen onder de financiële vaste activa en de vlottende activa, voor zover deze betrekking hebben op de handelsportefeuille of met betrekking tot eigen-vermogensinstrumenten buiten de handelsportefeuille, alsmede derivaten met een onderliggende beursgenoteerde waarde, worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerde tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Indien niet direct een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen, wordt de reële waarde benaderd door deze af te leiden uit de reële waarde van bestanddelen of van een een soortgelijk financieel instrument, of met behulp van waarderingsmodellen en waarderingstechnieken.

Grondslagen consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de onderneming en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend worden financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken. Participaties die worden aangehouden om te vervreemden worden niet geconsolideerd.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.
In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de Groep gemaakte winsten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht.

Geconsolideerde deelnemingen

Geconsolideerde deelnemingen	%	Plaats
Drents Innovatiefonds B.V.	100%	Assen
Drents Ontwikkelfonds B.V.	100%	Assen

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Financiële vaste activa

De overige effecten bestaan uit participaties, vorderingen op participaties en overige leningen. Aandelenparticipaties worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde, onder aftrek van voorzieningen die worden gevormd als de situatie bij de betrokken ondernemingen daartoe aanleiding geeft.
Deze waardering tegen kostprijs heeft tot gevolg dat waardestijgingen van participaties niet in de cijfers tot uitdrukking komen. Om een nader inzicht te geven in de verandering van de waarde van de participatieportefeuille wordt in de toelichting op de balans de benaderde marktwaarde vermeld. De benaderde marktwaarde is de beste inschatting die MKB Fonds Drenthe maakt van een mogelijke transactieprijs in een vrije markt onder de gegeven omstandigheden van de betreffende participatie. Voor aandelenparticipaties geldt een concrete exit-strategie.

De benaderde marktwaarde van de aandelenparticipaties komt tot stand middels het portefeuillebeheermodel (Fista). Middels Fista wordt een cijfermatige benadering van de marktwaarde gevolgd en is sprake van meerdere financiële waarderingsmethodieken. Het model sluit zoveel mogelijk aan op de uitgangspunten van de IPEV (International Private Equity and Venture Capital) echter omdat de portefeuille voor een groot deel bestaat uit start ups en bedrijven in ontwikkeling wordt daar waar nodig afgeweken van deze richtlijn, passend bij de doelgroep. De waardering vindt plaats op basis van de meest objectief mogelijke inschatting (zoals recente transacties). Indien de informatie niet voorhanden is, vindt de waardering plaats op basis van een multiple-benadering, dan wel op basis van intrinsieke waarde van de participaties. De keuze en hoogte van de multiple is gebaseerd op basis van de beste inschatting van het management. Een aanpassing in de keuze en omvang van de multiple kan leiden tot een (materiële) afwijking van de benaderde marktwaarde. De waardering komt gestandaardiseerd en consistent tot stand.

De leningen betreffen zowel leningen aan participaties als leningen aan ondernemingen waarin MKB Fonds Drenthe niet participeert. Het betreft hier, behoudens uitzonderingsgevallen, (converteerbare) achtergestelde leningen. De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten (indien materieel). Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van MKB Fonds Drenthe gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de onderneming garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Voorziening participaties, leningen aan participaties en overige leningen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald op basis van een beoordeling van de resultaten in het verleden, de te verwachten toekomstige resultaten, het management, de organisatie, de uniekheid van het product en/of de productontwikkeling, de marktpositie en de ontwikkelingen in deze. Wanneer de boekwaarde van een actief naar verwachting niet terugverdiend kan worden, zal er een voorziening worden gevormd voor het verschil tussen de boekwaarde en de te verwachten realiseerbare waarde.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente-inkomsten ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

0290 311768

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden.
Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Kortlopende schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Opbrengstverantwoording

Opbrengsten worden alleen verantwoord als er een redelijke zekerheid bestaat dat toekomstige voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en dat deze voordelen betrouwbaar kunnen worden geschat.

Rente- en provisiebaten

Rentebaten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa.

Diensten

Opbrengsten van verleende diensten worden in de winst- en verliesrekening als netto-omzet opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden. De opbrengsten van diensten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn verricht.

Overige kosten

De kosten worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Saldo dotaties aan de voorziening voor financiele vaste activa

Voor oninbaarheid van leningen wordt een voorziening gevormd. Toevoegingen aan deze voorziening komen ten laste van het resultaat.

Rentelasten

Rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

Belastingen

De belastingen over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

De vennootschap is met ingang van 1 januari 2016 op grond van de 'Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen' belastingplichtig geworden voor de Vennootschapsbelasting (Vpb).

Toelichting op de geconsolideerde balans

Bedragen in euro

Financiële vaste activa (effecten)

Effecten

	31 december 2018		31 december 2017	
Participaties	200.000		250.000	
Leningen u/g	2.913.051		1.796.076	
		3.113.051		2.046.076

1. Participaties

De benaderde marktwaarde van de participaties bedroeg ultimo 2018 € 0,2 miljoen (2017: € 0,3 miljoen).

		31 december 2018		31 december 2017	
	Saldo per 1 januari		250.000		-
Bij:	Nieuwe participaties	200.000		611.615	
			200.000		611.615
Bij:	Uitbreiding participaties	-		-	
			-		-
Af:	Faillissementen / liquidaties	250.000		361.615	
			250.000		361.615
			200.000		250.000
Af:	Voorziening		-		-
	Saldo per 31 december		200.000		250.000

2. Leningen u/g

Dit betreffen achtergestelde leningen aan Drentse bedrijven.

		31 december 2018		31 december 2017
Saldo per 1 januari		1.796.076		1.854.130
Bij: Nieuwe leningen	1.215.000		600.000	
Bij: Uitbreiding leningen participaties	250.000		35.000	
Bij: Mutatie saldo bijgeschreven rente	80.845		49.902	
		1.545.845		684.902
Af: Ontvangen aflossingen	298.914		260.218	
Af: Faillissementen / liquidaties	249.558		-	
Af: Conversie	-		361.615	
		548.472		621.833
Saldo per 31 december		2.793.449		1.917.199
Af: Voorziening		-119.602		121.123
		2.913.051		1.796.076

De gemiddelde looptijd van een lening bedraagt bij aangaan van de financieringsovereenkomst zes jaar waarvan één jaar aflossingsvrij. De gemiddelde rentepercentages liggen tussen 9-11% mede op basis van toetsing aan Europese regelgeving.

Het verloop van de voorziening op de participaties en leningen was als volgt:

		31 december 2018		31 december 2017
Saldo per 1 januari		1.290.526		1.169.403
Bij: Dotatie t.l.v. resultaat i.v.m. waardeveranderingen	-119.602		121.123	
Bij: Mutatie faillissementen voorgaande boekjaren	-371.402		-	
		-491.004		121.123
Voorziening per 31 december		799.522		1.290.526

Vlottende activa

3. Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

		31 december 2018		31 december 2017
RC Rabobank Drentse Holding	6.819.496		8.502.409	
RC Rabobank Ontwikkelfonds	46.000		219.145	
RC Rabobank Innovatiefonds	119.573		19.223	
		6.985.069		8.740.777

4. Groepsvermogen

Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans.

5. Kortlopende schulden

Alle vorderingen/schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

		31 december 2018		31 december 2017
Crediteuren	127.205		114.840	
Overige schulden	22.683		20.162	
		149.888		135.002

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Beheervergoeding

Met N.V. NOM is een beheervergoeding overeengekomen voor de duur van 15 jaar (tot en met 31 december 2029). De restantverplichting op balansdatum bedraagt ca. € 6 miljoen, waarvan € 0,5 miljoen betrekking heeft op het volgende boekjaar.

Stortingsverplichtingen

Ultimo 2018 is er een bedrag van € 1,7 miljoen aan stortingsverplichtingen gecommitteerd die na 31 december 2018 zal worden uitgekeerd voor verstrekte leningen en participaties.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen ná balansdatum voorgedaan, die aanleiding geven tot het wijzigen van de jaarrekening.

Fiscaal verrekenbare verliezen

Van de niet gewaardeerde verrekenbare tijdelijke verschillen en compensabele verliezen per 31 december 2018 ten bedrage van € 1.809.653 is het (nog) niet waarschijnlijk dat toekomstige fiscale winst beschikbaar komt ter compensatie of dat verrekeningsmogelijkheden kunnen worden benut.

Drentse Holding heeft met haar dochterondernemingen een fiscale eenheid gevormd. Drentse Holding rekent de vennootschapsbelasting niet aan haar individuele dochterondernemingen door.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

Bedragen in euro

6. Rente- en provisiebaten

	2018		2017	
Rente leningen u/g	271.149		230.487	
Provisiebaten	3.500		-	
		274.649		230.487

Kosten

7. Voorziening voor financiële vaste activa

	2018		2017	
Dotatie voorziening (i.v.m waardeveranderingen)	-119.602		121.123	
Faillissementen/liquidaties	499.558		361.615	
		379.956		482.738

8. Overige bedrijfskosten

De kosten zijn inclusief het toepassing zijnde bedrag aan BTW.

	2018		2017	
Doorbelaste beheervergoeding NV NOM	504.909		405.473	
Commissarissenbeloningen	26.618		26.618	
IC Beloningen	19.058		29.948	
Accountantskosten	30.479		18.766	
Overige beheerskosten	17.248		34.641	
		598.312		515.446

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2018 waren er geen werknemers in dienst van het MKB Fonds Drenthe (2017: 0).

NV NOM is statutair directeur van Drentse Holding B.V. De N.V. NOM heeft over 2018 een totaalbedrag van € 504.909 (incl. BTW) aan beheervergoeding in rekening gebracht bij de Drentse Holding B.V. Deze doorbelaste beheervergoeding bestaat voornamelijk uit personeelskosten. De overige beheerskosten betreffen kosten derden (o.a. interim management en juridisch advies).

0290 311768

9. Belastingen

	2018		2017	
Resultaat vóór belastingen	-703.619		-767.697	
Latente vennootschapsbelasting	-		-	
Acute vennootschapsbelasting huidig boekjaar	-		-	
Vennootschapsbelasting voorgaand boekjaar	-		-	
Belasting over het resultaat		-		-

Enkelvoudige balans

Voor verwerking resultaat

Bedragen in euro

		31 december 2018		31 december 2017
ACTIVA				
Vaste activa				
Financiële vaste activa				
Deelnemingen (10)	-		-	
		-		-
Vlottende activa				
Vorderingen en overlopende activa (11)	3.278.622		2.284.444	
Liquide middelen (12)	6.819.495		8.502.409	
		10.098.117		10.786.853
TOTAAL ACTIVA		10.098.117		10.786.853
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Gestort en opgevraagd kapitaal (13)	100.000		100.000	
Agioreserve (14)	13.000.000		13.000.000	
Algemene reserve (15)	-2.448.149		-1.680.452	
Onverdeeld resultaat (16)	-703.619		-767.697	
		9.948.232		10.651.851
Kortlopende schulden (17)		149.885		135.002
TOTAAL PASSIVA		10.098.117		10.786.853

Enkelvoudige winst-en verliesrekening

Bedragen in euro

	2018		2017	
Resultaat uit deelnemingen	-105.822		-252.673	
Overige baten en lasten	-597.797		-515.024	
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN		-703.619		-767.697
Belastingen (18)		-		-
RESULTAAT NA BELASTINGEN		-703.619		-767.697

Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2018 van de onderneming. Ten aanzien van de enkelvoudige winst- en verliesrekening van de onderneming is gebruikgemaakt van de vrijstelling ingevolge art. 2:402 BW.

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en enkelvoudige winst- en verliesrekening hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

Vergelijking met verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Algemene grondslagen

Financiële vaste activa

De deelnemingen die 100% worden geconsolideerd in de enkelvoudige jaarrekening worden tegen netto-vermogenswaarde gewaardeerd.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de onderneming in de resultaten van deze deelnemingen.

0290 311768

Toelichting op de enkelvoudige balans

Bedragen in euro

10. Deelnemingen

De deelnemingen in Drents Ontwikkelfonds B.V. en Drents Innovatiefonds B.V. worden gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde.

	31 december 2018		31 december 2017	
Saldo per 1 januari		-		-
Resultaat deelnemingen	-105.822		-252.673	
Voorziening deelnemingen	105.822		252.673	
		-		-
Saldo per 31 december		-		-

11. Vorderingen en overlopende activa

	31 december 2018		31 december 2017	
Vordering op Drents Innovatiefonds	1.000.000		800.000	
Vordering op Drents Ontwikkelfonds	3.439.084		2.539.084	
		4.439.084		3.339.084
Af: Voorziening obv resultaat deelneming	1.160.462		1.054.640	
		1.160.462		1.054.640
		3.278.622		2.284.444

12. Liquide middelen

	31 december 2018		31 december 2017	
RC Rabobank Drentse Holding	6.819.495		8.502.409	
		6.819.495		8.502.409

13. Gestort en opgevraagd kapitaal

	31 december 2018		31 december 2017	
Gestort aandelenkapitaal Drentse Holding		100.000		100.000

Het aandelenkapitaal van de Drentse Holding B.V. bestaat uit 100 gewone aandelen met een omvang van € 1.000.

14. Agioreserve

	31 december 2018		31 december 2017	
Agioreserve		13.000.000		13.000.000

15. Algemene reserve

		31 december 2018		31 december 2017
Saldo per 1 januari		-1.680.452		-480.501
Bij: Winstbestemming: resultaat voorgaand jaar	-767.697		-1.199.951	
		-767.697		-1.199.951
Saldo per 31 december		-2.448.149		-1.680.452

16. Onverdeeld resultaat

		31 december 2018		31 december 2017
Saldo per 1 januari		-767.697		-1.199.951
Af: Winstbestemming	767.697		1.199.951	
Bij: resultaat boekjaar	-703.619		-767.697	
		64.078		432.254
Saldo per 31 december		-703.619		-767.697

Voorstel resultaatbestemming

De directie stelt voor om het verlies ad € 703.619 uit de algemene reserves te onttrekken.

17. Kortlopende schulden

Alle vorderingen/schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

		31 december 2018		31 december 2017
Crediteuren	127.205		114.840	
Overige schulden	22.680		20.162	
		149.885		135.002

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Beheervergoeding
Met N.V. NOM is een beheervergoeding overeengekomen voor de duur van 15 jaar. De restantverplichting op balansdatum bedraagt ca. € 6 miljoen, waarvan € 0,5 miljoen betrekking heeft op het volgende boekjaar.

Stortingsverplichting
Ultimo 2018 is er geen bedrag aan stortingsverplichtingen gecommitteerd.

403-verklaring
Inzake alle 100% geconsolideerde deelnemingen is een 403-verklaring afgegeven (artikel 2:403 van het Burgerlijk Wetboek). Hiermee is de Drents Holding B.V. hoofdelijk aansprakelijk voor alle openstaande en latere schulden uit rechtsverhoudingen aangegaan door de dochters Drents Innovatiefonds B.V. en Drents Ontwikkelfonds B.V.

Fiscale eenheid
De Drentse Holding B.V. vormt een fiscale eenheid met de dochters Drents Innovatiefonds B.V. en Drents Ontwikkelfonds B.V. De Drentse Holding is daarom hoofdelijk aansprakelijk voor belastingschulden van de fiscale eenheid als geheel.

0290 311768

Toelichting op de enkelvoudige winst- en verliesrekening

18. Belastingen

Voor een toelichting op de belastingen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening.

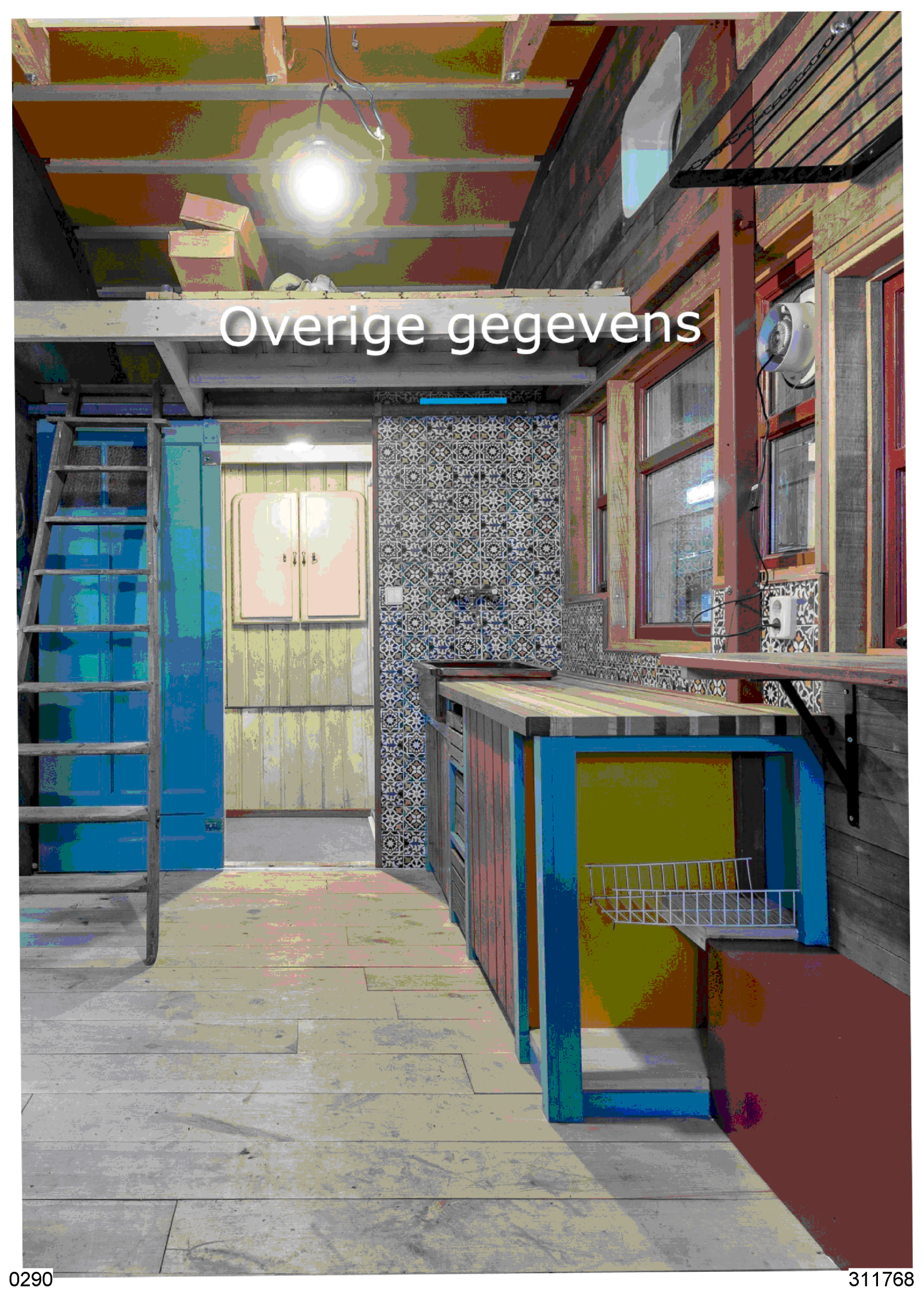
Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2018 waren er geen werknemers in dienst van het MKB Fonds Drenthe (2017: 0).

Het resultaat uit deelnemingen betreft het saldo van de resultaten van Drents Ontwikkelfonds B.V. en Drents Innovatiefonds B.V.

Assen, 19 maart 2019

Directie	Raad van Commissarissen
mr 5.1.2e	ing. 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e MBA (voorzitter)
(namens N.V. NOM)	dhr. 5.1.2e
	drs. 5.1.2e

Overige gegevens

Overige gegevens

Statutaire regeling inzake de winstbestemming

In artikel 27 van de statuten is bepaald dat de algemene vergadering is bevoegd tot bestemming van de winst die door de vaststelling van de jaarrekening is bepaald en tot vaststelling van de uitkeringen. De houders van de preferente aandelen hebben recht op een dividenduitkering voor zover het eigen vermogen groter is dan de reserves die krachtens de wet en de statuten moet worden aangehouden.

0290 311768

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering van Drentse Holding B.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

ONS OORDEEL
Wij hebben de jaarrekening 2018 van Drentse Holding B.V. te Assen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Drentse Holding B.V. per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:
1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Drentse Holding B.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- personalia;
- verslag van de Raad van Commissarissen;
- verslag van de directie;
- de overige gegevens;
- profielschets Raad van Commissarissen;
- profielschets Investeringscomité;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van de directie en de overige gegevens.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE DIRECTIE EN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN VOOR DE JAARREKENING
De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te

beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Drachten, 19 maart 2019

accon avm controlepraktijk B.V.
Namens deze:

w.g. drs. ing. 5.1.2e
Registeraccountant

Bijlage bij de controleverklaring

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van Drentse Holding B.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

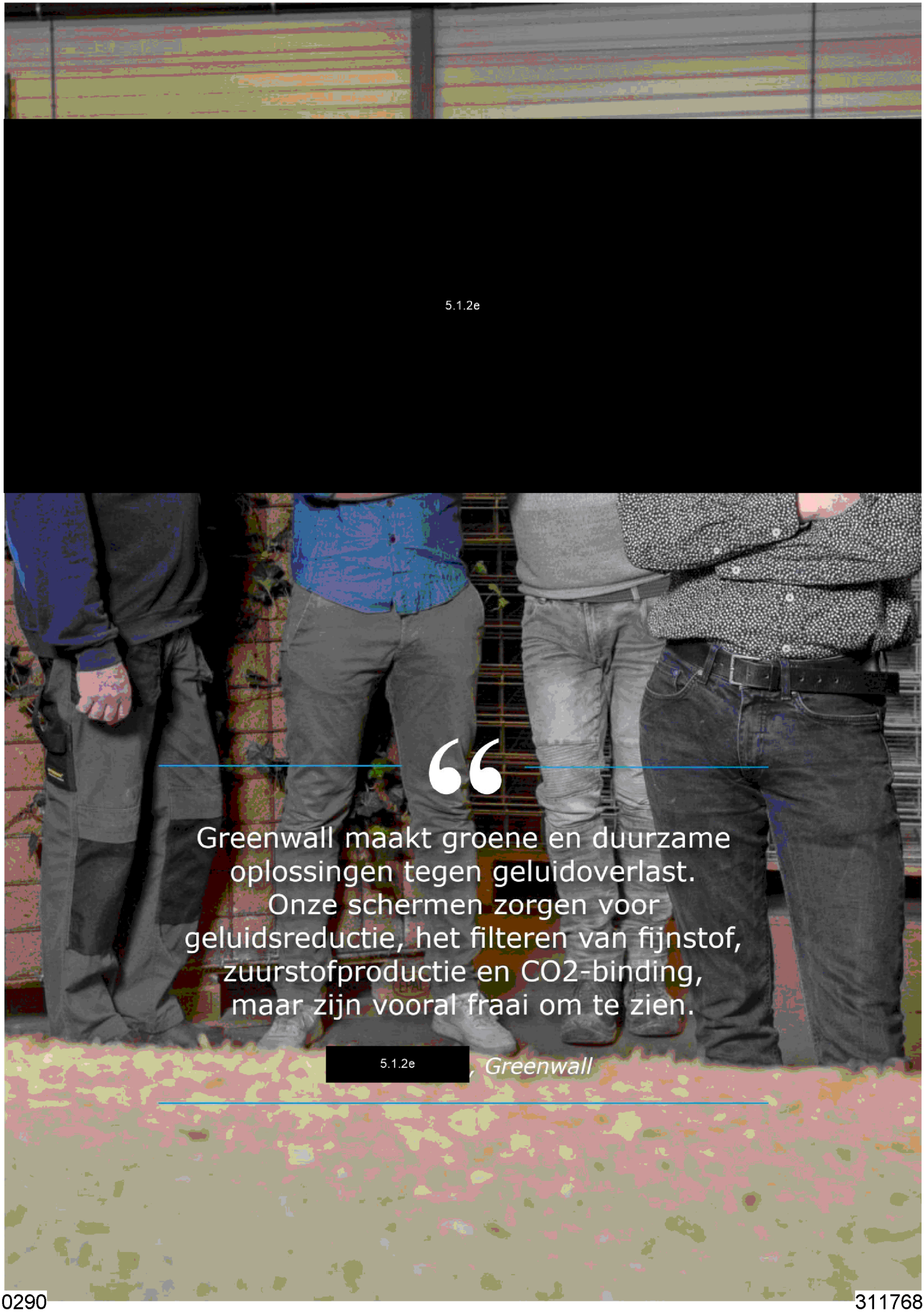
DE VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE ACCOUNTANT VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING
Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse
controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of
beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

0290 311768

5.1.2e
“
Greenwall maakt groene en duurzame oplossingen tegen geluidoverlast. Onze schermen zorgen voor geluidsreductie, het filteren van fijnstof, zuurstofproductie en CO2-binding, maar zijn vooral fraai om te zien.
5.1.2e
, Greenwall

Profielschets Raad van Commissarissen

Dhr. ing. 5.1.2e MBA (voorzitter)

De heer 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e heeft diverse management- en directiefuncties binnen Rabobank vervuld alvorens zich in 2014 te richten op het zelfstandig ondernemerschap via 5.1.2e in Business. Daarnaast bekleedt de heer 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e de volgende nevenfuncties:

- Bestuurslid Stichting Maatschappij van Weldadigheid Frederiksoord
- Lid Raad van Toezicht Stichting Koloniecentrum Frederiksoord
- Bestuurslid Stichting Ondernemers Fonds Assen
- Bestuurslid Stichting Centrum Leven met Kanker Assen
- Bestuurslid Stichting Vrienden van Interzorg
- Bestuurslid Claas van Gorcum Fonds
- Lid Raad van Toezicht Stichting Gevangenismuseum Veenhuizen

Dhr. drs. 5.1.2e

Na diverse managementfuncties als partner bij PricewaterhouseCoopers (voorloper van PwC) en directeur/bestuurder bij de Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland B.V., heeft de heer 5.1.2e in 2014 Paarse Kroko B.V. opgericht. Na overdracht van de meerderheid van de aandelen, richt hij zich tegenwoordig als eigenaar van Almare Consultancy B.V. met name op toezichthoudende functies en commissariaten. Vanuit deze onderneming verricht hij toezichthoudende taken bij Immuno Valley , de Maan Group en familiebedrijf Veldkamp.

Daarnaast was de heer Brink tot 2018 bestuurder bij het Van Reekum Participatie Fonds (Remeha), tot 2014 onafhankelijk voorzitter Stichting Administratiekantoor (STAK) Pepscan Holding N.V. en is hij jurylid geweest bij de verkiezing "Beste Familiebedrijf van Nederland".

Dhr. 5.1.2e

De heer Looman heeft diverse ambtelijke functies vervuld in onder andere Overijssel en Drenthe alvorens binnen het UMCG de functie van secretaris van Bestuur, secretaris van de Raad van Toezicht en beleidscoördinator van de bouw UMCG te vervullen. Van 2007 tot 2010 was de heer Looman lid van het College van Gedeputeerde Staten van Drenthe (portefeuille financiën, economie, arbeidsmarkt en RTV Drenthe). De huidige nevenfuncties zijn:

- Lid/voorzitter externe bezwarencommissie Samenwerkingsverband Noord Nederland

0290 311768

Profielschets Investeringscomiteé

Profielschets Investeringscomité

Dhr. 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e (voorzitter)

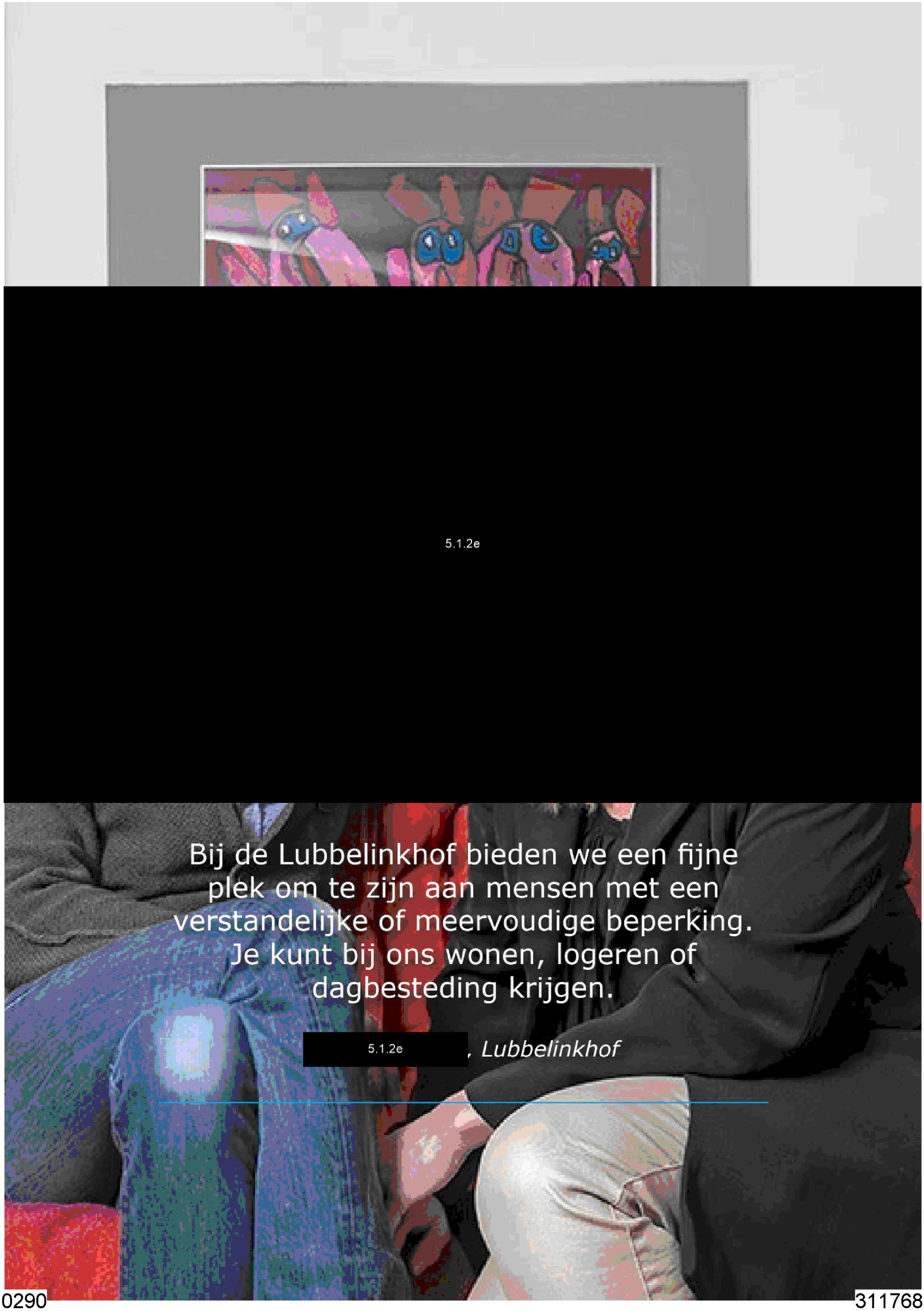
De heer 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e heeft diverse management- en directiefuncties vervuld binnen Rabobank en Friesland Bank. Daarna was hij partner bij Trilogica Bedrijfsadvies als zelfstandig adviseur en interim manager. Laatstelijk was hij als directielid en aandeelhouder betrokken bij Vorm Martini en Zwartwoud Groningen. De heer 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e is o.a. lid van het Bestuur van Ondernemingsfonds Groningen "Het Fonds" geweest tot september 2015 alsmede gedurende 9 jaar lid van het Dagelijks Bestuur van de Commercieele Club Groningen tot maart 2013. Momenteel is de heer 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e medeaandeelhouder in Netzodruk Groningen.

Dhr. 5.1.2e RA

De heer 5.1.2e is na de opleiding tot registeraccountant, 28 jaar bij KPMG werkzaam geweest, in zijn laatste functie als audit partner. Sinds 2014 vervult hij (financiële) directiefuncties; thans als CFO - lid van de Executive Board van Solidus Solutions Holding. Daarnaast heeft hij diverse toezichthoudende functies vervuld; op dit moment als lid/voorzitter van de auditcommissie Woonservice Westerbork. Voorts is hij penningmeester bij de Maria Elisabeth Linhoffstichting en voorzitter van de Investeringscommissie van het Groeifonds van Economic Board Groningen.

Mevr. mr. 5.1.2e

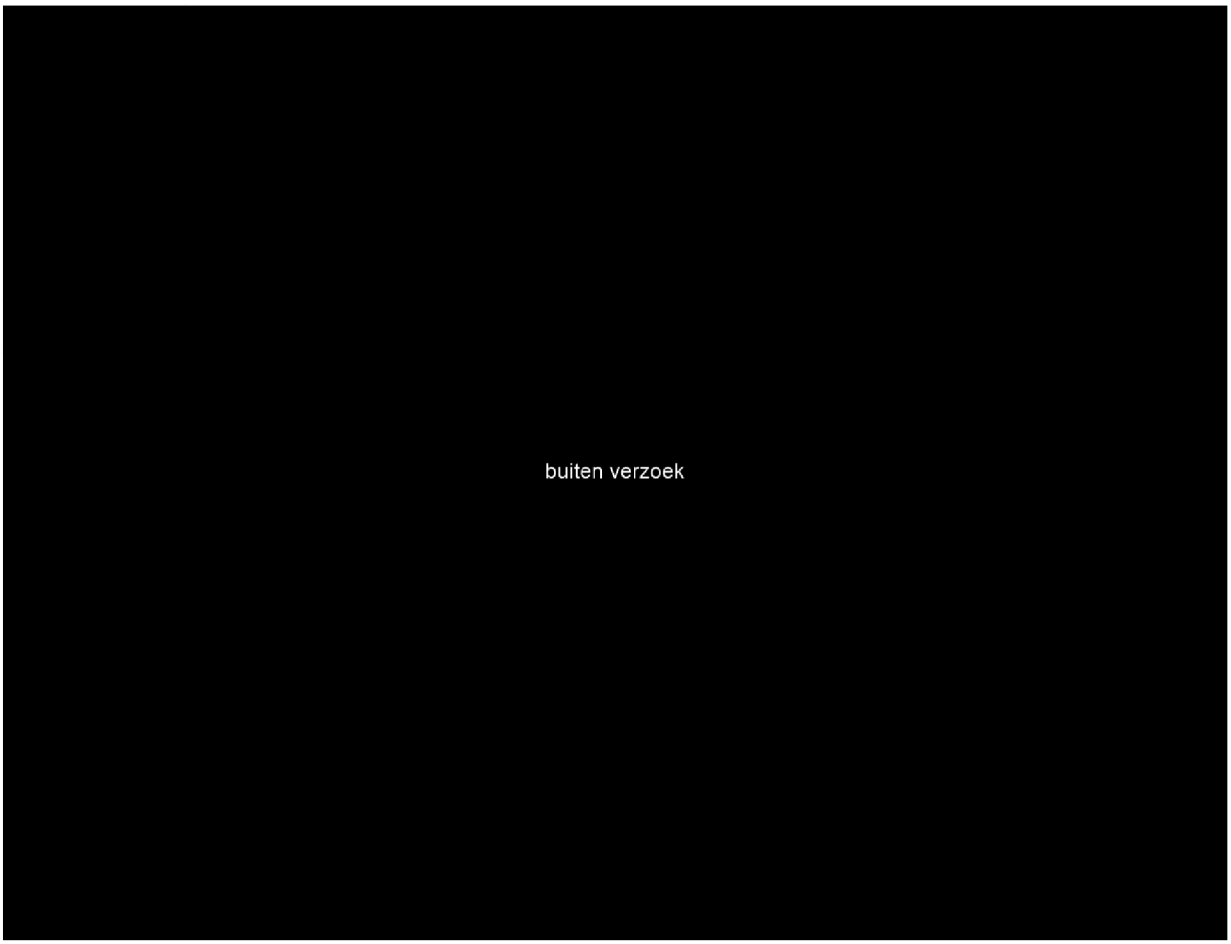
Na haar studie fiscaal recht heeft mevrouw 5.1.2e diverse adviseurs-, management- en directiefuncties vervuld bij zowel Coopers&Lybrand (voorloper van PwC) als ING. Tevens is zij Commercieel Directeur geweest van Dierenpark Emmen. Mevrouw 5.1.2e heeft ervaring als toezichthouder. Tegenwoordig is zij zelfstandig ondernemer als coach, trainer en consultant via Da's Typisch. Zij is via Probius (medeaandeelhouder) betrokken als beheerder bij Van Voor fonds. Tot 1 februari 2018 was zij voorzitter van de Raad van Advies bij een familiebedrijf.

5.1.2e
Bij de Lubbelinkhof bieden we een fijne plek om te zijn aan mensen met een verstandelijke of meervoudige beperking. Je kunt bij ons wonen, logeren of dagbesteding krijgen.
5.1.2e
, Lubbelinkhof

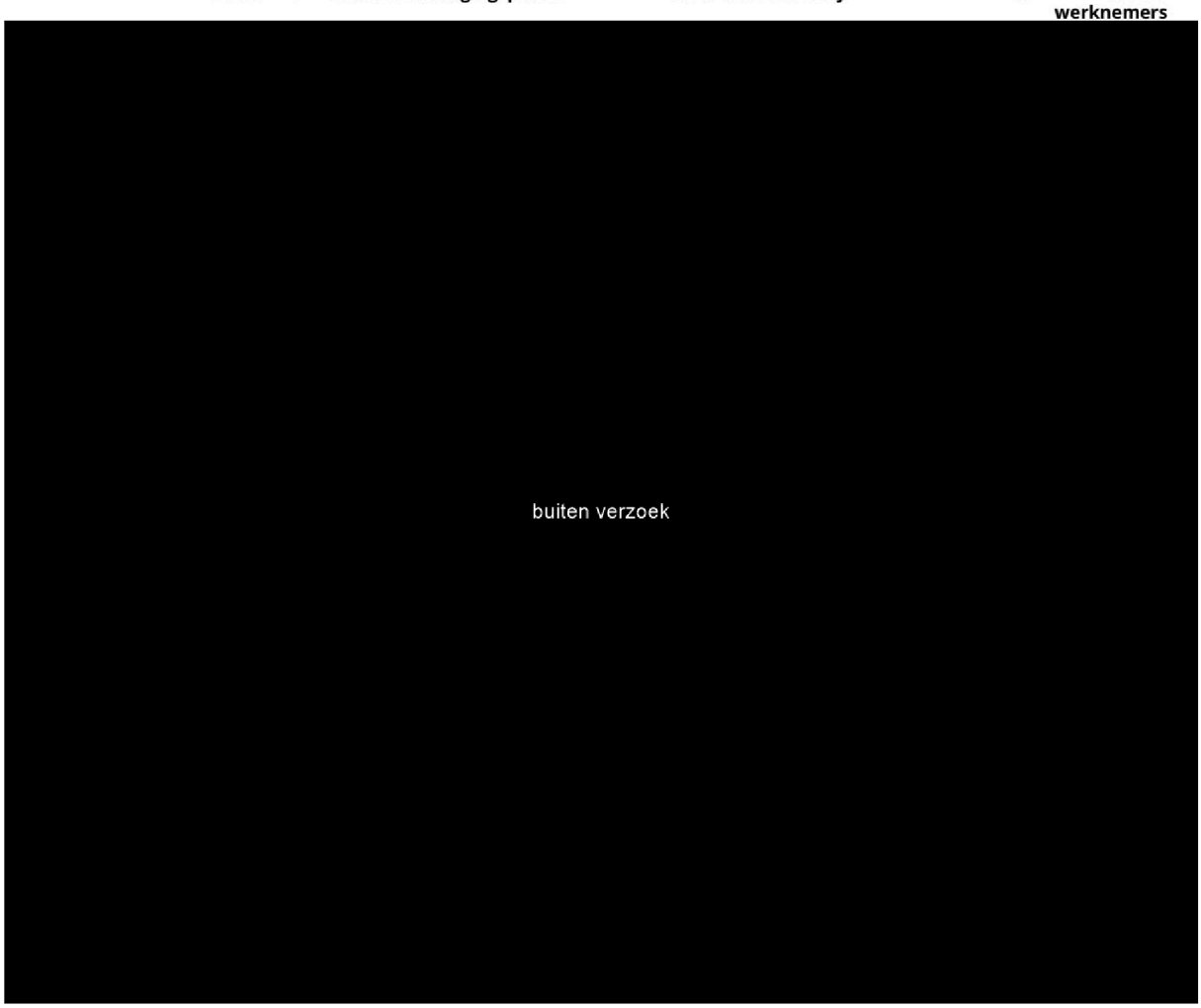
Bijlage 1 Participaties en leningen

Participaties en Leningen

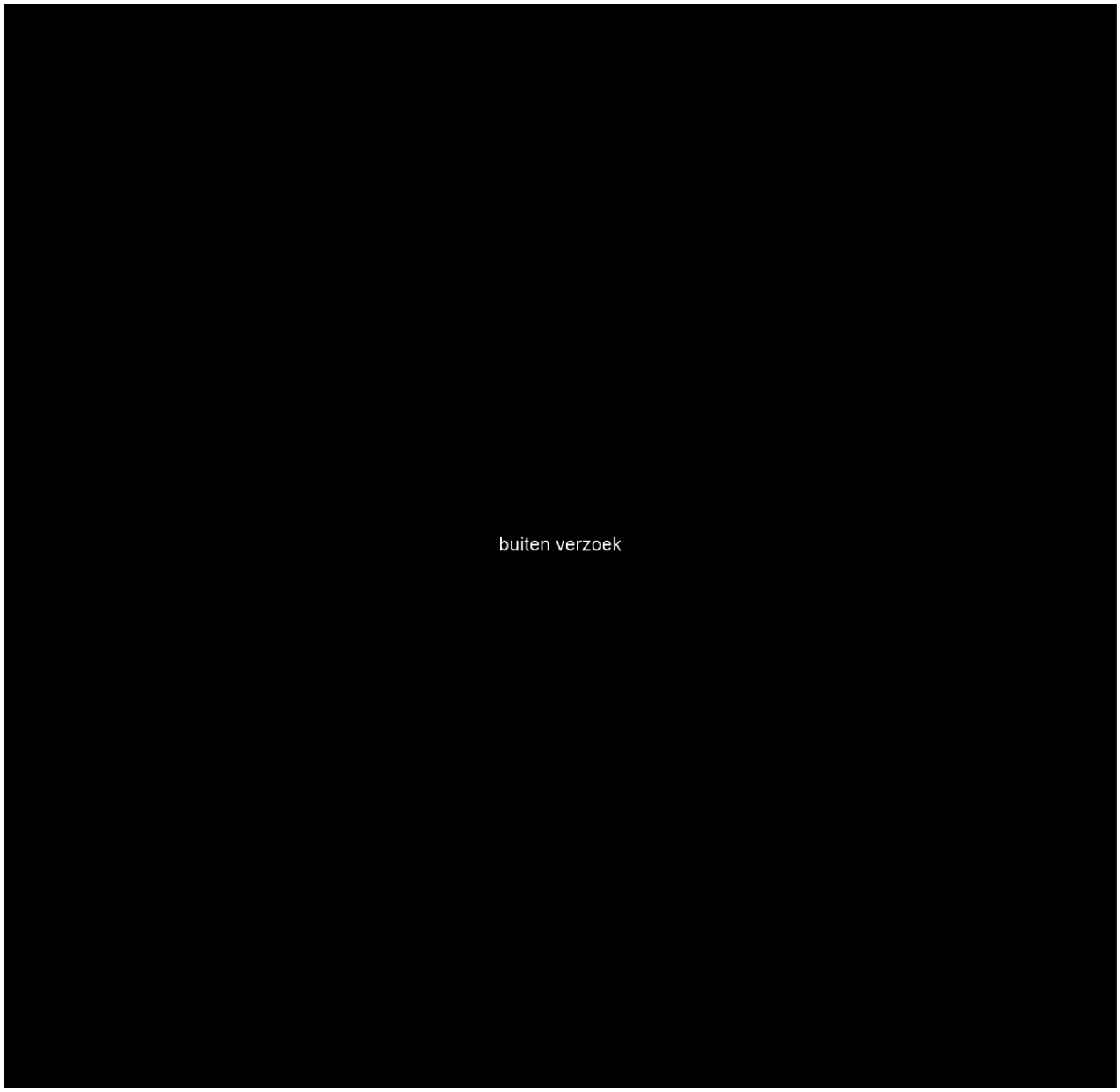
Sinds	#	Naam en vestigingsplaats	Aard van het bedrijf	%	Aantal werknemers

Sinds	#	Naam en vestigingsplaats	Aard van het bedrijf	%	Aantal werknemers

Sinds	#	Naam en vestigingsplaats	Aard van het bedrijf	%	Aantal werknemers

Sinds	#	Naam en vestigingsplaats	Aard van het bedrijf	%	Aantal werknemers

Agenda aandeelhoudersvergadering MKB Fonds Drenthe
Datum: vrijdag 12 april 2019
Tijd: 10.30 uur
Plaats: Huize Tetrode, Brink 8, Assen

1) Opening en vaststellen agenda

2) Notulen vergadering 17 april 2018 — bijlage

3) Jaarverslag en jaarrekening 2018 (inclusief vaststelling) — bijlage

Conform artikel 28 van de statuten worden het jaarverslag en de jaarrekening ter bespreking en vaststelling voorgelegd aan de algemene vergadering

4) Resultaatsbestemming

De directie stelt voor om het verlies ad € 703.619 uit de algemene reserve te onttrekken

5) Decharge van de directie

Voorgesteld wordt decharge te verlenen aan de directie voor het in 2018 gevoerde beleid

6) Decharge van de Raad van Commissarissen

Voorgesteld wordt decharge te verlenen aan de Raad van Commissarissen voor het toezicht op de directie in 2018

7) Strategisch document toekomst fonds — nazending

De RvC wil middels dit document het gesprek met de aandeelhouder openen over de toekomst van het fonds na 2019

8) Stand van zaken

De fondsbeheerder geeft toelichting op de gang van zaken

9) Rondvraag en sluiting

Agenda Algemene Vergadering van Aandeelhouders MKB Fonds Drenthe 12 april 2019

Annotatie voor Henk Brink

Van: 5.1.2e 5.1.2e **&** 5.1.2e 5.1.2e

	Tijd: **10.30 uur** **Locatie:** **Huize Tetrode, Brink 8 Assen**	
1.	**Opening en vaststellen agenda** **Voorstel**: Agenda vaststellen	**Bijlage 1**: Agenda aandeelhoudersvergadering
2.	**Notulen AVA 17 april 2018**	**Bijlage 2**: Notulen AvA 2018 De notulen van de AvA 2018 geven een getrouwe weergave van de bespreking tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) van 17 april 2018. ***Advies:*** ***In te stemmen met de notulen en deze voor akkoord te ondertekenen.***
3.	**Jaarverslag en jaarrekening 2018** Conform artikel 28 van de statuten worden het jaarverslag en de jaarrekening ter bespreking en vaststelling voorgelegd aan de algemene vergadering.	**Bijlage 3**: Jaarverslag 2018 Drentse Holding B.V. Het Jaarverslag en de Jaarrekening 2018 geven een correcte weergave van de operationele en financiële ontwikkeling van het MKB Fonds Drenthe over het boekjaar 2018. De accountant is voornemens een goedkeurende verklaring af te geven over de Jaarrekening 2018. Kernpunten uit Jaarverslag: • 2017: 7 nieuwe financieringen gerealiseerd. • 2017: in totaal is € 1,8 miljoen nieuw uitgezet; • In 2017 eerste volledige aflossing lening door bedrijf uit portefeuille sinds de start van het fonds in 2014.

		• In 2017 is afscheid genomen van 1 bedrijf uit de portefeuille als gevolg van een faillissement. • Het netto bedrijfsresultaat van het MKB Fonds is in 2017 € 0,8 miljoen negatief, tegenover € 1,2 miljoen in 2016. • Dit tekort is conform verwachting en is inherent aan de beginfase van het fonds, waarin nog weinig inkomsten worden gegenereerd (rente, dividend, exits). Welke individuele participaties en leningen zijn voorzien, is niet te achterhalen uit de stukken. De voorzieningen worden getroffen wanneer de betrokken onderneming een lagere marktwaarde heeft. Waardestijgingen worden niet meegenomen in de waardering. • Positief is dat de rente- en provisiebaten ad €230.000 zo'n €50.000 hoger liggen dan vorig jaar. • De uitvoeringskosten van het fonds zijn hoger dan voorgaande jaren. Enerzijds ingecalculeerd door het aantrekken van een 2e investmentmanager. Anderzijds als gevolg van maatregelen in het kader van "probleembedrijven" in de portefeuille (juridisch advies en interim-management). • Ook de accountantskosten zijn hoger dan verwacht (van €12.000 naar €19.000 in één jaar) <u>Opmerkingen voor tijdens de AVA:</u> • Verslag RvC: vragen naar kwalificatie RvC van het financiële resultaat. waar / wanneer ligt omslagpunt naar positief resultaat? Kunnen niet voortdurend schuilen achter opstartfase. Ergens na bijvoorbeeld 5 jaar zou toch een keer een sprong voorwaarts moeten plaatsvinden? • Verslag RvC: "lange termijn revolverendheid van het fonds" wordt gezien als knelpunt en aangekondigd wordt een strategie te ontwikkelen voor lange termijn. Dat onderstrepen wij. Sterker: wij sturen aan op een tussenevaluatie inzake MKB Fonds, uit te voeren in

		• 2018. • Verslag van de directie is onvoldoende duidelijk over concreet aantal financieringen en volumes dit boekjaar; graag volgend jaar scherper. In hoeverre nieuwe en in hoeverre vervolgfinancieringen? • Uitvoeringskosten fonds t.o.v. jaarlijkse uitzettingsvolume blijven relatief hoog. Met opvallend hoge accountantskosten dit jaar. Graag toelichting hierop. ***Advies:*** ***In te stemmen met vaststelling van het Jaarverslag en de Jaarrekening 2018***
4.	**Resultaatbestemming** **Voorstel:** De directie van MKB Fonds Drenthe stelt voor om het verlies ad € 703.619 over boekjaar 2018 uit de algemene reserve te onttrekken.	***Advies:*** ***In te stemmen met het voorstel om het verlies te onttrekken uit de algemene reserve.***
5.	**Decharge van de directie** **Voorstel:** De directie van MKB Fonds Drenthe stelt voor decharge te verlenen aan de directie voor het in 2018 gevoerde beleid.	***Advies:*** ***In te stemmen met het voorstel tot dechargeverlening van de Directie.***
6.	**Decharge van de Raad van Commissarissen** **Voorstel:** De directie van MKB Fonds Drenthe stelt voor decharge te verlenen aan de Raad van Commissarissen voor het in 2018 gevoerde beleid.	***Advies:*** ***In te stemmen met het voorstel tot dechargeverlening van de Raad van Commissarissen.***

7.	**Strategisch document toekomst fonds**	Nog te ontvangen
8.	**Stand van zaken** De fondsbeheerder geeft toelichting op de gang van zaken 2018 en de verwachtingen voor 2019.	Voorgestelde vragen / suggesties: • Waar maakt MKB Fonds het verschil in huidige financieringsmarkt? • De economie lijkt verder aan te trekken. Aandeelhouder is benieuwd naar verwachte effecten voor het Fonds. Hoe staat het met de leads? • Wijzen op nadrukkelijker verbinding met alles rond ikbendrentsondernemer. (als centrale portal voor ondernemend Drenthe op gebied van groei, innovatie, export, financiering)
9.	**Rondvraag en sluiting**	

Drentse Holding B.V., Algemene Vergadering van Aandeelhouders 2018

Notulen van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders d.d. 17 april 2018

Aanwezig:

Aandeelhouder, namens de provincie Drenthe:	de heer H. Brink de heer 5.1.2e
Raad van Commissarissen:	de heer 5.1.2e (voorzitter) de heer 5.1.2e de heer 5.1.2e
Drentse Holding B.V. / N.V. NOM:	de heer 5.1.2e (namens fondsbeheerder NOM) de heer 5.1.2e (namens fondsbeheerder NOM) de heer 5.1.2e (investment manager) mevrouw 5.1.2e (investment manager) mevrouw 5.1.2e (notulist)

---

1) Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. De voorzitter constateert dat het gehele kapitaal rechtsgeldig is vertegenwoordigd. De agenda wordt vastgesteld.

2) Notulen aandeelhoudersvergadering d.d. 12 april 2017

Naar aanleiding van de notulen:

Punt 7, buiten verzoek

Punt 3; De gerealiseerde multiplier is 3 i.p.v. 4

Punt 2; Kwaliteitsteam is beleidsteam

Punt 7; buiten verzoek

Met bovenstaande wijzigingen wordt het verslag van de vorige vergadering vastgesteld.

Naar aanleiding van de actielijst:

De opkomst van de sessie met de Statenleden was matig. De heer H. Brink geeft aan een volgend bijeenkomst samen met de NOM te willen organiseren. Hij stelt voor om NOM en MKB Fonds gezamenlijk een presentatie aan de Statencommissie op het provinciehuis te laten geven. De heer 5.1.2e zal hierop terugkomen met een geschikte datum.

3) Jaarverslag en jaarrekening 2017

De accountant is, zoals reeds eerder afgestemd, op afroep beschikbaar. Er kan tevreden worden teruggekeken op het afgelopen jaar. De doelstellingen zijn nagenoeg gehaald. Iets later dan verwacht is de uitbreiding van de formatie gerealiseerd. 2017 is een goed jaar geweest met een aantal interessante investeringen waar we veel van verwachten. Er is vertrouwen dat we er in 2018 weer een mooi jaar van kunnen maken.

De aandeelhouder is blij met de resultaten die zijn bereikt. De doelstelling is vrijwel gehaald, er hebben echter ook afboekingen plaatsgevonden maar dit risico is inherent aan het fonds. De financieringsvoorstellen worden zorgvuldig beoordeeld.
De heer 5.1.2e merkt op dat de revolverendheid van het fonds een knelpunt is voor de lange termijn. Volgend voorjaar vindt door de provincie een evaluatie van het fonds plaats. Hier wordt bij agendapunt 8 uitgebreider op teruggekomen.

De economie trekt aan, banken investeren weer meer en met het MKB Fonds Drenthe als financier, zijn er ook andere investeerders bereid mee te financieren. De heer H. Brink geeft aan dat het fonds uiteindelijk effect moet hebben op de gehele economie in Drenthe. De heer 5.1.2e licht toe dat het maatschappelijk effect reeds aanwezig is. Er worden bijvoorbeeld mensen met afstand tot de arbeidsmarkt aangenomen bij enkele ondernemingen in de portefeuille. Bovendien zien we beweging in de recreatieve sector met toenemende financieringsaanvragen.

De heer 5.1.2e licht de toegenomen accountantskosten toe. Deze toename geldt voor alle provinciale fondsen en de NOM. Dit heeft te maken met de toename van de intensiteit van de accountantscontroles, PWC wil steeds meer inzage hebben in stukken ter onderbouwing. Ook door de VpB-plicht wordt er meer aandacht besteed aan de controle. De NOM zal na de AvA op 20 april de offertevraag voor een nieuwe accountant in gang zetten. In principe volgen alle fondsen daar in. De aandeelhouder zal op de hoogte worden gehouden. Gestreefd wordt om voor het zomerreces een definitieve accountantskeuze te maken.

Het jaarverslag en de jaarrekening 2017 worden door de vergadering vastgesteld.

4) Resultaatsbestemming

De AvA stemt in om het verlies ad € 767.697 uit de algemene reserve te onttrekken.

5) Decharge van de directie

De AvA stemt in met het verlenen van decharge aan de directie voor het in 2017 gevoerde beleid.

6) Decharge van de Raad van Commissarissen

De AvA stemt in met het verlenen van decharge aan de Raad van Commissarissen voor het in 2017 gevoerde beleid.

7) Herbenoeming Raad van Commissarissen

Met ingang van 2019 zal er elk jaar een RvC-lid aftreden. Het aftreedschema zal naar de aandeelhouder worden verzonden zodra de RvC de definitieve versie gereed heeft.

a. De AvA keurt de herbenoeming goed van de heer 5.1.2e met ingang van 1 november 2018 als voorzitter van de Raad van Commissarissen voor een tweede termijn van maximaal vier jaar
b. De AvA keurt de herbenoeming goed van de heer 5.1.2e met ingang van 1 november 2018 lid van de Raad van Commissarissen voor een tweede termijn van maximaal vier jaar
c. De AvA keurt de herbenoeming goed van de heer 5.1.2e met ingang van 1 november 2018 als lid van de Raad van Commissarissen voor een tweede termijn van maximaal vier jaar

8) Stand van zaken

De investment managers geven een presentatie. Er is voldoende aanbod van interessante nieuwe posten en er zit veel in de pipeline. Kijkend naar de lange termijn is het verdienmodel grotendeels afhankelijk van aandelenparticipaties. Met het huidige uitzettingsniveau is in 2019 de bodem van de kas in zicht. In dit kader zal aan de hand van een strategiedocument dit najaar een discussie worden gevoerd met de aandeelhouder.

Het jaar 2018 is goed gestart en wordt met optimisme tegemoet gezien. Het punt van revolverendheid wordt de komende jaren nog niet bereikt, dit is mede afhankelijk van verkoop aandelenparticipaties. Al deze participaties zijn vrij recent gefinancierd en het aantal is nog gering. De heer H. Brink geeft aan dat hiermee ook rekening is gehouden. Hij vindt het een goed initiatief dat de RvC met een weloverwogen notitie komt waarin de meerwaarde van het fonds uiteen wordt gezet, het revolverend karakter wordt toegelicht en advies en oplossingen worden geboden. Hij stelt voor om in een sessie met het gehele college de kracht van het fonds nog eens onder de aandacht te brengen. De gedeputeerde vindt het advies van RvC belangrijk hierin.
Afgesproken wordt dat de notitie dit najaar wordt voorgelegd aan Gedeputeerde Staten. De notitie komt dan in het overdrachtsdossier, welke door het oude college is voorbereid en waarover na de verkiezingen door het nieuwe college een besluit wordt genomen. De evaluatie die door de provincie zelf wordt uitgevoerd zal ook eerder worden gestart zodat deze in november is afgerond.

9) Rondvraag en sluiting

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

De voorzitter bedankt iedereen voor de inbreng en aanwezigheid en sluit daarna de vergadering.

ACTIELIJST	WIE	BESPROKEN	GEREED
1. Datum sessie statenleden samen met NOM	Prov.	17 april 2018	2018
2. Rooster aftreden RvC naar aandeelhouder	RvC	17 april 2018	zodra gereed
3. Meerjarenplan MKBF	RvC	17 april 2018	najaar 2018

Voor akkoord:

H. Brink, Provincie Drenthe ……..

5.1.2e, voorzitter Raad van Commissarissen ……..

5.1.2e N.V. NOM ……..

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: Erik Bos [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 3/26/2019 3:14:52 PM
Subject: FW: Voorwaardelijke geldlening aan Technologies Added B.V. te Emmen (Acquisitie Ondersteunende Fonds)
Received: Tue 3/26/2019 3:14:53 PM

Dag collega's,
Het is weer gelukt! Bedankt voor jullie hulp.
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 26 maart 2019 15:56
Aan: 5.1.2e 5.1.2e
Onderwerp: Voorwaardelijke geldlening aan Technologies Added B.V. te Emmen (Acquisitie Ondersteunende Fonds)

Dag 5.1.2e,
GS hebben conform besloten over bovengenoemd stuk, ik stuur het stuk ter archivering door naar DIV.
Hartelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
Westerbrink 1
Postbus 122
9400 AC Assen
T: (0592) 5.1.2e
E: 5.1.2e @drenthe.nl
provincie.drenthe.nl

MEMO

AAN	:	Provincie Drenthe (aandeelhouder Drentse Holding BV)
AFKOMSTIG VAN	:	RvC en Directie Drentse Holding BV (MKB Fonds Drenthe)
DATUM	:	29 maart 2019
BETREFT	:	Toekomst MKB Fonds (ter discussie)

Inleiding en kengetallen.

Het MKB Fonds heeft de afgelopen jaren haar bestaansrecht bewezen. Sinds de start in het najaar van 2014 is de portefeuille stevig gegroeid en kent zij per ultimo 2018 de volgende kengetallen:

bedrijven in portefeuille	28
geïnvesteerd vermogen	€ 5.7mio
openstaand commitment	€ 1.7 mio
investeringen door andere partijen in portefeuille	€ 13.1 mio
investeringsmultiplier	2.9
totale werkgelegenheid binnen portefeuille	348 fte
additionele werkgelegenheid binnen portefeuille	28 fte
additionele werkgelegenheid bij bedrijven uit portefeuille	31 fte

Positie in de Drentse economie.

Er is nog steeds vraag naar de financieringsmogelijkheden vanuit het MKB Fonds in de provincie Drenthe. Dit ondanks het gegeven dat de financiële sector sinds de besluitvorming met betrekking tot de totstandkoming van het fonds (2013/2014) sterk gewijzigd is. De economie is weer aangetrokken, en het aantal aanbieders van alternatieve financieringsbronnen is sterk gegroeid.

Het MKB Fonds richt zich op de seed-, startup- en (jonge) groeiers en is daarmee aanvullend op de financieringsmarkt. De doelondernemingen bevinden zich in een segment met hogere risico's. Het betreffen veelal jonge, innovatieve ondernemingen, starters en bestaande ondernemingen met nieuwe ideeën waarbij valorisatie, het omzetten van kennis in concrete diensten en producten, een belangrijk uitgangspunt vormt. Voor deze doelgroep blijft het moeilijk om niet alleen vreemd (bancair) vermogen aan te trekken maar ook risicodragend vermogen. Private en commerciële investeerders zijn over het algemeen meer geïnteresseerd in de latere fase van een onderneming.

Het MKB Fonds is partner in het initiatief "Ik ben Drents Ondernemer" van de provincie Drenthe en levert daar actief haar bijdrage aan. Verder zijn er regelmatig contacten en is er samenwerking met de Ondernemersfabriek Drenthe en Kennispoort Drenthe. Naast het kantoor van de NOM in Groningen zijn er flexibele werkplekken gerealiseerd in de 3 locaties van De Ondernemersfabriek Drenthe (Assen, Hoogeveen en Emmen).

Ondanks de aanzienlijke groei van het aantal aanbieders van diverse typen financieringen (regionale investeringsfondsen, private investeerders, crowdfunding) zien we nog steeds een discrepantie tussen vraag & aanbod en realisatie van financieringen, de zogeheten "financieringsparadox". Uit diverse onderzoeken blijkt dat MKB-ondernemers nog steeds moeite hebben om financiering te vinden voor hun plannen. Banken zijn, gedwongen door de aangescherpte eisen van de toezichthouders, terughoudend geworden in het verstrekken van financieringen waar geen zekerheden tegenover staan. Ondernemers gaan daarom zoeken naar alternatieven, ook voor relatief kleine bedragen. Vaak zijn meerdere financiers nodig, de zogeheten "gestapelde

financiering". Ondernemers missen echter vaak het overzicht en de kennis om de zoektocht naar financiering tot een goed einde te brengen.
Zowel in het aanbieden van (risicodragende) financiering als ook in het begeleiden van de ondernemer tijdens het proces van financieringsaanvragen speelt het MKB Fonds een positieve en aanvullende rol voor de ondernemer. Dit door met de ondernemer te sparren over de meest efficiënte wijze van het financieren van zijn of haar plannen, het contact leggen en afstemmen met andere financiers en het als eerste (onder voorbehoud) aanbieden van een deel van de totale financiering, waarmee de overige financiers "over de streep worden getrokken". Steeds vaker wordt er een beroep op de investment managers gedaan om deze rol van financieel regisseur in het financieringsproces in te vullen. Wij schrijven dan niet mee aan de plannen maar coördineren wel het proces tussen en met de verschillende mogelijke financiers en investeerders. Hiermee bieden we toegevoegde waarde aan de ondernemer in dit voor hem moeizame traject. Ook dit is een toegevoegde waarde van het MKB Fonds gebleken die nog verder toeneemt.

Daarnaast heeft het MKB Fonds en sterk kwaliteitsimago opgebouwd. In de markt wordt de kwaliteit van het proces en besluitvorming binnen het MKB Fonds herkent en erkent. Ook dit heeft een positief effect op de besluitvorming bij andere partijen.

Resultaten.

Bij de oprichting van het fonds was het doel het ondersteunen, versterken en verankeren van het economisch klimaat en economisch beleid in de provincie Drenthe. Te realiseren door het bevorderen , ondersteunen en versterken van initiatieven, projecten en ondernemingen van het MKB in de provincie. En specifiek voor het Innovatiefonds het stimuleren van innovatie binnen het MKB in de provincie Drenthe.

Vanuit die doelen is de afgelopen jaren geïnvesteerd in ondernemingen met een brede spreiding qua branches/sectoren. Daarnaast wordt invulling aan de doelen gegeven door de genoemde rol als financieel regisseur maar ook door het actieve beheer (sparringpartner) bij de inmiddels **28** bedrijven in portefeuille.

Naast de positieve financiële effecten van een investering in ondernemingen is ook het maatschappelijk effect duidelijk zichtbaar. Dit zien we terug in de groei van werkgelegenheid en gerealiseerde innovaties op verschillende gebieden.

Bij de portefeuillebedrijven van het MKB Fonds zijn direct **348 fte's** werkzaam. Hiervan zijn **320 fte's** behoud van bestaande werkgelegenheid en **28 fte's** groei. Op basis van de ondernemingsplannen zal de werkgelegenheid bij deze bedrijven op termijn naar **442 fte's** kunnen groeien. Daarnaast wordt er indirecte werkgelegenheid gecreëerd middels het uitbesteden van divers werk, de inhuur van ZZP-ers, het uitbesteden van werk bij toeleveranciers en ook de uitbesteding van een deel van de productie bij sociale werkvoorziening instellingen, en inhuur van personeel via Werkplein Baanzicht.

Verder is er groei in werkgelegenheid gerealiseerd bij ondernemingen die de afgelopen jaren financiering van MKB Fonds Drenthe hebben ontvangen maar die door bijvoorbeeld het aflossen van de aan hun verstrekte lening geen onderdeel van de portefeuille meer zijn. Binnen die groep ondernemingen hebben we een groei in directe arbeidsplaatsen gezien van **31fte's**.

De extra werkgelegenheid die met de investeringen is gecreëerd en/of behouden is gebleven voor Drenthe is verspreid over de gehele beroepsbevolking (van sociale werkplaats tot universitair niveau).

Naast dit maatschappelijke effect is er het directe financiële effect. Gedurende de looptijd heeft het MKB Fonds tot heden **€ 5.7 miljoen** geïnvesteerd (vanuit een totaal commitment van **€ 7.4 miljoen** waarvan dus nog € 1.7 miljoen openstaat). Daarnaast is door andere investeerders (bank, private investeerders, strategen, etc.) een totaalbedrag van ruim € 16,1 miljoen in deze ondernemingen geïnvesteerd, een multiplier van 2.9 (waarmee elke door het MKB Fonds geïnvesteerde euro door marktpartijen vrijwel wordt verdrievoudigd).

Lessons Learned.

Na enige jaren ervaring zijn er vanzelfsprekend ook "lessons learned". Noemenswaardig in dit verband zijn de volgende zaken

- Financieringstrajecten duren langer dan verwacht, oorzaak ligt deels in de kwaliteit van businessplannen ook in het overtuigen van de co financiers. Ook de contractuele fase kost veel tijd waarbij door ondernemers in toenemende mate juridische ondersteuning wordt ingeschakeld.
- B to C initiatieven binnen de ICT-sector blijken moeizaam te financieren met in de uitvoering een groot afbreukrisico. We zijn daarom kritischer geworden ten opzichte van dergelijke aanvragen.
- Veel ondernemers hebben daadwerkelijk voorkeur voor een lening ten opzichte van aandelenkapitaal.
- Beheer van een risicovolle portefeuille als de onze is arbeidsintensief en ondernemers doen vaker dan verwacht een beroep op de investment managers (als financieel regisseur en klankbord/sparring partner.
- De intentie snel een commitment voor financiering af te geven heeft ook een keerzijde: met ons voorstel kan (en wordt) "geshopt" bij andere partij die soms met een concurrerende bieding komen waar de ondernemer vervolgens voor kiest. De inzet en tijd van het team levert dan voor het MKB Fonds geen resultaat op.
- Het risicoprofiel van het fonds heeft de (overigens verwachtte) consequentie dat enkele investeringen reeds zijn afgeboekt.

Verwachtingen.

Voor 2019 is de doelstelling een investeringsniveau (inclusief committeringen) van € 2.980.000,-
Na realisatie van deze doelstelling zal in 2020 bij een gelijkblijvend investeringsniveau het fonds uitgeput raken. De kans op desinvesteringen in de zin van een succesvolle exit van een aandelenparticipatie is de komende jaren nog vrij klein. Met uitsluitend rente-inkomsten zal het een uitdaging zijn het fonds kostendekkend te kunnen exploiteren, laat staan het fondsvermogen weer aan te vullen voor nieuwe investeringen.

Evaluatie van het fonds en scenario's vanaf 2020.

Met de aandeelhouder is overeengekomen dat in de eerste helft van 2019 een evaluatie van het fonds wordt uitgevoerd en gesprekken worden gevoerd omtrent de toekomst van het fonds. Hierbij is aangegeven dat de opinie (ambtelijk en bestuurlijk) over het functioneren van het fonds tot heden positief is. De evaluatie zal in gezamenlijkheid (fondsdirectie en aandeelhouder) worden uitgevoerd. Daarbij zullen op verzoek van de aandeelhouder in ieder geval de volgende onderwerpen aan de orde komen: beleidsprestaties/resultaten, governance van het fonds, bedrijfsvoering, financieel/maatschappelijk rendement.

In de loop van 2019 zal door aandeelhouder, RvC en Directie in gezamenlijkheid een keuze gemaakt moeten worden over de toekomst van het MKB Fonds en de wijze van uitvoering. Daarbij zijn naar mening van RvC en Directie twee scenario's denkbaar:

1] **Geen additionele kapitaalstorting** door de provincie Drenthe, het fonds blijft bestaan.
Het Fonds investeert dan naar verwachting in 2020 de laatste beschikbare middelen uit en heeft de mogelijkheid terugkerende middelen opnieuw te investeringen. Het te bereiken investeringsniveau is dan afhankelijk van de terugkerende middelen (lees: rente, aflossingen en opbrengsten uit exits).

2] De provincie Drenthe doet **een additionele kapitaalstorting**, het fonds blijft bestaan. Afhankelijk van de omvang kan het fonds enkele tot meerdere jaren vooruit en dit geeft de aandeelhouder ruimte om eventueel doelstellingen, doelgroep en financieringsvormen aan te passen. Ook dan kunnen de terugkerende middelen opnieuw geïnvesteerd en deze zullen (mits de investeringen succesvol zijn) in de loop der jaren toenemen.

Voorkeur van n de RvC en Directie ligt bij scenario 2. Niet alleen kan dan blijvend ingezet worden op de versterking van het MKB in Drenthe, ook kan het fonds in de volwassen fase doorgroeien naar maximale revolverendheid, waarmee publieke middelen effectief ingezet worden.

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Fri 4/12/2019 7:22:35 AM
Subject: FW: Vragen MKB Fonds van Henk Brink
Received: Fri 4/12/2019 7:22:36 AM

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: donderdag 11 april 2019 15:56
Aan: 5.1.2e 5.1.2e
CC: 5.1.2e 5.1.2e
Onderwerp: RE: Vragen MKB Fonds van Henk Brink

Dag 5.1.2e,

Antwoord op vraag 1: van de 27 ondernemingen in de portefeuille per ultimo 2018 hadden 13 ook in de investeringskaders van de NOM gepast. 14 daarmee niet (of op grond van sector, omvang of financieringsopzet). Bij de 13 zijn overigens ook een aantal die voor de NOM "aan de kleine kant" waren geweest, maar het had wel gekund. Dit is een puur rationele inschatting of het mogelijk was geweest, er kunnen ook andere zaken een rol spelen, ook de ondernemer zelf heeft een voorkeur.

Het antwoord op vraag 2 vraagt wat meer voorbereiding en in deze tijd van jaarverslaggeving (niet alleen bij MKB Fonds maar ook bij een paar andere fondsen zoals je weet) duurt dat wat langer, maar 5.1.2e is er mee bezig. Misschien hebben we morgen een eerste indicatie bij ons, anders volgt het ergens volgende week verwacht ik.

Tot morgen, groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: maandag 1 april 2019 11:49
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Onderwerp: Vragen MKB Fonds van Henk Brink

Goedemorgen 5.1.2e,

Henk had vanmorgen nog twee vragen die hij graag voor de AvA MKB Fonds beantwoord wil hebben:

1. Welke financiering van het MKB Fonds had ook door de NOM gefinancierd kunnen worden? (ivm concurrentie van beide fondsen)
2. Graag ontvangt hij een liquiditeitsprognose om te kunnen zien wanneer een break even punt verwacht wordt.

Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Algemene Vergadering Van Aandeelhouders 2018

Notulen van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland, gehouden op vrijdag 20 april 2018 ten kantore van de NOM.

Aanwezig:

Aandeelhouders

Namens de Staat der Nederlanden:	de heer 5.1.2e
	de heer 5.1.2e
Namens de provincie Groningen:	de heer 5.1.2e
Namens de provincie Fryslân:	de heer 5.1.2e
Namens de provincie Drenthe:	de heer H. Brink
	de heer 5.1.2e

Raad van Commissarissen:

	de heer 5.1.2e (voorzitter)
	de heer 5.1.2e
	mevrouw 5.1.2e
	de heer 5.1.2e

Namens PricewaterhouseCoopers	de heer 5.1.2e
	De heer 5.1.2e

NOM:

	de heer 5.1.2e (directeur)
	de heer 5.1.2e (plv. directeur)
	de heer 5.1.2e (secretaris)
	mevrouw 5.1.2e (notulist)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en constateert dat het volledige kapitaal rechtsgeldig is vertegenwoordigd en heet alle aanwezigen van harte welkom op deze vergadering.
De heer Brouns (provincie Groningen), de heer De Rouwe (provincie Fryslân) en mevrouw 5.1.2e (RvC) hebben zich voor de vergadering afgemeld.

2. Notulen van de AvA van 12 mei 2017

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

Naar aanleiding van:

Pag. 5, punt 3 de heer 5.1.2e zegt dat het gebaar van de aandeelhouder om vanuit het resultaat 2016 resp. de algemene reserve een bedrag voor het personeel beschikbaar te stellen, zeer op prijs is gesteld.

Pag. 6, punt 8b De heer 5.1.2e zegt dat de opmerking van de heer Brouns over het staatssteunaspect is afgehandeld.

Actielijst

Actiepunt 1 – Indexering beloningen RvC

Dit punt staat geagendeerd voor de AvA in 2022.

Actiepunt 2 – Notitie governance provinciale fondsen

De notitie is nagezonden.

3. Jaarverslag en Jaarrekening 2016

Conform artikel 23, vierde lid van de Statuten worden het jaarverslag en de jaarrekening ter bespreking en vaststelling voorgelegd aan de algemene vergadering.

De heer 5.1.2e (accountant PWC) geeft namens PWC een korte toelichting op het jaarverslag en vertelt dat PWC de controleverklaring heeft ondertekend. De controle is uitgevoerd conform de voorgaande jaren. Naast de reguliere zaken hebben een aantal onderwerpen meer aandacht gekregen, waaronder enkele speciale waarderingen. Hiervoor heeft PWC gebruik gemaakt van waarderingsspecialisten met het uiteindelijke resultaat dat de jaarrekening voldoet aan de eisen die daaraan worden gesteld.

Over de materialiteitsgrens merkt de heer 5.1.2e op dat hierbij een ondergrens gehanteerd is. Mochten er zich bijzonderheden voordoen dan zal dit worden gecorrigeerd. De heer 5.1.2e vraagt of de controle ten opzichte van vorig jaar geïntensiveerd is. De heer 5.1.2e zegt dat er dit jaar een discussie gevoerd is met de toezichthouder over de diepte van de controle.

Dit is de reden dat waarderingsspecialisten op bepaalde onderdelen meegekeken hebben, bijvoorbeeld naar het Fista model. De heer 5.1.2e vraagt welke conclusie er over het Fista model getrokken is. De heer 5.1.2e zegt dat er gekeken is naar de variabelen in het model en of het consistent gebruikt is ten opzichte van vorig jaar. De waarderingsspecialisten hebben dit positief beoordeeld.

De heer 5.1.2e vraagt hoe PWC omgegaan is met de grootste balanspost, participaties. De toekomst hiervan is immers niet te voorspellen. De heer 5.1.2e zegt dat afwijkende fluctuaties zijn besproken en tegen het licht zijn gehouden. Dit heeft tot een bevredigende uitkomst geleid.

Dit is het laatste jaar geweest dat PWC de controle van de jaarrekening voor de NOM heeft uitgevoerd. De heer 5.1.2e dankt de heer 5.1.2e voor de samenwerking in de afgelopen jaren en vraagt dit aan mevrouw 5.1.2e over te brengen die voor deze vergadering verhinderd is. De heer 5.1.2e dankt de NOM voor het vertrouwen en de prettige samenwerking. Hierna verlaten de heer 5.1.2e en de heer 5.1.2e de vergadering.

De heer 5.1.2e merkt naar aanleiding van het jaarverslag op dat het ziekteverzuim in 2016 laag was en in 2017 nog lager is. Hieruit blijkt de betrokkenheid van de NOM-medewerkers. Hij spreekt hiervoor zijn dank uit aan de medewerkers en het management.
In de Transparantiebenchmark heeft de NOM 178 punten gescoord. Dit is een buitengewoon goede prestatie. Daarnaast vindt de heer 5.1.2e het fijn om te lezen dat BD en FDI mooie resultaten hebben geboekt.
De heer 5.1.2e heeft een vraag over de ontwikkeling van de participatieportefeuille en dan met name de bijdrage van de verschillende participaties aan de (positieve) benaderde marktwaarde (BMW). Eind 2016 droegen 21 van de 37 bedrijven hieraan bij en eind 2017 waren dit 10 van de 40. De heer 5.1.2e vraagt of deze forse daling kan worden toegelicht. De heer 5.1.2e zegt dat een aantal waarde brengers uit de portefeuille is gegaan. Met aan aantal participaties gaat het bovendien wat minder goed. Daarnaast is er kritisch naar de waardering gekeken. De conclusie dat

het minder goed gaat met de economie in Noord-Nederland kan hieruit echter niet getrokken worden.

De heer 5.1.2e merkt op dat de accountant heeft aangegeven zijn blik op dit vlak niet aangescherpt te hebben. De heer 5.1.2e antwoordt dat de accountant dieper en meer heeft gecontroleerd op individueel postniveau. Met hem is vaak een discussie gevoerd over de waardering. Deze manier van controleren is mede van invloed geweest op de uitkomst. De heer 5.1.2e benadrukt dat de kwaliteit van de portefeuille niet slechter is geworden.
De heer 5.1.2e verzoekt de aandeelhouders op hoofdlijnen te voorzien van informatie hoe deze analyse tot stand is gekomen. De heer Brink vult aan dat wellicht een verklarende tekst toegevoegd kan worden hoe dit heeft kunnen ontstaan.
Het jaarverslag en de jaarrekening worden door de aandeelhouders vastgesteld.

4. Resultaatsbestemming

Voorgesteld wordt het positieve resultaat 2017 toe te voegen aan de algemene reserve.
De aandeelhouders gaan akkoord met dit voorstel.

5. Decharge van de directie

Voorgesteld wordt decharge te verlenen aan de directie voor het in 2017 gevoerde beleid.
De aandeelhouders stemmen in met decharge van de directie.

6. Decharge Raad van Commissarissen

Voorgesteld wordt decharge te verlenen aan de Raad van Commissarissen voor het toezicht op de directie in 2017.
De aandeelhouders stemmen in met decharge van de Raad van Commissarissen.

7. Voorstel procedure tot benoeming externe accountant

De Raad van Commissarissen en directie hebben een procedure opgestart tot benoeming van een nieuwe externe accountant voor het boekjaar 2018 en volgende jaren. De directie wil hier graag met de aandeelhouders een procedureafspraak over maken.
De heer 5.1.2e zegt dat in samenspraak met de RvC een profiel is opgesteld waarbij behalve aandacht voor de financiële expertise ook de expertise op het gebied van governance speciaal benoemd is. De heer 5.1.2e vraagt of de aandeelhouders instemmen met het profiel en met het nemen van een eventueel schriftelijk besluit tot benoeming van een externe accountant voor de komende jaren.
De heer 5.1.2e zegt dat de accountant een brede scope moet bedienen. Niet alleen voor de NOM maar ook voor de fondsen die de NOM in beheer heeft. Het gaat hierbij niet alleen om governance, maar ook om de steeds terugkerende discussie over de waardering van de participaties. Het verleden leert dat dit tot problemen en frustraties heeft geleid. Bij een nieuwe accountant dient expliciet getoetst te worden of de kennis en kunde op dit gebied aanwezig is. De heer Brink beaamt dat te allen tijde voorkomen moet worden dat hierdoor discussie en rumoer ontstaat. De heer 5.1.2e zegt dat deze zorg ook besproken is met de RvC en dat het profiel hierop aangepast wordt. De nieuwe accountant dient tevens akkoord te gaan met het Fista model dat de NOM voor haar waarderingen hanteert. Het nieuwe profiel wordt eerst ter goedkeuring aan de RvC voorgelegd en daarna aan de aandeelhouders. Het streven is de hele procedure voor de zomer af te ronden.

Op de vraag van de heer 5.1.2e of de provinciale fondsen hier ook in meegenomen worden, antwoordt de heer 5.1.2e dat er voor elk fonds een deelofferte wordt gemaakt die wordt voorgelegd aan de RvC van het betreffende fonds.

De provincie Fryslân vraagt of het mogelijk is de jaarrekening eerder op te leveren dan de statutaire datum van 31 mei of 1 juni en wel vóór 1 april. De heer 5.1.2e zegt dat dit proces zeer lastig te versnellen is, omdat de NOM afhankelijk is van de oplevering van de cijfers van haar deelnemingen. Dit jaar is uitgegaan van cijfers van Q3 die doorgetrokken worden naar het eind van het jaar. Dit vond de accountant acceptabel. Als in de loop van de controle dan de nieuwe cijfers binnenkomen wordt het proces nogmaals doorlopen. De heer 5.1.2e zegt dat de NOM zich zal inspannen de cijfers eerder aan te leveren, mits dit binnen haar vermogen ligt. In dit proces is zij echter afhankelijk van anderen. Ook van de accountants van de provincies.

Mevrouw 5.1.2e zegt dat de RvC de lijn heeft gekozen dat de accountant van de NOM niet dezelfde mag zijn als die van de provincies. Delen de aandeelhouders deze mening? De heer 5.1.2e 5.1.2e vraagt wat bij deze keuze de argumenten zijn geweest. Mevrouw 5.1.2e zegt dat hiervoor is gekozen vanuit het oogpunt van governance. De heer 5.1.2e adviseert bij het aanvragen van de offertes bij de accountants aan te geven welke accountantskantoren betrokken zijn bij de aandeelhouders. De accountants kunnen dan zelf een afweging maken.

8. Innovatiefonds Noord-Nederland

Jaarverslag en jaarrekening 2016

Het jaarverslag en de jaarrekening 2016 worden ter kennisname aan de algemene vergadering voorgelegd.

De heer 5.1.2e is van mening dat de resultaten achterblijven en zegt dat dit instrument wellicht terzijde geschoven moet worden. De heer 5.1.2e zegt dat er wordt gewerkt aan een evaluatie van het IFNN. Deze is rond de zomer klaar en zal dan aan de geldverstrekkers voorgelegd worden.

De heer 5.1.2e merkt op dat er een onderbouwd plan onder dit financieringsinstrument ligt. Hij zou graag een nadere toelichting willen zien op de langlopende schuld. De relevante bepalingen uit het contract zouden hieraan toegevoegd kunnen worden.

De heer 5.1.2e vraagt of er nog aanpassingen zijn gedaan in het investeringsreglement. Dit is niet het geval. Hij adviseert in de evaluatie goed de behoefte van de ondernemers te inventariseren.

9. Rondvraag

De heer 5.1.2e feliciteert de provincies met de samenwerking in de gemeenschappelijke Top Dutch Campagne.

De heer 5.1.2e vertelt dat de investeringsvoorstellen die voor advies aan de IC voorgelegd worden vaak een hoog innovatief karakter hebben. Vanuit de IC wordt met de directie meegedacht over hoe er sturing gegeven kan worden aan de kwaliteit van de portefeuille en het evenwicht tussen innovatie en rendement op termijn. Veel investeringen creëren niet meteen omvangrijke directe werkgelegenheid. Het indirecte effect van de investeringen wordt niet gemeten, maar is zeker aanwezig. Bedrijven die zich in Noord-Nederland vestigen of innovatieve ontwikkelingen binnen bestaande bedrijven werken inspirerend en hebben aantrekkingskracht voor andere bedrijven om zich in deze regio te gaan vestigen.

De heer Brink zegt dat in de provincie Drenthe een economische koers is vastgesteld en stelt dat

daarop gestuurd zou kunnen worden.
De heer 5.1.2e zegt dat het ontwikkelbedrijf wellicht actiever ingezet kan worden om investeringen uit te lokken.

De heer 5.1.2e neemt met ingang van volgend jaar afscheid van EZK. Dit is zijn laatste AvA vergadering bij de NOM. De heer 5.1.2e dankt de heer 5.1.2e hartelijk voor de samenwerking. De heer 5.1.2e had binnen EZK de vaak lastige taak de belangen van de ROMs te behartigen en hun rol te verdedigen.
De heer 5.1.2e overhandigt de heer 5.1.2e als blijk van waardering een cadeau dat past binnen de financiële richtlijnen. De heer 5.1.2e dankt allen hartelijk voor de plezierige samenwerking in de periode waarbij hij als contactpersoon namens EZK bij de NOM betrokken is geweest.

10. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering.

ACTIELIJST

	Datum	Wat	Wie	Wanneer
1.	30-06-2016	Indexering beloningen RvC	AvA	AvA 2022

Groningen, 20 april 2018

Voor akkoord:

Staat der Nederlanden:	5.1.2e	.....
Provincie Groningen:	P.H.R. Brouns	.....
Provincie Fryslân:	S. de Rouwe	.....
Provincie Drenthe:	H. Brink	.....
5.1.2e (voorzitter)		.....
5.1.2e (secretaris)		.....

Jaarverslag 2018

Inhoudsopgave

1. Personalia . . . **3**

Personalia . . . 4

2. Verslag van de directie . . . **5**

Verslag van de directie . . . 6

3. Jaarrekening . . . **7**

Balans . . . 8

Winst- en verliesrekening . . . 9

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2018 . . . 10

Toelichting op de balans . . . 14

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen . . . 20

Toelichting op de winst- en verliesrekening . . . 21

Overige gegevens . . . 23

4. Controleverklaring . . . **24**

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant . . . 25

5. Bijlagen . . . **26**

Bijlage 1 Leden van de Investeringscommissie . . . 27

Bijlage 2 Participaties en Leningen . . . 28

Personalia

Personalia

Investeringscommissie

Drs. [redacted] (voorzitter)

Drs. [redacted]

Dhr. [redacted]

Dhr. [redacted]

Directie

Drs. [redacted] (namens N.V. NOM)

Investment Managers

Beide namens N.V. NOM:

Dhr. [redacted]

Dhr [redacted]

Verslag van de directie

Verslag van de directie

Sinds 2014 beheert de NOM het InnovatieFonds Noord-Nederland B.V. (IFNN). Het Innovatiefonds Noord-Nederland (hierna: IFNN) is een vroege fase investeringsfonds in Noord-Nederland gericht op projecten waarbinnen innovatieve producten, diensten en/of concepten ontwikkeld worden. Deze projecten komen zonder deze financiering niet of moeilijk van de grond. Het stimuleren van ondernemerschap en innovatie sluit aan bij de speerpunten uit Noord-Nederland. Het is voor de regio van groot belang om innovatie te blijven faciliteren en stimuleren. Met een investering vanuit het IFNN worden ondernemingen in staat gesteld om innovatieve projecten succesvol te realiseren.

Het IFNN heeft het afgelopen jaar circa tachtig aanvragen in behandeling genomen. De kwaliteit van de leads neemt toe waardoor de conversie is gestegen naar 5%. Dit betekent dat vier projecten een voorstel voor financiering hebben ontvangen. In totaal is één project gefinancierd en zitten er drie projecten in de contractuele fase richting een closing. Ook ontwikkelt een tweetal proposities zich goed richting investor ready fase. In totaal is in 2018 € 330.000 geïnvesteerd waarvan € 125.000 bij een nieuwe participatie en € 205.000 bij bestaande participaties. Dit heeft geleid tot of 7.960.000 aan uitgelokte investeringen.

De portefeuille bestaat uit 8 ondernemingen die actief zijn in de volgende sectoren:

Life Sciences & Health	2	(25%)
ICT	1	(12,5%)
Agrofood	1	(12,5%)
High Tech	1	(12,5%)
Chemie	1	(12,5%)
Energie	1	(12,5%)
Overige	1	(12,5%)

De directe werkgelegenheid bij portefeuillebedrijven bedraagt ultimo 2018 in totaal 27 FTE. Een tweetal bedrijven heeft dit jaar hun marktintroductie gehad en hebben een eerste omzet gerealiseerd. Drie bedrijven hebben mooie ontwikkelstappen gemaakt en verwachten in 2019 hun eerste omzet te realiseren. Verder zitten er twee bedrijven in moeilijkheden en is één bedrijf geliquideerd. Voor een vroege fase investeringsfonds ontwikkelt de portefeuille zich goed.

Medio 2018 is het IFNN geëvalueerd. Het IFNN scoort marktconform. De realisatie loopt achter op het oorspronkelijke plan. Dit heeft deels te maken met onrealistische verwachtingen en ook met de voorwaarden die gesteld zijn. Om in de toekomst beter te presteren moet de propositie van het IFNN aangescherpt worden. In 2019 zullen de verbeterpunten uitgewerkt worden om de opzet voor vroege fase financiering te optimaliseren. Doel voor 2019 is € 1.750.000 aan investeringen, waarvan € 1.500.000 bij zes nieuwe participaties.

Het jaarlijkse positieve of negatieve resultaat wordt conform de overeenkomst van geldlening bij- of afgeschreven van de lening. In 2018 is een nettoverlies geleden van € 582.265. Dit wordt volgens afspraak afgeboekt van de lening. Het resultaat van ontvangen rente en provisies en de dotatie voorzieningen is -€ 370.956. Aan de portefeuillebedrijven is inmiddels in totaal € 1.666.957 uitgekeerd, waarvan € 327.500 als achtergestelde lening. In totaal is er aanvullend nog € 700.000 gecommitteerd.

Door voldoende te innoveren blijven bedrijven en sectoren zichzelf vernieuwen. Innovatie zorgt er ook voor dat er antwoorden worden gevonden op de (maatschappelijke) problemen van vandaag en morgen. Het niveau van gecommitteerde financieringen is lager dan oorspronkelijk verwacht. Er zijn wel voldoende aanknopingspunten voor verbetering. Het IFNN gaat daar in 2019 verder aan werken.

Groningen, 26 april 2019

Directie InnovatieFonds Noord-Nederland B.V.

0298 310626

Jaarrekening

Balans

Voor verwerking resultaat

Bedragen in euro

		2018		2017
ACTIVA				
Vaste activa				
Financiële vaste activa				
Effecten (1 t/m 2)	629.183		759.873	
		629.183		759.873
Vlottende activa				
Overige vorderingen (3)	-		-	
Liquide middelen (4)	17.988.358		18.440.171	
		17.988.358		18.440.171
TOTAAL ACTIVA		18.617.541		19.200.044
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Aandelenkapitaal (5)	1		1	
Onverdeeld resultaat (6)	-		-	
		1		1
Langlopende schulden				
Lening EZ + Provincies (7)	14.912.036		15.139.560	
Te egaliseren exploitatiesubsidie (8)	3.654.291		4.009.031	
		18.566.327		19.148.591
Kortlopende schulden				
Crediteuren (9)	51.213		43.997	
Overige kortlopende schulden (10)	-		7.455	
		51.213		51.452
TOTAAL PASSIVA		18.617.541		19.200.044

Winst- en verliesrekening

Bedragen in euro

		2018		2017
Opbrengsten				
Rente- en provisiebaten (11)	15.516		17.419	
		15.516		17.419
Kosten				
Saldo dotatie aan voorziening financiële vaste activa (12)	386.472		243.831	
Algemene kosten (13)	-582.265		-375.024	
Beheerkosten (14)	211.309		148.612	
		15.516		17.419
Resultaat vóór belastingen		-		-
Belastingen (15)		-		-
Resultaat na belastingen		-		-

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2018

Algemeen

De onderneming, gevestigd te Groningen aan de Paterswoldseweg 810 en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 02075235, is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen voor 100% in het bezit zijn van de N.V. NOM. Uitgangspunt van het InnovatieFonds Noord-Nederland is de ondernemer in staat te stellen een innovatief idee naar de markt te brengen door het financieren in de vorm van een aandelenkapitaal of achtergestelde lening.

Verslagleggingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor waardering

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de winst- en verliesrekening zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.
De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming.

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van het IFNN zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Stelsel- en schattingswijzigingen

Er hebben zich in 2018 geen stelsel-/ schattingswijzigingen voorgedaan.

Grondslagen voor waardering

0298 310626

Financiële vaste activa

De overige effecten bestaan uit participaties, vorderingen op participaties en overige leningen. Aandelenparticipaties worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde, onder aftrek van voorzieningen die worden gevormd als de situatie bij de betrokken ondernemingen daartoe aanleiding geeft. Deze waardering tegen kostprijs heeft tot gevolg dat waardestijgingen van participaties niet in de cijfers tot uitdrukking komen. Om een nader inzicht te geven in de verandering van de waarde van de participatieportefeuille wordt in de toelichting op de balans de benaderde marktwaarde vermeld. De benaderde marktwaarde is de beste inschatting die de NOM maakt van een mogelijke transactieprijs in een vrije markt onder de gegeven omstandigheden van de betreffende participatie. Voor aandelenparticipaties geldt een concrete exit-strategie.

De benaderde marktwaarde van de aandelenparticipaties komt tot stand middels het portefeuillebeheermodel (Fista). Middels Fista wordt een cijfermatige benadering van de marktwaarde gevolgd en is sprake van meerdere financiële waarderingsmethodieken. Het model sluit zoveel mogelijk aan op de uitgangspunten van de IPEV (International Private Equity and Venture Capital) echter omdat de portefeuille voor een groot deel bestaat uit start ups en bedrijven in ontwikkeling wijken wij daar waar nodig af van deze richtlijn, passend bij de doelgroep. De waardering vindt plaats op basis van de meest objectief mogelijke inschatting (zoals recente transacties). Indien de informatie niet voorhanden is, vindt de waardering plaats op basis van een multiple-benadering, dan wel op basis van intrinsieke waarde van de participaties. De keuze en hoogte van de multiple is gebaseerd op basis van de beste inschatting van het management. Een aanpassing in de keuze en omvang van de multiple kan leiden tot een (materiële) afwijking van de benaderde marktwaarde. De waardering komt gestandaardiseerd en consistent tot stand.

De leningen betreffen zowel leningen aan participaties als leningen aan ondernemingen waarin de NOM niet participeert. Het betreft hier, behoudens uitzonderingsgevallen, (converteerbare) achtergestelde leningen. De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten (indien materieel). Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van het IFNN gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de onderneming garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Voorziening participaties, leningen aan participaties en overige leningen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waarde- verminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald op basis van een beoordeling van de resultaten in het verleden, de te verwachten toekomstige resultaten, het management, de organisatie, de uniekheid van het product en/of de productontwikkeling, de marktpositie en de ontwikkelingen in deze. Wanneer de boekwaarde van een actief naar verwachting niet terugverdiend kan worden, zal er een voorziening worden gevormd voor het verschil tussen de boekwaarde en de te verwachten realiseerbare waarde.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente-inkomsten ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Het InnovatieFonds Noord-Nederland is met de financiers, zijnde Ministerie van Economische Zaken, Provincie Groningen, Provincie Drenthe, Provincie Fryslân, een overeenkomst van geldlening aangegaan, waarin is overeengekomen:

Indien in enig boekjaar sprake is van een verlies (onder meer als gevolg van afboekingen op de waardering van participaties), afboekingen op aan doelondernemingen verstrekte geldleningen en kosten voor het beheer van het InnovatieFonds Noord-Nederland, dan zal dat verlies afgeschreven worden op het bedrag van de geldlening verstrekt door partijen en als bate worden verantwoord in de winst- en verliesrekening van IFNN B.V. over dat boekjaar.

Indien in enig boekjaar sprake is van een winst, dan zal deze winst worden bijgeschreven op het bedrag van de geldlening en als een last worden verantwoord in de winst- en verliesrekening van IFNN B.V. over dat boekjaar.

Bovenstaande afspraken gelden alleen voor de activiteiten die nu worden verricht door het IFNN en niet voor eventuele toekomstige activiteiten.

Opbrengstverantwoording

Opbrengsten worden alleen verantwoord als er een redelijke zekerheid bestaat dat toekomstige voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en dat deze voordelen betrouwbaar kunnen worden geschat.

Rente- en provisiebaten

Rentebaten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa.

Diensten

Opbrengsten van verleende diensten worden in de winst- en verliesrekening als netto-omzet opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden. De opbrengsten van diensten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn verricht.

Personele en overige kosten

De kosten worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Saldo dotaties aan de voorziening voor financiele vaste activa

Voor oninbaarheid van leningen wordt een voorziening gevormd. Toevoegingen aan deze voorziening komen ten laste van het resultaat.

Rentelasten

0298 310626

Rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

De vennootschap is met ingang van 1 januari 2016 op grond van de 'Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen' belastingplichtig geworden voor de Vennootschapsbelasting.

0298 310626

Toelichting op de balans

Bedragen in euro

Financiële vaste activa

1. Participaties

			2018		2017
	Saldo per aanvang boekjaar		1.114.453		840.000
Bij:	Nieuwe Participaties	125.004		194.453	
			125.004		194.453
Bij:	Uitbreidingen	100.000		80.000	
			100.000		80.000
Af:	Faillissementen/Liquidaties	-300.000		-	
			-300.000		-
	Saldo per 31 december		1.039.457		1.114.453
Af:	Voorziening		420.000		420.000
			619.457		694.453

De benaderde marktwaarde van de participaties bedroeg ultimo 2018 € 699.777 (2017: € 1.034.224).

Het verloop van de voorzieningen op de participaties was als volgt:

	2018		2017
Saldo per aanvang boekjaar		420.000	300.000
Dotatie t.l.v. resultaat i.v.m. waardeveranderingen	300.000		120.000
		300.000	120.000
Vrijval door desinvestering/afboekingen/ faillissementen	-300.000		-
		-300.000	-
Voorziening per 31 december		420.000	420.000

2. Leningen u/g

			2018		2017
	Saldo per aanvang boekjaar		189.251		90.347
Bij:	Nieuwe leningen	75.000		122.500	
			75.000		122.500
Bij:	Uitbreiding leningen	30.000		10.000	
			30.000		10.000
Bij:	Mutatie saldo bijgeschreven rente	13.756		14.821	
			13.756		14.821
Af:	Ontvangen aflossingen	-		-48.417	
			-		-48.417
Af:	Afboekingen/faillissementen	-217.354		-	
			-217.354		-
	Saldo per 31 december		90.653		189.251
Af:	Voorziening		-80.927		-123.831
			9.726		65.420

Het verloop van de voorzieningen op de leningen was als volgt:

		2018		2017
Saldo per aanvang boekjaar		123.831		-
Dotatie t.l.v. resultaat i.v.m. waardeveranderingen	86.472		123.831	
		86.472		123.831
Vrijval door desinvestering/afboekingen/ faillissementen	-129.376		-	
		-129.376		-
Voorziening per 31 december		80.927		123.831

Het InnovatieFonds Noord-Nederland heeft in 2018 twee achtergestelde leningen verstrekt. Het gemiddelde rentepercentage is 10% (2017: 10,1%).

Vlottende activa

3. Overige Vorderingen

	2018		2017	
Te ontvangen interest op liquide middelen	-		-	
		-		-

4. Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

	2018		2017	
RC Rabobank	1.388,358		18.440,171	
RC Provincie Groningen	16.600,000		-	
		17.988,358		18.440,171

Eigen vermogen

5. Aandelenkapitaal

	2018		2017	
Gestort aandelenkapitaal	1		1	
		1		1

6. Onverdeeld resultaat

	2018		2017	
Saldo per aanvang boekjaar		-		-
Resultaat vorig boekjaar	-		-	
Resultaat boekjaar	-		-	
		-		-
Saldo per 31 december		-		-

Langlopende Schulden

7. Lening EZ + Provincies

	2018		2017	
Lening EZ+ Provincies	15.139.560		15.159.844	
Rentelasten IFNN	354.740		354.740	
Vrijval ten gunste van het resultaat	-582.264		-375.024	
		14.912.036		15.139.560

De lening EZ + Provincies betreft een nominale lening van € 20 miljoen waarover 0% rente wordt berekend en conform de overeengekomen leningsovereenkomst afgelost dient te zijn op 1 mei 2029. Er zijn geen afspraken gemaakt over structurele aflossingen tot 1 mei 2029. Het IFNN treedt in overleg met haar financiers over het maken van nadere afspraken inzake de wijze en mate van terugstorting, indien op 1 mei 2024 het vrij beschikbare bedrag door het IFNN niet volledig is aangewend .

De lening is bij de eerste verwerking in 2016 tegen reële waarde gewaardeerd. Bij deze bepaling van de reële waarde zijn een aantal uitgangspunten gehanteerd, zoals de rentevoet waarmee de toekomstige kasstromen contant zijn gemaakt (9,3%), de slagingskans van de starters (20%) en de toekomstige exploitatiekosten. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een reële waarde van de lening van € 15,5 miljoen.

Jaarlijks wordt een rentelast ten hoogte van de exploitatiesubsidie op de lening bijgeboekt (de effectieve-rentemethode) , waardoor de lening op 1 mei 2029 in principe weer € 20 miljoen bedraagt. De € 20 miljoen betreft het bedrag zonder rekening te houden met eventuele bij- en afboekingen gedurende de looptijd van de lening, zoals hiervoor toegelicht.

8. Te egaliseren exploitatiesubsidie

	2018		2017	
Te egaliseren exploitatiesubsidie	4.009.031		4.363.771	
Exploitatiesubsidie	-354.740		-354.740	
		3.654.291		4.009.031

Het verschil tussen de oorspronkelijke lening van € 20 miljoen en de reële waarde van de lening eind 2016 is opgenomen als te egaliseren exploitatiesubsidie. Over de periode 10-08-2016 (ontvangst lening) t/m 01-05-2029 (datum aflossing lening) valt het restant pro rata vrij. De vrijval wordt jaarlijks verwerkt als exploitatiesubsidie in de verlies- en winstrekening. Per 1 mei 2029 is de te egaliseren exploitatiesubsidie nihil.

Kortlopende schulden

9. Crediteuren

	2018	2017
Crediteuren	51.213	43.997

10. Overige kortlopende schulden

Alle vorderingen/schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

	2018	2017
Overige schulden	-	7.456

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Stortingsverplichtingen

Ultimo 2018 is er een bedrag van € 700.000 aan intern geaccordeerde stortingsverplichtingen gecommitteerd.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen ná balansdatum voorgedaan, die aanleiding geven tot het wijzigen van de jaarrekening.

Fiscaal verrekenbare verliezen

Van de niet gewaardeerde verrekenbare tijdelijke verschillen en compensabele verliezen per 31 december 2018 ten bedrage van € 710.940 is het (nog) niet waarschijnlijk dat toekomstige fiscale winst beschikbaar komt ter compensatie of dat verrekeningsmogelijkheden kunnen worden benut.

0298 310626

Toelichting op de winst- en verliesrekening

Bedragen in euro

Opbrengsten

11. Rente- en provisiebaten

	2018		2017	
Rente leningen	15.516		17.223	
Rente depositos	-		196	
		15.516		17.419

Kosten

12. Saldo dotatie voorziening aan financiële vaste activa

	2018		2017	
Dotatie aan voorziening op participaties	300.000		120.000	
Dotatie aan voorziening leningen u/g	86.472		123.831	
		386.472		243.831

13. Algemene kosten

	2018		2017	
Rentelasten IFNN	354.740		354.740	
Vrijval lening geldverstrekkers	-582.265		-375.024	
Exploitatiesubsidie	-354.740		-354.740	
Overige kosten	-		-	
		-582.265		-375.024

De rentelast van het IFNN wordt bijgeschreven op de lening van de Ministerie van Economische Zaken en de 3 noordelijke Provincies. De vrijval lening geldverstrekkers betreft het nettoverlies van 2018 (€ 582.265) en wordt in mindering gebracht op de lening. De overige kosten betreft de vrijgevallen exploitatiesubidie, gelijk aan de rentelast.

14. Beheerkosten

	2018		2017	
Doorbelaste beheervergoeding NV NOM	184.334		112.970	
Beheerkosten	13.717		17.199	
Accountants- en fiscale kosten	10.556		18.426	
Overige kosten	2.702		17	
		211.309		148.612

15. Belastingen

	2018		2017	
Resultaat vóór belastingen	-		-	
Latente vennootschapsbelasting	-		-	
Acute vennootschapsbelasting huidig boekjaar	-		-	
Vennootschapsbelasting voorgaande boekjaren	-		-	
Belasting over het resultaat		-		-

Het IFNN verwacht over 2018 geen acute Vpb last.

Doorbelasting personeelskosten

De Investmentmanagers (1,5 fte) van het InnfovatieFonds Noord-Nederland B.V. zijn in dienst bij de N.V. NOM. In 2018 is een totaalbedrag van € 184.334 aan personeelskosten doorbelast door de NOM aan het InnovatieFonds Noord-Nederland.

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2018 waren er geen werknemers in dienst bij het InnovatieFonds Noord-Nederland B.V. (2017: 0).

Voorstel resultaatbestemming

Het te bestemmen resultaat is nihil.

Groningen, 26 april 2019

Directie

5.1.2e

Overige gegevens

Statutaire regeling inzake de winstbestemming

In artikel 12 van de statuten is bepaald dat de algemene vergadering is bevoegd tot bestemming van de winst die door de vaststelling van de jaarrekening is bepaald en tot vaststelling van de uitkeringen.
De houders van de preferente aandelen hebben recht op een dividenduitkering voor zover het eigen vermogen groter is dan de reserves die krachtens de wet en de statuten moet worden aangehouden.

0298 310626

Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering van Innovatiefonds Noord-Nederland B.V.

Verklaring over de jaarrekening 2018

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van Innovatiefonds Noord-Nederland B.V.

Bijlagen

Bijlage 1 Leden van de Investeringscommissie

De leden van de investeringscommissie:

Drs. 5.1.2e (1955)

- Voorzitter investeringscommissie
- Benoemd in 2016. Einde eerste termijn: 2020
- Overige (bestuurs)functies: DGA Solstice Management B.V. te Hasselt (Overijssel), Commissioner PT Wahana Vinyl Nusantara (Indonesië), Non-Executive Director Taatisolar Namibia (PTY) Ltd. (Namibië)

Dhr. 5.1.2e (1962)

- Lid investeringscommissie
- Benoemd 2018. Einde eerste termijn 2022
- Overige (bestuurs)functies: Algemeen directeur Arco Meubelfabriek B.V., Lid RvC Dille & Kamille, Lid RvA Het Scheepvaartmuseum Amsterdam

Dhr. 5.1.2e (1983)

- Lid investeringscommissie
- Benoemd 2018. Einde eerste termijn 2022
- Overige (bestuurs)functies: CCO Frank BV, Lid RvT Stichting Groninger Forum, Penningmeester Stichting Noordelijk Online Ondernemers

Drs. 5.1.2e (1966)

- Lid investeringscommissie
- Benoemd 2016. Einde eerste termijn 2020
- Overige (bestuurs)functies: CEO van het Bionica Innovatie en Expertisecentrum (handelsnaam van Human Affairs & Innovation)

Medio 2018 is de heer 5.1.2e teruggetreden als lid van de IC.

Alle IC leden hebben de Nederlandse nationaliteit.

0298 310626

Bijlage 2 Participaties en Leningen

Participaties en leningentabel

Sinds	#	Naam en vestigingsplaats	Aard van het bedrijf	%	Aantal werknemers

Sinds	#	Naam en vestigingsplaats	Aard van het bedrijf	%	Aantal werknemers
[redacted]					

5.1.1c

AGENDA

Agenda voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van NV NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland, te houden op vrijdag 26 april 2019 om 11.00 uur ten kantore van NV NOM in Groningen.

1. Opening

2. Notulen van de AvA van 20 april 2018 — Bijlage 1

3. Jaarverslag en jaarrekening 2018 — Bijlage 2
   Ter bespreking en vaststelling
   Conform artikel 23, vierde lid van de Statuten wordt het jaarverslag en de jaarrekening ter bespreking en vaststelling voorgelegd aan de algemene vergadering.

4. Resultaatsbestemming
   Ter vaststelling
   Voorgesteld wordt het resultaat 2018 toe te voegen aan/ten laste te brengen van de algemene reserve.

5. Decharge van de directie
   Ter goedkeuring
   Voorgesteld wordt decharge te verlenen aan de directie voor het in 2018 gevoerde beleid.

6. Decharge Raad van Commissarissen
   Ter goedkeuring
   Voorgesteld wordt decharge te verlenen aan de Raad van Commissarissen voor het toezicht op de directie in 2018.

7. Samenstelling Raad van Commissarissen
   Ter goedkeuring
   a) Mevrouw [redacted] is aftredend en herbenoembaar.
      Het voorstel is mevrouw [redacted] opnieuw te benoemen.
   b) De heer [redacted] is aftredend en herbenoembaar.
      Het voorstel is de heer [redacted] opnieuw te benoemen.

8. Investeringscommissie
   Ter goedkeuring
   Voorgesteld wordt om, in plaats van drie oproepbare leden in de IC te benoemen, de IC de mogelijkheid te geven ad hoc deskundigheid in te roepen. — Bijlage 3

9. Voorstel procedure tot benoeming externe accountant
   Ter goedkeuring
   De Raad van Commissarissen en directie stellen voor over te gaan tot benoeming van Accon AVM als externe accountant voor het boekjaar 2019.

10. Innovatiefonds Noord-Nederland
    Ter kennisname
    Het jaarverslag en de jaarrekening 2018 worden ter kennisname voorgelegd aan de algemene vergadering. Bijlage 4

11. Benoeming directeur NOM
    De voorzitter van de RvC zal de huidige stand van zaken toelichten.

12. Rondvraag en sluiting

MEMO

N.V. NOM
Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

Correspondentieadres
Postbus 424
9700 AK Groningen

Bezoekadres
Paterswoldseweg 810
9728 BM Groningen

AAN	:	Aandeelhouders NOM
AFKOMSTIG VAN	:	Directie
DATUM	:	12 april 2019
BETREFT	:	Kapitaalstorting

In aanloop naar de aandelentransactie die eind 2016 heeft plaatsgevonden, waarbij de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe gezamenlijk 50% van de aandelen NOM in hun bezit hebben gekregen, zijn afspraken gemaakt over het kapitaal dat de NOM nodig heeft om haar werk goed te kunnen doen. Destijds is besproken dat er tenminste € 30 miljoen aan liquide middelen beschikbaar moet zijn om, na aftrek van aangegane verplichtingen, nieuwe investeringen in Noordelijke bedrijven te kunnen doen. Al enige tijd zijn de liquide middelen van de NOM onder dit niveau gezakt.

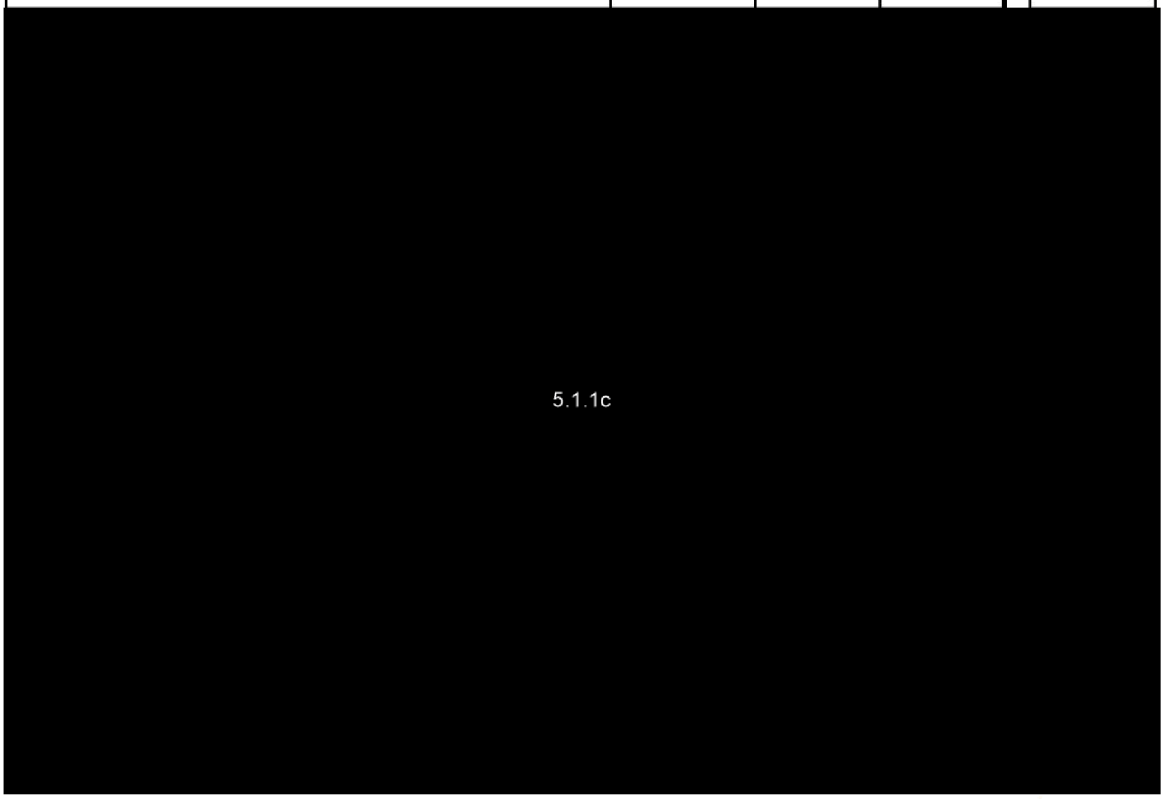
In onderstaande cash flow forecast wordt duidelijk gemaakt dat wij ultimo 2021 circa €15 miljoen additioneel kapitaal nodig hebben om boven de ondergrens te blijven. Ons inziens zijn er drie mogelijke manieren om dat te bewerkstelligen:

- Een additionele kapitaalstorting van €15 miljoen door de aandeelhouders, waarin zij ieder pro rate parte hun deel doen. Voordeel hiervan is dat het een zuivere transactie is. Het nadeel is dat daarvoor door aandeelhouders nieuwe middelen vrijgemaakt moeten worden. Daarvoor zijn dan met name bij de Provinciale Staten overtuigende argumenten nodig.
- Omzetten van de huidige lening van aandeelhouders aan IFNN in een kapitaalstorting. Ultimo 2018 is er bij IFNN een bedrag van €17,9 miljoen aan liquide middelen aanwezig met daar tegenover €0,7 miljoen aan verplichtingen. Belangrijk voordeel is dat hiervoor geen nieuwe middelen vrijgemaakt hoeven worden en dat het een zuivere transactie is. Voorwaarde is dan wel dat innovatie financiering een reguliere financieringsvorm van de NOM wordt.
- Laten doorzaken van de lening aan IFNN naar de NOM. Daarvoor moeten de voorwaarden voor de lening worden aangepast aan het nieuwe doel. Bovendien moet een oplossing worden gezocht voor de formule die nu geldt om eventuele verliezen weg te boeken. Een belangrijk nadeel is dat het NOM fonds een hybride financiering krijgt. Een voordeel is dat besluitvorming bij de aandeelhouders wellicht eenvoudiger ligt dan de andere twee opties.

Onze voorkeur gaat duidelijk uit naar de tweede optie, omdat daarmee het probleem van de liquide middelen wordt opgelost zonder dat er nieuw kapitaal nodig is en dit tegelijkertijd geen additionele complexiteit oplevert.

Tel. 050 - 521 44 44
E-mail: info@nom.nl
Internet: www.nom.nl
KvK nr. 02032331
IBAN: [redacted] 5.1.5
BIC: RABONL2U
BTW nr. NL8045.21.086.B.01

Kasstroomoverzicht Meerjarig	2019	2020	2021	2019 Q1

* Gemiddelde over afgelopen 4 jaar

De verwachte kasstromen voor de komende 3 jaar. Ter verduidelijking is in de laatste kolom de status ultimo Q1 2019 weergegeven. Duidelijk is dat op dat moment het niveau van de committeringen hoger lag dan het langjarig gemiddelde en daarmee de vrije ruimte om te investeren tot minder dan € 9 miljoen is gedaald. De verwachte inkomsten van het Financieringsbedrijf zijn op het gemiddelde van de afgelopen 4 jaar gezet, dat kan ook aanzienlijk lager zijn. Daarmee is er een aanzienlijk risico dat wij al in dit jaar op een niveau vrij beschikbare liquide middelen komen dat voor ons onwerkbaar wordt. Dat zou betekenen dat wij wellicht niet alle ondernemingen kunnen financieren die daarvoor wel in aanmerking gekomen zouden zijn.

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; Erik Bos[5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Fri 4/19/2019 7:58:29 AM
Subject: RE: AvA NOM
Received: Fri 4/19/2019 7:58:30 AM
19-4-2019 GS nota AvA NOM.docx
Bijlage 7. 19-4-2019 Annotatie AVA NOM.docx

Hoi 5.1.2e,
Hierbij de gewijzigde stukken.
Excuus voor de late wijzigingen en bedankt voor het verwerken.
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: vrijdag 19 april 2019 8:48
Aan: 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e
Onderwerp: FW: AvA NOM
Urgentie: Hoog
Hallo 5.1.2e,
Krijg ik de annotatie vandaag z.s.m.?
Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: donderdag 18 april 2019 16:36
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: AvA NOM
Hallo 5.1.2e,
Ik zou kiezen voor één compleet vertrouwelijk stuk.
Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: donderdag 18 april 2019 16:31
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: AvA NOM
Hoi 5.1.2e,
Van 5.1.2e kreeg ik de vraag of GS niet moet instemmen met de annotatie voor de Ava NOM. Dat de annotatie nu niet bij het GS-stuk zit, is besproken in het oho. Het leek ons niet handig dat toe te voegen aan een openbaar besluit.
De annotatie moet wel door GS ingezien kunnen worden. Volgens mij zijn daarvoor twee opties. Het hele stuk incl de annotatie onder de vertrouwelijke stukken plaatsen of de annotatie onder de 6-stukken en de gs-nota te laten zoals die is.
Hoe zien jullie dit?
Groeten, 5.1.2e
Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e
Team Communicatie
provincie Drenthe
www.provincie.drenthe.nl
T: (0592) 5.1.2e
M: 5.1.2e
E: 5.1.2e @drenthe.nl

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

GS-stuk

Algemene gegevens	
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e, tst. 5.1.2e
Team	Economie
Datum	vrijdag 19 april 2019
Uiterste behandeldatum in GS: 23 april 2019 *Toelichting: in verband met besluitvorming tijdens de AvA op 26 april*	

Teammanager
Erik Bos
Paraaf en advies *Akkoord:* *Bespreken:*

Verwijzing naar speerpunt collegeakkoord/programma begroting
2. Economisch Drenthe / 2. Regionale economie

Akkoord portefeuillehouder
Henk Brink

Intern voorbereid met
1. 5.1.2e 5.1.2e (eigenaarsrol BC)
2. 5.1.2e 5.1.2e (regisseursrol BC)
3.

Akkoord provinciesecretaris
Wim Brenkman

Archivering	
Datum:	*Registratienummer:*
	nr.
	nr.
	nr.

Communicatie
Openbaar: Nee
Persbericht: Nee
Bekendmaking: Niet van toepassing

Onderwerp

Algemene vergadering van Aandeelhouders NV NOM 26 april 2019

Advies

1. Gedeputeerde Henk Brink aan te wijzen om namens de provincie Drenthe op te treden in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van NV NOM op 26 april 2019.
2. In te stemmen met de annotatie bij de agenda voor deze aandeelhoudersvergadering.
3. Bij eventuele verhindering van gedeputeerde Brink als ambtelijk vertegenwoordiger mevrouw 5.1.2e 5.1.2e te machtigen om namens de provincie Drenthe in de AvA op te treden en de bijgevoegde machtiging te tekenen.

Beslissing GS

Inleiding

a. Algemeen
Op vrijdag 26 april 2019 staat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van NV NOM gepland. De provincie Drenthe is aandeelhouder van de NOM en heeft voor deze vergadering een uitnodiging en vergaderstukken ontvangen. Op 2 april heeft een ambtelijk vooroverleg plaatsgevonden. Ter voorbereiding op deze aandeelhoudersvergadering leggen wij de stukken aan u voor, met bijbehorende annotatie. Belangrijk discussiepunt is de waardering van de aandelen van de NOM, waarbij o.b.v. de Jaarrekening 2018 het eigen vermogen en de stille reserves berekend kunnen worden. Dit jaar is de verwachting dat de waardering van de aandelen, zoals in die in de provinciale balans zijn opgenomen naar beneden moet worden bijgesteld.
De jaarrekening heeft op het moment van schrijven nog geen goedkeurende verklaring van de accountant, omdat men verwacht dat er nog een paar wijzigingen in de portefeuille plaats zullen vinden die betrekking hebben op het boekjaar 2018.

De NOM heeft over het boekjaar 2018 een negatief resultaat behaald van € 2,8 miljoen. Het resultaat van de NOM wordt bepaald door de som van twee afzonderlijke bedrijfsonderdelen, te weten het financieringsbedrijf (=NOM Finance) en het ontwikkelbedrijf (= NOM Business Development en Foreign Direct Investment). Het algemene beeld is dat zowel het financieringsbedrijf als het ontwikkelbedrijf een negatief resultaat hebben gehaald. Het financieringsbedrijf financiert in principe de apparaatskosten vanuit dividend- en renteopbrengsten en verkoopwinsten van participaties zonder aanvullende middelen van overheden. Dit jaar hebben echter vrijwel geen exits plaatsgevonden en moesten deelnemingen/leningen wel worden voorzien, waardoor de een nadeel is ontstaan. Het financieringsbedrijf heeft over boekjaar 2018 een verlies gemaakt van € 2,8 miljoen. Het resultaat van het ontwikkelbedrijf sluit op € 0,-. Dit 'nulresultaat' is mogelijk dankzij inzet van de additionele financiering door de aandeelhouders uit de in 2016 hiervoor gereserveerde € 4 miljoen (onderhandelingsresultaat aandelentransactie). In 2018 gaat het om een bedrag van € 1.025.000,- (2017: € 841.000,- 2016: €591.000,-). Er is nu nog € 1.543.000,- beschikbaar voor komende jaren.

De benaderde marktwaarde van de huidige participatieportefeuille van de NOM is wederom fors afgenomen. De benaderde marktwaarde wordt berekend door toepassing van een algemene waarderingssystematiek gebaseerd op de meest recente waarderingsinformatie van de betreffende participaties. Het risico op afwaarderen van ons aandelenbelang in de NOM, door een lagere marktwaarde dan de aankoopprijs, is dit jaar wel aan de orde, omdat de afname van het totaal vermogen inclusief de stille reserves niet meer worden gecompenseerd vanwege de compensatie afspraak met het Ministerie van EZK bij de overname van aandelen.

b. Europese aspecten
Niet van toepassing.

c. Economie/werkgelegenheid
Niet van toepassing.

d. Participatie
NV NOM, de aandeelhouders: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, provincie Groningen en provincie Fryslân en de accountant van de NOM: Accon AVM.

Advies

1. Gedeputeerde Henk Brink aan te wijzen om namens de provincie Drenthe op te treden in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van NV NOM op 26 april 2019.
2. In te stemmen met de annotatie bij de agenda voor deze aandeelhoudersvergadering.
3. Bij eventuele verhindering van gedeputeerde Brink als ambtelijk vertegenwoordiger mevrouw 5.1.2e 5.1.2e te machtigen om namens de provincie Drenthe in de AvA op te treden en de bijgevoegde machtiging te tekenen.

Doelstelling uit de begroting

2.2.01 Stimulering van innovatief ondernemerschap en ondernemersklimaat

Argumenten

1.1. Gedeputeerde Henk Brink heeft NV NOM in zijn portefeuille.
2.1. *In deze annotatie wordt per agendapunt een korte toelichting gegeven en wordt ingegaan op de aandachtspunten en beslispunten tijdens de aandeelhoudersvergadering.*

Tijdsplanning

De AvA vindt plaats op vrijdag 26 april van 11.00-13.00 uur op kantoor van de NOM, Paterswoldseweg 810 te Groningen.

Financiën

Het eventueel te nemen verlies wegens de lagere waardering van de NOM-aandelen is in de Jaarrekening 2018 van de provincie verwerkt.

Bijlagen

Bijlagen
1. Agenda AvA NOM 26 april 2019
2. Notulen AvA NOM 20 april 2018
3. Jaarverslag en jaarrekening NV NOM 2018 (versie 12-4-2019)
4. Memo deskundigenpool Investeringscommissie
5. Jaarverslag en jaarrekening IFNN 2018

6. Machtiging 5.1.2e
7. Annotatie

*Kant*tekeningen

aan Gedeputeerde Staten van Drenthe

Risico's

Niet van toepassing.

Kanttekeningen vanuit de organisatie

Niet van toepassing.

Tekst openbare besluitenlijst

Niet van toepassing.

NV NOM organiseert zelf de communicatie rondom het jaarverslag 2018.

ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS NV NOM

Datum	**Vrijdag 26 april 2018**
Tijd	**11.00 tot 13.00 uur**
Locatie	**Kantoor NOM, Paterswoldseweg 810, Groningen**

AGENDA	**ANNOTATIE + ADVIES**
1. Opening	n.v.t.
2. Vaststelling notulen AvA 20 april 2018 **Bijlage 1**	De notulen geven een waarheidsgetrouw beeld van datgene dat besproken en besloten is. **Voorstel**: • In te stemmen met vaststelling van de notulen en ter vergadering tekenen voor akkoord.
3. Jaarverslag en Jaarrekening 2018 **Bijlage 2**	**Annotatie Jaarverslag 2018 (stand 12 april 2019)** • Resultaten: FDI (acquisitie): 9 succesvolle projecten/acquisities, BD: 13 projecten met 20 bedrijven, NOM fondsen + beheerde fondsen: €20 miljoen geïnvesteerd (NOM fondsen €9,7 miljoen). Alle afdelingen bij elkaar hebben gewerkt aan 74 business cases, waarbij 81 bedrijven betrokken waren. Samen leidt het tot 512 arbeidsplaatsen en €781 miljoen aan investeringen. FDI heeft aan 73 leads gewerkt waar €617 miljoen investeringen en 350 nieuwe arbeidsplaatsen uit zijn gekomen. • Het project Connectivity North is beëindigd door een gebrek aan business cases. In dit project zat geen cofinanciering van de provincies (alleen EFRO). • Net als bij het MKB Fonds wordt de steeds groter wordende coördinerende rol bij financieringen ook bij de NOM genoemd. • Er zijn weinig exits geweest, maar dit heeft wel continu aandacht van de afdeling Finance. Men

- kijkt bij het aangaan van een nieuwe financiering al wanneer het juiste moment zou zijn om er weer uit te stappen. Maar het moment moet goed zijn, zowel financieel voor de NOM als voor het bedrijf zelf.

Annotatie Jaarrekening NOM 2018

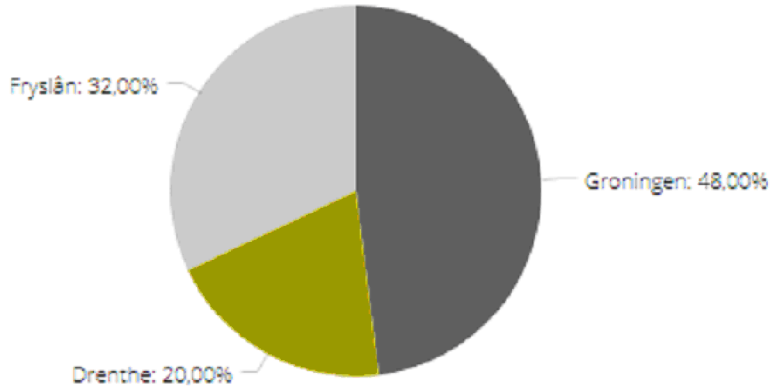
- De NOM heeft over het boekjaar 2018 een negatief resultaat behaald van € 2,8 miljoen. Het resultaat van de NOM wordt bepaald door de som van twee afzonderlijke bedrijfsonderdelen, te weten het financieringsbedrijf (=NOM Finance) en het ontwikkelbedrijf (= NOM Business Development en Foreign Direct Investment).
- Het algemene beeld is dat zowel het financieringsbedrijf als het ontwikkelbedrijf een negatief resultaat hebben gehaald. Het financieringsbedrijf financiert in principe de apparaatskosten vanuit dividend- en renteopbrengsten en verkoopwinsten van participaties zonder aanvullende middelen van overheden. Dit jaar hebben echter vrijwel geen exits plaatsgevonden en moesten deelnemingen/leningen wel worden voorzien, waardoor de een nadeel is ontstaan.
- Het financieringsbedrijf heeft over boekjaar 2018 een verlies gemaakt van € 2,759 miljoen.
- Het nadeel is ontstaan door het treffen van voorzieningen op financiële deelnemingen en achterblijvende opbrengsten op participaties. Het ontvangen dividend en rentebaten is op niveau gebleven.
- In totaal heeft de NOM in 2017 voor een totaalbedrag van € 8,1 miljoen geïnvesteerd in 32 bedrijven (14 nieuwe bedrijven en 18 bedrijven uit bestaande portefeuille). De investeringsdoelstelling voor 2017 (€8 – 12 miljoen) is daarmee gehaald.
- Het resultaat van het ontwikkelbedrijf sluit op € 0,-.
- Dit 'nulresultaat' is mogelijk dankzij inzet van de additionele financiering door de aandeelhouders uit de in 2016 hiervoor gereserveerde € 4 miljoen (onderhandelingsresultaat aandelentransactie). In 2018 gaat het om een bedrag van € 967.000 (2017: € 841.000 2016: €591.000). Er is nu nog € 1.601.000 beschikbaar voor komende jaren.
- De liquiditeitspositie van de NOM is in 2018 verder afgenomen, met name doordat er vrijwel

	• geen exits hebben plaatsgevonden. • Het Eigen Vermogen van de NOM is afgenomen van € 59 miljoen naar € 56,5 miljoen (het doelvermogen is € 39,4 miljoen). • De benaderde marktwaarde van de huidige participatieportefeuille van de NOM is wederom fors afgenomen. Van € 67 miljoen naar € 56,2 miljoen. De benaderde marktwaarde wordt berekend door toepassing van een algemene waarderingssystematiek gebaseerd op de meest recente waarderingsinformatie van de betreffende participaties. • Het risico op afwaarderen van ons aandelenbelang in de NOM, door een lagere marktwaarde dan de aankoopprijs, is dit jaar wel aan de orde, omdat de afname van het totaal vermogen inclusief de stille reserves niet meer worden gecompenseerd vanwege de compensatie afspraak met het Ministerie van EZK bij de overname van aandelen. **Aandachtspunten/ vragen AVA:** • Complimenten voor de geboekte resultaten en het uitgebreide verslag; vrijwel alle doelstellingen zijn blijkens de overzichten behaald. • De jaarlijks terugkerende discussie over de waardering van de NOM in de jaarrekeningen van de provincies leidt tot de vraag of de aandeelhoudersvergadering eerder in het jaar kan plaatsvinden. De voorkeur gaat uit naar medio maart i.p.v. eind april, zodat de provinciale aandeelhouders tijdig de juiste cijfers kunnen meenemen in de eigen jaarrekeningen. Eventuele laatste wijzigingen in de jaarrekening van NOM kunnen dan nog worden verwerkt door de provincies. En de discussie met accountants en provincies over de waarde van de NOM in hun boeken kan dan eerder en tijdig afgerond worden. • Business Development: Connectivity North is gestopt wegens een tekort aan business cases. Welke les hebben jullie hieruit getrokken? • Liquiditeit NOM. De liquiditeit van de NOM bevindt zich met de huidige stand van vrij beschikbare liquide middelen van €14,9 miljoen op de ondergrens. Mogelijk dat NOM/RvC hierover een opmerking maakt.

	• In 2018 zou RVC uitgebreid aandacht besteden aan aspecten als risicomanagement, privacy dataveiligheid en aan HRM en aan alle aspecten van bedrijfsvoering. In de verantwoording lees ik hier niets over. Kunt u dit toelichten? **Voorstel:** • In te stemmen met vaststelling van het Jaarverslag en de Jaarrekening 2018.
4. Resultaatsbestemming	De Raad van Commissarissen stelt voor om het resultaat 2018 ten laste te brengen van de algemene reserve. **Voorstel:** • In te stemmen met het voorstel.
5. Decharge van de directie	**Voorstel:** • In te stemmen met het verlenen van decharge aan de directie voor het in 2018 gevoerde beleid.
6. Decharge Raad van Commissarissen	**Voorstel:** • In te stemmen met het verlenen van decharge aan de raad van Commissarissen voor het toezicht op de directie in 2018.
7. Samenstelling Raad van Commissarissen	**Voorstel:** • In te stemmen met het herbenoemen van mevrouw 5.1.2e • In te stemmen met het herbenoemen van de heer 5.1.2e

8. Memo Investeringscommissie (IC) **Bijlage 3**	Op verzoek van de aandeelhouders is voorgesteld om drie extra oproepbare IC leden te benoemen. Dit is naar aanleiding van de kwetsbaarheid van de huidige IC (4 leden) en de vragen die we (ambtelijk) hebben gesteld toen men nieuwe IC leden wilde aanstellen (eind vorig jaar). In dit memo kiest de RvC voor een andere oplossing, namelijk om expertise op ad hoc basis in te schakelen, wanneer de IC deze expertise onvoldoende bezit. In het memo wordt niet duidelijk gemaakt hoe men dit gaat organiseren. Vragen/opmerkingen: • Hoe vaak denken jullie externe expertise nodig te hebben? • Welke vergoeding wordt er beschikbaar gesteld voor deze experts? • Hoe passen jullie dit in het proces? Zorgt het niet voor extra doorlooptijd bij het beoordelen van financieringsaanvragen? **Voorstel:** In te stemmen met deze oplossing als men een duidelijke toelichting kan geven op de organisatie van deze in te schakelen expertise. Anders ontvangen we graag nog een kort plan van aanpak.
9. Voorstel procedure tot benoeming externe accountant	**Voorstel:** In te stemmen met de benoeming van Accon AVM als externe accountant voor het boekjaar 2019.
10. Innovatiefonds Noord-Nederland **Bijlage 4**	**Jaarverslag en jaarrekening 2018** • Het IFNN is bedoeld voor vroege fase investeringen. In deze fase is het voor ondernemers lastig om aan reguliere financiering te komen. • In 2018 zijn 80 aanvragen in behandeling genomen. Vier projecten hiervan hebben een voorstel voor financiering ontvangen (5%). Eén project hiervan is daadwerkelijk gefinancierd, de andere drie zitten in de afrondende fase. • In 2018 is in totaal €330.000 geïnvesteerd waarvan €125.000 bij de nieuwe participatie en de rest

	• bij bestaande. Dit bedrag heeft geleid tot €7.960.000 aan uitgelokte investeringen. • Er zitten 8 bedrijven in de portefeuille, waarvan twee in Drenthe: InOn (Emmen) en Zonnedeal (Assen). • In 2018 is een nettoverlies geleden van €582.265. Dit wordt afgeboekt van de lening. *De evaluatie en het voorstel om het IFNN 'om te bouwen' is uiteindelijk niet meegestuurd. Deze wordt eerst ambtelijk voor besproken.*
11. Benoeming directeur NOM	Gedeputeerde Brouns heeft een pittige mail naar de RvC gestuurd, waarbij hij aangeeft te weinig betrokken te worden bij het wervingsproces. Ook ambtelijk zijn wij niet betrokken bij de werving. De RvC wil snel een nieuwe directeur en niet iemand op interim-basis. De provincies staan wel open voor een tijdelijke directeur.
12. Rondvraag en sluiting	n.v.t.

Extra gestelde vragen n.a.v. poho	Antwoord NOM
1. Hoeveel financieringen, acquisitieprojecten en BD projecten (aantallen of uitgelokte investeringen) zijn in Drenthe geweest? Graag ontvangen we een verdeling van de resultaten over de provincies. Ik zag wel een staatje over financieringen staan op p. 27 van het jaarverslag, maar er staat niet bij wat dit is (€? Aantal financieringen?) en welke kleur bij welke provincie hoort.	Deze figuur betreft het aantal gefinancierde ondernemingen van onze eigen fondsen per 31 december 2018 *Figuur 4.3: Verdeling portefeuille per Provincie* In het tabelletje hieronder staan de gerealiseerde financieringen van onze eigen fondsen in 2018 en in 2017. Zoals je ziet is het aantal financieringen met name in de aanjaagfinancieringen relatief laag, ik denk dat dat komt omdat veel van deze financieringen via het MKB-fonds lopen. Verdeling Financieringsportefeuille 2018:

	Investeringen per provincie t/m 31 december 2018 De verdeling binnen FDI is: De verdeling van de BD resultaten: 2 projecten in Drenthe met in totaal 2,2 miljoen investering en 12 arbeidsplaatsen. Groningen 1 project, 4 miljoen investering en 10 arbeidsplaatsen. De rest zijn kleinere projecten binnen interreg waarvan ik de verdeling per provincie niet heb.
2. Zijn de financiële resultaten van 2018 aanleiding om de exploitatie 2019 aan te	De financiële resultaten hebben niets te maken met de exploitatie. BD en FDI draaien per definitie een 0-resultaat dus formeel is het resultaat alleen dat van de fondsen. Daarin zijn we erg afhankelijk van exits en die hadden we afgelopen jaar nauwelijks.

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Drenthe	7	2	9	1.577
Fryslân	7	4	11	2.153
Groningen	15	9	24	5.970
	29	**15**	**44**	**9.700**

Provincie	# proj-	A.P. Nieuw	A.P. Behoud	Investering
Groningen	3	98	0	570
Friesland	3	130	209	16
Drenthe	3	110	370	31

passen?	

Investeringen per provincie t/m 31 december 2018					2017	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Drenthe	7	2	9	1.577	7	2.825
Fryslân	7	4	11	2.153	10	920
Groningen	15	9	24	5.970	17	4.331
	29	**15**	**44**	**9.700**	**34**	**317960;**

0304

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 4

Reeds openbaar
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Financien-Cultuur-Bestuur-en-Economie-FCBE-1/2021/27-oktober/09:30/FCBE291021-A1-Halfjaarrapportages-NOM-en-MKB-Fonds-Drenthe-COMPL.pdf, zie p. 34-37)

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

STRIKT PERSOONLIJK EN VERTROUWELIJK

RAPPORTAGE MKB FONDS DRENTHE PERIODE: Q1 2019

VERSIE AvA

25 april 2019

1 Verslag

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille en resultaten van MKB Fonds Drenthe over de periode 1 januari tot en met 31 maart 2019. Als separaat document is een “Leeswijzer” toegevoegd waarin definities en formules zijn opgenomen

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 31 maart 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Aantal uitzettingen	-	5	5
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	-	617	617
Aantal commitments			2
Bedrag gecommitteerd (x € 1.000,-)			372
Aantal bedrijven in portefeuille	7	23	30
Boekwaarde portefeuille (x € 1.000,-)	464	3.035	3.499
Actuele waarde portefeuille (x € 1.000,-)	464	3.035	3.499
In bedrijf (x € 1.000,-)	641	3.718	4.358
Resultaat (x € 1.000,-)			-128
Mutatie werkgelegenheid bestaande portefeuille (FTE'S)	-	39	39

De IC en directie zijn in het eerste kwartaal van 2019 éénmaal bijeengekomen om twee investeringsvoorstellen te bespreken (€ 372k). Beide voorstellen zijn positief geadviseerd, waarbij de IC aan één voorstel aanvullende voorwaarden heeft verbonden. Ultimo maart 2019 bevindt één voorstel in de afrondende (contract)fase. Naar verwachting zal dit in het tweede kwartaal leiden tot een financiering.

In het eerste kwartaal zijn drie nieuwe financieringen verstrekt aan één nieuw bedrijf en aan twee bestaande bedrijven (totaal commitment € 892k). Het MKB F. Drenthe heeft in het eerst kwartaal € 617k uitgeboekt, waarvan € 150k uit bestaand commitment.

Het MKB F. Drenthe heeft in het eerste kwartaal 37 leads behandeld. Hiervan zijn ultimo maart 2019 nog 21 behandeling. 14 aanvragen zijn geannuleerd door een afwijzing door investment manager (6), intrekking door ondernemer (7) of anders (1).

In het jaarplan 2019 is het doel gesteld om in 2019 10 (achtergestelde) leningen te verstrekken (2,2 miljoen) en twee aandelentransacties (€ 800k) te realiseren.

2 Financiële informatie

Financiële samenvatting

BALANS

MKB F. Drenthe

ACTIVA	2018	2019 Q1
Stand 1 januari	2.046.076	3.113.051
Investering	1.665.000	617.000
Aflossing/desinvestering	-298.914	-183.050
Rentebijschrijving	267.649	88.810
Renteontvangsten	-186.804	-77.230
Voorziening/afboeking	-379.956	-60.030
Tot. Financiële vaste activa	3.113.051	3.498.551
Debiteuren		
Overige vorderingen		33.533
Overlopende activa		
Tot. vlottende activa	0	33.533
Liquide middelen	6.985.069	6.445.927
TOTAAL ACTIVA	10.098.120	9.978.011

PASSIVA	2018	2019 Q1
Geplaatst kapitaal	100.000	100.000
Agioreserve	13.000.000	13.000.000
Overige reserves	-3.151.768	-3.279.625
Tot. Eigen vermogen	9.948.232	9.820.375
Overige langlopende schulden		
Voorzieningen		
Tot. Langlopende schulden	0	0
Rekening courant bank		
Crediteuren	127.205	
Overige schulden	22.683	157.636
Overlopende passiva		
Tot. Kortlopende schulden	149.888	157.636
TOTAAL PASSIVA	10.098.120	9.978.011

WINST- EN VERLIESREKENING

MKB F. Drenthe

	2018	2019 Q1
Omzet		
Renteopbrengsten leningen u/g	271.149	88.810
Dividendopbrengsten		
Verkoopresultaat		
Provisie	3.500	
Totaal Omzet	274.649	88.810
Operationele kosten		
Beheervergoeding NOM	504.909	128.848
Accountantskosten	30.479	9.046
Kosten RvC / IC	45.676	13.461
Overige beheerkosten	17.248	5.282
Totaal Operationele kosten	598.312	156.637
Voorziening fin. vaste activa	379.956	60.030
Bedrijfsresultaat	-703.619	-127.857
Buitengewone baten (+) en lasten (-)		
Financiële lasten (baten = -/-)		
Rente rekening courant		
Totaal financiële lasten	0	0
Resultaat voor belastingen	-703.619	-127.857
Vennootschapsbelasting		
Netto winst	-703.619	-127.857

WINST- EN VERLIESREKENING

MKB F. Drenthe

	2018	2019 Q1
Omzet		
Renteopbrengsten leningen u/g	271.149	88.810

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Dividendopbrengsten		
Verkoopresultaat		
Provisie	3.500	
Totaal Omzet	**274.649**	**88.810**
Operationele kosten		
Beheervergoeding NOM	504.909	128.848
Accountantskosten	30.479	9.046
Kosten RvC / IC	45.676	13.461
Overige beheerkosten	17.248	5.282
Totaal Operationele kosten	**598.312**	**156.637**
Voorziening fin. vaste activa	379.956	60.030
Bedrijfsresultaat	**-703.619**	**-127.857**
Buitengewone baten (+) en lasten (-)		
Financiële lasten (baten = -/-)		
Rente rekening courant		
Totaal financiële lasten	**0**	**0**
Resultaat voor belastingen	**-703.619**	**-127.857**
Vennootschapsbelasting		
Netto winst	**-703.619**	**-127.857**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

KASSTROOMOVERZICHT

MKB F. Drenthe

	2014 -R	2015 -R	2016 -R	2017 -R	2018 -R	2019 Q1
Bedrijfsresultaat	-148.563	-331.938	-1.199.951	-767.697	-703.619	-127.857
Aanpassingen voor:						
Voorziening fin. vaste activa	0	104.819	1.064.584	482.738	379.956	60.030
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Mutaties netto werkkapitaal:						
Debiteuren	0	0	0	0	0	0
Overige vorderingen / overl. activa	0	0	0	0	0	-33.533
Crediteuren	65.169	3.639	-5.851	51.883	12.365	-127.205
Overige schulden / overl. passiva	8.464	8.791	-8.186	11.093	2.521	134.953
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-74.930	-214.689	-149.404	-221.983	-308.777	-93.612
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Buitengewone baten (+) en lasten (-)	0	0	0	0	0	0
Kasstroom uit operationele activ.	**-74.930**	**-214.689**	**-149.404**	**-221.983**	**-308.777**	**-93.612**
Investering	-177.414	-1.315.000	-1.690.000	-1.246.615	-1.665.000	-617.000
Aflossing/desinvestering	0	10.625	182.625	621.833	298.914	183.050
Saldo rentebijschrijving	0	-12.170	-22.199	-49.902	-80.845	-11.580
Kasstroom uit investeringsactiv.	**-177.414**	**-1.316.545**	**-1.529.574**	**-674.684**	**-1.446.931**	**-445.530**
Mutaties langlopende schulden	0	0	0	0	0	0
Saldo ontvangen/betaalde rente r/c	0	0	0	0	0	0
Storting/uitkering nominaal en/of agio	13.100.000	0	0	0	0	0
Uitkering dividend	0	0	0	0	0	0
Kasstroom uit financieringsactiv.	**13.100.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toe-/afname geldmiddelen	**12.847.656**	**-1.531.234**	**-1.678.978**	**-896.667**	**-1.755.708**	**-539.142**
Rekening courant bank	0	0	0	0	0	0
Liquide middelen	12.847.656	11.316.422	9.637.444	8.740.777	6.985.069	6.445.927
Totaal geldmiddelen	**12.847.656**	**11.316.422**	**9.637.444**	**8.740.777**	**6.985.069**	**6.445.927**
Toe-/afname geldmiddelen	12.847.656	-1.531.234	-1.678.978	-896.667	-1.755.708	-539.142

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Resultaat

Resultaat (x € 1.000,-)	31 maart 2019		31 december 2019	
	Realisatie	Begroting	Begroting	Prognose
Rente leningen u/g	89	85	390	390
Dividend	-	-	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-	-	-
Provisies	-	-	-	-
Portefeuilleresultaat vóór kosten	**89**	**85**	**390**	**390**
Kosten	157	171	683	683
Portefeuilleresultaat na kosten	**-68**	**-86**	**-292**	**-293**
Mutatie voorziening	*-60*	*-75*	*-700*	*-700*
Resultaat na voorziening	*-128*	*-161*	*-992*	*-993*

Van de opbrengsten uit rente leningen u/g is ultimo 31 maart 2019 € 77k ontvangen. Het verschil tussen gefactureerde en ontvangen rente wordt veroorzaakt door betalingsachterstanden, bijschrijving van rente en andere gemaakte betalingsafspraken.

Tot en met 31 maart 2019 heeft het MKB Fonds Drenthe de volgende kosten (inclusief BTW) gemaakt:

• Beheerkosten NOM	€ 128,8k
• Accountantskosten	€ 9,0k
• Vergoeding RvC	€ 6,7k
• Vergoeding IC	€ 6,8k
• Overig	€ 5,3k +
	€ 156,6k

De overige kosten bestaan onder andere uit beheerkosten die direct bij het MKB Fonds Drenthe in rekening zijn gebracht en die geen onderdeel zijn van de beheervergoeding NOM.

Liquiditeit

Over haar gehele looptijd heeft het MKB Fonds Drenthe circa € 9,5 mln. gecommitteerd aan Drentse ondernemingen. Ultimo maart 2019 is ruim € 6,3 mln. geïnvesteerd en is circa € 1,8 mln. niet door ondernemers opgenomen (aanvragen door ondernemer ingetrokken of vervallen tranches). Derhalve heeft het MKB Fonds Drenthe per 31 maart 2019 een openstaand commitment van € 1,4 mln.

De bankstand van het MKB Fonds Drenthe bedraagt per 31 maart 2019 € 6.445.927,-.

Boekwaarde en benaderde marktwaarde

Verloop waarde t/m 31 maart 2019 (x € 1.000,-)

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2019	**468**	**2.645**	**3.113**
Bij:			
Investeringen	-	617	617
Dividendbijschrijvingen	-	-	-
Rentebijschrijvingen	15	74	89
	15	691	706
Af:			
Desinvesteringen	-	-	-
Aflossingen	8	175	183
Ontvangen bijgeschreven dividenden	-	-	-
Ontvangen rentetermijnen	8	69	77
Voorzieningen	3	57	60
	19	301	320
Boekwaarde 31 maart 2019	**464**	**3.035**	**3.499**
Aandelenkapitaal	-	200	200
Cumulatief preferente aandelen	-	-	-
Leningen	464	2.835	3.299
Boekwaarde 31 maart 2019	**464**	**3.035**	**3.499**

			Totaal
Actuele waarde 1 januari 2019	468	2.645	3.113
Actuele waarde 31 maart 2019	464	3.035	3.499
Mutatie	-4	390	386

Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 31 maart 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	-	1	1	100
Conversie	-	-	-	-
Uit commitment	-	2	2	150
Uitbreiding	-	2	2	367
Herstructurering	-	-	-	-
	-	**5**	**5**	**617**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Aflossingen

In 2019 is € 183k aan aflossingen van 14 ondernemingen ontvangen. Dit is inclusief een volledig vervroegde aflossing (€ 107k), de afbetaling van de lening conform een kwijtscheldingsregeling en de afbetaling van de lening conform een vaststellingsovereenkomst.

Voorzieningen

In het eerste kwartaal van 2019 is aanvullend € 60k voorzien. In totaal is er op de portefeuille per 31 maart 2019 € 860k voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 4,4 mln., hetgeen betekent dat 19,7% is voorzien (ultimo 2018: 20,4%).

De voorziening heeft voor € 610k betrekking op achtergestelde leningen (zes bedrijven) en voor € 250k op aandelenkapitaal (één bedrijf).

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Risicoprofielen

Aantal mutaties risicogroepen t/m 31 maart 2019			
	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Verlaagde risicoprofielen			
D → C	-	1	1
	-	1	1
Verhoogde risicoprofielen			
	-	-	-
Nieuw in portefeuille:			
C	-	1	1
	-	1	1
Desinvestering/aflossing			
	-	-	-
Totaal aantal mutaties	**-**	**2**	**2**

Note: Dit tabel geeft het risicoprofiel per onderneming aan, echter aan één onderneming kunnen meerdere financieringen zijn verstrekt.

Exits

Tot en met 31 maart 2019 hebben er geen exits plaatsgevonden.

Bij één onderneming heeft een herstructurering plaatsgevonden, waardoor de bestaande lening is afgelost door middel van een nieuwe lening (incl. aanvullend commitment). Ultimo 31 maart 2019 staat één rentenota open, die begin april is voldaan. De lening loopt hierdoor in het tweede kwartaal uit de portefeuille.

Een andere onderneming heeft in het eerste kwartaal een volledige vervroegde aflossing aangevraagd. Deze is begin april voldaan en de onderneming loopt hierdoor in het tweede kwartaal uit de portefeuille.

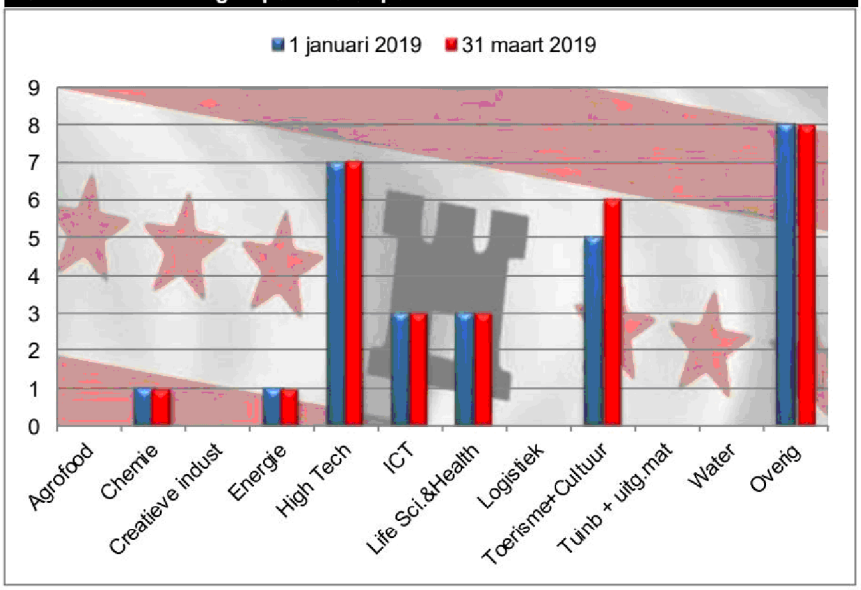
Boekwaarde en resultaat per subcategorie

Topsectoren

Investeringen per sector t/m 31 maart 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
High Tech	-	1	1	167
ICT	-	2	2	300
Life Sci.&Health	-	1	1	50
Toerisme+Cultuur	-	1	1	100
	-	**5**	**5**	**617**

Aantal ondernemingen per sector per 31 maart 2019

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) per sector per 31 maart 2019

	1 januari 2019	31 maart 2019		
		D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Chemie	125	128	-	128
Energie	436	-	447	447
High Tech	848	75	772	847
ICT	457	33	713	747
Life Sci.&Health	386	-	436	436
Toerisme+Cultuur	366	10	454	464
Overig	1.295	394	895	1.289
	3.913	**641**	**3.718**	**4.358**

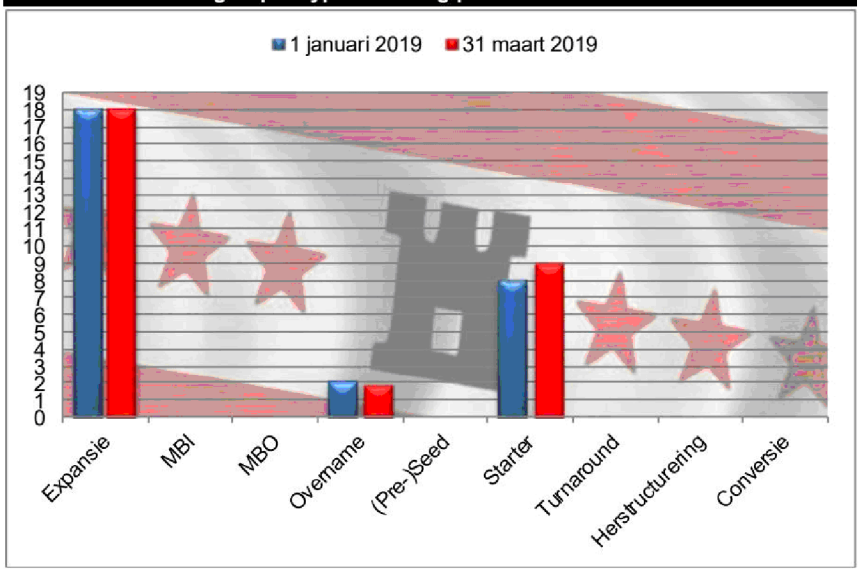
- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Initiële aanvraag

Investeringen per type aanvraag t/m 31 maart 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Expansie	-	3	3	467
Overname	-	-	-	-
Starter	-	2	2	150
	-	**5**	**5**	**617**

Aantal ondernemingen per type aanvraag per 31 maart 2019

Revolverendheid

Door ontvangen aflossingstermijnen (€ 1.297k), rentetermijnen (€ 678k) en provisies (€ 5k) is inmiddels € 1.980k herbeschikbaar voor investeringen in Drenthe. Op het totaal geïnvesteerde bedrag (€ 6.709k) is dat 29,5%. Na kosten (€ 2.042k) komt dit uit op een percentage van -0,9%.

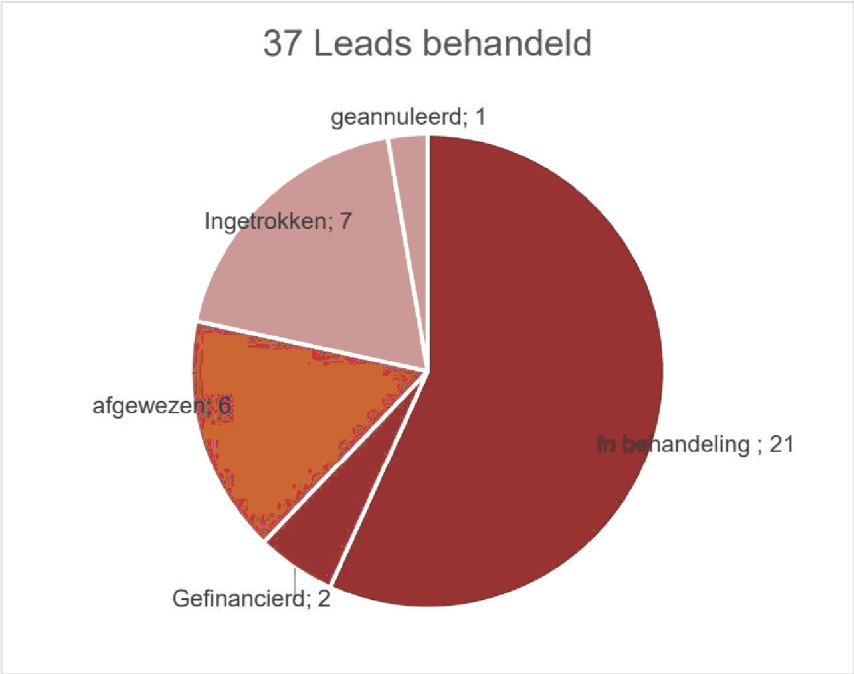
Overzicht faillissementen en niet uit de balans blijkende verplichtingen

In 2019 hebben er geen faillissementen plaatsgevonden.

3 Niet-financiële informatie

Leads

In het eerste kwartaal zijn 37 leads behandeld, waarvan 24 nieuw in 2019 zijn ontvangen. Onderstaand is de status van deze leads per 31 maart 2019 weergegeven.

Van de 21 leads in behandeling zijn per 31 maart 2019 vier concreet in onderzoek en bevindt één zich in de afrondende (contract) fase. Eén lead kan leiden tot meerdere financieringen.

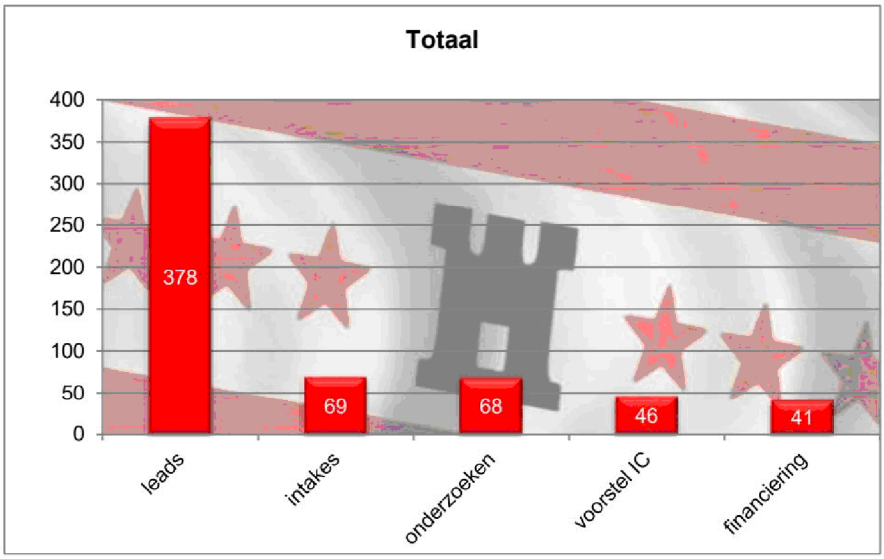
In het eerste kwartaal van 2019 zijn er een aantal gesprekken met bedrijven, stakeholders en adviseurs gevoerd. Daarnaast zijn diverse netwerkbijeenkomsten gevolgd en presentaties gegeven, zoals

- Nieuwjaarslunch Ondernemersfabriek Drenthe
- Nieuwjaarsreceptie provincie Drenthe
- Ik ben Drents Ondernemer bijeenkomst
- SNN presentatie subsidies
- Factory Facts bijeenkomst Ik ben Drents Ondernemer

- Kennispoort Drenthe circulaire economie
- Duurzaam Drenthe event
- Symposium Internationaal Ondernemen Drenthe
- Werkbezoek Europarlementarier Frans Timmermans te Emmen
- Recreatiesociëteit Drenthe

De conversiegraad van lead naar financiering over de gehele looptijd bedraagt 11% (bovengemiddeld).

Conversie aanvragen naar financiering over gehele looptijd fonds

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Maatschappelijk rendement

Directe werkgelegenheid in fte's

	# aanvang financiering	# per 1 januari 2019	# per 31 maart 2019	Oorspr. verwachting
In portefeuille per 1 januari 2019	320	348	348	442
Nieuwe ondernemingen 2019	0	0	33,2	57
Subtotaal	*320*	*348*	*381*	*499*
Realisatie uit port. gehele looptijd	7		30	83
Totaal	**327**		**411**	

GROEI DIRECTE FTE'S:	**84**

Van de tot en met 31 maart 2019 gefinancierde ondernemingen hebben zes bedrijven Intellectueel Eigendom (IE).

overzicht co-financiers

	Bank	Marktpartij	Informal	Overig	Totaal
aantal	23	11	25	17	76
bedrag x €1.000,--	20.327	2.506	2.762	3.550	29.145

Dit betekent over de gehele looptijd van het MKB Fonds Drenthe een multiplier cofinanciering van 4,8.

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 135

Reeds openbaar: (https://jaarverslag2018.nom.nl/downloaden-als-pdf)

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 5

Reeds openbaar: (https://jaarverslag2018.nom.nl/downloaden-als-pdf, p. 90-92)

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

Statenbrief

Algemene gegevens	
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e tst. 5.1.2e
Team	Bestuur en Concernzaken
Datum	woensdag 10 april 2019
Uiterste behandeldatum in GS:14 mei 2019 *Toelichting: Het is gewenst dat de jaarstukken N.V. NOM voor het zomerreces aan de Staten worden aangeboden.*	

Teammanager
Carola de Keijzer
Paraaf *Bespreken:*

Verwijzing naar speerpunt collegeakkoord/programma begroting
2. Economisch Drenthe/ 2. Regionale economie

Akkoord portefeuillehouder
Henk Brink

Intern voorbereid met
1. 5.1.2e 5.1.2e (ECO)
2. 5.1.2e 5.1.2e (BC)
3.

Akkoord provinciesecretaris
Wim Brenkman

Archivering	
Datum:	*Registratienummer:*
	nr.
	nr.
	nr.

Communicatie
Openbaar: Ja
Persbericht: Nee
Bekendmaking: Niet van toepassing

Onderwerp

Jaarverslag 2018 N.V. NOM 'Wij investeren in ontwikkeling'

Advies

1. In te stemmen met de brief aan Provinciale Staten.

Beslissing GS

Inleiding

a. Algemeen
De provincie Drenthe heeft 16,7% van de aandelen in N.V. NOM. In het kader van de sturing op verbonden partijen is eind 2014 met uw Staten de afspraak gemaakt dat PS van alle verbonden partijen in de exploitatiefase het jaarverslag ontvangen. In lijn met deze afspraak ontvangt u bijgaand het Jaarverslag 2018 "*Wij investeren in ontwikkeling*" van N.V. NOM om door te geleiden naar de leden van PS. Het Jaarverslag 2018 is op 26 april 2019 door de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) van N.V. NOM goedgekeurd. Het Jaarverslag 2018 is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van de accountant.

In het kader van de voorbereiding van de AvA op 26 april 2019, is uw college uitgebreid geïnformeerd over de inhoud van het Jaarverslag 2018 van N.V. NOM. Wij verwijzen u hiervoor naar het GS-stuk met als onderwerp "Algemene vergadering van Aandeelhouders NV NOM 26 april 2019" die in uw vergadering van 23 april 2019 is behandeld. De inhoud van dit GS-stuk is als input gebruikt bij het opstellen van de bijgevoegde aanbiedingsbrief aan PS. Voorafgaand aan de AvA heeft de N.V. NOM op 25 april j.l. de (gewijzigde) definitieve jaarstukken 2018 aangeboden voorzien van een goedkeurende controleverklaring van de accountant. De Jaarrekening 2018 laat een bescheiden positief resultaat zien van € 662.000,--. Als gevolg van een vrijgevallen voorziening zijn de Jaarstukken 2018 aangepast ten opzichte van de versie die in de collegevergadering van 23 april j.l. is behandeld. Daardoor is er in 2018 sprake van een positief resultaat in plaats van een tekort.

b. Europese aspecten
Niet van toepassing.

c. Economie/werkgelegenheid
Niet van toepassing.

d. Participatie
De andere aandeelhouders van NV NOM zijn het Ministerie van EZK (50%) en de provincies Groningen en Fryslân (elk 16,7%).

Advies

1. In te stemmen met de brief aan Provinciale Staten.

Doelstelling uit de begroting

2.2.02 Zorgen voor een goed vestigings- en ondernemersklimaat ook op (sub)regionaal niveau
2.2.03 Bevorderen economisch ecosysteem

Argumenten

1.1. *Provinciale staten worden in staat gesteld haar kaderstellende en controlerende rol uit te voeren.*
Eind december 2014 is met PS afgesproken (Statenstuk 2016-644 HERZIEN) dat tijdens de exploitatiefase PS standaard een jaarverslag (en eventueel de begroting) van alle verbonden partijen ontvangt. In de bijgevoegde aanbiedingsbrief van het Jaarverslag 2018 van de N.V. NOM is conform afspraak een relatie gelegd met de achterliggende provinciale doelstellingen, risico's en de relevante ontwikkelingen bij N.V. NOM.

Tijdsplanning

Het streven is erop gericht om het Jaarverslag 2018 van de N.V. NOM aan te bieden aan PS voor het zomerreces. De uiterste behandeling van het Jaarverslag 2018 van de N.V. NOM voor het zomerreces is in de Statencommissie Financiën, Cultuur, bestuur en economie van 19 juni 2019.

Financiën

Bij het opstellen van de Jaarrekening 2018 van de provincie Drenthe is een afwaardering van in totaal € 1,3 miljoen van de waarde van de aandelen N.V. NOM opgenomen. Dit omdat de waarde van de aandelen N.V. NOM volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet worden gewaardeerd tegen de lagere marktwaarde. Op basis van de Jaarrekening 2018 van N.V. NOM en de daarin opgenomen stille reserve (op basis van de Benaderde Markt Waarde: BMW) in combinatie met het Eigen Vermogen en de afspraak met het Rijk die is gemaakt bij het aankopen van de aandelen, is het bedrag tot afwaardering tot stand gekomen op basis van de cijfers die op 12 april 2019 bekend waren. Op basis van de definitieve cijfers over 2018 kan nu geconcludeerd worden dat er voor een bedrag van € 555.000,-- teveel is voorzien in de provinciale Jaarrekening 2018. Dit zal op een later moment worden gecorrigeerd.

Bijlagen

Bijlagen
0. Statenbrief
1. Jaarverslag 2018 N.V. NOM 'Wij investeren in ontwikkeling'

Risico's

Niet van toepassing.

Kanttekeningen vanuit de organisatie

Niet van toepassing.

Tekst openbare besluitenlijst
Onderwerp: Jaarstukken 2018 N.V. NOM
GS hebben kennisgenomen van de jaarstukken 2018 van N.V. NOM en hebben deze ter informatie toegezonden aan Provinciale Staten.

Verzenden

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

5 - 8

Concept (ID 310618)

Provincie Drenthe
T.a.v. 5.1.2e
Postbus 122
9400 AC Assen

Provincie Groningen
T.a.v. 5.1.2e
Postbus 610
9700 AP Groningen

Provincie Fryslân
T.a.v. 5.1.2e
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden

Ministerie van EZ
T.a.v. 5.1.2e
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

NV NOM
Paterswoldseweg 810
9728 BM Groningen
5.1.5
KvKnr: 02032331
BTWnr: NL804521086B01
Tel. 050-5214444
Email: 5.1.2e@nom.nl

FACTUUR

Groningen, 07 mei 2019

Kenmerk: additionele financiering NOM

Additionele financiering 2018 cf afspraak uit bestuurlijke overeenkomst (€ 4 mln)	€ 967.280,00
Subtotaal	€ 967.280,00
BTW	BTW-Vrij
Totaal	**€ 967.280,00**

We verzoeken u bovenstaand bedrag binnen 14 dagen over te maken op bankrekeningnummer 5.1.5 t.n.v. NV NOM en o.v.v. ons kenmerk.

Memo POHO Economie	provincie Drenthe
Gedeputeerde	Henk Brink
Afschrift	
Datum	8-5-2019
Poho datum	13-5-2019
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e
Afgestemd met	5.1.2e 5.1.2e
Onderwerp	MKB Fonds Drenthe - Rapportage Q1
Doel memo	☐Ter discussie ☒Ter informatie
Bijlage	Rapportage MKB Fonds Drenthe Q1
Naar GS	nee

Advies/Vraag
Graag kennisnemen van de highlights uit de rapportage van het MKB Fonds Drenthe over het eerste kwartaal.

Samenvatting rapportage
Op 25 april is de rapportage van het 1e kwartaal 2019 ontvangen. Het MKB Fonds Drenthe heeft een succesvol eerste kwartaal gehad:

- In Q1 zijn drie nieuwe financieringen verstrekt (één nieuw bedrijf en twee bestaande bedrijven) met een totaal commitment van €892k. In de Q4 rapportage van 2018 werd al genoemd dat twee voorstellen in de afrondende fase zaten.
- Het nieuwe bedrijf is een starter in de sector Toerisme en Cultuur.
- Eén voorstel zit in de afrondende fase en zal waarschijnlijk in Q2 tot een financiering leiden.
- €617.000 is daadwerkelijk uitbetaald, waarvan €150.000 uit een bestaande commitment.
- Er zijn 37 leads behandeld, waarvan 21 nog in behandeling zijn. 14 leads zijn geannuleerd door: afwijzing (6), intrekking door de ondernemer (7) of anders (1).
- Er is €88.810 aan renteopbrengsten ontvangen (€271.149 in 2018). Dit komt overeen met wat begroot is.
- Aan aflossingen is een bedrag van €183.000,-- ontvangen (over heel 2018 was dat €299.000).
- Er hebben geen exits plaatsgevonden in Q1.
- De multiplier over de gehele looptijd is nu 4,8 (1 euro uit het MKB Fonds levert 4,8 euro andere financiering op).
- Er is nog geen sprake van revolverendheid.
- Er hebben geen faillissementen plaatsgevonden.
- De conversiegraad van lead naar financiering bedraagt 11%. Van de 100 leads krijgen dus 11 een financieringsmogelijkheid. Dat is bovengemiddeld.

To: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Fri 5/10/2019 10:38:50 AM
Subject: RE: Factuur exploitatietekort NOM 2018
Received: Fri 5/10/2019 10:38:00 AM
factuur additionele financiering NOM 24-04-2018.pdf

Hoi 5.1.2e,
Dit stond al in de jaarrekening 2018 van de nom hoor ;-)
Hierbij de factuur van vorig jaar nog even. De nieuwe factuur kan betaald worden vanuit project 63020808 taak 01 en kostensoort 478001
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: donderdag 9 mei 2019 9:54
Aan: 5.1.2e (5.1.2e @provinciegroningen.nl) ; 5.1.2e , 5.1.2e ; 5.1.2e , 5.1.2e) ; 5.1.2e , 5.1.2e 5.1.2e)'
CC: 5.1.2e 5.1.2e ; Erik Bos
Onderwerp: Factuur exploitatietekort NOM 2018
Goedemorgen,
Bijgaande nota ontving ik van 5.1.2e 5.1.2e m.b.t. het exploitatietekort van de NOM. Er zit geen toelichting bij. De nota van vorig jaar kon ik niet vinden, maar de nota van 2017 (over het boekjaar 2016) was een stuk lager (€590.000,-).
Nu gebruikt de NOM dit geld een jaar langer dan afgesproken was en scheelt dat ons een jaar extra financiering, maar toch ben ik wel benieuwd waar de stijging vandaan komt. Immers worden er ook nieuwe mensen aangenomen. Het moet niet zo zijn dat het exploitatietekort hierdoor stijgt, we willen immers dat de NOM een meer commerciële/vraaggerichte organisatie wordt.
Hoe kijken jullie hiernaar?
Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
0592 – 5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

26-4-2018/8:35:03/4505/0064

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

Provincie Drenthe
T.a.v. 5.1.2e
Postbus 122
9400 AC Assen

Provincie Groningen
T.a.v. 5.1.2e
Postbus 610
9700 AP Groningen

Provincie Fryslân
T.a.v. 5.1.2e
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden

Ministerie van EZ
T.a.v. 5.1.2e
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

NV NOM
Paterswoldseweg 810
9728 BM Groningen
5.1.5
KvKnr: 02032331
BTWnr: NL804521086B01
Tel. 050-5214444
Email: 5.1.2e @nom.nl

FACTUUR

Groningen, 24 april 2018

Kenmerk: additionele financiering NOM

Additionele financiering 2017 cf afspraak uit bestuurlijke overeenkomst (€ 4 mln)	€ 841.076,00
Subtotaal	€ 841.076,00
BTW	BTW-Vrij
Totaal	**€ 841.076,00**

We verzoeken u bovenstaand bedrag binnen 14 dagen over te maken op bankrekeningnummer 5.1.5 t.n.v. NV NOM en o.v.v. ons kenmerk.

To: [redacted] @provinciegroningen.nl]; [redacted] @fryslan.frl]; [redacted] @minez.nl]; [redacted] @minez.nl]
Cc: [redacted] @drenthe.nl]; Erik Bos [redacted] @drenthe.nl]; [redacted] @provinciegroningen.nl]; Hermse J. [redacted] @provinciegroningen.nl]; [redacted] @provinciegroningen.nl]
From: [redacted]
Sent: Fri 5/10/2019 10:46:32 AM
Subject: RE: Factuur exploitatietekort NOM 2018
Received: Fri 5/10/2019 10:46:32 AM

Dag [redacted],
Dank voor de reactie. En goed voorstel om het overgebleven bedrag mee te nemen in de meerjaren-besprekingen. Ik ga de factuur laten inboeken en betaalbaar stellen.
Groeten, [redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 10 mei 2019 9:37
Aan: [redacted] ; [redacted] ; [redacted] ; [redacted]
CC: [redacted] ; Erik Bos ; [redacted] ; Hermse J. ; [redacted]
Onderwerp: RE: Factuur exploitatietekort NOM 2018
Dag [redacted],
In de begroting 2018 behorende bij het werkplan 2018 is € 1 miljoen opgenomen als aanvullende additionele financiering. Het factuurbedrag van € 967.280 blijft daar keurig binnen. Dus ze hebben minder uitgegeven dan begroot.
Van de beschikbaar gestelde € 4 miljoen en in het beheer bij de provincie Drenthe is het volgende uitgegeven en ook in de jaarrekeningen vermeld:
2016: € 591.000
2017: € 841.000
2018: € 967.000
Totaal: € 2.399.000
Er resteert dus nog € 1.601.000 waarvan [redacted] heeft bevestigd in het overleg op 18 januari j.l. dat dit voldoende is voor 2019 en 2020. Over de situatie na 2020 zijn nog geen afspraken gemaakt en hierover dient dan ook met de NOM overleg gevoerd te worden. De op te stellen aandeelhoudersstrategie/meerjarenplan en de bijbehorende financiering lijken mij het meest geschikte moment om het hier over te hebben.
Groet [redacted]

Van: [redacted] <[redacted] @drenthe.nl>
Verzonden: donderdag 9 mei 2019 09:54
Aan: [redacted] <[redacted] @provinciegroningen.nl>; [redacted] <[redacted] @fryslan.frl>; [redacted] <[redacted] @minez.nl>; [redacted] <[redacted] @minez.nl>
CC: [redacted] <[redacted] @drenthe.nl>; Erik Bos <[redacted] @drenthe.nl>
Onderwerp: Factuur exploitatietekort NOM 2018
Goedemorgen,
Bijgaande nota ontving ik van [redacted] m.b.t. het exploitatietekort van de NOM. Er zit geen toelichting bij. De nota van vorig jaar kon ik niet vinden, maar de nota van 2017 (over het boekjaar 2016) was een stuk lager (€590.000,-).
Nu gebruikt de NOM dit geld een jaar langer dan afgesproken was en scheelt dat ons een jaar extra financiering, maar toch ben ik wel benieuwd waar de stijging vandaan komt. Immers worden er ook nieuwe mensen aangenomen. Het moet niet zo zijn dat het exploitatietekort hierdoor stijgt, we willen immers dat de NOM een meer commerciële/vraaggerichte organisatie wordt.
Hoe kijken jullie hiernaar?
Groeten, [redacted]

[redacted]
provincie Drenthe
[redacted] @drenthe.nl
[redacted]
[redacted]
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

STRIKT PERSOONLIJK EN VERTROUWELIJK

VAN IDEE NAAR PRODUCT

RAPPORTAGE INNOVATIEFONDS NOORD NEDERLAND B.V. (IFNN) PERIODE: TOT EN MET 31.03.2019

VERSIE AvA
D.D. 18 APRIL 2019

1. Inleiding

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille en de resultaten van het Innovatiefonds Noord Nederland (IFNN) over de periode 1 januari 2019 tot en met 31 maart 2019. Als separaat document is een “Leeswijzer” toegevoegd waarin definities en formules zijn opgenomen.

Terugblik eerste kwartaal 2019

Er is € 185k in het eerste kwartaal van 2019 uitbetaald aan twee ondernemingen. € 60k is verstrekt aan een nieuwe onderneming, € 125k komt uit een bestaand commitment.

De IC in het eerste kwartaal 2019 éénmaal bijeen geweest. Er zijn twee financieringsvoorstellen en één herfinancieringsvoorstel besproken. Ten aanzien van de voorstellen is positief geadviseerd en dit advies is door de directie gevolgd. In april is inmiddels één financieringsvoorstel en één herfinancieringsvoorstel geclosed.

In het eerste kwartaal van 2019 zijn er 39 aanvragen (22 nieuw in Q1/19) behandeld. Ultimo Q1/2019 zijn 22 aanvragen nog in behandeling.

Verwachtingen 2019
In 2019 is het doel van IFNN in totaal € 1,5 mln. te investeren, waarvan € 1,0 mln. bij vijf nieuwe participaties.

0315 310681

2. Financiële informatie

Kengetallen

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 31 maart 2019	Totaal
Aantal uitzettingen	2
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	185
Aantal bedrijven in portefeuille	9
Boekw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	814
BMW portefeuille (x € 1.000,-)	895
Resultaat (voor kosten) (x € 1.000,-)	0
In bedrijf (x € 1.000,-)	1.317
Mutatie w erkgelegenheid (FTE's)	3

Portefeuilleresultaat (x € 1.000,-)	31 maart 2019		31 december 2019	
	Realisatie	Prognose	Begroting	Prognose
Rente leningen u/g	2	3	10	10
Dividend	-	-	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-	-	-
Provisies	-	-	-	-
Voorziening	-2	-75	-300	-300
Resultaat voor kosten	**0**	**-73**	**-290**	**-290**
Kosten	64	80	320	320
Resultaat na kosten	**-64**	**-153**	**-610**	**-610**

Specificatie kosten:

• Beheervergoeding NOM	€	45k
• Accountantskosten	€	8k
• Overig	€	11k
	€	64k

Liquiditeit

Beschikbare liquiditeit per 31 maart 2019 (x € 1.000)	
	Totaal
Bankstand per 31 maart 2019	**17.741**
Af: Commitments	1.323
Af: Garantie/borgtochtverplichtingen	-
Beschikbare liquiditeit per 31 maart 2019	**16.418**

Boekwaarde en benaderde marktwaarde

Verloop waarde t/m 31 maart 2019 (x € 1.000,-)		
	Boekwaarde	**BMW**
Stand per 1 januari 2019	**629**	**710**
Bij:		
Investeringen	185	
Dividendbijschrijvingen	-	
Rentebijschrijvingen	2	
	187	
Af:		
Desinvesteringen	-	
Aflossingen	-	
Ontvangen bijgeschreven dividenden	-	
Ontvangen rentetermijnen	-	
Voorzieningen	2	
	2	
Stand per 31 maart 2019	**814**	**895**
Aandelenkapitaal	354	367
Cumulatief preferente aandelen	450	518
Leningen	10	10
Stand per 31 maart 2019	**814**	**895**

De BMW per 31 maart 2019 is berekend op € 814k. De totale stille reserve in portefeuille bedraagt derhalve € 81k. De stille reserve wordt veroorzaakt door twee ondernemingen.

Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 31 maart 2019		
	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	1	60
Conversie	-	-
Uit commitment	1	125
Uitbreiding	-	-
Herstructurering	-	-
	2	**185**

Desinvesteringen en aflossingen

In Q1 zijn er geen desinvesteringen en aflossingen geweest.

Voorzieningen

In het eerste kwartaal van 2019 is er per saldo € 2k aanvullend voorzien. In totaal is er op de portefeuille per 31 maart 2019 € 503k voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 1,3 mln. hetgeen betekent dat ruim 38,1% is voorzien (ultimo 2018: 44,3%). Dit wordt veroorzaakt door vier bedrijven.

Risicoprofielen

Aantal mutaties risicogroepen t/m 31 maart 2019	Totaal
Nieuw in portefeuille:	
C	1
	1
Totaal aantal mutaties	**1**

Revolverendheid

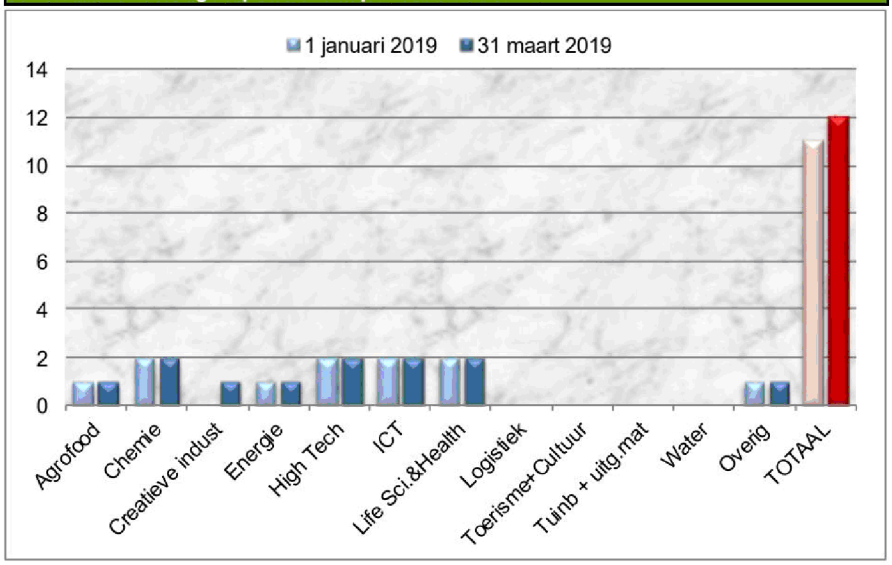
Het IFNN streeft naar revolverendheid. Gezien het aantal investeringen en desinvesteringen ultimo maart 2019 is de revolverendheid nog niet van toepassing.

Boekwaarde en resultaat per subcategorie

Topsectoren

Investeringen per sector t/m 31 maart 2019	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Chemie	1	125
Creatieve indust	1	60
	2	**185**

Aantal financieringen per sector per 31 maart 2019

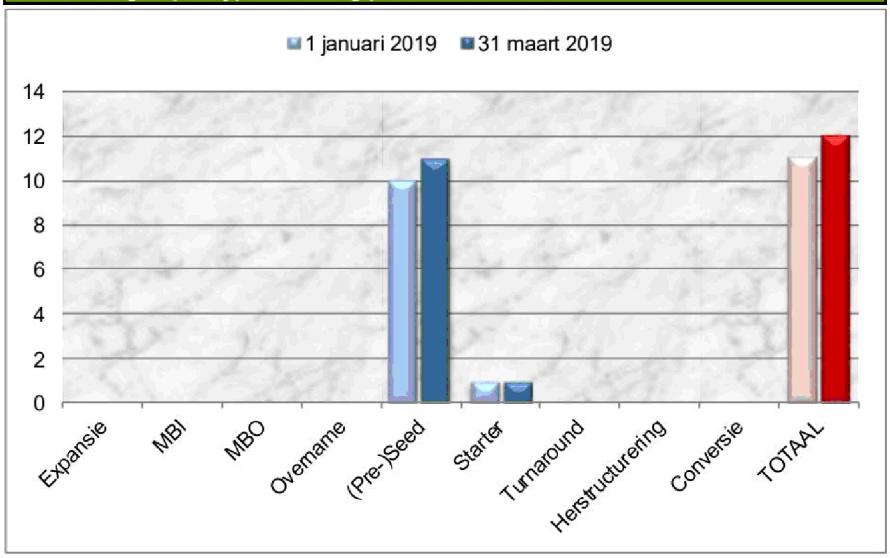

Totaal uitstaande positie per sector per 31 maart 2019		
	1 januari	31 maart
Agrofood	200	200
Chemie	125	250
Creatieve indust	-	60
Energie	94	94
High Tech	281	283
ICT	60	60
Life Sci.&Health	170	170
Logistiek	-	-
Toerisme+Cultuur	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-
Water	-	-
Overig	200	200
	1.130	**1.317**

Type aanvragen

Investeringen per type aanvraag t/m 31 maart 2019		
	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
(Pre-)Seed	2	185
	2	**185**

Financieringen per type aanvraag per 31 maart 2019

3. Niet-financiële informatie

Leads

In het eerste kwartaal van 2019 zijn er 39 aanvragen (22 nieuw in 2019) behandeld. Ultimo Q1/2019 is hiervan 1 gefinancierd, 5 zijn in onderzoek, 11 zijn geannuleerd en 22 aanvragen zijn nog in behandeling.

De belangrijkste redenen voor het afwijzen van leads waren onder meer: kwaliteit businesscase (18%) en buiten regio (45%).

Maatschappelijk rendement

Directe werkgelegenheid in fte's

	# aanvang financiering	# per 1-jan-19	# per 31-mrt-19	Oorspr. verwachting
In portefeuille per 1 januari 2019	29	27	27	63
Nieuwe ondernemingen 2019	3		3	4
Subtotaal	*32*	*27*	*30*	*67*
Realisatie uit port. gehele looptijd	10		2	28
Totaal	**42**		**32**	

GROEI DIRECTE FTE'S:	**-10**

Van de tot en met 31 maart 2019 gefinancierde ondernemingen hebben vijf bedrijven IP's (patenten en octrooien).

LEESWIJZER IFNN RAPPORTAGE

Definities
De volgende definities worden gebruikt in de rapportage:

Aflossingen	Bedragen die worden terugbetaald op door IFNN verstrekte leningen. De nog niet ontvangen gefactureerde aflossingen zijn geen onderdeel.
Benaderde marktwaarde (BMW)	Het benaderde bedrag waartegen de financiering door een private marktinvesteerder in een zakelijke transactie zou worden overgedragen op waardepeildatum. Halfjaarlijks (30 juni en 31 december) wordt de waardering (BMW) van de portefeuille (her-)beoordeeld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van FISTA. De uitkomsten worden door de verantwoordelijke investment manager met de directie besproken.
Boekwaarde aandelen	De waarde op de balans van IFNN van de door IFNN gehouden aandelen van portefeuillebedrijven. De boekwaarde van de aandelen wordt bepaald op basis van geïnvesteerd(e) bedrag(en) minus de waarde van gedesinvesteerde aandelen. Daar waar van toepassing wordt de boekwaarde gecorrigeerd met een voorziening voor waardevermindering.
Boekwaarde leningen	De waarde op de balans van IFNN van de door IFNN verstrekte (achtergestelde) leningen aan portefeuillebedrijven. De boekwaarde van de leningen wordt bepaald op basis van het saldo van uitgeleende bedragen en ontvangen aflossingen vermeerderd met het saldo van (gefactureerde) rentetermijnen en ontvangen rentetermijnen en gecorrigeerd met eventuele voorziening voor waardevermindering.
Commitment	Financieringsbedragen voor nieuwe en bestaande portefeuillebedrijven, die door de directie zijn goedgekeurd, maar nog niet zijn gestort.

Desinvesteringen	De boekwaarde van de aandelen bij verkoop of de boekwaarde van niet (volledig) voorziene gefailleerde ondernemingen waarin IFNN een aandelenbelang hield. In geval van verkoop van een deel van het door IFNN aangehouden aandelenpakket, wordt het pro rato deel van de boekwaarde opgenomen. De eventuele hogere of lagere opbrengstwaarde van verkoop komt tot uiting in de post “resultaat verkoop participaties”.
Directe werkgelegenheid	Aantal werknemers (in fte) bij de gefinancierde ondernemingen.
Exit	Bedrijven die uit de portefeuille van IFNN zijn gelopen, door bijvoorbeeld het voldoen van haar betalingsverplichtingen, faillissement of liquidatie of verkoop van aandelen.
Indirecte werkgelegenheid	Werkgelegenheid dat indirect ontstaat door de vestiging van een bedrijf, maar niet in dienst zijn bij het bedrijf zelf (bijvoorbeeld: inhuur ZZP-ers, uitbesteden deel van de productie-werkzaamheden en sociale werkvoorziening).
Intake	Een intake is een korte beschrijving van de investeringscasus met daarin opgenomen de globale dealstructuur. Op basis van de intake besluit de directie of de investeringscasus binnen de doelstellingen en uitgangspunten van het IFNN valt en of er voldoende aanleiding is om een uitgebreider onderzoek op te starten. Een onderzoek kan leiden tot een investeringsvoorstel.
Intellectueel Eigendom (IE)	Patent of octrooi in het bezig van een portefeuille-bedrijf.
Investeringen	Gestorte bedragen op aandelen en leningen voor nieuwe portefeuillebedrijven en uitbreidingen op aandelen en leningen van de bestaande portefeuillebedrijven.
Investeringsvoorstel	Een investeringsvoorstel is een beschrijving van de investeringscasus, met onder andere de definitieve dealstructuur en een beoordeling van de markt, product en management. Een investeringsvoorstel wordt voorgelegd aan de investeringscommissie, die na een positief advies en goedkeuring directie kan uitmonden tot een financiering.

Leads	Leads betreffen financieringsverzoeken welke op basis van eerste informatie in principe binnen de beleidskaders van IFNN lijken te vallen. Na nadere kennismaking met de ondernemer/onderneming/fonds wordt bij een positieve grondhouding, door de investment manager een intake opgesteld.
Maatschappelijk rendement	Het maatschappelijk rendement wordt onder andere afgemeten aan de directe en indirecte werkgelegenheid en de mate van cofinanciering.
Portefeuilleresultaat	Het resultaat van rentebaten, ontvangen dividenden, verkopen van participaties, provisies en mutatie voorziene waardeverminderingen.
Rente leningen u/g	Gefactureerde rentes op de verstrekte leningen aan portefeuillebedrijven.
Revolverenheid	De geïnvesteerde bedragen in ondernemingen die terugvloeien naar IFNN, middels bijvoorbeeld renteontvangsten, aflossingen en desinvesteringen, kunnen opnieuw geïnvesteerd worden.
Risicoprofiel	Bij de bepaling van het risicoprofiel van een onderneming wordt naast een financiële beoordeling, kwaliteit van het management, marktpositie en ontwikkeling, management informatie systeem en uniekheid product en productontwikkeling meegewogen. Tevens wordt beoordeeld in hoeverre binnen de financieringsafspraken risico's zijn gemitigeerd. De risicoklassen zijn ingedeeld in vier klassen: A. laag risico; B. gemiddeld risico; C. hoog risico; D. zeer hoog risico. De indeling komt tot stand binnen de context van de doelgroep van IFNN. In het investeringsvoorstel wordt de initiële indeling bepaald en derhalve ook met het IC besproken. Vervolgens wordt halfjaarlijks het profiel opnieuw beoordeeld.

Sectoren	De negen landelijke topsectoren (Agrofood, Chemie, Creatieve industrie, Energie, High Tech, Logistiek, Life Science & Health, Tuinbouw en Water), aangevuld met de sector ICT, Toerisme en Cultuur en Overig.
Subtotaal in bedrijf	De boekwaarde van de lening of het aandelenkapitaal voor voorziening.
Voorzieningen	Het bedrag dat is gereserveerd voor bepaalde in de toekomst te verwachten lagere opbrengsten op de verstrekte financieringen (de benaderde marktwaarde is lager dan subtotaal in bedrijf) Voorzieningen worden bepaald op financiële gronden, zoals de waarde van het aandelenkapitaal t.o.v. aanschafwaarde en het wel of niet kunnen voldoen aan de (betalings-) verplichtingen. De waarderingen worden op basis van het model FISTA uitgevoerd.

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

Rapportage

NOM Finance

Tot en met 31 maart 2019

Versie AvA

18 april 2019

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

1 Inleiding 3
1.1 Algemeen 3
1.2 Werkgelegenheid 4

2 Financieel 5

3 Boekwaarde portefeuille 6
3.1 Benaderde marktwaarde 7
3.2 Investeringen 7
3.3 Desinvesteringen en Aflossingen 8

4 Voorzieningen 8

5 Boekwaarde en resultaat per subcategorie 10
5.1 Topsectoren 10
5.2 Type aanvragen 10
5.3 Provincies 13

6 Vrije ruimte 15

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

1 Inleiding

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille van NOM Finance over de periode 1 januari tot en met 31 maart 2019. De portefeuille is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Groei- & Overnamefonds en
- Aanjaagfonds.

Als separaat document is een “Leeswijzer” toegevoegd waarin definities en formules zijn opgenomen.

1.1 Algemeen

Tot en met maart 2019 zijn 18 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedraagt ruim € 4,1 mln. In de vergelijkbare periode 2018 zijn 12 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedroeg toen € 1,8 miljoen. Het uitstaande bedrag aan financieringen per 31 maart 2019 bedraagt ruimt € 70,5 miljoen. Dit is verdeeld over 78 ondernemingen.

Het portefeuilleresultaat (het resultaat van rentebaten, ontvangen dividenden, verkopen van participaties en mutatie voorziene waardeverminderingen) bedraagt € 462k positief. De boekwaarde van de portefeuille per 31 maart 2019 is € 33,5 miljoen (1 januari 2019: € 32,4 miljoen). De benaderde marktwaarde (hierna: BMW) van de portefeuille per 31 maart 2019 is benaderd op € 67,6 miljoen (1 januari 2019: € 66,9 miljoen). Hiervan heeft € 52,2 miljoen betrekking op aandelenkapitaal.

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 31 maart 2019

	Totaal	Totaal 2018
Aantal uitzettingen	18	44
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	4.163	9.700
Aantal bedrijven in portefeuille	78	81
Boekw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	33.514	32.384
Benaderde marktw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	67.558	66.878
Resultaat (voor kosten) (x € 1.000,-)	462	2.409
In bedrijf (x € 1.000,-)	70.535	68.635
Werkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	2.228	2.246
Mutatie w erkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	-18	-285

0316 310680

Het team van NOM Finance is per 31 maart 2019 is gewijzigd ten opzichte van ultimo 2018 en bestaat uit 15,3 fte (ultimo 2018: 14,8 fte).

- Afdelingsmanager 1,0 fte
- Investment analist 1,3 fte (waarvan 0,5 fte GROEIfonds)
- Investment manager 13,0 fte (waarvan 7,0 fte beheer Investeringsfonds Groningen, FOM, MKB Fonds Drenthe en GROEIfonds)

In het vierde kwartaal van 2019 is het team investment analist uitgebreid met 0,5 fte, specifiek voor het GROEIfonds.

In het tweede kwartaal van 2019 wordt het team G&O fonds met 1 fte Investment Manager uitgebreid. Deze vacture zal worden ingevuld door een Investment Manager van het GROEIfonds. Hij zal als beheerder bij NOM Finance aan de slag gaan. Derhale is er een vacature ontstaan van 1 fte bij het GROEIfonds.

Het team van Fonds Support Noord is per 31 maart 2019 ongewijzigd ten opzichte van ultimo 2018 en bestaat uit 3,5 fte. In het eerste kwartaal van 2019 is een stagair vanuit de opleiding bedrijfskunde MER (Hanzehogeschool) bij FSN aan de slag gegaan. Hij heeft tot en met eind juni een meeloopstage bij FSN.

De IC is in het eerste kwartaal van 2019 driemaal bijeen geweest. Er is één financieringsvoorstel en vijf herfinancieringsvoorstellen besproken. Tav alle voorstellen is positief door de IC geadviseerd en dit advies is door de directie gevolgd.
De RvC is in het eerste kwartaal twee maal bijeen geweest, voor een reguliere vergadering en een extra vergadering. Tijdens de extra vergadering in maart zijn twee voorstellen vanwege de hoogte van het totale obligo (> € 2,5 miljoen), na positieve advisering door IC, aan de RvC voorgelegd. De RvC heeft deze voorstellen goedgekeurd.

1.2 Werkgelegenheid

Directe werkgelegenheid in fte's

	# aanvang financiering	# per 1-jan-19	# per 31-mrt-19
In portefeuille per 1 januari 2019	1.671	2.246	2.246
Nieuwe ondernemingen 2019	0		50
Subtotaal	*1.671*	*2.246*	*2.296*
Realisatie uit port. Vanaf 2019	11		68
Totaal	**1.660**		**2.228**

GROEI DIRECTE FTE'S:	**568**

2 Financieel

Portefeuilleresultaat (x € 1.000,-)	31 maart 2019	31 december 2019		
	Realisatie	Begroting	Begroting	Prognose
Rente leningen u/g *)	1.087	479	1.914	1.914
Dividend	1	250	1.000	1.000
Resultaat verkoop participaties	457	750	3.000	3.000
Provisies	14	11	45	45
Voorziening	-1.097	-825	-3.300	-3.300
Resultaat voor kosten NOM Finance	**462**	**665**	**2.659**	**2.659**
**) Rente u/g van passieve posten (corr. via voorziening)*	*615*			

Tot en met het eerste kwartaal 2019 is € 1.087k renteresultaat geboekt waarvan € 366k is ontvangen (€ 721 bijgeschreven). De vijf grootste rente leningen u/g bedragen € 786k. Hiervan is € 41k ontvangen en € 745k bijgeschreven. Het grootste verschil tussen gefactureerde rente en ontvangst wordt verklaard doordat een aantal leningen als inactief zijn aangemerkt. Rentebijschrijvingen op inactieve posten worden direct volledig voorzien.

Onder de post **dividend** is het tot en met maart 2019 ontvangen **dividend cum. prefs.** opgenomen van één onderneming.

Op de desinvesteringen is een **positief verkoop participaties** gerealiseerd van totaal € 457k. Dit is door de desinvestering (deels) van één onderneming en een opbrengst uit faillissement in 2014.

Per 31 maart 2019 is er per saldo € 1,1 mln. aanvullend voorzien op waardeverminderingen binnen de portefeuille.

3 Boekwaarde portefeuille

Verloop waarde t/m 31 maart 2019 (x € 1.000,-)	G&O	Aanjaag	Totaal
Stand per 1 januari 2019	**30.055**	**2.330**	**32.384**
Bij:			
Investeringen	3.988	175	4.163
Dividendbijschrijvingen	1	-	1
Rentebijschrijvingen	1.009	78	1.087
	4.998	253	5.251
Af:			
Desinvesteringen	770	-	770
Aflossingen	1.522	366	1.888
Ontvangen bijgeschreven dividenden	1	-	1
Ontvangen rentetermijnen	278	88	366
Voorzieningen	1.062	35	1.097
	3.633	488	4.122
Stand per 31 maart 2019	**31.420**	**2.094**	**33.514**
Aandelenkapitaal	16.666	-	16.666
Cumulatief preferente aandelen	1.480	-	1.480
Leningen	13.274	2.094	15.368
Stand per 31 maart 2019	**31.420**	**2.094**	**33.514**

			BMW
Stand per 1 januari 2019	64.549	2.330	66.878
Stand per 31 maart 2019	65.464	2.094	67.558
Mutatie	915	-235	680
Aandelenkapitaal			50.710
Cumulatief preferente aandelen			1.480
Leningen			15.368
Stand per 31 maart 2019			**67.558**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

3.1 Benaderde marktwaarde

De BMW per 31 maart 2019 is benaderd op € 67,6 miljoen (1 januari 2019: € 66,9 miljoen). Hiervan heeft € 15,4 miljoen betrekking op de leningenportefeuille. De stille reserve op aandelenparticipaties in portefeuille bedraagt ruim € 34,0 miljoen (1 januari 2019: € 34,5 miljoen).
Het aantal portefeuilleondernemingen met een stille reserve (benaderde waarde > boekwaarde) bedraagt: 9.
Het aantal portefeuilleondernemingen (exclusief lening) met een benaderde waarde groter dan nihil bedraagt: 20 (57 inclusief lening).

3.2 Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 31 maart 2019					2018	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	-	-	-	-	9	3.898
Conversie	1	-	1	158	-	-
Uit commitment	3	4	7	1.022	13	2.292
Uitbreiding	10	-	10	2.983	22	3.510
Herstructurering	-	-	-	-	-	-
	14	**4**	**18**	**4.163**	**44**	**9.700**

Er zijn in het eerste kwartaal 2019 71 leads behandeld (waarvan 58 nieuw in Q1) bij NOM Finance. Per eind maart zijn van de 71 leads 41 onderhanden (12 in onderzoek), 2 ingetrokken, 6 doorverwezen, 19 afgewezen en van 3 is niets meer vernomen.

De redenen voor afwijzingen waren kwaliteit business case (42%), management (11%), te vroege fase (11%), uitgesloten sector (26%) en overig (10%).

3.3 Desinvesteringen en Aflossingen

Aantal financieringen uit portefeuille gelopen t/m 31 maart 2019

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2018
Aflossingen	1	1	2	6
Desinvesteringen	1	-	1	1
Faillissement	-	2	2	-
Kwijtscheldingen	-	1	1	-
Liquidaties	-	-	-	7
Conversie	-	1	1	-
	2	**5**	**7**	**14**

Er is tussen 1 januari en 31 maart € 1,9 mln. aan aflossingen ontvangen.

4 Voorzieningen

Tot en met 31 maart 2019 is € 1,1 miljoen aanvullend voorzien. Dit heeft met name betrekking op de leningenportefeuille (€ 904k leningen en € 192k aandelenkapitaal).

In totaal is er op de portefeuille per 31 maart 2019 € 37,0 miljoen voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 70,5 miljoen, hetgeen betekent dat 52,5% is voorzien (ultimo 2018: 52,8%).

Er zijn 6 ondernemingen waarbij de totale uitstaande positie meer dan € 2,5 miljoen is. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt ruim € 33,8 miljoen, hiervan is 63,2% voorzien.

Het aantal ondernemingen met een totale uitstaande positie meer dan € 1 miljoen en voor 50% of meer voorzien bedraagt 9. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt ruim € 31,1 miljoen, hiervan is 89,2% voorzien.

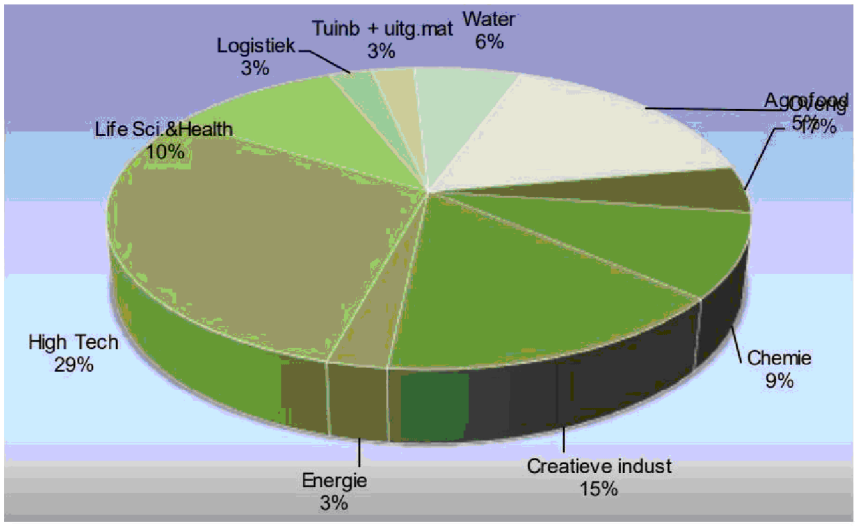
Er zijn een drietal (1 januari 2019: 3) inactieve ondernemingen die in afwachting zijn van finale afwikkeling. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt per 31 maart 2019 ruim € 20,0 miljoen (83,0% voorzien).

Aantal mutaties risicogroepen t/m 31 maart 2019			
	G&O	Aanjaag	Totaal
Desinvestering/aflossing			
A	1	1	2
B	1	1	2
D	-	3	3
	2	5	7
Totaal aantal mutaties	**2**	**5**	**7**

5 Boekwaarde en resultaat per subcategorie

5.1 Topsectoren

Aantal portefeuille-ondernemingen per topsector per 31 maart 2019

Investeringen per sector t/m 31 maart 2019					2018	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Agrofood	-	-	-	-	-	-
Chemie	1	-	1	25	3	2.060
Creatieve indust	1	2	3	650	9	965
Energie	-	-	-	-	-	-
High Tech	6	1	7	2.161	23	2.975
Life Sci.&Health	2	-	2	347	2	1.539
Logistiek	1	-	1	500	1	500
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-	-	-
Water	-	1	1	25	2	55
Overig	3	-	3	455	4	1.605
	14	**4**	**18**	**4.163**	**44**	**9.700**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) per sector per 31 maart 2019

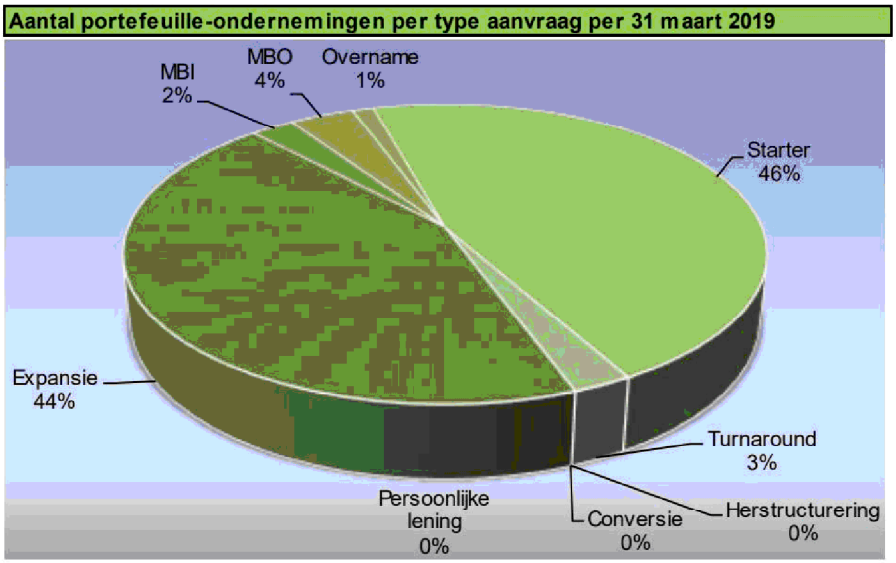
	1 januari 2019	31 maart 2019		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	2.011	1.738	221	1.959
Chemie	13.127	12.924	252	13.176
Creatieve indust	5.116	4.184	724	4.907
Energie	192	-	189	189
High Tech	13.945	13.118	1.281	14.399
Life Sci.&Health	11.557	11.819	-	11.819
Logistiek	512	1.000	9	1.009
Tuinb + uitg.mat	1.841	1.758	50	1.808
Water	685	273	435	708
Overig	19.648	20.514	46	20.560
	68.635	**67.328**	**3.206**	**70.535**

Aantal financieringen per sector uit portefeuille gelopen t/m 31 maart 2019

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2018
Agrofood	-	1	1	1
Chemie	-	-	-	1
Creatieve indust	1	2	3	-
Energie	-	-	-	-
High Tech	1	2	3	-
Life Sci.&Health	-	-	-	2
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-
Water	-	-	-	4
Overig	-	-	-	5
	2	**5**	**7**	**13**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

5.2 Type aanvragen

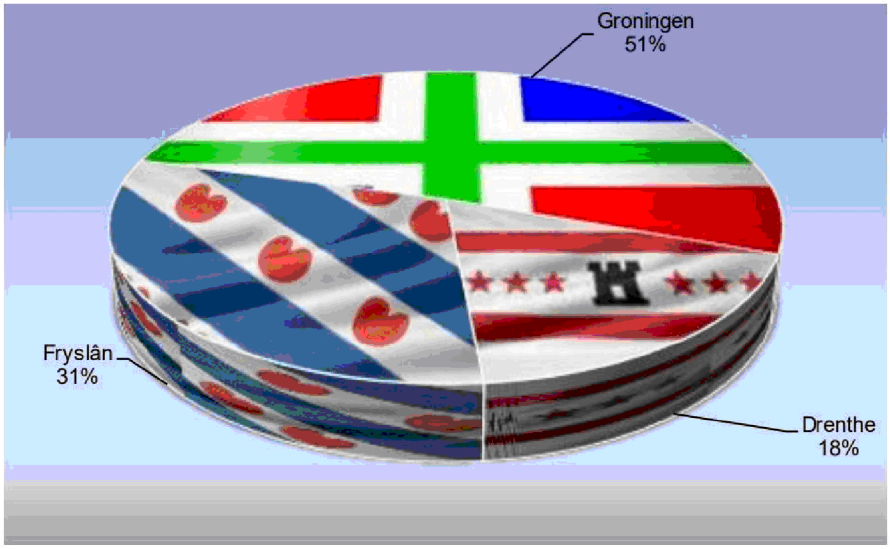

Investeringen per type aanvraag t/m 31 maart 2019					2018	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Expansie	8	1	9	3.180	18	3.596
MBI	-	-	-	-	-	-
MBO	-	-	-	-	-	-
Overname	-	-	-	-	-	-
Starter	6	3	9	984	26	6.103
Turnaround	-	-	-	-	-	-
Herstructurering	-	-	-	-	-	-
Conversie	-	-	-	-	-	-
	14	**4**	**18**	**4.163**	**44**	**9.700**

Aantal financieringen per type aanvraag uit portefeuille gelopen t/m 31 maart 2019				
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2018
Expansie	2	3	5	3
MBI	-	-	-	-
MBO	-	-	-	-
Overname	-	-	-	-
Starter	-	2	2	7
Turnaround	-	-	-	3
Herstructurering	-	-	-	-
Conversie	-	-	-	-
Overig	-	-	-	-
	2	**5**	**7**	**13**

5.3 Provincies

Aantal portefeuille-ondernemingen per provincie per 31 maart 2019

Investeringen per provincie t/m 31 maart 2019					2018	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Drenthe	-	1	1	25	9	1.577
Fryslân	5	1	6	896	11	2.153
Groningen	9	2	11	3.243	24	5.970
	14	**4**	**18**	**4.163**	**44**	**9.700**

Aantal financieringen per provincie uit portefeuille gelopen t/m 31 maart 2019

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2018
Drenthe	-	3	3	1
Fryslân	-	2	2	4
Groningen	2	-	2	8
Overig	-	-	-	-
	2	**5**	**7**	**13**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) DRENTHE per sector per 31 maart 2019

	1 januari 2019	31 maart 2019		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	452	226	221	447
Chemie	125	-	128	128
Creatieve indust	283	-	64	64
Energie	-	-	-	-
High Tech	7.488	7.304	58	7.363
Life Sci.&Health	250	250	-	250
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-
Water	308	273	60	333
Overig	810	788	-	788
	9.717	**8.842**	**532**	**9.374**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) FRYSLÂN per sector per 31 maart 2019

	1 januari 2019	31 maart 2019		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	1.559	1.512	-	1.512
Chemie	507	510	-	510
Creatieve indust	437	188	286	474
Energie	186	-	186	186
High Tech	1.931	1.477	369	1.846
Life Sci.&Health	-	-	-	-
Logistiek	512	1.000	9	1.009
Tuinb + uitg.mat	55	-	50	50
Water	302	-	307	307
Overig	989	938	46	984
	6.479	**5.625**	**1.253**	**6.879**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) GRONINGEN per sector per 31 maart 2019

	1 januari 2019	31 maart 2019		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	-	-	-	-
Chemie	12.495	12.414	123	12.537
Creatieve indust	4.396	3.996	373	4.369
Energie	6	-	3	3
High Tech	4.526	4.337	854	5.191
Life Sci.&Health	11.307	11.569	-	11.569
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	1.786	1.758	-	1.758
Water	75	-	68	68
Overig	17.848	18.788	-	18.788
	52.439	**52.861**	**1.421**	**54.282**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

6 Vrije ruimte

De beschikbare vrije ruimte per 31 maart 2019 bedraagt ruim € 15,3 miljoen.
In totaal zijn er 22 ondernemingen uit de vrije ruimte gefinancierd, waarvan één nieuw in 2019 (2018:1). Verder is er bij twee ondernemingen tot en met maart 2019 een uitbreidingsfinanciering gerealiseerd.

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

LEESWIJZER NOM RAPPORTAGE

Deze leeswijzer bevat een toelichting op de gebruikte definities in het kwartaalrapportage. De leeswijzer zal elk jaar bij kwartaalrapportage Q1 worden herzien en verstrekt.

Definities

De volgende definities worden gebruikt in de rapportage.

Aflossingen	Nominale bedragen die worden terugbetaald op door NOM verstrekte leningen. De nog niet ontvangen gefactureerde aflossingen zijn geen onderdeel.
Benaderde marktwaarde (BMW)	Het benaderde bedrag waartegen de financiering door een private marktinvesteerder in een zakelijke transactie zou worden overgedragen op waardepeildatum. Halfjaarlijks (30 juni en 31 december) wordt een benadering van de marktwaarde (BMW) van de portefeuille (her-)beoordeeld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van FISTA. De uitkomsten worden door de verantwoordelijke investment manager met de directie besproken.
Boekwaarde aandelen	De waarde op de balans van NOM van de door NOM gehouden aandelen van portefeuillebedrijven. De boekwaarde van de aandelen wordt bepaald op basis van geïnvesteerd(e) bedrag(en) minus de waarde van gedesinvesteerde aandelen. Daar waar van toepassing wordt de boekwaarde gecorrigeerd met een voorziening voor waardevermindering.
Boekwaarde leningen	De waarde op de balans van NOM van de door NOM verstrekte (achtergestelde) leningen aan portefeuillebedrijven. De boekwaarde van de leningen wordt bepaald op basis van het saldo van uitgeleende bedragen en ontvangen aflossingen vermeerderd met het saldo van (gefactureerde) rentetermijnen en ontvangen rentetermijnen en gecorrigeerd met eventuele voorziening voor waardevermindering.
Commitment	Financieringsbedragen voor nieuwe en bestaande portefeuillebedrijven, die door de directie zijn goedgekeurd, maar nog niet zijn gestort.

Desinvesteringen	De boekwaarde van de aandelen bij verkoop of de boekwaarde van niet (volledig) voorziene gefailleerde ondernemingen waarin NOM een aandelenbelang hield. In geval van verkoop van een deel van het door NOM aangehouden aandelenpakket, wordt het pro rato deel van de boekwaarde opgenomen. De eventuele hogere of lagere opbrengstwaarde van verkoop komt tot uiting in de post “resultaat verkoop participaties”.
Directe werkgelegenheid	Aantal werknemers (in fte) bij de gefinancierde ondernemingen.
Exit	Bedrijven die uit de portefeuille van NOM zijn gelopen, door bijvoorbeeld het voldoen van haar betalingsverplichtingen, faillissement of liquidatie of verkoop van aandelen.
Intake	Een intake is een korte beschrijving van de investeringscasus met daarin opgenomen de globale dealstructuur. Op basis van de intake besluit de directie of de investeringscasus binnen de doelstellingen en uitgangspunten van de NOM valt en of er voldoende aanleiding is om een uitgebreider onderzoek op te starten. Een onderzoek kan leiden tot een investeringsvoorstel.
Investeringen	Gestorte bedragen op aandelen en (achtergestelde) leningen voor nieuwe portefeuillebedrijven en uitbreidingen danwel stortingen van het openstaande commitment (tranches) op aandelen en leningen van de bestaande portefeuillebedrijven.
Investeringsvoorstel	Een investeringsvoorstel is een beschrijving van de investeringscasus, met onder andere de definitieve dealstructuur en een beoordeling van de markt, product en management. Een investeringsvoorstel wordt voorgelegd aan de investeringscommissie, die na een positief advies en goedkeuring directie kan uitmonden tot een financiering.
Leads	Leads betreffen financieringsverzoeken welke op basis van eerste informatie in principe binnen de beleidskaders van NOM lijken te vallen. Na nadere kennismaking met de ondernemer/onderneming/fonds wordt bij een positieve grondhouding, door de investment manager een intake opgesteld.

Portefeuilleresultaat	Het resultaat van rentebaten, ontvangen dividenden, verkopen van participaties, provisies en mutatie voorziene waardeverminderingen. In dit resultaat zijn de baten en lasten van rente op liquide middelen en personeel- en overige kosten niet opgenomen. De directe en indirecte doorbelastingen in verband met fondsmanagement voor FOM, MKB Fonds Drenthe, GROEIfonds en Investeringsfonds Groningen zijn hier ook niet inbegrepen.
Rente leningen u/g	Gefactureerde rentes op de verstrekte leningen aan portefeuillebedrijven.
Risicoprofiel	Bij de bepaling van het risicoprofiel van een onderneming wordt naast een financiële beoordeling, kwaliteit van het management, marktpositie en ontwikkeling, management informatie systeem en uniekheid product en productontwikkeling meegewogen. Tevens wordt beoordeeld in hoeverre binnen de financieringsafspraken risico's zijn gemitigeerd. De risicoklassen zijn ingedeeld in vier klassen: A. laag risico; B. gemiddeld risico; C. hoog risico; D. zeer hoog risico. De indeling komt tot stand binnen de context van de doelgroep van NOM. In het investeringsvoorstel wordt de initiële indeling bepaald en derhalve ook met het IC besproken. Vervolgens wordt halfjaarlijks het profiel opnieuw beoordeeld.
Sectoren	De negen landelijke topsectoren (Agrofood, Chemie, Creatieve industrie, Energie, High Tech, Logistiek, Life Science & Health, Tuinbouw en Water), aangevuld met de sector Overig (vrije ruimte).
Stille reserve	De stille reserve is de benaderde marktwaarde groter dan de boekwaarde.
Subtotaal in bedrijf	De boekwaarde van de lening of het aandelenkapitaal voor voorziening.

Voorzieningen

Het bedrag dat is gereserveerd voor bepaalde in de toekomst te verwachten lagere opbrengsten op de verstrekte financieringen (de benaderde marktwaarde is lager dan subtotaal in bedrijf). Voorzieningen worden bepaald op financiële gronden, zoals de waarde van het aandelenkapitaal t.o.v. aanschafwaarde en het wel of niet kunnen voldoen van de (betalings-) verplichtingen.;
De waarderingen worden op basis van het model FISTA uitgevoerd.

Vrije ruimte

NOM Finance beschikt over de mogelijkheid om financieringen te verstrekken aan bedrijven die buiten de primaire doelgroep, zoals Topsectoren en bestaansduur, van de aandeelhoudersinstructie vallen. Deze zogenoemde “Vrije Ruimte” is gemaximeerd op 40% van het geplaatst aandelenkapitaal vermeerderd met de stortingen op agio en exclusief (overige) reserves.
Per 1 januari 2012 (1e peildatum) bedroeg de beschikbare vrije ruimte € 20,8 miljoen. Op aanvang boekjaar 2019 bedroeg de resterende vrije ruimte € 15,6 miljoen.

To: 5.1.2e @provinciegroningen.nl' (5.1.2e @provinciegroningen.nl)[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e '[5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e)'[5.1.2e @minez.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Wed 5/15/2019 1:07:58 PM
Subject: kapitaalstoring NOM aanvullende informatie
Received: Wed 5/15/2019 1:08:06 PM

Aan allen,
Zojuist heb ik telefonisch gesproken met 5.1.2e 5.1.2e naar aanleiding van de memo dd. 12 april 2019 inzake de kapitaalstorting NOM.
Tijdens het gesprek werd duidelijk dat het op pagina 1 genoemde jaartal 2021, 2019 zou moeten zijn.
Daarnaast wordt duidelijk dat de opgestelde cashflow prognose voor 2019 en Q1 2019 al een gewijzigd (negatiever) beeld laat zien.
Per ultimo april is de beschikbare liquiditeitspositie als volgt:
Aanwezige liquiditeiten (bankstand) € 17.860.644
Aangegane verplichtingen € 16.868.783
Vrij beschikbare liquiditeiten **€ 991.861**
Hiermee wordt duidelijk dat de situatie nijpender is dan ten tijde van het opstellen van de memo werd gedacht.
Ik heb met 5.1.2e afgesproken jullie allen via de mail te informeren, bij deze.
Mochten naar aanleiding van deze mail nog aanvullende vragen zijn dan hoor ik dat vanzelfsprekend graag
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM – Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

T +31 5.1.2e

M 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

.

Meer weten over de NOM en ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

.

www.nom.nl

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e 5.1.2e @provinciegroningen.nl]
Cc: 5.1.2e [5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; Hermse 5.1.2e @provinciegroningen.nl]
From: 5.1.2e , 5.1.2e
Sent: Wed 5/15/2019 3:21:00 PM
Subject: Re: Annotatie t.b.v. overleg gedeputeerden EZ_HEZ_EZK_NOM op 24 mei 2019 - versie concept.docx
Received: Wed 5/15/2019 3:21:10 PM

Lijkt mij goed dat hij de memo aanpast en die mailt. Ziet er wat beter uit naar de gedeputeerden en dan hebben we een juiste versie met doorrekening naar de jaren na 2019

Outlook voor Android downloaden

From: 5.1.2e
Sent: Wednesday, May 15, 2019 2:40:26 PM
To: 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e
Cc: 5.1.2e ; 5.1.2e , 5.1.2e ; 5.1.2e ; Hermse J.
Subject: Annotatie t.b.v. overleg gedeputeerden EZ_HEZ_EZK_NOM op 24 mei 2019 - versie concept.docx
Goedemiddag collega's,
Hierbij onze aanzet voor de gezamenlijke annotatie. Heb 5.1.2e 5.1.2e vanmiddag gebeld over 2e alinea notitie of het i.d.d ultimo 2021 is. Dit is fout, moet 2019 zijn. Hij maakt nu een mail waarin hij dit bevestigt en zal dan gelijk de urgentie nader onderbouwen o.b.v. de stand liquide middelen ultimo april 2019.
Groeten,
5.1.2e

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy
De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês hjir ús Privacyferklearring.

Persoonsgegevens en privacy
De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees hier onze Privacyverklaring.

Concept annotatie t.b.v. overleg EZ-gedeputeerden, HEZ, EZK en NOM op 24 mei 2019

In eerste instantie was aangegeven dat het onderwerp van dit overleg zou gaan over de lange termijn financiering van NOM.
N.a.v. van de notitie 'Kapitaalstorting' van 12 april jl. (bijlage 1) (N.B. NOM komt nog met een nieuwe notitie n.a.v. mail 5.1.2e van 15 mei jl.) van de NOM wordt ambtelijk geadviseerd deze notitie op 24 mei te bespreken. Tijdens dit overleg kan dan tegelijkertijd de evaluatie IFNN (bijlage 2) aan bod komen.

Ad. Notitie 'Kapitaalstorting'
In deze notitie wordt gesproken over een minimale positie aan liquide middelen van € 30 miljoen. Deze afspraak is een afspraak tussen de aandeelhouders onderling en dus niet met de NOM. Ambtelijk stellen wij voor om vanuit het vastgestelde dividendbeleid (bijlage 3) te redeneren hoe groot de minimaal benodigde liquiditeitspositie zou moeten zijn (dit om te voorkomen dat de € 30 miljoen een 'eigen leven' gaat leiden). Redenerend vanuit het dividendbeleid kom je uit op de volgende berekening:

Definitie nieuwe investeringsruimte:
Onder 'anderhalf jaar nieuwe investeringsruimte' wordt verstaan anderhalf maal het hoogste bedrag dat in de voorafgaande vijf jaar in enig jaar aan investeringen (nieuwe uitzettingen plus aanvullende financieringen) is verstrekt.

Benodigde nieuwe investeringsruimte (=1,5 x € 12 miljoen, hoogste stand was 2015):	€ 18,0 miljoen
Aangegane verplichtingen: (o.b.v. p 53 jaarrekening 2018)	€ 13,4 miljoen
Totaal:	€ 31,4 miljoen

Hierbij past wel de kanttekening dat in de jaren ná 2015 de NOM aanzienlijk lagere investeringen heeft gedaan (2016: 4,4 miljoen, 2017: € 8,1 miljoen en 2018: € 9,7 miljoen), gemiddeld is dit € 7,4 miljoen per jaar.

Het is evident dat de NOM nooit zonder voldoende liquide middelen mag komen te zitten. Echter het is wel opportuun om de vraag te stellen in hoeverre het huidige tekort aan liquide middelen van tijdelijke aard is. Immers verkoop van onderneming 'D' zal -uitgaande van een opbrengst in de buurt van de waarde ten tijde van de aandelenaankoop- de liquiditeitspositie fors verbeteren. Slechts de waarde boven de toen vastgestelde waarde zal uitgekeerd worden aan EZK.

Ambtelijk zijn wij van mening dat ook andere oplossingen denkbaar zijn voor het -in onze ogen- tijdelijk tekort aan liquide middelen:
1. Verstrekken van een aandeelhoudersleningen naar rato door alle aandeelhouders;
2. Verstrekken van een aandeelhoudersleningen door EZK; argumentatie hierbij is dat bij de aankoop van de aandelen € 44 miljoen aan dividend is uitbetaald, waarvan het Rijk € 20 miljoen heeft ontvangen; EZK is dus medeveroorzaker;
3. Een rekening-courantverhouding tussen IFNN en NOM.

Ambtelijk gaat onze voorkeur uit naar optie 3: een rekening-courantverhouding tussen IFNN en NOM. O.b.v. de evaluatie van IFNN (in hoeverre objectief en niet doelgericht geschreven?) concluderen wij dat IFNN niet voldoet aan de verwachtingen. Uit de kwartaalrapportage Q1 2019 van IFNN blijkt dat er voor € 60.000 aan nieuwe financieringen is verstrekt en dat de kosten over het eerste kwartaal € 64.000 bedragen. Zie verder onder 'Ad. Evaluatie IFNN'.

Wel moeten we nog uitzoeken of de colleges van GS hierover mogen besluiten of dat PS nog een rol hebben.

Ad. Evaluatie IFNN
Ambtelijk stellen wij voor de activiteiten van IFNN 'on hold' te zetten en de bestaande zaken t/m de zomer af te wikkelen, maar ná de zomer geen nieuwe aanvragen meer in behandeling te nemen. Voorgesteld wordt het fonds nog niet op te heffen, omdat we willen voorkomen dat EZK dan de mogelijkheid geboden wordt haar deel (50%) van de nog beschikbare middelen 'te onttrekken' aan Noord-Nederland. Het 'on hold' zetten maakt het tevens mogelijk dat de nog vrij beschikbare middelen (circa € 17 miljoen) gebruikt kunnen worden voor de rekening-courantverhouding tussen IFNN en NOM. Gekoppeld aan de nog op te stellen aandeelhoudersstrategie voor de NOM kunnen we dan bezien of en zo ja hoe we de voor IFNN gelabelde middelen beter in kunnen zetten.

Voorstel agendapunten overleg EZ-gedeputeerden, HEZ, EZK en NOM op 18 juni 2019

1. Notitie NOM Finance - Strategie en toekomst
2. Proces opstellen aandeelhoudersstrategie gekoppeld aan meerjarenplan en -financiering NOM (vanaf 2021 geen exploitatietekorten meer bij ontwikkelbedrijf) + tijdspad
3. Opdracht + subsidie aan ontwikkelbedrijf voor 2020, wetende dat voor het exploitatietekort nog € 1,6 miljoen beschikbaar is voor 2019 en 2020

MEMO

N.V. NOM
Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

Correspondentieadres
Postbus 424
9700 AK Groningen

Bezoekadres
Paterswoldseweg 810
9728 BM Groningen

AAN	:	Algemene vergadering van Aandeelhouders
AFKOMSTIG VAN	:	Directie
DATUM	:	16 mei 2019
BETREFT	:	Kapitaalstorting

In aanloop naar de aandelentransactie die eind 2016 heeft plaatsgevonden, waarbij de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe gezamenlijk 50% van de aandelen NOM in hun bezit hebben gekregen, zijn afspraken gemaakt over het kapitaal dat de NOM nodig heeft om haar werk goed te kunnen doen. Destijds is besproken dat er tenminste € 30 miljoen aan liquide middelen beschikbaar moet zijn om, na aftrek van aangegane verplichtingen, nieuwe investeringen in Noordelijke bedrijven te kunnen doen. Al enige tijd zijn de liquide middelen van de NOM onder dit niveau gezakt.

In bijgaande cash flow forecast wordt duidelijk gemaakt dat wij ultimo 2019 circa €15 miljoen additioneel kapitaal nodig hebben om boven de ondergrens te blijven. Ons inziens zijn er drie mogelijke manieren om dat te bewerkstelligen:

- Een additionele kapitaalstorting van €15 miljoen door de aandeelhouders, waarin zij ieder pro rate parte hun deel doen. Voordeel hiervan is dat het een zuivere transactie is. Het nadeel is dat daarvoor door aandeelhouders nieuwe middelen vrijgemaakt moeten worden. Daarvoor zijn dan met name bij de Provinciale Staten overtuigende argumenten nodig.
- Omzetten van de huidige lening van aandeelhouders aan IFNN in een kapitaalstorting. Ultimo 2018 is er bij IFNN een bedrag van €17,9 miljoen aan liquide middelen aanwezig met daar tegenover €0,7 miljoen aan verplichtingen. Belangrijk voordeel is dat hiervoor geen nieuwe middelen vrijgemaakt hoeven worden en dat het een zuivere transactie is. Voorwaarde is dan wel dat innovatie financiering een reguliere financieringsvorm van de NOM wordt.
- Laten doorzaken van de lening aan IFNN naar de NOM. Daarvoor moeten de voorwaarden voor de lening worden aangepast aan het nieuwe doel. Bovendien moet een oplossing worden gezocht voor de formule die nu geldt om eventuele verliezen weg te boeken. Een belangrijk nadeel is dat het NOM fonds een hybride financiering krijgt. Een voordeel is dat besluitvorming bij de aandeelhouders wellicht eenvoudiger ligt dan de andere twee opties.

Onze voorkeur gaat duidelijk uit naar de tweede optie, omdat daarmee het probleem van de liquide middelen wordt opgelost zonder dat er nieuw kapitaal nodig is en dit tegelijkertijd geen additionele complexiteit oplevert.

Tel. 050 - 521 44 44
E-mail: info@nom.nl
Internet: www.nom.nl
KvK nr. 02032331
IBAN: 5.1.5
BIC: RABONL2U
BTW nr. NL8045.21.086.B.01

Kasstroomoverzicht Meerjarig	M4 2019	2019	2020	2021
Stand LM cf balans				
Correcties:				
Lastgevingsovereenkomst Drenthe				
NOM Projecten rekening				
Beschikbare LM voor NOM				
Uit:				
Uitzettingen				
Verwachte kosten NOM				
In:				
Verwachte opbrengsten Financieringsbedrijf*				
Verwachte opbrengsten Ontwikkelbedrijf				
Netto Kasstroom				
Beschikbare LM voor NOM einde periode				
Commiteringen				
Vrij beschikbare LM NOM				

5.1.1c

* Gemiddelde over afgelopen 4 jaar

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @nom.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e 5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e 5.1.2e @provinciegroningen.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 5/16/2019 12:46:30 PM
Subject: RE: Vrije ruimte NOM
Received: Thur 5/16/2019 12:46:33 PM

5.1.2e dat heeft niets met het memo te maken. Wij moeten volgens de aandeelhoudersinstructie binnen een aantal kaders financieren (topsectoren, startende ondernemingen enzovoort). Daarnaast is er ruimte om buiten de kaders te financieren, bijvoorbeeld in bedrijfsovernames en dergelijke, om ook rendement te kunnen maken. Dat is de zogenaamde vrije ruimte. Het staat als volgt in de aandeelhoudersinstructie:

q. De ROM's mogen maximaal 40% van het geplaatste kapitaal plus agiostortingen maar exclusief de (overige) reserves investeren in afwijking van het gestelde onder a, f en s, met dien verstande dat nooit in strijd met Europese regelgeving inzake staatssteun en risicokapitaal gehandeld mag worden. Deze verruiming van de beleidsruimte wordt toegestaan om het de ROM's mogelijk te maken te kunnen voldoen aan de door de aandeelhouders gestelde rendementsnorm zoals beschreven onder m. Voor de duidelijkheid: dit laat onverlet dat voor investeringen buiten het werkingsgebied van de ROM's (zie onder s) altijd voorafgaande schriftelijke instemming van de aandeelhouders nodig is.

Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: donderdag 16 mei 2019 14:33
Aan: 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e
CC: 5.1.2e 5.1.2e ' 5.1.2e ; 5.1.2e
Onderwerp: Vrije ruimte NOM
Hoi 5.1.2e en 5.1.2e,
Nog een vraag namens ons: in de Q1 rapportage van de NOM staat: De beschikbare vrije ruimte per 31 maart 2019 bedraagt ruim € 15,3 miljoen. Hoe staat in verhouding tot het memo over de kapitaalstorting?
We horen het graag nog even.
Groeten, 5.1.2e

To: 5.1.2e [5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]
Cc: 5.1.2e [5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 6/13/2019 11:54:27 AM
Subject: RE: Rekeningcourant IFNN - NOM
Received: Thur 6/13/2019 11:54:28 AM

Dag 5.1.2e en 5.1.2e,
Ik denk ook dat een GS besluit voldoende is. Bij ons hoeft het niet naar PS. Lijkt me goed om op tijd een jurist bij dit gebeuren te betrekken.
Verder lijken mij de genoemde activiteiten de juiste.
De reactie van EZK op de RC oplossing heb ik op de agenda gezet voor dinsdag (EZ gedep overleg). Hopelijk heeft 5.1.2e dan al een antwoord voor ons.
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e
Verzonden: donderdag 13 juni 2019 13:26
Aan: 5.1.2e , 5.1.2e 5.1.2e
CC: 5.1.2e
Onderwerp: Rekeningcourant IFNN - NOM
Hoi 5.1.2e en 5.1.2e,
@ 5.1.2e Heb jij al een reactie van EZK gehad op ons voorstel voor een (tijdelijke) rekeningcourantverhouding tussen IFNN en NOM?
5.1.2e en ik denken dat er 2 zaken geregeld moeten worden en dat dit afgestemd moet worden met de NOM:

1. NOM moet een formeel (schriftelijk) AvA-besluit voorbereiden, waarin NOM de aandeelhouders verzoekt in te stemmen met de (tijdelijke) rekeningcourantverhouding met IFNN ter dekking van het (tijdelijk) liquiditeitstekort van NOM.;
2. Wij zullen als leningverstrekkers aan IFNN een addendum moeten maken bij de leningsovereenkomst, waarin we de mogelijkheid creëren voor de rekeningcourantverhouding met de NOM.
3. Juridische check op bovenstaande constructie.

Aangezien het vorige addendum (betrof deconsolidatie IFNN uit jaarrekening NOM in 2017) een besluit was van het college wij er vanuit gaan dat slechts sprake is van een tijdelijke rekeningcourantverhouding tussen IFNN en NOM, menen wij dat GS bevoegd is en PS geen formele rol heeft.
Daarnaast is ons voorstel om een conceptversie van de stukken ambtelijk voor te bespreken en zonodig een afspraak met de NOM in te plannen.
Groeten,
5.1.2e

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

To: 5.1.2e [5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e @minez.nl'[5.1.2e @minez.nl]
Cc: 5.1.2e [5.1.2e @provinciegroningen.nl]
From: 5.1.2e , 5.1.2e
Sent: Wed 6/26/2019 6:44:27 AM
Subject: RE: Actie n.a.v. tijdelijk tekort liquide middelen
Received: Wed 6/26/2019 6:44:33 AM

Goedemorgen allen,

In het geval onderstaande opsomming en proces compleet is lijkt mij dat het doorgeven van de opsomming aan de NOM door één provinciale aandeelhouder (wat mij betreft Groningen) en leningverstrekker kan gebeuren. Ik zou er wel op aandringen dat EZK mee gaat of dat het duidelijk is dat ze zich echt kunnen vinden in de voorgestelde oplossing en wijze van verwerken.

Het bespreken van de uiteindelijk geproduceerde conceptstukken wil Fryslân wel bij zijn. De vraag is nog wie maakt ze en vervolgens bespreek je ze eerst onderling met de leningverstrekkers en dan met de NOM. Deze volgorde heeft mijn voorkeur alleen al vanwege dat we één verhaal hebben incl. EZK.

Wat betreft onderstaande is het niet alleen de vraag of het kan volstaan met een melding in GS, volgens mij is een besluit in GS minimaal vanwege de aanpassing lening, vraag is eerder of je kan volstaan met een melding in PS. Als PS-besluit op tijd zet zal Q3 (september) niet haalbaar zijn. Gezien het tempo bij de NOM zou ik het zoveel mogelijk in eigen hand houden anders krijgen we 2 voor 12 een stuk die verleden week in GS moet (:-. Het is dus wel handig om gezamenlijk een tijdschema te maken die ook geldt voor EZK en NOM

Groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 25 juni 2019 15:24
Aan: 5.1.2e , 5.1.2e ; 5.1.2e , 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e @drenthe.nl' ; 5.1.2e @minez.nl'
CC: 5.1.2e
Onderwerp: Actie n.a.v. tijdelijk tekort liquide middelen

Goedemiddag allemaal,

In het EZ-gedeputeerden overleg met NOM en EZK van 18 juni 2019 is afgesproken dat het de voorkeur heeft om het voorziene tekort aan NOM-kapitaal op te lossen middels het aangaan van een rekening-courant verhouding met het IFNN. Het verzoek van de EZ-gedeputeerden is om dit op korte termijn te regelen, uiteraard als EZK hier ook mee heeft ingestemd. Dit wordt momenteel door EZK onderzocht en laten zo snel mogelijk weten.

Wat moet er gebeuren?

1. Uitzoeken of een formeel aandeelhoudersbesluit moet worden genomen voor de oplossing van het tekort aan liquide middelen? (actie NOM).
2. Minimaal zal vanuit de NOM een verzoek aan de aandeelhouders moeten komen waarin:
   a. Aangegeven wordt wat de financiële behoefte is, onderbouwd met een geactualiseerd meerjarig kasstroomoverzicht (bijv. per 30/6/2019).
   b. Dat in onderling overleg is besloten het tijdelijk tekort aan financiële middelen op te lossen door het aangaan van een rc-verhouding met de leningverstrekkers aan het IFNN;

   c. Een addendum te maken op de huidige leningsovereenkomst IFNN dat door alle leningsvertrekkers moet worden ondertekend (via het college)
3. Provincies zoeken uit of GS moet besluiten of dat een melding in GS voldoende is. In Q3 moet het geregeld zijn.

4. NOM maakt een concept RC-overeenkomst tussen NOM en IFNN.
5. De huidige IFNN-middelen zijn middels een rc-overeenkomst bij de provincie Groningen ondergebracht bij de Staat via schatkistbankieren (i.v.m. voorkomen betalen negatieve rente).

Wat de provincie Groningen betreft kan deze overeenkomst onder de huidige voorwaarden blijven bestaan, zolang IFNN (nog) niet is opgeheven.

Het voorstel is dat de provincie Groningen het bovenstaande namens de aandeelhouders aan de NOM doorgeeft en een afspraak maakt om de conceptstukken te bespreken. Wie van de aandeelhouders wil hierbij aanwezig zijn?

Graag zo snel mogelijk een reactie.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e

provincie groningen

Afdeling Economie, Cultuur en Projectfinanciering
Cluster programma's en subsidies
St. Jansstraat 4, Kamer C218
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN
T: 050 - 5.1.2e
M: 5.1.2e
email: 5.1.2e @provinciegroningen.nl

een gedachte voor het milieu - is printen van deze mail echt nodig?

Ons programma Economie en Arbeidsmarkt biedt ondernemers kansen en helpt Groningers aan het werk.
Kijk op www.groningenatwork.com en volg ons op Twitter @Groningenatwork.

groningen @work

Groet 5.1.2e en 5.1.2e.

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy
De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês hjir ús Privacyferklearring.

Persoonsgegevens en privacy
De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees hier onze Privacyverklaring.

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: Erik Bos[5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Wed 7/3/2019 6:21:22 AM
Subject: Poho stukje NOM
Received: Wed 7/3/2019 6:21:29 AM
Poho NOM BDAcq financiering na 2019 .docx

Hoi 5.1.2e ,
Hierbij zoals aangekondigd een poho stuk voor het poho Economie over de financiering Businessdevelopement en Acquisitie bij de NOM.
Hartelijke groeten,

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e @eeadvies.nl
E&E advies
Helperpark 288 (Mediacentrale)9723 ZA Groningen050 360 44 33www.eeadvies.nl
E&E advies
Versterking economie – Versnelling energietransitie

Memo POHO Economie	
Gedeputeerde	Brink
Afschrift	5.1.2e 5.1.2e, 5.1.2e 5.1.2e, 5.1.2e 5.1.2e
Datum	2-7-2019
Poho datum	8-7-2019
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e
Afgestemd met	Erik Bos
Onderwerp	NOM 2020
Doel memo	☒ Ter discussie ☐ Ter informatie
Bijlage	
Naar GS	nee

Advies/Vraag
Van gedachten wisselen over de invulling van de financiering van de NOM BD/ clusterorganisaties en acquisitie voor 2020.

Inleiding
Na 2019 loopt de huidige vierjarige subsidieperiode van de NOM en de clusterorganisaties HANNN, Energy Vally/ NEC en Wateralliance af. De afgelopen jaren hebben de drie provincies gezamenlijk en op basis van gelijkheid de NOM voor het onderdeel BD en de clusterorganisaties gefinancierd. In 2018 zijn de clusterorganisaties geïnformeerd over het feit dat na de huidige subsidieperiode de gezamenlijke financiering wordt beëindigd en dat per provincie wordt bekeken hoe zij verder wil gaan met de ondersteuning van de clusterorganisatie of BD activiteiten bij de NOM. Tijdens het laatste EZ gedeputeerdenoverleg is afgesproken dat een opdracht wordt geformuleerd aan een externe partij om de meerjarige opdracht aan de NOM voor de periode vanaf 2021 vorm te geven. Het jaar 2020 wordt daarmee een overgangsjaar. We stellen voor om in dit overgangsjaar ook al invulling te geven aan het principe dat de financiering voor Business Development plaatsvindt op basis van de behoefte per provincie.

Argumenten

Business Development:
De financiering in de huidige periode is als volgt opgebouwd:

Organisatie	Jaarlijkse noordelijke provinciale bijdragen vanaf 1 januari 2016	Bijdrage van de provincie Drenthe vanaf 1 januari 2016
NOM incl. Greenlincs en Business Development Platform	€ 1.225.000 Opgebouwd als volgt: NOM: 525.000 BD Platform: HTSM: 100.000 Energy Valley: 100.000 Wateralliance: 100.000 HANNN: 100.000 Greenlincs: 100.000 Aanvullend: Greenlincs: 200.000	€ 408.334
Energy Valley	€ 500.000	€ 166.666
Water Alliance	€ 250.000	€ 83.333
HANNN	€ 275.000	€ 91.667
Totaal	**€ 2.250.000**	**€ 750.000**

Daarnaast betaalde Drenthe in 2018-2019 € 110.000 aan de NOM voor de ondersteuning van HTSM bedrijven in Drenthe via een inbestedingsopdracht.

Naar aanleiding van de herijking van het Noordelijke Innovatie- Ecosysteem hebben de drie provincies besloten vanaf 2020 niet meer automatisch gezamenlijk en op gelijke voet de clusterorganisaties te ondersteunen, maar dit op te bouwen vanuit de behoefte per provincie. Kort gezegd komt het erop neer dat we opnieuw moeten bekijken welke BD onderdelen we als provincie willen financieren, welke behoefte we hebben en welke financiering daar bij hoor. Als vertrekpunt hanteren we de 750.000 per jaar die we de afgelopen periode hebben bijgedragen aan NOM en BD. Maar we kunnen er ook voor kiezen dit bedrag op te hogen of juist te verlagen.

De bijdrage voor Energy Valley werd gefinancierd uit het Energieprogramma. De bijdragen voor Waterlliance en HANNN worden gefinancierd uit het budget VES net als de bijdrage voor het business development platform. De financiering voor NEC moet daarom in overleg met de gedeputeerde Energie. Afgesproken is wel dat alle financiering van business development in beginsel via de NOM gaan en niet meer via de clusters.

Het voorstel is om voor 2020 in te zetten op BD voor Drenthe op de volgende onderdelen:

- HTSM (inclusief de opdracht voor de MKB bedrijven in Drenthe/ aansluiting IBDO en kennispoort)
- Biobased en groene chemie (aansluiting op de financiering voor projectontwikkeling Emmen)
- Medtech (aansluiting op Health hub Roden)
- Energietransitie (Moet NOM aan BD Energietransitie doen of laten we dat bij de NEC?)

Voorstel voor discussie:

NOM	€ 175.000
BD HTSM	€ 130.000
BD Biobased	€ 130.000
BD Medtech	€ 50.000
BD Energietransitie	€ 100.000
New Energy Coalition	€ 166.666
Totaal	€ 751.666

LET OP: het bedrag dat we nu aanvullend besteden voor HTSM in Drenthe vervalt in dit voorstel en de opdracht blijft wel bij de NOM. Dit is inzet voor onderhandeling. Uiteindelijk hebben we hiermee wat speelruimte.

<u>Acquisitie:</u>

De resultaten voor internationale acquisitie in Drenthe vallen tegen. Voorstel is om NOM te vragen om een probleemanalyse en een concrete inschatting van wat reëel is voor de provincie Drenthe. Dit zou moeten leiden tot het optimaliseren van het vestigingsbeleid van de provincie. We stellen voor geen toezeggingen te doen over financiering van acquisitie door de NOM voordat duidelijkheid is over een plan van aanpak voor Drenthe.

Risico's
Discussie met de NOM en de clusterorganisatie over de gekozen richting. Daarom is het goed hierover de gelederen met de andere provincies eerst goed te sluiten.

Vervolgstappen (aanpak/uitvoering)
Afstemmen met de provincies Friesland en Groningen en dan een gezamenlijk Programma van Eisen opstellen.

Bijlage 14

Overeenkomst van geldlening betreffende Innovatiefonds Noord-Nederland (c.q. de B.V. waarin het innovatiefonds wordt ondergebracht)

De ondergetekenden:

1. De Provincie Fryslân, zetelende te Leeuwarden aan de Tweebaksmarkt 52, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer J.A. Jorritsma, Commissaris van de Koning;
2. De Provincie Groningen, zetelende te Groningen aan Martinikerkhof 12, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer F.J. Paas, Commissaris van de Koning;
3. De Provincie Drenthe, zetelende te Assen aan de Westerbrink 1, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer dr.h.c. J. Tichelaar, Commissaris van de Koning;
4. De Staat der Nederlanden, zetelende te 's-Gravenhage aan de Bezuidenhoutseweg 73, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de Minister van Economische Zaken, namens deze de directeur-generaal Bedrijfsleven en Innovatie, de heer dr. B. Leeftink, hierna te noemen: "EZ"

   Partijen genoemd onder 1 tot en met 4 hierna samen te noemen: "Leningverstrekkers";

5. Innovatiefonds Noord-Nederland B.V., een besloten vennootschap gevestigd te Groningen, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar directeur, de heer drs. S. Jansen,

   Partij 5 hierna te noemen: "Leningnemer",

6. N.V. NOM Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland, gevestigd te Groningen, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar directeur, de heer drs. S. Jansen, hierna te noemen: "NOM";

Ondergetekenden, hierna gezamenlijk aangeduid als "Partijen", overwegen dat:

A. Leningverstrekkers de ontwikkeling van innovatieve producten en diensten in Noord Nederland willen stimuleren door de financieringsmogelijkheden daarvoor te vergroten door middel van een investeringsfonds;
B. NOM in overleg met Leningverstrekkers hiertoe het Businessplan Innovatiefonds (voorheen NOMProjects) d.d. 14 juni 2013 heeft doen opstellen;
C. in genoemd Businessplan de hiervoor genoemde noodzaak voor een investeringsfonds ter ondersteuning van voornoemde ontwikkeling is onderkend en de opzet daarvan is uitgewerkt;
D. Leningnemer een investeringsfonds is;
E. NOM enig aandeelhouder en bestuurder is van Leningnemer;
F. het de bedoeling van Partijen is dat Leningnemer het Innovatiefonds beheert en daarmee Financiering zal verstrekken conform de daarin neergelegde doelstellingen en criteria zoals opgenomen in het Businessplan ("**Doel**");
G. Leningverstrekkers gelet op de door hen verstrekte subsidies in de vorm van een geldlening aan Leningnemer bereid zijn om onder de voorwaarden opgenomen in deze gezamenlijke uitvoeringsovereenkomst een geldlening te verstrekken aan Leningnemer ter realisatie van het Doel.

Partijen komen daarom het volgende overeen:

originele
in 5 vand ondertekende
leningovereenkomst

I. DEFINITIES EN ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

a. Additionele financiering: aanvullende financiering – door Leningnemer in Doelondernemingen – door middel van het nemen van een additioneel aandelenbelang in en / of het verstrekken van een additionele lening aan Doelondernemingen waarin Leningnemer al een participatie heeft en / of waaraan Leningnemer al een lening heeft verstrekt;
b. Businessplan: door NOM opgesteld en door Leningverstrekkers goedgekeurd Businessplan Innovatiefonds d.d. 14 juni 2013, dat als bijlage bij deze Overeenkomst is gevoegd;
c. Doel: het doel waarvoor Partijen deze Overeenkomst wensen aan te gaan zoals omschreven in overweging F;
d. Doelonderneming: een onderneming die een speciale rechtspersoon is waarin meerdere andere ondernemingen in samenwerking een innovatief project in Noord Nederland realiseren;
e. Exploitatieresultaat: alle opbrengsten minus de kosten in enig boekjaar van Leningnemer;
f. Financiering: participeren in en/of het verstrekken van leningen aan Doelondernemingen;
g. Fondskosten: kosten van het beheer in verband met het management van Leningnemer van het investeringsfonds, waaronder kosten voor de uitvoering van het Businessplan, de oprichting van Leningnemer, werving, advies, huisvesting, kantoor, reis en verblijf en overige managementkosten;
h. Lening: de achtergestelde renteloze geldlening van Leningverstrekkers aan Leningnemer zoals omschreven in deze Overeenkomst in artikel 3;
i. Marktconform(e): volgens het beginsel van de investeerder in een markteconomie (ook genoemd: marktdeelnemer in een markteconomie), zoals ontwikkeld in de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie[1], onder meer genoemd in Verordening (EG) 1303/2013[2] en nader uitgewerkt in artikel 1 onder d) en i) van de aandeelhoudersinstructie ROM's van 7 mei 2012 of in een toekomstige herziene versie hiervan;
j. Overeenkomst: deze overeenkomst van geldlening;
k. Renteopbrengsten: directe renteopbrengsten uit de liquiditeiten van de Lening;
l. Verlies: negatief Exploitatieresultaat uit hoofde van de aanwending van de Lening als bedoeld in artikel 4 van de Overeenkomst;
m. Winst: positief Exploitatieresultaat uit hoofde van de aanwending van de Lening als bedoeld in artikel 4 van de Overeenkomst.

Artikel 2 Algemene Bepalingen

In de Overeenkomst, tenzij uit de context anders dient te worden afgeleid:

a. vormen de overwegingen een integraal onderdeel;
b. houdt een verwijzing naar een artikel een verwijzing in naar een artikel in deze Overeenkomst;
c. omvat de definitie van woorden in enkelvoud ook de meervoudsvormen daarvan in en vice versa;
d. zijn de kopjes, titels en nummering van (groepen) artikelen uitsluitend bedoeld om verwijzing naar artikelen te faciliteren en beïnvloeden deze niet de interpretatie van artikelen;
e. zijn alle bepalingen die Partijen wensen overeen te komen, opgenomen.

---

[1] Zie onder meer gevoegde zaken T-228/99 en T-233/99 Westdeutsche Landesbank Girozentrale van 17 december 2003, punten 34 en 208.
[2] Zie overweging 36 aldaar..

II. LENING

Artikel 3 Lening

1. Leningverstrekkers verstrekken hierbij een lening aan Leningnemer, onder aanvaarding door Leningnemer, ter hoogte van € 20 miljoen, waarbij:
    a. Provincie Fryslân een bedrag verstrekt van € 3.333.334;
    b. Provincie Groningen een bedrag verstrekt van € 3.333.333;
    c. Provincie Drenthe een bedrag verstrekt van € 3.333.333;
    d. EZ een bedrag verstrekt van € 10 miljoen.
2. Leningverstrekkers stellen de Lening uiterlijk op 30 september 2016 aan Leningnemer beschikbaar op de bankrekening van Leningnemer, [redacted] 5.1.5

III. LENINGSVOORWAARDEN

Artikel 4 Aanwending van de Lening

1. De Lening dient door Leningnemer uitsluitend te worden aangewend voor Marktconforme Financiering aan Doelondernemingen conform het Doel;
2. Financiering, waaronder ook begrepen Additionele financiering, geschiedt conform de in het Businessplan neergelegde doelstellingen en criteria.

Artikel 5 Fondskosten

1. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat de Fondskosten van Leningnemer worden gefinancierd uit gegenereerde Renteopbrengsten en eventuele winsten uit (Additionele) financieringen;
2. Indien de jaarlijkse Renteopbrengsten en eventuele winsten uit (Additionele) financieringen echter dusdanig laag zijn dat daaruit de Fondkosten niet (volledig) betaald kunnen worden, dan worden de Fondskosten (gedeeltelijk) ten laste van het bedrag van de Lening gebracht;
3. De Fondskosten bedragen gemiddeld maximaal 1,75% per jaar van de Lening;
4. Leningnemer dient met Leningverstrekkers in overleg te treden indien mocht blijken dat er gegronde redenen zijn dat de Fondskosten het in lid 3 bedoelde bedrag overstijgen.

Artikel 6 Revolvering

1. Leningnemer wendt de Renteopbrengsten en de eventuele winsten uit (Additionele) financieringen die zij tot 1 mei 2024 ontvangt opnieuw aan voor Financiering (inclusief Additionele financiering) conform de in het Businessplan neergelegde doelstellingen en criteria.

Artikel 7 Rente

Leningnemer is over de uitstaande Lening aan Leningverstrekkers geen rente verschuldigd.

IV. AFLOSSING

Artikel 8 Aflossingstermijn

1. De Leningnemer dient de Lening per 1 mei 2029 te hebben afgelost;
2. Verlenging van de aflossingstermijn bedoeld in lid 1 is mogelijk in overleg met Leningverstrekkers, maar is alleen rechtsgeldig indien dit vóór het einde van de aflossingstermijn bedoeld in lid 1 schriftelijk bevestigd wordt door Leningverstrekkers aan Leningnemer.

Artikel 9 Aflossing

1. Indien in enig boekjaar sprake is van een Verlies (onder meer als gevolg van afboekingen op de waardering van participaties, afboekingen op aan Doelondernemingen verstrekte geldleningen en Fondskosten, één en ander als bedoeld in artikelen 4 en 5, dan zal dat Verlies afgeschreven worden op de Lening verstrekt door Leningverstrekkers en als bate worden verantwoord in de winst- en verliesrekening van Leningnemer over dat boekjaar;
2. Indien in enig boekjaar sprake is van een Winst, dan zal deze Winst worden bijgeschreven op de Leningen verstrekt door Leningverstrekkers en als een last worden verantwoord in de winst- en verliesrekening Leningnemer over dat boekjaar;
3. De af- en bijschrijvingen aan Leningverstrekkers als bedoeld in lid 1 en 2 vinden plaats in de verhouding als bedoeld in artikel 3 lid 1 van de Overeenkomst;
4. Op het moment dat de laatste resultaatverantwoordingen uit participaties in Doelondernemingen door Leningnemer zijn verantwoord, zal (het restant van) de Lening worden afgelost;
5. Als blijkt dat de cumulatieve opbrengsten (Renteopbrengsten en Winst, verminderd met Verlies en Fondskosten), te laag zijn om de Leningen in zijn geheel af te kunnen lossen, zal het niet-aflosbare deel door Leningverstrekkers worden kwijtgescholden in de verhouding als bedoeld in artikel 3 lid 1 van de Overeenkomst.

Artikel 10 Terugstorting

1. Leningnemer kan de Lening aanwenden ten behoeve van Financiering en Additionele financiering aan Doelondernemingen tot uiterlijk 1 mei 2024, tenzij Partijen door middel van wijziging van deze Overeenkomst overeenkomen deze investeringsperiode tot een nader te bepalen datum te verlengen. Deze verlenging is alleen rechtsgeldig indien Leningverstrekkers de verlenging schriftelijk aan Leningnemer bevestigen;
2. Indien de Lening op 1 mei 2024 niet volledig is aangewend, zullen Partijen met elkaar in overleg treden en nadere afspraken maken over de wijze en mate van terugstorting van het restant van de Lening door Leningnemer aan Leningverstrekkers, onder aftrek van de nog te realiseren Fondskosten voor de resterende looptijd van de Lening en reservering van mogelijke toekomstige Additionele financiering.

V. ALGEMENE SLOTBEPALINGEN

Artikel 11 Jaarlijkse informatievoorziening en evaluatie

1. Leningnemer zal jaarlijks voor 1 maart een concept jaarrekening en voor 1 juli een jaarverslag en een door een accountant gecontroleerde jaarrekening over het voorafgaande boekjaar aan Leningverstrekkers overleggen. Jaarverslag en jaarrekening zullen jaarlijks met de Leningverstrekkers worden besproken;
2. Uiterlijk op 1 mei 2018 vindt een tussentijdse evaluatie plaats tussen Partijen om vast te stellen of Leningnemer voldoet aan de verwachtingen die Partijen daaromtrent hebben op basis van het Businessplan;
3. Op moment van aflossing van (het restant van) de Lening wordt door Leningnemer een eindevaluatie aan Leningverstrekkers verstrekt.

Artikel 11 Betalingen

1. Alle betalingen voortvloeiende uit deze Overeenkomst dienen te geschieden zonder enige verrekening of schuldvergelijking door overschrijving per bank, terwijl geen kwijting zal kunnen worden gevorderd voordat de verschuldigde bedragen in bezit van Leningverstrekkers zijn.

Artikel 12 Aansprakelijkheid

Leningnemer is niet aansprakelijk ten opzichte van Leningverstrekkers voor mogelijke schade of geldelijk geleden nadeel indien en voor zover uit participaties in en/of geldleningen aan Doelondernemingen zoals aangegaan door Leningnemer geen positief resultaat wordt verkregen , behoudens in geval van verwijtbare feiten of handelingen.

Artikel 13 Duur van de Overeenkomst

De Overeenkomst gaat in met terugwerkende kracht op 1 mei 2014 en eindigt indien en zodra de Lening is afgelost (artikelen 8 en 9).

Artikel 14 Onvoorziene omstandigheden

1. Indien zich onvoorziene omstandigheden voordoen die bij het aangaan van de Overeenkomst niet waren voorzien en die een ongewijzigde voortzetting van de Overeenkomst niet rechtvaardigen, zullen Partijen in overleg treden over het wijzigen van de Overeenkomst;
2. Partijen zullen overleg plegen gericht op het bereiken van overeenstemming, waaraan op een zodanige wijze inhoud wordt gegeven dat de strekking van de huidige Overeenkomst zoveel mogelijk in stand blijft.

Artikel 15 Bijlagen

1. De aan deze Overeenkomst aangehechte bijlagen (Businessplan, Statuten IFNN B.V., Investeringsreglement) maken onlosmakelijk onderdeel uit van deze Overeenkomst.

Artikel 16 Geschillen

1. De Overeenkomst wordt beheerst door Nederlands recht;
2. Alle geschillen die mochten ontstaan naar aanleiding van de onderhavige Overeenkomst dan wel van nadere overeenkomsten die daarvan het gevolg mochten zijn, zullen zoveel mogelijk door middel van goed overleg tot een oplossing worden gebracht;
3. In het geval Partijen desondanks niet tot een oplossing komen, zal het geschil worden beslecht door middel van arbitrage in overeenstemming met het Arbitrage Reglement van het Nederlands Arbitrage Instituut. Het scheidsgerecht zal bestaan uit drie arbiters. De plaats van arbitrage is Groningen. De procedure zal worden gevoerd in de Nederlandse taal. Het scheidsgerecht beslist naar de regels van het recht.

ALDUS OVEREENGEKOMEN, OPGEMAAKT EN IN ZESVOUD ONDERTEKEND.

5.1.2e

1. Provincie Fryslân
Voor deze: [redacted]
De heer J.A. Jorritsma, Commissaris van de Koning

5.1.2e

Datum: [redacted]

29.6.16

2. Provincie Groningen
Voor deze:
De heer F.J. Paas, Commissaris van de Koning

Datu [redacted]
5.1.2e

3. Provincie Drenthe
Voor deze:
De heer dr.h.c. J. Tichelaar, Commissaris van de Koning

[redacted]
5.1.2e

Datum: 28-6-16

4. De Staat der Nederlanden, te dezen vertegenwoordigd door de Minister van Economische Zaken,
Namens deze:
De heer dr. B. Leeftink, Directeur-Generaal Bedrijfsleven en Innovatie

[redacted]
5.1.2e

Datum: [redacted] 17/6/'16

5. Innovatiefonds Noord-Nederland B.V.
Voor deze:
De heer drs.

Datum: 30-6-2016

6. N.V. NOM Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland
Voor deze:
De heer drs.

Datum: 30-6-2016

provinciehuis Westerbrink 1, Assen
postadres Postbus 122, 9400 AC Assen

www.drenthe.nl
(0592) 36 55 55

provincie Drenthe

Aan:
NV NOM/IFNN BV
t.a.v. de heer 5.1.2e
Postbus 424
9700 AK GRONINGEN

5.1.2e

VERZONDEN 2 5.1.2e 016

Assen, 27 september 2016
Ons kenmerk 39/ECO/2016004118
Behandeld door de heer 5.1.2e (0592) 5.1.2e
Onderwerp: Lening Innovatiefonds Noord-Nederland

Geachte heer 5.1.2e,

Onder verwijzing naar artikel 3 van de Overeenkomst tot geldlening betreffende het Innovatiefonds Noord-Nederland (IFNN), bevestigen wij hierbij dat wij mede namens de lening verstrekkers van de provincies Groningen en Fryslân, het gezamenlijke provinciale deel van de lening voor IFNN beschikbaar hebben gesteld door overmaking van € 10 miljoen op IBAN 5.1.5 op 26 september 2016.

De drie provincies geven hiermee invulling aan de afspraak in het akkoord tussen de aandeelhouders van de NOM over de aankoop van aandelen NOM door de drie provincies. Uit praktische overwegingen is ervoor gekozen dat de provincie Drenthe de betaling namens de drie provincies verzorgt. Van het Ministerie van Economische Zaken hebben wij de bevestiging gehad dat het Rijksdeel (€ 10 miljoen) van de lening al is gestort. Na onze overmaking is conform afspraak in totaal € 20 miljoen beschikbaar voor IFNN. Voor het overige verwijzen wij u naar de Overeenkomst tot geldlening.

Wij wensen u veel succes met de uitvoering van de activiteiten van IFNN.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen, Fryslân en Drenthe,
namens dezen,

5.1.2e

mevrouw mr. A.M. van Schreven
directeur-secretaris

In afschrift aan:
- de provincie Fryslân, Afdeling Kennis en Economie, t.a.v. de heer 5.1.2e Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
- de provincie Groningen, Afdeling Financiën en Control, t.a.v. de heer 5.1.2e Postbus 610, 9700 AP Groningen
- het Ministerie van Economische Zaken, Directoraat-Generaal voor Bedrijfsleven en Innovatie, t.a.v. de heer 5.1.2e Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

Statenstuk

Algemene gegevens	
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e tst. 5.1.2e
Team	Economie
Datum	donderdag 14 april 2016
Uiterste behandeldatum in GS:26 april 2016 *Toelichting: het voorstel ligt op dezelfde datum voor in de GS-en van Groningen, Fryslân en Drenthe.*	

Verantwoordelijke
Erik Bos
Besproken: 5.1.2e

Nr. programma, beleidsopgave, doelstelling en resultaat in de begroting	
2	Regionale economie
Product 2.2. Versterken regionale innovatiekracht	
Resultaat: Verkenning van de wenselijkheid om aandelen NOM over te nemen	

Portefeuillehouder
Henk Brink

Voorbereid met	**Afwijkende mening ja/nee**
1. 5.1.2e 5.1.2e (FPB)	Nee
2. 5.1.2e 5.1.2e (BC)	Nee
3. 5.1.2e 5.1.2e (BC)	Nee

Paraaf Directeur-secretaris:
Annet van Schreven 5.1.2e 5.1.2e

Archivering	
Datum:	*Registratienummer:*
26-4-16	nr. 3.10 / 2016002262
	nr.
	nr.

Communicatie	
Openbaar:	~~nee~~ ja
Slapende lijst ja/nee *Zo ja, openbaar vanaf:*	
Persbericht:	nee
Bekendmaking: Niet van toepassing	

Onderwerp

NV NOM | aanpassing eigendoms- en zeggenschapsverhouding 5.1.2e

Advies

1. Onder voorbehoud van besluitvorming Provinciale Staten te besluiten om voor het bedrag van maximaal € 22,6 miljoen aandelen NOM over te nemen van het ministerie van Economische Zaken, onder verwijzing naar de voorwaarden van bijgevoegd Bestuurlijk akkoord tussen Ministerie van Economische Zaken en de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe.
2. De deelneming op de balans op te nemen en te financieren vanuit de ruimte op de liquide middelen (uitzettingen schatkistbankieren).
3. Statenstuk "NV NOM | aanpassing eigendoms- en zeggenschapsverhouding" vast te stellen en aan

te bieden aan Provinciale Staten.

4. In te stemmen met de praktische werkwijze dat de provincie Drenthe voor de drie noordelijke provincies de kassiersfunctie vervult voor de middelen die op grond van het onder punt 1 bedoelde akkoord vanuit NOM (dividendopbrengst) en vanuit het ministerie van Economische Zaken (korting op de aankoopprijs) terugvloeien naar Noord-Nederland.

Beslissing GS

Risico's

De aandelen NOM worden gekocht voor een prijs die in overwegende mate beïnvloed wordt door de actuele waarde van de participatieportefeuille. Met ondersteuning van twee externe specialisten op het gebied van bedrijfswaardering hebben de drie provincies uitleg gekregen van de NOM en haar accountant over de algemene wijze waarop NOM haar portefeuille periodiek (minimaal 2 keer per jaar) waardeert. De toegelichte werkwijze en systematiek geeft ons in algemene zin comfort bij de totstandkoming van de waardebepaling van de NOM-portefeuille. Onze waarneming is dat één deelneming een bovengemiddelde invloed (> 50%) heeft op de actuele waarde van de totale portefeuille. Daarnaast heeft deze onderneming in het afgelopen halfjaar een forse stijging veroorzaakt van de actuele waarde van de NOM. Onze waarneming is ook dat sprake is van grote dynamiek rond deze deelneming en dat de toekomst van deze onderneming moeilijk te voorspellen is. Deze dynamiek en de impact van deze deelneming op de totale portefeuille en dus de waarde van de aandelen NOM, leidt tot behoefte bij provinciale aandeelhouders (en adviseurs) aan meer inzicht in de (onderbouwing van de) waardebepaling van deze onderneming of aan afspraken met MEZ over een eventuele verrekening mocht achteraf blijken dat deze deelneming een significant andere waarde blijkt te hebben. Onze primaire insteek voor het vergroten van ons belang in de NOM is het vergroten van onze invloed en niet het behalen van financieel rendement.
Inzicht op deelnemingenniveau is vanwege juridische beperkingen niet mogelijk. Omdat de waardering van deze deelneming van de NOM verantwoordelijk is voor meer dan 50% op de actuele waarde van de NOM portefeuille is een aanvullende afspraak gemaakt met MEZ. Deze afspraak is als addendum toegevoegd aan het principe akkoord en voorziet in een oplossing in het geval deze ene deelneming achteraf significant te hoog of te laag gewaardeerd blijkt te zijn geweest op het moment van de aandelenoverdracht. Om ons risico met betrekking tot de waardering van bovenstaande deelneming in te perken is met het ministerie van Economische Zaken afgesproken dat eventuele toekomstige winsten en verliezen verrekend worden overeenkomstig de geest van het eerder opgestelde bestuurlijk principe akkoord. Dit betekent dat naast de verrekening van de waarde ook de terugploegkorting achteraf wordt verrekend bij een afwijkende waardering van de betreffende deelneming.

Continuïteit van de NOM. De NOM heeft in de laatste decennia goede bedrijfsresultaten laten zien. Alleen in de (crisis) jaren 2009 en 2011 is er een beperkt verlies gemaakt. Onze ervaring is dat de NOM een conservatieve waardering van haar participaties hanteert en een gedegen economische en maatschappelijke afweging maakt voordat ze een investering pleegt. Echter het blijft een participatiebedrijf. Wat betreft de exploitatie is de verwachting dat het Rijk blijft bijdragen in de exploitatie van de ROM's, zo ook de NOM. De provincies hebben meerjarig een bijdrage in het vooruitzicht gesteld en er komt via het Principeakkoord een bedrag vrij om in te zetten voor de exploitatie van het Ontwikkelbedrijf.

Liquiditeit NOM. De beoogde dividenduitkeringen (uit hoofde van het principeakkoord) gaan direct ten koste van het liquide vermogen van de NOM. Aandeelhouders spraken af dat voor de NOM een liquiditeitsondergrens van € 30 miljoen wordt gehanteerd om de continuïteit van de investeringsruimte van de NOM te kunnen waarborgen. Aandeelhouders en directie gaan nadere verkenning doen naar mogelijkheden voor een risicovoller investeringsbeleid van de NOM, in goed evenwicht met het realiseren van een goed financieel rendement.

Omdat deze deelneming niet valt onder het Kader revolverend financieren wordt bij een eventueel nadeel wegens afwaarderen van de deelneming teruggevallen op de reguliere financiële spelregels die we hanteren bij het optreden van tekorten (conform Collegeprogramma).

Aanvullende informatie voor GS

Omdat het hier een verbonden partij betreft dienen we het protocol Verbonden partijen hierbij in acht te nemen. Echter het protocol voorziet niet sec in de situatie van uitbreiding deelneming. Wel wordt in het protocol gesproken over een 'herijkingsfase'. De in deze herijkingsfase gevraagd te beschrijven elementen zijn impliciet verwerkt in de toelichting van het statenstuk. Handelend in de gedachten van overleg tussen de commissie van Onderzoek van de staten met gedeputeerden Jumelet en Stelpstra (d.d. 6 april jl.), is gekozen om daarvoor geen separate notitie bij te voegen.

In dat geval vallen we terug op de provinciewet. In artikel 158 lid 1 sub e staat: Gedeputeerde staten zijn in ieder geval bevoegd tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de provincie te besluiten.

In datzelfde artikel en dan lid 2 staat: Gedeputeerde staten besluiten slechts tot de oprichting en de deelneming in stichting, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat provinciale staten een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van gedeputeerde staten te brengen.

Personeel

Niet van toepassing.

Tekst Openbare besluitenlijst
Niet van toepassing.

Bijlagen alleen voor Gedeputeerde Staten	**Meekopiëren**
1.	Ja/Nee
2.	Ja/Nee
3.	Ja/Nee
4.	Ja/Nee
5.	Ja/Nee

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

5 - 16

Reeds openbaar
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Financien-Cultuur-Bestuur-en-Economie-FCBE-1/2016/25-mei/13:00/AANDELENOVERDRACHT-NOM-STATENSTUK-2016-737/PS080616-FCBE250516-2016-737-NOM-eigendom-zeggenschap-COMPL.pdf)

Reeds openbaar
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Provinciale-Staten-PS/2016/08-juni/13:30/STATENSTUK-2016-737-NV-NOM-AANPASSING-EIGENDOMS-EN-ZEGGENSCHAPSVERHOUDINGEN/Statenstuk-2016-737-Besluit-G-5.pdf)

STRIKT PERSOONLIJK EN VERTROUWELIJK

VAN IDEE NAAR PRODUCT

RAPPORTAGE INNOVATIEFONDS NOORD NEDERLAND B.V. (IFNN) PERIODE: TOT EN MET 30.06.2019

VERSIE AvA
D.D. 18 JULI 2019

1. Inleiding

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille en de resultaten van het Innovatiefonds Noord Nederland (IFNN) over de periode 1 januari 2019 tot en met 30 juni 2019. In de "Leeswijzer", door u ontvangen bij de rapportage van Q1/2019, zijn de definities en formules opgenomen.

Halfjaarlijks wordt een waardering van de portefeuille uitgevoerd en het risicoprofiel van portefeuillebedrijven herbeoordeeld. In 2019 is de bepaling van de risicoprofielen middels een gewijzigde wijze tot stand gekomen (zie bijlage). Waar voorheen markt, product, management en informatiesystemen werden ingeschaald in goed, voldoende, onvoldoende en slecht, en er geen directie relatie was met de indeling van de risico's A tot en met D, wordt nu een vragenlijst afgewerkt met voor gedefineerde antwoorden, waarvan de uitkomt zorgt voor een automatische berekening die leidt tot indeling in de risicocategorieën A tot en met D. Daarnaast is het aantal tussencategorieën verhoogd. Er is geen wijziging in de methodiek van waardebepaling.

Terugblik eerste halfjaar 2019

Er is € 470k in het eerste halfjaar van 2019 uitbetaald aan vier ondernemingen. € 310k is verstrekt aan twee nieuwe ondernemingen, € 125k komt uit een bestaand commitment en € 35k betreft een herfinanciering van een bestaande onderneming.

De IC in het eerste halfjaar 2019 éénmaal bijeen geweest. Er zijn twee financieringsvoorstellen en één herfinancieringsvoorstel besproken. Ten aanzien van de voorstellen is positief geadviseerd en dit advies is door de directie gevolgd. In het eerste halfjaar is één financieringsvoorstel en één herfinancieringsvoorstel geclosed. Het is de verwachting dat in Q3/2019 het derde financieringsvoorstel zal leiden tot ondertekening van een financieringsovereenkomst.

In het eerste halfjaar van 2019 zijn er 59 aanvragen (42 nieuw in 2019) behandeld. Ultimo Q2/2019 zijn 19 aanvragen nog in behandeling.

Verwachtingen 2019

In 2019 is het doel van IFNN in totaal € 1,5 mln. te investeren, waarvan € 1,0 mln. bij vijf nieuwe participaties.

0328 310683

2. Financiële informatie

Kengetallen

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 30 juni 2019	Totaal
Aantal uitzettingen	4
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	470
Aantal bedrijven in portefeuille	10
Boekw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	1.090
BMW portefeuille (x € 1.000,-)	1.163
Resultaat (voor kosten) (x € 1.000,-)	-9
In bedrijf (x € 1.000,-)	1.606
Mutatie w erkgelegenheid (FTE's)	6

Portefeuilleresultaat (x € 1.000,-)	30 juni 2019		31 december 2019	
	Realisatie	Prognose	Begroting	Prognose
Rente leningen u/g	5	5	10	10
Dividend	-	-	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-	-	-
Provisies	-	-	-	-
Voorziening	-14	-150	-300	-300
Resultaat voor kosten	**-9**	**-145**	**-290**	**-290**
Kosten	117	160	320	320
Resultaat na kosten	**-126**	**-305**	**-610**	**-610**

Specificatie kosten:

- Beheervergoeding NOM € 90k
- Accountantskosten € 11k
- Overig € 16k

€ 117k

Liquiditeit

Beschikbare liquiditeit per 30 juni 2019 (x € 1.000)	Totaal
Bankstand per 30 juni 2019	**17.395**
Af: Commitments	1.038
Af: Garantie/borgtochtverplichtingen	-
Beschikbare liquiditeit per 30 juni 2019	**16.357**

Boekwaarde en benaderde marktwaarde

Verloop waarde t/m 30 juni 2019 (x € 1.000,-)	Boekwaarde	BMW
Stand per 1 januari 2019	**629**	**710**
Bij:		
Investeringen	470	
Dividendbijschrijvingen	-	
Rentebijschrijvingen	5	
	475	
Af:		
Desinvesteringen	-	
Aflossingen	-	
Ontvangen bijgeschreven dividenden	-	
Ontvangen rentetermijnen	-	
Voorzieningen	14	
	14	
Stand per 30 juni 2019	**1.090**	**1.163**
Aandelenkapitaal	604	617
Cumulatief preferente aandelen	450	510
Leningen	36	36
Stand per 30 juni 2019	**1.090**	**1.163**

De BMW per 30 juni 2019 is berekend op € 1.163. De totale stille reserve in portefeuille bedraagt derhalve € 73k. De stille reserve wordt veroorzaakt door twee ondernemingen.

Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 30 juni 2019		
	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	2	310
Conversie	-	-
Uit commitment	1	125
Uitbreiding	1	35
Herstructurering	-	-
	4	**470**

Desinvesteringen en aflossingen

In het eerste halfjaar van 2019 zijn er geen desinvesteringen en aflossingen geweest.

Voorzieningen

In het eerste halfjaar van 2019 is er per saldo € 14k aanvullend voorzien. In totaal is er op de portefeuille per 30 juni 2019 € 515k voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 1,6 mln. hetgeen betekent dat ruim 32,1% is voorzien (ultimo 2018: 44,3%). Dit wordt veroorzaakt door vier bedrijven.

Risicoprofielen

Verloop risicoclassificatie-indeling in aantallen	2018	2019-06
A	-	-
A-	-	-
B	-	-
B-	-	-
C	4	1
C-	-	1
D	7	12
	11	**14**

Verloop risicoclassificatie-indeling (x € 1.000,-)	2018	2019-06
A	-	-
A-	-	-
B	-	-
B-	-	-
C	419	36
C-	-	60
D	711	1.510
	1.130	1.606

Revolverendheid

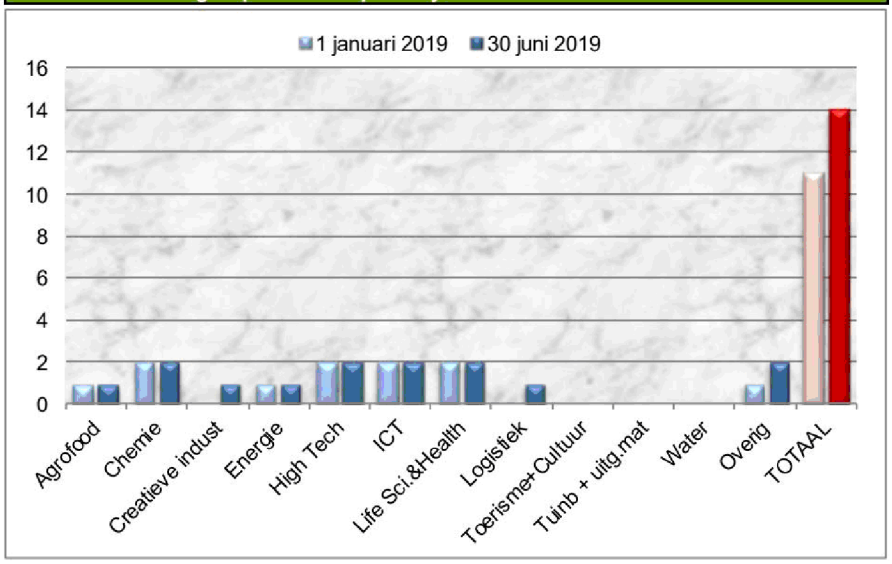
Het IFNN streeft naar revolverendheid. Gezien het aantal investeringen en desinvesteringen ultimo juni 2019 is revolverendheid nog niet van toepassing.

Boekwaarde en resultaat per subcategorie

Topsectoren

Investeringen per sector t/m 30 juni 2019	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Chemie	1	125
Creatieve indust	1	60
	4	**470**

Aantal financieringen per sector per 30 juni 2019

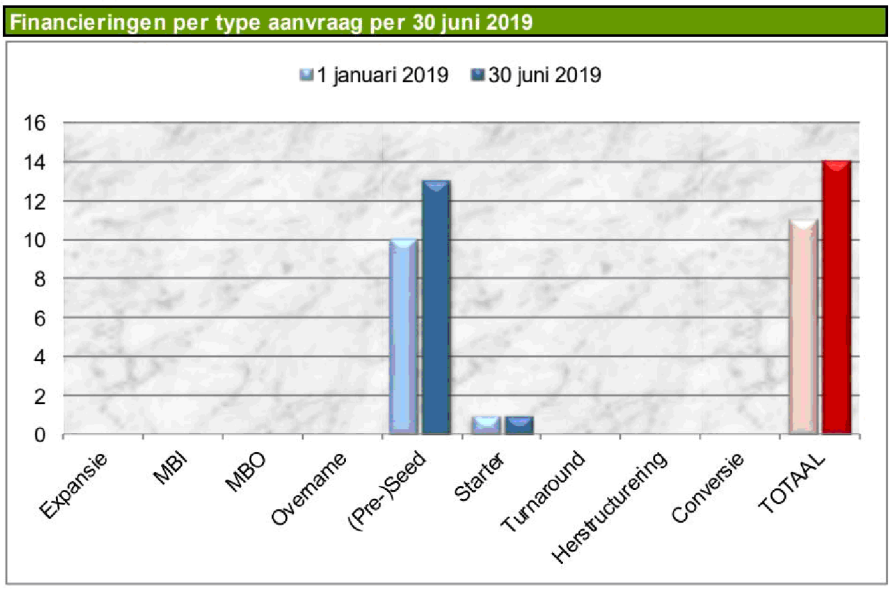
Totaal uitstaande positie per sector per 30 juni 2019

	1 januari	30 juni
Agrofood	200	200
Chemie	125	250
Creatieve indust	-	60
Energie	94	94
High Tech	281	285
ICT	60	60
Life Sci.&Health	170	170
Logistiek	-	250
Toerisme+Cultuur	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-
Water	-	-
Overig	200	236
	1.130	**1.606**

Type aanvragen

Investeringen per type aanvraag t/m 30 juni 2019

	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
(Pre-)Seed	4	470
	4	**470**

3. Niet-financiële informatie

Leads

In het eerste halfjaar van 2019 zijn er 59 aanvragen (42 nieuw in 2019) behandeld. Ultimo Q2/2019 zijn hiervan 2 gefinancierd, 7 zijn in onderzoek, 38 zijn afgewezen/ingetrokken en 12 aanvragen zijn nog in behandeling.

De belangrijkste redenen voor het afwijzen van leads waren onder meer: kwaliteit businesscase (47%), kwaliteit businesscae (10,5%), managementkwaliteit (10,5%) en buiten regio (26%).

Maatschappelijk rendement

Directe werkgelegenheid in fte's

	# aanvang financiering	# per 1-jan-19	# per 30-jun-19	Oorspr. verwachting
In portefeuille per 1 januari 2019	29	27	27	63
Nieuwe ondernemingen 2019	3		3	4
Subtotaal	*32*	*27*	*30*	*67*
Realisatie uit port. gehele looptijd	10		2	28
Totaal	**42**		**32**	

GROEI DIRECTE FTE'S:	**-10**

Van de tot en met 30 juni 2019 gefinancierde ondernemingen hebben vijf bedrijven IP's (patenten en octrooien).

NOM
INVESTEREN IN ONTWIKKELING

Rapportage

NOM Finance

1e halfjaar 2019

Versie AvA

18 juli 2019

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

1 Inleiding 3
1.1 Algemeen 3
1.2 Werkgelegenheid 5

2 Financieel 6

3 Boekwaarde portefeuille 7
3.1 Benaderde marktwaarde 8
3.2 Investeringen 8
3.3 Desinvesteringen en Aflossingen 9

4 Voorzieningen 9

5 Boekwaarde en resultaat per subcategorie 11
5.1 Topsectoren 11
5.2 Type aanvragen 11
5.3 Provincies 14

6 Vrije ruimte 16

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

1 Inleiding

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille van NOM Finance over de periode 1 januari tot en met 30 juni 2019. De portefeuille is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Groei- & Overnamefonds en
- Aanjaagfonds.

Voor verdere toelichting met betrekking tot definities en formules wordt verwezen naar de "Leeswijzer" verstrekt bij de rapportage van Q1/2019.

Halfjaarlijks wordt een waardering van de portefeuille uitgevoerd en het risicoprofiel van portefeuillebedrijven herbeoordeeld. In 2019 is de bepaling van de risicoprofielen middels een gewijzigde wijze tot stand gekomen (zie bijlage). Waar voorheen markt, product, management en informatiesystemen werden ingeschaald in goed, voldoende, onvoldoende en slecht, en er geen directie relatie was met de indeling van de risico's A tot en met D, wordt nu een vragenlijst afgewerkt met voor gedefineerde antwoorden, waarvan de uitkomt zorgt voor een automatische berekening die leidt tot indeling in de risicocategorieën A tot en met D. Daarnaast is het aantal tussencategorieën verhoogd. Er is geen wijziging in de methodiek van waardebepaling.

1.1 Algemeen

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 30 juni 2019

	Totaal	Totaal 2018
Aantal uitzettingen	33	44
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	11.929	9.700
Aantal bedrijven in portefeuille	79	81
Boekw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	31.254	32.384
Benaderde marktw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	73.728	66.878
Resultaat (voor kosten) (x € 1.000,-)	-2.653	2.409
In bedrijf (x € 1.000,-)	63.473	68.635
Werkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	2.287	2.246
Mutatie w erkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	40	-285

Het eigen vermogen van NV NOM per 30 juni 2019 is € 55,6 miljoen.

In het eerste halfjaar 2019 zijn 33 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedraagt € 11,9 mln. In de vergelijkbare periode 2018 zijn 24 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedroeg toen € 4,2 miljoen. Het uitstaande bedrag aan financieringen per 30 juni 2019 bedraagt € 63,5 miljoen. Dit is verdeeld over 79 ondernemingen.

0329 310682

Het portefeuilleresultaat (het resultaat van rentebaten, ontvangen dividenden, verkopen van participaties en mutatie voorziene waardeverminderingen) bedraagt € 2,7 mln. negatief. De boekwaarde van de portefeuille per 30 juni 2019 is € 31,3 miljoen (1 januari 2019: € 32,4 miljoen). De benaderde marktwaarde (hierna: BMW) van de portefeuille per 30 juni 2019 is benaderd op € 73,7 miljoen (1 januari 2019: € 66,9 miljoen). Hiervan heeft € 61,6 miljoen betrekking op aandelenkapitaal (1 januari 2019: 52,3 miljoen).

Het team van NOM Finance is per 30 juni 2019 gewijzigd ten opzichte van maart 2019 en bestaat uit 16,3 fte (31 maart 2019 2018: 15,3 fte).

- Afdelingsmanager 1,0 fte
- Investment analist 1,5 fte (1 fte vacature)
- Investment manager 13,8 fte (waarvan 6,8 fte beheer Investeringsfonds Groningen, FOM, MKB Fonds Drenthe en GROEIfonds)

In het eerste halfjaar van 2019 is het team G&O fonds met 1 fte Investment Manager Beheer uitgebreid. Deze vacature is ingevuld door een Investment Manager van het GROEIfonds. De ontstane vacature bij het GROEIfonds is vervolgens ingevuld door een Investment Analist (0,8 fte) van de NOM.
De ontstane vacature van Investment Analist zal per 1 september a.s. worden ingevuld door een Projectmedewerker van FSN.

Het team van Fonds Support Noord is per 30 juni 2019 ongewijzigd ten opzichte van maart 2019 en bestaat uit 3,5 fte. In het eerste halfjaar van 2019 heeft een student vanuit de opleiding bedrijfskunde MER (Hanzehogeschool) tot en met eind juni een meeloopstage bij FSN uitgevoerd.
De ontstane vacature bij FSN (zie hierboven) is inmiddels extern ingevuld per 1 september a.s.
Per 1 sepember a.s. zal de functie Investment Analist organisatorisch onder FSN komen te vallen.

De IC is in het eerste halfjaar van 2019 viermaal bijeen geweest. Er zijn twee financieringsvoorstellen en zeven herfinancieringsvoorstellen besproken. Tav alle voorstellen is positief door de IC geadviseerd en dit advies is door de directie gevolgd. De IC heeft op één herfinancieringsvoorstel negatief geadviseerd.

De RvC is in het eerste halfjaar viermaal bijeen geweest. Drie voorstellen zijn vanwege de hoogte van het totale obligo (> € 2,5 miljoen), na positieve advisering door IC, aan de RvC voorgelegd. De RvC heeft deze voorstellen goedgekeurd.

1.2 Werkgelegenheid

Directe werkgelegenheid in fte's

	# aanvang financiering	# per 1-jan-19	# per 30-jun-19
In portefeuille per 1 januari 2019	1.671	2.246	2.246
Nieuwe ondernemingen 2019	117		129
Subtotaal	*1.788*	*2.246*	*2.376*
Realisatie uit port. vanaf 2019	59		89
Totaal	**1.729**		**2.287**

GROEI DIRECTE FTE'S:	**557**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

2 Financieel

Portefeuilleresultaat (x € 1.000,-)	30 juni 2019	31 december 2019		
	Realisatie	Begroting	Begroting	Prognose
Rente leningen u/g *)	1.497	957	1.914	1.914
Dividend	817	500	1.000	1.000
Resultaat verkoop participaties	815	1.500	3.000	3.000
Provisies	29	23	45	45
Voorziening	-5.810	-1.650	-3.300	-7.100
Resultaat voor kosten NOM Finance	**-2.653**	**1.330**	**2.659**	**-1.141**

Tot en met juni 2019 is € 1.497k renteresultaat geboekt waarvan € 674k is ontvangen (€ 823 bijgeschreven). De vijf grootste rente leningen u/g bedragen € 891k. Hiervan is € 107k ontvangen en € 784k bijgeschreven.

Onder de post **dividend** is het tot en met juni 2019 ontvangen dividend opgenomen van twee ondernemingen ad € 816k. Er is € 1k ontvangen op **dividend cum. prefs.**

Op de desinvesteringen is een **positief verkoop participaties** gerealiseerd van totaal € 815k. Dit is door de desinvestering van twee ondernemingen (waarvan 1 deels) en een opbrengst uit faillissement in 2014.

Per 30 juni 2019 is er per saldo € 5,8 mln. aanvullend voorzien op waardeverminderingen binnen de portefeuille.

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

3 Boekwaarde portefeuille

Verloop waarde t/m 30 juni 2019 (x € 1.000,-)			
	G&O	Aanjaag	Totaal
Stand per 1 januari 2019	**30.055**	**2.330**	**32.384**
Bij:			
Investeringen	11.279	650	11.929
Dividendbijschrijvingen	1	-	1
Rentebijschrijvingen	1.340	157	1.497
	12.619	807	13.426
Af:			
Desinvesteringen	795	-	795
Aflossingen	6.832	445	7.277
Ontvangen bijgeschreven dividenden	1	-	1
Ontvangen rentetermijnen	527	147	674
Voorzieningen	5.510	300	5.810
	13.664	892	14.557
Stand per 30 juni 2019	**29.010**	**2.244**	**31.254**
Aandelenkapitaal	17.385	-	17.385
Cumulatief preferente aandelen	1.785	-	1.785
Leningen	9.840	2.244	12.084
Stand per 30 juni 2019	**29.010**	**2.244**	**31.254**
			BMW
Stand per 1 januari 2019	64.549	2.330	66.878
Stand per 30 juni 2019	71.484	2.244	73.728
Mutatie	6.935	-85	6.850
Aandelenkapitaal			59.859
Cumulatief preferente aandelen			1.785
Leningen			12.084
Stand per 30 juni 2019			**73.728**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

3.1 Benaderde marktwaarde

De BMW per 30 juni 2019 is benaderd op € 73,7 miljoen (1 januari 2019: € 66,9 miljoen). Hiervan heeft € 12,1 miljoen betrekking op de leningenportefeuille. De stille reserve op aandelenparticipaties in portefeuille bedraagt ruim € 42,5 miljoen (1 januari 2019: € 34,5 miljoen).
Het aantal portefeuilleondernemingen met een stille reserve (benaderde waarde > boekwaarde) bedraagt: 7.
Het aantal portefeuilleondernemingen (exclusief lening) met een benaderde waarde groter dan nihil bedraagt: 18 (52 inclusief lening).

3.2 Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 30 juni 2019					2018	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	1	3	4	3.275	9	3.898
Conversie	2	-	2	1.560	-	-
Uit commitment	3	6	9	1.614	13	2.292
Uitbreiding	17	1	18	5.480	22	3.510
Herstructurering	-	-	-	-	-	-
	23	**10**	**33**	**11.929**	**44**	**9.700**

Er zijn in het eerste halfjaar 2019 108 leads behandeld (waarvan 95 nieuw in het eerste halfjaar) bij NOM Finance. Per eind juni zijn van de 108 leads 28 onderhanden (8 in onderzoek danwel contractfase), 8 ingetrokken, 11 doorverwezen, 32 afgewezen en van 23 is niets meer vernomen, 4 nieuwe bedijven gefinancierd en 2 geherfinancierd.

De redenen voor afwijzingen waren onder meer kwaliteit business case (41%), management (9%), uitgesloten sector (19%) en buiten regio (6%).

3.3 Desinvesteringen en Aflossingen

Aantal financieringen uit portefeuille gelopen t/m 30 juni 2019

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2018
Aflossingen	8	3	11	6
Desinvesteringen	1	-	1	1
Faillissement	-	2	2	-
Kwijtscheldingen	1	1	2	-
Liquidaties	-	1	1	7
Conversie	-	1	1	-
	10	**8**	**18**	**14**

Er is tussen 1 januari en 30 juni € 7,2 mln. aan aflossingen ontvangen.

4 Voorzieningen

Tot en met 30 juni 2019 is € 5,8 miljoen aanvullend voorzien (€ 2,2 miljoen leningen en € 3,6 miljoen aandelenkapitaal).

In totaal is er op de portefeuille per 30 juni 2019 € 32,2 miljoen voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 63,5 miljoen, hetgeen betekent dat 50,8% is voorzien (ultimo 2018: 52,8%).

Er zijn 6 ondernemingen waarbij de totale uitstaande positie meer dan € 2,5 miljoen is. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt ruim € 24,0 miljoen, hiervan is 49,6% voorzien.

Het aantal ondernemingen met een totale uitstaande positie meer dan € 1 miljoen en voor 50% of meer voorzien bedraagt 10. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt ruim € 22,4 miljoen, hiervan is 100% voorzien.

Er zijn een tweetal (1 januari 2019: 3) inactieve ondernemingen die in afwachting zijn van finale afwikkeling. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt per 30 juni 2019 ruim € 7,2 miljoen (100% voorzien).

Verloop risicoclassificatie-indeling in aantallen		
	2018	2019-06
A	20	9
A-	-	16
B	19	4
B-	-	8
C	27	7
C-	-	13
D	15	22
	81	79

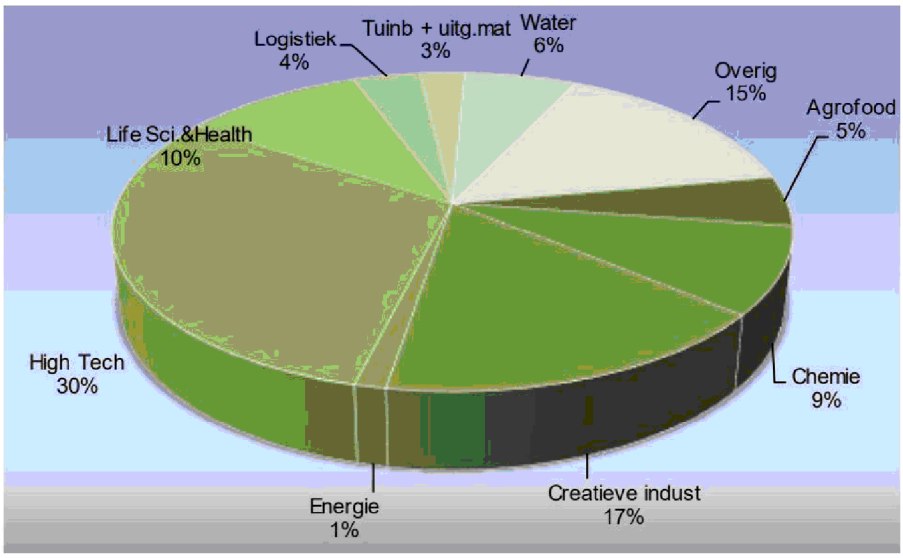
Verloop risicoclassificatie-indeling (x € 1.000,-)		
	2018	2019-06
A	10.190	6.511
A-	-	8.966
B	15.429	756
B-	-	10.900
C	15.373	4.769
C-	-	10.958
D	27.644	20.613
	68.637	63.473

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

5 Boekwaarde en resultaat per subcategorie

5.1 Topsectoren

Aantal portefeuille-ondernemingen per topsector per 30 juni 2019

Investeringen per sector t/m 30 juni 2019					2018	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Agrofood	-	-	-	-	-	-
Chemie	2	-	2	587	3	2.060
Creatieve indust	1	3	4	725	9	965
Energie	-	-	-	-	-	-
High Tech	11	5	17	7.438	23	2.975
Life Sci.&Health	2	-	2	464	2	1.539
Logistiek	1	1	2	900	1	500
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-	-	-
Water	-	1	1	50	2	55
Overig	5	-	5	1.765	4	1.605
	22	**10**	**33**	**11.929**	**44**	**9.700**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) per sector per 30 juni 2019

	1 januari 2019	30 juni 2019		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	2.011	1.692	221	1.914
Chemie	13.127	13.474	245	13.719
Creatieve indust	5.116	4.210	724	4.934
Energie	192	-	186	186
High Tech	13.945	16.456	1.532	17.987
Life Sci.&Health	11.557	11.870	-	11.870
Logistiek	512	1.300	107	1.407
Tuinb + uitg.mat	1.841	1.702	45	1.747
Water	685	273	458	731
Overig	19.648	8.938	40	8.978
	68.635	**59.916**	**3.558**	**63.473**

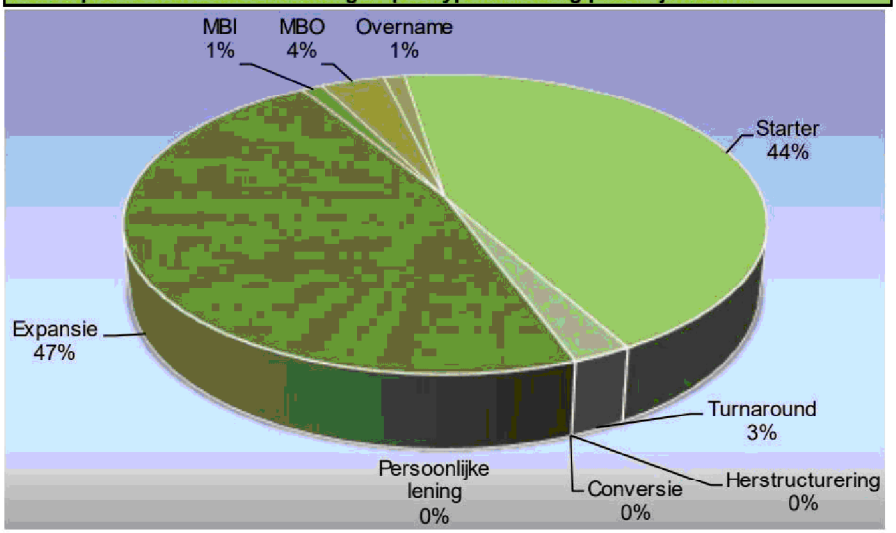
Aantal financieringen per sector uit portefeuille gelopen t/m 30 juni 2019

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2018
Agrofood	-	1	1	1
Chemie	-	-	-	1
Creatieve indust	-	3	3	-
Energie	-	1	1	-
High Tech	8	3	11	1
Life Sci.&Health	-	-	-	2
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-
Water	-	-	-	4
Overig	2	-	2	5
	10	**8**	**18**	**14**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

5.2 Type aanvragen

Aantal portefeuille-ondernemingen per type aanvraag per 30 juni 2019

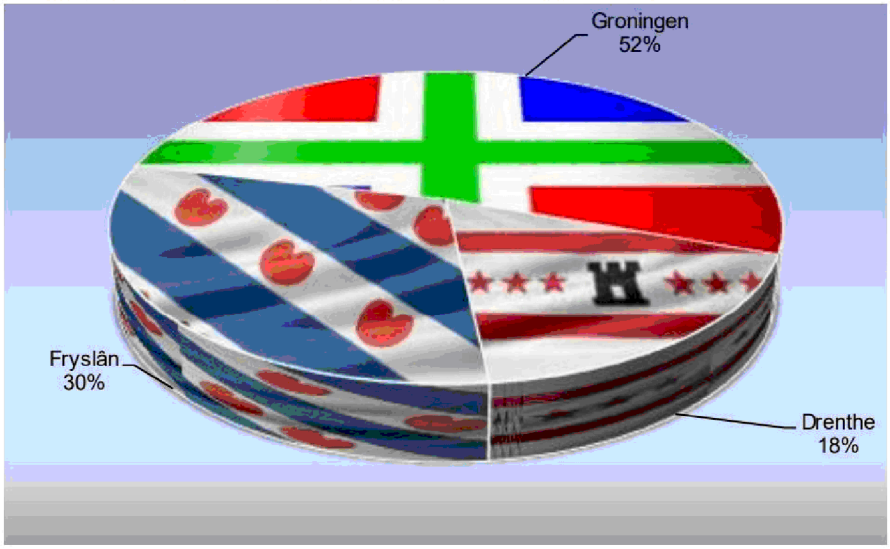
Investeringen per type aanvraag t/m 30 juni 2019					2018	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Expansie	13	2	15	8.627	18	3.596
MBI	-	-	-	-	-	-
MBO	-	-	-	-	-	-
Overname	-	-	-	-	-	-
Starter	10	8	18	3.302	26	6.103
Turnaround	-	-	-	-	-	-
Herstructurering	-	-	-	-	-	-
Conversie	-	-	-	-	-	-
	23	**10**	**33**	**11.929**	**44**	**9.700**

Aantal financieringen per type aanvraag uit portefeuille gelopen t/m 30 juni 2019

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2018
Expansie	1	3	4	4
MBI	1	-	1	-
MBO	-	-	-	-
Overname	-	-	-	-
Starter	8	5	13	7
Turnaround	-	-	-	3
Herstructurering	-	-	-	-
Conversie	-	-	-	-
Overig	-	-	-	-
	10	**8**	**18**	**14**

5.3 Provincies

Aantal portefeuille-ondernemingen per provincie per 30 juni 2019

Investeringen per provincie t/m 30 juni 2019					2018	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Drenthe	-	3	3	225	9	1.577
Fryslân	8	3	11	2.058	11	2.153
Groningen	15	4	19	9.646	24	5.970
	23	**10**	**33**	**11.929**	**44**	**9.700**

Aantal financieringen per provincie uit portefeuille gelopen t/m 30 juni 2019

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2018
Drenthe	1	4	5	1
Fryslân	-	3	3	4
Groningen	9	1	10	9
Overig	-	-	-	-
	10	**8**	**18**	**14**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) DRENTHE per sector per 30 juni 2019

	1 januari 2019	30 juni 2019		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	452	228	221	449
Chemie	125	-	132	132
Creatieve indust	283	-	-	-
Energie	-	-	-	-
High Tech	7.488	7.271	230	7.501
Life Sci.&Health	250	250	-	250
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-
Water	308	273	85	358
Overig	810	803	-	803
	9.717	**8.826**	**667**	**9.493**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) FRYSLÂN per sector per 30 juni 2019

	1 januari 2019	30 juni 2019		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	1.559	1.464	-	1.464
Chemie	507	1.006	-	1.006
Creatieve indust	437	188	328	515
Energie	186	-	186	186
High Tech	1.931	1.565	436	2.001
Life Sci.&Health	-	-	-	-
Logistiek	512	1.300	107	1.407
Tuinb + uitg.mat	55	-	45	45
Water	302	-	313	313
Overig	989	938	40	978
	6.479	**6.461**	**1.455**	**7.915**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) GRONINGEN per sector per 30 juni 2019

	1 januari 2019	30 juni 2019		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	-	-	-	-
Chemie	12.495	12.468	113	12.581
Creatieve indust	4.396	4.023	396	4.419
Energie	6	-	-	-
High Tech	4.526	7.620	866	8.486
Life Sci.&Health	11.307	11.620	-	11.620
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	1.786	1.702	-	1.702
Water	75	-	60	60
Overig	17.848	7.196	-	7.196
	52.439	**44.629**	**1.436**	**46.065**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

6 Vrije ruimte

De beschikbare vrije ruimte per 30 juni 2019 bedraagt ruim € 15,3 miljoen.
In totaal zijn er 22 ondernemingen uit de vrije ruimte gefinancierd, waarvan één nieuw in 2019 (2018:1). Verder is er bij vier ondernemingen tot en met juni 2019 een uitbreidingsfinanciering gerealiseerd.

To: 5.1.2e '[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e (5.1.2e)'[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]
Cc: Erik Bos[5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e (5.1.2e)[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e 5.1.2e)[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e [5.1.2e)[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e 5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 8/15/2019 7:16:28 AM
Subject: RE: liquiditeitstekort hoofdfonds NOM & IFNN
Received: Thur 8/15/2019 7:16:00 AM

Goedemorgen 5.1.2e,
Ik ben het met je eens dat fysiek overleg hierover handiger kan zijn en vind het ook geen probleem om in Zwolle ergens af te spreken. @5.1.2e voorafgaande aan een eventueel gesprek ben ik benieuwd waarom jullie aangeven dat een rekening-courant verhouding tussen IFNN en NOM hoofdfonds voor jullie niet mogelijk zou zijn. Kun je dat toelichten?
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Van: 5.1.2e
Verzonden: donderdag 8 augustus 2019 14:36
Aan: 5.1.2e (5.1.2e)' ; 5.1.2e , 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e
CC: Erik Bos ; 5.1.2e (5.1.2e) ; 5.1.2e) ; 5.1.2e (5.1.2e) ; 5.1.2e
Onderwerp: RE: liquiditeitstekort hoofdfonds NOM & IFNN
Beste 5.1.2e e.a.,
Dank voor jullie reactie. De door EZK voorgestelde oplossing is niet conform de voorkeursoptie die de drie gedeputeerden hebben uitgesproken op 24 mei 2019, namelijk een rc-verhouding IFNN-NOM. Dat is wat ons betreft de aangewezen route, omdat zoals het nu lijkt, hiermee geen voorhangprocedure bij Provinciale Staten in gang hoeft te worden gezet.
Het voorstel om een call/bijeenkomst op te zetten met alle aandeelhouders lijkt mij zeer wenselijk, we zullen als aandeelhouders een gezamenlijke oplossing moeten bedenken waar iedereen zich in kan vinden en waar uiteindelijk de NOM verder mee kan, want daar gaat het uiteindelijk om.
Wat mij betreft is dit onderwerp dusdanig majeur dat het wenselijk is om fysiek bij elkaar te komen, dat kan wat mij betreft ook in Zwolle plaatsvinden als dat jullie beter uitkomt.
Ik hoor graag.
Groet 5.1.2e

Van: 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>
Verzonden: donderdag 25 juli 2019 12:12
Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e @drenthe.nl' < 5.1.2e @drenthe.nl>
CC: Erik Bos <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>
Onderwerp: liquiditeitstekort hoofdfonds NOM & IFNN
Beste Allen,
We zijn door de NOM eerder dit jaar op de hoogte gesteld van het liquiditeitstekort van het hoofdfonds. Als oplossingsrichting wordt er gekeken naar aanwending van de middelen uit het relatief onbenutte Innovatie Fonds Noord-Nederland. Vanuit EZK bezien en na raadpleging van onze juristen lijkt ons het terughalen van deze renteloze lening en herbestemmen van de middelen als aandelen/agio-storting/aandeelhouderslening de aangewezen route. Indien alle aandeelhouders deze route voorstaan, verandert de pro-rata verhouding met de andere aandeelhouders niet, waardoor een voorhang-procedure bij de 2e Kamer niet vereist is voor het EZK-deel. Het oogmerk van het IFNN valt in zekere zin te rijmen met de aandeelhoudersinstructie van het hoofdfonds, alhoewel hier nog wel wat aandacht voor nodig is, om te voorkomen dat het revolverende karakter van het hoofdfonds in gevaar komt. Overigens heb ik ook een rekening-courant verhouding tussen IFNN en NOM hoofdfonds intern

besproken; deze optie is voor ons niet mogelijk.
Bovenstaande zaken heb ik met 5.1.2e besproken, hij kan zich redelijk vinden in deze denkrichting. Ik ben benieuwd hoe jullie de haalbaarheid van deze oplossingsrichting zien in jullie eigen context?
Graag zou ik eind augustus/begin september een call opzetten met alle aandeelhouders om deze benadering door te spreken.
Voor nu een fijne vakantie toegewenst !
Met vriendelijke groeten,

5.1.2e
Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e
Afdeling Financiering en Deelnemingen
Directie Ondernemerschap
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
5.1.2e
5.1.2e @minezk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

Notitie ter voorbereiding op oplossen liquiditeitstekort NOM

Deze notitie dient ter voorbereiding op het nog te plannen ambtelijke overleg/ call met EZK over het oplossen van het liquiditeitstekort NOM. Het doel is om als provincies voorafgaand aan het overleg een gezamenlijk beeld/vertrekpunt te hebben in het overleg en als het lukt een gedragen provinciaal standpunt in te brengen. In de notitie wordt een beeld geschetst van de mogelijk oplossingsvarianten (inclusief voor- en nadelen) en randvoorwaarden.

Varianten oplossen liquiditeitstekort

In diverse notities / mails die met betrekking tot de het liquiditeitstekort NOM de afgelopen maanden zijn gestuurd zijn de volgende oplossingsvarianten beschreven:

In memo NOM d.d. 16 mei 2019:

1. Een additionele kapitaalstorting van €15 miljoen door de aandeelhouders, waarin zij ieder pro rate parte hun deel doen.
2. Omzetten van de huidige lening van aandeelhouders aan IFNN in een kapitaalstorting NOM (voorkeur NOM).
3. Laten doorzakken van de lening aan IFNN naar de NOM.

In de annotatie t.b.v. overleg EZ-gedeputeerden, HEZ, EZK en NOM d.d. 24 mei 2019:

4. Verstrekken van een aandeelhoudersleningen naar rato door alle aandeelhouders.
5. Verstrekken van een aandeelhouderslening door EZK.
6. Een rekening-courantverhouding tussen IFNN en NOM.

In de mail van 5.1.2e 5.1.2e *d.d. 25 juli 2019:*

7. Terughalen renteloze lening IFNN i.c.m. een agiostorting op aandelen/ aandeelhouderslening.

In het overleg op 18 juni waarbij EZK, NOM en provincies aanwezig waren hebben provincies uitgesproken dat wat hen betreft een rc-verhouding IFNN en NOM het meest wenselijk is. Ambtelijk is dit vooralsnog het vertrekpunt.

Randvoorwaarden /opmerkingen

Hieronder staat een aantal randvoorwaarden/ opmerkingen beschreven waarbij m.b.t. de te kiezen variant rekening mee gehouden moet respectievelijk kan worden gehouden:

- Voor de aandeelhouders van de NOM is het helder dat de NOM haar publieke taak (het verstrekken van risicodragend kapitaal) moet kunnen blijven uitoefenen en dient hiervoor een oplossing op korte termijn (Q3 2019) gevonden te worden.
- Na de aandelentransactie hebben provincies evenveel zeggenschap als EZK bij de keuze van de variant.
- In het overleg provincies, EZK en NOM d.d. 18 juni 2019 hebben provincies bestuurlijk aangegeven voorkeur te hebben voor het aangaan van een RC-verhouding (variant 6) en zijn een aantal afspraken gemaakt over te nemen stappen. EZK heeft in dit overleg aangegeven zich nader te beraden en is hier in de mail van 5.1.2e 5.1.2e van 25 juli 2019 op teruggekomen (zie volgende bullit).
- Zowel EZK als NOM prefereren omzetten van de huidige lening IFNN in een kapitaalstorting NOM (variant 2 en 7 zijn aan elkaar gelijk), waarbij EZK dit nog aanvult met de mogelijkheid van een aandeelhouderslening.
- Bij de variantkeuze dient wat provincies betreft rekening gehouden te worden met de toekomstige verkoop van onderneming D. Na de verkoop zal de NOM over voldoende liquiditeit beschikken die hoger ligt dan de gevraagde additionele kapitaalstoring van € 15 miljoen. Hier is alleen pas zekerheid over na realisatie van de verkooptransactie en niet helder is wanneer die plaatsvindt.

- Rekening dient gehouden te worden met de politiek bestuurlijke context waar provinciale bestuurders zich in bevinden. In 2016 hebben provincies ieder afzonderlijk ruim € 21 miljoen betaald voor een aandelenbelang van 16,67%. In 2018 hebben provincies bij de jaarrekening ieder een voorziening getroffen van € 1,3 miljoen in verband met verminderde 'waarde' van de NOM. Opnieuw naar Provinciale Staten voor additionele middelen van € 2,5 miljoen in 2019 is politiek slecht uit te leggen en zal de NOM en hiermee de aandelentransactie uit 2016 voor zowel EZK, provincies als de NOM in een negatief daglicht kunnen stellen.
- In het geval van kapitaalstorting/ aandeelhouderslening zitten provincies vast aan een voordrachtprocedure PS.
- Vanuit de provincie Drenthe is bestuurlijk reeds aangegeven de voorkeur te hebben voor variantkeuze waarbij GS en PS niet betrokken hoeven te worden. In hoeverre dat mogelijk is moet nog nader worden bezien.
- In 2019 zullen aandeelhouders een aandeelhoudersstrategie laten opstellen door een externe partij op basis waarvan de NOM een meerjarenplan voor de periode 2021-2024 kan opstellen. Besluitvorming over additioneel kapitaal kan hiervan een onderdeel worden en is beter verkoopbaar als geheel dan gefragmenteerd naar PS te gaan.
- Het aangaan van een RC-verhouding dient in een addendum op de leningsovereenkomst IFNN geregeld te worden en moet de NOM ruimte geven om nieuwe committeringen aan te gaan. Waarbij de opmerking wordt gemaakt dat de NOM vooralsnog over voldoende liquiditeiten beschikt aangezien ca. € 16,9 miljoen, (stand o.b.v. memo 16 mei 2019) aan committeringen vastligt, maar wel als liquiditeit aanwezig is. Over de precies timing zal de NOM een inschatting moeten kunnen geven.
- De jurist van de provincie Groningen heeft aangegeven dat PS sowieso geïnformeerd dient te worden en in afstemming tussen provincies bepaald moet worden wat de rol van PS precies is (instemmen, wensen en bedenkingen, ter informatie), los van het feit dat een RC-verhouding van tijdelijk aard is/kan zijn. Daarnaast is het de vraag in hoeverre een RC-verhouding transparant is.
- Het voordeel van een aandeelhouderslening boven kapitaalstoring op aandelen is dat de lening afgelost kan worden indien de NOM weer over voldoende kapitaal beschikt (bijv. na verkoop onderneming D) en de lening daarmee een tijdelijk karakter heeft in tegenstelling tot de variant van kapitaalstorting. Er kunnen tevens afspraken gemaakt worden over aflossingsritme en rentevergoeding (indien van toepassing).
- Bij een aantal varianten is het voorstel IFNN te liquideren, zodat de middelen gebruikt kunnen worden voor het oplossen van het liquiditeitstekort. Feitelijk gaat het hierbij om twee verschillende discussies, namelijk liquiditeitstekort NOM en de toekomst van IFNN. Het koppelen van beide discussies moet het niet onnodig ingewikkeld maken en niet tot vertraging leiden voor het oplossen van het liquiditeitsprobleem.
- Optioneel kunnen bij de variant van kapitaalstorting afspraken gemaakt worden over toekomstige dividenduitkeringen na verkoop van onderneming D. Dit naast de reeds bestaande afspraken hierover die vastgelegd zijn bij de aandelentransactie.

Voor- en nadelen per variant:

1. *Een additionele kapitaalstorting van € 15 miljoen door de aandeelhouders, waarin zij ieder pro rate hun deel doen.*
   Voordeel hiervan is dat het een zuivere transactie is.
   Nadeel: aandeelhouders moeten nieuwe middelen vrijmaken, vraagt voordrachtprocedure PS, inschatting realisatie begin 2020 i.v.m. PS-aanlevertermijnen.
2. *Omzetten van de huidige lening van aandeelhouders aan IFNN in een kapitaalstorting.* Ultimo 2018 is er bij IFNN een bedrag van € 15,6 miljoen aan liquide middelen aanwezig met daar tegenover € 1,7 miljoen aan verplichtingen (@check NOM). Voordeel*:* geen nieuwe middelen vrijgemaakt door aandeelhouders, zuivere transactie, helderheid over IFNN .
   Nadeel: vraagt voordrachtprocedure PS, realisatie begin 2020, politiek goede argumenten nodig, vermogen zit structureel vast in de NOM.

3. *Laten doorzakken van de lening aan IFNN naar de NOM.*
   Niet helder hoe deze variant in de praktijk werkt, vraagt duiding van de NOM.
4. Verstrekken van een aandeelhoudersleningen naar rato door alle aandeelhouders;
   Voordeel: zuivere transactie, kan tijdelijk karakter hebben met aflossingsverplichting.
   Nadeel: additionele middelen aandeelhouders, voordrachtprocedure PS?
5. Verstrekken van een aandeelhouderslening door EZK;
   Argumentatie hierbij is dat bij de aankoop van de aandelen € 44 miljoen aan dividend is uitbetaald, waarvan het Rijk € 20 miljoen heeft ontvangen; EZK is dus medeveroorzaker
   Voordeel: zuivere transactie, kan tijdelijk karakter hebben met aflossingsverplichting, kost voor provincies geen additionele middelen.
   Nadeel: additionele middelen EZK
6. Een rekening-courantverhouding tussen IFNN en NOM.
   Voordeel: korte termijn oplossing via GS te regelen, kost aandeelhouders geen additionele middelen, inschatting geen voorhangprocedure, kan tijdelijke oplossing zijn voor tijdelijk probleem. Provincie Groningen heeft nu ook al een rc-overeenkomst met de NOM afgesloten met betrekking tot IFNN-middelen.
   Nadeel: geen zuivere transactie, geen helderheid over toekomst IFNN.
7. Terughalen renteloze lening IFNN i.c.m. een agiostorting op aandelen/ aandeelhouderslening
   Zie variant 2

	Agiostorting AH	Lening AH	RC-verhouding
Additionele middelen aandeelhouders	€ 15 miljoen[1]	€ 15 miljoen[1]	€ 0
Realisatietermijn variant (in maanden)	4	4	1
Structureel of incidenteel karakter variant	Structureel	Incidenteel	Incidenteel
Helderheid over toekomstig doel IFNN	Mogelijk[1]	Mogelijk[1]	Nee
Politiek-bestuurlijke haalbaarheid	Laag	Middel	Hoog
Betrokkenheid GS / PS	PS	PS	GS
Rol Provinciale Staten	Voordracht	Voordracht	informeren (vermoedelijk)

[1] mogelijk om IFNN-lening aan leningsverstrekkers terug te betalen. In dat geval € 0 aan additionele middelen.

Op basis van bovenstaande tabel komen provincies tot de volgende voorkeur m.b.t. de varianten:
1. RC-verhouding IFNN-NOM
2. Aandeelhouderslening
3. Agiostorting aandeelhouders

5.1.2e

23-08-2019

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Mon 8/26/2019 10:00:37 AM
Subject: Fwd: Actiepunten EZ gedeputeerdenoverleg + NOM + EZK
Received: Mon 8/26/2019 10:00:53 AM

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Datum: 26 augustus 2019 om 11:56:39 CEST
Aan: "5.1.2e @eeadvies.nl'" <5.1.2e @eeadvies.nl>
Onderwerp: FW: Actiepunten EZ gedeputeerdenoverleg + NOM + EZK

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: donderdag 11 juli 2019 10:25
Aan: 5.1.2e @eeadvies.nl' <5.1.2e @eeadvies.nl>
Onderwerp: FW: Actiepunten EZ gedeputeerdenoverleg + NOM + EZK
Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: vrijdag 21 juni 2019 14:50
Aan: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e)' <5.1.2e @minez.nl>
Onderwerp: Actiepunten EZ gedeputeerdenoverleg + NOM + EZK

Hoi allen,
Deze actiepunten heb ik genoteerd bij het overleg van afgelopen dinsdag. Willen jullie deze bekijken? 5.1.2e, wil jij ze dan doorsturen naar alle aanwezigen (en ook even naar Groningen, want 5.1.2e moest eerder weg)?
Aanwezig:

- Sander de Rouwe
- Henk Brink
- 5.1.2e 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e 5.1.2e
- Erik Bos
- 5.1.2e 5.1.2e
- 5.1.2e 5.1.2e
- 5.1.2e 5.1.2e

1. Uitvraag procesbegeleiding ontwikkeling aandeelhouderstrategie
   a. AP Provincies: komen binnen twee weken met een voorstel voor de offerte uitvraag. Hierin moeten naar voren komen: het doel, de tijdlijn, de achtergrond etc. Schriftelijke ronde en dan snel de deur uit.
   b. AP EZK: reactie over de kosten (€50.000-80.000 totaal): bij voorkeur verdelen naar aandeelhoudersverhoudingen, anders gedeeld door 4?
2. Korte toelichting NOM over VONK! 1. Healthy World. 2. Talent/arbeidsmarkt 3. Branding van NNL
   a. De resultaten van VONK! Worden meegenomen voor het meerjarenplan. De vraag is wel of de NOM een rol heeft/moet hebben op alle thema's. Soms is een signalerende rol voldoende.
3. Kapitaalstorting oplossing via RC verhouding IFNN en wat te doen met IFNN?
   a. EZK is aan het onderzoeken waarom IFNN niet goed werkt. EZK stuurt haar vragen naar NOM
   b. Iedereen is akkoord met de RC verhouding tussen NOM en IFNN. NOM maakt een concept RC-overeenkomst tussen NOM en IFNN.
   c. Provincies zoeken uit of GS moet besluiten of dat een melding in GS voldoende is. In Q3 moet het geregeld zijn.
4. Proces 2019 en verder (subsidieverlening)

a. Iedereen is akkoord met 2020 als 'tussenjaar'. Provincies moeten wel naar PS voor het budget.
b. Zsm moeten de PvE's er uit naar de NOM voor de subsidies 2020. NOM schrijft plannen. In september moet het op route binnen de provincies.

5. Exploitatietekort 2020
   a. De financiële plus van financieringsbedrijf mag niet ingezet worden voor het tekort in het ontwikkelbedrijf. Misschien kan het via dividenduitkering aan aandeelhouders, welke weer ingezet wordt voor ontwikkelbedrijf. Deze kwestie krijgt een plek in de aandeelhoudersstrategie/meerjarenplan.
   b. NOM maakt geldstromen zsm inzichtelijk. Men komt nog klein bedrag tekort voor 2020.
   c. Dit bedrag wordt door de provincies meegenomen in de subsidie voor 2020.

Actiepunt 5.1.2e: vervolgoverleg plannen eind september/begin oktober (is in gang gezet)
Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
0592 – 5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Programma van Eisen NOM 2020

Algemeen:

Uitgangspunten Business Development:

- Eind 2018 hebben wij u geïnformeerd dat de financiering voor het BD platform eindigt na 2019 en dat de provincies deze op een nieuwe manier willen inzetten die meer gericht is op de behoeften per provincie.
- Bovenstaand uitgangspunt wordt het komende jaar uitgewerkt in meerjarige opdracht.
- Het jaar 2020 is daarmee een overgangsjaar, waarin we al wel uitvoering willen geven aan de flexibele inzet per provincie.
- Wij gaan ervanuit dat u in het werkplan 2020 minimaal opneemt een omschrijving van de activiteiten, werkzaamheden en een begroting.
- We vragen u om in uw jaarplan expliciet duidelijk te maken welke uren van NOM- medewerkers gedekt worden uit andere financieringsbronnen zoals de projectfinanciering voor Chemport, Added, Smart Industry Hub etc.
- Er bestaat een duidelijke wisselwerking tussen BD en FDI/IR op de verschillende thema's. Wij verzoeken u in uw jaarplan aan te geven hoe u invulling geeft aan de samenwerking op beide thema's binnen de speerpunten.
- We vragen u te komen met een set van kpi's (kwalitatief en kwantitatief) waarin zowel de gezamenlijke (cross-over) voortgang als de voortgang per onderdeel in beeld kan worden gebracht.

Uitgangspunten Acquisitie (FDI/IR):

Noord-Nederland streeft naar een sterke regionale economie en toename van de werkgelegenheid in het noorden en wil dit mede realiseren via een verbetering van het acquisitie resultaat.

Wij zien daarbij wat betreft acquisitie een sleutelrol voor de NOM langs 3 invalshoeken:

1. Via een gerichte en aansprekende acquisitieaanpak rond kansrijke clusters.
2. Via het begeleiden van bedrijven die zichzelf in de regio melden met een vestigingsvraag.

3. Via actief relatiemanagement gericht op bestaande (strategische) ondernemingen.

Ad 1. Actieve acquisitie kansrijke clusters

Voor de actieve (internationale) acquisitie kiezen wij voor een focus op de volgende kansrijke thema's:

1. Vergroening Chemie
2. MedTech
3. Water
4. Agri/Dairy
5. ICT/Digitalisering
6. Transport & Logistiek
7. Energie

- Wij verwachten van de NOM op bovenstaande thema's een proactieve acquisitie-aanpak op basis van een heldere propositie.
- Wij verwachten dat de NOM een duidelijke en zichtbare verbinding legt met de business development activiteiten en met de financieringstaak.
- Wij verwachten dat de NOM actieve verbinding houdt met kansrijke clusters en de marketingactiviteiten die vanuit **Top Dutch** worden geïnitieerd, inclusief een visie op voortzetting ervan na afloop van de lopende opdracht van Initio.
  Resultaat van deze verbinding/samenwerking moet zijn dat de campagnes van Top Dutch optimaal 'geladen' worden met acquisitiecontent en -profiel. Tevens verwachten wij dat de NOM alle leads die vanuit TopDutch gegenereerd worden actief oppakt en deelt met de drie provincies.
- Wij verwachten dat de NOM de (netwerk) contacten met het **NFIA** intensiveert en dat het profiel van Noord-Nederland op meerdere netvliezen bij het NFIA staat en met regelmaat onderwerp van gesprek is in Den Haag.
- Wij verwachten dat de NOM via de inspanningen rond actieve acquisitie tenminste 25 leads voor Noord Nederland in behandeling heeft genomen.

- Daarnaast verwachten wij per kwartaal een overzicht van aantal leads (concreet welke bedrijven, met wie, frequentie contact, stand van zaken, en beschrijving van prospect, aantal arbeidsplaatsen), welke beursbezoeken en wat levert dit aan leads op.
- Als er een uitvraag (o.a. vanuit NFIA) wordt uitgezet naar gemeenten, gelijktijdig uitzetten naar de provincies, zodat de provincies waar gewenst ook kunnen bijdragen aan een gezamenlijk bidbook.
- Aangeven in het werkplan met welke partners wordt samengewerkt en met welke gemeenschappelijke doelstellingen.

Ad 2. Projectbegeleiding (reactieve acquisitie inspanning)

- Bij bedrijven die zichzelf in de regio melden met een vestigingsvraag, de desbetreffende provincie in vroegtijdig stadium op de hoogte brengen.
- Als er een uitvraag wordt uitgezet naar gemeenten, gelijktijdig uitzetten naar de provincie, zodat de provincie ook haar bijdrage kan doen aan een gezamenlijk bidbook.
- NOM heeft de lead in het opstellen van het bidbook, waarbij ook de provincies worden gevraagd haar bijdrage te leveren.

Ad 3. Accountmanagement

<u>Investor Relations (internationaal)</u>

- Wij verwachten van de NOM een overzicht en planning van de IR-gesprekken voor 2020 met:
    - Inzicht in bedrijven met een buitenlandse moeder en bezoekfrequentie.
    - Inzicht in huidige en toekomstige contacten (evt. gezamenlijk bezoek).
    - Inzicht in de keten van de onderneming.
    - Kort verslag van bezoeken.
- Concreet resulterend in: acquisitiekansen beter in beeld, inzicht in kansen voor substantiële groei van deze bedrijven in termen van o.a. investeringen, werkgelegenheid en ondersteuningsmogelijkheden. Bij negatieve besluitvorming inzicht in achterliggende beweegredenen.
- En dat het resultaat (rekening houdend met vertrouwelijkheidsaspecten) aan de orde komt in het overleg van de acquisitiegroep NOM/Provincies (4 keer per jaar).

Accountmanagement (regionaal)

- Wij verwachten van de NOM actief accountmanagement ten aanzien van ecosysteem /bedrijven/ met een sleutelpositie in het noorden. Invulling hiervan vindt plaats in nauw overleg met desbetreffende provincie en gemeente. Wij vragen de NOM actief de samenwerking te zoeken met de eerste/ anderhalf lijn voor de ondersteuning van ondernemers zoals de provincies deze hebben ingericht (Ik Ben Drents Ondernemer, Ynbusiness, Vereniging Circulair Fryslan, sectorspecialisten Biobased en HTSM Drenthe etc.)
- Wij verwachten ook hier een planningsoverzicht (inzake overleg met ecosysteem partijen). In de wetenschap dat het in de praktijk zal gaan om een mix van planbare gesprekken en (minder planbare) gesprekken o.b.v. een bijzondere aanleiding.
- Resultaat moet zijn dat het bedrijfsleven aandacht vanuit de regio ervaart en dat wij desgewenst en binnen onze mogelijkheden pro-actief kunnen inspelen op vragen uit de markt.
- Wij verwachten van de NOM dat zij zich actief inzet om bedrijven die aangeven te willen verhuizen, te overtuigen om te blijven. Invulling hiervan vindt plaats in nauw overleg met desbetreffende provincie en gemeente.

Inzet NOM

Wij verwachten van de NOM een onderbouwde raming van de inzet op bovenstaande elementen, inclusief kwalitatieve toelichting.

PvE Drenthe:

Uitgangspunten:

- Slim en Groen: Focus op: HTSM, Biobased/Circulair/Food, Gezondheidseconomie/ Medtech, Logistiek en Digitalisering.
- Projectontwikkeling gericht op de vraag van het Drents MKB.
- Samenwerking met IBDO
- Ontwikkelen van projecten met impact door consortia van bedrijven waarbij gericht wordt op projecten die gebruik maken van EFRO.
- Heldere afspraken over extra inzet NOM in regio's (regionaal/thematisch): RGA, DTZ en Regio Zwolle

Acquisitieoverleg in regionaal verband (zoals NOM al bij de F4 doet) en bijdrage leveren aan regionale bidbooks.

	Business Development	**Foreign Direct Investment / Investor Relations**
HTSM	Input leveren voor Smart Industry Hub Ontwikkelen van 2 (EFRO) projecten op het gebied van HTSM, waaronder het vervolg van WCCS. Uitvoeren rol innovatiemakelaar HTSM Drenthe (opdracht 5.1.2e 5.1.2e)	• Realiseren van 2 leads in het kader van Technologies Added • Vormgeven en uitdragen propositie HTSM ihkv Top Dutch • IR:
Life Science & Med Tech	Ontwikkelen van 2 (EFRO) projecten op het gebied van Medtech ism Health Hub Roden	• Verder uitbouwen Health Hub Roden, realiseren van 5 leads. • IR: Fresenius • Vormgeven en uitdragen propositie Life Science ihkv Top Dutch
Groene Chemie	Vormgeven aan spilfunctie bij Chemport Europe 2020-2024. Aanhaken Drentse bedrijven bij Chemport. Ontwikkelen 3 (EFRO) projecten op het gebied van Biobased en Circulaire Economie. Bijdragen aan doorontwikkeling Drentse agenda procesindustrie Bijdragen aan GZI-Ontwikkeling Bijdragen aan CICE (Chemistry Industry	• Realiseren van 3 leads in het kader van Chemport • IR: Tejin, …. • Vormgeven aan propositie Groene Chemie ihkv Top Dutch

	Campus Emmen)	
Agribusiness & Food	Ontwikkeling 3 Impactvolle (EFRO) projecten op het gebied van voedseltransitie.	• Realiseren van 2 leads (nieuw of uitbreiding) van partijen die zich bezig houden met voedseltransitie. • IR: • Vormgeven en uitdragen propositie Agri/Dairy ihkv Top Dutch
Digitalisering	Vraagarticulatie Ontwikkeling 2 impactvolle (EFRO) projecten (Blockchain en IoT)	Acquisitie van bedrijven in sector IT met focus op Datacentres
Logistiek	Uitventen Verladersplatform Newways Drenthe Aanhaken Drentse bedrijven bij GAE	• Acquisitie van bedrijven in vergroening logistiek • Acquisitie van bedrijven passend bij GAE • IR: • Vormgeven en uitdragen propositie Top Dutch Logistics

PvE Fryslan:

Uitgangspunten Business Development voor Fryslan:

- Focus op: Water, Dairy en HTSM (ICD)
- Projectontwikkeling gericht op vraag Noordelijk MKB/onderwijs
- Ontwikkelen van projecten met impact door consortia van bedrijven, waarbij gericht wordt op projecten die gebruik maken van de EFRO-instrumenten.
- Binnen clusters aandacht voor Noordelijke MKB-ers met circulaire businessmodellen
- Samenwerking binnen ecosysteem (WaterCampus, DairyCampus en ICD).

	Business Development	**Foreign Direct Investment / Investor Relations**
Water Alliance	-Aansluiten bij Fries Jaarplan Circulaire Economie -Aanjagen/promoten met propositie om Waterhub in Noord-Nederland in beeld te brengen bij waterbedrijven wereldwijd -Aanjagen om Project te ontwikkelen met individuele bedrijven vanuit Wetsus, RUG campus naar potentieel marktproduct -Aanjagen ontwikkelen 2 EFRO projecten vanuit noordelijk MKB in combinatie met WAC, WaterCampus - Internationale samenwerking Watercampus doorontwikkelen	- Realiseren van 5 kennis/innovatievragen aan Wetsus/Water Alliance - Vormgeven en uitdragen propositie Water ihkv Top Dutch
Dairy Valley	- Aanjagen 2 nieuwe product/innovaties	Verder uitbouwen Dairy Valley, Realiseren

	op gebied van natuur intensieve landbouw - Ideeën ophalen voor BD rondom Dairy Campus/ natuurintensieve landbouw met noordelijke bedrijven. - Propositie in de markt zetten voor agri/foodbedrijven in samenwerking met FDI rondom Dairy Campus	opstart 1 innovatief project met Dairy leden Vormgeven en uitdragen propositie Agri/food ihkv Top Dutch
HTSM	- Vervolg op/uitbouw van het lopende RoSF-project - Aanjagen opstart 1 Project met noordelijk MKB en instellingen (VCF, NTCP, RUG) - Aanjagen ontwikkeling 2 EFRO projecten met noordelijke bedrijven vanuit ICD - Propositie ontwikkelen/in de markt zetten voor acquisitie in samenwerking met FDI	- 5 ideeën uit netwerk ophalen voor BD rondom HTSM / ICD. - Aansluiten bij Fries Jaarplan Circulaire Economie - Aansluiten bij Nationaal testcentrum circulair plastics in Heerenveen

PvE Groningen:

Bij ons nieuwe college zijn de economische accenten nog het zelfde. Met name focus op vergroening chemie en digitalisering. De waterstofagenda is voor ons wel een nieuw thema. M.b.t. de Top Dutch campagne in relatie met acquisitie is van belang dat we dat in Noordelijk verband aanpakken en dat ook de NOM daar in meedraait.

Bijdrage Groningen aanvullend. HTSM/Smart Industry wordt in Groningen gezien als onderdeel van de agenda Digitalisering. Een agenda die wij in gezamenlijkheid, dit met al onze stakeholders, verder willen oppakken :

	Business Development	**Foreign Direct Investment / Investor Relations**
HTSM	- verder uitbouw en inrichting van de Smart Industry HUB; - ondersteunen en verder aanjagen Robotica project van SPARK; - twee pilots opstarten tussen grootbedrijf en MKB bedrijven.	
Digitalisering	- uitbouw en inrichting van een Digitale Innovatie Hub met de overige stakeholders; - actief Digital Security propositie van Groningen branden en promoten nationaal en internationaal; - twee pilots opstarten tussen	

	grootbedrijf en MKB bedrijven rondom de speerpunten Digital Security en BigData/AI; - actieve acquisitie nationaal en internationaal aansluitend op onze digitale DNA en samen bepalen wat er 'nog' voor moet gebeuren .	
	Business Development	**Foreign Direct Investment / Investor Relations**
Groene Chemie	- Inzet van 0,8 fte NOM (penvoerder voor Chemport (is geen projectfinanciering Chemport), komt uit begroting NOM - Voor de nieuwe periode van Chemport 2020- 2024 zijn het Plan van Aanpak als KPI 10 productievestigingen met € 1 miljard aan bedrijfsinvesteringen opgenomen. Dit geldt voor het totale gebied: Eemsdelta, (campus) Groningen en Emmen. - In Chemport verband worden proposities ontwikkeld die weer thema's voor acquisitie gaan worden of al zijn. Hierbij kan gedacht worden aan suikeragenda, Electrochemie maar ook polymeren & materialen.	- Vanuit de NOM/ Chemport vindt acquisitie op groene chemie plaats. Dat zijn op dit moment een beduidend aantal projecten zowel reactief als ook pro- actief.

	- Vanuit Chemport ook bemoeienis met zaken als arbeidsmarkt, infrastructuur en innovatie.	

Aandachtspunt algemeen:

Wel goed om expliciet te vragen aan de NOM hoe het zit met hun inzet m.b.t. specifieke trajecten zoals bijvoorbeeld Chemport Europe. Wat mag je regulier van hun verwachten, dit om "dubbele financiering' van de NOM inzet te voorkomen.

To: 5.1.2e , 5.1.2e "[5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e [5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Mon 8/26/2019 1:49:27 PM
Subject: RE: Notitie oplossen liquiditeitstekort NOM
Received: Mon 8/26/2019 1:49:40 PM

Dag 5.1.2e ,
Zie hieronder mijn reactie.
Groet 5.1.2e

Van: 5.1.2e , 5.1.2e
Verzonden: maandag 26 augustus 2019 15:37
Aan: 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e @drenthe.nl)
CC: 5.1.2e , 5.1.2e
Onderwerp: RE: Notitie oplossen liquiditeitstekort NOM

Hallo 5.1.2e ,
Op 18 juli hebben de gedeputeerden in overleg met de NOM toch gekozen voor een RC variant. Ik heb nog geen argumentatie gezien waarom we hiervan zullen afwijken dus wat mij betreft houden we die aan als gezamenlijk beeld.
Eens, dat is het bestuurlijke standpunt en onze inzet. Maar gezien de mail van 5.1.2e wel alvast ambtelijk voorbereiden op alternatieven die uiteraard dan nog bestuurlijk moeten worden voorgelegd.
Wat betreft de 15 miljoen is dat op basis van een inschatting van de NOM die nog dateert uit mei van dit jaar. Voor de beeldvorming ben ik wel benieuwd of dit nog klopt ook gezien q2 van NOM. Eens, dat moet idd gebeuren. Hoop alleen niet dat het meer wordt ☹
Geen uitspraak over IFNN is inderdaad minder verwarrend maar je ontkomt er niet naar gezien q2 van IFNN want anders zal IFNN nog komen met een verzoek om aanvullende middelen vanwege te commitment ruimte bij IFNN. Dat verwacht ik niet. Vorige week wel een trekkingsverzoek ontvangen van € 1 miljoen voor IFNN. 5.1.2e gaf aan dat hem niet helder was dat IFNN on hold is gezet. Dus of deze boodschap wel bij de NOM bestuurlijk is afgegeven vraag ik me af.
Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e . <5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Verzonden: vrijdag 23 augustus 2019 10:35
Aan: 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e @drenthe.nl) <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: Notitie oplossen liquiditeitstekort NOM

Beste 5.1.2e en 5.1.2e ,
Mijn verwachting is dat op korte termijn 5.1.2e 5.1.2e contact zal opnemen voor een call /afspraak over het oplossen van het liquiditeitstekort van de NOM. Als ik het goed heb is hij volgende week weer terug van vakantie.
Het lijkt mij verstandig om als provincies voorafgaand aan dit overleg een gezamenlijk beeld/vertrekpunt te hebben en als het lukt een gedragen provinciaal voorkeur in te brengen. In bijgevoegde notitie wordt een beeld geschetst van de mogelijk oplossingsvarianten (inclusief voor- en nadelen) en randvoorwaarden.
Ik ben benieuwd naar jullie reactie op deze notitie.
Groet 5.1.2e

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy
De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês hjir ús Privacyferklearring.

Persoonsgegevens en privacy
De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees hier onze Privacyverklaring.

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

Provincie Drenthe
T.a.v. De heer 5.1.2e
Postbus 122
9400 AC Assen

N.V. NOM
Investerings- en
Ontwikkelingsmaatschappij
voor Noord-Nederland

Correspondentieadres
Postbus 424
9700 AK Groningen

Bezoekadres
Paterswoldseweg 810
9728 BM Groningen

Factuur

Factuurdatum	:	03-09-2019	Factuurnummer	:	19700121
Onze referentie	:	201803764-00793872	Debiteurnummer	:	500045

Omschrijving	BTW	Bedrag
Tweede termijn (50%) inzet 5.1.2eMaakindustrie/HTSM (verpl.nr 5.1.2i	21 %	55.000,00

Grondslag 21% : € 55.000,00

Totaal exclusief BTW	: €	55.000,00
BTW 21%	: €	11.550,00
Totaal te voldoen	: €	66.550,00

Wij verzoeken u het verschuldigde bedrag binnen 14 dagen over te maken op IBAN Nr: 5.1.5 met BIC Code: RABONL2U, ten name van NV NOM onder vermelding van factuur- en debiteurnummer.

Tel. 050 - 521 44 44
Fax 050 - 521 44 00
E-mail: info@nom.nl
Internet: www.nom.nl
KvK Groningen nr. 02032331
Rabobank 34.83.58.369
IBAN: 5.1.5
BIC: RABONL2U
BTW nr. NL8045.21.086.B.01

To: 5.1.2e , 5.1.2e '[5.1.2e @fryslan.frl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e
(5.1.2e @provinciegroningen.nl)'[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e)[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e
5.1.2e (5.1.2e)[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e (5.1.2e)[5.1.2e @minezk.nl]
From: 5.1.2e (5.1.2e)
Sent: Mon 9/16/2019 2:52:58 PM
Subject: RE: vervolg call NOM d.d. 9 september 2019
Received: Mon 9/16/2019 2:53:41 PM

Beste Allen,

Ik heb zonet 5.1.2e 5.1.2e telefonisch gesproken.

-ik heb hem ingelicht over brede steun voor mogelijke oplossing 'tijdelijke RC verhouding als onderdeel van agio storting'. EZK hoopt vanmiddag van WJZ te horen hoe zij dit zien.
-hij gaat kijken of RC verhouding kan in praktische/administratie termen en vanuit oogpunt accountant
-hij gaat na of er niet alsnog voldoende liquiditeitsruimte is tot 1 april 2020, zonder RC verhouding, maar wel met de zekerheid dat de aandeelhouders de agiostorting gematerialiseerd hebben op die datum. Dit vergt van ons allen ook een goede (tijds-) inschatting te maken van de stappen, die hiervoor gezet moeten worden. Er is namelijk meer ruimte in kas, aangezien door PAS uitspraak projecten vertraagd of niet meer doorgaan; bijv hij noemde een project dat met 1 jaar uitgesteld waarbij NOM 2 mln zou financieren. Kortom, dan is er geen behoefte aan een RC, wel aan een bestuurlijk document vanuit alle aandeelhouders, dat wij de NOM per uiterlijk 1 april 2020 die zekerheid van een agio storting van ca. 18 mln kunnen bieden.

Einde deze week (don/vrij) wil ik nogmaals een call opzetten inclusief de NOM. @Allen, kunnen jullie de beschikbaarheid aangeven?

Verder gaf 5.1.2e aan dat zomer 2020 een nieuwe President RvC gevonden moet worden. Ik vertelde dat EZK maar waarschijnlijk alle aandeelhouders hierin mee willen worden genomen.

Gr 5.1.2e

---

5. 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: maandag 16 september 2019 16:32
Aan: 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e @drenthe.nl) < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e (5.1.2e @provinciegroningen.nl)'
< 5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Onderwerp: RE: vervolg call NOM d.d. 9 september 2019

Beste 5.1.2e,

In vervolg op de call van 9 september en in aanloop naar het EZ-gedeputeerden overleg van 24 september was het voorstel was om 24 september te gebruiken om een notitie in te brengen om enkele zaken vast te leggen. Dit is natuurlijk al kort dag maar de urgentie bij de NOM vergt ook wel enig doorgang van de kant van ons als aandeelhouders.
Kun je al zeggen wat de uitkomst is bij jullie t.a.v. het voorstel van een tijdelijke RC-verhouding tussen IFNN-NOM als onderdeel van de structurele oplossing van een agiostorting of aandeelhouderslening? En zie je vervolgens nog kans om dit in een call met de Nom te bespreken?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e) 5 5.1.2e
5.1.2e
Financiën & personeelszaken
5.1.2e
5.1.2e @fryslan.frl

provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (bezoekeradres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
WhatsApp: 06 10 26 88 31
www.fryslan.frl

Volg ons op social media!

Tink oan it miljeu foar 't jo beslute dizze mail te printsjen / Denk aan het milieu voor u besluit deze mail te printen.

Van: 5.1.2e <5.1.2e@provinciegroningen.nl>
Verzonden: maandag 9 september 2019 17:16
Aan: 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e (5.1.2e)' <5.1.2e@minezk.nl>
CC: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@fryslan.frl>; 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e@drenthe.nl) <5.1.2e@drenthe.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@fryslan.frl>; 5.1.2e <5.1.2e@provinciegroningen.nl>
Onderwerp: vervolg call NOM d.d. 9 september 2019

Beste 5.1.2e,

Vanmiddag zijn een aantal zaken besproken en afspraken gemaakt in de call m.b.t. oplossen liquiditeitstekort NOM:

- Voor alle aandeelhouders van de NOM is het helder dat de NOM haar publieke taak (het verstrekken van risicodragend kapitaal) moet kunnen blijven uitoefenen en dient hiervoor een oplossing op korte termijn (Q3 2019) gevonden te worden.
- In het overleg provincies, EZK en NOM d.d. 18 juni 2019 hebben provincies bestuurlijk aangegeven voorkeur te hebben voor het aangaan van een RC-verhouding IFNN-NOM en zijn een aantal afspraken gemaakt over te nemen stappen. EZK heeft in dit overleg aangegeven zich nader te beraden.
- EZK geeft aan dat de juristen hebben aangegeven een RC-verhouding af te raden.
- Indien afgeweken zal worden van de oplossing RC-verhouding als 'structurele oplossing', zal dit opnieuw aan gedeputeerden moeten worden voorgelegd met een onderbouwing. EZK zal met behulp van de juridische en financiële collega's aangeven waarom een RC-verhouding IFNN-NOM wat hen betreft geen geschikte oplossing is.
- Alternatieven voor een RC-verhouding zijn om IFNN te liquideren en de overbleven middelen aan de NOM te verstrekken middels een aandeelhouderslening of een agiostorting. Ambtelijk geven provincies aan dat agiostorting de voorkeur geniet boven een aandeelhouderslening. Op deze manier blijven de IFNN-middelen beschikbaar ten behoeve van innovatieve investeringen in het Noorden. EZK geeft aan hier ook de voorkeur te hebben om de middelen in Noord-Nederland beschikbaar te houden en dat de enige manier hierop is de koppeling tussen liquidatie IFNN en agiostorting te leggen.
- In het geval van kapitaalstorting/ aandeelhouderslening geldt voor provincies een voordrachtprocedure aan Provinciale Staten. Een dergelijke PS-procedure kost vaak enkele maanden naast de maanden die nodig zijn voor de liquidatie van IFNN.
- Dit betekent dat er op korte termijn (in 2019) geen structurele oplossing komt en derhalve is het voorstel om een de RC-verhouding IFNN- NOM als tijdelijke overgang te zien met zicht op een structurele oplossing, namelijk IFNN te liquideren en de middelen in te zetten als agiostorting.
- Het voorstel is om voor het EZ-gedeputeerden overleg op 24-9 a.s. met de NOM en EZK erbij een nieuwe notitie in te brengen waarin we enkele zaken vastleggen.
- Op korte termijn zal nog een call worden geregeld (actie 5.1.2e) met de NOM en de ambtelijke vertegenwoordigers van de aandeelhouders om de oplossingsrichting te bespreken en mogelijk praktische zaken hierbij te kunnen betrekken (o.a. het natuurlijk moment van opheffen IFNN bepalen en uitwerken hoe om te gaan met de deelnemingen/leningen die al door het IFNN zijn verstrekt).

Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy
De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês hjir ús Privacyferklearring.

Persoonsgegevens en privacy
De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees hier onze Privacyverklaring.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Stand van zaken oplossen liquiditeitstekort NOM

- In het overleg provincies, EZK en NOM d.d. 18 juni 2019 hebben provincies bestuurlijk aangegeven voorkeur te hebben voor het aangaan van een RC-verhouding IFNN-NOM voor het oplossen van het liquiditeitstekort bij de NOM. Er is een aantal afspraken gemaakt over te nemen stappen. EZK heeft in dit overleg aangegeven zich nader te beraden over een voorkeursoplossing.
- EZK heeft via de mail (van 5.1.2e 5.1.2e van 25 juli 2019) aangegeven niet in te kunnen stemmen met een RC-verhouding en de voorkeur te hebben voor het omzetten van de huidige IFNN-lening in een kapitaalstorting NOM of eventueel een aandeelhouderslening.
- Op 9 september 2019 heeft een call plaatsgevonden tussen ambtelijke vertegenwoordiging van aandeelhouders van provincies en EZK, gevolgd door een call met dezelfde ambtelijke vertegenwoordiging op 19 september 2019 uitgebreid met de NOM 5.1.2e 5.1.2e Hieronder een korte weergave van de bespreekpunten:
    - Voor alle aandeelhouders is het helder dat de NOM haar publieke taak (het verstrekken van risicodragend kapitaal) moet kunnen blijven uitoefenen.
      De NOM geeft aan dat door het uitstellen van een investeringsproject de liquiditeitspositie voor 2019 voldoende zal zijn, maar dat de verwachting is dat in Q1 2020 een tekort zal ontstaan.
    - EZK geeft aan dat de juristen hebben aangegeven dat een RC-verhouding IFNN-NOM wat hen betreft niet mogelijk is vanwege staatssteunaspecten.
    - De prestaties van IFNN voldoen niet aan de verwachtingen, de beheerskosten zijn hoog en het uiteindelijke toegekende aantal participaties is laag. Alle leningsverstrekkers zijn het erover eens dat hiermee niet moet worden doorgegaan en de activiteiten zo snel mogelijk 'on hold' moeten worden gezet, waarbij bestaande leads en aangegane commitments wel doorgang moeten kunnen blijven vinden. De restantmiddelen van IFNN kunnen dan benut worden om de NOM liquiditeit te verschaffen zonder dat dit aandeelhouders aanvullende middelen kost. Het 'on hold' zetten betekent nog niet dat de NOM dit actief naar buiten communiceert.
    - Alternatief voor een RC-verhouding is om IFNN te liquideren en de overgebleven liquide middelen en andere activa aan de NOM over te hevelen middels een aandeelhouderslening of een agiostorting. Ambtelijk geven provincies en EZK aan dat agiostorting de voorkeur geniet boven een aandeelhouderslening. Op deze manier blijven de IFNN-middelen beschikbaar ten behoeve van (innovatieve) investeringen in het Noorden.
    - In het geval van kapitaalstorting/ aandeelhouderslening geldt voor provincies een voordrachtprocedure aan Provinciale Staten. Een dergelijke PS-procedure kost enkele maanden naast de maanden die nodig zijn voor de liquidatie van IFNN. Gezien de liquiditeitsverwachting van de NOM is het wenselijk de behandeling te laten plaatsvinden in PS-vergadering van februari 2020. De haalbaarheid daarvan is krap en vergt snelle en eenduidige besluitvorming van alle stakeholders.
    - De NOM zal een nieuwe liquiditeitsprognose maken per Q3 2019. Voor IFNN maakt ze een ovezicht van de liquide middelen van het IFNN ook in relatie tot de pijplijn en verwachte nieuwe commitments en dit delen met de aandeelhouders/ leningsverstrekkers.
    - De NOM geeft aan dat op dit moment geen aanleiding is om te veronderstellen dat de aandelen van onderneming D op korte termijn verkocht kunnen worden om op die manier voldoende liquide middelen te genereren. De verwachting van de NOM is dat de benaderde marktwaarde (bmw) 2019 van de NOM niet zal dalen t.o.v. die van eind 2018.
    - Op korte termijn zal ambtelijk een bijeenkomst worden gehouden met de vertegenwoordigers van de aandeelhouders inclusief de NOM om de oplossingsrichting nader uit te werken en praktische zaken hierbij te kunnen betrekken (o.a. het natuurlijk moment van opheffen IFNN bepalen en uitwerken hoe

om te gaan met de deelnemingen/ leningen die al door het IFNN zijn verstrekt, consulteren huisaccountant NOM etc.)

Voorstel:

- Instemmen om de tijdelijke oplossingsrichting RC-verhouding IFNN-NOM los te laten en te kiezen voor een structurele oplossing: het liquideren van IFNN en de aflossing op de lening te benutten als agiostorting in het kapitaal van de NOM.
- Aan de NOM meedelen dat de activiteiten van IFNN vanaf heden 'on hold' gezet moeten worden, dat betekent dat geen nieuwe leads meer in behandeling worden genomen en dat bestaande commitments en pijplijnprojecten worden gerespecteerd en kunnen worden uitgevoerd.
- De genomen besluiten uit dit overleg meenemen en meedelen tijdens het aansluitende overleg met de NOM en EZK.

To: 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e [5.1.2e @provinciegroningen.nl]
Cc: 5.1.2e | 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e | 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 10/10/2019 9:57:47 AM
Subject: FW: concept activiteitenplan BD/FDI/Flinc
Received: Thur 10/10/2019 9:57:48 AM
Attachments.txt

Heren,

Hierbij het eerste concept Jaarplan van de NOM. Ter bespreking maandag.

Groeten 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: donderdag 10 oktober 2019 10:51
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: concept activiteitenplan BD/FDI/Flinc

Download de bijlagen

Geldig tot: 21-11-2019 09:50:38

Powered by AttachingIT

Hoi 5.1.2e ,

Ik heb een eerste conceptplan klaar dat ik graag maandag met jullie wil bespreken. Kun jij zorgen voor verspreiding naar de provinciale collega's? In de laatste paragraaf wordt ook nogmaals uitgelegd hoe wij aan het tekort van ruim 2 ton komen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T 5.1.2e

M 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

De volgende bestanden zijn via de download link verstuurd:

Activiteitenplan gesubsidieerde activiteiten NOM.docx

https://secure.nom.nl/63718a72-8c43-4bfc-a405-e633b414e8da

To: 5.1.2e @minezk.nl'[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl'[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e @fryslan.frl'[5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl'[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e (5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @minezk.nl]
Cc: 5.1.2e [5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Wed 10/16/2019 1:58:22 PM
Subject: IFNN en liquiditeitspositie NOM
Received: Wed 10/16/2019 1:58:30 PM

Heren,

In het kader van de overdracht van de (resterende) middelen van het IFNN naar de NOM de volgende informatie.

Stand van vrij beschikbare middelen (exclusief gecommitteerde bedragen) voor investeringen door het financieringsbedrijf NOM per ultimo Q3/2019: **€ 10.270.000**

Daarnaast hebben we een beoordeling van de aanvragen in behandeling en leads bij de NOM gemaakt en geconcludeerd dat we op basis van de huidige kennis voldoende liquiditeit hebben tot einde Q1 2020. Daarmee bevestigen we dat een tussentijdse versterking van het kapitaal (via de eerder besproken en door alle partijen niet gewenste opbouw van een RC-verhouding tussen IFNN en NOM) zoals het nu lijkt niet noodzakelijk is. Met de beoogde besluitvorming door de aandeelhouders in Q1 2020 hebben we dus een haalbare planning in tijd en liquiditeit.

Daarnaast stellen wij voor de vennootschap IFNN en de daar nu in ondergebrachte posten in stand te laten. Het is nu reeds een 100% dochter van de NOM hoeft dus niet "verhangen" te worden. De uitgezette leningen worden in de komende jaren afgelost (gaan we van uit) en de deelnemingen zullen op enig moment ge-exit worden. Uiteindelijk hebben we dan een "lege" BV die op termijn geliquideerd kan gaan worden.

Voor de aflossingen van de leningen, de overeenkomst die tussen IFNN, NOM en de financiers van het IFNN gesloten zal moeten worden en het aandeelhoudersbesluit met betrekking tot de agio storting door de aandeelhouders van de NOM, zullen een aantal documenten opgesteld moeten worden. Indien gewenst willen wij daar het voortouw en de coördinatie in nemen. Iets wat we kunnen bespreken in de bijeenkomst die door 5.1.2e wordt gepland.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T 5.1.2e

M 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 44

5.1.2i

5.2

Rapportage

NOM Finance

Tot en met 30 september 2019

Versie AvA

18 oktober 2019

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

1 Inleiding 3
1.1 Algemeen 3
1.2 Werkgelegenheid 5

2 Financieel 6

3 Boekwaarde portefeuille 7
3.1 Benaderde marktwaarde 8
3.2 Investeringen 8
3.3 Desinvesteringen en Aflossingen 9

4 Voorzieningen 9

5 Boekwaarde en resultaat per subcategorie 11
5.1 Topsectoren 11
5.2 Type aanvragen 11
5.3 Provincies 14

6 Vrije ruimte 16

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

1 Inleiding

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille van NOM Finance over de periode 1 januari tot en met 30 september 2019. De portefeuille is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Groei- & Overnamefonds en
- Aanjaagfonds.

Voor verdere toelichting met betrekking tot definities en formules wordt verwezen naar de "Leeswijzer" verstrekt bij de rapportage van Q1/2019.

1.1 Algemeen

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 30 september 2019

	Totaal	Totaal 2018
Aantal uitzettingen	41	44
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)*	16.480	9.700
Aantal bedrijven in portefeuille	77	81
Boekw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	30.611	32.384
Benaderde marktw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	73.084	66.878
Resultaat (voor kosten) (x € 1.000,-)	-3.660	2.409
In bedrijf (x € 1.000,-)	63.992	68.635
Werkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	2.102	2.246
Mutatie w erkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	-144	-285

*) inclusief € 6,9 mln. aan conversies

Het eigen vermogen van NV NOM per 30 september 2019 is € 53,6 miljoen.

In het eerste negen maanden van 2019 zijn 41 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedraagt € 16,5 miljoen (€ 6,9 miljoen heeft betrekking op conversie/herstructurering).
In de vergelijkbare periode 2018 zijn 36 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedroeg toen € 7,2 miljoen.
Het uitstaande bedrag aan financieringen per 30 september 2019 bedraagt ruim € 63,9 miljoen. Dit is verdeeld over 77 ondernemingen.

Het portefeuilleresultaat (het resultaat van rentebaten, ontvangen dividenden, verkopen van participaties en mutatie voorziene waardeverminderingen) bedraagt € 3,7 miljoen negatief. De boekwaarde van de portefeuille per 30 september 2019 is € 30,6 miljoen (1 januari 2019: € 32,4 miljoen). De benaderde marktwaarde (hierna: BMW) van de portefeuille per 30 september 2019 is benaderd op € 73,1 miljoen (1 januari 2019: € 66,9 miljoen). Hiervan heeft € 62,3 miljoen betrekking op aandelenkapitaal (1 januari 2019: 52,3 miljoen).

Het team van NOM Finance is per 30 september 2019 gewijzigd ten opzichte van juni 2019 en bestaat uit 14,8 fte (30 juni 2019: 16,3 fte).

- Afdelingsmanager 1,0 fte
- Investment manager 13,8 fte (waarvan 6,8 fte beheer Investeringsfonds Groningen, FOM, MKB Fonds Drenthe en GROEIfonds)

De daling wordt veroorzaakt doordat per 1 sepember 2019 de functie Investment Analist organisatorisch onder FSN is komen te vallen.

Het team van Fonds Support Noord is hierdoor per 30 september 2019 gewijzigd ten opzichte van juni 2019:

- Afdelingsmanager 1,0 fte
- Investment analist 2,0 fte
- Projectmedewerker 2,3 fte (incl. 0,8 fte via detachtering)

en bestaat nu uit 5,5 fte. 2,0 fte hiervan is Investment Analist (1,5 fte vanuit NOM Finance en 0,5 fte vanuit IFNN).

De IC is in de eerste negen maanden van 2019 zevenmaal bijeen geweest. Er zijn twee financieringsvoorstellen, zeven herfinancieringsvoorstellen en één exitvoorstel besproken. Tav alle voorstellen is positief door de IC geadviseerd en dit advies is door de directie gevolgd. De IC heeft op één herfinancieringsvoorstel negatief geadviseerd.

De RvC is in de eerste negen maanden vijfmaal bijeen geweest. Drie voorstellen zijn vanwege de hoogte van het totale obligo (> € 2,5 miljoen), na positieve advisering door IC, aan de RvC voorgelegd. De RvC heeft deze voorstellen goedgekeurd.

1.2 Werkgelegenheid

Directe werkgelegenheid in fte's	# aanvang financiering	# per 1-jan-19	# per 30-sep-19
In portefeuille per 1 januari 2019	1.671	2.246	2.246
Nieuwe ondernemingen 2019	125		147
Subtotaal	*1.796*	*2.246*	*2.393*
Realisatie uit port. vanaf 2019	264		291
Totaal	**1.532**		**2.102**

GROEI DIRECTE FTE'S:	**570**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

2 Financieel

Portefeuilleresultaat (x € 1.000,-)	september 2019	31 december 2019		
	Realisatie	Begroting	Begroting	Prognose
Rente leningen u/g *)	1.969	1.436	1.914	2.421
Dividend	817	750	1.000	817
Resultaat verkoop participaties	874	2.250	3.000	1.000
Provisies	33	34	45	45
Voorziening	-7.352	-2.475	-3.300	-7.700
Resultaat voor kosten NOM Finance	**-3.660**	**1.994**	**2.659**	**-3.417**
**) Rente u/g van passieve posten (corr. via voorziening)*	*615*			

Tot en met september 2019 is € 1.969k renteresultaat geboekt waarvan € 1.058k is ontvangen (€ 911k bijgeschreven). De vijf grootste rente leningen u/g bedragen € 1.047k. Hiervan is € 164k ontvangen en € 883k bijgeschreven.

Onder de post **dividend** is het tot en met september 2019 ontvangen dividend opgenomen van twee ondernemingen ad € 816k. Er is € 1k ontvangen op **dividend cum. prefs.**

Op de desinvesteringen is een **positief verkoop participaties** gerealiseerd van totaal € 815k. Dit is door de desinvestering van twee ondernemingen (waarvan 1 deels) en een opbrengst uit faillissement in 2014.

Per 30 september 2019 is er per saldo € 7,4 miljoen aanvullend voorzien op waardeverminderingen binnen de portefeuille, waarvan € 0,6 miljoen betrekking heeft op passieve posten. Van passieve posten wordt in de jaarrekening van NV NOM zowel de bate (rente) als de last (voorziening) gesaldeerd weergegeven.

3 Boekwaarde portefeuille

Verloop waarde t/m 30 september 2019 (x € 1.000,-)	G&O	Aanjaag	Totaal
Stand per 1 januari 2019	**30.055**	**2.330**	**32.384**
Bij:			
Investeringen	15.111	1.369	16.480
Dividendbijschrijvingen	1	-	1
Rentebijschrijvingen	1.725	244	1.969
	16.837	1.613	18.450
Af:			
Desinvesteringen	795	-	795
Aflossingen	10.376	641	11.017
Ontvangen bijgeschreven dividenden	1	-	1
Ontvangen rentetermijnen	838	220	1.058
Voorzieningen	7.049	303	7.352
	19.060	1.164	20.224
Stand per 30 september 2019	**27.832**	**2.778**	**30.611**
Aandelenkapitaal	18.020	-	18.020
Cumulatief preferente aandelen	1.785	-	1.785
Leningen	8.027	2.778	10.806
Stand per 30 september 2019	**27.832**	**2.778**	**30.611**

			BMW
Stand per 1 januari 2019	64.549	2.330	66.878
Stand per 30 september 2019	70.306	2.778	73.084
Mutatie	5.758	449	6.206
Aandelenkapitaal			60.494
Cumulatief preferente aandelen			1.785
Leningen			10.806
Stand per 30 september 2019			**73.084**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

3.1 Benaderde marktwaarde

De BMW per 30 september 2019 is benaderd op € 73,1 miljoen (1 januari 2019: € 66,9 miljoen). Hiervan heeft € 10,8 miljoen betrekking op de leningenportefeuille. De stille reserve op aandelenparticipaties in portefeuille bedraagt ruim € 42,5 miljoen (1 januari 2019: € 34,5 miljoen).
Het aantal portefeuilleondernemingen met een stille reserve (benaderde waarde > boekwaarde) bedraagt: 7.
Het aantal portefeuilleondernemingen (exclusief lening) met een benaderde waarde groter dan nihil bedraagt: 18 (48 inclusief lening).

3.2 Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 30 september 2019					2018	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	1	4	5	3.375	9	3.898
Conversie	6	-	6	5.571	-	-
Uit commitment	4	6	10	2.161	13	2.292
Uitbreiding	17	3	20	5.374	22	3.510
Herstructurering	-	-	-	-	-	-
	28	**13**	**41**	**16.480**	**44**	**9.700**

Er zijn in de eerste negen maanden van 2019 132 leads behandeld (waarvan 119 nieuw tot en met Q3/19) bij NOM Finance. Per eind september zijn van de 132 leads, 29 onderhanden (11 in onderzoek danwel contractfase), 15 ingetrokken, 11 doorverwezen, 43 afgewezen en van 27 is niets meer vernomen, 5 nieuwe bedijven gefinancierd en 2 geherfinancierd.

De redenen voor afwijzingen waren onder meer kwaliteit business case (44%), management (10%), uitgesloten sector (19%), vroege fase (7%) en verliesfinanciering (7%).

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

3.3 Desinvesteringen en Aflossingen

Aantal financieringen uit portefeuille gelopen t/m 30 september 2019

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2018
Aflossingen	9	4	13	6
Desinvesteringen	1	-	1	1
Faillissement	2	2	4	-
Kwijtscheldingen	1	1	2	-
Liquidaties	-	1	1	7
Conversie	5	1	6	-
	18	**9**	**27**	**14**

Er is tussen 1 januari en 30 september € 11,1 miljoen aan aflossingen ontvangen.

4 Voorzieningen

Tot en met 30 september 2019 is € 7,4 miljoen aanvullend voorzien (€ 1,1 miljoen leningen en € 6,3 miljoen aandelenkapitaal).

In totaal is er op de portefeuille per 30 september 2019 € 33,4 miljoen voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 64,0 miljoen, hetgeen betekent dat 52,2% is voorzien (ultimo 2018: 52,8%).

Er zijn 6 ondernemingen waarbij de totale uitstaande positie meer dan € 2,5 miljoen is. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt ruim € 24,0 miljoen, hiervan is 49,6% voorzien.

Het aantal ondernemingen met een totale uitstaande positie meer dan € 1 miljoen en voor 50% of meer voorzien bedraagt 12. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt ruim € 25,2 miljoen, hiervan is 100% voorzien.

Er zijn een tweetal (1 januari 2019: 3) inactieve ondernemingen die in afwachting zijn van finale afwikkeling. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt per 30 september 2019 ruim € 7,2 miljoen (100% voorzien).

Verloop risicoclassificatie-indeling in aantallen

	2018	2019-09
A	20	10
A-	-	16
B	19	3
B-	-	8
C	27	7
C-	-	13
D	15	20
	81	77

Verloop risicoclassificatie-indeling (x € 1.000,-)

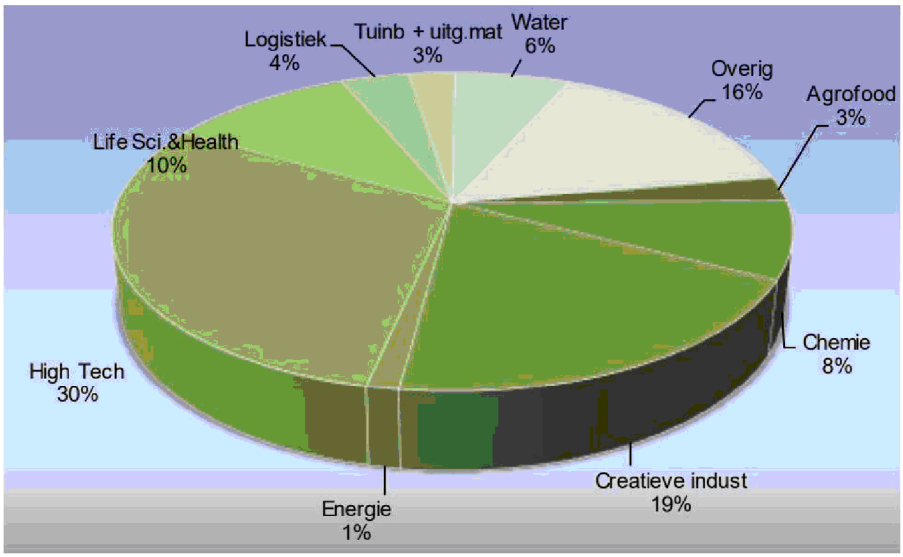
	2018	2019-09
A	10.190	6.935
A-	-	9.017
B	15.429	328
B-	-	11.312
C	15.373	4.821
C-	-	11.228
D	27.644	20.352
	68.637	63.992

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

5 Boekwaarde en resultaat per subcategorie

5.1 Topsectoren

Aantal portefeuille-ondernemingen per topsector per 30 september 2019

Investeringen per sector t/m 30 september 2019					2018	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Agrofood	-	-	-	-	-	-
Chemie	2	-	2	587	3	2.060
Creatieve indust	1	6	7	1.069	9	965
Energie	-	-	-	-	-	-
High Tech	13	4	17	10.749	23	2.975
Life Sci.&Health	4	-	4	811	2	1.539
Logistiek	1	2	3	1.450	1	500
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-	-	-
Water	2	1	3	50	2	55
Overig	5	-	5	1.765	4	1.605
	28	**13**	**41**	**16.480**	**44**	**9.700**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) per sector per 30 september 2019

	1 januari 2019	30 september 2019		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	2.011	1.037	221	1.258
Chemie	13.127	13.396	239	13.634
Creatieve indust	5.116	4.238	938	5.176
Energie	192	-	186	186
High Tech	13.945	16.689	1.526	18.215
Life Sci.&Health	11.557	12.134	-	12.134
Logistiek	512	1.517	454	1.970
Tuinb + uitg.mat	1.841	1.660	40	1.700
Water	685	273	456	730
Overig	19.648	8.954	35	8.989
	68.635	**59.897**	**4.095**	**63.992**

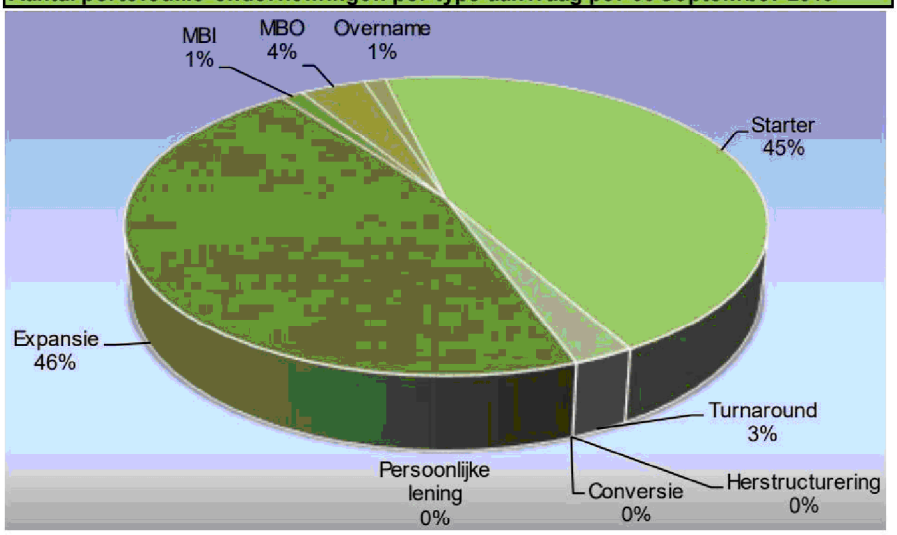
Aantal financieringen per sector uit portefeuille gelopen t/m 30 september 2019

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2018
Agrofood	2	1	3	1
Chemie	1	-	1	1
Creatieve indust	-	4	4	-
Energie	-	1	1	-
High Tech	13	3	16	1
Life Sci.&Health	-	-	-	2
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-
Water	-	-	-	4
Overig	2	-	2	5
	18	**9**	**27**	**14**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

5.2 Type aanvragen

Aantal portefeuille-ondernemingen per type aanvraag per 30 september 2019

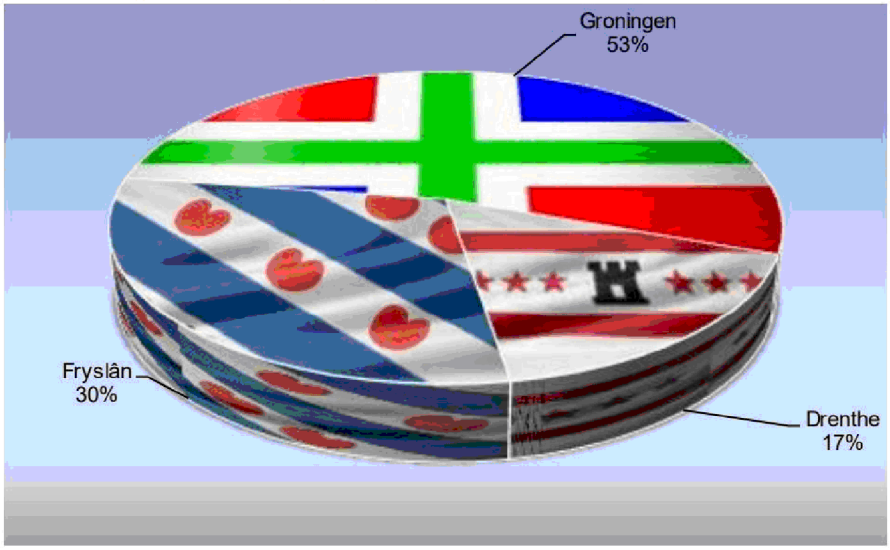
Investeringen per type aanvraag t/m 30 september 2019					2018	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Expansie	17	3	20	9.317	18	3.596
MBI	-	-	-	-	-	-
MBO	-	-	-	-	-	-
Overname	-	-	-	-	-	-
Starter	10	10	20	6.964	26	6.103
Turnaround	1	-	1	200	-	-
Herstructurering	-	-	-	-	-	-
Conversie	-	-	-	-	-	-
	28	**13**	**41**	**16.480**	**44**	**9.700**

Aantal financieringen per type aanvraag uit portefeuille gelopen t/m 30 september 2019

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2018
Expansie	3	3	6	4
MBI	1	-	1	-
MBO	-	-	-	-
Overname	-	-	-	-
Starter	14	6	20	7
Turnaround	-	-	-	3
Herstructurering	-	-	-	-
Conversie	-	-	-	-
Overig	-	-	-	-
	18	**9**	**27**	**14**

5.3 Provincies

Aantal portefeuille-ondernemingen per provincie per 30 september 2019

Investeringen per provincie t/m 30 september 2019					2018	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Drenthe	4	3	7	3.351	9	1.577
Fryslân	7	4	11	2.608	11	2.153
Groningen	17	6	23	10.521	24	5.970
	28	**13**	**41**	**16.480**	**44**	**9.700**

Aantal financieringen per provincie uit portefeuille gelopen t/m 30 september 2019

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2018
Drenthe	7	4	11	1
Fryslân	1	3	4	4
Groningen	10	2	12	9
Overig	-	-	-	-
	18	**9**	**27**	**14**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) DRENTHE per sector per 30 september 2019

	1 januari 2019	30 september 2019		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	452	-	221	221
Chemie	125	-	135	135
Creatieve indust	283	-	76	76
Energie	-	-	-	-
High Tech	7.488	7.246	149	7.395
Life Sci.&Health	250	290	-	290
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-
Water	308	273	85	358
Overig	810	819	-	819
	9.717	**8.629**	**666**	**9.295**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) FRYSLÂN per sector per 30 september 2019

	1 januari 2019	30 september 2019		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	1.559	1.037	-	1.037
Chemie	507	1.021	-	1.021
Creatieve indust	437	188	318	506
Energie	186	-	186	186
High Tech	1.931	1.580	426	2.006
Life Sci.&Health	-	-	-	-
Logistiek	512	1.517	454	1.970
Tuinb + uitg.mat	55	-	40	40
Water	302	-	319	319
Overig	989	938	35	973
	6.479	**6.279**	**1.778**	**8.058**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) GRONINGEN per sector per 30 september 2019

	1 januari 2019	30 september 2019		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	-	-	-	-
Chemie	12.495	12.375	103	12.478
Creatieve indust	4.396	4.050	544	4.595
Energie	6	-	-	-
High Tech	4.526	7.864	950	8.814
Life Sci.&Health	11.307	11.844	-	11.844
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	1.786	1.660	-	1.660
Water	75	-	53	53
Overig	17.848	7.196	-	7.196
	52.439	**44.989**	**1.650**	**46.639**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

6 Vrije ruimte

De beschikbare vrije ruimte per 30 september 2019 bedraagt ruim € 14,7 miljoen.
In totaal zijn er 23 ondernemingen uit de vrije ruimte gefinancierd, waarvan twee nieuw in 2019 (2018:1). Verder is er bij vijf ondernemingen tot en met september 2019 een uitbreidingsfinanciering gerealiseerd.

STRIKT PERSOONLIJK EN VERTROUWELIJK

VAN IDEE NAAR PRODUCT

RAPPORTAGE INNOVATIEFONDS NOORD NEDERLAND B.V. (IFNN) PERIODE: TOT EN MET 30.09.2019

VERSIE AvA
D.D. 18 OKTOBER 2019

1. Inleiding

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille en de resultaten van het Innovatiefonds Noord Nederland (IFNN) over de periode 1 januari 2019 tot en met 30 september 2019. In de “Leeswijzer”, door u ontvangen bij de rapportage van Q1/2019, zijn de definities en formules opgenomen.

Terugblik eerste negen maanden 2019

Er is € 1.358k in de eerste negen maanden van 2019 uitbetaald aan zeven ondernemingen. € 1.050k is verstrekt aan vijf nieuwe ondernemingen, € 250k komt uit een bestaand commitment en € 58k betreft een herfinanciering van een bestaande onderneming.

De IC is in de eerste negen maanden van 2019 zevenmaal bijeen geweest. Er zijn vier financieringsvoorstellen en één herfinancieringsvoorstel besproken. Ten aanzien van de voorstellen is positief geadviseerd en dit advies is door de directie gevolgd. In de eerste negen maanden van 2019 zijn drie financieringsvoorstellen en één herfinancieringsvoorstel geclosed. Het is de verwachting dat in Q4/2019 het vierde financieringsvoorstel zal leiden tot ondertekening van een financieringsovereenkomst.

Daarnaast heeft het MT op drie financieringsvoorstellen binnen haar mandaat tot € 200k positief besloten. Twee financieringsvoorstellen hiervan zijn inmiddels geclosed. In Q4/2019 zal naar verwachting nog één financieringsvoorstel leiden tot ondertekening van een financieringsovereenkomst.

In het eerste halfjaar van 2019 zijn er 67 aanvragen (50 nieuw in 2019) behandeld. Ultimo Q3/2019 zijn 7 aanvragen nog in behandeling.

Verwachtingen 2019

In 2019 is het doel van IFNN in totaal € 1,5 mln. te investeren, waarvan € 1,0 mln. bij vijf nieuwe participaties.
De verwachting is dat er in Q4 nog twee nieuwe bedrijven aan de portefeuille worden toegevoegd, waarmee IFNN in totaal ruim € 1,5 mln. zal investeren bij zeven nieuwe ondernemingen en € 0,3 mln. bij twee bestaande bedrijven.

2. Financiële informatie

Kengetallen

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 30 september 2019	Totaal
Aantal uitzettingen	7
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	1.358
Aantal bedrijven in portefeuille	13
Boekw aarde portefeuille (x € 1.000,-)	1.984
BMW portefeuille (x € 1.000,-)	2.057
Resultaat (voor kosten) (x € 1.000,-)	-3
In bedrijf (x € 1.000,-)	2.502
Mutatie w erkgelegenheid (FTE's)	21

Portefeuilleresultaat (x € 1.000,-)	30 september 2019		31 december 2019	
	Realisatie	Begroting	Begroting	Prognose
Rente leningen u/g	14	8	10	16
Dividend	-	-	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-	-	-
Provisies	-	-	-	-
Voorziening	-17	-225	-300	-300
Resultaat voor kosten	**-3**	**-218**	**-290**	**-284**
Kosten	159	240	320	239
Resultaat na kosten	**-162**	**-458**	**-610**	**-523**

Specificatie kosten:

- Beheervergoeding NOM € 130k
- Accountantskosten € 11k
- Overig € 18k

€ 159k

Liquiditeit

Beschikbare liquiditeit per 30 september 2019 (x € 1.000)	Totaal
Bankstand per 30 september 2019	**16.460**
Af: Commitments	964
Af: Garantie/borgtochtverplichtingen	-
Beschikbare liquiditeit per 30 september 2019	**15.496**

Boekwaarde en benaderde marktwaarde

Verloop waarde t/m 30 september 2019 (x € 1.000,-)	Boekwaarde	BMW
Stand per 1 januari 2019	**629**	**710**
Bij:		
Investeringen	1.358	
Dividendbijschrijvingen	-	
Rentebijschrijvingen	14	
	1.372	
Af:		
Desinvesteringen	-	
Aflossingen	-	
Ontvangen bijgeschreven dividenden	-	
Ontvangen rentetermijnen	-	
Voorzieningen	17	
	17	
Stand per 30 september 2019	**1.984**	**2.057**
Aandelenkapitaal	1.044	1.057
Cumulatief preferente aandelen	575	635
Leningen	365	365
Stand per 30 september 2019	**1.984**	**2.057**

De BMW per 30 september 2019 is berekend op € 2.057. De totale stille reserve in portefeuille bedraagt derhalve € 73k. De stille reserve wordt veroorzaakt door twee ondernemingen.

Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 30 september 2019		
	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	5	1.050
Conversie	-	-
Uit commitment	1	250
Uitbreiding	1	58
Herstructurering	-	-
	7	**1.358**

Desinvesteringen en aflossingen

Tot en met september 2019 zijn er geen desinvesteringen en aflossingen geweest.

Voorzieningen

Tot en met september 2019 is er per saldo € 17k aanvullend voorzien. In totaal is er op de portefeuille per 30 september 2019 € 518k voorzien op een boekwaarde voor voorziening van ruim € 1,9 mln. hetgeen betekent dat ruim 20,7% is voorzien (ultimo 2018: 44,3%). Dit wordt veroorzaakt door vier bedrijven.

Risicoprofielen

Verloop risicoclassificatie-indeling in aantallen		
	2018	2019-09
A	-	-
A-	-	-
B	-	-
B-	-	-
C	4	4
C-	-	1
D	7	12
	11	**17**

Verloop risicoclassificatie-indeling (x € 1.000,-)		
	2018	2019-09
A	-	-
A-	-	-
B	-	-
B-	-	-
C	419	765
C-	-	100
D	711	1.637
	1.130	2.502

Revolverendheid

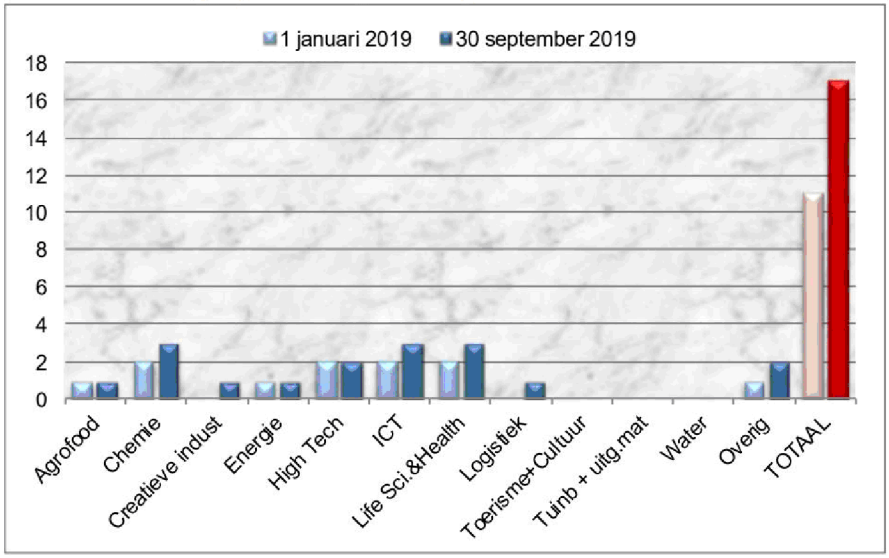
Het IFNN streeft naar revolverendheid. Gezien het aantal investeringen en desinvesteringen ultimo september 2019 is revolverendheid nog niet van toepassing.

Boekwaarde en resultaat per subcategorie

Topsectoren

Investeringen per sector t/m 30 september 2019		
	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Chemie	2	550
Creatieve indust	1	100
ICT	1	100
Life Sci.&Health	1	300
Logistiek	1	250
Overig	1	58
	7	**1.358**

Aantal financieringen per sector per 30 september 2019

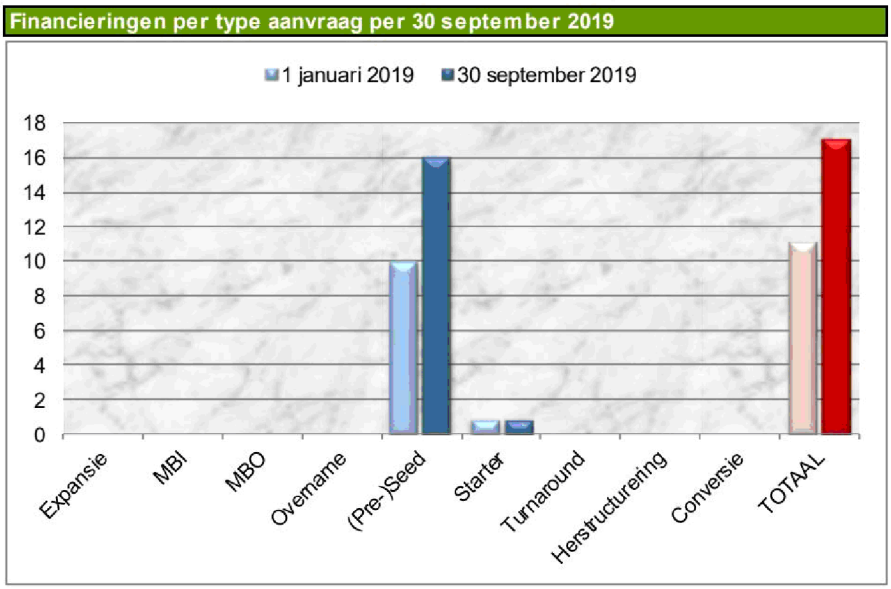
Totaal uitstaande positie per sector per 30 september 2019

	1 januari	30 september
Agrofood	200	200
Chemie	125	680
Creatieve indust	-	100
Energie	94	94
High Tech	281	287
ICT	60	160
Life Sci.&Health	170	470
Logistiek	-	250
Toerisme+Cultuur	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-
Water	-	-
Overig	200	260
	1.130	**2.502**

Type aanvragen

Investeringen per type aanvraag t/m 30 september 2019

	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
(Pre-)Seed	7	1.358
	7	**1.358**

3. Niet-financiële informatie

Leads

Tot en met september 2019 zijn er 67 aanvragen (50 nieuw in 2019) behandeld. Ultimo Q3/2019 zijn hiervan 5 gefinancierd, 4 zijn in onderzoek, 55 zijn geannuleerd en 3 aanvragen zijn nog in behandeling. Van de 55 leads zijn 35 afgewezen/doorverwezen, 7 ingetrokken en van 13 projecten is niets meer vernomen.

De belangrijkste redenen voor het afwijzen van leads waren onder meer: kwaliteit businesscase (37%), buiten regio (22%) en te vroege fase (19%).

Maatschappelijk rendement

Directe werkgelegenheid in fte's	# aanvang financiering	# per 1-jan-19	# per 30-sep-19	Oorspr. verwachting
In portefeuille per 1 januari 2019	29	27	27	63
Nieuw e ondernemingen 2019	22		22	52
Subtotaal	*51*	*27*	*49*	*115*
Realisatie uit port. gehele looptijd	10		2	28
Totaal	**61**		**51**	

GROEI DIRECTE FTE'S:	**-10**

Van de tot en met 30 september 2019 gefinancierde ondernemingen hebben zes bedrijven IP's (patenten en octrooien).

Programma van Eisen NOM Business Development 2020

Algemeen:

Uitgangspunten:

- Op … bent u geïnformeerd over het feit dat de drie provincies niet langer gezamenlijk inzetten op business development op de betreffende speerpunten, maar dit meer afhankelijk maken van de behoefte per provincie.
- Bovenstaand uitgangspunt wordt het komende jaar uitgewerkt in een meerjarige opdracht/ aandeelhoudersinstructie.
- Het jaar 2020 is daarmee een overgangsjaar, waarin we al wel uitvoering willen geven aan de flexibele inzet per provincie.
- Wij gaan ervanuit dat u in het werkplan 2020 minimaal opneemt een omschrijving van de activiteiten, werkzaamheden en een begroting. De in het jaarplan omschreven activiteiten en de begrote kosten moeten herleidbaar zijn naar de dit Programma van Eisen omschreven activiteiten en beschikbare middelen.
- We vragen u om in uw jaarplan expliciet duidelijk te maken welke uren van NOM-medewerkers gedekt worden uit andere financieringsbronnen zoals de projectfinanciering voor Chemport, Added, Smart Industry Hub etc.
- Vanuit de provincie willen wij dat de NOM met haar BD activiteiten met name focust het MKB (realiseren van economische groei door het benutten van kansen die ontstaan bij het realiseren van maatschappelijke opgaven zoals benoemd in de RIS3 en het OP EFRO). Aandacht moet gericht worden op het verder brengen van ideeën in de innovatiefunnel. Naast focus op inhoud ook focus que activiteiten, nadruk op het verder brengen van de gesignaleerd kansen/ontwikkelingen verder brengen.
- Er bestaat een duidelijke wisselwerking tussen BD en FDI op de verschillende thema's. Wij verzoeken u in uw jaarplan aan te geven hoe u invulling geeft aan de samenwerking op beide thema's binnen de speerpunten.
- Wij verzoeken u de onder handen projecten ook grafisch herkenbaar weer te geven in de funnel.
- We vragen u te komen met een set van kpi's (kwalitatief en kwantitatief) waarin zowel de gezamenlijke (cross-over) voortgang als de voortgang per onderdeel in beeld kan worden gebracht.

Programma van Eisen Onderdeel Business Development Drenthe:

Uitgangspunten:

- Slim en Groen: Focus op: HTSM, Biobased/ Food, Gezondheidseconomie/ Medtech en Digitalisering.
- Projectontwikkeling gericht op de vraag van het Drents MKB.
- Samenwerking met IBDO algemeen, innovatiemakelaar BBE en Agrofood Drenthe en innovatiemakelaar HTSM in het bijzonder.
- Ontwikkelen van projecten met impact door consortia van bedrijven waarbij gericht wordt op projecten die gebruik maken van EFRO.

Te behalen resultaten:

HTSM:

- Input leveren voor Smart Industry Hub
- Ontwikkelen van # (EFRO) projecten op het gebied van HTSM, waaronder het vervolg van WCCS.

- Uitvoeren rol innovatiemakelaar HTSM Drenthe (opdracht 5.1.2e 5.1.2e)

Life Science en Med Tech
- Ontwikkelen van # (EFRO) projecten op het gebied van Medtech ism Health Hub Roden.

Groene Chemie (Geel zat in PvE 2019):
- Input leveren bij verder vorm en inhoud geven aan Chemport Europe.
- Aanhaken Drentse bedrijven bij Chemport.
- Ontwikkelen # (EFRO) projecten op het gebied van Groene Chemie en Circulaire Economie.
- GZI Ontwikkeling??
- Opstellen Chemie en Materialen agenda Emmen??
- Ontwikkelen industriecampus in Emmen??

Agribusiness & Food:
- Ontwikkeling 2? Impactvolle (EFRO) projecten op het gebied van voedseltransitie.

Digitale Economie:
- Vraagarticulatie
- Ontwikkeling 2 impactvolle (EFRO) projecten (Blockchain en IoT)

Oude financiering (t/m 2019)	Subsidie 3 provincies	Subsidie per provincie
NOM (incl. €100.00 HTSM)	€ 525.000	€ 175.000
NOM BD (BD HANNN en EV €100.000)	€ 500.000	€ 166.666
Greenlincs	€ 200.000	€ 66.666
Water Alliance	€ 250.000	€ 83.333
Energy Valley	€ 500.000	€ 166.666
HANNN	€ 275.000	€ 91.666
TOTAAL	€2.250.000	€750.000

Uitgangspunten:
- Het exploitatietekort van het ontwikkelbedrijf moet meegefinancierd worden. Dit is ongeveer €800.000 per jaar totaal = Er is voor 2020 nog €600.000. Restant meefinancieren -> naar verhouding aandeelhouders, gedeeld door vier of alleen provincies?
- Meebetalen aan Investor Relations (IR) programma (EZK doet €50.000). Belangrijk voor Drenthe!
- Eén beschikking vanuit Drenthe voor het hele ontwikkelbedrijf (acquisitie en BD samen)???

Nieuwe financiering Drenthe	**Oude situatie Drenthe**	**Oude situatie 3 provincies**	**Nieuwe situatie Drenthe**
NOM (incl. €33.333,- HTSM)	€ 175.000	€ 525.000	€ 175.000
NOM BD (incl. €66.000 HANNN en EV)	€ 166.000	€ 500.000	€ 166.000 (trekkingsrechten €66.000 HANNN en EV vervallen)
Greenlincs	€ 66.666	€ 200.000	€ 0 (incidenteel)
Water Alliance	€ 83.333	€ 250.000	€ 0
Energy Valley/NEC	€ 166.666	€ 500.000	€ 0 (incidenteel via progr. Energie)
HANNN	€ 91.666	€ 275.000	€ 0 (incidenteel)
Exploitatietekort	€ 333.333		€ 200.000 (als EZK ook ¼ meebetaalt)
Investor Relations Programma	€ 0	€2.250.000	€ 20.000 (per provincie)
TOTAAL	**€750.000**	Subsidie 3 provincies	**€ 561.000**

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]; 5.1.2e @minez.nl'[5.1.2e @minez.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e 5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl'[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e (5.1.2e)'[5.1.2e @minez.nl]; 5.1.2e @minezk.nl'[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Wed 11/6/2019 1:23:04 PM
Subject: RE: Vergaderstukken overleg maandag 11 november 2019 om 15.00 uur | afwikkeling IFNN
Received: Wed 11/6/2019 1:23:00 PM

Goedemorgen allemaal,
Ik heb de stukken gelezen en wil nu alvast meegeven dat een agiostorting op aandelen formeel moet worden geregeld in het besluit van de algemene vergadering van aandeelhouders. Na dit besluit kunnen aandeelhouders het agio storten. Bij enkel een agiostorting is een notariële akte niet benodigd dit in tegensteling tot uitgifte van nieuwe aandelen. Volgens mij hadden we die laatste optie al laten vallen en dus kan m.i. beter zonder notaris geregeld worden. Een AvA besluit zal evengoed nodig. De liquiditeiten staan nu bij de provincie Groningen gestald, dus ook daarvoor is het gebruik van de derdenrekening bij een notaris niet nodig m.i. (zie blz. 3 punt 11 van de memo).

Mochten er argumenten zijn om toch notariskosten te maken, dan hoor ik het maandag graag.

De berekening van 'bedrag C' snap ik niet. M.i. komt 'bedrag B' bovenop 'bedrag A'. Ook voor maandag.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592-5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: dinsdag 5 november 2019 15:20
Aan: 5.1.2e @minez.nl' <5.1.2e @minez.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e @provinciegroningen.nl' <5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e)' <5.1.2e @minez.nl>; 5.1.2e @minezk.nl' <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Onderwerp: Vergaderstukken overleg maandag 11 november 2019 om 15.00 uur | afwikkeling IFNN

Beste allen,

Hierbij de vergaderstukken voor het overleg op maandag 11 november a.s.
Het overleg vindt plaats bij de NOM in zaal Grutte Pier op de eerste verdieping.

In vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T +31 50 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

To: 5.1.2e (5.1.2e)[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e @nom.nl[5.1.2e @nom.nl]; 5.1.2e
5.1.2e)[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e @fryslan.frl[5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl];
5.1.2e @provinciegroningen.nl[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e @nom.nl[5.1.2e @nom.nl]
Cc: 5.1.2e (5.1.2e)[5.1.2e @minezk.nl]
From: 5.1.2e , 5.1.2e)
Sent: Fri 11/8/2019 12:08:34 PM
Subject: Bepalen agiostorting en kwijtschelding NOM 2019
Received: Fri 11/8/2019 12:09:25 PM
Bepalen agiostorting en kwijtschelding NOM 2019.xlsx
ATT00001.htm

Allen,
Hierbij een 1e reactie van ons op de memo. Verder heb ik schema met de getallen toegevoegd om de juiste agiostorting te bepalen.

Laten we hier as maandag verder over praten.

Gr 5.1.2e

- In de notitie van de NOM wordt gesproken over het jaar 2014 waarin de leningsovereenkomst IFNN is aangegaan. Dit is echter 2016, het jaar waarin ook de bijdrage van EZK is verstrekt. Wat betekent voor de committeringen en kosten in de voorafgaande jaren dat het fonds al bestond?
- Wij volgen de berekening van de agiostorting niet, onderdeel B en C. Volgens ons zou de agiostorting moeten bestaan uit bedrag A + B (maar dan zonder aftrek van de cumulatief geleden verliezen, want die zijn als het goed is in de afgelopen jaren al in mindering gebracht op de leningen en komen dan niet meer in miindering op de BMW van de uitstaande leningen). In de voorgestelde opzet van de NOM zou er in totaal bijna 4 mln op de lening van provincies en EZK afgeschreven moeten worden, dat lijkt niet in overeenstemming met de verstrekte gegevens in de notitie. In de bijlage daarom een tabel waarin we gepoogd hebben onze zienswijze overzichtelijk te presenteren.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Bepalen agiostorting en kwijtschelding lening		
1.	Totaal verstrekt kapitaal	20,000,000
2.	Restant liquide middelen 31/12 (schatting)	16,174,613
3.	Verschil (1-2)	3,825,387
4.	waarvan exploitatieverliezen afgelopen jaren	840,000
6.	waarvan uitstaand obligo leningen	pm
7.	Benaderde marktwaarde van 6 uitstaande committeringen (schatting)	1,700,000
8.	Agiostorting (2+7)	17,874,613
9.	Afboeking op verstrekte leningen provincies en Staat/kwijtschelding	2,125,387

Kwijtschelding bestaat dan uit beheerskosten, faillissementen en verlies op uitstaande committeringen

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; Carola de Keijzer[5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Fri 11/8/2019 12:48:53 PM
Subject: GS-nota opheffen IFNN en agio storting in de NOM
Received: Fri 11/8/2019 12:48:00 PM
GS en PS voorstel Agiostorting NOM en opheffen IFNN V2.docx
20190313 Evaluatie IFNN 2015-2018.pdf
Memo verwerking Liquide Middelen IFNN.pdf

Hallo Collega's,
Hierbij een GS/PS voorstel inzake opheffen IFNN en agio storting in de NOM. Woensdag of donderdag volgende week wil ik het opsturen voor het poho van Henk Brink van de 18e november. Kunnen jullie voor die tijd reageren?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 13

Duplicaat (ID 314207)

MEMO ter discussie op 11 november 2019

Aan:	Aandeelhouders NV NOM
Van:	5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e NV NOM
Betreft:	Omzetting leningen Staat en provincies aan IFNN in aandelenkapitaal NV NOM
Datum:	4 november 2019

Inleiding

1. Innovatiefonds Noord-Nederland B.V. ("IFNN") is een 100% dochtervennootschap van N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland ("NOM"). Het doel van IFNN is het verstrekken van financiering aan innovatieve projecten door samenwerkende ondernemingen en het vergroten van slagkracht van het innovatievermogen van het MKB in Noord-Nederland. De focus ligt daarbij op de sectoren die zijn benoemd in de RIS3 Noord-Nederland en het Topsectorenbeleid.

2. Middels een overeenkomst van geldlening van 2014 ("de Overeenkomst van geldlening") hebben de Staat der Nederlanden ("de Staat") en de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe ("de Provincies") aan IFNN-leningen verstrekt van in totaal € 20 miljoen (ieder van de Provincies € 3,33 miljoen en de Staat € 10 miljoen) ("de Leningen").

3. Relevante bepalingen uit de Overeenkomst van geldlening zijn:
   - Art. 4.1: de Leningen moeten worden aangewend voor het verstrekken van marktconforme financiering aan doelondernemingen conform de doelstelling van IFNN.
   - Art. 5.1: de fondskosten worden bij voorkeur gefinancierd uit gegenereerde renteopbrengsten en eventuele winsten uit financieringen, maar zo nodig komen de fondskosten ten laste van de Leningen.
   - Art. 5.3: de fondskosten bedragen gemiddeld maximaal 1,75% per jaar van het totaal van de Leningen (bij € 20 miljoen is dit € 350.000).
   - Art. 6.1: de renteopbrengsten en eventuele winsten uit financieringen kunnen tot 1 mei 2024 opnieuw worden aangewend voor financieringen.
   - Art. 9: de Leningen dienen per 1 mei 2029 te worden afgelost, met inachtneming van de volgende uitgangspunten:
     - indien in enig boekjaar sprake is van een verlies, wordt het afgeschreven op de Leningen (de term verlies is gedefinieerd als een negatief exploitatieresultaat uit hoofde van de aanwending van de Leningen; de term exploitatieresultaat is gedefinieerd als alle opbrengsten minus de kosten in enig boekjaar van IFNN);
     - indien in enig boekjaar sprake is van winst, wordt dit bijgeschreven op de Leningen (de term winst is gedefinieerd als een positief exploitatieresultaat uit hoofde van de aanwending van de Leningen);
     - op het moment dat de laatste resultaatverantwoordingen uit participaties in doelondernemingen door leningnemers zijn verantwoord, zal (het restant van) de Leningen worden afgelost;
     - indien de cumulatieve opbrengsten te laag zijn om de Leningen in zijn geheel af te kunnen lossen, wordt het niet-aflosbare deel door leningverstrekkers kwijtgescholden.
   - Art. 10.2: indien de Leningen op 1 mei 2024 niet volledig zijn aangewend, zullen partijen met elkaar in overleg treden en nadere afspraken maken over de wijze en mate van terugstorting van het restant van de Leningen, onder aftrek van de nog te realiseren fondskosten voor de resterende looptijd van de Leningen en reservering van mogelijke toekomstige additionele financiering.
   - Art. 14: In geval van onvoorziene omstandigheden zullen partijen in overleg treden over het wijzigen van de overeenkomst.

4. Tot op heden is van de Leningen ad € 20 miljoen een bedrag van ongeveer € 2,337 miljoen geïnvesteerd dan wel gecommitteerd. De stand van de Leningen (rekening houdende met winsten/verliezen en fondskosten), bedraagt per ultimo 2019 naar verwachting ca. € 16 miljoen. Het geleden verlies (negatief Exploitatieresultaat) bestaat uit het saldo van opbrengsten (rente- en provisiebaten) en kosten (dotatie aan voorziening op financiële activa, beheerkosten en bedrijfslasten). Op deze manier maken waardedalingen van de doelondernemingen ook deel uit van het Exploitatieresultaat.

5. De resultaten van IFNN zijn in 2018 geëvalueerd, waarbij onder meer is geconcludeerd dat de realisatie van de doelstellingen van IFNN in kwantitatieve zin achter loopt bij de verwachtingen. Er bestaat geen verwachting dat dit op korte termijn zal wijzigen. Een kopie van de evaluatie van het IFNN is als bijlage bijgevoegd. Tegelijkertijd bestaat bij NOM behoefte aan een aanvullende financiële injectie ter versterking van haar liquiditeitspositie. Partijen hebben daarom de intentie om de nog beschikbare middelen in het specifieke fonds van IFNN over te hevelen naar het algemene fonds van NOM.

Juridisch kader

6. De meest eenvoudige manier om de intentie van partijen juridisch vorm te geven is dat IFNN de Leningen aflost overeenkomstig nader daartoe te maken afspraken (zie hieronder) en dat de Provincies en de Staat de aldus ontvangen gelden één-op-één doorbetalen aan NOM, hetzij als storting opnieuw uit te geven aandelen hetzij als een agiostorting. De betalingen kunnen via de derdenrekening van de notaris te lopen, zodat geen kasrondje via de bankrekeningen van de Staat en de Provincies nodig is.

7. De vraag kan gesteld worden of sprake is van onvoorziene omstandigheden in de zin van artikel 14 van de Overeenkomst van geldlening (omstandigheden die bij het aangaan van de overeenkomst niet waren voorzien en die een ongewijzigde voortzetting van de overeenkomst niet rechtvaardigen). Of de huidige omstandigheden daadwerkelijk als onvoorzien kunnen worden aangemerkt kan echter in het midden worden gelaten, aangezien artikel 14 er in dat geval van uitgaat dat partijen in overleg de overeenkomst zodanig wijzigen dat de strekking van de bestaande overeenkomst zoveel mogelijk in stand blijft. Dat is echter niet de intentie van partijen op dit moment. Partijen zullen derhalve een beëindigingsovereenkomst moeten sluiten, waarvoor simpelweg als principe geldt dat partijen overeenstemming dienen te bereiken.

8. Het ligt het voor de hand dat partijen voor de in het kader van de beëindigingsovereenkomst te maken afspraken aansluiting zoeken bij uitgangspunten van de Overeenkomst van geldlening, met daarop de nodige aanpassingen op grond van de redelijkheid en billijkheid.

9. Wat betreft het niet aangewende deel van de Leningen zijn deze uitgangspunten te vinden in artikel 10.2 van de Overeenkomst van geldlening. In beginsel dient dit bedrag te worden terugbetaald aan de leningverstrekkers, maar kan een aftrek plaatsvinden voor de nog te realiseren fondskosten (beheerkosten) en voor reserveringen van mogelijke toekomstige additionele financiering. Echter, partijen hebben de intentie de activiteiten vanuit het IFNN per 31 december 2019 te beëindigen. Alle toekomstige beheerkosten voor de huidige financieringen verstrekt vanuit het IFNN en eventuele herfinancieringen komen vanaf 1 januari 2020 ten laste van de NOM. Voornoemde aftrek hoeft dan niet plaats te vinden.

10. Wat betreft de aflossing van het aangewende deel van de Leningen kan aansluiting worden gezocht bij artikel 9 van de Overeenkomst van geldlening. Ingevolge artikel 9.1 dienen verliezen te worden afgeschreven op de Leningen. Bij de berekening van deze verliezen gaat NOM uit van de liquidaties en faillissementen (€ 350.000) en de beheerkosten van de afgelopen jaren (€ 490.000,-). De nog te realiseren fondskosten en reserveringen van mogelijke toekomstige additionele financiering laten we daarbij, zoals eerder genoemd, buiten beschouwing. Ten aanzien van de huidige portefeuille lijkt een redelijke oplossing de financieringen (aandelenbelangen) van IFNN in doelondernemingen te waarderen op basis van de huidige marktwaarde (de bij partijen bekende Benaderde Marktwaarde (BMW), middels de methode die bij het opstellen van de jaarrekening van de NOM en het IFNN wordt gehanteerd. Uitgangspunt is dan de BMW per 31 december 2019. Op die BMW worden de geleden verliezen in mindering gebracht.

11. Voor deze juridische uitwerking zullen de volgende documenten opgesteld moeten worden:
    - Beëindigingsovereenkomst ter zake van Overeenkomst van geldlening, met berekening te betalen bedrag;
    - Notariële akte van uitgifte van nieuwe aandelen dan wel van agiostorting;
    - Een verklaring van partijen waaruit blijkt dat de betaling door IFNN op de bankrekening van de notaris plaatsvindt uit hoofde van haar schuld aan de Staat en de Provincies en door de notaris mag worden aangewend voor de betaling door de Staat en de Provincies aan NOM;
    - Benodigde besluiten van de Staat, Provincies, IFNN en NOM.

Voorgestelde uitwerking

12. De berekening van het door IFNN aan de Staat en de Provincies terug te betalen bedrag (in verhouding tot de door hen verstrekte Leningen) en de storting aan de NOM gaat er dan als volgt uit zien:

Legenda:
A: het niet aangewende bedrag van de Leningen aan IFNN;
B: de BMW van de financieringen (aandelenbelangen) van IFNN in doelondernemingen minus de cumulatief geleden verliezen conform punt 10 van deze memo;
C: het te storten bedrag aan NOM.

13. De verwerking kan op de volgende manier worden uitgevoerd:
    1. IFNN stort aan derdenrekening van de notaris het bedrag dat zij als liquide middelen beschikbaar heeft (bedrag A);
    2. Staat en de Provincies ontvangen van dit bedrag vervolgens het bedrag B (na rato verdeeld;
    3. bedrag C wordt gebruikt voor hetzij de volstorting van de nieuw uit te geven aandelen dan wel de storting van het juiste agiobedrag aan NOM.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Berekening mogelijke uitwerking NB: getallen worden definitief vastgesteld per 31 december 2019.

A: het niet aangewende bedrag van de Leningen aan IFNN.

Saldo Schatkist 31/12	€ 15.600.000	
Rabo saldo 31/12	€ 575.000	(inschatting)
Saldo 31/12	€ 16.174.613	
Committeringen na 31/12	€ -	(committerend vanuit NOM)
Fondskosten na 31/12	€ -	(geen fondskosten)
Resterend leningsbedrag 31/12	**€ 16.174.613**	

B: de BMW van de financieringen (aandelenbelangen) van IFNN in doelondernemingen minus de cumulatief geleden verliezen conform punt 10 van deze memo.

BMW Aandelenbelang	€ 1.700.000 (BMW, inschatting Q4)
Cum. geleden verliezen	€ 840.000 –
Saldo	**€ 860.000**

C: het te storten bedrag aan NOM (A -/- B).

€ 16.174.613 (A) -/- € 860.000 (B) = **€ 15.314.613**

0349 320096

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 11

Concept (ID 310641)

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Subject: RE: Paatje financieringsmogelijkheden t.o.v. TRL's
Received: Fri 11/8/2019 1:09:00 PM

Hoi 5.1.2e,
Ik zal die vraag iig meenemen. Want er is over gesproken, maar uitgewerkt is het nog niet.....

Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: vrijdag 8 november 2019 14:01
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Paatje financieringsmogelijkheden t.o.v. TRL's

Hee 5.1.2e,

Ik zou als PS de vraag hebben hoe de vroege fase financiering opgepakt gaat worden als het IFNN stopt. In dit plaatje zie je heel goed welk fonds welke markt bedient. Maar hij hoeft niet in de GS nota als de evaluatie erbij zit.
Maar ik heb zelf geen goed antwoord op de vraag. Weet jij of de NOM vroege fase financiering gaat oppakken? Kun je het misschien maandag even in de groep gooien bij de NOM?

Groetjes!

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: vrijdag 8 november 2019 13:56
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Paatje financieringsmogelijkheden t.o.v. TRL's

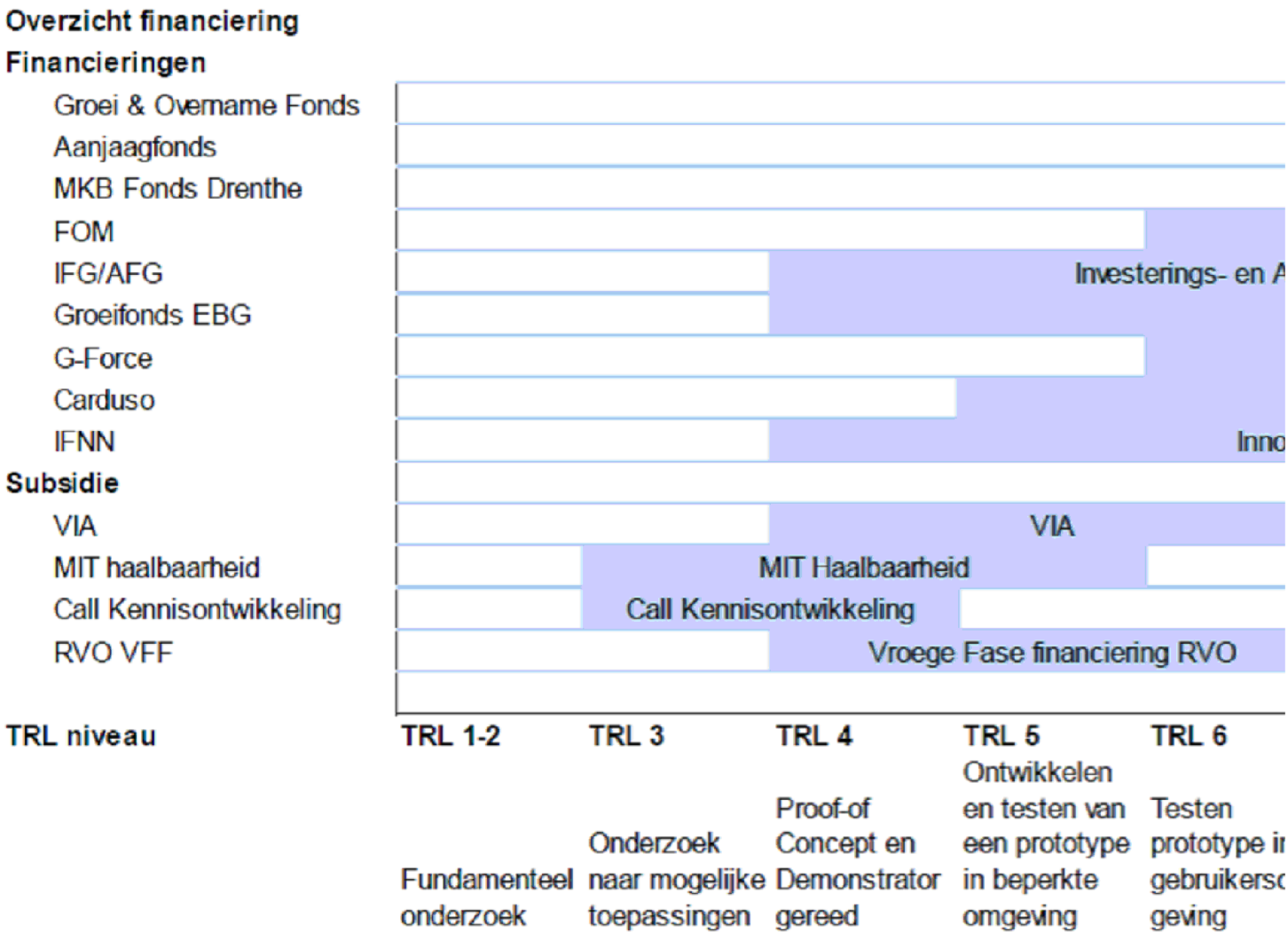
Hoi 5.1.2e,
Oeps, lees nu pas deze mail. De evaluatie zelf zit er als bijlage bij. Is het dan nog nodig? maar als jij het toegevoegde wil hebben dan prima hoor. Plak jij het in de net toegezonden versie? dan zie ik het wel terug waar je het precies wilt plakken.

Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: vrijdag 8 november 2019 10:29
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Paatje financieringsmogelijkheden t.o.v. TRL's

Is het handig om dit plaatje nog in je IFNN GS nota te zetten? Hier kun je wel zien dat het IFNN op een ander gebied/eerdere fases actief is.
Komt uit de evaluatie IFNN.

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
0592 – 5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 1

Reeds openbaar:
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Financien-Cultuur-Bestuur-en-Economie-FCBE-1/2020/22-januari/14:00/PS051220-FCBE220120-2019-913-Agiostorting-NOM-opheffen-IFNN-COMPL.pdf, p. 13)

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

STRIKT PERSOONLIJK EN VERTROUWELIJK

RAPPORTAGE MKB FONDS DRENTHE PERIODE: Q2 2019

VERSIE AVA

1 AUGUSTUS 2019

1 Verslag

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille en resultaten van MKB Fonds Drenthe over de periode 1 januari tot en met 30 juni 2019. Als separaat document is een “Leeswijzer” toegevoegd waarin definities en formules zijn opgenomen

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 30 juni 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Aantal uitzettingen	1	11	12
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	25	1.692	1.717
Aantal commitments			5
Bedrag gecommitteerd (x € 1.000,-)			1.347
Aantal bedrijven in portefeuille	7	21	28
Boekwaarde portefeuille (x € 1.000,-)	416	3.398	3.815
Actuele waarde portefeuille (x € 1.000,-)	416	3.398	3.815
In bedrijf (x € 1.000,-)	597	3.959	4.555
Resultaat (x € 1.000,-)			-67
Mutatie werkgelegenheid bestaande portefeuille (FTE'S)	1	55	56

De IC en directie zijn in het tweede kwartaal van 2019 tweemaal bijeengekomen om twee nieuwe investeringsvoorstellen (€ 75k) en één uitbreiding/conversie investeringsvoorstel (€ 900k) te bespreken. Alle voorstellen zijn positief geadviseerd en de directie heeft deze adviezen gevolgd. Ultimo juni 2019 bevindt één voorstel zich in de afrondende (contract)fase, die naar verwachting in het derde kwartaal tot een financiering zal leiden.

In het tweede kwartaal zijn drie nieuwe financieringen verstrekt (totaal commitment € 1.332k). Eén investering hiervan betrof de inbreng van bestaande financieringen naar de bovenliggende entiteit. In het tweede kwartaal is € 1.100k uitbetaald (Q1 € 617k), waarvan € 205k uit bestaand commitment.

Het MKB F. Drenthe heeft in het eerste half jaar van 2019 54 leads behandeld. Hiervan zijn ultimo juni 2019 27 in behandeling. 21 aanvragen zijn geannuleerd door een afwijzing van de investment manager (11), intrekking door ondernemer (8) of anders (2).

Per 30 juni 2019 is de portefeuille herbeoordeeld op waardering en risicoprofiel. Om het risicoprofiel van een onderneming te bepalen is een nieuwe objectievere en

meetbaardere methodiek gebruikt. Hierbij werd rekening gehouden met diverse factoren, zoals de structuur van de organisatie, de organisatieaansturing, de economische omgeving, de juridische aspecten en meer. Hieruit volgt een score, die leidt tot een risicoprofiel tussen de A en D. In het onderdeel “risicoprofielen” van deze rapportage is een hernieuwde tabel hiervoor opgenomen.

2 Financiële informatie

Financiële samenvatting

BALANS

MKB F. Drenthe

ACTIVA	2018	2019 Q2
Stand 1 januari	**2.046.076**	**3.113.051**
Investering	1.665.000	1.717.000
Aflossing/desinvestering	-298.914	-1.060.616
Rentebijschrijving	271.149	185.877
Renteontvangsten	-190.304	-157.009
Voorziening/afboeking	-379.956	16.466
Tot. Financiële vaste activa	**3.113.051**	**3.814.769**
Debiteuren		
Overige vorderingen		45.999
Overlopende activa		
Tot. vlottende activa	**0**	**45.999**
Liquide middelen	6.985.069	6.164.061
TOTAAL ACTIVA	**10.098.120**	**10.024.829**

PASSIVA	2018	
Geplaatst kapitaal	100.000	100.000
Agioreserve	13.000.000	13.000.000
Overige reserves	-3.151.768	-3.219.023
Tot. Eigen vermogen	**9.948.232**	**9.880.977**
Overige langlopende schulden		
Voorzieningen		
Tot. Langlopende schulden	**0**	**0**
Rekening courant bank		
Crediteuren	127.205	129.937
Overige schulden	22.683	13.915
Overlopende passiva		
Tot. Kortlopende schulden	**149.888**	**143.852**
TOTAAL PASSIVA	**10.098.120**	**10.024.829**

WINST- EN VERLIESREKENING

MKB F. Drenthe

	2018	2019 Q2
Omzet		
Renteopbrengsten leningen u/g	271.149	185.877
Dividendopbrengsten		
Verkoopresultaat		
Provisie	3.500	17.500
Totaal Omzet	**274.649**	**203.377**
Operationele kosten		
Beheervergoeding NOM	504.909	257.696
Accountantskosten	30.479	
Kosten RvC / IC	45.676	21.478
Overige beheerkosten	17.248	7.924
Totaal Operationele kosten	**598.312**	**287.098**
Voorziening fin. vaste activa	379.956	-16.466
Bedrijfsresultaat	**-703.619**	**-67.255**
Buitengewone baten (+) en lasten (-)		
Financiële lasten (baten = -/-)		
Rente rekening courant		
Totaal financiële lasten	**0**	**0**
Resultaat voor belastingen	**-703.619**	**-67.255**
Vennootschapsbelasting		
Netto winst	**-703.619**	**-67.255**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

KASSTROOMOVERZICHT

MKB F. Drenthe

	2014 -R	2015 -R	2016 -R	2017 -R	2018 -R	2019 -V
Bedrijfsresultaat	-148.563	-331.938	-1.199.951	-767.697	-703.619	-67.255
Aanpassingen voor:						
Voorziening fin. vaste activa	0	104.819	1.064.584	482.738	379.956	-16.466
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Mutaties netto werkkapitaal:						
Debiteuren	0	0	0	0	0	0
Overige vorderingen / overl. activa	0	0	0	0	0	-45.999
Crediteuren	65.169	3.639	-5.851	51.883	12.365	2.732
Overige schulden / overl. passiva	8.464	8.791	-8.186	11.093	2.521	-8.768
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-74.930	-214.689	-149.404	-221.983	-308.777	-135.756
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Buitengewone baten (+) en lasten (-)	0	0	0	0	0	0
Kasstroom uit operationele activ.	**-74.930**	**-214.689**	**-149.404**	**-221.983**	**-308.777**	**-135.756**
Investering	-177.414	-1.315.000	-1.690.000	-1.246.615	-1.665.000	-1.717.000
Aflossing/desinvestering	0	10.625	182.625	621.833	298.914	1.060.616
Saldo rentebijschrijving	0	-12.170	-22.199	-49.902	-80.845	-28.868
Kasstroom uit investeringsactiv.	**-177.414**	**-1.316.545**	**-1.529.574**	**-674.684**	**-1.446.931**	**-685.252**
Mutaties langlopende schulden	0	0	0	0	0	0
Saldo ontvangen/betaalde rente r/c	0	0	0	0	0	0
Storting/uitkering nominaal en/of agio	13.100.000	0	0	0	0	0
Uitkering dividend	0	0	0	0	0	0
Kasstroom uit financieringsactiv.	**13.100.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toe-/afname geldmiddelen	**12.847.656**	**-1.531.234**	**-1.678.978**	**-896.667**	**-1.755.708**	**-821.008**
Rekening courant bank	0	0	0	0	0	0
Liquide middelen	12.847.656	11.316.422	9.637.444	8.740.777	6.985.069	6.164.061
Totaal geldmiddelen	**12.847.656**	**11.316.422**	**9.637.444**	**8.740.777**	**6.985.069**	**6.164.061**
Toe-/afname geldmiddelen	12.847.656	-1.531.234	-1.678.978	-896.667	-1.755.708	-821.008

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Resultaat

Resultaat (x € 1.000,-)	30 juni 2019		31 december 2019	
	Realisatie	Begroting	Begroting	Prognose
Rente leningen u/g	186	178	390	390
Dividend	-	-	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-	-	-
Provisies	17	-	-	-
Portefeuilleresultaat vóór kosten	**203**	**178**	**390**	**390**
Kosten	287	341	683	650
Portefeuilleresultaat na kosten	**-83**	**-164**	**-292**	**-260**
Mutatie voorziening	*16*	*-350*	*-700*	*-350*
Resultaat na voorziening	*-67*	*-514*	*-992*	*-610*

Van de opbrengsten uit rente leningen u/g is per 30 juni 2019 157k ontvangen. Het verschil tussen gefactureerde en ontvangen rente wordt veroorzaakt door betalingsachterstanden, bijschrijving van rente en andere gemaakte betalingsafspraken.

Tot en met 30 juni 2019 heeft het MKB Fonds Drenthe de volgende kosten (inclusief BTW) gemaakt:

• Beheerkosten NOM	€	257,7k
• Accountantskosten	€	-
• Vergoeding RvC	€	13,3k
• Vergoeding IC	€	8,2k
• Overig	€	7,5k +
	€	286,7k

De overige kosten bestaan onder andere uit beheerkosten die direct bij het MKB Fonds Drenthe in rekening zijn gebracht en die geen onderdeel uitmaken van de beheervergoeding NOM.

Liquiditeit

Over haar gehele looptijd heeft het MKB Fonds Drenthe circa € 10,5 mln. gecommitteerd aan Drentse ondernemingen. Ultimo juni 2019 is ruim € 7,8 mln. geïnvesteerd en is circa € 2,3 mln. niet door ondernemers opgenomen (aanvragen door ondernemer ingetrokken of vervallen tranches). Het geïnvesteerd vermogen is inclusief een conversie van € 0,4k, die niet is opgenomen in het totale commitment. Derhalve heeft het MKB Fonds Drenthe per 30 juni 2019 een openstaand commitment van € 0,8 mln.

De bankstand van het MKB Fonds Drenthe bedraagt per 30 juni 2019 € 6.164.061,-.

Boekwaarde en benaderde marktwaarde

Verloop waarde t/m 30 juni 2019 (x € 1.000,-)

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2019	**468**	**2.645**	**3.113**
Bij:			
Investeringen	25	1.692	1.717
Dividendbijschrijvingen	-	-	-
Rentebijschrijvingen	28	158	186
	53	1.850	1.903
Af:			
Desinvesteringen	-	200	200
Aflossingen	85	775	861
Ontvangen bijgeschreven dividenden	-	-	-
Ontvangen rentetermijnen	13	144	157
Voorzieningen	6	-23	-16
	105	1.096	1.201
Boekwaarde 30 juni 2019	**416**	**3.398**	**3.815**
Aandelenkapitaal	-	650	650
Cumulatief preferente aandelen	-	-	-
Leningen	416	2.748	3.165
Boekwaarde 30 juni 2019	**416**	**3.398**	**3.815**

			Totaal
Actuele waarde 1 januari 2019	468	2.645	3.113
Actuele waarde 30 juni 2019	416	3.398	3.815
Mutatie	-51	753	702

Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 30 juni 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	1	2	3	185
Conversie	-	1	1	600
Uit commitment	-	5	5	365
Uitbreiding	-	3	3	567
Herstructurering	-	-	-	-
	1	**11**	**12**	**1.717**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Aflossingen

In het eerste halfjaar van 2019 is € 861k aan aflossingen van 20 ondernemingen ontvangen. Dit is inclusief driemaal een volledig vervroegde aflossing (€ 283k), een extra aflossing (€20k), inbreng en conversie van twee leningen naar aandelen (€ 400k), de afbetaling van de lening conform een kwijtscheldingsregeling (€ 5k) en de afbetaling van de lening conform een vaststellingsovereenkomst (€ 0,5k).

Voorzieningen

In het eerste halfjaar van 2019 is € 16,5k van de voorziening vrijgevallen. In totaal is er op de portefeuille per 30 juni 2019 € 740k voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 4,5 mln., hetgeen betekent dat 16,3% is voorzien (ultimo 2018: 20,4%).

De voorziening heeft voor € 490k betrekking op achtergestelde leningen (vijf bedrijven) en voor € 250k op aandelenkapitaal (één bedrijf).

Risicoprofielen

Verloop risicoclassificatie-indeling in aantallen

	2018	2019-06
A	2	4
A-	-	5
B	12	1
B-	-	2
C	9	7
C-	-	5
D	5	4
	28	28

Verloop risicoclassificatie-indeling (x € 1.000,-)

	2018	2019-06
A	218	478
A-	-	967
B	1.764	75
B-	-	132
C	1.345	1.389
C-	-	626
D	586	889
	3.913	4.555

Note: Dit tabel geeft het risicoprofiel per onderneming aan, echter aan één onderneming kunnen meerdere financieringen zijn verstrekt.

Exits

Tot en met 30 juni 2019 hebben er geen verkopen van aandelenkapitaal plaatsgevonden.

Vijf bedrijven zijn in het tweede kwartaal van 2019 uit de portefeuille van het MKB F. Drenthe gelopen.

Bij één onderneming heeft een herstructurering plaatsgevonden, waardoor de bestaande lening (€ 197,5) is afgelost door middel van een nieuwe lening (incl. aanvullend commitment). De lening is in het tweede kwartaal van 2019 volledig voldaan.

Eén onderneming heeft in het eerste kwartaal een volledige vervroegde aflossing (€ 75k) aangevraagd. Voor deze aflossing is een boeterente van 10% over het af te lossen bedrag in rekening gebracht. Deze is begin april voldaan en daarmee uit de

portefeuille gelopen.

De derde volledige aflossing (€100k) is aangevraagd en reeds in het tweede kwartaal inclusief boeterente voldaan.

In 2018 heeft het MKB F. Drenthe aandelenkapitaal verworven en twee achtergestelde leningen verstrekt aan een onderneming (totaal € 600k). In het tweede kwartaal van 2019 heeft het MKB F. Drenthe genoemde aandelenkapitaal ingebracht in de moederonderneming en zijn de twee leningen geconverteerd naar aandelen.

Met één onderneming is in 2018 een kwijtscheldingsregeling overeengekomen. De onderneming heeft medio Q2 voldaan aan de daarin gestelde voorwaarden. Hierdoor is de restant van de lening kwijtgescholden en is de onderneming in het tweede kwartaal uit de portefeuille van het MKB F. Drenthe gelopen.

Boekwaarde en resultaat per subcategorie

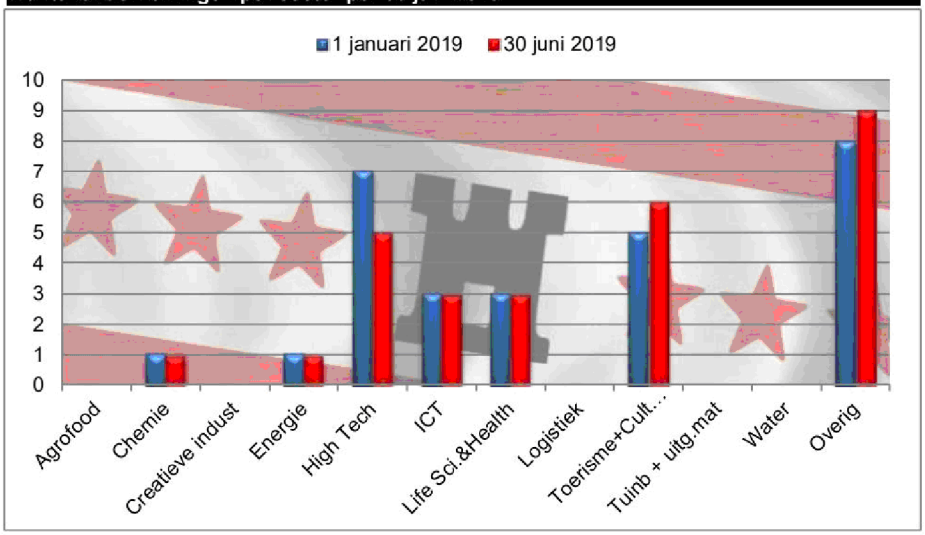
Topsectoren

Investeringen per sector t/m 30 juni 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
High Tech	-	1	1	167
ICT	-	4	4	1.100
Life Sci.&Health	-	1	1	50
Toerisme+Cultuur	1	2	3	215
Overig	-	3	3	185
	1	**11**	**12**	**1.717**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Aantal ondernemingen per sector per 30 juni 2019

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) per sector per 30 juni 2019

	1 januari 2019	30 juni 2019		
		D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Chemie	125	132	-	132
Energie	436	-	459	459
High Tech	848	-	655	655
ICT	457	31	904	935
Life Sci.&Health	386	-	435	435
Toerisme+Cultuur	366	35	437	472
Overig	1.295	399	1.069	1.468
	3.913	**597**	**3.959**	**4.555**

Aantal financieringen per sector uit portefeuille gelopen t/m 30 juni 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
High Tech	1	2	3
ICT	-	2	2
	1	**5**	**6**

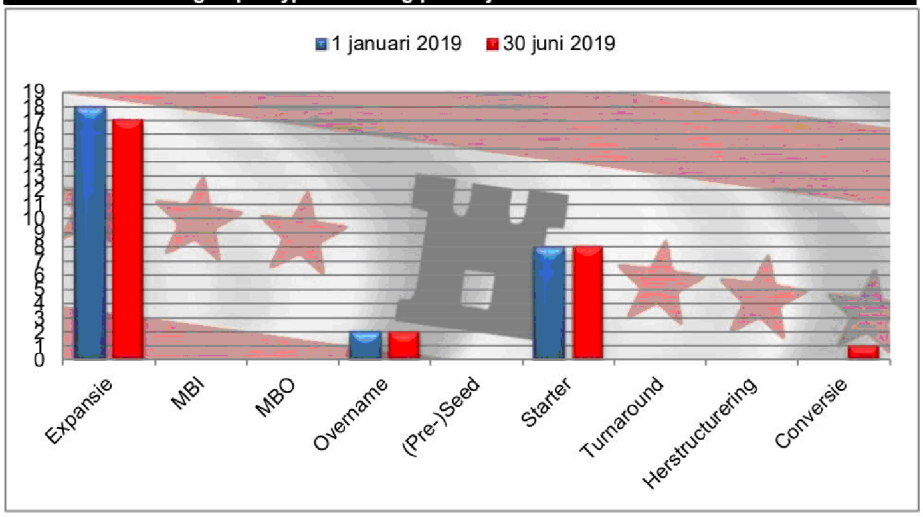
- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Initiële aanvraag

Investeringen per type aanvraag t/m 30 juni 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Expansie	-	8	8	942
Starter	1	2	3	175
Herstructurering	-	-	-	-
Conversie	-	1	1	600
	1	**11**	**12**	**1.717**

Aantal ondernemingen per type aanvraag per 30 juni 2019

Financieringen per type aanvraag uit portefeuille t/m 30 juni 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Expansie	1	3	4
Starter	-	2	2
	1	**5**	**6**

Revolverendheid

Door ontvangen aflossingstermijnen (€ 1.975k), verkoop van aandelen (€ 200k), ontvangen rentetermijnen (€ 758k) en provisies (€ 22k) is inmiddels € 2.955k herbeschikbaar voor investeringen in Drenthe. Op het totaal geïnvesteerde bedrag (€ 7.809) is dat 37,8%. Na kosten (€ 2.172k) komt dit uit op een percentage van 10%.

Overzicht faillissementen en niet uit de balans blijkende verplichtingen

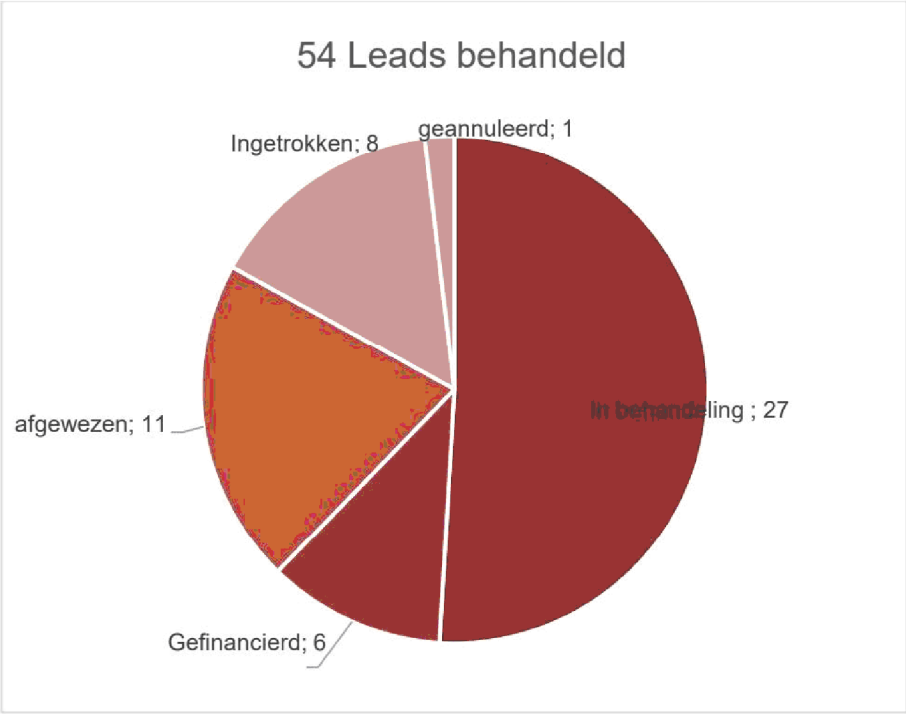
In 2019 hebben er geen faillissementen plaatsgevonden.

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

3 Niet-financiële informatie

Leads

In het eerste half jaar van 2019 zijn 54 leads behandeld, waarvan 40 nieuw in 2019 zijn ontvangen. Onderstaand is de status van deze leads per 30 juni 2019 weergegeven.

Van de 27 leads in behandeling zijn per 30 juni 2019 vier concreet in onderzoek en bevindt één zich in de afrondende (contract) fase. Eén lead kan leiden tot meerdere financieringen.

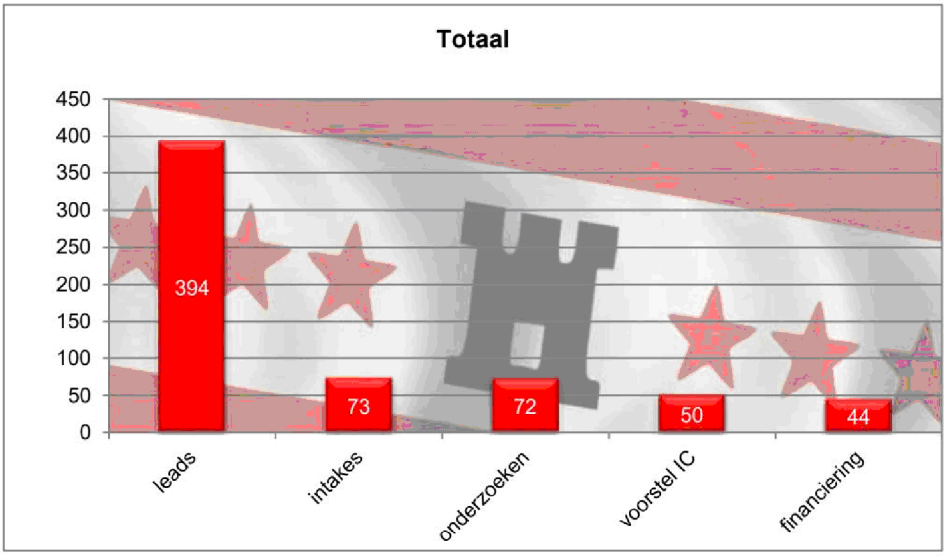
In het eerste half jaar van 2019 zijn er een aantal gesprekken met bedrijven, stakeholders en adviseurs gevoerd. Daarnaast zijn diverse netwerkbijeenkomsten gevolgd en presentaties gegeven, zoals

- Nieuwjaarslunch Ondernemersfabriek Drenthe
- Nieuwjaarsreceptie provincie Drenthe
- Ik ben Drents Ondernemer bijeenkomst
- SNN presentatie subsidies
- Factory Facts bijeenkomst Ik ben Drents Ondernemer
- Kennispoort Drenthe circulaire economie
- Duurzaam Drenthe event
- Symposium Internationaal Ondernemen Drenthe
- Werkbezoek Europarlementarier Frans Timmermans te Emmen
- Recreatiesociëteit Drenthe
- Groeicarroussel, Ik ben Drents Ondernemer

- Kennispoort Drenthe Masterclass (2x)
- Promotiedagen Drenthe
- Business Festival
- Springboard Netwerk
- NOM Midzomerfeest
- Recreatiesociëteit Drenthe,
- IkbenDrentsondernemer bijeenkomst SpeakUp

De conversiegraad van lead naar financiering over de gehele looptijd bedraagt 11% (bovengemiddeld).

Conversie aanvragen naar financiering over gehele looptijd fonds

Maatschappelijk rendement

Van de tot en met 30 juni 2019 gefinancierde ondernemingen hebben vijf bedrijven Intellectueel Eigendom (IE).

overzicht co-financiers

	Bank	Marktpartij	Informal	Overig	Totaal
aantal	24	12	25	20	81
bedrag x €1.000,--	20.777	2.556	2.762	3.841	29.936

Over de gehele looptijd van het MKB F. Drenthe is een multiplier cofinanciering van 4,4 gerealiseerd. Dit betekent dat voor elke € 1,- die MKB F. Drenthe heeft gefinancierd, € 3,4 door overige financiers beschikbaar is gesteld.

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

STRIKT PERSOONLIJK EN VERTROUWELIJK

RAPPORTAGE MKB FONDS DRENTHE PERIODE: Q3 2019

VERSIE AvA

12 NOVEMBER 2019

1 Verslag

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille en resultaten van het MKB Fonds Drenthe over de periode 1 januari tot en met 30 september 2019. Als separaat document is een “Leeswijzer” toegevoegd waarin definities en formules zijn opgenomen

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 30 september 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Aantal uitzettingen	2	16	18
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	100	2.257	2.357
Aantal commitments			8
Bedrag gecommitteerd (x € 1.000,-)			2.447
Aantal bedrijven in portefeuille	7	23	30
Boekwaarde portefeuille (x € 1.000,-)	487	3.564	4.051
Actuele waarde portefeuille (x € 1.000,-)	487	3.564	4.051
In bedrijf (x € 1.000,-)	670	4.390	5.060
Resultaat (x € 1.000,-)			-376
Mutatie werkgelegenheid bestaande portefeuille (FTE'S)	1	117	118

De IC en de directie zijn in het derde kwartaal van 2019 tweemaal bijeengekomen om drie investeringsvoorstellen (€ 1.050k) te bespreken. Alle voorstellen zijn positief geadviseerd en de directie heeft deze adviezen gevolgd. Ultimo september 2019 bevindt één voorstel zich in de afrondende (contract)fase, die naar verwachting in het vierde kwartaal uitbetaald zal worden.

In het derde kwartaal zijn drie nieuwe financieringen verstrekt, met een totaal commitment van (€ 875k). In totaal is in het derde kwartaal € 640k uitbetaald (Q2: € 1.100k), waarvan € 300k uit bestaand commitment.

Het MKB Fonds Drenthe heeft tot en met het derde kwartaal 73 leads behandeld. Hiervan zijn ultimo september 2019 34 in behandeling. 30 aanvragen zijn geannuleerd door een afwijzing van de investment manager (15), intrekking door de ondernemer (10) of anders (5).

De directie en Provincie Drenthe voeren momenteel een evaluatie van MKB Fonds Drenthe uit. De resultaten hiervan worden in het vierde kwartaal van 2019 verwacht.

2 Financiële informatie

Financiële samenvatting

BALANS

MKB F. Drenthe

ACTIVA	2018	2019 Q3
Stand 1 januari	**2.046.076**	**3.113.051**
Investering	1.665.000	2.357.000
Aflossing/desinvestering	-298.914	-1.213.698
Rentebijschrijving	271.149	281.406
Renteontvangsten	-190.304	-234.393
Voorziening/afboeking	-379.956	-252.408
Tot. Financiële vaste activa	**3.113.051**	**4.050.958**
Debiteuren		
Overige vorderingen		-12.905
Overlopende activa		
Tot. vlottende activa	**0**	**-12.905**
Liquide middelen	6.985.069	5.678.375
TOTAAL ACTIVA	**10.098.120**	**9.716.428**

PASSIVA	2018	
Geplaatst kapitaal	100.000	100.000
Agioreserve	13.000.000	13.000.000
Overige reserves	-3.151.768	-3.527.470
Tot. Eigen vermogen	**9.948.232**	**9.572.530**
Overige langlopende schulden		
Voorzieningen		
Tot. Langlopende schulden	**0**	**0**
Rekening courant bank		
Crediteuren	127.205	130.892
Overige schulden	22.683	13.006
Overlopende passiva		
Tot. Kortlopende schulden	**149.888**	**143.898**
TOTAAL PASSIVA	**10.098.120**	**9.716.428**

WINST- EN VERLIESREKENING

MKB F. Drenthe

	2018	2019 Q3
Omzet		
Renteopbrengsten leningen u/g	271.149	281.406
Dividendopbrengsten		
Verkoopresultaat		
Provisie	3.500	19.500
Totaal Omzet	**274.649**	**300.906**
Operationele kosten		
Beheervergoeding NOM	504.909	386.544
Accountantskosten	30.479	
Kosten RvC / IC	45.676	28.738
Overige beheerkosten	17.248	8.918
Totaal Operationele kosten	**598.312**	**424.200**
Voorziening fin. vaste activa	379.956	252.408
Bedrijfsresultaat	**-703.619**	**-375.702**
Buitengewone baten (+) en lasten (-)		
Financiële lasten (baten = -/-)		
Rente rekening courant		
Totaal financiële lasten	**0**	**0**
Resultaat voor belastingen	**-703.619**	**-375.702**
Vennootschapsbelasting		
Netto winst	**-703.619**	**-375.702**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

KASSTROOMOVERZICHT

MKB F. Drenthe

	2014 -R	2015 -R	2016 -R	2017 -R	2018 -R	2019 -V
Bedrijfsresultaat	-148.563	-331.938	-1.199.951	-767.697	-703.619	-375.702
Aanpassingen voor:						
Voorziening fin. vaste activa	0	104.819	1.064.584	482.738	379.956	252.408
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Mutaties netto werkkapitaal:						
Debiteuren	0	0	0	0	0	0
Overige vorderingen / overl. activa	0	0	0	0	0	12.905
Crediteuren	65.169	3.639	-5.851	51.883	12.365	3.687
Overige schulden / overl. passiva	8.464	8.791	-8.186	11.093	2.521	-9.677
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-74.930	-214.689	-149.404	-221.983	-308.777	-116.379
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Buitengewone baten (+) en lasten (-)	0	0	0	0	0	0
Kasstroom uit operationele activ.	**-74.930**	**-214.689**	**-149.404**	**-221.983**	**-308.777**	**-116.379**
Investering	-177.414	-1.315.000	-1.690.000	-1.246.615	-1.665.000	-2.357.000
Aflossing/desinvestering	0	10.625	182.625	621.833	298.914	1.213.698
Saldo rentebijschrijving	0	-12.170	-22.199	-49.902	-80.845	-47.013
Kasstroom uit investeringsactiv.	**-177.414**	**-1.316.545**	**-1.529.574**	**-674.684**	**-1.446.931**	**-1.190.315**
Mutaties langlopende schulden	0	0	0	0	0	0
Saldo ontvangen/betaalde rente r/c	0	0	0	0	0	0
Storting/uitkering nominaal en/of agio	13.100.000	0	0	0	0	0
Uitkering dividend	0	0	0	0	0	0
Kasstroom uit financieringsactiv.	**13.100.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toe-/afname geldmiddelen	**12.847.656**	**-1.531.234**	**-1.678.978**	**-896.667**	**-1.755.708**	**-1.306.694**
Rekening courant bank	0	0	0	0	0	0
Liquide middelen	12.847.656	11.316.422	9.637.444	8.740.777	6.985.069	5.678.375
Totaal geldmiddelen	**12.847.656**	**11.316.422**	**9.637.444**	**8.740.777**	**6.985.069**	**5.678.375**
Toe-/afname geldmiddelen	12.847.656	-1.531.234	-1.678.978	-896.667	-1.755.708	-1.306.694

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Resultaat

Resultaat (x € 1.000,-)	30 september 2019		31 december 2019	
	Realisatie	Begroting	Begroting	Prognose
Rente leningen u/g	281	279	390	390
Dividend	-	-	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-	-	-
Provisies	19	-	-	19
Portefeuilleresultaat vóór kosten	**301**	**279**	**390**	**409**
Kosten	424	512	683	600
Portefeuilleresultaat na kosten	**-123**	**-233**	**-292**	**-191**
Mutatie voorziening	*-252*	*-425*	*-700*	*-350*
Resultaat na voorziening	*-376*	*-658*	*-992*	*-541*

Van de opbrengsten uit rente leningen u/g is per 30 september 2019 234k ontvangen. Het verschil tussen gefactureerde en ontvangen rente wordt veroorzaakt door betalingsachterstanden, bijschrijving van rente en andere gemaakte betalingsafspraken.

Liquiditeit

Verloop beschikbaar gestelde gelden per 30 september 2019 (x € 1.000)		
		Totaal
Gestort door Provincie Drenthe		**13.100**
AF:		
Geïnvesteerd	8.449	
Openstaand commitment	1.105	
Kosten	2.317	
	11.871	
		1.229
BIJ		
Provisie	24	
Ontvangen rente	835	
Aflossing en desinvestering	2.328	
	3.187	
Totaal beschikbaar		**4.417**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Boekwaarde en benaderde marktwaarde

Verloop waarde t/m 30 september 2019 (x € 1.000,-)

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2019	**468**	**2.645**	**3.113**
Bij:			
Investeringen	100	2.257	2.357
Dividendbijschrijvingen	-	-	-
Rentebijschrijvingen	43	238	281
	143	2.495	2.638
Af:			
Desinvesteringen	-	200	200
Aflossingen	92	922	1.014
Ontvangen bijgeschreven dividenden	-	-	-
Ontvangen rentetermijnen	23	211	234
Voorzieningen	9	243	252
	124	1.576	1.700
Boekwaarde 30 september 2019	**487**	**3.564**	**4.051**
Aandelenkapitaal	-	650	650
Cumulatief preferente aandelen	-	-	-
Leningen	487	2.914	3.401
Boekwaarde 30 september 2019	**487**	**3.564**	**4.051**

			Totaal
Actuele waarde 1 januari 2019	468	2.645	3.113
Actuele waarde 30 september 2019	487	3.564	4.051
Mutatie	19	919	938

Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 30 september 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	1	5	6	535
Conversie	-	1	1	600
Uit commitment	1	7	8	505
Uitbreiding	-	3	3	717
Herstructurering	-	-	-	-
	2	**16**	**18**	**2.357**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Aflossingen

Tot en met het derde kwartaal van 2019 is € 1014k aan aflossingen van 26 ondernemingen ontvangen. Dit is ontvangen door:

- Reguliere aflossing € 305k
- Vervroegde volledige aflossing € 303k
- Extra aflossing € 20k
- Conversie c.q. inbreng lening € 400k
- Kwijtschelding € 5k
- Vaststellingsovereenkomst € 1k

Voorzieningen

In 2019 is 252,4k aanvullend voorzien. In totaal is er op de portefeuille per 30 september 2019 € 1 mln. voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 5,1 mln., hetgeen betekent dat 19,9% is voorzien (ultimo 2018: 20,4%).

De voorziening heeft voor € 719k betrekking op achtergestelde leningen (zes bedrijven) en voor € 290k op aandelenkapitaal (één bedrijf).

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Risicoprofielen

Verloop risicoclassificatie-indeling in aantallen

	2018	2019-09
A	2	3
A-	-	5
B	12	1
B-	-	2
C	9	10
C-	-	5
D	5	4
	28	30

Verloop risicoclassificatie-indeling (x € 1.000,-)

	2018	2019-09
A	218	436
A-	-	924
B	1.764	70
B-	-	128
C	1.345	1.885
C-	-	673
D	586	944
	3.913	5.060

Note: Dit tabel geeft het risicoprofiel per onderneming aan, echter aan één onderneming kunnen meerdere financieringen zijn verstrekt.

Exits en aflossing

Tot en met 20 september 2019 heeft er geen verkoop van aandelenkapitaal plaatsgevonden.

In 2019 is van zes bedrijven afscheid genomen door middel van aflossing van de lening.

Hiervan betreft één aflossing in het derde kwartaal. De onderneming heeft de aan haar verstrekte geldlening volledig en vervoegd afgelost (€ 20k). Eerder in het jaar had zij al een extra aflossing groot € 20k voldaan. Voor beide aflossingen is een boeterente van 10% over het af te lossen bedrag in rekening gebracht en voldaan door de onderneming.

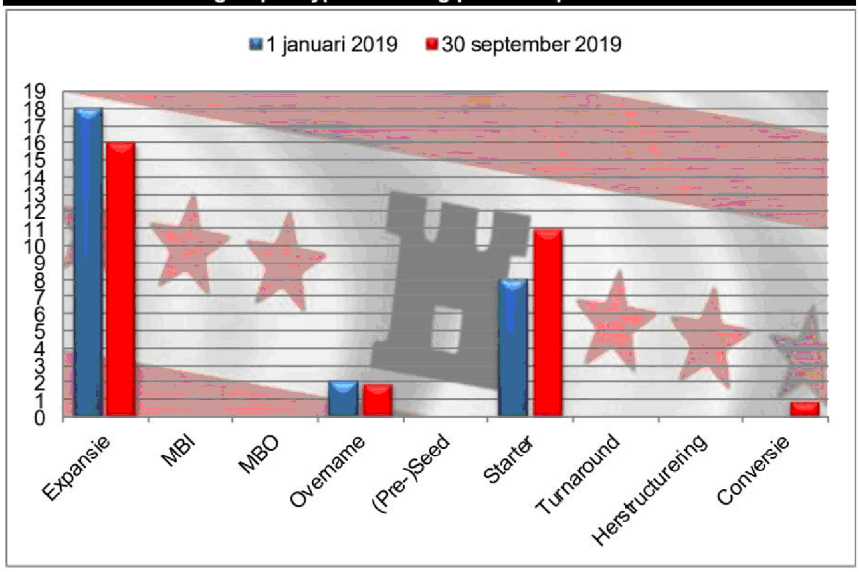
Boekwaarde en resultaat per subcategorie

Topsectoren

Investeringen per sector t/m 30 september 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Agrofood	-	2	2	300
High Tech	-	1	1	167
ICT	-	4	4	1.250
Life Sci.&Health	-	2	2	115
Toerisme+Cultuur	1	4	5	290
Overig	1	3	4	235
	2	**16**	**18**	**2.357**

Aantal ondernemingen per type aanvraag per 30 september 2019

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) per sector per 30 september 2019

	1 januari 2019	30 september 2019		
		D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Agrofood	-	-	301	301
Chemie	125	135	-	135
Energie	436	-	471	471
High Tech	848	-	598	598
ICT	457	28	1.045	1.073
Life Sci.&Health	386	-	487	487
Toerisme+Cultuur	366	60	479	539
Overig	1.295	446	1.009	1.455
	3.913	**670**	**4.390**	**5.060**

Aantal financieringen per sector uit portefeuille gelopen t/m 30 september 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
High Tech	1	3	4
ICT	-	2	2
Toerisme+Cultuur	-	1	1
	1	**6**	**7**

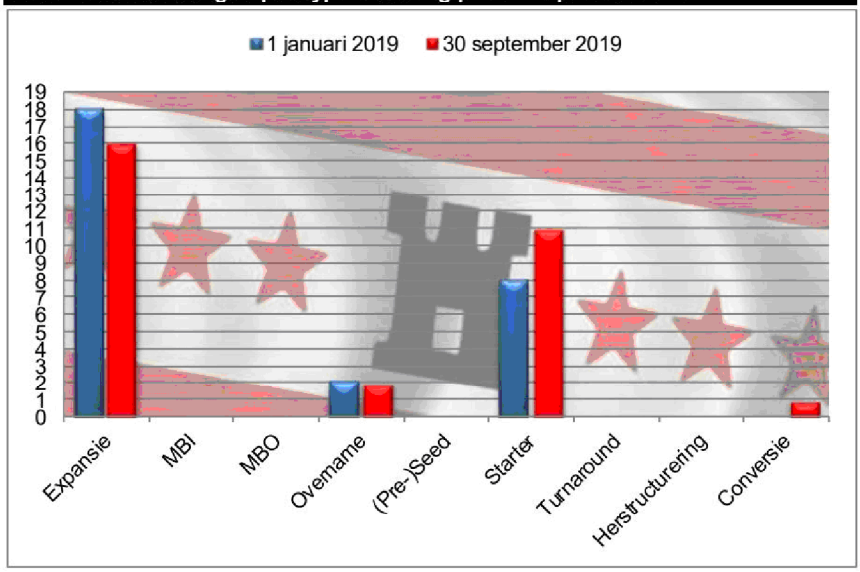
Initiële aanvraag

Investeringen per type aanvraag t/m 30 september 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Expansie	-	9	9	1.117
Overname	1	-	1	50
Starter	1	6	7	590
Conversie	-	1	1	600
	2	**16**	**18**	**2.357**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Aantal ondernemingen per type aanvraag per 30 september 2019

Financieringen per type aanvraag uit portefeuille t/m 30 september 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Expansie	1	4	5
Starter	-	2	2
	1	**6**	**7**

Revolverendheid

Door ontvangen aflossingstermijnen (€ 2.128k), verkoop van aandelen (€ 200k), ontvangen rentetermijnen (€ 835k) en provisies (€ 24k) is, over de gehele looptijd van het MKB Fonds Drenthe, inmiddels € 3.187k opnieuw beschikbaar voor investeringen in Drenthe. Op het totaal geïnvesteerde bedrag (€ 8.449k) is dat 37,7%. Na kosten (€ 2.317k) komt dit uit op een percentage van 10,3%.

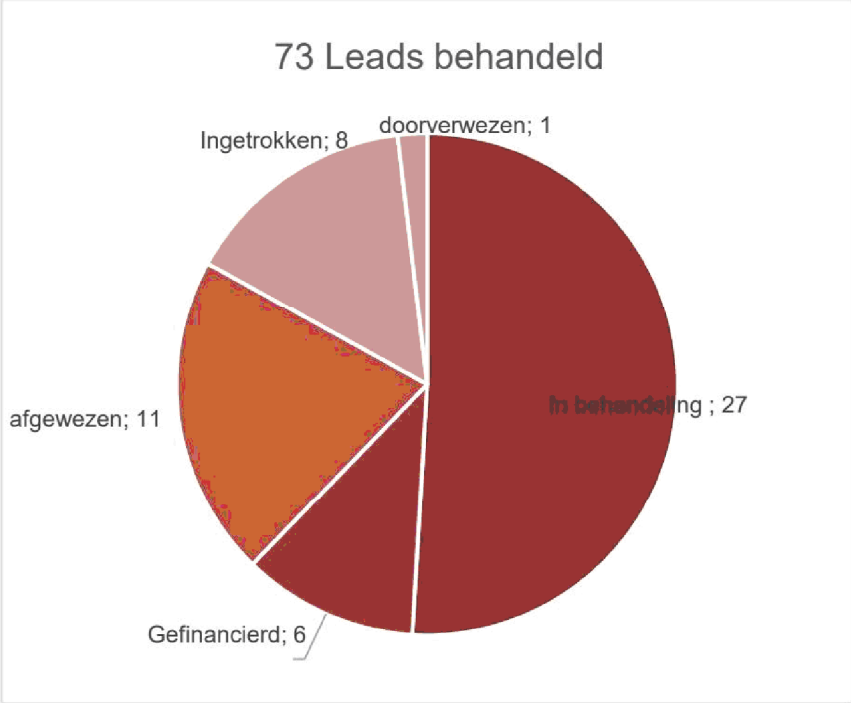
Overzicht faillissementen en niet uit de balans blijkende verplichtingen

In september 2019 is de werkmaatschappij van één onze portefeuillebedrijven door de rechtbank Noord-Nederland failliet verklaart. Onduidelijk is vooralsnog of het portefeuillebedrijf (holding) ook het faillissement zal aanvragen. Het MKB Fonds Drenthe heeft als zekerheid voor de door haar verstrekte geldlening een hoofdelijk aansprakelijkheid op de dochteronderneming. In de dat kader is een vordering bij de curator ingediend.

3 Niet-financiële informatie

Leads

Tot en met het derde kwartaal van 2019 zijn er 73 leads behandeld, waarvan 59 nieuw in 2019 zijn ontvangen. Onderstaand is de status van deze leads per 30 september 2019 weergegeven.

Van de 34 leads in behandeling zijn per 30 september 2019 twee concreet in onderzoek en bevindt één zich in de afrondende (contract) fase. Eén lead kan leiden tot meerdere financieringen.

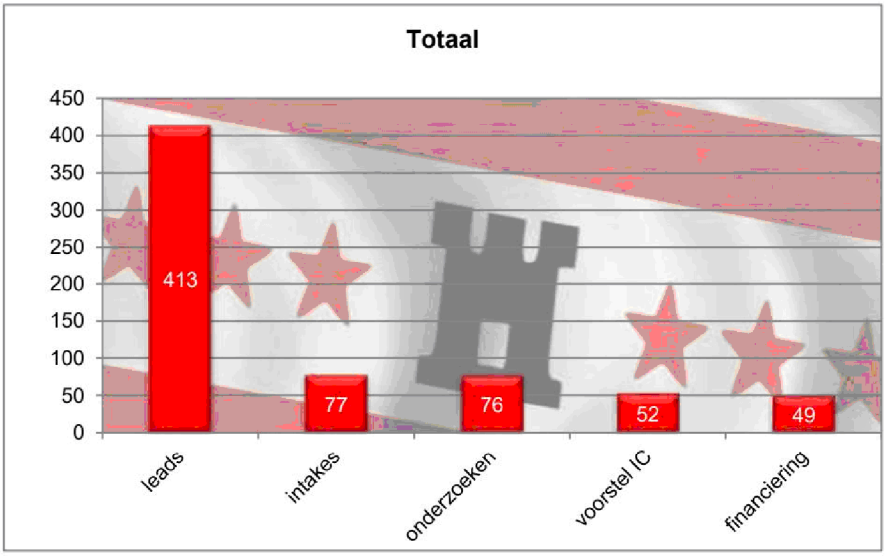
In 2019 zijn er een aantal gesprekken met bedrijven, stakeholders en adviseurs gevoerd. Daarnaast zijn tot en met het derde kwartaal diverse netwerkbijeenkomsten gevolgd en presentaties gegeven, zoals

- Nieuwjaarslunch Ondernemersfabriek Drenthe
- Nieuwjaarsreceptie provincie Drenthe
- Ik ben Drents Ondernemer bijeenkomst
- SNN presentatie subsidies
- Factory Facts bijeenkomst Ik ben Drents Ondernemer
- Kennispoort Drenthe circulaire economie
- Duurzaam Drenthe event
- Symposium Internationaal Ondernemen Drenthe
- Werkbezoek Europarlementarier Frans Timmermans te Emmen

- Recreatiesociëteit Drenthe
- Groeicarroussel, Ik ben Drents Ondernemer
- Kennispoort Drenthe Masterclass (2x)
- Promotiedagen Drenthe
- Business Festival
- Springboard Netwerk
- NOM Midzomerfeest
- Recreatiesociëteit Drenthe,
- IkbenDrentsondernemer bijeenkomst SpeakUp
- Ondernemersfabriek zomerborrel
- Fundfestival NL investeert
- TIV Hardenberg
- Ikbendrentsondernemer bijeenkomst, lancering Ondernemersfabriek Meppel
- Recreatiesociëteit Drenthe
- Opening Lubbelinkhof
- Bijeenkomst VVD fractie

De conversiegraad van lead naar financiering over de gehele looptijd bedraagt 12% (bovengemiddeld).

Conversie aanvragen naar financiering over gehele looptijd fonds

Maatschappelijk rendement

Van de totale portefeuille hebben vijf gefinancierde ondernemingen (geregistreerd) Intellectueel Eigendom (IE).

Directe werkgelegenheid in fte's

	# aanvang financiering	# per 1 januari 2019	# per 30 september 2019	Oorspr. verwachting
In portefeuille per 1 januari 2019	301		333	306
Nieuwe ondernemingen 2019	66		125	225
Subtotaal huidige portefeuille	*367*		*458*	*531*
Realisatie uit port. t/m 31 dec. 2018	14		79	207
Totaal	**381**	*335*	**537**	

GROEI DIRECTE FTE'S:	**156**

AANTAL GEFINANCIERDE FTE	**537**

overzicht co-financiers

	Bank	Marktpartij	Informal	Overig	Totaal
aantal	24	14	25	25	88
bedrag x €1.000,--	20.777	2.956	2.762	5.011	31.506

Over de gehele looptijd van het MKB F. Drenthe is een multiplier cofinanciering van 4,3 gerealiseerd. Dit betekent dat voor elke € 1,- die MKB F. Drenthe heeft gefinancierd, € 3,3 door overige financiers aanvullend beschikbaar is gesteld.

To: 5.1.2e @nom.nl[5.1.2e @nom.nl]; 5.1.2e @fryslan.frl[5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e (5.1.2e)[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl[5.1.2e @provinciegroningen.nl]
Cc: 5.1.2e (5.1.2e)[5.1.2e @minezk.nl]
From: 5.1.2e (5.1.2e)
Sent: Tue 11/12/2019 12:53:45 PM
Subject: agiostorting in kind
Received: Tue 11/12/2019 12:54:17 PM

Allen
Ter info. Het is dus mogelijk in kind agio te storten.

We moeten ook nog kijken naar de verdeling van de agio storting. Als accountant de waarde van agio storting vaststelt, kan deze ook in zijn geheel door 1 aandeelhouder of pro rata door alle 4 aandeelhouders ingebracht worden in de agio storting.

Gr 5.1.2e

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1.2e (5.1.2e)" <5.1.2e @minezk.nl>
Datum: 12 november 2019 om 11:18:24 CET
Aan: "5.1.2e (5.1.2e)" <5.1.2e @minezk.nl>, "5.1.2e (5.1.2e)" <5.1.2e @minezk.nl>
Kopie: "5.1.2e (5.1.2e)" <5.1.2e @minezk.nl>
Onderwerp: FW: Bepalen agiostorting en kwijtschelding NOM 2019

Goedemorgen 5.1.2e en 5.1.2e,
Ik zou nog terugkomen op het punt over de mogelijkheid van een agiostorting in natura i.v.m. deel portefeuille. Ik leid overigens uit onderstaande e-mail af dat er kennelijk nog met de gedachte wordt gespeeld om de agiostorting niet via de notaris te laten verlopen. Mijn advies zou zijn om dit wel via een notaris te doen. Zeker als jullie van plan zijn om een deel van het agio in natura in te brengen.

Voor een inbreng op aandelen in natura (anders dan in geld) dient de vennootschap op grond van de wet (zie artikel 2:204b BW) een beschrijving op te maken van hetgeen ingebracht gaat worden. In artikel 2:204a BW staat wat minimaal in de beschrijving moet staan. De beschrijving moet betrekking hebben op de toestand op een dag die niet eerder dan zes maanden ligt voor de dag waarop de aandelen worden genomen dan wel waartegen een bijstorting is uitgeschreven of waarop zij is overeengekomen. De bestuurders ondertekenen de beschrijving. De vennootschap legt de beschrijving ter inzage op haar kantoor voor aandeelhouders en andere vergadergerechtigden.

Groet 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 12 november 2019 09:27
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @fryslan.frl; 5.1.2e 5.1.2e Prov. Groningen <5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e @provinciegroningen.nl
Onderwerp: RE: Bepalen agiostorting en kwijtschelding NOM 2019

Goedemorgen 5.1.2e en 5.1.2e,
Ik heb even nagezocht over wanneer wij uiterlijk de nieuwe versie van de evaluatie nog mee kunnen nemen voor de GS/PS-nota. GS krijgen het stuk 19 november toegezonden voor besluitvorming op de 26e november Ik kan dan nog tot 21 november de geactualiseerde evaluatie bijvoegen. Dus de deadline is de 21e voor toesturen van de evaluatie. Morgen ontvang ik uiterlijk de aangepaste memo voor het portefeuillehouders overleg met Henk Brink

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: vrijdag 8 november 2019 16:00
Aan: 5.1.2e (5.1.2e)' < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @fryslan.frl; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e @provinciegroningen.nl
CC: 5.1.2e 5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Bepalen agiostorting en kwijtschelding NOM 2019

Goedemiddag allen,

Even een reactie vanuit de NOM op onderstaand mailtje en de eerder gestuurde mail van 5.1.2e .

Datum in de memo inz. ovk van geldlening moet inderdaad 2016 zijn. De BV is reeds in 2014 opgericht, maar er zijn pas vanaf 2016 kosten en commiteringen aangegaan.
Wij zijn van mening dat het verstandig is om alles via een notaris te laten lopen. Dit houdt de kasstroom zuiver en geeft, ook na een paar jaar, nog steeds duidelijkheid over de genomen stappen. De kosten van een notaris zijn overigens beperkt en kunnen prima door de NOM gedragen worden.

In onze berekening van de agiostorting is het uitgangspunt geweest om het benodigde kasrondje en de toekomstige gevolgen zo beperkt mogelijk te houden. Wij zijn ervan uitgegaan dat jullie de Benaderde Marktwaarde (na rato) graag uitbetaald willen krijgen. Uit beide mailtjes maak ik echter op dat er van een uitbetaling geen sprake hoeft te zijn. Ik volg dan de berekening die 5.1.2e heeft gestuurd, waarbij de cumulatief geleden verliezen nog een klein openstaand puntje blijft.
Een andere vraag die m.i. nog open blijft staan is de vraag wie de aanvullende € 1,7 miljoen gaat bijstorten om tot een agiostorting van in totaal € 17,8 miljoen te komen.

Maandag maar verder bespreken. Tot dan.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

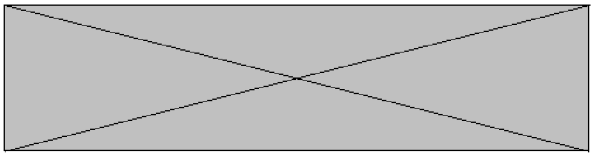
T 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische

verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Van: 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>
Verzonden: vrijdag 8 november 2019 13:09
Aan: 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @fryslan.frl; 5.1.2e @drenthe.nl; 5.1.2e @provinciegroningen.nl; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e (5.1.2e) < 5.1.2e @minezk.nl>
Onderwerp: Bepalen agiostorting en kwijtschelding NOM 2019

Allen,

Hierbij een 1e reactie van ons op de memo. Verder heb ik schema met de getallen toegevoegd om de juiste agiostorting te bepalen.

Laten we hier as maandag verder over praten.

Gr 5.1.2e

- In de notitie van de NOM wordt gesproken over het jaar 2014 waarin de leningsovereenkomst IFNN is aangegaan. Dit is echter 2016, het jaar waarin ook de bijdrage van EZK is verstrekt. Wat betekent voor de committeringen en kosten in de voorafgaande jaren dat het fonds al bestond?
- Wij volgen de berekening van de agiostorting niet, onderdeel B en C. Volgens ons zou de agiostorting moeten bestaan uit bedrag A + B (maar dan zonder aftrek van de cumulatief geleden verliezen, want die zijn als het goed is in de afgelopen jaren al in mindering gebracht op de leningen en komen dan niet meer in miindering op de BMW van de uitstaande leningen). In de voorgestelde opzet van de NOM zou er in totaal bijna 4 mln op de lening van provincies en EZK afgeschreven moeten worden, dat lijkt niet in overeenstemming met de verstrekte gegevens in de notitie. In de bijlage daarom een tabel waarin we gepoogd hebben onze zienswijze overzichtelijk te presenteren.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.
Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Subsidie 2020 NOM

Nieuwe financiering Drenthe	**Oude situatie Drenthe**	**Oude situatie 3 provincies**	**Nieuwe situatie Drenthe**
NOM (incl. €33.333,- HTSM)	€ 175.000	€ 525.000	€ 175.000
NOM BD (incl. €66.000 HANNN en EV)	€ 166.000	€ 500.000	€ 166.000 (trekkingsrechten €66.000 HANNN en EV vervallen)
Greenlincs	€ 66.666	€ 200.000	€ 66.666
Water Alliance	€ 83.333	€ 250.000	€ 0
Energy Valley/NEC	€ 166.666	€ 500.000	€ 0 (incidenteel via progr. Energie)
HANNN	€ 91.666	€ 275.000	€ 0 (incidenteel)
Investor Relations Programma	€ 0		€ 20.000 (per provincie)??
Exploitatietekort meenemen in subsidie = €239.873			???
TOTAAL	**€750.000**		**€ 407.666**

MEMO Afwikkeling IFNN

Aan:	Aandeelhouders NV NOM
Van:	5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e NV NOM
Betreft:	Omzetting leningen Staat en provincies aan IFNN in agiostorting NV NOM
Datum:	13 november 2019

Inleiding

1. Innovatiefonds Noord-Nederland B.V. ("IFNN") is een 100% dochtervennootschap van N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland ("NOM"). Het doel van IFNN is het verstrekken van financiering aan innovatieve projecten door samenwerkende ondernemingen en het vergroten van slagkracht van het innovatievermogen van het MKB in Noord-Nederland. De focus ligt daarbij op de sectoren die zijn benoemd in de RIS3 Noord-Nederland en het Topsectorenbeleid. Verder richt het IFNN zich op vroege fase financiering waarbij een product, dienst of concept nog uitontwikkeld moet worden en dient de nieuwe onderneming tenminste bestaan uit twee samenwerkende MKB-ondernemingen.

2. Middels een overeenkomst van geldlening van 2014 ("de Overeenkomst van geldlening") hebben de Staat der Nederlanden ("de Staat") en de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe ("de Provincies") aan IFNN leningen verstrekt van in totaal € 20 miljoen (ieder van de Provincies € 3,33 miljoen en de Staat € 10 miljoen) ("de Leningen").

3. Relevante bepalingen uit de Overeenkomst van geldlening zijn:
   - Art. 4.1: de Leningen moeten worden aangewend voor het verstrekken van marktconforme financiering aan doelondernemingen conform de doelstelling van IFNN.
   - Art. 5.1: de fondskosten worden bij voorkeur gefinancierd uit gegenereerde renteopbrengsten en eventuele winsten uit financieringen, maar zo nodig komen de fondskosten ten laste van de Leningen.
   - Art. 5.3: de fondskosten bedragen gemiddeld maximaal 1,75% per jaar van het totaal van de Leningen (bij € 20 miljoen is dit € 350.000).
   - Art. 6.1: de renteopbrengsten en eventuele winsten uit financieringen kunnen tot 1 mei 2024 opnieuw worden aangewend voor financieringen.
   - Art. 9: de Leningen dienen per 1 mei 2029 te worden afgelost, met inachtneming van de volgende uitgangspunten:
     - Indien in enig boekjaar sprake is van een verlies, wordt het afgeschreven op de Leningen (de term verlies is gedefinieerd als een negatief exploitatieresultaat uit hoofde van de aanwending van de Leningen; de term exploitatieresultaat is gedefinieerd als alle opbrengsten minus de kosten in enig boekjaar van IFNN);
     - indien in enig boekjaar sprake is van winst, wordt dit bijgeschreven op de Leningen (de term winst is gedefinieerd als een positief exploitatieresultaat uit hoofde van de aanwending van de Leningen);
     - op het moment dat de laatste resultaatverantwoordingen uit participaties in doelondernemingen door lening nemers zijn verantwoord, zal (het restant van) de Leningen worden afgelost;
     - indien de cumulatieve opbrengsten te laag zijn om de Leningen in zijn geheel af te kunnen lossen, wordt het niet-aflosbare deel door lening verstrekkers kwijtgescholden.
   - Art. 10.2: indien de Leningen op 1 mei 2024 niet volledig zijn aangewend, zullen partijen met elkaar in overleg treden en nadere afspraken maken over de wijze en mate van terug storting van het restant van de Leningen, onder aftrek van de nog te realiseren fondskosten voor de resterende looptijd van de Leningen en reservering van mogelijke toekomstige additionele financiering.

- Art. 14: In geval van onvoorziene omstandigheden zullen partijen in overleg treden over het wijzigen van de overeenkomst.

4. Tot op heden is van de Leningen ad € 20 miljoen een bedrag van ongeveer € 3,1 miljoen geïnvesteerd. De stand van de Leningen (rekening houdende met winsten/verliezen en fondskosten), bedraagt per ultimo 2019 naar verwachting ca. € 16 miljoen. Het geleden verlies (negatief Exploitatieresultaat) bestaat uit het saldo van opbrengsten (rente- en provisiebaten) en kosten (dotatie aan voorziening op financiële activa, beheerkosten en bedrijfslasten). Op deze manier maken waardedalingen van de doelondernemingen ook deel uit van het Exploitatieresultaat.

5. De resultaten van IFNN zijn in 2018 geëvalueerd, waarbij onder meer is geconcludeerd dat de realisatie van de doelstellingen van IFNN in kwantitatieve zin achter loopt bij de verwachtingen. Er bestaat geen verwachting dat dit op termijn zal wijzigen. Een kopie van de evaluatie van het IFNN is als bijlage bijgevoegd. Niet alleen zijn het aantal aanbieders in de vroege fase sinds de oprichting van het IFNN toegenomen, ook is de markt voor dit type financieringen in Noord-Nederland kleiner dan bij de start werd voorzien.

6. Tegelijkertijd bestaat bij NOM behoefte aan een aanvullende financiële injectie ter versterking van haar liquiditeitspositie. Ten tijde van de aandelentransactie in 2016 is door aandeelhouders overeengekomen dat de ondergrens van de liquiditeitspositie van de NOM wordt gesteld op € 30 miljoen. Per ultimo oktober 2019 is de stand € 24.2 miljoen en is het vrij beschikbare bedrag gedaald tot € 7.9 miljoen. Tot en met Q1 2020 leidt dit nog niet tot directe problemen. Partijen zijn echter wel van mening dat deze financiële positie verbeterd dient te worden en hebben daarom de intentie om de nog beschikbare middelen in het fonds van IFNN over te hevelen naar het fonds van NOM.

Juridisch kader en uitvoering.

7. De meest eenvoudige manier om de intentie van partijen juridisch vorm te geven is dat IFNN de Leningen aflost overeenkomstig nader daartoe te maken afspraken (zie hieronder) en dat de Provincies en de Staat de aldus ontvangen gelden één-op-één doorbetalen aan NOM, waarbij de Provincies en de Staat hun voorkeur hebben uitgesproken voor een agiostorting. De betalingen kunnen via de derdenrekening van de notaris te lopen, zodat geen kasrondje via de bankrekeningen van de Staat en de Provincies nodig is.

   De vraag kan gesteld worden of sprake is van onvoorziene omstandigheden in de zin van artikel 14 van de Overeenkomst van geldlening (omstandigheden die bij het aangaan van de overeenkomst niet waren voorzien en die een ongewijzigde voortzetting van de overeenkomst niet rechtvaardigen). Of de huidige omstandigheden daadwerkelijk als onvoorzien kunnen worden aangemerkt kan echter in midden worden gelaten, aangezien artikel 14 er in dat geval van uitgaat dat partijen in overleg de overeenkomst zodanig wijzigen dat de strekking van de bestaande overeenkomst zoveel mogelijk in stand blijft. Dat is echter niet de intentie van partijen op dit moment. Partijen zullen derhalve een beëindigingsovereenkomst gaan sluiten, met daarin afspraken over de wijze van beëindiging van de Overeenkomst van geldlening.

8. Wat betreft het niet aangewende deel van de Leningen zijn de uitgangspunten te vinden in artikel 10.2 van de Overeenkomst van geldlening. In beginsel dient dit bedrag te worden terugbetaald aan de lening verstrekkers, maar kan een aftrek plaatsvinden voor de nog te realiseren fondskosten en voor reserveringen van mogelijke toekomstige additionele financiering. Echter, partijen hebben de intentie de activiteiten vanuit het IFNN per 31 december 2019 te beëindigen. Alle toekomstige beheerkosten voor de huidige financieringen verstrekt vanuit het IFNN en eventuele herfinancieringen komen vanaf 1 januari 2020 ten laste van de NOM. Voornoemde aftrek hoeft dan niet plaats te vinden.

9. Wat betreft de aflossing van het aangewende deel van de Leningen kan aansluiting worden gezocht bij artikel 9 van de Overeenkomst van geldlening. Ingevolge artikel 9.1 dienen verliezen te worden afgeschreven op de Leningen. De totale waarde van de doelondernemingen waaraan financieringen zijn verstrekt is tot nu toe gedaald, als gevolg waarvan door IFNN verlies is geleden. Nu de Leningen voortijdig worden afgelost, kan de vraag worden gesteld of

en in hoeverre ook nog rekening moet worden gehouden met mogelijke toekomstige waardeontwikkeling. Gezien de korte looptijd van de verstrekte financieringen is niet ondenkbaar dat de waarde daarvan ten opzichte van de huidige waarde in de toekomst nog kan stijgen, uiteraard kan die waarde ook verder dalen. Het gaat immers om risicodragende financieringen. Er is voor gekozen de financieringen (aandelenbelangen en achtergestelde leningen) van IFNN in doelondernemingen te waarderen op basis van de huidige marktwaarde (de bij partijen bekende Benaderde Marktwaarde (BMW)), middels de methode die bij het opstellen van de jaarrekening van de NOM en het IFNN wordt gehanteerd. Uitgangspunt is dan de BMW per 31 december 2019.

10. De Investmentmanager IFNN (1 fte) en de Analist IFNN (0,5 fte) zijn in dienst van de NOM. Beide werknemers worden ingezet op functies binnen het Financieringsbedrijf van de NOM, waarbij de Investmentmanager ook verantwoordelijk blijft voor het beheer van de IFNN participaties.

11. De doelgroep van het IFNN zal in de toekomst deels vanuit de NOM bediend kunnen worden mits passend binnen de aandeelhoudersinstructie en het risicoprofiel van de NOM. Daarnaast zal aansluiting gezocht worden bij landelijke ontwikkelingen op het gebied van Vroege Fase financiering (EZK/RVO) waarbij alle ROM's betrokken zijn.

12. Voor de juridische uitwerking zullen de volgende documenten opgesteld gaan worden:
    - Beëindigingsovereenkomst ter zake van Overeenkomst van geldlening, met berekening te betalen bedrag;
    - Notariële akte van agiostorting;
    - Een verklaring van partijen waaruit blijkt dat de betaling door IFNN op de bankrekening van de notaris plaatsvindt uit hoofde van haar schuld aan de Staat en de Provincies en door de notaris mag worden aangewend voor de betaling door de Staat en de Provincies aan NOM;
    - Een notariële akte van agiostorting. Voor een inbreng op aandelen in natura (anders dan in geld) dient de vennootschap op grond van de wet (zie artikel 2:204b BW) een beschrijving op te maken van hetgeen ingebracht gaat worden.
    - Schriftelijke AvA besluiten van de Staat, Provincies, IFNN en NOM.

<u>Mogelijke uitwerking</u>

13. De berekening van het door IFNN aan de Staat en de Provincies terug te betalen bedrag (in verhouding tot de door hen verstrekte Leningen) zou er als volgt uit kunnen zien: A + B = C.

    Legenda:
    A: het niet aangewende bedrag van de Leningen.
    B: de Benaderde Marktwaarde (BMW) van de financieringen van IFNN in doelondernemingen.
    C: het totaal door IFNN aan de Staat en de Provincies te betalen bedrag.

    Voor zover C hoger is dan het bedrag dat IFNN nog aan liquide middelen beschikbaar heeft, wordt het resterende bedrag in natura ingebracht.

-.-.-.-.-.-.-.-.-

Berekening mogelijke uitwerking NB: getallen worden definitief vastgesteld per 31 december 2019.

Bepalen agiostorting en kwijtschelding lening		
	Totaal verstrekt kapitaal	20.000.000
A.	Restant liquide middelen 31/12 (schatting)	**16.174.613**
	Saldo	3.825.387
	Bestaande uit:	
	beheerskosten 31/12 (schatting)	-756.000
	investeringen in ondernemingen t/m heden	-3.131.329
	ontvangsten uit investeringen	61.942
B.	Benaderde Marktwaarde van financieringen (schatting)	**2.100.000**
C.	Agiostorting (A+B)	**18.274.613**
	Afboeking op verstrekte leningen Provincies en Staat/kwijtschelding*	1.725.387

*Op basis van de berekening bij A dient er volgens de overeenkomst van geldlening door de Staat en de Provincies een bedrag van € 3.825.387 op de lening afgeboekt te worden (saldo A). De verstrekte financieringen vertegenwoordigen echter nog een waarde, de Benaderde Marktwaarde (BMW), zoals opgenomen in de jaarrekening met goedkeurende verklaring van IFNN.

Het is nu de schatting dat de BMW op huidige financieringen per einde boekjaar 2019 op een bedrag van € 2,1 miljoen (B) wordt vastgesteld. Dit bedrag kan mogelijk nog afwijken, aangezien aan het einde van vierde kwartaal 2019 de voorzieningen opnieuw worden ingeschat.

De BMW van € 2,1 miljoen bestaat uit de volgende componenten:

Totaal geïnvesteerd vermogen:	€ 3,1 miljoen
Faillissementen/Liquidaties:	€ 0,5 miljoen-
Huidig geïnvesteerd vermogen:	€ 2,6 miljoen
Huidige voorziening:	€ 0,5 miljoen -
Benaderde Markwaarde (BMW)	€ 2,1 miljoen

Rekening houdend met het benoemde saldo onder A en het saldo van de BMW onder B dienen de Staat en de Provincies een afboeking/kwijtschelding te doen van € 1.725.387.

Memo POHO Economie	provincie Drenthe
Gedeputeerde	Henk Brink
Afschrift	5.1.2e 5.1.2e
Datum	15-11-2019
Poho datum	25-11-2019
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e
Afgestemd met	
Onderwerp	MKB Fonds Drenthe - Rapportage Q2 en Q3
Doel memo	☐ Ter discussie ☒ Ter informatie
Bijlage	Rapportage MKB Fonds Drenthe Q2 en Q3
Naar GS	nee

Advies/Vraag
Graag kennisnemen van de highlights uit de rapportage van het MKB Fonds Drenthe over het tweede en derde kwartaal 2019.

Samenvatting rapportage
Op 11 en 12 november zijn de rapportages van het 2e respectievelijk 3e kwartaal 2019 ontvangen. Het MKB Fonds Drenthe heeft weer succesvolle kwartalen gehad:

- In beide kwartalen zijn drie+drie=zes nieuwe financieringen verstrekt met een totaal commitment van € 2.207.000.
- De IC en directie zijn in totaal vier keer bij een geweest in deze kwartalen.
- Het MKB Fonds Drenthe heeft tot en met het derde kwartaal 73 leads behandeld. Hiervan zijn ultimo september 2019 34 in behandeling. 30 aanvragen zijn geannuleerd door een afwijzing van de investment manager (15), intrekking door de ondernemer (10) of anders (5).
- Eén voorstel zit in de afrondende fase en zal waarschijnlijk in Q4 tot een financiering leiden.
- De directie en Provincie Drenthe voeren momenteel een evaluatie van MKB Fonds Drenthe uit. De resultaten hiervan worden in het vierde kwartaal van 2019 verwacht (eerste versie is 15-11-2019 ontvangen).
- In Q2 is voor een bedrag van €16.466 voorzien en in Q3 kwam daar een fors bedrag van € 235.942 bij (wel binnen de begroting van € 700.000 overigens), waardoor het bedrijfsresultaat Q3 in totaal uitkomt op € 375.702 negatief.
- In totaal is er op de portefeuille per 30 september 2019 € 1 mln. voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 5,1 mln., hetgeen betekent dat 19,9% is voorzien (ultimo 2018:20,4%).
- Er is € 281.000 aan renteopbrengsten ontvangen (€271.149 in 2018). Dit komt overeen met wat begroot is.
- Voor heel 2019 was een nadeel begroot van € 992.000. De prognose is dat het totaalresultaat uitkomt op € 541.000 en daarmee resultaat in totaal € 451.000 voordeliger afgesloten zou kunnen worden.
- Van de oorspronkelijke € 13,1 miljoen is vanuit het saldo van uitzettingen, kosten en aflossingen nog een bedrag van € 4,4 miljoen beschikbaar voor uitzettingen.
- Aan aflossingen is een bedrag van € 1.014.000,-- ontvangen (over heel 2018 was dat € 299.000).
- Er hebben geen exits plaatsgevonden. Wel is van zes bedrijven afscheid genomen, doordat zij de leningen hebben afgelost.
- De multiplier over de gehele looptijd is nu 4,3 (1 euro uit het MKB Fonds levert 4,3 euro andere financiering op). In de rapportage staat 3,3 euro maar dat klopt m.i. niet.
- Er is nog geen sprake van revolverendheid.
- Er heeft zich een faillissement voorgedaan. De vordering is bij de curator ingediend.
- De conversiegraad van lead naar financiering bedraagt 12%. Van de 100 leads krijgen dus 12 een financieringsmogelijkheid. Dat is bovengemiddeld.

- Het MKB Fonds is op verschillende evenementen in Drenthe en Noord-Nederland aanwezig geweest zoals: IBDO bijeenkomsten, Kennispoort Masterclasses, Promotiedagen, etc.
- Er is in 2019 een groei van 156 directe fte's bewerkstelligd.

To: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Wed 11/20/2019 10:59:48 AM
Subject: RE: Voor NOM subsidies naar PS?
Received: Wed 11/20/2019 10:59:49 AM

Hoi 5.1.2e,
Je tekst is prima. Heb alleen in geel een kleine aanvulling gedaan.
De vraag is even of Drenthe weer namens alle noordelijke provincies een subsidiebeschikking moet opstellen. Vanuit mijn Teammanager heb ik vernomen dat nu wel eens een andere provincie dit mag oppakken. Dat is eerder dit jaar ook met 5.1.2e gecommuniceerd, maar het wordt nu wel weer aangeboden. Omwille van de tijd en onze langere procedure, zou het voor Groningen/Fryslân/NOM het makkelijkst zijn dit voor 2020 individueel te verlenen. Als zij niet naar PS hoeven tenminste. Als wij dat doen namens iedereen, kan de uitbetaling immers pas plaatsvinden nadat het in PS is geweest.
Groet,
5.1.2e
Team Subsidies en Inkoop | Postbus 122, 9400 AC | Assen
T (0592) 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl
Bezoekadres Provinciehuis: Westerbrink 1 te Assen

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 19 november 2019 9:25
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Voor NOM subsidies naar PS?
Hai 5.1.2e,
Wil je even meelezen:
4. Vraag: Hoe verlenen we de subsidie van 2020? Iedere provincie voor zich of één provincie voor allen?
Voorstel: Vanwege de doorlooptijd maakt elke provincie haar eigen subsidie over naar de NOM. Drenthe stelt de gezamenlijke beschikking op.
De provincie Drenthe moet als enige naar PS voor deze subsidie, omdat deze bij ons niet apart in de begroting wordt genoemd. Het is bij ons geen boekjaarsubsidie, maar een incidentele subsidie, omdat de gelden tot en met 2019 waren gereserveerd. De subsidieprocedure van Drenthe zal daarom een langere doorlooptijd hebben. Om de NOM niet te lang te laten wachten op haar geld, stellen we voor dat elke provincie haar eigen middelen uitbetaalt aan de NOM.
Zo kan het wel toch? En is het makkelijkste voor ons? Hoor graag nog even voordat ik dit de wereld in slinger ;-)
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 19 november 2019 8:55
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Voor NOM subsidies naar PS?
Hoi 5.1.2e,
Ook al verleend Groningen/Friesland de subsidie namens ons, dan moet er nog steeds een bedrag worden overgeheveld dat groter is dan 150.000. Het gaat immers ook nog steeds om een subsidie die we uitbetalen, ook al wordt die door iemand anders verleend. Mochten we van de voorhangprocedure willen afwijken, dan kan GS dat besluit nemen, maar daar gelden dan wel strikte voorwaarden aan en moet ook daarover weer met PS worden gecommuniceerd.
Moraal van het verhaal: het zekere voor het onzekere nemen en gewoon via de route poho – GS – voorhangprocedure PS. Duurt wel wat langer, maar het is in ieder geval transparant.
Groet,
5.1.2e
Team Subsidies en Inkoop | Postbus 122, 9400 AC | Assen
T (0592) 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl
Bezoekadres Provinciehuis: Westerbrink 1 te Assen

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: maandag 18 november 2019 15:41
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Voor NOM subsidies naar PS?
Hoi 5.1.2e,
Vorige week spraken we elkaar kort. Jij zou nog even navragen bij de juristen of we ook naar PS moeten als Drenthe als Groningen of Friesland voor ons de subsidie verleent. Heb je daar al een reactie op? Als deze 'shortcut' mogelijk is, zou mooi zijn!
Ik moet het meenemen in mijn notitie voor de HEZ. Zou je mij morgen of overmorgen reactie willen geven? Dan ben ik nog op tijd.

Bedankt! Groeten, [redacted]

[redacted]
provincie Drenthe
[redacted]@drenthe.nl
[redacted]
0592 – [redacted]

Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 9

5.1.2i

5.2

To: PostbusPS-Stukken[5.1.2i @drentsparlement.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 11/26/2019 12:52:08 PM
Subject: Statenstuk: Agiostorting NOM en opheffen IFNN
Received: Tue 11/26/2019 12:52:09 PM
2019-913 (48-5.1-2019002569) Agiostorting NOM en opheffen IFNN.docx
2019-913 (48-5.1-2019002569) Bijlage 1 Evaluatie IFNN 2014-2018.pdf
2019-913 (48-5.1-2019002569) Bijlage 2 Update Evaluatie IFNN juni tm december 2018.pdf

Hartelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e

provincie Drenthe
Westerbrink 1
Postbus 122
9400 AC Assen
T: (0592) 5.1.2e
E: 5.1.2e @drenthe.nl
provincie.drenthe.nl

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 7

Reeds openbaar:
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Financien-Cultuur-Bestuur-en-Economie-FCBE-1/2020/22-januari/14:00/PS051220-FCBE220120-2019-913-Agiostorting-NOM-opheffen-IFNN-COMPL.pdf, p. 1-6)

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 13

Reeds openbaar:
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Financien-Cultuur-Bestuur-en-Economie-FCBE-1/2020/22-januari/14:00/PS051220-FCBE220120-2019-913-Agiostorting-NOM-opheffen-IFNN-COMPL.pdf, p. 7-19)

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 4

Link:
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Financien-Cultuur-Bestuur-en-Economie-FCBE-1/2020/22-januari/14:00/PS051220-FCBE220120-2019-913-Agiostorting-NOM-opheffen-IFNN-COMPL.pdf, p. 20-23)

Memo POHO Economie	
Gedeputeerde	Henk Brink
Afschrift	
Datum	28 november 2019
Poho datum	2 december 2019
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e
Afgestemd met	5.1.2e 5.1.2e
Onderwerp	Overleg met NOM over activiteiten in Drenthe (5-12-2019)
Doel memo	☒ Ter discussie ☒ Ter informatie
Bijlage	Memo EZ gedeputeerdenoverleg 10-12-2019: stand van zaken NOM
Naar GS	nee

Advies/Vraag
1. Kennisnemen van het voorbereidend memo voor het EZ gedeputeerden overleg van 10 december, zodat je alvast op de hoogte bent van de zaken die spelen omtrent NOM voor het overleg met NOM op 5 december.
2. Heb je nog punten die je graag aan de orde wilt brengen op dit overleg met NOM?

Inleiding
Aanstaande donderdag 5 december heb je overleg met 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e van de NOM. Dit overleg is bedoeld om je bij te praten over de lopen Business Development en Acquisitie projecten van de NOM in Drenthe. 5.1.2e 5.1.2e zal je hierover bijpraten.

Daarnaast spelen er een aantal actuele zaken m.b.t. de subsidie aan de NOM. Hier is een memo voor gemaakt. Deze is in de HEZ besproken en zal geagendeerd worden op het EZ gedeputeerden overleg van 10 december. Aangezien je een paar dagen eerder bij de NOM zit, lijkt het ons goed deze alvast met je te bespreken.

MEMO

Aan : EZ gedeputeerden
Van : de HEZ: Jan Doorakkers, Marieke Ferwerda, Hans Hermse
Geschreven door : 5.1.2e 5.1.2e (toestelnr: 5.1.2e)
Datum : 10 december 2019
Onderwerp : Subsidies NOM 2020

Advies/vraag

1. Hoeveel subsidie gaan we de NOM geven in 2020?
2. De NOM heeft voor 2020 een tekort van €239.873,00 op de begroting staan. Wat doen we met dit tekort?
3. Willen we dat NOM TopDutch gaat uitvoeren in 2020?
4. Hoe verlenen we de subsidie van 2020? Iedere provincie voor zich of één provincie voor allen?
5. Hoe kijken de EZ gedeputeerden naar het proces om te komen tot een meerjarenplan?

Jaarplan 2020

Van 2015 – 2019 gaven we (als Noordelijke provincies) jaarlijks subsidie aan de NOM voor acquisitie en business development en aan de clusterorganisaties Greenlincs (inmiddels opgeheven), Water Alliance, Energy Valley en HANNN. Zie tabel hieronder voor de subsidiebedragen.

Oude situatie 3 provincies (2019)	**Bedrag**
NOM (incl. €100.000,- HTSM)	€ 525.000
NOM BD (incl. €100.000 HANNN en €100.000 EV)	€ 500.000
Greenlincs	€ 200.000
Water Alliance	€ 250.000
Energy Valley/NEC	€ 500.000
HANNN	€ 275.000
Investor Relations Programma	-
TOTAAL	€2.250.000

Voor de NOM zijn geen vaste budgetten meer opgenomen voor 2020. EZK en provincies zullen het ontwikkelbedrijf blijven ondersteunen middels subsidie. Vanaf 2020 stoppen we met onze gezamenlijke structurele exploitatiesubsidies aan de clusterorganisaties. Ondersteuning vanuit de provincies kan in de toekomst plaatsvinden op projectbasis. Daarnaast zullen projecten en activiteiten op het gebied van business development uitsluitend worden gefinancierd via de NOM.

Met de NOM moeten nieuwe afspraken gemaakt worden over de jaarlijkse subsidie. De basis van deze afspraken zal in een meerjarenplan liggen. Dit meerjarenplan zal deels voortvloeien uit het strategisch kader dat nu door Emendo wordt ontwikkeld.
Aangezien het meerjarenplan nu nog niet klaar is, is 2020 bestempeld als een overgangsjaar.

NOM heeft een concept jaarplan 2020 opgesteld. Hierover zijn we nog met hen in gesprek.

1. Vraag: Hoeveel subsidie gaan we de NOM geven voor 2020?

Voorstel: de subsidiebedragen van 2019 aanhouden (€1.225.000 in totaal, waarvan elke provincie €408.333,33).

Voorheen kregen Energy Valley en HANNN elk €100.000 uit de Business Development subsidie. Deze trekkingsrechten zijn vervallen. HEZ hebben voorgesteld dat de budgetten voor EV en HANNN opgeplust worden bij de NOM mits hier ook daadwerkelijk op ingezet wordt en de budgetten niet gebruikt worden om het gat te verkleinen. Nu zien we dat de budgetten deels ingezet worden. NOM doet weinig BD op het gebied van Energie en beperkte BD op het gebied van Life Sciences.
Daarnaast bestaat de clusterorganisatie Greenlincs niet meer en doet de NOM maar in beperkte mate de kennis- en netwerkactiviteiten die Greenlincs voorheen uitvoerde.
Omdat het uitgangspunt is dat de NOM er niet op achteruit gaat (dit is ook uitgesproken in de HEZ vergadering van september), stellen we toch voor om de NOM nog één jaar alle subsidies te verlenen. Als we minder subsidie verlenen zal het tekort van het ontwikkelbedrijf op de begroting groter worden. Daarnaast is dit een overgangsjaar en kunnen we met het meerjarenplan een frisse start maken.

Voorstel NOM subsidies 2020	
NOM FDI (incl. HTSM)	€525.000
NOM Business Development	€500.000
Agrofood/BBE/Circulair (voormalig Greenlincs)	€200.000
TOTAAL	**€1.225.000**

2. Vraag: De NOM heeft voor 2020 een tekort van €239.873,00 op de begroting staan. Wat doen we met dit tekort?

Voorstel:

- **De NOM zo snel mogelijk laten bezuinigen op BD en FDI (conform besluit EZ gedeputeerden in september tijdens EZ ged. overleg).**

De NOM mag niet meer kruisfinancieren. Dit betekent dat de NOM de kosten van het ontwikkelbedrijf niet meer mag dekken uit de opbrengsten van het financieringsbedrijf. Om het ontwikkelbedrijf te laten functioneren is na de aandelendeal een bedrag van €4 miljoen gestald bij Drenthe om het jaarlijkse tekort te financieren. De NOM kreeg elk jaar een deel van dit bedrag. In 2020 raakt deze pot (van nog ongeveer €600.000) leeg en blijft er zelfs een tekort over van €239.873.
Het jaarlijkse tekort is dus ongeveer €840.000.

3. Vraag: Willen we dat NOM TopDutch gaat uitvoeren in 2020?

Voorstel:
- **Afwachten wat het advies van Berenschot is.**
- **Als Berenschot adviseert TopDutch bij de NOM onder te brengen, dan NOM de voorgestelde inzet laten onderbouwen.**
- **Bij een bestuurlijke 'ja' onderzoeken hoe dit structureel kan worden opgenomen in het NOM meerjarenplan.**

In het jaarplan wordt TopDutch genoemd. NOM wil het vervolg van de campagne wel uitvoeren en zegt hier 2 fte en €100.000 out-of-pocketkosten voor nodig te hebben. Er wordt niet genoemd wat de NOM kan doen met deze inzet.
Er zal een analyse uitgevoerd worden (zeer waarschijnlijk) door Berenschot om te kijken wat de afgelopen twee jaar hebben opgeleverd en hoe TopDutch het beste kan worden voortgezet en waar in het ecosysteem deze werkzaamheden het beste zouden passen. Waarschijnlijk zal TopDutch in afgeslankte vorm door kunnen. De basis staat en een aantal proposities zijn ontwikkeld. De partij die het vervolg uitvoert zal door gaan met gerichte campagnes. Dat dit bij de NOM het beste zou passen is niet ondenkbaar.

4. Vraag: Hoe verlenen we de subsidie van 2020? Iedere provincie voor zich of één provincie voor allen?

Voorstel: Provincie Drenthe verleent namens de drie provincies de subsidie en verzorgt de gezamenlijke beschikking.

De provincie Drenthe moet als enige naar PS voor deze subsidie, omdat deze niet apart in de begroting wordt genoemd en het mandaat van GS overschrijdt. Het is bij Drenthe geen boekjaarsubsidie, maar een incidentele subsidie, omdat de gelden tot en met 2019 waren gereserveerd. De subsidieverlening van Drenthe zal daarom een langere doorlooptijd hebben. Net als vorige jaren wordt voorgesteld de subsidieverlening via Drenthe te laten verlopen. De andere provincies zullen Drenthe mandateren.

Meerjarenplan: 2021 en verder

Op dit moment is Emendo in gesprek met alle aandeelhouders om het strategisch kader van de NOM te ontwikkelen. Door alle aandeelhouders is een vragenlijst ingevuld en er lopen nu gesprekken om de antwoorden toe te lichten. Mede met de input van dit strategisch kader zal het meerjarenplan ontwikkeld moeten worden door de NOM. De provincies willen hier nauw bij betrokken worden. Dit betekent de nodige acties met de drie provincies en EZK. In dit plan moet daarom ook duidelijk worden wat de tekorten zijn op het ontwikkelbedrijf en wellicht ook op het financieringsbedrijf.

Het strategisch kader zal op 1 april 2020 gereed zijn. Voor de zomer 2020 moet er een meerjarenplan liggen, omdat deze langs de verschillende PS-en en de bijdrages in de begrotingen moeten worden opgenomen.

Daarnaast zijn er aandachtspunten (bij zowel NOM als bij ons als opdrachtgevers) zoals:

- Ontwikkelbedrijf en FDI werken steeds meer samen.
- Wat zijn de werkelijke kosten van BD en FDI per thema?
- Wij moeten de NOM ook vrije ruimte geven.
- We hebben toegezegd mee te betalen aan IR
- NOM moet een strategische personeelsplanning maken.

5. Vraag: Hoe kijken de EZ gedeputeerden naar het proces om te komen tot een meerjarenplan?

Voorstel: direct na de oplevering van het strategisch kader op 1 april starten met het meerjarenplan.

To: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 12/3/2019 1:13:16 PM
Subject: RE: GS nota + PS brief: Subsidie NOM 2020
Received: Tue 12/3/2019 1:13:17 PM

Hoi 5.1.2e,
Bedankt voor de stukken. Er zit dus haast bij begrijp ik. Ik doe mijn best om het stuk uiterlijk morgen van commentaar te voorzien. Als we het jaarplan ontvangen mis ik alleen nog een formele ondertekende aanvraag. Of is dat onderdeel van het jaarplan? Het is in ieder geval wel een voorwaarde voor de subsidieverlening.
Groet,

5.1.2e
Team Subsidies en Inkoop | Postbus 122, 9400 AC | Assen
T (0592) 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl
Bezoekadres Provinciehuis: Westerbrink 1 te Assen

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 3 december 2019 14:07
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: GS nota + PS brief: Subsidie NOM 2020
O, en hierbij het jaarplan nog. Ik krijg nog en definitieve versie vandaag en zal jullie deze ook toesturen.
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 3 december 2019 14:05
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: GS nota + PS brief: Subsidie NOM 2020
Hoi collega's,
Gisteren heb ik de stand van zaken omtrent de subsidie van de NOM met Henk Brink besproken. Henk wil voor de kerst nog het besluit van GS (met voorhangprocedure) om de NOM de subsidie voor 2020 te verlenen.
Daarom heb ik meteen een concept GS nota met PS brief gemaakt. Willen jullie je feedback hier op geven?
@ 5.1.2e : wil jij de budgetgegevens van VES checken/aanvullen?
@ 5.1.2e : lukt het jou om volgende week een concept beschikking gereed te hebben? Mijn voorstel is om één beschikking te doen voor het gehele bedrag. Ik loop nog even bij je langs.
@ 5.1.2e : graag even meelezen als het lukt.
Graag ontvang ik jullie opmerkingen uiterlijk morgen zodat ik de nota donderdagochtend af kan maken en op kan sturen. Alvast heel erg bedankt!
Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
0592 – 5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Wed 12/4/2019 7:40:25 AM
Subject: RE: GS nota + PS brief: Subsidie NOM 2020
Received: Wed 12/4/2019 7:40:26 AM
GS nota en PS brief Jaarplan NOM 2020.docx

Hallo 5.1.2e,

Een paar kleine aanpassingen, verder geen opmerkingen.

Gr. 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 3 december 2019 14:05
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: GS nota + PS brief: Subsidie NOM 2020

Hoi collega's,

Gisteren heb ik de stand van zaken omtrent de subsidie van de NOM met Henk Brink besproken. Henk wil voor de kerst nog het besluit van GS (met voorhangprocedure) om de NOM de subsidie voor 2020 te verlenen.
Daarom heb ik meteen een concept GS nota met PS brief gemaakt. Willen jullie je feedback hier op geven?

@5.1.2e: wil jij de budgetgegevens van VES checken/aanvullen?
@5.1.2e: lukt het jou om volgende week een concept beschikking gereed te hebben? Mijn voorstel is om één beschikking te doen voor het gehele bedrag. Ik loop nog even bij je langs.
@5.1.2e: graag even meelezen als het lukt.

Graag ontvang ik jullie opmerkingen uiterlijk morgen zodat ik de nota donderdagochtend af kan maken en op kan sturen. Alvast heel erg bedankt!

Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
0592 – 5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 10

Concept (ID 310154)

To: [redacted]@drenthe.nl]; [redacted]@drenthe.nl]; [redacted]@drenthe.nl]
Subject: FW: IFNN inbreng agio in natura - vraag
Received: Wed 12/4/2019 9:03:00 AM

Goedmorgen allemaal,
Ter info.
Vanmorgen call gehad met de NOM, EZK , Friesland en Groningen over onderstaande mail inzake agio in natura. Gekozen is voor optie 2: Eventueel (als optie 1 boekhoudkundig lastig zou zijn of het anderszins wenselijker zou zijn) zou NOM een bedrag van € 2 miljoen aan IFNN kunnen lenen, waarna IFNN € 18 miljoen aflost tegen finale kwijting en EZK en de provincies dit bedrag (ieder pro rata parte) als agio in NOM storten en als zodanig in hun boeken kunnen verantwoorden. NOM en IFNN kunnen daarna fuseren, waarbij de lening van € 2 miljoen en IFNN-portefeuille in één hand komen bij NOM.

Feitelijk is dan geen sprake meer van overdracht in natura van een deel van de Agio storting in de NOM. IFNN krijgt extra liquiditeiten, met dat geld dat dan vrijkomt kan de lening van de aandeelhouders van IFNN afgelost worden. De overheden kunnen daarmee dan de agiostorting in de NOM financieren. Voor ons geen problemen, omdat wij de lening reeds hebben voorzien. Daarnaast worden IFNN en de NOM gefuseerd en vallen zaken tegen elkaar weg. In februari 2020 komen de definitieve cijfers beschikbaar (ik dacht 14 februari 2020).

Met vriendelijke groet,
[redacted]

provincie Drenthe
[redacted]
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592 [redacted]

Van: [redacted] ([redacted]) <[redacted]@minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 3 december 2019 14:13
Aan: [redacted]@fryslan.frl; [redacted]@provinciegroningen.nl; [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>; [redacted] ([redacted]) <[redacted]@minezk.nl>
CC: [redacted]@nom.nl; [redacted] ([redacted]) <[redacted]@minezk.nl>
Onderwerp: Fwd: IFNN inbreng agio in natura - vraag

Allen

Ter bespreking morgen om 9 uur in call.

het telefonische overleg inzake de afwikkeling IFNN. Dit overleg vindt plaats op woensdag 4 december om 09:00 uur.
Hierbij ontvangen jullie de inbelgegevens:
Telefoon: 050 [redacted]
Code: [redacted]

Gr [redacted]

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [redacted]@plasbossinade.nl>
Datum: 3 december 2019 om 11:46:14 CET

Aan: "5.1.2e (5.1.2e)'" <5.1.2e @minezk.nl>
Kopie: "5.1.2e @nom.nl'" <5.1.2e @nom.nl>, 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>
Onderwerp: Antw.: FSI **IFNN inbreng agio in natura - vraag** PDI

Beste 5.1.2e,

Het was verhelderend om elkaar even te spreken en ook de feiten wederzijds te verduidelijken. Zo begreep ik van jou dat het de bedoeling is dat IFNN als entiteit gaat verdwijnen en de huidige aandelenbelangen van IFNN in Doelondernemingen bij NOM terecht komen. Dat was mij nog niet bekend.

Zoals gezegd is een inbreng in natura van de portefeuille van IFNN in het kader van de voorgenomen agiostorting in theorie uiteraard mogelijk, maar heeft dit praktisch wel wat voeten in aarde. Aangezien het inderdaad om aandelenbelangen van IFNN in Doelondernemingen gaat, zou dan eerst de juridische en/of economische eigendom van die aandelen moeten worden overgedragen aan (één van) de Leningverstrekkers, waarna de inbreng in natura in NOM zou kunnen plaatsvinden. EZK en/of de provincies worden dan wel (voor een kort moment) juridische en/of economisch eigenaar van de aandelen in de Doelondernemingen. Het is de vraag of dat voor hen wenselijk is. Verder is voor de overdracht van de juridische eigendom zou sowieso de medewerking van de andere aandeelhouders in de Doelondernemingen nodig zijn en een aantal notariële aktes van levering gelijk aan het aantal deelnemingen. Voor de overdracht van de economische gerechtigdheid zou waarschijnlijk eveneens de medewerking van de andere aandeelhouders in de Doelondernemingen nodig zijn en zou bovendien een splitsing ontstaan tussen de juridische eigendom (in handen van IFNN) en de economische eigendom (na agiostorting in handen van NOM). Dit zou bijvoorbeeld weer in één hand gebracht kunnen worden door een juridische fusie tussen NOM en IFNN. Al met al lijkt ons deze weg niet erg praktisch.

Van NOM begreep ik dat het voor EZK en de provincies van belang is dat zij van (hun deel in) de oorspronkelijke lening van € 20 miljoen zowel de nog aanwezige liquide middelen (afgerond € 16 miljoen) als de waarde van de aandelenportefeuille van IFNN (afgerond € 2 miljoen) in hun boeken kunnen verantwoorden, zodat er "slechts" € 2 miljoen hoeft te worden afgeboekt. Voor NOM ligt het belang van de agiostorting louter in het bedrag aan de liquide middelen van € 16 miljoen, aangezien de agiostorting bedoeld is als een versterking van haar liquiditeitspositie. Mijns inziens zijn er twee praktische oplossingen op dit te bereiken:

1. IFNN lost het bedrag van € 16 miljoen af tegen finale kwijting, dit bedrag wordt door EZK en de provincies (door ieder van hen voor een deel gelijk aan hun deel in de oorspronkelijke lening) als agio in NOM gestort. Vervolgens fuseren NOM en IFNN. Bij EZK en de provincies zou dan m.i. zowel het bedrag van € 16 miljoen als de waarde van de IFNN-portefeuille van € 2 miljoen als (vermeerdering van) de waarde van hun aandelenbelang in NOM kunnen worden verantwoord.
2. Eventueel (als optie 1 boekhoudkundig lastig zou zijn of het anderszins wenselijker zou zijn) zou NOM een bedrag van € 2 miljoen aan IFNN kunnen lenen, waarna IFNN € 18 miljoen aflost tegen finale kwijting en EZK en de provincies dit bedrag (ieder pro rata parte) als agio in NOM storten en als zodanig in hun boeken kunnen verantwoorden. NOM en IFNN kunnen daarna fuseren, waarbij de lening van € 2 miljoen en IFNN-portefeuille in één hand komen bij NOM.

Graag ontvang ik nog even een bevestiging van uw visie.

Vriendelijke groet,

5.1.2e

mr. 5.1.2e
Advocaat / Attorney at law

PlasBossinade Advocaten N.V.
Postbus/P.O. Box 1100

9701 BC Groningen
The Netherlands

Bezoekadres/visiting address:
Paterswoldseweg 804
Groningen
The Netherlands

T: +31(0) 5.1.2e
M: +31(0)
www.plasbossinade.nl

Van: 5.1.2e (5.1.2e) [5.1.2e @minezk.nl]
Verzonden: dinsdag 3 december 2019 10:05
Aan: 5.1.2e @plasbossinade.nl>
CC: 5.1.2e @nom.nl' <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: IFNN inbreng agio in natura - vraag

Beste 5.1.2e

Afgelopen vrijdag spraken wij telefonisch over de inbreng van de portefeuille van IFNN als agio. Toen werd mij het ook duidelijk dat wij het hebben over een aandelenportefeuille. Zou jij zoals besproken nog een terugkoppeling van de uit praktisch oogpunt voorgestane route op de mail willen zetten? Ik hoor graag.
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
.....
Directie Wetgeving en Juridische zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | DEN HAAG
Postbus 20401 | 2500 EK DEN HAAG
.....
5.1.2e
5.1.2e @minezk.nl

Van: 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>
Verzonden: vrijdag 29 november 2019 13:00
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @plasbossinade.nl>; 5.1.2e @fryslan.frl; 5.1.2e @drenthe.nl; 5.1.2e @provinciegroningen.nl; 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @provinciegroningen.nl; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Onderwerp: IFNN inbreng agio in natura - vraag

Hi 5.1.2e,

Goed idee van je om de juristen direct met elkaar hierover te praten. We moeten hier zsm duidelijkheid over hebben.

Gr 5.1.2e

Verstuurd vanaf mijn iPhone
Op 29 nov. 2019 om 12:51 heeft 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl> het volgende geschreven:

> Dag 5.1.2e en 5.1.2e,
>
> Naar aanleiding van ons eerder gesprek en mailverkeer met betrekking tot een mogelijke agiostorting in natura heb ik contact gezocht met onze jurist de heer 5.1.2e van Plas|Bossinade te Groningen.
> Hij voorziet daarin toch wat praktische problemen waarbij de kern zit in de discussie dat een partij

alleen iets kan inbrengen in natura wat van hem /haar is. De portefeuille is van het IFNN en n iet van de achterliggende financiers.

Ik stel voor dat 5.1.2e rechtsreeks contact opneemt met 5.1.2e om dit onderwerp te bespreken en tot een oplossing of andere oplossing te komen voor ons overleg op 4 december.

De contact gegevens van 5.1.2e 5.1.2e zijn:

5.1.2e @plasbossinade.nl
tel: 5.1.2e
mobiel: 5.1.2e

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T 5.1.2e

M 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

<image001.png> <image003.png> <image005.png> <image007.png> <image009.png>

<image011.png>

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

DIt is een e-mailbericht afkomstig van PlasBossInade Advocaten N.V., Ingeschreven in het Handelsregister onder nummer 01144514.Dit e-mailbericht, waaronder begrepen eventuele ingesloten bestanden, is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde en de inhoud ervan is strikt vertrouwelijk. PlasBossinade noch de afzender aanvaardt enige aansprakelijkheid voor de gevolgen van een verminkte weergave c.q. vertraagde of gebrekkige overbrenging c.q. ongeautoriseerd gebruik van het e-mailbericht. PlasBossinade neemt redelijke maatregelen om te voorkomen dat door dit e-mailbericht virussen worden overgebracht, maar is niet aansprakelijk in het geval dit toch voorvalt. Alle werkzaamheden worden verricht uit hoofde van een overeenkomst van opdracht met PlasBossinade Advocaten N.V., waarop van toepassing zijn onze algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, waarin onder meer een aansprakelijkheidsbeperking is opgenomen.

This e-mail message is sent by PlasBossinade Advocaten N.V., registered in the Trade Registry under number 01144514.This e-mail message is intended for the addressee only and its contents are confidential. PlasBossinade nor the sender shall be liable for the consequenses of mutilations and/or delayed or faulty transmision and/or unauthorised use of this e-mail message. PlasBossinade takes reasonable precautions to prevent that together with this e-mail message any viruses are transmitted, but shall not be liable in case this might happen anyway. All activities shall be carried out under an assignment agreement with PlasBossinade Advocaten N.V., to which our general terms and conditions - including a liability limitation - as filed at the District Court North-Netherlands, location Groningen, shall apply.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 12/5/2019 7:46:02 AM
Subject: RE: Subsidieaanvraag NOM?
Received: Thur 12/5/2019 7:46:03 AM

Hoi 5.1.2e,
Ja, klopt. Vanmiddag rond ik het concept af, maar gezien de tijd is dat dan nog niet langs financiën voor het verplichtingennummer geweest. De brief zal na het poho dan ook nog wat worden aangepast.
Groet,
5.1.2e
Team Subsidies en Inkoop | Postbus 122, 9400 AC | Assen
T (0592) 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl
Bezoekadres Provinciehuis: Westerbrink 1 te Assen

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: donderdag 5 december 2019 8:43
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Subsidieaanvraag NOM?
Hoi 5.1.2e,
Klopt hoor, de voorhangprocedure komt pas in januari of februari aan de orde, dus de definitieve verlening is nog niet aan de orde nu. Maar er moet wel een concept beschikking bij de stukken zitten toch?
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: woensdag 4 december 2019 14:46
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Subsidieaanvraag NOM?
Hoi 5.1.2e,
Ik heb tot op heden nog geen definitief jaarplan en subsidieaanvraag vanuit de NOM gezien. Weet jij wanneer ze binnenkomen en via wie? Wat is de deadline voor wat betreft de aanlevering van alle stukken richting GS? Morgenochtend? Ik wil me best inspannen om een verleningsbrief te maken, maar zonder input gaat mij dat niet lukken. De voorhangprocedure via PS komt denk ik tot pas in januari aan de orde? De definitieve subsidieverlening gaat dus sowieso pas in 2020 plaatsvinden, ook al neemt GS op 17 december een besluit.
Groet,
5.1.2e
Team Subsidies en Inkoop | Postbus 122, 9400 AC | Assen
T (0592) 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl
Bezoekadres Provinciehuis: Westerbrink 1 te Assen

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 3 december 2019 14:07
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: GS nota + PS brief: Subsidie NOM 2020
O, en hierbij het jaarplan nog. Ik krijg nog en definitieve versie vandaag en zal jullie deze ook toesturen.
Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 3 december 2019 14:05
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: GS nota + PS brief: Subsidie NOM 2020
Hoi collega's,
Gisteren heb ik de stand van zaken omtrent de subsidie van de NOM met Henk Brink besproken. Henk wil voor de kerst nog het besluit van GS (met voorhangprocedure) om de NOM de subsidie voor 2020 te verlenen.
Daarom heb ik meteen een concept GS nota met PS brief gemaakt. Willen jullie je feedback hier op geven?
@ 5.1.2e : wil jij de budgetgegevens van VES checken/aanvullen?
@ 5.1.2e : lukt het jou om volgende week een concept beschikking gereed te hebben? Mijn voorstel is om één beschikking te doen voor het gehele bedrag. Ik loop nog even bij je langs.
@ 5.1.2e : graag even meelezen als het lukt.
Graag ontvang ik jullie opmerkingen uiterlijk morgen zodat ik de nota donderdagochtend af kan maken en op kan sturen. Alvast

heel erg bedankt!
Groeten, 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
0592 – 5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Provincie Drenthe
T.a.v. Mw. 5.1.2e
Postbus 122
9400 AC Assen

Betreft: verlening boekjaarsubsidie 2020

Groningen, 5 december 2019

Beste 5.1.2e

Via deze weg dienen wij het verzoek in voor verlening van de boekjaarsubsidie 2020 aan de Ontwikkeltak van de N.V. NOM.

In het bijgaande jaarplan hebben wij onze activiteiten voor 2020 uiteengezet, inclusief het hieraan verwachte budget 2020.

In afwachting van jullie reactie, verblijf ik.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e NV Nom
T: 050- 5.1.2e
E: 5.1.2e @nom.nl

To: [redacted]@drenthe.nl]; [redacted]@drenthe.nl]; [redacted]@drenthe.nl]
Cc: Erik Bos[redacted]@drenthe.nl]
From: [redacted]
Sent: Thur 12/5/2019 10:26:15 AM
Subject: Lening acq ondersteunende potje / Centre for Innovation on Sustainabliity
Received: Thur 12/5/2019 10:26:16 AM

GS nota CIS 3-12-2019.docx
2019 12 Project CIS en Campus Emmen privaat en publiek.versie 2.0.docx
20191203 Businesscase CIS.xlsx
quickscan busremise.pdf

Hallo heren,

Hierbij de concept GS nota met de plannen van de ondernemers, zoals dinsdag aangekondigd. Het is nog allemaal erg vertrouwelijk en wordt ook een zwarte tas stuk.
Aanstaande maandag bespreek ik het met Henk Brink en ontvang graag jullie opmerkingen voor die tijd als dat lukt ([redacted], hoor graag wie het bij jullie oppakt). Anders uiterlijk dinsdag.
Henk weet nog niet van dit initiatief, dus ben ook erg benieuwd naar zijn mening.

Als er vragen/onduidelijkheden zijn hoor ik het graag van jullie.

Groeten, [redacted]

[redacted]
provincie Drenthe
[redacted]@drenthe.nl
[redacted]
0592 – [redacted]
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

GS-stuk

Algemene gegevens	
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e, tst. 5.1.2e
Team	Economie
Datum	dinsdag 3 december 2019
Uiterste behandeldatum in GS: *Toelichting:*	

Teammanager
Jan Doorakkers
Paraaf en advies *Akkoord:* *Bespreken:*

Verwijzing naar speerpunt collegeakkoord/programma begroting
2. Economisch Drenthe / 2. Regionale economie

Akkoord portefeuillehouder
Henk Brink

Intern voorbereid met
1. Erik Bos
2. 5.1.2e 5.1.2e
3. 5.1.2e 5.1.2e

Akkoord provinciesecretaris
Wim Brenkman

Archivering	
Soort overeenkomst: *Looptijd overeenkomst:*	Niet van toepassing
Datum:	*Registratienummer:*
	nr.
	nr.

Communicatie
Openbaar: Nee
Persbericht: *Nee*
Bekendmaking: Niet van toepassing

Onderwerp

Centre for Innovation on Sustainability (CIS)/ Aankoop voorterrein Emmtec

Advies

1. De NOM goedkeuring te verlenen om de initiatiefnemers Centre for Innovation on Sustainability (CIS) voor maximaal € 750.000,00 een lening uit het acquisitie ondersteunende fonds te verstrekken.

Beslissing GS

Inleiding

a. Algemeen
Voor de ingang van het Emmtec terrein ligt een stuk grond (drie hectare) waar nu een oude busremise van Arriva op staat. Dit stuk grond ligt tussen het Emmtec terrein en de Emmense kennisinstellingen (NHL Stenden/ Drenthe College) en wordt gezien als een strategisch stuk grond wat onderdeel is van een gebiedsontwikkeling. De grond vormt in fysieke zin de schakel tussen de aanwezige onderwijsinstellingen en het Emmtec terrein. Het is daarmee de brug tussen bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. Het terrein is goed in te passen in de bestaande uitbreidingsplannen van bijvoorbeeld het Drenthe college, op loopafstand van NHL Stenden en een mogelijke landingsplaats van de RUG.

Drie ondernemers willen dit stuk grond en bijbehorend pand kopen (koopsom €5.1.1emiljoen) en hier een Center for Innovation on Sustainability (CIS) op plaatsen: een in het oog springend pand waar onderwijs, ondernemers en overheid samenwerken op het gebied van innovatie en duurzaamheid in de industrie. Deze ondernemers vragen de provincie Drenthe om steun (€750.000 in de vorm van een lening) bij deze aankoop. Er is haast omdat er ook een andere geïnteresseerde is voor de aankoop. Daarom ligt deze nota nu voor.

Bijgaand een schets van het project, een quick scan om een beeld te geven van het pand en de business case.

b. Europese aspecten
De lening of garantie die de NOM verstrekt zal worden getoetst aan de staatssteun en Europese kaders. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de NOM.

c. Economie/werkgelegenheid
Dit perceel is een belangrijke schakel tussen het Emmtec terrein en de aanwezige kennisinstellingen. Door deze te verbinden (letterlijk en figuurlijk) zal dit een positieve invloed hebben op de economie in de regio en de aanwezige werkgelegenheid.

d. Participatie
- Gemeente Emmen (gebiedsontwikkeling)
- Regiodeal Z-O Drenthe
- 5.1.2e (investeerder)
- 5.1.2e (investeerder)
- 5.1.2e (investeerder)
- NOM (uitvoering)

Advies

1. De NOM goedkeuring te verlenen om de initiatiefnemers Centre for Innovation on Sustainability (CIS) voor maximaal € 750.000,00 een lening uit het acquisitie ondersteunende fonds te verstrekken.

Doelstelling uit de begroting

2.1.02 Profilering van Drenthe als groene economische provincie (circulair én biobased)
2.1.03 Doorontwikkeling van Drenthe als biobased economy
2.2.02 Zorgen voor een goed vestigings- en ondernemersklimaat ook op (sub)regionaal niveau
2.2.03 Bevorderen economisch ecosysteem
2.2.04 Versterken economische structuur Zuidoost (= Vierkant voor Werk)

Argumenten

1.1 Door deze aankoop ondersteunen we de gebiedsontwikkeling in Emmen en Zuidoost Drenthe door een Brainport-achtige ontwikkeling mogelijk te maken.
Hiermee versterken we de economie. Innovatie en duurzaamheid/groene chemie/ circulaire economie zijn speerpunten van ons economisch beleid.

1.2. Met het ondersteunen van deze ontwikkeling helpen we de bedrijven in en om EMMTEC om op een andere manier te gaan innoveren.
Dit centrum zal een hub-functie krijgen waar bedrijven en kennisinstellingen gezamenlijk aan innovatie en vergroening van de chemie werken. Dit zal de medewerkers van de toekomst opleiden en een oplossing bieden voor het sterk vergrijsde medewerkersbestand in de regio.

1.3 Het CIS bundelt een aantal grote initiatieven, zoals de Chemport Industry Campus Emmen (CICE), SPIC, Dutch Tech Zone en GZI Next.
Drenthe College heeft tevens aangegeven positief te zijn over het betrekken van het pand.

1.4 Door de betrokkenheid van deze ondernemers kan een aanzuigende werking naar Emmen ontstaan.
Eén van de investeerders is [redacted] bij Volker Wessels. Door zijn betrokkenheid is er een grote mogelijkheid dat het CIS het landelijke opleidingscentrum van Volker Wessels gaat huisvesten.

1.5 Door deze aankoop te ondersteunen laat de provincie zien achter dit initiatief te staan en helpen we de ondernemers risico te spreiden.
Door onze naam aan het initiatief te verbinden zal dit wellicht andere geïnteresseerden over de streep helpen om mee te doen.

1.6 Door op deze wijze meer R&D aan te trekken worden hoger opgeleiden behouden voor en bedrijven gebonden aan de regio.
Drenthe wil hoog opgeleiden voor de regio behouden/aantrekken en wil haar economie robuust maken door te zorgen dat bedrijven tegen een stootje kunnen. Door R&D in de regio te hebben, zijn bedrijven meer gebonden aan Drenthe en wordt het risico dat zij mogelijk vertrekken kleiner.

Tijdsplanning

Men wil eind 2020 met de (ver-)bouw van het pand starten.

Financiën

- De totale kosten van de perceelaankoop bedragen € 5.1.1c miljoen.
- De totale kosten van de realisatie van het pand bedragen € 5.1.1c miljoen. Men heeft in de business case verschillende scenario's doorgerekend. Het is niet ondenkbaar dat de provincie nog een vraag krijgt voor een bijdrage aan het pand. Bij een vervolgvraag voor financiering zal naar de mogelijkheden van de Regiodeal Z-O Drenthe gekeken worden. Deze ontwikkeling sluit aan bij de 'lerende regio' (onderdeel Regiodeal).
- De gelden in het acquisitie ondersteunende fonds zijn speciaal bedoeld voor dit type maatwerk-trajecten.
- De middelen waaruit deze lening wordt verstrekt zijn reeds ondergebracht bij de NOM en daarmee niet van invloed op de begroting en rekening van de provincie. De middelen zijn reeds overgemaakt naar de NOM. De afspraken over het beheer van de gelden uit het acquisitie ondersteunende fonds zijn vastgelegd in de zogenaamde lastgevingsovereenkomst.
- De lening wordt 100% voorzien. De lening zal een marktconforme rente krijgen. Over rente en aflossing moeten nog nadere afspraken worden gemaakt. Bij alle voorwaarden zal rekening worden gehouden met staatssteunaspecten. De NOM heeft de expertise in huis om dit uit te voeren.

Bijlagen

Bijlagen

1. Projectplan CIS
2. Quick Scan Busremise
3. Business Case

*Kant*tekeningen

aan Gedeputeerde Staten van Drenthe

Risico's

1. Een dergelijk initiatief heeft een bovengemiddeld ondernemersrisico. Net als bij andere risicofinancieringen van de NOM, lopen we het risico dat de lening niet terugbetaald wordt. Als overheid participeren we omdat er nu momentum is en we niet willen dat deze grond in andere handen komt. Vaak geven we het laatste zetje, maar in dit geval wordt ons het eerste zetje gevraagd.

2. De staatssteuntoets moet nog plaatsvinden, maar dit is een verantwoordelijkheid van de NOM.

3. De business case is nog niet af, maar staat nu in grote lijnen op papier en is nog summier. We kunnen deze daarom nog niet volledig beoordelen. Er moeten bijvoorbeeld flinke huurinkomsten gegenereerd worden. Het zal voor de ondernemers een uitdaging worden om deze inkomsten te ontvangen. Er zijn veel geïnteresseerde huurders, maar er zijn nog geen concrete toezeggingen.

4. Grote projecten zoals CICE en SPIC hebben mogelijk andere huisvestingsopties. Vanwege de tijdsdruk is niet geverifieerd wat hun plannen zijn.

Kanttekeningen vanuit de organisatie

Dubbelklik ***hier*** om het onderdeel Kanttekeningen in te vullen.

Tekst openbare besluitenlijst

Niet van toepassing.

Project: Centre for Innovation on Sustainability (CIS)

Campus in Emmen voor duurzame chemie, Biobased Economy, Circular Economy en Energie.

1. Context

Algemeen

Drenthe, en vooral de regio Zuid- en Oost- Drenthe kenmerkt zich door productielocaties van ondernemingen die de R&D buiten Drenthe hebben gevestigd. Het vermogen om voldoende hoogwaardige werkgelegenheid te creëren is dan ook een van de uitdagingen voor de regio.
We werken in verschillende projecten (in triple helix verband) al een tijd aan het versterken van onze economische structuur. Gezamenlijk voelen we de urgentie om meerdere initiatieven te concentreren en gezamenlijk een antwoord te formuleren op de vragen die ons bezighouden.

Het bedrijfsleven te faciliteren research en development in de laatste fase van productontwikkeling, samen met kennisinstellingen te ontplooien.
De medewerker van de toekomst op te leiden, in nauwe afstemming en samenwerking met het bedrijfsleven, mede als antwoord op het sterk vergrijsde medewerkersbestand. De komende jaren zal een groot percentage van de huidige medewerkers de arbeidsmarkt verlaten en is opvolging aan de orde.
Daarom is een topprioriteit om zowel de huidige medewerkers alsmede jonge, nieuwe krachten op de toekomst voor te bereiden voor de aanwezige chemische- en productiebedrijven.

Met de recente maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, zoals onder andere vormgegeven in de Parijs-doelstellingen, doen zich nieuwe kansen voor om de regio anders te positioneren. De regio onderscheidt zich in activiteiten op het gebied van biobased economy, chemie (op het Emmtec terrein) en maakindustrie waarbij niet alleen productie van (bio)polymeren plaatsvindt, maar ook aan onderzoek en ontwikkeling wordt gedaan.

Daarnaast ontstaat met het hergebruik van de locatie van de gasontzwavelingsfabriek voor het produceren van nieuwe duurzame energiedragers zoals waterstof en groen gas (biogas) de kans om innovaties op het gebied van energie aan te trekken. De energie-intensieve chemische industrie zal bovendien zelf ook een transitie moeten maken naar het gebruik van duurzame energie. De regio Zuidoost-Drenthe heeft met de oliewinning in Schoonebeek van oudsher een historie in energievoorziening, hetgeen ook blijkt uit bedrijvigheid in deze branche in de regio.

De verduurzaming van de energievoorziening en de verduurzaming van de chemie bieden de regio een sterke basis om het voortouw te nemen in de innovatie op dit gebied. Hiermee moet de aantrekkingskracht van de regio op kennis- en onderzoeksinstituten, bedrijven en werknemers worden versterkt. Dit vloeit ook voort uit de aanbevelingen van de commissie Vollebregt, die in haar rapport in 2016 gepleit voor heeft voor meer innovatie, en daarbij te focussen op de industrie en nog meer in te zetten op het opleiden van voldoende geschoold personeel op MBO- en HBO-niveau.

Een belangrijke bijdrage aan de ontwikkelingen van de regio op dit gebied kan worden geleverd door een faciliteit te creëren waarin innovatieve bedrijven, kennis- en onderzoeksinstituten met als verbindend thema duurzaamheid bij elkaar worden gebracht. De transitie naar duurzaamheid is een kans voor duurzame en hoogwaardige werkgelegenheid in de regio. Om de internationale ambities tot uiting te brengen is gekozen voor de werktitel: *Centre for Innovation on Sustainability (CIS).*
Het centre for innovation is nodig omdat we constateren dat bedrijven uit onze regio een duwtje in de goede richting nodig hebben om op een andere manier te innoveren.
Innoveren betekent steeds meer gezamenlijk oplossingen zoeken en vinden: het innovation center wordt een laagdrempelige blikvanger voor bedrijven die willen innoveren, starten, groeien waarbij er wordt samengewerkt met kennisinstellingen als de RUG en Stenden enz.

De focus ligt daarbij op de chemie en in tweede schil de bedrijven uit de andere clusters vanuit het plan Vollebregt, zoals energie, maakindustrie.

Relatie met EFRO-subsidieaanvraag voor het project CICE

In een eerder stadium is door een consortium van partners uit onderwijs, ondernemers en overheden een EFRO subsidieaanvraag gedaan (juni jl.) voor het realiseren van een Innovatiecampus voor de chemie en energie. Deze aanvraag met een volume van €6,4 miljoen is gehonoreerd met een subsidie van 50%. De aanvraag heeft de werktitel *project CICE – Chemport Industry Campus Emmen.*

Hoofddoel van CICE: Een concrete, zichtbare en uitnodigende open innovatie omgeving creëren waardoor het bedrijfsleven en de werkgelegenheid in de groene chemie, procesindustrie en energie (verder) kunnen groeien en bloeien. Deels al voortbouwend op het huidige ecosysteem en kennisniveau van met name bedrijven gevestigd op of nabij het Emmtec Industry & Businesspark. .
Er wordt zowel geïnvesteerd in kwaliteit als in kwantiteit. Open innovatie wordt daarbij gezien als dé sleutel tot duurzaam succes. Speerpunten zijn:

- Een intensievere gezamenlijke kennisontwikkeling;
- Het aantrekken van talent en personeel;
- Het toekomstbestendig maken van het huidige personeelbestand;
- Gezamenlijke positionering en zichtbaarheid;
- Het laten groeien van het aantal bedrijven en studenten.

Subdoel 1: Voorbereiding realisatie Campus en Campusomgeving
Het gaat hier, vanuit overheidsperspectief, om een integrale Planontwikkeling voor de realisatie van de Campus(omgeving) waarin zowel het Projectgebied "Voorterrein Emmteclocatie" grenzend aan de Dordsestraatweg en begrensd door de 1e en 2e Bokslootweg, alsook zaken als ontsluiting infrastructuur, verbinding met de "Onderwijsboulevard", Energietransitie aan bod komen.

Subdoel 2: Realisatie Campusgebouwen
Het gaat hier om fysieke ruimte die nodig is om de toename aan interactie (overleg, ontmoeting, gezamenlijke werkplekken en werkplekfaciliteiten) tussen bedrijven en studenten en lectoren te

accommoderen. Deze fysieke plek dient tevens als visitekaartje voor de Chemie en BBE industrie en vormt dé entree van het chemie- en businesspark cq campus.

Subdoel 3: Invulling Campusgebied, ontsluiting en energietransitie
Het Campusgebied heeft een "parkachtige uitstraling nodig" met faciliteiten op gebied van ontmoeting en ontspanning, als tegenhanger van de werk- en businesslocatie. Het Campusterrein dient zo mogelijk fysiek verbonden te worden met de Onderwijsboulevard.

2. Opgave

Het bouwen aan de innovatie-hub of ecosysteem voor Chemie, Biobased Economy, Procesindustrie en Energie, die is gericht op leren, werken, innovatie en onderzoek. *Dit gebeurt in de vorm van een Campus (-gebouw, -omgeving en in virtuele vorm met alle participerende stakeholders).*
Hiermee worden de voorwaarden geschapen om voldoende en competent personeel beschikbaar te maken en aan te trekken en wordt er tegelijk gebouwd aan de innovatiekracht van de bedrijven in de regio. Dit ecosysteem moet de transitie naar een CO_2-neutrale samenleving bevorderen op een manier die de economische structuur van de regio versterkt, met een inspirerende innovatieve omgeving, aantrekkelijk vestigings- en onderwijsklimaat die helpt dat bedrijven en voorsprong opbouwen in hun marktpositie.

Regionale betekenis

Dit project geeft de ruimte en biedt de faciliteiten om de samenwerking met veel meer bedrijven in de regio DTZ en ook daarbuiten mogelijk te maken, dan tot nu toe volgens het groeimodel al is gebeurd. Er wordt nu natuurlijk al regionaal en (inter)nationaal samengewerkt door de bedrijven, een voorbeeld is het Interreg-project Bio-economie.
In de regio DTZ / Regiodealgebied wordt door de ontwikkeling van de Campus uitbreiding voorzien naar toepassingen in allerlei biobased en circulair plaat- en bouwmaterialen (zoals de kantoormeubelfabrikanten in Hoogeveen, Hemflax in Pekela maar ook de bouwsector in de regio samen met NICE, Koenen Bouw Coevorden, etc.. Ook regionale events zoals de TIV in Hardenberg, zijn onderdeel van de totale kennisinfrastructuur.
Een volgende stap is het onderzoek naar recycling van kunststofstromen van de harde plastics waar bedrijven als Suez mee bezig zijn en de PVC's (hard en zacht) waar bedrijven als Forbo (Coevorden) en Wavin (Hardenberg) actief in zijn. In de campusontwikkeling zal samenwerking met deze en zoveel mogelijk andere bedrijven binnen de scope van de speerpunten worden gezocht.

Oplossing

Het idee is om een faciliteit te creëren waarin start-ups, onderzoek- en ontwikkelafdelingen van grotere bedrijven innovatieve bedrijven en onderwijsinstellingen samenkomen. De faciliteit bestaat naast kantoorruimte uit praktijkruimtes om te testen, te onderwijzen en demonstreren. Het complex zal huisvesting bieden aan startups en moeten beschikken over laboratorium faciliteiten, demonstratieruimtes, presentatie- en collegezalen en kantoorruimte waaronder flexplekken. Alles rondom de centrale thema's duurzame chemie (polymeren), biobased

toepassingen en duurzame energie. Alle activiteiten zijn gericht op verduurzaming van producten en processen. Als aanverwante discipline zal ook digitalisering en informatietechnologie een belangrijke rol spelen.

Positieve effecten van een dergelijke faciliteit zullen niet alleen zichtbaar zijn doordat dat er meer wordt geïnnoveerd en daarmee sneller wordt verduurzaamd, ook zal het de aantrekkingskracht van de regio voor bedrijven, opleidingsinstituten en personeel vergroten en zorgt het voor duurzame werkgelegenheid.

Een juiste positionering is van belang, het is niet de bedoeling om te concurreren met andere faciliteiten in de regio, zoals bijvoorbeeld Entrance op Zernike, maar juist te focussen op de competenties die al aanwezig zijn in de regio Zuidoost-Drenthe om van daaruit de gehele regio te versterken. Hiervoor zullen brede partnerschappen worden aangegaan (hierna benoemd).

De faciliteit zal bestaan uit een of meer gebouwen die uiteraard in de geest van het doel van het complex toonaangevend zijn op het gebied van duurzaamheid, waarbij het de ambitie moet zijn om een zeer duurzaam en hoogwaardig complex te bouwen. Hiermee wordt het complex een bezienswaardigheid op zich en geeft het uiting aan de ambities van de organisaties, instellingen en personen die erin zijn gehuisvest. Bovendien creëert een dergelijk predicaat meer aantrekkingskracht op partijen van buiten de regio. De centrale ruimtes moeten uitnodigend zijn en interactie tussen bezoekers bevorderen. De opzet zal modulair zijn, waarmee ruimte is voor groei en tegelijkertijd voldoende bezetting wordt nagestreefd.

Als meest geschikte locatie is het gebied tussen Emmtec en NHL Stenden geïdentificeerd, hiermee is het fysiek tussen het bedrijfsleven en opleidingsinstituten gesitueerd. Bedrijven die al interesse in het concept hebben getoond zijn: Sunoil, Senbis Sustainable Products (o.a. bio-polymeren), Sustainable Polymer Innovation Cluster (SPIC) en VolkerWessels.

Partners

Voor de ontwikkeling van het concept is al een samenwerking in gang gezet met alle partners die hebben bijgedragen aan de EFRO aanvraag CICE.

- Suspacc bedrijvennetwerk
- Emmtec
- Chemport Europe
- GZI-Next
- NHL Stenden
- RUG en kennisinstituten
- Drenthe College
- Voortgezet onderwijs
- Gemeente Emmen
- Provincie Drenthe

Daarnaast zal samenwerking worden gezocht met nieuwe partners:

- Universiteiten Enschede / Wageningen
- Hogescholen als Windesheim (Greenpac), Hanzehogeschool, Saxion.

- Duitsland over de grens: regio Meppen / Osnabruck / Emden
- Bedrijfsleven regio Zuidoost Drenthe
- Andere campussen en regionale hotspots
- Energiebedrijven

Aanpak

Het project om te komen tot het CIS is zoals al gezegd geïnitieerd vanuit het bedrijfsleven. Het project inclusief de realisatie zal worden gefinancierd door private partijen aangevuld door publieke gelden. De insteek om is om op basis hiervan de faciliteit te creëren die kostendekkend kan opereren zonder dat daarbij structurele subsidies noodzakelijk zijn.

In samenwerking met de partners zal het concept van het CIS verder worden uitgewerkt en uitgediept. De kosten van het ontwikkelen van het concept, bestaande uit marktonderzoek, afstemming met partners, marketing en communicatie, is deels opgenomen in de EFRO aanvraag en zal deels nog aanvullende financiering behoeven.

Op basis van het aldus ontwikkelde concept zal er een Programma van Eisen worden opgesteld met alle partners, die ruimte willen huren in de faciliteit. Daarna zal via een bestek de aanbesteding plaatsvinden, kunnen de faciliteiten worden ontworpen en daarna de bouw worden gestart. De totale kosten van het complex worden geschat tussen 5.1.1c en 5.1.1c mln euro.

Het momentum is daar voor het concept van het CIS. Daarom is het tijdpad ambitieus, enerzijds om aan te haken op actuele behoeftes en anderzijds om de eerste te zijn met een faciliteit rond deze thema's. Iedereen is tegenwoordig bezig met duurzaamheid, hoe eerder we daarop inspringen hoe sneller we daarvan ook het resultaat zullen zien. Als tijdlijn wordt hierbij gedacht aan 2020 voor het maken van nadere connectie met de partners, afstemming van diverse plannen en het doorontwikkelen van het concept tot een Programma van Eisen. Eind 2020 kan vervolgens de bouw worden gestart, om in 2022 tot een zeer fraai ontworpen, state-of-the-art duurzaam gebouw te komen, dat goed aansluit bij de wensen van gebruikers.

Wat is nu urgent? Het waarom van de vraag?

1. Voorbereiding realisatie Campus en Campusomgeving

- Aankopen grond van Arriva, de oude busremise: koopsom is € 5.1.1c miljoen. De rest van de grond is in eigendom van Emmtec (Getec). Getec stelt de grond om niet beschikbaar aan de gemeente Emmen of aan de stichting "in oprichting". Aangezien er momenteel meer kapers op de kust zijn voor de grond van Arriva die andere plannen hebben, speelt hier een zeer urgente vraag om via strategische grondaankoop dit in eigendom te krijgen. Concrete vraag van de investeerders is dat de overheid financieel bijdraagt aan de aanschafkosten van deze cruciale locatie, om met deze investering veilig te stellen dat de grond in eigendom komt. Er zijn geen alternatieve locaties beschikbaar voor dit concept, zonder dat er flink afbreuk zal worden gedaan aan het concept.
- De gemeente Emmen ziet voor zichzelf een rol voor de gebiedsontwikkeling. Om de beschreven doelen te kunnen behalen wordt gewerkt vanuit een aanpak die bestaat uit:

- Inrichten overgangszone tussen het huidige Emmtec Industry&BusinessParc en de onderwijsinstellingen waaronder vastgoedontwikkeling inclusief het casco gebouw van het Innovatiecentrum
- Energietransitie EI&BP in relatie tot centrumvernieuwing Emmen
- Bereikbaarheid van de Campus voor alle bezoekers
- Moderniseren en energieneutraal maken van bedrijfshuisvestingsmogelijkheden op en rond de Campus
- Studentenhuisvesting centraliseren elders in de stad
- Verder zal de locatie obstakelvrij en over de relevante vergunningen moeten beschikken, zodat hierna de bouw kan starten.

- De investeerders dragen zorg voor de integrale realisatie van het bouwrijp maken van de locatie voor de bouw van het innovatiecentrum of campus + programma van eisen vanuit de stakeholders/eigenaren, waarbij alle benodigde functies zijn ingevuld, afgestemd met alle relevante partners en/of belanghebbenden (zoals private investeerders).

2. Realisatie Campusgebouwen

De realisatie van een of meerdere gebouwen wordt bepaald op basis van de benodigde oppervlakte voor de verschillende functies.
Kiezen we voor een Icoon van architectuur dan zal al snel van een veelvoud sprake zijn.
Functies: collegeruimtes, werkvlekken (vlgs. Model Kennispark Twente), praktijkruimtes, launch- en vergaderplekken, horeca, sport en ontspanning.

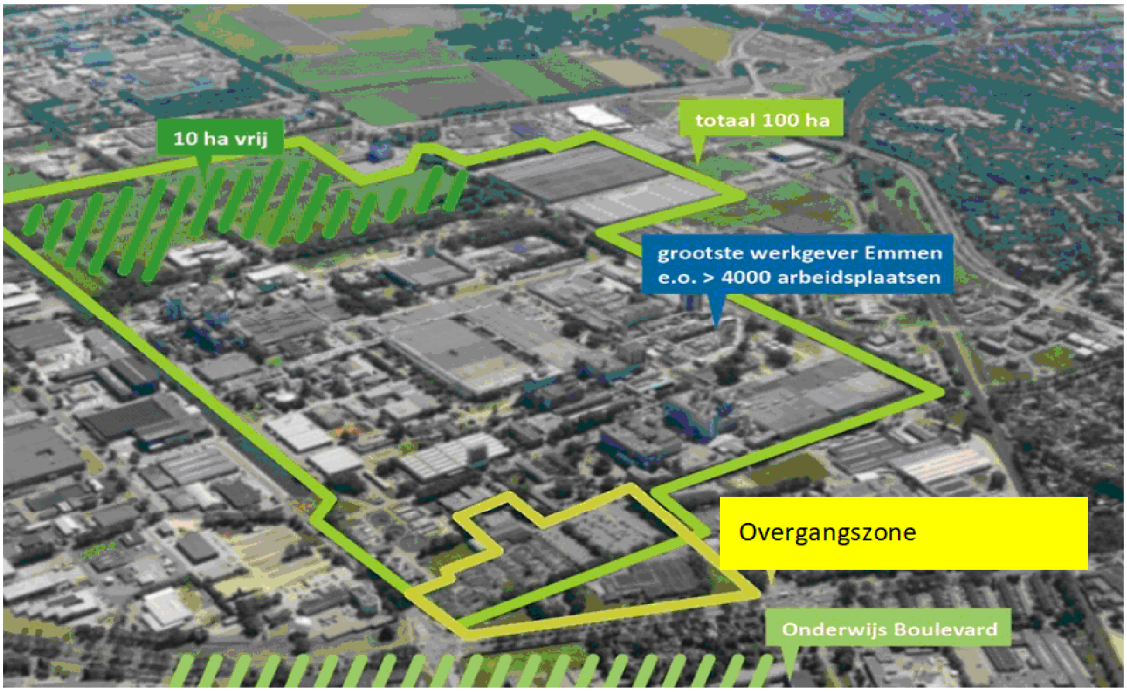
We kiezen voor een strategie om allereerst de positie van de Campus te vestigen en vervolgens te verstevigen, door deze uit te bouwen. Voor de Campus zullen 2 pijlers gaan gelden:

- Versterken van het internationale profiel van Chemport Campus Emmen en daarbij profileren op de thema's waarin de bedrijven, NHL Stenden, de RUG en DC sterk in zijn. Later zullen veel meer onder- en kennisinstellingen nationaal aanhaken.
- Bouwen aan een meer dynamische locatie, waarbij zaken als uitstraling, vormgeving, goede match vraag-aanbod van primair belang zijn.

Dit moet nader uitgewerkt worden welke eisen de diverse partners hieraan stellen cq wat benodigd is om ook te kunnen groeien. Dit pleit in zekere zin voor modulair kunnen bouwen, waarbij elke 3-5 jaar er uitbreidingen kunnen plaatsvinden.

Goede voorbeelden zijn het "Kennispark Twente" en "Novel-T" voor wat betreft de Gebiedsstrategie.
Verder is het "Campus Business Center" in Hengelo voor wat betreft de positionering van de functie van het vastgoed.

Overzicht Emmtec locatie + onderwijsboulevard.

De Emmtec business and Industryplant en de Onderwijsboulevard bestaat uit:

- 112 ha groot Industriepark dat directe werkgelegenheid biedt aan 2.000 FTE en nog eens 2.000 FTE aan indirecte werkgelegenheid gerelateerd aan met name (groene)chemie bedrijven;
- 'On Site onderwijsinstellingen' met in totaal op locatie gevestigd 2.000 middelbare scholieren, 2.200 MBO-studenten en 3.000 HBO-studenten. Drenthe College heeft in totaal 10.000 eigen studenten en NHL Stenden Hogeschool 24.000 eigen studenten;
- 20 gevestigde bedrijven;
- Dependances van de Rijksuniversiteit Groningen en Wageningen Universiteit (te realiseren);

Samenwerking met vele andere topinstituten en kennisinstellingen zoals Frauenhofen, Chemelot Campus en de Green Chemistry Campus in Bergen op Zoom, waar ook wordt geïnvesteerd in polycondensatie.

In de Overgangszone is dus een nieuwe Campus ontwikkeling voorzien, zoals door de investeerders is ingebracht.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 4

Duplicaat (ID 345005)

Quickscan R&D centre

Locatie: Busremise (1e bokslootweg Emmen)

Bestaande kadastrale situatie

Bestaande situatie

- Kavel heeft circa 18850 m2 oppervlak.
- Bestemmingsplan is bedrijven, wonen is niet mogelijk
- Afhankelijk van het gebruik zijn er diverse categorieën/bedrijfsdoeleinden met allemaal verschillende regels/hoogtes

Mogelijkheden

NIEUWBOUW

- Mogelijkheden zijn redelijk ruim. Overleg met gemeente is nodig om te onderzoeken of het mogelijk is de maximale plot (categorie B) te benutten. Geheel is afhankelijk van de bestemming en de werkzaamheden welke er plaats gaan vinden.
- Echter afhankelijk van het gebruik zijn er diverse categorieën/bedrijfsdoeleinden mogelijk. Hier moet eerst duidelijkheid over zijn (cleanrooms, wat wordt onderzocht, laboratoria, afval)

BESTAAND PAND GEBRUIKEN

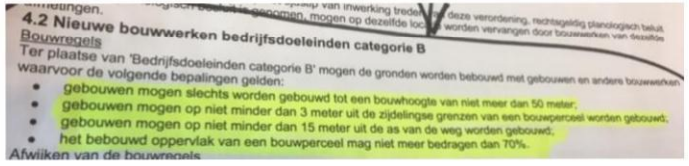
- Bestaand pand is als gebouw goed bruikbaar (footprint ca. 4200 m2)
- Onderzocht moet worden of het remise deel ook v.v. kan worden van een verdiepingsvloer
- Dan betekent dit dat er ca 3000 m2 meer ruimte gecreëerd kan worden (totaal ca 7200 m2 inclusief verdieping)
- Eenvoudiger met vergunningen
- Past goed in circulaire gedachte

Plus:

- het plan (R&D) past goed in het gebied, scholen vlak bij
- goede verbinding met het centrum
- Goede reden om de RUG aan te laten sluiten (??)

Min

- Bij nieuwbouw kan buurt ageren op de hoogte (50 meter)
- Vervuilingen aangetroffen (asbest en olie) dit moet op risico gezet worden

4.2 Nieuwe bouwwerken bedrijfsdoeleinden categorie B

Bouwregels

Ter plaatse van 'Bedrijfsdoeleinden categorie B' mogen de gronden worden bebouwd met gebouwen en andere bouwwerken waarvoor de volgende bepalingen gelden:

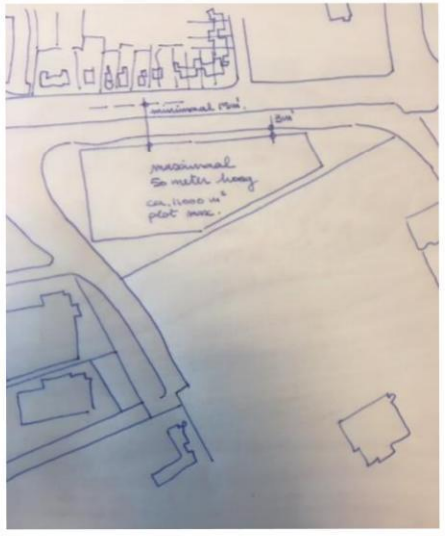
- gebouwen mogen slechts worden gebouwd tot een bouwhoogte van niet meer dan 50 meter;
- gebouwen mogen op niet minder dan 3 meter uit de zijdelingse grenzen van een bouwperceel worden gebouwd;
- gebouwen mogen op niet minder dan 15 meter uit de as van de weg worden gebouwd;
- het bebouwd oppervlak van een bouwperceel mag niet meer bedragen dan 70%.

Afwijken van de bouwregels

Bestemmingsplan (maximale mogelijkheid)

Bestaand gebouw met 'kader' van maximale bebouwing)

Maximaal te bebouwen oppervlak (70%)

Quickscan (*verdieping)* R&D centre

Locatie: Busremise (1e bokslootweg Emmen)

Bestaande kadastrale situatie

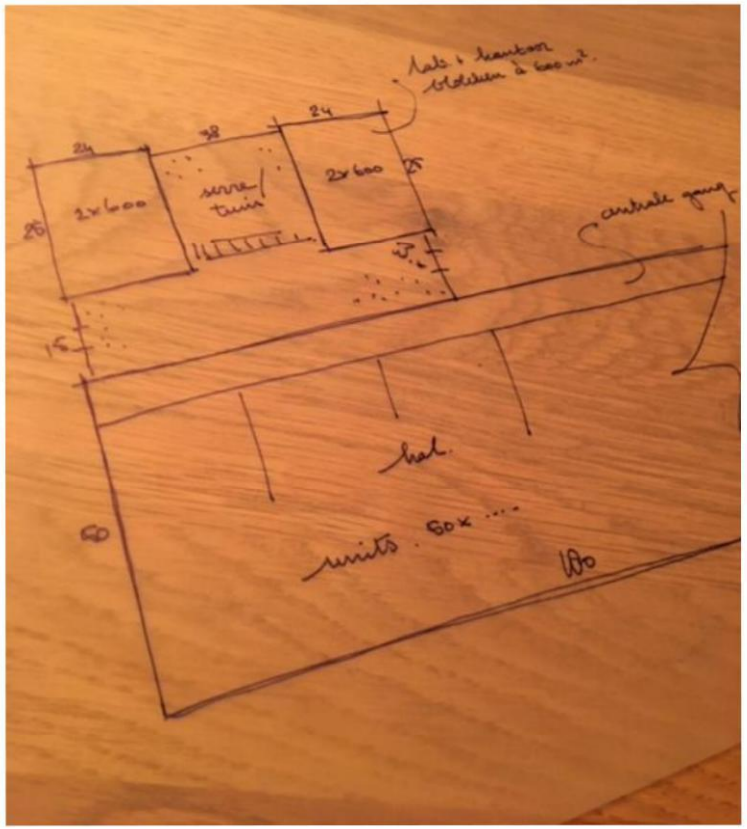
hoog entreegebouw ervoor

Huidige situatie

- Kavel heeft circa 18850 m2 oppervlak.
- Bestemmingsplan moet op deze wijze aangepast worden (ander bouwvlak)

Uitgangspunt volledige nieuwbouw:

- Entreegebouw 2 of meerder laags kantoorachtig gebouw
- Bedrijfshal van 9000 m2 met een hoogte van 12 meter met ruimtes voor ondernemen en onderzoek
- Uitgangspunt voor kantoor kan zijn als de 'circle' in Amsterdam.. Circulair kantoor/ circulaire horeca/andere manier van werken
- Glazen tussengebouw met tuin
- Units van 600 m2 bvo gestapeld
- In de hal erachter van ca 9000 m2 met een vrije hoogte van circa 11 meter kunnen andersoortige bedrijven/onderzoek/opleiding plaats vinden.
- Verdere mogelijkheden
    - Compensatie van CO2 uitstoot in de binnentuin
    - Lage spanning in kantoren en algemene ruimtes (circle)
    - PV panelen op de bedrijfshal
    - Warmte van Emmtec terug gebruiken in de nieuwe hal en kantoren/onderzoeksruimtes
    - Open transparante werkruimtes

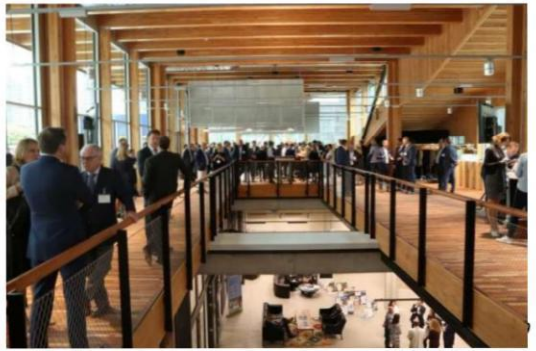

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

Statenbrief

Algemene gegevens	
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e, tst. 5.1.2e
Team	Economie
Datum	dinsdag 10 december 2019
Uiterste behandeldatum in GS: 17 december 2019 *Toelichting: in verband met zo snel mogelijk duidelijkheid kunnen geven*	

Teammanager
Jan Doorakkkers
Paraaf *Bespreken:*

Verwijzing naar speerpunt collegeakkoord/programma begroting
2. Economisch Drenthe / 2. Regionale economie

Akkoord portefeuillehouder
Henk Brink

Intern voorbereid met
1. 5.1.2e 5.1.2e (S&I)
2. 5.1.2e 5.1.2e (FPC)
3. 5.1.2e 5.1.2e (BC)

Akkoord provinciesecretaris
Wim Brenkman

Archivering	
Soort overeenkomst: *Looptijd overeenkomst:*	Niet van toepassing
Datum:	Registratienummer:
	nr.
	nr.

Communicatie
Openbaar: Ja
Persbericht: *Nee*
Bekendmaking: Niet van toepassing

Onderwerp

Jaarplan en subsidiëring activiteiten ontwikkelbedrijf Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) 2020

Advies

1. Kennis te nemen van het Jaarplan NOM 2020.
2. In te stemmen met het voornemen tot het verlenen van een subsidie van € 408.333,33 aan de NOM voor de activiteiten van het ontwikkelbedrijf (Business Development en Foreign Direct Investment (FDI)) in 2020.
3. Deze bijdrage te dekken uit het budget Beleidskaders en programmabeheer/Bijdragen in projecten versterking economische structuur.
4. Provinciale Staten van het voorgenomen subsidieverleningsbesluit op de hoogte te brengen, met het verzoek uiterlijk in de eerstvolgende vergadering van de Statencommissie of Provinciale Staten eventuele wensen of bedenkingen in te brengen.
5. Dit voornemen om te zetten in een definitieve subsidieverlening nadat Provinciale Staten binnen de gestelde termijn geen dusdanige wensen of bedenkingen inbrengen waardoor van subsidieverlening moet worden afgezien.

6. In te stemmen met de brief aan Provinciale Staten.

Beslissing GS

Inleiding

a. Algemeen
Elk jaar geven de Noordelijke provincies subsidie aan de NOM voor acquisitie en business development. Van 2015 – 2019 waren er onderling afspraken gemaakt over deze vaste budgetten. Voor de NOM zijn geen vaste budgetten meer opgenomen bij de opdrachtgevers (Noordelijke provincies en Ministerie van EZK) voor 2020. EZK en provincies willen het ontwikkelbedrijf blijven ondersteunen middels subsidie.

Met de NOM moeten nieuwe afspraken gemaakt worden over de jaarlijkse subsidie. De basis voor deze afspraken zal in een meerjarenplan liggen. Dit meerjarenplan zal deels voortvloeien uit het strategisch kader dat nu door een extern bureau (Emendo) wordt ontwikkeld. Aangezien het meerjarenplan nu nog niet klaar is, is 2020 bestempeld als een overgangsjaar. Daarom wordt in deze nota voorgesteld om de NOM nog één jaar dezelfde subsidies als in 2019 te verlenen.

Voorstel NOM-subsidies 2020 (3 provincies)	
NOM Foreign Direct Investment (acquisitie) (incl. HTSM)	€ 525.000
NOM Business Development	€ 500.000
Agrofood/BBE/Circulair (voormalig NOM Greenlincs)	€ 200.000
Totaal	**€ 1.225.000**
Per provincie	***€ 408.333,33***

b. Europese aspecten
Niet van toepassing.

c. Economie/werkgelegenheid
De NOM heeft als doel om de economie in Noord-Nederland te versterken door:
- risicofinanciering te verstrekken aan bedrijven middels aandelenparticipaties en (achtergestelde) leningen;
- acquisitie te doen om nieuwe bedrijven te verleiden naar Noord-Nederland te komen en bestaande bedrijven te ondersteunen bij uitbreiding (FDI);
- Business Development-activiteiten uit te voeren.

De voorgestelde subsidie betreft de activiteiten op het gebied van Acquisitie en Business Development.

d. Participatie
NOM, provincie Groningen, provincie Friesland en Ministerie van EZK.

Advies

1. Kennis te nemen van het Jaarplan NOM 2020.
2. In te stemmen met het voornemen tot het verlenen van een subsidie van € 408.333,33 aan de

NOM voor de activiteiten van het ontwikkelbedrijf (Business Development en Foreign Direct Investment (FDI)) in 2020.

3. Deze bijdrage te dekken uit het budget Beleidskaders en programmabeheer/Bijdragen in projecten versterking economische structuur.
4. Provinciale Staten van het voorgenomen subsidieverleningsbesluit op de hoogte te brengen, met het verzoek uiterlijk in de eerstvolgende vergadering van de Statencommissie of Provinciale Staten eventuele wensen of bedenkingen in te brengen.
5. Dit voornemen om te zetten in een definitieve subsidieverlening nadat Provinciale Staten binnen de gestelde termijn geen dusdanige wensen of bedenkingen inbrengen waardoor van subsidieverlening moet worden afgezien.
6. In te stemmen met de brief aan Provinciale Staten.

Doelstelling uit de begroting

2.2.01 Zorgen voor een goed vestigings- en ondernemersklimaat ook op (sub)regionaal niveau
2.2.05 Versterken Projectontwikkeling en Businessdevelopment

Argumenten

1.1 In het jaarplan staat welke activiteiten de NOM in 2020 wil gaan uitvoeren voor Noord-Nederland.

2.1 Wij willen dat de NOM Business Development- en Acquisitie-activiteiten blijft uitvoeren voor Drenthe.
De activiteiten van de NOM zijn belangrijk voor Drenthe en zorgen voor meer werkgelegenheid, investeringen en innovatie. In 2018 heeft de NOM in Drenthe gezorgd voor drie succesvolle FDI-projecten/acquisities, waar € 31 miljoen investeringen en 110 nieuwe en 370 behouden arbeidsplaatsen uit zijn voortgekomen (Noord-Nederland: negen projecten met € 617 miljoen investeringen en 350 nieuwe arbeidsplaatsen). Op het gebied van Business Development zijn in Drenthe twee projecten met € 2 miljoen investeringen en 12 arbeidsplaatsen tot stand gekomen (Noord-Nederland: 13 BD-projecten met € 6,5 miljoen aan investeringen en 22 arbeidsplaatsen). Voorbeelden van BD-projecten zijn Region of Smart Factories (RoSF), Technologies Added en Chemport (zowel BD- als acquisitiecomponent).

2.2 De provincies Groningen en Friesland geven dezelfde bijdrage en ook het Ministerie van EZK zet zijn jaarlijkse subsidie voort.
Om de noordelijke samenwerking te blijven versterken, is het goed om als Drenthe ook een bijdrage te leveren.

4.1 Volgens artikel 1.3, vierde lid, van de Algemene subsidieverordening (ASV) Drenthe is dit verplicht.
Op grond van artikel 1.3, vierde lid, van de Algemene subsidieverordening (ASV) Drenthe kan uw college pas een besluit nemen over verlening van project- en incidentele prestatiesubsidies vanaf € 150.000,-- nadat Provinciale Staten eventuele wensen en bedenkingen hierover ter kennis van uw college hebben kunnen brengen. Dit is de zogenoemde ‘voorhangprocedure’.

5.1 Zie de toelichting bij argument 4.1.

Tijdsplanning

Niet van toepassing.

Financiën

De bijdrage van € 408.333,33,-- wordt uit de bestaande begroting gedekt. Dit bedrag komt ten laste van het budget Beleidskaders en programmabeheer/Bijdragen in projecten versterking economische structuur voor het begrotingsjaar 2020:

- Programma: 3. Regionale economie en werkgelegenheid: kansen benutten
- Beleidsopgave: 3.2. Drenthe is dé MKB-provincie
- Doelstelling: 3.2.01. Zorgen voor een goed vestigings- en ondernemersklimaat ook op (sub)regionaal niveau,
- Prestatie: 3700501 Beleidskaders en programmabeheer
- Kostensoort: 440275 Bijdragen in projecten versterking economische structuur

Bijlagen

Bijlagen
0. Statenbrief
1. Jaarplan NOM 2020
2. Conceptbeschikking

*Kant*tekeningen

aan Gedeputeerde Staten van Drenthe

Risico's

Niet van toepassing.

Kanttekeningen vanuit de organisatie

Niet van toepassing.

Tekst openbare besluitenlijst

Onderwerp: Bijdrage activiteiten NOM 2020

Gedeputeerde Staten zijn voornemens om de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij € 408.333,33 subsidie te verlenen voor haar activiteiten op het gebied van Business Development en Acquisitie voor 2020. Provinciale Staten worden in de gelegenheid gesteld hierover wensen of bedenkingen in te brengen.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

7 - 9

Concept (ID 310116)

To: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 12/10/2019 11:49:28 AM
Subject: RE: Nog één vraag over beschikking NOM
Received: Tue 12/10/2019 11:49:29 AM

Hoi 5.1.2e,
Ja, dat mag er inderdaad nog uit omdat het ritme nog niet bekend is. Is afhankelijk van datum PS, dus de bedoeling is dat dat algemeen wordt gehouden. Het wordt dan achteraf samen met financiën nader ingevuld.
Groet,

5.1.2e
Team Subsidies en Inkoop | Postbus 122, 9400 AC | Assen
T (0592) 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl
Bezoekadres Provinciehuis: Westerbrink 1 te Assen

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 10 december 2019 11:37
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Nog één vraag over beschikking NOM
Hoi 5.1.2e,
In de beschikking staat het volgende:
*Wij hebben besloten u een voorschot te verstrekken van € 306.250,00, zijnde 25% van de verleende subsidie. Dit voorschot maken wij **volgens onderstaand ritme** over op IBAN 5.1.5 onder vermelding van het kenmerk van deze brief. Het resterende deel, een bedrag van € 918.750,00, maken wij evenredig verdeeld over de maanden van 2020 aan u over.*
We noemen echter geen 'onderstaand' ritme. Zal ik dat maar weghalen in de brief?
Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
0592 – 5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 16

Reeds openbaar:
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Financien-Cultuur-Bestuur-en-Economie-FCBE-1/2020/22-januari/09:00/FCBE220120-C2-Subs-activiteiten-NOM-2020-COMPL.pdf, p. 4-19)

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 3

Reeds openbaar:
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Financien-Cultuur-Bestuur-en-Economie-FCBE-1/2020/22-januari/09:00/FCBE220120-C2-Subs-activiteiten-NOM-2020-COMPL.pdf, p. 1-3)

To: [redacted]@nom.nl]
Cc: [redacted]@nom.nl]; [redacted]@nl.ey.com]; [redacted]@fryslan.frl[redacted]@fryslan.frl]; [redacted]@provinciegroningen.nl[redacted]@provinciegroningen.nl]; [redacted] Prov. Groningen[redacted]@provinciegroningen.nl]; [redacted]@drenthe.nl]; [redacted] ([redacted]@nl.ey.com)'[redacted]@nl.ey.com]; [redacted][redacted]@provinciegroningen.nl]; [redacted]@fryslan.frl' ([redacted]@fryslan.frl)[redacted]@fryslan.frl]
From: [redacted]
Sent: Tue 12/17/2019 12:46:17 PM
Subject: RE: Vraagstelling aan Accon AVM inzake NOM
Received: Tue 12/17/2019 12:42:00 PM

Goedemiddag [redacted],
Na afstemming met EY de accountant van de provincies Groningen en Drenthe en de collega's uit Fryslân hebben we voor Accon AVM de volgende reactie/vragen:

De provincies zijn in het kader van het opstellen van de jaarrekening onder meer verantwoordelijk om vast te stellen of het aandelenbelang in de NOM juist is gewaardeerd. Om dit vast te stellen, hebben de provincies de jaarrekening 2019 van de NOM nodig, alsmede een uitsplitsing van de samenstelling van de benaderde marktwaarde zoals toegelicht in de jaarrekening naar categorie (participaties niet vallend onder de garantieregeling met het Rijk en participaties die wel vallen onder de garantieregeling met het Rijk). Deze informatie dient ook per overnamedatum (ultimo 2015) beschikbaar te zijn. Dit is informatie die de NOM aan haar aandeelhouders schriftelijk beschikbaar dient te stellen ten behoeve van het opstellen van de jaarrekening van de aandeelhouders. Op basis van deze informatie kunnen de provincies vervolgens bepalen of sprake is van een bijzondere waardevermindering van het aandelenbelang in de NOM.

Hierbij dient echter wel opgemerkt te worden dat de provincies ook zekerheid dienen te verkrijgen over de juistheid van de door de NOM verstrekte informatie. Accon AVM moet dan ook bevestigen dat de verstrekte informatie over de samenstelling van de benaderde marktwaarde juist is. Deze informatie en documentatie kunnen de provinciale accountants vervolgens ook gebruiken in het kader van de controle van de waardering van de deelnemingen van de provincies in de NOM in de eigen jaarrekeningen.

Dan komt het volgens mij i.i.g. terecht op de volgende vragen:

Wat is het totaal van de EV+ de BMW-minus de boekwaarde per 31 december 2019 van de NOM
Wat is het verschil met de stand van dezelfde berekening per 31 december 2018
Wat is het verschil met de stand van dezelfde berekening ten tijde van de aankoop aandelen NOM door de provincies? En welk deel van een eventueel verlies wordt veroorzaakt door deelneming in Onderneming D, waarvoor de compensatieregeling van toepassing is?

Afhankelijk van de cijfers, kan het zijn dat er nog aanvullende vragen komen. Graag bij het opleveren van de concept jaarrekening NOM deze bovengenoemde waarden melden als ook bij de definitief jaarrekening NOM zoals die wordt aangeleverd voor de AvA NOM. Bovengenoemde (definitief als concept) waarde zowel door Accon AVM laten bevestigen.

Met vriendelijke groet,
[redacted]

provincie Drenthe
[redacted]
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592-[redacted]

Van: [redacted]@nom.nl>
Verzonden: dinsdag 3 december 2019 10:51
Aan: [redacted]@fryslan.frl; [redacted]@provinciegroningen.nl; [redacted]@drenthe.nl>

CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@nom.nl>
Onderwerp: Vraagstelling aan Accon AVM inzake NOM

Goedemorgen Heren,

In april jl. heeft Accon AVM namens jullie accountants, EY en BDO, onderstaande mail ontvangen.
Onderneming D was een heet hangijzer en is dit hoogstwaarschijnlijk ook weer in de jaarrekening over 2019.

Accon AVM heeft afgelopen week aangegeven dat ze soepel zijn omgegaan met de beantwoording van onderstaande vragen, maar een dergelijk verzoek niet opnieuw kunnen honoreren als het niet aan de volgende zaken voldoet:

1. **Correcte indiening**. Er gelden accountantsregels die nageleefd dienen te worden bij indiening van dit soort vragen. Kennelijk voldoet onderstaande mail daar niet aan. EY en BDO zouden deze regels moeten kennen.
2. **Tijdige indiening.** Het afgelopen jaar is er pas halverwege april een mail gestuurd. De kans op een tijdige reactie is het grootst als deze vragen uiterlijk halverwege februari bij Accon AVM bekend zijn.

Het lijkt mij verstandig dit tijdig aan jullie accountants voor te leggen. Mochten ze reeds contact met Accon AVM willen zoeken, dan kan dat het beste via 5.1.2e (5.1.2e @acconavm.nl) of 5.1.2e.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische

verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

From: 5.1.2e <5.1.2e @bdo.nl>
Sent: Wednesday, April 17, 2019 9:06 AM
To: 5.1.2e <5.1.2e @acconavm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @acconavm.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nl.ey.com>; 5.1.2e 5.1.2e @bdo.nl>
Subject: vraagstelling aan Accon AVM inzake NOM

Hallo 5.1.2e

Zoals gisteren besproken is onze vraagstelling inzake de NOM / onderneming D als volgt:

- Kan Accon AVM bevestigen dat de concept jaarrekening van de NOM d.d. 12/4 jl (sluitend op een geconsolideerd resultaat van -2.759, zie bijlage) ook de laatste aan haar bekende jaarrekening is
- Kan Accon AVM aangeven of tav dit concept nog sprake is van (afgestemde cq door de NOM ook onderkende) controleverschillen die nog gaan worden verwerkt
- Kan Accon AVM bevestigen dat - naar de stand van haar controle per dit moment - de in de jaarrekening genoemde BMW van de gehele participatie portefeuille ad EUR 52 mln overeen komt met de haar laatst bekende opstellingen / berekeningen
- Kan Accon AVM aangeven voor welke bedrag Onderneming D volgens de inzichten per dit moment in deze 52 mln is opgenomen
- Kan Accon AVM aangeven welke “openstaande discussiepunten” nog bestaan tav de BWM van de portefeuille als geheel (dus irt tot de 52 mln) en evt. onderneming D specifiek

Ter verduidelijking: in onze bespreking d.d. 28/3 bij de NOM is ons onderstaand lijstje gepresenteerd met een 7-tal zaken die toen nog speelden en impact zouden kunnen hebben op BMW en/of vermogen/resultaat van de NOM ultimo 2018:

	impact BMW	impact resultaat jrk NOM	betreft
1	-5.000	0	mbt onderneming D (ttv de bespreking was de BMW onderneming D met 5 mln verhoogd tov 2017, dit betreft dus feitelijk het eventueel terugnemen daarvan; via de provincie Friesland heb ik begrepen dat dat inmiddels inderdaad gedaan zou zijn?)
2	-15	0	?
3	900	900	mogelijk laten vervallen van een door de NOM getroffen voorziening
4	3.000	3.000	betreffende de mogelijke exit / verkoop van een participatie per 10/4, ik heb begrepen dat deze exit inmiddels verder uitgesteld zou zijn

5	-525	-525	?
6	-1.635	-1.635	?
7	-15.000	0	betreffende een participatie in Oost Groningen die risico's zou lopen tav haar vergunningen, ik heb begrepen dat inmiddels afgezien is van bijstelling van de BMW op dit punt

- De vraag is derhalve: in hoeverre spelen deze zaken nog, en zijn daar eventueel nog andere discussiepunten (bijv. ten aanzien van de waardering van de participaties, maar ook andere posten in de jaarrekening) die tot controleverschillen (kunnen) leiden bijgekomen. Dit met als doel te kunnen inschatten wat de maximale uitslag omlaag/omhoog van de waardering van de aandelen NOM bij de provincie(s) nog zou kunnen zijn, zodat we dat kunnen wegen in onze oordeelsvorming.

Tijdspaden vwb de provincies beginnen zoals besproken (erg) te dringen helaas. Verzoek is derhalve of er snel geschakeld zou kunnen worden ajb?

Vriendelijke groet,

Met vriendelijke groet,

Drs. 5.1.2e RE RA
5.1.2e
Tel: +31 5.1.2e
5.1.2e @bdo.nl

MKB FONDS DRENTHE

Fractie : VVD HLL

Contactpersoon : Johan Moes

Idee

We investeren opnieuw een bedrag in het MKB fonds Drenthe zodat kansrijke MKB bedrijven een sprong vooruit kunnen maken wanneer banken niet willen investeren.

Thema

Het idee past het best bij het volgende thema uit het coalitieakkoord:

- X Stad en platteland
- X Regionale economie en werkgelegenheid
- ❑ Mobiliteit en bereikbaarheid
- ❑ Klimaat en energie
- ❑ Levendig en sociaal
- ❑ … (ander thema)

Omschrijving van het idee

Het MKB Fonds Drenthe bestaat vijf jaar. Het Fonds heeft de afgelopen vijf jaar een duidelijke en positieve invloed gehad op de economie van Drenthe. Er werd door het Fonds meer dan tien miljoen euro geïnvesteerd en co-financiers sloten hier voor 34,5 miljoen euro bij aan. Het gevolg: in vijf jaar tijd meer dan 500 nieuwe arbeidsplaatsen voor Drenthe.

Het Fonds voorziet duidelijk in een behoefte: er zijn veel goede MKB bedrijven met prima ideeën. Sommige plannen van ondernemers zijn voor banken iets te risicovol. In dergelijke situaties komt een ondernemer bij het MKB fonds aan tafel. Om het MKB fonds ook de komende periode te laten werken is wederom een financiële bijdrage van provincie nodig omdat een groot gedeelte van het fonds inmiddels is uitgeleend.

De leningen of investeringen die het MKB Fonds Drenthe doet, variëren tussen tienduizend en anderhalf miljoen euro. Financiering gebeurt meestal in de vorm van een achtergestelde lening en soms door het nemen van een minderheidsbelang.

Begroting 2020

Van: NV NOM
Aan: Provincies Drenthe, Fryslân en Groningen
Datum: 20-12-2019

Hierbij ontvangt u, ter informatie, de begroting 2020 van de N.V. NOM. Het jaarplan met de bijbehorende subsidieverzoek heeft u reeds op 5 december jl. ontvangen.

Vanwege de aanwezige volatiliteit in de resultaten van de afdeling Investeren is ervoor gekozen om 3 scenario's uit te werken (verwacht scenario, optimistisch scenario, pessimistisch scenario).

De diverse scenario’s voor 2020 zien er als volgt uit:

Verwacht scenario 2020

Begroting 2020
(bedragen in EUR)

	2019 Realisatie tm Q3	2019 Begroot	2019 Prognose	2020 Begroot	
Investeren					
Opbrengsten					
Rente- en provisiebaten financieringen					
Rentebaten depositos					
Ontvangen dividenden					1)
Opbrengst commissariaten					
Resultaat verkopen participaties					2)
Beheer Fondsen					
Voorziening voor financiele vaste activa					3)
Subresultaat Investeren					
Kosten					
Personeelskosten					4)
Overige kosten					
Subresultaat kosten Investeren					
Resultaat Investeren					
Ontwikkelen					
Opbrengsten / vergoedingen					
Staat der Nederlanden					5)
Bijdrage Provincies					6)
Additionele financiering AH					
Bijdrage acquisitie Gemeenten					
Opbrengst Detachering					7)
Diensten aan derden					
Subresultaat opbrengsten Ontwikkelen					
Kosten					
Personeelskosten					8)
Personeelskosten Projecten					9)
Overige kosten					
Overige kosten Projecten					
Subresultaat kosten Ontwikkelen					
Resultaat Ontwikkelen					
Resultaat voor belastingen					
Belastingen					
Resultaat na belastingen					10)

5.1.1c

1) Inschatting dividend conform 2019
2) €5.1.1c miljoen aan opbrengsten op verkopen participaties, conform begroting 2019
3) Verwachte voorzieningenniveau 2020 op €5.1.1c miljoen
4) Personeelskosten inclusief indexering en standaard verhogingen. Exclusief doorbelasting personeelskosten aan het IFNN i.v.m. verwachte beëindiging IFNN

5) Na 4-jaarsperiode weer terug naar €5.1.1c miljoen subsidie
6) Uitgegaan van €5.1.1c aan resterende additionele financiering voor 2020
7) Volledige doorbelasting detachering directeur aan TCNN
8) Hogere Personeelskosten door lagere doorbelasting van personeelskosten binnen BD en Flinc
9) Lagere personeelskosten door pensionering werknemer (intern opgevangen)
10) Totaal resultaat 5.1.1c

Optimistisch scenario 2020

Begroting 2020
(bedragen in EUR)

	2019 Realisatie tm Q3	2019 Begroot	2019 Prognose	2020 Begroot	
Investeren					
Opbrengsten					
Rente- en provisiebaten financieringen					1)
Rentebaten depositos					
Ontvangen dividenden					2)
Opbrengst commissariaten					
Resultaat verkopen participaties					3)
Beheer Fondsen					
Voorziening voor financiele vaste activa					4)
Subresultaat Investeren					
Kosten					
Personeelskosten					
Overige kosten					
Subresultaat kosten Investeren					
Resultaat Investeren					
Ontwikkelen					
Opbrengsten / vergoedingen					
Staat der Nederlanden					
Bijdrage Provincies					
Additionele financiering AH					
Bijdrage acquisitie Gemeenten					
Opbrengst Detachering					
Diensten aan derden					
Subresultaat opbrengsten Ontwikkelen					
Kosten					
Personeelskosten					
Personeelskosten Projecten					
Overige kosten					
Overige kosten Projecten					
Subresultaat kosten Ontwikkelen					
Resultaat Ontwikkelen					
Resultaat voor belastingen					
Belastingen					
Resultaat na belastingen					5)

5.1.1c

1) Hogere rentebaten door meer uitzettingen
2) Hogere dividendopbrengsten participaties
3) Gestegen resultaat op verkopen van participaties
4) Lagere voorzieningenniveau door positieve ontwikkelingen in financieringsportefeuille
5) Totaal resultaat: 5.1.1c

Pessimistisch scenario 2020

Begroting 2020
(bedragen in EUR)

	2019 Realisatie tm Q3	2019 Begroot	2019 Prognose	2020 Begroot	
Investeren					
Opbrengsten					
Rente- en provisiebaten financieringen					1)
Rentebaten depositos					
Ontvangen dividenden					2)
Opbrengst commissariaten					
Resultaat verkopen participaties					3)
Beheer Fondsen					
Voorziening voor financiele vaste activa					4)
Subresultaat Investeren					
Kosten					
Personeelskosten					
Overige kosten					
Subresultaat kosten Investeren					
Resultaat Investeren					
Ontwikkelen					
Opbrengsten / vergoedingen					
Staat der Nederlanden					
Bijdrage Provincies					
Additionele financiering AH					
Bijdrage acquisitie Gemeenten					
Opbrengst Detachering					
Uiensten aan derden					
Subresultaat opbrengsten Ontwikkelen					
Kosten					
Personeelskosten					
Personeelskosten Projecten					
Overige kosten					
Overige kosten Projecten					
Subresultaat kosten Ontwikkelen					
Resultaat Ontwikkelen					
Resultaat voor belastingen					
Belastingen					
Resultaat na belastingen					5)

5.1.1c

1) Lagere rentebaten door faillissementen en/of gedwongen liquidaties
2) Lagere dividendopbrengsten participaties
3) Gedaald resultaat op verkopen van participaties (niveau 2019)
4) Stijging voorzieningenniveau door negatieve ontwikkelingen in financieringsportefeuille
5) Totaal resultaat: 5.1.1c

Begroting kasstroomoverzicht 2020

Het managen van de liquiditeitspositie van de NOM is meer dan in het verleden een aandachtspunt geworden, na de dividenduitkeringen aan de aandeelhouders halverwege én eind 2016. Door de aandeelhouders van de NOM is in het bestuurlijk akkoord van 19 april 2016 vastgelegd dat de aandeelhouders vanuit een volwaardig partnerschap er voor zorgen dat de liquiditeitspositie van NOM toereikend is om op verantwoorde wijze haar taken te kunnen blijven uitoefenen. Als uitgangspunt wordt hierbij de ondergrens van de liquiditeitspositie van de NOM gesteld op € 30 miljoen. Deze ondergrens betreft de beschikbare liquide middelen minus de gecommitteerde uitzettingen en geplande operationele kosten. De NOM treed in contact met de aandeelhouders, zodra deze ondergrens wordt genaderd. In 2019 is onze liquiditeitspositie onder deze grens gekomen en er wordt met de aandeelhouders gesproken en gezocht naar een oplossing.

In 2015 is het IFNN opgericht en uiteindelijk in 2016, middels een lening van € 20 miljoen, door de aandeelhouders van de NOM gefinancierd. De prestaties van het IFNN zijn met regelmaat geëvalueerd en in 2019 is de conclusie getrokken dat de continuering van het IFNN in de huidige opzet geen toekomst heeft. Gedurende 2019 is met de financiers (aandeelhouders NOM) gesproken over de beëindiging van de werkzaamheden binnen het IFNN en een correcte en werkbare verwerking van de resterende lening van € 16 miljoen. De doelgroep van het IFNN ((zeer) vroege fase financiering) zal onderdeel worden van de doelgroep van de afdeling NOM Investeren als geheel. Hoe deze doelgroep met een hoog risicoprofiel ingepast gaat worden, is onderdeel van de nu in ontwikkeling zijnde strategie van de afdeling NOM Investeren.

De huidige gesprekken met de aandeelhouders moeten er toe leiden dat de resterende lening (met verrekening van de BMW van de huidige portefeuille) wordt afgelost en dat deze middelen als kapitaalstorting worden ingebracht in de NOM. Deze kapitaalstorting is, voorlopig, voor een bedrag van € 15 miljoen meegenomen in dit kastroomoverzicht en lost het liquiditeitsprobleem (voorlopig) op. De verwachting is dat deze transactie uiterlijk ultimo kwartaal 1/2020 is gerealiseerd.

Kasstroomoverzicht 2020	
x € 1.000	
Ontvangsten	
Kapitaalstorting Aandeelhouders (IFNN gelden)	
Rente- en provisiebaten	
Aflossingen	
Finance (Exits / Dividenden)	
Beheer Fondsen	
Bijdragen EZ + Provincies	
Overig	
Totaal ontvangsten	
Uitgaven	
Crediteuren	
Finance (Uitzettingen)	
Personeelskosten	
Overig	
Totaal uitgaven	
Subtotaal	
Verwacht saldo liquide middelen (begin 2020)	
Verwacht saldo liquide middelen (eind 2020)	

5.1.1c

To: 5.1.2e [5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e (5.1.2e)'[5.1.2e @minez.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 1/2/2020 11:28:53 AM
Subject: RE: NOM Begroting 2020 Provincies
Received: Thur 1/2/2020 11:29:01 AM

Hoi 5.1.2e,

De vanmorgen ontvangen begroting is de definitieve begroting 2020, goedgekeurd door de RvC van de NOM. Het negatieve resultaat bij Ontwikkelen is inderdaad iets beter uitgekomen.
In de begroting zijn wij trouwens uitgegaan van een additionele financiering van € 1 miljoen over 2019 en dus een resterend bedrag van € 5.1.1c voor 2020. Mocht het resultaat over 2019 gunstiger uitpakken en een lagere additionele financiering noodzakelijk blijken, dan blijft er een grotere verliescompensatie voor 2020 over. Dit heeft uiteraard ook direct invloed op het verwachte resultaat van Ontwikkelen in 2020.

De komende tijd zal duidelijk worden hoeveel er in 2019 benodigd is.

Groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Verzonden: donderdag 2 januari 2020 11:55
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e (5.1.2e)' < 5.1.2e @minez.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
Onderwerp: RE: NOM Begroting 2020 Provincies

Beste allemaal,

Ten eerste wens ik iedereen het allerbeste in 2020.

@5.1.2e hartelijk dank voor het doorsturen van de begroting.
Wat mij opvalt is dat de begroting 2020 (het verwachte scenario) afwijkt van de begroting zoals die ontvangen is op 5 december j.l. ten behoeve van de subsidieaanvraag 2020.
Het uiteindelijke negatieve resultaat van het bedrijf "Ontwikkelen" komt iets beter uit (-/- € 5.1.1c versus -/- € 5.1.1c, waarbij wel in alle kostenposten een mutatie is verwerkt.
De vraag die bij mij opkomt is of de laatste begroting nu de definitieve NOM-begroting 2020 is en dat deze begroting de basis is voor de subsidieaanvraag 2020.

Groet 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: donderdag 2 januari 2020 09:11
Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e , 5.1.2e van < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e (5.1.2e)' < 5.1.2e @minez.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
Onderwerp: FW: NOM Begroting 2020 Provincies

Dag allen,

De beste wensen voor 2020!
Op verzoek van 5.1.2e stuur ik de begroting van de NOM voor 2020 door.

Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: vrijdag 20 december 2019 11:32
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: NOM Begroting 2020 Provincies

Download de bijlagen

Geldig tot: 31-1-2020 11:32:12

Hoi 5.1.2e,

Volgens mij hebben jullie onze volledige begroting voor 2020 nog tegoed. Je vindt hem in de bijlage.
Het format is wellicht iets anders dan voorgaande jaren, maar dat is de kracht van een nieuwe directeur zal ik maar zeggen ☺
Zorg jij voor de verspreiding richting andere Provincies?

Eventuele vragen kunnen naar mij gestuurd worden.

Fijne kerstdagen alvast!

Groet, 5.1.2e

De volgende bestanden zijn via de download link verstuurd:

NOM Begroting 2020 Provincies.pptx

https://secure.nom.nl/8f868552-86fb-455d-bb6a-d38779d5b0cb

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 1/9/2020 9:01:19 AM
Subject: FW: NOM Begroting 2020 Provincies
Received: Thur 1/9/2020 9:01:20 AM

Ik moet hier nog naar kijken, maar stuur het ter info vast door naar je.

Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: woensdag 8 januari 2020 8:52
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @provinciegroningen.nl>
CC: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: RE: NOM Begroting 2020 Provincies

Hallo 5.1.2e en 5.1.2e,

De begroting die we van 5.1.2e hebben ontvangen gaat er expliciet vanuit dat het verlies van de Ontwikkelpoot wordt gedekt door het resultaat van Investeringspoot. Dit is een duidelijk geval van kruissubsidiering daarnaast zitten er een aantal elementen in de opzet van de NOM-begroting waarbij ik mij afvraag of we als eigenaren deze begroting niet moeten bespreken met de NOM. Hoe kijken jullie hier tegenaan?

Groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: donderdag 2 januari 2020 09:11
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e (5.1.2e)' <5.1.2e @minez.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Onderwerp: FW: NOM Begroting 2020 Provincies

Dag allen,

De beste wensen voor 2020!
Op verzoek van 5.1.2e stuur ik de begroting van de NOM voor 2020 door.

Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: vrijdag 20 december 2019 11:32
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: NOM Begroting 2020 Provincies

Download de bijlagen

Geldig tot: 31-1-2020 11:32:12

Powered by AttachingIT

Hoi 5.1.2e,

Volgens mij hebben jullie onze volledige begroting voor 2020 nog tegoed. Je vindt hem in de bijlage.
Het format is wellicht iets anders dan voorgaande jaren, maar dat is de kracht van een nieuwe directeur zal ik maar zeggen ☺

Zorg jij voor de verspreiding richting andere Provincies?

Eventuele vragen kunnen naar mij gestuurd worden.

Fijne kerstdagen alvast!

Groet, 5.1.2e

De volgende bestanden zijn via de download link verstuurd:

NOM Begroting 2020 Provincies.pptx

https://secure.nom.nl/8f868552-86fb-455d-bb6a-d38779d5b0cb

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy
De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês hjir ús Privacyferklearring.

Persoonsgegevens en privacy
De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees hier onze Privacyverklaring.

To: Statengriffie[Statenggriffie@drentsparlement.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]
From: Alie Dekker
Sent: Tue 1/14/2020 2:48:10 PM
Subject: Technische vraag statenstuk 2019-913 agiostorting NOM opheffing IFNN
Received: Tue 1/14/2020 2:48:14 PM

Beste griffie,

Over bovenstaand statenstuk hebben wij de volgende technische vragen:
-wat doet het rijk met de terugbetaalde lening na het opheffen van de IFNN? Gaat het rijk ook een agiostorting doen?
-in de statenstukken van Groningen en Friesland wordt gerept over een agiostorting van in totaal 18,2 miljoen. Dit bedrag kom ik in ons statenstuk niet tegen. Graag uitleg.
-Belangrijke reden voor het verwerven van de aandelen NOM was destijds dat de Staten meer zeggenschap zouden krijgen in waar de NOM in investeert. De motie die destijds werd ingediend riep op om ervoor te zorgen dat de NOM meer gaat investeren in sociale ondernemingen. We willen graag weten wat daarvan terecht gekomen is. Hoeveel is er sinds de verwerving van de aandelen geïnvesteerd in sociale ondernemingen. We ontvangen graag een overzicht.
(We hebben wel een overzicht gevonden op basis van de jaarrekening 2017 waar de NOM en IFNN precies in hebben geïnvesteerd. Daar zitten zover wij in kunnen schatten, op basis van naam en doel, geen sociale ondernemingen bij die na 2016 een lening hebben ontvangen van de NOM of de IFNN)

Met vriendelijke groet,

Alie Dekker
Fractiemedewerker SP Drenthe
5.1.2e

Verzonden vanuit Mail voor Windows 10

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 1/16/2020 7:24:30 AM
Subject: FW: Vervolg Chemport Europe
Received: Thur 1/16/2020 7:25:05 AM
Chemport Europe PvA 2020-2024 final.pdf
Concept Samenwerkingsovereenkomst Chemport v1.3.docx

Hoi 5.1.2e,
Bijgaand de stukken.
Gr.
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: woensdag 15 januari 2020 15:58
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Vervolg Chemport Europe

Beste mensen,
Misschien kunnen jullie je nog het volgende herinneren: eind 2017 heb ik een GS-nota op route gehad die ging over financiering van Chemport. Chemport is een soort van samenwerkingsverband waarin meerdere partijen participeren. O.a. ook de provincies Drenthe en Groningen, die gezamenlijk tevens het leeuwendeel van de financiering voor hun rekening nemen. Daarnaast participeert ook de NOM (over haar rol was toen nog wel enige onduidelijkheid).
We hebben toen intern met diverse personen een uitgebreide discussie gehad over de vraag of het nu inkoop dan wel subsidie was. (O.a. heeft dit ook consequenties voor de vraag of het een GS-nota dan wel Statenbrief moest worden). Uiteindelijke conclusie was dat het inkoop betrof. Uit een mail van 5.1.2e toentertijd:
"Beste mensen, zonet hebben we de nota nog eens doorgenomen, en heb ik contact gehad met 5.1.2e. Daaruit hebben we geconcludeerd dat wij als provincie ook onderdeel zijn van Chemport. Daardoor kan het eigenlijk ook geen subsidie zijn. Je geeft immers geen subsidie aan jezelf….."
Je voelt hem al, de contractperiode is afgelopen en de partijen hebben besloten het traject te willen continueren (waarvoor dus weer financiering benodigd is en een nieuwe samenwerkingsovereenkomst ondertekend moet worden). Het traject over de inhoud van de samenwerkingsovereenkomst heb ik voor de kerst al bewandeld met 5.1.2e Hun opmerkingen heb ik doorgegeven aan de opstellers. Heb zojuist een nieuwe versie ontvangen met de begeleidende tekst dat alle opmerkingen verwerkt zijn. Dat deel van het traject is dus getackeld.
Maar ik wil nu naar GS voor de financiering en daarvoor moet helderheid zijn over de vraag of het inkoop dan wel subsidie betreft. Wat mij betreft is daar nu geen twijfel meer over mogelijk, maar ik wil dat wel graag in een vroeg stadium getackeld hebben. Vandaar deze mail. **Mijn vraag aan jullie: delen jullie deze mening en kan het geheel dus onder de noemer van inkoop weg als een GS-nota (ipv Statenbrief)?**
N.B. 1) Over de rol van de NOM binnen Chemport: deze is nu helder en is 2-ledig. Zij zijn penvoerder en zijn cruciale partij bij de uitvoering. Dus spreken we volgens mij van inbesteding.
N.B. 2) Als bijlagen toegevoegd het PvA en de samenwerkingsovereenkomst
Met vriendelijke groeten,

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e
provincie Drenthe
Westerbrink 1
9400 AC Assen
(+31) 5.1.2e
(5.1.2e

Januari 2020

Verbreden, Versterken en Verbinden

Strategisch plan
2020-2024

Changing
the nature
of chemistry

Woord vooraf

Voor u ligt het strategisch plan **Verbreden, Versterken en Verbinden** van Chemport Europe. Hierin spreken we de ambitie uit om **in 2030** op het gebied van **groene chemie voorloper** te zijn in Europa. Om daar te komen, werken we samen in een triple helix setting. We bestendigen hiermee de ingezette koers van Chemport Europe, waarbij we ons in dit plan richten op het waarom, hoe en wat in de periode **2020-2024**.

In de gesprekken en werksessies die we met alle stakeholders hebben gevoerd met betrekking tot dit nieuwe strategisch plan, bleek dat de huidige koers en voortzetting van deze strategische pijler van het Noorden, breed wordt gedragen.

Inhoudsopgave

1. **Uitgangspositie**
2. **De nieuwe koers op hoofdlijn**
   - 2.1 Een economische kans
   - 2.2 Groei bestendigen door verbreden, verstevigen en verbinden
   - 2.3 De belofte 2020-2024
3. **Het Chemport ecosysteem als vertrekpunt**
   - 3.1 Het ecosysteem: de hoofdrol en het vertrekpunt
   - 3.2 Chemport Europe; een drieledig karakter
4. **Uitvoeringsagenda 2020-2024**
   - 4.0 Verbreden, Versterken en Verbinden
   - 4.1 **Acquisitie** *Verbreden* van de basis door aantrekken nieuwe partijen
   - 4.2 **Business Development** *Versterken* van de concurrentiekracht van bestaande bedrijven in de regio
   - 4.3 **Netwerken** *Verbinden* van partijen in het ecosysteem
   - 4.4 Bijdrage aan de inhoudelijke ambities van Noord-Nederland
5. **Organisatie**
   - 5.1 Inrichtingsmodel
   - 5.2 Kernbezetting
6. **Financiën**
   - 6.1 Begroting
   - 6.2 Bijdrage partners
7. **Planning**

Uitgangspositie

1. Uitgangspositie

De uitdaging

Duurzaamheid en **CO2 reductie** behoren tot de belangrijkste wereldwijde **maatschappelijke uitdagingen** van nu, rekening houdend met een toename van de vraag naar energie en materialen.

Het is van groot belang om de emissies van de chemische industrie tot een minimum te beperken door producten en processen slim te ontwerpen en groene grondstoffen in te zetten; kortom implementatie van **groene chemie**.

Vergroening van de Chemie gaat de komende 10-15 jaar plaatsvinden, **met of zonder ons**.

Sterke positie van Noord-Nederland; Chemport

Onze regionale uitgangspositie is op orde :

- **De ingrediënten zijn aanwezig:** Noord-Nederland is goed gepositioneerd vanuit de triple helix om de benodigde baanbrekende innovaties te realiseren. We hebben R&D, talent, private kennisspelers, mogelijkheden om op te schalen, bestaande productie en tot slot de fysieke ruimte, een gezamenlijke ambitie en de juiste mentaliteit.
- Er zijn stevige **onderlinge verbindingen en samenhang.**
- Er is toegenomen zichtbaarheid binnen en buiten Nederland met een **coherent en onderscheidend verhaal.**
- We hebben een gezamenlijke richting en strategie met **concrete samenwerking** in projecten.

Koers op hoofdlijnen

2.1 Economische kans

Chemport heeft de kans om in 2030 voorloper te zijn op het gebied van **Groene Chemie**.
De noodzakelijke verduurzaming biedt daarbij **grote economische kansen** voor heel Noord-Nederland.
Vanuit Chemport dragen we actief bij aan het:

Creëren van duurzame werkgelegenheid

aantrekken van bedrijven en talent

Verstevigen en uitbouwen van het huidige ecosysteem

vergroten samenhang

2.2 Groei bestendigen | verbreden, verstevigen en verbinden

We kunnen bedrijven en het beste talent binden aan de regio, door toegepaste kennis en innovaties uit het bedrijfsleven, versterkt en verbonden met baanbrekend onderzoek en ondersteund met een goed vestigingsklimaat. Om dit te realiseren, werken we (in samenhang) actief aan **drie pijlers**:

Acquisitie (van buiten)

Het realiseren van (inter-)nationale zichtbaarheid en aantrekkingskracht doen we door vanuit scherpe proposities te zorgen voor pro- en reactieve acquisitie ondersteund door eenduidige en consistente op gerichte communicatie en branding. Dit alles in samenwerking met TopDutch, om bedrijven en het beste talent te binden aan de regio.

Business Development

Op basis van signalen van bedrijven en vanuit de marktvraag, initiëren en faciliteren we business development. We organiseren ontmoetingen binnen de triple helix en verkennen nieuwe mogelijkheden, om concrete projecten en koers gezamenlijk vorm te geven.

Verstevigen ecosysteem

Door het realiseren van samenhang en zichtbaarheid van de (elkaar versterkende) onderdelen van het ecosysteem in combinatie met gerichte lobby en doorontwikkeling van vestigingslocaties ontwikkelen we een sterke uitgangspositie. We trekken zo in zowel kennis, kunde als ruimte (inter)nationaal aandacht.

2.3. De belofte 2020-2024

Vanuit de ambitie en met een actieve aanpak op verbreden, versterken en verbinden kunnen we gezamenlijk een belofte maken om binnen de groene chemie grote stappen te zetten.

KPI's

De belofte in aantallen: (in de regio die directe versterking van de keten genereert)

- 500 directe duurzame arbeidsplaatsen;
- 10 productievestigingen, waarmee 1 miljard aan bedrijfsinvesteringen gegenereerd wordt en 40 hectare grond functioneel bestemd;
- 1 multinational in de regio;

Inhoud

De belofte in aantallen op inhoud

- Erkenning verkrijgen voor Chemport en de individuele clusters als koploper in Nederland en Europa;
- Ontwikkeling van een regionale chemie – innovatie agenda met stevige inbreng van regionale bedrijven (incl. digitalisering);
- Opzetten van een een regionaal vergroenings-/cleantech fonds en operationaliseren in samenwerking met Nederlandse of Europese partijen;
- Samen met bedrijven locatie specifieke wensen m.b.t. CO2 reductie realiseren;
- Bijdrage leveren aan uitvoering van IndustrieAgenda Eemsdelta en Procesindustrie Agenda Drenthe

infrastructuur

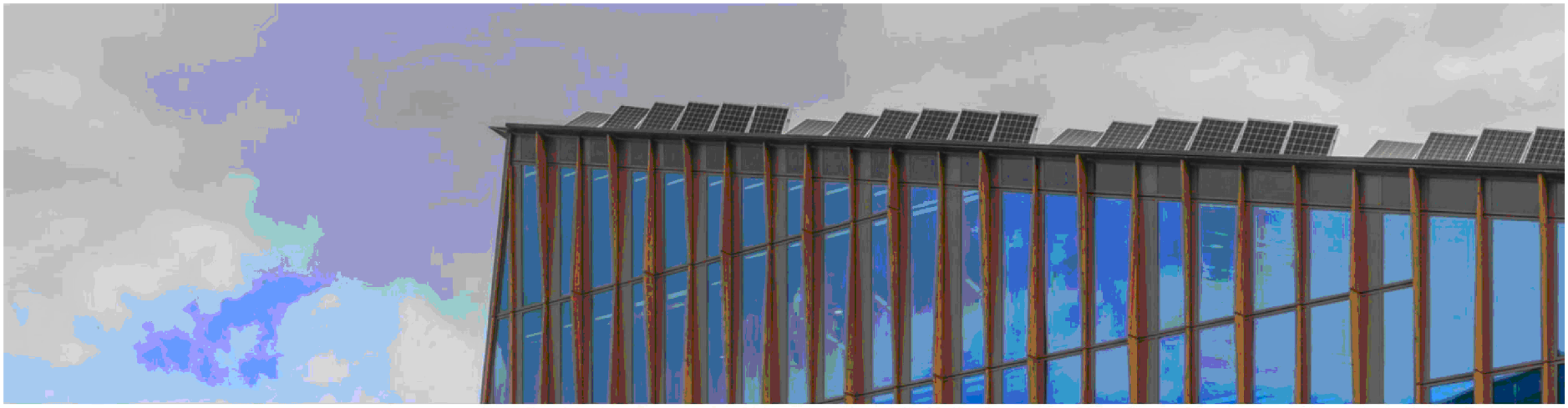
De belofte in aantallen op infrastructuur

- Betere aansluiting op Nederlandse en Europese financieringsinstrumenten realiseren;
- Een inhoudelijke bijdrage leveren aan plannen voor relevante verbindende fysieke infrastructuur.

Clusters

De belofte in aantallen op locaties

Groningen	Delfzijl/ / Eemshaven	Emmen
• **Innolab** Agrifood, **Innolab** Chemie en **Zernike Advanced Processing** zijn gevuld; • Kraamkamer functie voor productieclusters verder ingevuld te hebben.	• Bedrijven helpen de **55% CO2 reductiedoelstelling** te halen; • **Pilot faciliteit** operationeel te hebben als onderdeel van ontwikkelpijplijn; • Fysieke **infrastructuur** aan te laten sluiten op nieuwe chemie (H2 back-bone, industrie water, afvalwaterzuivering).	• Te komen tot een programmatische invulling **Campus** met onder meer studenten, bedrijven en nieuwe toepassingen; • Te zorgen voor eenduidige **propositie** • Uitbouwen positie op gebied van **duurzame kunststoffen.**

Verdieping Ecosysteem

3.1 Het ecosysteem | hoofdrol en vertrekpunt

Het ecosysteem in Noord-Nederland is het vertrekpunt. Wat maakt het ecosysteem? Alle elementen ten behoeve van het versterken van groene chemie binnen de regio. Hierbij hebben we speciale aandacht voor:

De in Europa onderscheidende combinatie van …

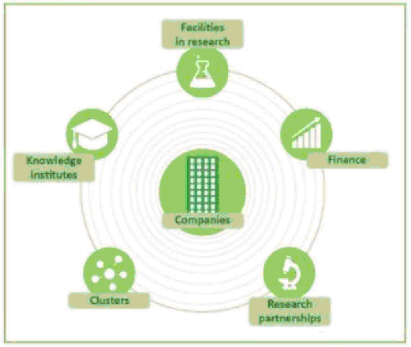
- Productiecluster in **Delfzijl / Eemshaven** gericht op Chemische bouwblokken
- Productiecluster in **Emmen** gericht op Polymeren en Materialen
- Kenniscluster rond **Campus Groningen** met grote vakgroep Chemie maar ook breder
- Het **Achterland** met grondstoffen zoals suikerbieten en kennis van bio-raffinage
- Een **Zeehaven** om grondstoffen te importeren
- De **Noordzee** met een hoge windopbrengst

De partijen en services t.b.v. groene chemie

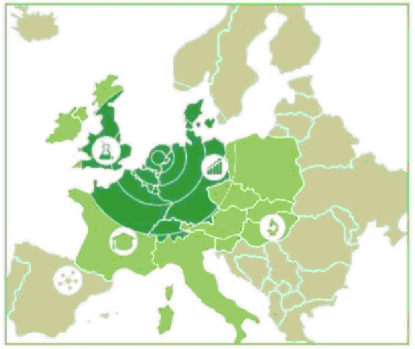
3.2 Chemport Europe | een drieledig karakter

De samenwerkende partijen binnen Chemport staan ten dienste van het ecosysteem. Ze pakken hun rol op vanuit een drieledig karakter; als eenduidig label, gezamenlijke ontwikkelrichting en samenwerkingsverband dat als verbinder en aanjager voor het ecosysteem optreedt. Voor het uitdragen van deze pijlers en de zichtbaarheid gebruiken partners voor chemie gerelateerde events (zelfgeorganiseerd of gesubsidieerd) het Chemport label.

Label voor het ecosysteem

Een eenduidig en consistent label dat lading geeft aan het gebied en kapstok is voor groene chemie ontwikkelingen. Partijen binnen de regio zijn 'part of Chemport' en kunnen het **merk inzetten** om gezamenlijke maar ook eigen organisatie doelen te ondersteunen.

Gezamenlijke ontwikkelrichting

Een **koers** voor Noord-Nederland met een gezamenlijk beeld van wat er aan **ontwikkeling** nodig is.

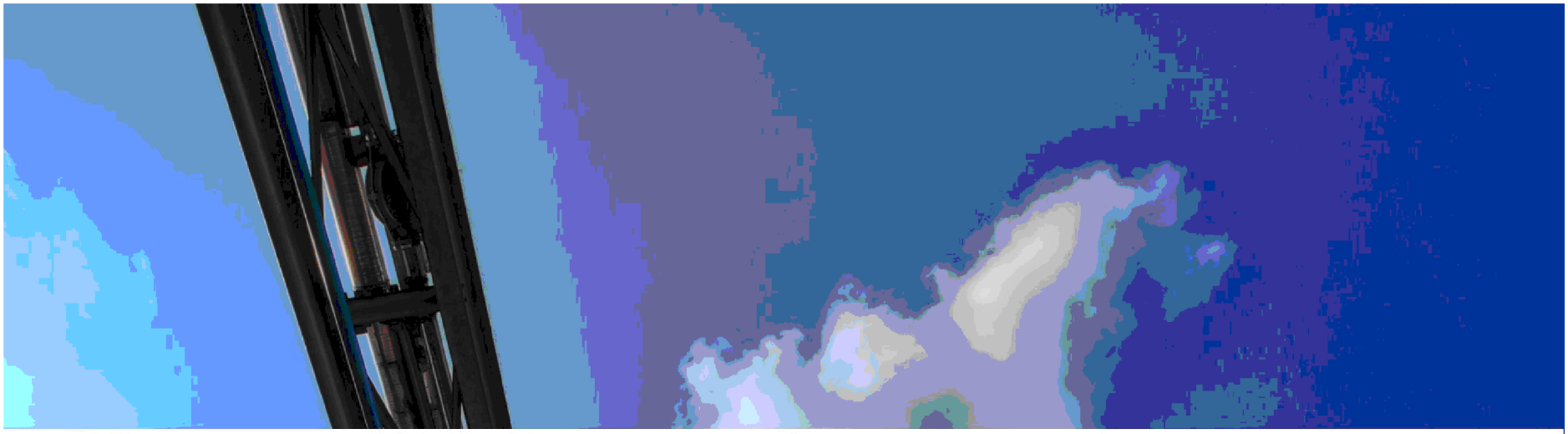
Op basis van inhoudelijke proposities en agenda's van de triple helix partijen die zich vanuit Noord-Nederland inzetten voor 'Changing the nature of Chemistry'

(Pro)actief samenwerkingsverband

Het Chemport team opereert als **verbinder** en **aanjager** in een onafhankelijke, betrokken, flexibele rol. Zij heeft een dienende rol naar de groene chemie community.

Formele partners 1e periode: Groningen Seaports, Emmtec services, Campus Groningen, Hanzehogeschool Groningen, RUG, NHL-Stenden, Provincies Drenthe en Groningen, Gemeente Emmen, Gemeenten Het Hogeland en Delfzijl, NOM en EBG.

Uitvoeringsagenda 2020-2024

4.0 Verbreden, Versterken en Verbinden

Chemport gaat in de periode 2020-2024 aan de slag met acquisitie, business development en het versterken van het ecosysteem. Hiermee verbinden we partijen in het ecosysteem, versterken we de concurrentiekracht van bestaande bedrijven en zullen we de regio verbreden door het aantrekken van nieuwe partijen die directe versterking van de Groene Chemie keten in zich hebben.

Verbreden

Acquisitie (van buiten)

We verbreden de basis en daarmee het succes van de regio, door nieuwe partijen aan te trekken die directe versterking van de keten in zich hebben.

Het realiseren van **internationale zichtbaarheid en aantrekkings-kracht** doen we door **vanuit scherpe proposities** te zorgen voor **pro- en reactieve acquisitie** ondersteund door een consistente op acquisitie gerichte **communicatie en branding.** In samenwerking met Top Dutch, om **bedrijven en het beste talent** te **binden aan de regio**.

Versterken

Business Development

We versterken de regio en de concurrentiekracht van bestaande bedrijven door actieve en gezamenlijke Business Development.

Op basis van signalen van bedrijven en vanuit de **marktvraag**, **initiëren en faciliteren** we business development. **We organiseren ontmoetingen** binnen de triple helix en **verkennen nieuwe mogelijkheden**, om **concrete projecten en koers gezamenlijk vorm te geven**.

Verbinden

Verstevigen ecosysteem

We verbinden de partijen in het ecosysteem, met meer onderling vertrouwen, samenwerking, afstemming en focus in koers als resultaat.

Het realiseren van **samenhang en zichtbaarheid** van de (elkaar versterkende) onderdelen van het ecosysteem in combinatie met **gerichte lobby** en **doorontwikkeling van vestigingslocaties** maakt de uitgangspositie die we hebben in zowel kennis, kunde als ruimte **een sterkte die (inter)nationaal niet ongezien kan blijven.**

4.1 Acquisitie | Verbreden van de basis

Wat moeten we doen?	Hoe gaan we dat doen? (o.a.)
Aanscherpen (deel) proposities	Gezamenlijke en continue (up to date) dossiervorming per (deel) propositie;
	Actieve afstemming met de industrie voor de gewenste diepgang, volledigheid en details;
	Specifieke focus en nadere uitwerking van het profiel van Emmtec;
Reactieve acquisitie Adequaat reageren op vragen	Het continueren van de huidige Chemport acquisitie samenwerking GSP / NOM;
	Het uitbouwen en institutionaliseren van het acquisitieteam Campus Groningen;
	Nadere verdieping van de samenwerking NOM en gemeente Emmen;
Pro-actieve acquisitie op basis van ontwikkelde deel proposities	Op basis van de (deel) proposities ontwikkelen we gezamenlijk long lists waaruit een shortlist wordt gedestilleerd om (pro)actief en met gedetailleerde informatie te benaderen;
	Vanuit de opgestelde proposities zal geëxperimenteerd worden met 'mini-campagnes';
Eenduidige en consistente op acquisitie gerichte **communicatie en branding**	Door een hechtere samerwerking het Chemport label meer laten leven bij partners. Door consequent en consistent gebruik zal de kracht van het geheel meer zichtbaar worden;
	In de breedte bundelen en afstemmen van inhoud en waardevolle content van de partners in de regio;
	Het profiel van Emmtec verder uitwerken ten behoeve van een sterke profilering;
	Regelmatig communiceren om binnen en buiten de regio top of mind te zijn;
	Inzet TopDutch als versterking van de internationale zichtbaarheid en interesse opbouw;
	Ten behoeve van communicatie nog slimmer en frequenter intappen op elkaars netwerk en kanalen, daarbij is een actieve rol van partners nodig;
	Het beleggen van de rol van 'lead-communicator', die tevens aanjager is van het consistente label, bij één partij uitgevoerd door een dedicated 'communication officer';

Acquistie: Verbreden van de basis

Hoe suiker de regio in beweging zet.

Chemport richt zich op;
- Het verstevigen en uitbouwen van de regionale grondstofpositie met projecten als DAWN Technology en Sugar4Fermentation

- Op het vergroten van in de regio gerealiseerde toegevoegde waarde op dit gebied. **Door onze gezamenlijke propositie pogen we de productie van intermediate chemicals naar de regio te halen.**

Fermentatie is hierbij een belangrijke technologie. Daarnaast wordt in samenspraak met bedrijven en kennisinstellingen gekeken naar het richten van research en het ontwikkelen van nieuwe business zoals bijvoorbeeld HMF. HMF kan geproduceerd worden uit verschillende suikers waardoor een veelzijdig tussenproduct gemaakt wordt. Hiermee kunnen andere nuttige verbindingen worden gemaakt zoals potentiële vervangers van uit aardolie afgeleide stoffen.

Polymeren van de toekomst uit Noord Nederland

Duurzame en circulaire polymeren vinden alleen hun weg naar de markt als er toepassingen zijn. In Emmen kan deze koppeling worden gemaakt. Chemport zet zich in op het positioneren van Campus Emmen die zich gaat richten op ontwikkel- maar met name ook toepassingslocatie voor nieuwe en gerecyclede polyesters en polyamiden. Dit vanzelfsprekend samen met de regio (waaronder SPIC, de WUR, de RUG en het NTCP) waarbij ook landelijke aansluiting wordt gezocht.
Deze duurzame en circulaire polymeren vormen een sterke basis voor acquisitie van (chemische) recycle partijen.

EpiChloorHydrine (ECH) in Delfzijl

ECH is een molecuul dat goed in Delfzijl geproduceerd zou kúnnen worden voor de Europese markt. **Zichtbaarheid bij bestaande producenten wordt gezocht, zodat -wanneer marktomstandigheden draaien- we goed in beeld zijn als landingsplek.**

Ter illustratie

5.1.2e

4.2 Business Development | Versterken bestaand bedrijfsleven

Wat moeten we doen?	Hoe gaan we dat doen (o.a.)?
Initieren en faciliteren van Business Development op basis van signalen van bedrijven	Door bedrijfsbezoeken, roadshows door de regio en 1 op 1 contacten halen we ideeën op en verkennen we deze nader ten behoeve van business development; Op sterke deelonderwerpen leggen we actief verbinding tussen de verschillende partijen uit het ecosysteem.
Organiseren ontmoetingen	Rondom sterke proposities van de regio, of op thema's waar de wereld niet om heen kan / naar toe beweegt, organiseren we ontmoetingen in diverse vormen (bijvoorbeeld rondom het thema digitalisering).
Nieuwe mogelijkheden verkennen	In samenwerking met bedrijven en kennisinstellingen uit het ecosysteem starten we explorerende studies om door te bouwen aan onze positie als "groene chemie" voorloper. Beschikbaarheid van talent met de juiste vaardigheden is hierbij de sleutelfactor. De procesindustrie en de kennisinstellingen moeten hier gezamenlijk concrete stappen in zetten.

CHEMPORT EUROPE

Business Development: Versterken bestaand bedrijfsleven

Elektrochemie en waterstof als motor

Een van de grote uitdagingen waar we voor staan is het gelijktijdig ontwikkelen van vraag en aanbod in combinatie met een verbindende infrastructuur. **Ter versterking van het bestaande bedrijfsleven wordt momenteel gekeken naar het realiseren van een pilot voor een 'gelijkstroom netwerk'.**

Hierbij past de gerichte acquisitie van een groot elektrolyse project in combinatie met gegarandeerde **afzet van waterstof in de chemie.** Daarnaast levert dit input voor de lobby voor grootschalige (4-6 GW) opwekking op zee.

Doorontwikkelen van biodegradables (PHAs)

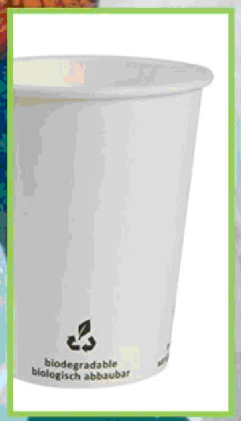
Poly-Hydroxy-Alkanoaten (PHAs) is de verzamelnaam van een groep afbreekbare bio polymeren met grote belofte maar nog met weinig toepassingen. **Samen met een aantal bedrijven wordt gewerkt aan nieuwe toepassingen. We kijken voor de versterking van onze regio ook naar Duitsland, waarmee Fraunhofer een logische technologiepartner in de versterkende ontwikkeling is.**

Naast de te ontwikkelen individuele applicaties is het gezamenlijk ontwikkeldoel het naar de regio halen van een productiefaciliteit.

Lignine in asfalt

Een van de productstromen bij de raffinage van hout is lignine. Lignine is in te zetten als vervanger van bitumen in asfalt. Met regionale partners o.a. uit de wegenbouw wordt gekeken hoe dit technisch en economisch kan. **Het resultaat wat we hier mee beogen is enerzijds vergroening van de wegenbouw, anderzijds versterking van de regionale 'raffinage business case'.**

Ter illustratie

4.3 Verbinden ecosysteem | Verbinden van partijen binnen het ecosysteem

Wat moeten we doen?	Hoe gaan we dat doen (o.a.)?
Vergroten samenhang agenda's en **Versterken samenwerking partijen (triple helix)**	Door het op reguliere basis uitwisselen van informatie vergroten we de samenhang tussen de agenda's en koers van de partijen; Industrie Agenda Eemsdelta, Procesindustrieagenda Drenthe, Innovatie agenda Noord Nederland
	We zoeken inhoudelijke afstemming bij door de partners georganiseerde events om op de hoogte te blijven van wat leeft en speelt en waar relevant ook hier een aanjaag of verbindende rol te kunnen spelen.
	Bijdrage leveren vanuit de inhoud aan Noordelijke Chemie Innovatie agenda. Faciliteren van de uitwisseling tussen de kennisinstellingen en bedrijfsleven
Gerichte lobby op onderdelen	Waar mogelijk nodigen we breed de triple helix partijen uit om input te leveren voor of aan te haken bij bestaande lobby;
Cluster / Locatie / Campus ontwikkeling	Met behulpt van betrokken stakeholders zette we in op het ondersteunen van de ontwikkelingen in Emmen;
	We haken aan bij de (door)ontwikkelingen van Campus Groningen;
	We dragen bij aan de realisatie Chemport Innovation Centre
Vergroten zichtbaarheid onderdelen en samenhang	Actieve afstemming met de partijen uit het ecosysteem t.b.v. voor de gewenste diepgang, volledigheid en details in de content. In de breedte bundelen, afstemmen en presenteren van inhoud en waardevolle content van de partners in de regio.

CHEMPORT EUROPE

Versterken ecosysteem: verbinden van partijen binnen het ecosysteem

Chemie Innovatiediner

In 2019 zal voor het eerst een Chemport jaardiner worden georganiseerd. Doel is om bedrijven uit de verschillende clusters met elkaar **in contact** te brengen

'Smart Industry Assessment' voor de procesindustrie

Met een aantal voorlopers uit de procesindustrie wordt gekeken in hoeverre het voor de maakindustrie ontwikkelde 'maturity assessment' in deze vorm bruikbaar is voor de procesindustrie.

Procesindustrie agenda Drenthe

In gesprek met een twintigtal kapitaal en energie intensieve bedrijven met vestigingen in Drenthe, is gewerkt aan **een gezamenlijke agenda**. Deze agenda vormt de basis voor verdere samenwerking op onderwerpen met andere bedrijven uit het ecosysteem en binnen de triple helix.

Industry Campus Emmen

In Emmen zijn de eerste stappen om te komen tot een "Industry Campus". Dit is een waardevolle aanvulling op het ecosysteem en biedt allerlei **kansen mogelijkheden om partijen te verbinden**. Aansluiting maken met een gezamenlijke Noordelijke Chemie Innovatie Agenda en individuele kennisinstellingen.

Ter illustratie

4.4 Bijdrage aan inhoudelijke noordelijke ambities

Vanuit de drie uitvoeringslijnen - **verbreden, versterken en verbinden** - dragen we actief bij aan de regionale, provinciale en gemeentelijke doelen op inhoud en locatie.

Thema's	Ambities Chemport Partners	Chemport draagt bij aan door
Nationaal Programma Groningen	Investeringen in kansrijke sectoren, vestiging van bedrijven, internationalisering, banen, trots op industrie, klimaatbestendige bedrijvigheid .	Acquisitie van bedrijven, communicatie rond sprekende voorbeelden
RIS-3	Behoud van werkgelegenheid en creatie van nieuwe duurzame (groene) werkgelegenheid.	Acquisitie en business development
Industrieagenda Eemsdelta	CO2 reductie van 55% in 2030 en CO2 negatief in 2050.	Business Development, verbinden partijen, project ondersteuning
Energie en grondstof transitie	In 2050 is Noord Nederland energie neutraal. Transitie naar groene grondstoffen incl. H2.	Nieuwe slimme productieprocessen, energie-innovatie, infrastructuur
Procesindustrieagenda Drenthe	Productie van hoogwaardige producten met een positief economisch en ecologisch effect op de samenleving.	Samenwerking, triple helix verbindingen
Circulaire economie	In 2050 bestaat afval niet meer in Noord Nederland, grondstoffen blijven hun waarde behouden.	Verbinden van ketens, slimme samenwerkingen, business development
Leefklimaat / leefbaarheid	Unieke combinatie van kennis en ruimte, stedelijk en groen optimaal benutten. Aantrekkelijke plek voor (inter-)nationale bedrijven en talent om te vestigen; R&D o.a. op de Campus Groningen, productie in de regio. Ontwikkelen Campus Emmen.	Duidelijk profiel en proposities, sprekende voorbeelden
Ondernemerschap, innovatie en digitalisering	Toekomst bestendig bedrijfsleven, goed investeringsklimaat, goede startersomgeving, cross-overs, innovatie.	Verbinden partijen, ontwikkeling innovatie infrastructuur

Samen verder

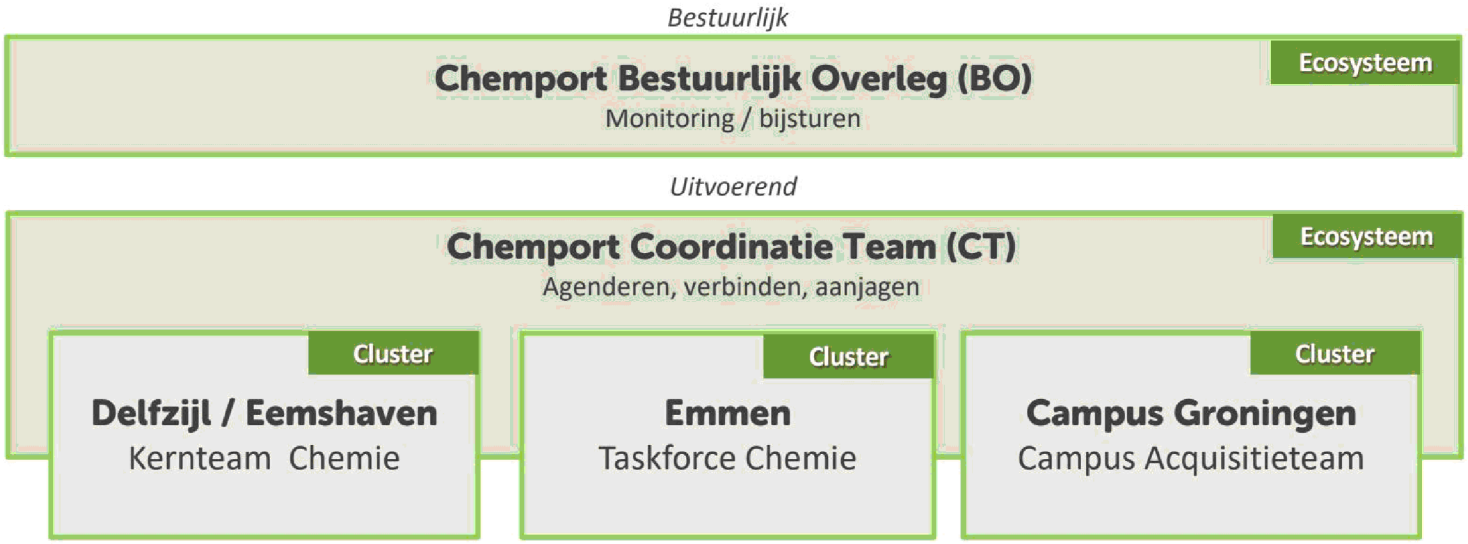

5. Organisatie

5.1 Inrichtingsmodel

Chemport heeft een inrichtingsmodel met enerzijds een regionale focus (op het hele **ecosysteem**) en daarnaast haar focus op de locaties (**clusters**). Op de locaties brengen de op elkaar betrokken partijen zaken tot stand.

Ten behoeve van de **borging en duurzame commitment** van de stakeholders wordt het model dat in Delfzijl/Eemshaven is ontstaan als voorbeeld gebruikt voor de clusters Emmen en Groningen. **Afstemming en lokale inbedding** zijn hierbij sleutelwoorden, daar we dubbelingen willen voorkomen. De **binding met bedrijven** wordt eveneens de komende periode uitgebouwd door onder andere het aanhaken bij de industrietafel Noord Nederland; waarbij deze tafel ook gebruikt kan worden als klankbord, inputkanaal en koppeling naar bedrijven.

5. Organisatie

5.2 Kernbezetting

Het Chemport management acteert vanuit een dienende rol naar de groene chemie community;
zij verbindt en jaagt ontwikkelingen aan en ondersteunt dit met het merk Chemport.

- Vanuit een onafhankelijk, betrokken, flexibele rol stelt het Chemport team zich op als **verbinder** en **aanjager**.
- Voor wat betreft het merk Chemport en de doorontwikkeling hiervan pakt ze de rol als **lead-communicator.** De invulling hangt af van de besluitvorming rond het werkprogramma van de NOM.
- Continuering samenwerkingsverband met huidige partners. Als vertegenwoordiger van bedrijven is SBE toegevoegd. Rol EBG wordt niet voortgezet.
- Partijen investeren in uren om gezamenlijke en eigen doelstellingen te bereiken. Deze inzet is geformaliseerd in een samenwerkingsovereenkomst.

Invulling	Inspanning	Aangejaagd door	Rol
Communicatie	0,7 fte	NOM	Communiceren
Programma management	0,8 fte	Provincie Groningen / Provincie Drenthe	Agenderen, aanjagen, verbinden
Programma management	0,8 fte	NOM	Agenderen, aanjagen, verbinden
Chemport Coördinatie Team (CT)	PM	Campus Groningen, Groningen Seaport, Gemeente Emmen, Kennisinstelllingen (vertegenwoordigd door BERNN), NOM	Coordineren, verbinden
Cluster teams	PM	Clusters- en project specifiek (verder uit te bouwen)	Projectcoordinatie, realisatie, uitvoering

6. Financiën

6.1 Jaarbegroting

Wat	Toelichting	€ x 1.000
Content productie	Tekst & beeld. Inhoudelijk gericht op professionals	50
Website onderhoud en uitbouw	Content en hosting	10
Media inkoop	(inter) nationaal, on- & offline	30
Beurzen en events	Stand & beurskosten	50
Bijeenkomsten	Organiseren ontmoetingen	20
Gerichte marketing / acquistie	Gerichte acquistie rond inhoudelijke thema's incl. conceptontwikkeling	70
Acquistie ondersteunend onderzoek	Onderzoek, feasibility studies, ondersteuning BC's	90
Div. Onvoorzien		20
Totaal		**340**

- Partijen dragen kosten voor eigen uren, toegang, tickets etc.
- Algemene campagnes waar passend via TopDutch
- In de kosten is alleen rekening gehouden met de organisatie of financiering van het Chemport jaardiner en de jaarlijkse voetbalwedstrijd Groningen – Emmen / Emmen – Groningen.

6. Financiën

6.2 Bijdrage partners

De jaarlijkse out-of-pocket kosten worden door de partners gezamenlijk gedragen.
Partijen leveren op basis van hun eigen en de gezamenlijke doelstellingen een in-kind bedrage.

Jaarlijkse bijdrage partners	€ x 1.000
Provincie Drenthe	110
Provincie Groningen	110
Groningen Seaports	5.1.1c
Gemeente Delfzijl	10
Gemeente Het Hogeland	10
Gemeente Emmen	10
Emmtec Services	5.1.1c
NHL Stenden	
Rijksuniversiteit Groningen	10
Hanzehogeschool Groningen	5.1.1c
SBE	-
NOM	-
Campus Groningen	-
Totaal per jaar	340

7. Stappen naar Plan van Aanpak 2020

Samen op naar 2020-2024

✓	Jan 2019	Ophalen akkoord op uitgangspunten en verbreden scope
✓	April 2019	Stakeholders bijeenkomst vervolgplan 2020-2024 (samenvatting in bijlage)
✓	Juni 2019	Vaststelling basis voor uitvoeringsplan (doelen, activiteiten, rol)
✓	Okt 2019	Presenteren eerste uitwerking uitvoeringsplan Chemport Europe 2020-2024
✓	Okt 2019	Spiegelen concrete ambities van partners t.b.v. totaalvisie
✓	Okt 2019	Bestuurlijke input ophalen en bijsturen
✓	Nov 2019	Vaststellen uitvoeringsplan Chemport Europe 2020-2024
✓	Nov 2019	Innovatiediner Groene Chemie, aftrap nieuwe periode
•	Jan 2020	Samenwerkingsovereenkomst + formeel akkoord op start 1 januari 2020
•	Jan 2020	Start 'Chemport 2.0'; **Verbreden, Versterken en Verbinden**

We share the same ambition

EMMTEC services

Hanzehogeschool Groningen
University of Applied Sciences

Gemeente Delfzijl

GRONINGEN SEAPORTS

Gemeente Emmen

GETEC

NHL STENDEN hogeschool

NOM

gemeente Het Hogeland

provincie Drenthe

provincie groningen

rijksuniversiteit groningen

CAMPUS GRONINGEN

Changing
the nature
of chemistry

Chemport Europe
Samenwerkingsovereenkomst

Partijen,

- N.V. NOM, gevestigd op Paterswoldseweg 810, Groningen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw 5.1.2e 5.1.2e .
- N.V. Groningen Seaports (GSP) gevestigd op de Handelskade-Oost 1, Delfzijl hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer 5.1.2e 5.1.2e .
- EMMTEC Services, gevestigd op de 1e Bokslootweg 17, Emmen hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer 5.1.2e 5.1.2e .
- Campus Groningen Management B.V., gevestigd op de L.J. Zielstraweg 2, Groningen hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer 5.1.2e 5.1.2e .
- Gemeente Emmen, gevestigd op Raadhuisplein 1, Emmen hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer Guido Rink.
- Gemeente Delfzijl gevestigd op het Johan van den Kornputplein 10, Delfzijl hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer Hans Ronde.
- Gemeente het Hogeland, gevestigd op de Hoofdstraat-West 1, Uithuizen hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer Eltjo Dijkhuis.
- Provincie Drenthe gevestigd op de Westerbrink 1, Assen hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer Henk Brink.
- Provincie Groningen gevestigd op de Sint Jansstraat 4, Groningen hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw Nienke Homan.
- Samenwerkende Bedrijven Eemsdelta gevestigd op de Duurswoldlaan 2 in Farmsum hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heren 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e Partijen samenwerkend in BERRN;
- NHL -Stenden Hogeschool gevestigd op de Rengerslaan 8, Leeuwarden hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw 5.1.2e 5.1.2e .
- Hanzehogeschool Groningen gevestigd op het Zernikeplein 7, Groningen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer 5.1.2e 5.1.2e
- Rijksuniversiteit Groningen (RUG) gevestigd op de Oude Boteringestraat 44 in Groningen, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer Jouke de Vries.

Hierna te noemen "partijen",

Overwegende dat;

- Partijen het voornemen hebben om gezamenlijk het Chemport Europe Plan van Aanpak 2020 -2024 dd 01-01-2020, hierna te noemen "PvA", uit te voeren
- N.V. NOM zal optreden als "Penvoerder"
- Partijen door het aangaan van deze overeenkomst afspraken maken over de samenwerking en de voorwaarden waaronder deze zal plaatsvinden
- De uitwerking van de doelstellingen, de geplande werkwijze, activiteiten, resultaten en financiën van het project is vormgegeven middels het genoemde PvA
- Partijen dragen er voor zorg dat bij de besteding van de middelen geen sprake is van ongeoorloofde staatssteun. Partijen dragen zelf verantwoordelijkheid voor controle en naleving van dit uitgangspunt.
- Iedere partij verantwoordelijk is voor het informeren en daadwerkelijk betrekken van de 'achterban' waar ze voor staan:
    - GSP en SBE namens het Chemie- en Energie Cluster Eemsdelta en de daar gevestigde bedrijven
    - EMMTEC Services en de gemeente Emmen namens het Chemiecluster in Emmen en de daar gevestigde bedrijven
    - Campus Groningen namens de op de Campus Groningen gevestigde bedrijven en instellingen
    - De NOM namens bedrijven in de regio die niet direct vertegenwoordigd of aangesproken worden door bovenstaande partijen

Komen overeen dat:

1. Doelstelling van de samenwerking
   Het doel van de samenwerking is het realiseren van de doelstellingen, zoals verwoord in het PvA, dat daarmee onderdeel uitmaakt van deze overeenkomst.
   Ter realisatie van deze doelstelling zullen deze partijen in-kind en/of in-cash bijdragen zoals opgenomen in het PvA. Daarbij zijn de Partijen gezamenlijk verantwoordelijk voor het behalen van de inhoudelijke doelstellingen.

2. Wijze van samenwerking
   Partijen zijn gehouden naar beste vermogen en op basis van de in deze overeenkomst overeengekomen rechten, plichten en verantwoordelijkheden bij te dragen aan de uitvoering van het PvA.

   De partijen vervullen een actieve rol in de diverse overleggen die in het kader van het project worden gevoerd en stemmen waar nodig onderling de werkzaamheden af.

   De coördinatie van de uitvoering van het PvA en van de communicatie rond Chemport Europe ligt bij het Chemport Coördinatie Team (CT). Naast een programma manager bestaat het CT uit vertegenwoordigers van de NOM, GSP, Campus Groningen, één van de BERNN partners en de gemeente Emmen.
   - Genoemde partijen bepalen zelf welke medewerker(s) de diensten in het kader van het project uitvoert
   - Bij het niet goed functioneren van een deelnemer van een partij dient deze partij een andere medewerker voor te dragen
   - De partijen vervullen een actieve rol in het CT en stemmen onderling de werkzaamheden af
   - Deelnemers in het CT zijn verantwoordelijk voor het betrekken en informeren van hun achterban
   - Partijen kunnen besluiten de samenstelling van het CT te wijzigen en/of gebruik te maken van inzet van derden om het CT te versterken.

3. Rollen

   3.1 Het Bestuurlijk Overleg Chemport Europe (BO) geeft richting en bewaakt de voortgang
   - In het BO zijn de partijen allen vertegenwoordigd door een bestuurder, dan wel door een plaatsvervanger.

- Het BO Chemport Europe, zal toezien op de naleving van de afspraken die voortkomen uit deze samenwerkingsovereenkomst en zo nodig de partij (en die in gebreke blij(ft)(ven) daarop aanspreken.
- Het BO zal tenminste tweemaal per jaar vergaderen over de voortgang, zowel inhoudelijk als financieel.

3.2 N.V. NOM zal optreden als penvoerder
- De penvoerder zal zorgen voor de benodigde financiële rapportages en de administratieve afhandeling daarvan en is financieel eindverantwoordelijk;
- Alle (formele) communicatie over de financiën met financiers loopt via N.V. NOM;
- Partijen leveren op verzoek van de penvoerder tijdig alle gewenste informatie die de penvoerder noodzakelijk acht voor het juist informeren van de financiers en de partijen betrokken bij Chemport Europe;
- Partijen werken mee als de penvoerder onderbouwende informatie wenst om de project administratie te voeren, zoals (niet uitputtend) bijvoorbeeld facturen, betaalbewijzen, aanbestedingsdossiers. Partijen leven daarbij richtlijnen en verplichtingen na die financiers aan toekenning van een bijdrage kunnen verbinden.

3.3 N.V. NOM zal de lead nemen bij het uitvoeren en coördineren van activiteiten rond Communicatie.
- Doel is het verder 'laden' van het merk Chemport en bekendheid creëren bij relevante partijen zodat we steeds beter het gemeenschappelijke verhaal vertellen. Hierbij hoort het up to date houden van de Chemport website, eventuele mediacampagnes, een digitale nieuwsbrief, uitingen in de pers en op social-media.
- Communicatiemedewerkers van partijen zullen de uitvoering ondersteunen, direct en via de kanalen van hun eigen organisatie. Hierbij stellen ze zich (pro-)actief op.
- De verantwoordelijkheid voor de communicatie rond Chemport ligt bij het Chemport CT. Tevens levert het CT de benodigde content aan (zie 3.4)

:

3.4 Rol en inbreng partijen in CT (NOM, GSP, Campus Groningen, één BERNN partij en de Gemeente Emmen):
- Zorgdragen dat Chemport daar waar mogelijk en relevant op de juiste manier wordt genoemd en meegenomen.
- Pro-actief leveren van content voor website, digitale nieuwsbrief, etc., identificeren van PR momenten en relevante events, identificeren van suspects en leads, leggen van (onderlinge) verbindingen
- Uitwisselen relevante informatie incl. aanleveren van contact informatie van alle relevante partijen.
- Ontwikkelen en up-to-date houden van materiaal voor gezamenlijke acquisitie trajecten (bid-books) in Chemport format.
- Aanvragen van offertes, verlenen van opdrachten aan derden en vastleggen van besluiten hierover van activiteiten zoals opgenomen in het PvA.
- Bijwonen (tweewekelijks) coördinatieteam overleg en tussentijdse controle op voortgang PvA.
- Faciliteren van geïnteresseerde bedrijven bij vergunningsverleningsprocedures.
- Begeleiden van geïnteresseerde bedrijven naar mogelijke subsidies en/of overige financieringsinstrumenten.

Partijen zullen er zorg voor dragen dat bovenstaande rollen adequaat ingevuld worden en dat de deelnemers aan het CT hiervoor voldoende tijd tot hun beschikking hebben. Partijen kunnen besluiten om gebruik te maken van inzet van derden om het CT te versterken.

3.5 Rol en inbreng overige partijen (Gemeente Delfzijl, Gemeente het Hogeland, Provincie Drenthe, Provincie Groningen en EMMTEC Services) daar waar relevant;
- Zorgdragen dat Chemport daar waar mogelijk op de juiste manier wordt genoemd en meegenomen.
- Uitwisselen van informatie en zorgdragen dat de juiste koppeling wordt gelegd met andere initiatieven / organisaties / programma's
- Pro-actief leveren van content voor website, digitale nieuwsbrief, etc., identificeren van PR momenten en relevante events, identificeren van suspects en leads, leggen van (onderlinge) verbindingen;

- Het ontvangen van geïnteresseerde bedrijven om het belang en interesse vanuit de overheid te onderstrepen (rode loper);
- Waar mogelijk faciliteren middels flankerend beleid (bijvoorbeeld Ruimtelijke Ordening), bedrijven terreinen, arbeidsmarktbeleid etc.).

3.6 Partijen zullen zich gezamenlijk inzetten om bedrijven aan te laten sluiten bij Chemport. Het doel is dat bedrijven, die deel uit maken van het Chemport Ecosysteem, dit ook actief gaan uitdragen, om zo de Chemport Europe propositie te versterken.

3.7 Partijen zullen Chemport Europe expliciet meenemen in hun (jaar)plannen of strategische plannen waar relevant

4. Verdeling van kosten en risico's
   - Uren van medewerkers worden in-kind ter beschikking gesteld.
   - Verplichtingen worden aangegaan na goedkeuring in het coördinatieteam en beslissingen hierover worden vastgelegd in het verslag. Als niet gewacht kan worden op een volgend CT overleg is schriftelijke instemming van tenminste drie van de vijf partijen in het CT voldoende.
   - De penvoerder draagt zorg voor betalingen aan derden.
   - Partijen blijven zelf aansprakelijk voor claims van verplichtingen die zij individueel aangaan en zullen elkaar daarop niet aanspreken.
   - Partijen dragen gezamenlijk de kosten die gemaakt worden in het kader van de uitvoering van het PvA, zoals beschreven in de bijbehorende begroting waarbij de kosten verdeeld worden volgens onderstaande tabel.
   - Per jaar zal door de penvoerder een voorschot worden opgevraagd.
   - Partijen zijn zich er van bewust dat dit een gezamenlijk uitvoeringsproject betreft waarbij de administratie door de NOM wordt uitgevoerd (penvoerder).

	Jaarlijkse bijdrage [€ x 1.000]
Provincie Drenthe	110
Provincie Groningen	110
GSP	5.1.1c
Gemeente Delfzijl	10
Gemeente Het Hogeland	10
Emmtec Services	5.1.1c
Gemeente Emmen	10
Rijksuniversiteit Groningen	10
Hanzehogeschool	5.1.1c
NHL-Stenden	
Totaal	340

5. Geheimhouding
   Partijen verstekken over de inhoud van de van elkaar ontvangen informatie en documenten geen mededelingen aan derden, anders dan ter voldoening aan hun wettelijke verplichting tot informatie voorziening.

6. Publiciteit
   Partijen zullen zich inspannen om de naam Chemport Europe zoveel mogelijk in passende uitingen naar voren te laten komen.

   Partijen erkennen dat de merknaam Chemport Europe uitsluitend in dit kader zal worden gebruikt na goedkeuring in het CT.

Partijen zullen gezamenlijk zorgdragen voor de benodigde verwijzingen naar Chemport

Publicatie door partijen, waarbij externe partijen worden ingehuurd, zal kunnen plaatsvinden nadat over de inhoud, wijze en tijdstip van de publicatie binnen het CT onderlinge overeenstemming is bereikt.

7. Duur van de overeenkomst
Deze samenwerkingsovereenkomst wordt van kracht op 1 januari 2020 en blijft van kracht gedurende de looptijd van het PvA.
Elke partij kan deze overeenkomst tussentijds beëindigden als:
   - ze ophoudt te bestaan, om welke reden dan ook. Het is mogelijk om met toestemming van partijen een rechtsopvolger aan te wijzen
   - ze de overeenkomst opzegt met een minimale opzegtermijn van een half jaar. De bij opzeggen bij de de partij al opgevraagde voorschotten kunnen niet worden teruggevorderd. De nog niet opgevraagde voorschotten komen te vervallen.
   -

In alle gevallen blijft artikel 5 uit deze overeenkomst onverkort van kracht.

8. Evaluatie
Naast de voortagangs rapportage in het BO zal aan het eind van de periode en éénmaal tussentijds de samenwerking, de wijze van uitvoering van het PvA en de hiermee behaalde resultaten worden geëvalueerd.

9. Slotbepaling
Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.

Wijzigingen aan deze overeenkomst kunnen alleen worden aangebracht wanneer zij schriftelijk zijn vastgelegd en door partijen zijn ondertekend.

Aldus ondertekend,

D.D. .....

Te.....

N.V. NOM	5.1.2e 5.1.2e
GSP	5.1.2e 5.1.2e
Campus Groningen	5.1.2e 5.1.2e
EMMTEC Services	5.1.2e 5.1.2e
Gemeente Emmen	5.1.2e 5.1.2e
Gemeente Delfzijl	5.1.2e 5.1.2e
Gemeente Het Hogeland	Eltjo Dijkhuis
Provincie Drenthe	Henk Brink
Provincie Groningen	Nienke Homans
SBE	5.1.2e 5.1.2e
SBE	5.1.2e 5.1.2e
NHL Stenden Hogeschool	5.1.2e 5.1.2e
Hanzehogeschool	5.1.2e 5.1.2e
Rijksuniversiteit Groningen	Jouke de Vries

To: [redacted]@drenthe.nl]
Cc: [redacted]@drenthe.nl]
From: [redacted]
Sent: Thur 1/16/2020 11:57:03 AM
Subject: RE: Vervolg Chemport Europe
Received: Thur 1/16/2020 11:57:05 AM
51-4.5 Chemport Europe_Geredigeerd.pdf

Hoi [redacted] en [redacted],
Even in volgelvlucht ☺:

1. Tijdsplanning: uiterlijk 4 febr in GS, [redacted]. Dat betekent 27 januari in poho.
2. Zie bijlage voor GS-nota. Welke andere stukken wil je nog hebben?
3. Dat is een breed pallet aan diensten, dat varieert van specifieke acquisitie tot de productie van marketinginstrumenten (brochures e.d.). In alle gevallen vervult de NOM daarbij een sleutelrol
4. Het geld gaat naar de NOM en is bedoeld voor de financiering van bovenstaande diensten. Meer detail zit in het PvA dat ik toegevoegd heb aan de vorige mail.
5. De inzet van mensen in dit project, die niet op geld gezet is. M.a.w. zij worden al uit andere bronnen gefinancierd en komen dus niet ten laste van de gepresenteerde begroting
6. Zie hierboven. In geval van de medewerker(s) van de NOM: Zij staan op de regliere begrotng van de NOM en worden via die lijn betaald.
7. Correct
8. Is geen rechtspersoon. Is een samenwerkingsverband dat opereert onder de naam Chemport. Provincie Drenthe is 1 van de participerende partijen binnen dit verband

Hoop dat dit genoeg duidelijkheid verschaft. Anders maar even rond de tafel?
Groeten [redacted]
P.S. Wat de gs-nota (bijlage) betreft, het zwartgelakte deel is niet door mij zwartgelakt ☺ .

Van: [redacted]@drenthe.nl>
Verzonden: donderdag 16 januari 2020 11:38
Aan: [redacted]@drenthe.nl>
CC: [redacted]@drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Vervolg Chemport Europe
Hallo [redacted],
Om jouw vraag te kunnen beantwoorden hebben wij vanuit Inkoop nog wel de volgende vragen:

1. Wat is de tijdsplanning, wanneer wil jij het in het POHO bespreken en wanneer in GS?
2. Heb jij voor ons de GS-nota en de stukken van de vorige keer (2017)? Lukt het jou om die vandaag aan te leveren?
3. Wat krijgen we voor het geld terug? Wat kopen we in?
4. Waar gaat het geld naartoe?
5. Wat is in-kind?
6. Hoe zit het met de medewerkers die ingezet worden? Hoe gaat dat financieel?
7. Het gaat om € 110.000 per jaar. En is het in totaal 5 jaar?
8. Wat is Chemport? Is het een rechtspersoon?

Zou jij bovenstaande vragen willen beantwoorden?
Gr.
[redacted]

Van: [redacted]@drenthe.nl>
Verzonden: woensdag 15 januari 2020 15:58
Aan: [redacted]@drenthe.nl>; [redacted]@drenthe.nl>; [redacted]@drenthe.nl>; [redacted]@drenthe.nl>
Onderwerp: Vervolg Chemport Europe
Beste mensen,
Misschien kunnen jullie je nog het volgende herinneren: eind 2017 heb ik een GS-nota op route gehad die ging over financiering van Chemport. Chemport is een soort van samenwerkingsverband waarin meerdere partijen participeren. O.a. ook de provincies Drenthe en Groningen, die gezamenlijk tevens het leeuwendeel van de financiering voor hun rekening nemen. Daarnaast participeert ook de NOM (over haar rol was toen nog wel enige onduidelijkheid).
We hebben toen intern met diverse personen een uitgebreide discussie gehad over de vraag of het nu inkoop dan wel subsidie was. (O.a. heeft dit ook consequenties voor de vraag of het een GS-nota dan wel Statenbrief moest worden). Uiteindelijke conclusie was dat het inkoop betrof. Uit een mail van [redacted] toentertijd:
"Beste mensen, zonet hebben we de nota nog eens doorgenomen, en heb ik contact gehad met [redacted]. Daaruit hebben we geconcludeerd dat wij als provincie ook onderdeel zijn van Chemport. Daardoor kan het eigenlijk ook geen subsidie zijn. Je geeft immers geen subsidie aan jezelf….."
Je voelt hem al, de contractperiode is afgelopen en de partijen hebben besloten het traject te willen continueren (waarvoor dus

weer financiering benodigd is en een nieuwe samenwerkingsovereenkomst ondertekend moet worden). Het traject over de inhoud van de samenwerkingsovereenkomst heb ik voor de kerst al bewandeld met Louis/Dineke. Hun opmerkingen heb ik doorgegeven aan de opstellers. Heb zojuist een nieuwe versie ontvangen met de begeleidende tekst dat alle opmerkingen verwerkt zijn. Dat deel van het traject is dus getackeld.
Maar ik wil nu naar GS voor de financiering en daarvoor moet helderheid zijn over de vraag of het inkoop dan wel subsidie betreft. Wat mij betreft is daar nu geen twijfel meer over mogelijk, maar ik wil dat wel graag in een vroeg stadium getackeld hebben. Vandaar deze mail. **Mijn vraag aan jullie: delen jullie deze mening en kan het geheel dus onder de noemer van inkoop weg als een GS-nota (ipv Statenbrief)?**
N.B. 1) Over de rol van de NOM binnen Chemport: deze is nu helder en is 2-ledig. Zij zijn penvoerder en zijn cruciale partij bij de uitvoering. Dus spreken we volgens mij van inbesteding.
N.B. 2) Als bijlagen toegevoegd het PvA en de samenwerkingsovereenkomst

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
Westerbrink 1
9400 AC Assen
(+31) 0592 5.1.2e
(5.1.2e

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

GS-stuk

Algemene gegevens	
Opsteller	[redacted]
Team	Economie
Datum	maandag 11 december 2017
Uiterste behandeldatum in GS: *Toelichting:*	

Verantwoordelijke
Erik Bos
Paraaf verantwoordelijke *Akkoord:* *Bespreken:*

Verwijzing naar speerpunt collegeakkoord/programma begroting
2. Economisch Drenthe / 2. Regionale economie

Portefeuillehouder
Henk Brink

Intern voorbereid met	***Afwijkende mening***
1. [redacted] (FIN)	Nee
2. [redacted] (BC)	Nee
3. [redacted] (S&I)	Nee

Paraaf directeur-secretaris
Wil Rutten

Archivering	
Datum:	*Registratienummer:*
	nr.
	nr.
	nr.

Communicatie
Openbaar: Ja
Persbericht: Nee
Bekendmaking: Niet van toepassing

Onderwerp

Chemport Europe

Advies

1. Chemport Europe uit te voeren conform bijgevoegd Plan van Aanpak (bijlage1).
2. Een bijdrage van € 157.500 beschikbaar te stellen voor Chemport Europe, waarvan € 107.500 voor 2018 en € 50.000 voor 2019.
3. Ten behoeve van Chemport Europe aanvullend € 65.000 te reserveren.
4. De bedragen aan het budget “Bijdragen in projecten versterking economische structuur” ten laste te brengen.
5. In te stemmen met ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst (bijlage 2) en Henk Brink voor ondertekening aan te wijzen.

Beslissing GS

Inleiding

a. Algemeen
Drenthe en Groningen hebben besloten hun krachten te bundelen om gezamenlijk de groene chemieclusters en biobased activiteiten verder te brengen. Daartoe is Chemport Europe opgericht. Chemport Europe richt zich op gezamenlijke promotie/branding en gerichte acquisitie. Onder de naam Chemport Europe is een propositie ontwikkeld specifiek voor bedrijven die willen investeren in Groene Chemie en BBE. Deze propositie moet nu internationaal over het voetlicht gebracht worden. 'Bekend zijn met' moet omslaan 'naar 'geïnteresseerd zijn in'. Dit gaan we doen middels campagnes en een geheel aan samenhangende acties.
De beoogde doelen zijn:
- Eenheid in uitingen (één website, één naam, één verhaal)
- Een aansprekende marketing campagne / branding met de pakkende content op basis van interactie met bedrijven
- Grotere naamsbekendheid en herkenbaarheid bij leads (nationaal / internationaal)
- Verbeterde samenwerking met partijen op het gebied van acquisitie (met name NFIA, Nationaal Acquisitieteam Chemie)
- Ondersteunen van enkele feasibility studies ter concretisering van geïdentificeerde ontwikkelpaden

b. Europese aspecten
Niet van toepassing.

c. Economie/werkgelegenheid
Chemport Europe moet bijdragen aan een steviger positionering van het chemiecluster en biobased bedrijven in Europe. Doel is om nieuwe bedrijven aan te trekken, en extra investeringen te realiseren. Aan het eind van een periode van 2 jaar moet het concreet hebben geresulteerd in:
- Ten minste 4 acquisities (bestaande bedrijven of start-ups);
- Gezamenlijk 100 nieuwe arbeidsplaatsen;
- 6 nieuwe prospects met uitzicht op 150 arbeidsplaatsen.

d. Participatie
Chemport Europe is een samenwerkingsverband waarin de volgende partijen participeren: Provincies Drenthe en Groningen, gemeenten Emmen, Delfzijl en Eemsmond, Emmtec, GSP, Stenden, Hanzehogeschool, RUG en de NOM.

Advies

1. Chemport Europe uit te voeren conform bijgevoegd Plan van Aanpak (bijlage1).
2. Een bijdrage van € 157.500 beschikbaar te stellen voor Chemport Europe, waarvan € 107.500 voor 2018 en € 50.000 voor 2019.
3. Ten behoeve van Chemport Europe aanvullend € 65.000 te reserveren.
4. De bedragen aan het budget "Bijdragen in projecten versterking economische structuur" ten laste te brengen.
5. In te stemmen met ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst (bijlage 2) en Henk

Brink voor ondertekening aan te wijzen.

Doelstelling uit de begroting

2.1.2 Profilering van Drenthe als groene economische provincie (circulair én biobased)

Argumenten

1.1 Dit draagt bij aan de doelstelling van het collegeprogramma en de Economische Koers Drenthe 2016-2019.
In het collegeprogramma en de Economische Koers staan duurzame/groene economische groei centraal. Als één van de collegeprioriteiten is de biobased economy aangemerkt. Binnen de biobased economy in Drenthe is de chemie dankzij haar specifieke specialisatie (vezels en composieten) een belangrijke speler. Gerichte branding en acquisitie – hetgeen dé intentie van chemport is - versterkt de positie van deze sector en draagt daarmee bij aan de doelen van ons collegeprogramma.

1.2 Dit draagt bij aan een sterkere profilering van de regio.
Zowel binnen Drenthe als in Groningen is chemie/biobased economy één van de speerpunten binnen het economisch beleid. Juist door dit gehele noordelijke ecosysteem in de etalage te zetten, is sprake van een wederzijdse versterking. En daarmee kan de regio zich (nog) verder profileren.

1.3 Hiermee is sprake van een sterke bundeling van de krachten binnen Noord-Nederland.
De bundeling van krachten biedt extra kansen voor het chemiecluster. De samenwerking tussen Groningen en Drenthe op dit vlak heeft in het recente verleden bijvoorbeeld geresulteerd in de verkiezing van Drenthe-Groningen tot Europese voorbeeldregio biobased economy. Chemport Europe is een verdere verdieping van de Drents-Groningse samenwerking op dit vlak.

2.1 Met deze bijdrage vindt het project plaats conform de opzet vastgelegd in het Plan van Aanpak.
Om het Plan van Aanpak in volledigheid te kunnen uitvoeren is ondermeer een bijdrage van €157.500 van de provincie Drenthe noodzakelijk.

3.1 Met deze reservering wordt het eventueel ontstaan van een gat in de begroting vermeden.
De beoogde bijdrage van de provincie is € 157.500. Daarnaast zijn er nog andere partijen die bijdragen (zie Plan van Aanpak). Eén van die partijen is het bedrijfsleven. Van het bedrijfsleven is een bijdrage voorzien van € 130.000. Deze bijdrage is echter (nog) niet gedekt. De provincies Drenthe en Groningen is gevraagd (50/50) borg te staan voor dit bedrag. Derhalve wordt gevraagd een bedrag van € 65.000 te reserveren.

4.1 De bijdrage past binnen de doelstelling van het budget Versterking Economische Structuur.

5.1 Dit is noodzakelijk om het traject te starten.
In de voorbereidende overleggen hebben de betrokken partijen aangegeven positief te staan tegenover de intentie van Chemport. Van een formele status is daarmee echter nog geen sprake. De ondertekening van de overkomst voorziet hierin.

Tijdsplanning

De projectperiode omvat 2 jaar: medio 2017 tot en met medio 2019

Financiën

Wordt uit de bestaande begroting gedekt. Het betreft een bedrag van € 122.500 voor het begrotingsjaar 2018, en een bedrag van € 100.000 voor het begrotingsjaar 2019.
Dit alles ten laste van Programma 2, Regionale economie. Beleidsopgave Realiseren van een groene en duurzame economie; “Bijdragen in projecten versterking economische structuur” (3700501-440275).

Bijlagen

Bijlagen	**Meekopiëren**
1. Plan van Aanpak Chemport Europe	Ja
2. Samenwerkingsovereenkomst Chemport Europe	Ja

Tekst openbare besluitenlijst

Onderwerp: Provincie investeert in Chemport Europe.

De provincie Drenthe heeft de laatste jaren belangrijke stappen gezet op het vlak van de groene chemie/biobased economy. De provincies Drenthe en Groningen hebben – samen met andere partijen - besloten hun krachten te bundelen om gezamenlijk de groene chemieclusters in Emmen en Delfzijl en biobased activiteiten verder te brengen. Daartoe is Chemport Europe opgericht. Chemport Europe richt zich op gezamenlijke promotie/branding en gerichte acquisitie. De provincie Drenthe zet verder in op vergroening en heeft besloten tot financiële participatie in Chemport Europe.

Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drentsparlement.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drentsparlement.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; Statengriffie[Statenggriffie@drentsparlement.nl]; Henk Brink[5.1.2e @drenthe.nl]
To: Alie Dekker[5.1.2e @drentsparlement.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Fri 1/17/2020 1:15:29 PM
Subject: Re: Technische vraag statenstuk 2019-913 agiostorting NOM opheffing IFNN
Received: Fri 1/17/2020 1:15:30 PM

Geachte mevrouw 5.1.2e,
Hierbij de reactie op uw vragen.
Reactie op vraag 1. Alle aandeelhouders en dus ook het rijk doen een agiostorting vanuit de gelden die vrijvallen vanuit de lening IFNN.
Reactie op vraag 2. Het exacte bedrag is nu nog niet te bepalen, daarom staat het niet in ons stuk. Dat is afhankelijk van de waardering van de portefeuille van IFNN en hoeveel IFNN nog op leningen en deelnemingen moet voorzien in de nog op te stekken jaarrekening 2019. De orde van grote voor alle aandeelhouders samen is rond de 18 miljoen.
Reactie op vraag 3. In de aandeelhoudersinstructie is n.a.v. de motie nadrukkelijk opgenomen dat sociale ondernemers ook gefinancierd mogelijk worden. In praktijk ziet zowel NOM als MKB fonds dat het voor sociaal ondernemers lastig is om financiering te krijgen. Sociaal ondernemers maken echter nog weinig gebruik van de mogelijkheden van de NOM, omdat zij vaak hulp nodig hebben bij het schrijven van een ondernemingsplan. Zij hebben zelf vaak onvoldoende kennis en hebben niet de middelen om iemand in te huren. Dit geldt ook vaak voor coöperaties.
Het gevraagde overzicht zal naar onze verwachting opgenomen worden in de jaarrekening van de NOM en IFNN 2019 welke na vaststelling door de aandeelhouder uw toegezonden zal worden.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

provincie Drenthe

5.1.2e

Team Bestuur en Concernzaken

Westerbrink 1

9405 BJ Assen

0592-5.1.2e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

> Op 15 jan. 2020 om 08:24 heeft Statengriffie <Statengriffie@drentsparlement.nl> het volgende geschreven:
>
> wat doet het rijk met de terugbetaalde lening na het opheffen van de IFNN? Gaat het rijk ook een agiostorting doen?
>
> -in de statenstukken van Groningen en Friesland wordt gerept over een agiostorting van in totaal 18,2 miljoen. Dit bedrag kom ik in ons statenstuk niet tegen. Graag uitleg.

-Belangrijke reden voor het verwerven van de aandelen NOM was destijds dat de Staten meer zeggenschap zouden krijgen in waar de NOM in investeert. De motie die destijds werd ingediend riep op om ervoor te zorgen dat de NOM meer gaat investeren in sociale ondernemingen. We willen graag weten wat daarvan terecht gekomen is. Hoeveel is er sinds de verwerving van de aandelen geïnvesteerd in sociale ondernemingen. We ontvangen graag een overzicht.

(We hebben wel een overzicht gevonden op basis van de jaarrekening 2017 waar de NOM en IFNN precies in hebben geïnvesteerd. Daar zitten zover wij in kunnen schatten, op basis van naam en doel, geen sociale ondernemingen bij die na 2016 een lening hebben ontvangen van de NOM of de IFNN)

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 47

Reeds openbaar:
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Omgevingsbeleid-OGB/2018/19-september/09:00/FCBE190918-A2-Bijlage-1-MKB-Fonds-Drenthe-2.pdf)

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Tue 1/21/2020 7:30:57 AM
Subject: RE: Subsidieverlening NOM en mandaatverlening aan Drenthe
Received: Tue 1/21/2020 7:31:10 AM

Fijn, dankjewel 5.1.2e, duidelijk wat mij betreft.
Nog een vraag van 5.1.2e, nu met betrekking tot de werkzaamheden van de NOM voor TopDutch: "Eerder heeft Initio hier opdracht voor gekregen en nu gaat NOM hier werkzaamheden in verrichten. Ik begrijp niet goed waarom dit niet als een opdracht bij de NOM wordt weggezet. Subsidie aan NOM voor uitvoering van de campagne kan staatssteun vormen".
Zou je hier ook nog even op kunnen reageren?
Gr. 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: maandag 20 januari 2020 16:59
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @provinciegroningen.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Subsidieverlening NOM en mandaatverlening aan Drenthe

Hoi 5.1.2e
Wij hebben geen staatssteuntoets gedaan. De NOM is van onszelf en voert geen commerciële activiteiten uit. Zowel acquisitie als business development zijn niet commercieel, omdat de NOM business development uitvoert in een zeer vroege fase. Zij doen alleen wat de markt niet oppakt. Wij geven hen elk jaar een boekjaarsubsidie om deze ontwikkelactiviteiten te bekostigen.
Heb je zo voldoende info? Anders laat je het maar weten.
Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Van: 5.1.2e <5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Verzonden: maandag 20 januari 2020 16:12
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Onderwerp: Subsidieverlening NOM en mandaatverlening aan Drenthe

Hoi 5.1.2e,
Voor 5.1.2e 5.1.2e ben heb ik vorige week een GS-voorstel voor de NOM-subsidiëring en de mandaatverlening aan Drenthe voorbereid. In overleg met 5.1.2e heb ik voor de zekerheid ook nog even het mandaatbesluit ter toetsing neergelegd bij collega 5.1.2e 5.1.2e van BJC (Bestuurlijke/Juridische Zaken). [redacted] en 5.1.2e vraagt nu of er een staatssteuntoets is gedaan. Wij niet, maar misschien hebben jullie dat gedaan?
5.1.2e vraagt concreet: ' Weet jij ook of er een staatssteuntoets heeft plaatsgevonden? Subsidie voor acquisitie wordt waarschijnlijk niet gezien als een economische activiteit (makelen en schakelen). T.a.v. business development kan dit wat anders liggen als de werkzaamheden van de NOM vergelijkbaar zijn met die van een subsidieadviesbureau of bedrijfsadviesbureau. Wordt hier rekening mee gehouden in de subsidiebeschikking aan de NOM?'
Mag ik deze vraag aan jou doorspelen nu 5.1.2e er niet is? Ik koers op indienen a.s. woensdag voor GS van volgende week dinsdag. Anders wordt het een week later geagendeerd.
Vriendelijke groet,
5.1.2e

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Wed 1/22/2020 12:33:05 PM
Subject: RE: Overleg Chemport
Received: Wed 1/22/2020 12:33:07 PM

Dag allen,
Hier gaat bij mij wel een lichtje branden. Mijn opmerking in 2017 bij de GS nota (risicoparagraaf): De NOM penvoerder is namens Chemport Europe. Chemport Europe is geen rechtspersoon maar een samenwerkingsverband van verschillende partijen. Chemport Europe kan dus niet handelen in het rechtsverkeer anders dan namens de deelnemende partijen. De werkelijke financiële stroom gaat daarom vanuit ons (en andere partijen waaronder de NOM), via de NOM (als penvoerder vanuit Chemport Europe) naar degene die iets gaat uitvoeren.
Wat concreet wordt uitgevoerd, is nog onduidelijk maar valt binnen de kaders uit de samenwerkingsovereenkomst. Omdat de uitvoering (nog) niet duidelijk is, kan niet worden beoordeeld of sprake is van inkoop of subsidie. Het is daarom onduidelijk of sprake is van staatssteun – een rechtmatige bijdrage. Zolang echter sprake is van inkoop (wat het uitgangspunt is) is dit niet aan de orde.
Ik heb nooit een terugkoppeling gekregen hoe het verder is opgepakt destijds.
Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 21 januari 2020 16:07
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Overleg Chemport

Hoi 5.1.2e,
Dat is mooi,
Heb je daar ook nog iets over op papier staan, op grond waarvan we dit kunnen concluderen? De vorige periode is het neem ik aan ook zo gegaan? Dt scheelt een volgende keer weer zoeken…
Gr 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 21 januari 2020 9:21
Aan: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Overleg Chemport

Hallo 5.1.2e,
Heb even op onze schijf gekeken. Ik kwam deze stukken nog tegen uit 2017, zie bijlagen. Meer dan dit kan ik op onze schijf ook niet vinden.
Ter voorbereiding op donderdag. 5.1.2e, 5.1.2e en ik hebben de stukken bekeken en overlegd. Wij komen tot de conclusie dat het geld weggezet kan worden als een inkoop/inbesteden naar de NOM. Kunnen jullie je hierin vinden? Willen jullie dit donderdag nog bespreken of kunnen we dit al aan 5.1.2e doorgeven?
Hartelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
Team Subsidies en Inkoop | 5.1.2e @drenthe.nl
T (0592) 5.1.2e | M 5.1.2e
werkdagen: maandag-dinsdag-donderdag

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: donderdag 16 januari 2020 16:37
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Overleg Chemport

Hebben jullie trouwens over subsidie/inkoop/quasi inbesteding mbt Chemport al eerder geadviseerd? De samenwerking loopt immers al 4 jaar en ik kan op onze eigen schijf geen stukken hierover vinden.

Groetjes 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: donderdag 16 januari 2020 13:51
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Overleg Chemport

Hoi 5.1.2e,
Prima hoor. Dit was het enige tijdstip wat ik kon vinden op donderdag. We zien je wel verschijnen ☺.
Hartelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e

provincie Drenthe

Team Subsidies en Inkoop | 5.1.2e @drenthe.nl
T (0592) 5.1.2e | M 5.1.2e
werkdagen: maandag-dinsdag-donderdag

-----Oorspronkelijke afspraak-----
Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: donderdag 16 januari 2020 13:44
Aan: 5.1.2e 5.1.2e
Onderwerp: Geaccepteerd: Overleg Chemport
Tijd: donderdag 23 januari 2020 11:30-12:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.
Locatie: Projectruimte C2-42

Hoi 5.1.2e,
Goed dat je een afspraak hebt gemaakt! Het is wel direct na een andere afspraak van mij, die ook wel zou kunnen uitlopen, dus ik doe mn best er op tijd te zijn, maar kan het niet garanderen,
Groetjes 5.1.2e

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 1/23/2020 12:50:38 PM
Subject: Tekstvoorstel GS nota Chemport
Received: Thur 1/23/2020 12:50:00 PM
Checklist Inkoop versus Subsidie chemport Europe 2020-2024.pdf
Publiek-publieke samenwerking checklist NOM.pdf

Hallo collega's,
Naar aanleiding van ons gesprek zouden wij een tekstvoorstel maken voor de GS-nota Chemport. Ik ben zelf niet zo op de hoogte van staatssteun, maar het klopt dat als er sprake is van quasi-inbesteden, dat er geen sprake kan zijn van staatssteun? Ik heb het hieronder staan:

Europese aspecten
Er is geen sprake van staatssteun, omdat de jaarlijkse bijdrage als quasi-inbesteden (inkoop) wordt weggezet bij penvoerder NOM.

Kunnen jullie je in deze tekst vinden? Zou fijn zijn als we vandaag nog een antwoord kunnen sturen naar 5.1.2e 5.1.2e. Zouden jullie vandaag nog kunnen kijken naar de tekst?
@ 5.1.2e en 5.1.2e. Kunnen jullie bij 5.1.2e nog nagaan of er nog iets veranderd is in de situatie met de NOM? Of weten jullie het zelf misschien? Het inbesteden heb ik in januari 2018 samen met 5.1.2e 5.1.2e ingevuld, dus dat is al een tijdje terug. 5.1.2e 5.1.2e kan ik niet meer in het systeem vinden, ik vraag me af of hij nog wel bij de provincie werkt.
Hartelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
Team Subsidies en Inkoop | 5.1.2e @drenthe.nl
T (0592) 5.1.2e | M 5.1.2e
werkdagen: maandag-dinsdag-donderdag

Checklist inkoop vs subsidie Chemport Europe 2020-2024

Ingevuld door: 5.1.2e **en** 5.1.2e
Datum:21 januari 2020

Toelichting: Wij zijn bij het invullen van deze checklist uitgegaan van het punt, dat de provincie Drenthe geen subsidie kan geven aan zichzelf, omdat wij een deelnemende partij zijn (vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst) van Chemport Europe.

NB: voeg deze ingevulde checklist toe aan je inkoop- of subsidiedossier en/of bij de GS nota.

Toelichting: Er zijn elf verschillende criteria, die of naar inkoop of naar subsidie wijzen. Vul deze checklist in met ja/nee plus een toelichting waarom. De criteria hoeven niet in een bepaalde volgorde beantwoord te worden en afhankelijk van de casus zullen een aantal criteria meer of minder van toepassing zijn. Ga alle criteria wel bij langs. Hoe meer ja's in een kolom, hoe meer het wijst naar inkoop of subsidie, zie ook de instructie op het eind.

	INKOOP	Antwoord ja/nee + toelichting	SUBSIDIE	Antwoord ja/nee + toelichting
Van wie is het initiatief uitgegaan?				
1.	**Initiatief bij opdrachtgever** die zijn behoefte stelt en formuleert in programma van eisen (PvE) waarna een aanbesteding volgt.	Ja	**Initiatief bij subsidieaanvrager** die behoefte aan subsidie moet aantonen; door aanvraag gaat subsidieprocedure lopen.	*Nee*
Welk belang wordt gediend? Wat is het doel van de activiteit?				
2.	Uitvoeren van werken, leveren van diensten of goederen door derden aan de overheid, **meestal ten behoeve van de uitvoering van eigen taken.** Concurrentiestelling soms voorgeschreven. Voor opdrachtnemer gaat het om een commerciële activiteit.	Ja, Dat is een breed pallet aan diensten, dat varieert van specifieke acquisitie tot de productie van marketinginstrumenten (brochures e.d.). In alle gevallen vervult de NOM daarbij een sleutelrol.(info mail 5.1.2e 16 jan 2020)	Voor activiteiten die te maken hebben met het **algemeen belang**, waarbij subsidieverstrekker (vaak) belang heeft bij (het in stand houden van) activiteiten van de individuele aanvrager ten behoeve van derden. Concurrentiestelling op een markt niet mogelijk.	*Ja*
Bij wie moet het terechtkomen?				
3.	Het maakt niet uit bij welke organisatie het geld terechtkomt.	*Ja, het maakt niet uit waar Chemport de diensten afneemt.*	Het geld moet alleen bij die specifieke organisatie terechtkomen.	*Nee, het kan ook bij andere marktpartijen*
Is er sprake van commerciële activiteiten (winst, kostprijs, onderneming, concurrentie)?				
4.	Betaling volgt door middel van **factuur** op grond van **overeenkomst**. Betaling volgt vaak na uitvoering overeenkomst. Voorschotten zijn mogelijk.	*Ja*	Betaling op grond van **subsidiebeschikking. Betalingswijze geregeld in beschikking**. Vaak dmv bevoorschotting. Restant betaling middels vaststellingsbeschikking.	*Nee*
5.	In principe **vergoeding van de kostprijs** (volledige tegemoetkoming) opdrachtnemer **plus winstmarge** gebruikelijk.	*Ja*	Vergoeding deel van de kosten. De hoogte van de subsidie is **minder dan de kostprijs**. Soms werkelijke kosten dekkend, zo lang er **geen winstmarges** worden berekend. NB. Vergoeding waarbij bewust meer dan marktconforme vergoeding wordt gegeven kan potentieel risico op staatssteun meebrengen.	*Nee*

6.	Aanbesteding is gericht op het verrichten van activiteiten tegen het **gunningscriterium economisch meest voordelige inschrijving**/ meest scherpe en marktconforme vergoeding.	*Afhankelijk hoe het wordt ingekocht*	Subsidie is een gebonden overdracht. De ontvanger **krijgt geld voor een bepaald doel** en mag dat geld ook alleen voor dat doel besteden.	*Nee*
Hoe is het verband tussen betaling en prestatie?				
7.	Bij niet nakomen kan nakoming van de overeenkomst worden gevorderd. **Afdwingbaarheid.** Bij de oplevering van eindproduct/dienst gaat het eigendom vaak over naar de opdrachtgever en wordt sterker gestuurd op de formulering van de inhoud ervan.	*Ja*	Bij niet nakomen subsidiecriteria: lagere subsidie of nihilvaststelling en terugvorderings-mogelijkheid wegens onverschuldigde betaling. **Prestatie tegenover subsidie niet of beperkt afdwingbaar.** Hoe meer resultaatsverplichtingen zijn vereist of zijn vastgelegd in een aan de subsidiebeschikking gekoppelde uitvoeringsovereenkomst, hoe eerder een subsidie de richting van overeenkomst opgaat. Daarmee wordt het vatbaar voor de verplichtingen uit de aanbestedingsregelgeving.	*Nee*
8.	**Definitie overheidsopdracht:** - **Een schriftelijke overeenkomst** onder bezwarende titel - tussen ≥ 1 ondernemers en ≥ 1 aanbestedende diensten gesloten - die betrekking heeft op de uitvoering van werken, de levering van producten of het verlenen van diensten. Bezwarende titel: alle uiteenlopende in geld uit te drukken / waardeerbare vormen van vergoeding. Etiket is niet bepalend voor kwalificatie als overheidsopdracht. Als wordt voldaan aan de definitie is er sprake van overheidsopdracht.	Ja	**Definitie subsidie:** - **De aanspraak op financiële middelen** - door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, - anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten. Commerciële transactie is geen subsidie. Er mag tegenover de verstrekking geen reële commerciële prijs staan. Etiket is niet bepalend voor kwalificatie als subsidie. Als wordt voldaan aan de definitie is sprake van subsidie.	*Nee*
9.	**Tweezijdige handeling** waarbij een of meer partijen jegens één of meer andere een verbintenis aangaan (definitie overeenkomst). Aanbod en aanvaarding, wederkerigheid. Een **verbintenis** is een vermogensrechtelijke rechtsbetrekking tussen twee of meer personen op grond waarvan de ene partij (schuldenaar) verplicht is tot een bepaalde prestatie, waartoe de andere partij (schuldeiser) is gerechtigd.	*Ja*	**Eenzijdige handeling** (subsidiebeschikking), geen prestatieplicht tenzij uitvoeringsovereenkomst.	*Nee*
10.	Branchevoorwaarden, **inkoopvoorwaarden**, contractvoorwaarden **van toepassing**.	*Ja*	**Subsidieregeling**, -criteria en -voorwaarden (verordening bestuursorgaan of wettelijk kader veelal vereist) **van toepassing**.	*Nee*
11.	**Recht om niet te gunnen** opdracht / aangaan overeenkomst (onder voorbehoud van	*Ja*	Bij voldoen aan (objectieve) subsidiecriteria: **recht op betaling subsidie**.	*Nee*

	precontractuele eisen van redelijkheid en billijkheid en goede trouw).			

Is je casus overheidsopdracht of subsidie?

AANTAL ANTWOORDEN 'JA' BIJ INKOOP	AANTAL ANTWOORDEN 'JA' BIJ SUBSIDIE
10	1

Bij veel antwoorden aan één van beide kanten, is daar je antwoord of het project een overheidsopdracht ofwel een subsidie is.

Veel 'ja' subsidie → waarschijnlijk subsidie

Veel 'ja' overheidsopdracht → waarschijnlijk inkoop

Veel 'ja' subsidie en inkoop → Bij voorkeur kiezen voor subsidie. Als het voorstel nog aangepast kan worden: ga met de beleidsmedewerker na of het voorstel zo kan worden aangepast, dat de 'ja-antwoorden' aan de goede kant (subsidie of inkoop) komen te staan.

Na beslissing inkoop of subsidie is het volgende van toepassing:

INKOOP	SUBSIDIE
Burgerlijk recht van toepassing op aanbestedingsprocedure en de overeenkomst.	**Bestuursrecht** en **Europese regelgeving omtrent staatssteun** van toepassing op subsidie.
Burgerlijke rechter is geschilbeslechtende instantie. **Civiele rechtsgang**. In kort geding kunnen voorlopige voorzieningen worden gevraagd. In een bodemprocedure kan én schadevergoeding én in beperkt aantal gevallen vernietiging van de overeenkomst worden gevorderd (Aanbestedingswet).	Bij bezwaar/beroep tegen subsidiebeschikking: administratieve rechtsgang via **beschikkend bestuursorgaan** en **bestuursrechter** (Awb).
Bij aangaan overeenkomst: vaak **aanbestedingsplicht** ingevolge bestuurlijk aanbestedingsbeleid of de Aanbestedingswet.	Bij aangaan subsidierelatie: bij meer dan drie jaar subsidierelatie, spreekt men van **langdurige subsidierelatie**, en kan subsidieverlener niet zo maar subsidierelatie beëindigen.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 4

Duplicaat (ID 336491)

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 1/23/2020 1:33:13 PM
Subject: RE: Tekstvoorstel GS nota Chemport
Received: Thur 1/23/2020 1:33:14 PM

Hallo 5.1.2e,
Goed tekstvoorstel!
5.1.2e heeft mij net gebeld over onderstaande. Ik heb hem mondeling ons standpunt meegedeeld.
5.1.2e vroeg zich af of hij hiermee ook nog naar de Staten moest. Ik heb gezegd dat dit niet hoeft. Dat een melding bij GS (GS-nota) voldoende is, maar ik twijfel toch een beetje. Weet jij dit?
Gr.
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: donderdag 23 januari 2020 13:51
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Tekstvoorstel GS nota Chemport

Hallo collega's,
Naar aanleiding van ons gesprek zouden wij een tekstvoorstel maken voor de GS-nota Chemport. Ik ben zelf niet zo op de hoogte van staatssteun, maar het klopt dat als er sprake is van quasi-inbesteden, dat er geen sprake kan zijn van staatssteun? Ik heb het hieronder staan:

Europese aspecten

Er is geen sprake van staatssteun, omdat de jaarlijkse bijdrage als quasi-inbesteden (inkoop) wordt weggezet bij penvoerder NOM.

Kunnen jullie je in deze tekst vinden? Zou fijn zijn als we vandaag nog een antwoord kunnen sturen naar 5.1.2e 5.1.2e. Zouden jullie vandaag nog kunnen kijken naar de tekst?
@5.1.2e en 5.1.2e Kunnen jullie bij 5.1.2e nog nagaan of er nog iets veranderd is in de situatie met de NOM? Of weten jullie het zelf misschien? Het inbesteden heb ik in januari 2018 samen met 5.1.2e 5.1.2e ingevuld, dus dat is al een tijdje terug. 5.1.2e 5.1.2e kan ik niet meer in het systeem vinden, ik vraag me af of hij nog wel bij de provincie werkt.
Hartelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
Team Subsidies en Inkoop | 5.1.2e @drenthe.nl
T (0592) 5.1.2e | M 5.1.2e
werkdagen: maandag-dinsdag-donderdag

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 1/23/2020 2:12:29 PM
Subject: RE: Inbesteden NOM
Received: Thur 1/23/2020 2:12:30 PM

Dag 5.1.2e,
Mooi. De zin die je toestuurde is ook prima.
Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: donderdag 23 januari 2020 15:04
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Inbesteden NOM

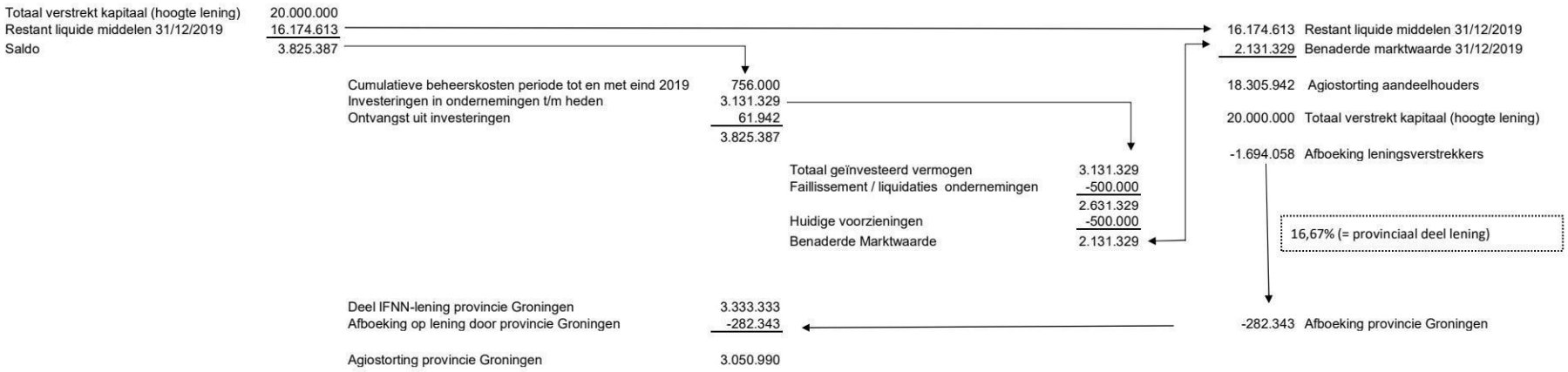
Hallo collega's,
Via via ben ik erachter gekomen dat 5.1.2e 5.1.2e het werk heeft overgenomen van 5.1.2e 5.1.2e. Ik heb net met haar gebeld. Er is in de omstandigheden van de NOM ten opzichte van het inbesteden niets veranderd. Ik heb de checklist geupdate met de nieuwe datum, zie bijlage. Ook qua inbesteden bij de NOM zitten we nog goed.
@5.1.2e en 5.1.2e: Het navragen over de NOM hoeft dus niet meer.
Hartelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e

provincie Drenthe

Team Subsidies en Inkoop | 5.1.2e @drenthe.nl
T (0592) 5.1.2e | M 5.1.2e
werkdagen: maandag-dinsdag-donderdag

Berekening agiostorting (definitief na vaststelling jaarrekening IFNN 2019)

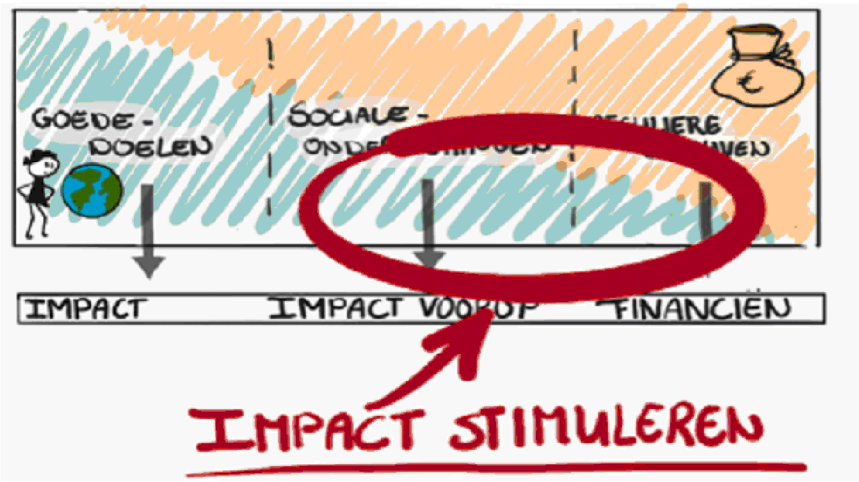

Bijpraatsessie Statenleden t.a.v. NOM en opheffen IFNN 29 januari 2020

- Algemene opzet van hoe de NOM werkt (er zijn veel nieuwe statenleden). Wat doet de NOM precies? Financieringsbedrijf moet zichzelf eigenlijk bedruipen.

- Aandacht voor hoe de NOM meer gaat investeren in sociale ondernemingen. De SP wil graag weten wat daarvan terecht gekomen is. Hoeveel is er sinds de verwerving van de aandelen geïnvesteerd in sociale ondernemingen. Ze ontvangen graag een overzicht aan de hand van het overzicht van participaties. En wat de voorwaarden zijn om als sociaal ondernemer te worden aangemerkt door de NOM. Provincie hanteert als definitie:

FOCUS PROVINCIE DRENTHE vanuit economisch oogpunt
De focus van de provincie Drenthe vanuit het economische oogpunt ligt niet alleen op Sociale ondernemer die specifiek voor een maatschappelijk doel zijn onderneming heeft opgericht (conform de SER-definitie), maar ook op de reguliere bedrijven die bereid zijn om maatschappelijke doelen na te streven. Hiermee zeggen we dat we met **Impact Ondernemen** kiezen voor een **brede benadering van sociaal ondernemerschap**.

DOELGROEP: IMPACT ONDERNEMERS
Impact Ondernemen met de balans tussen winst en het oplossen van een maatschappelijke probleem, daar zit toekomst in!. Binnen de provincie zijn reeds meerdere mooie voorbeelden van Impact Ondernemers (Vepa, Drenthea, Toolbox etc.)
Impact ondernemen kan dus in elke onderneming plaats vinden, bij bestaande organisaties, die hun bestaande werkwijze tegen het licht houden en bij ondernemers die starten omdat ze een maatschappelijk vraagstuk willen aanpakken. We noemen dit Impact Ondernemers. Deze ondernemingen vormen dan ook de doelgroep waar de provincie Drenthe vanuit economische oogpunt zich op zal richten.

Binnen deze scope vallen:

- Sociaal ondernemerschap. De bedrijven hebben een eigen verdienmodel om een publiek/maatschappelijk probleem aan te pakken.
- Constructief ondernemerschap in de marktsector. Bedrijven die gericht zijn op winst en ook gericht zijn op maatschappelijke vraagstukken.

- Liquiditeitspositie NOM. Waarom is 30 miljoen (minimaal) nodig? En wat is de stand nu (eind 2019)?

- Waarom verkoopt de NOM niet een aantal deelnemingen zodat er weer genoeg middelen zijn?

- Waarom een agiostorting en geen lening of andere mogelijkheden? Er zijn diverse opties bekeken, zoals een lening of een subsidie. De agiostorting is de enige mogelijkheid die overbleef die voor alle aandeelhouders uitvoerbaar was.

- Waarom worden doelstellingen IFNN niet overgenomen door NOM? NOM bedient nagenoeg dezelfde doelgroep. Geen vraag naar deze financieringen, dus doelstellingen niet te realiseren. RVO heeft instrument voor vroege fase financiering. Hier is NOM ook nauw bij betrokken.

- Evaluatie IFNN: waarom geen externe partij? Beheerkosten IFNN zijn ook erg hoog.

- Waarom samenwerking twee MKB-bedrijven als voorwaarde bij IFNN? Waarom zijn de voorwaarden niet gewoon aangepast?

- Waarom IFNN opheffen? Waarom liep het niet? Waarom is er niet eerder wat aan gedaan?

- Waarom deze besluiten in één keer? Waarom hechten we niet eerst het IFNN af en kijken we welke opties er zijn voor besteding van dit geld? Door deze besluiten in één keer te nemen hoeven de aandeelhouders geen verplichte extra kapitaalstorting te doen in de NOM en op andere wijze dekking te zoeken.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 4

Reeds openbaar
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Financien-Cultuur-Bestuur-en-Economie-FCBE-1/2019/19-juni/13:30/FCBE190619-A5-Jaarverslag-2018-NV-NOM-COMPL-1.pdf, p. 1-4)

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 115

Reeds openbaar:
(https://www.drentsparlement.nl/statenportaal/ingekomen-stuk/08-3-8-2014001016-Financieringsinstrumentarium-COMPL.pdf)

To: [redacted] [redacted]@fryslan.frl]
Cc: [redacted]@drenthe.nl]; [redacted] [redacted]@drenthe.nl]
From: [redacted]
Sent: Wed 1/29/2020 10:13:45 AM
Subject: Staatssteun NOM
Received: Wed 1/29/2020 10:13:47 AM

Goedemorgen [redacted],
Vanuit Drenthe ben ik bezig met de subsidieverlening aan de NOM voor 2020. Dit ook voor Groningen en Fryslân. In tegenstelling tot voorgaande jaren is het voor 2020 geen subsidie per boekjaar, maar een incidentele subsidie. Dit omdat de vierjaarlijkse periode voor de clusterorganisaties (waaronder de NOM) ten einde liep en het vanuit ons beleidsteam economie niet helder was welke activiteiten we wilden subsidieeren en hoe hoog het subsidiebedrag zou moeten worden. 2020 is dus een overgangsjaar. De verwachting is dat met ingang van 2021 het weer een boekjaarsubsidie gaat worden en dus langjarig op de begroting zal terugkomen.
Voor dit jaar is er wel een staatssteunanalyse uitgevoerd. Daarin is geconcludeerd dat de activiteiten in principe een niet-economisch karakter hebben. Het gaat dan om netwerkvorming, branding, makelen en schakelen in de projectontwikkelingsfase. Er zijn echter een aantal activiteiten die minder duidelijk zijn. Mijn voorstel is om de NOM dit mee te geven in de verlening. Indien naar het oordeel van de NOM er gedurende het jaar wel sprake is van actieve projectontwikkeling die wellicht onder staatssteun valt, hebben zij vervolgens de meldingsplicht om deze verandering aan ons door te geven. Dit komt overeen met de wijze waarop het de afgelopen jaren is gegaan.
Tegelijkertijd lijkt het me zinvol om in de aanloop naar 2021 een staatssteunanalyse mee te nemen in ons programma van eisen voor de NOM. [redacted]
Met vriendelijke groet,
[redacted]
Team Subsidies en Inkoop | Postbus 122, 9400 AC | Assen
T (0592) [redacted] | [redacted]@drenthe.nl
Bezoekadres Provinciehuis: Westerbrink 1 te Assen

Van: [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>
Verzonden: vrijdag 24 januari 2020 8:44
Aan: [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>
CC: [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>
Onderwerp: RE: subsidieaanvraag nom noordelijk
Dag [redacted],
Mijn collega [redacted] reageert even op je mail. Hij is de betrokken [redacted]. Heel in het kort: er heeft wél een staatssteuntoets plaatsgevonden.
Hartelijke groeten,
[redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>
Verzonden: donderdag 23 januari 2020 17:39
Aan: [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>
Onderwerp: FW: subsidieaanvraag nom noordelijk
Hoi [redacted]
Deze kwamen wij tegen toen wij hoorden dat er noordelijk subsidie verstrekt zou worden aan de NOM. Ken jij deze stukken? Wij zagen de naam van [redacted]. Hij zegt dat er geen staatssteun toets is gedaan. Hij zegt dat de NOM van onszelf is, geen economische activiteiten, niet commercieel, vroege fase. Het gaat om boekjaarsubsidie. [redacted] is net terug van vakantie en is net op de hoogte.
[redacted] kwam er bij toeval achter en daarna hebben zij en ik het jaarplan bekeken en opmerkingen gemaakt, die krijg jij zo. Doe er je voordeel mee, dan hoeven we niet allemaal alles zelf te doen en hopelijk kunnen we gelijkelijk adviseren als noordelijke provincies. Misschien nog in de beschikking?
Met vriendelijke groet,
[redacted]
afd bestuurszaken
058 [redacted]
[redacted]
werkdagen ma,di, do,vrij
[redacted]@fryslan.nl

provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
www.fryslan.nl

Het

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 22 januari 2020 13:36

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@fryslan.frl>; 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@fryslan.frl>
Onderwerp: RE: subsidieaanvraag nom noordelijk

Dag 5.1.2e,
Bijgevoegd staan het Jaarplan NOM 2020, concept GS stuk, GS stuk van Drenthe. Er is als het goed is een nieuwere versie van het GS-stuk. Zodra ik die binnen heb zal ik die ook doorsturen.
Mbt TopDutch: Het verhaal dat je schetst klopt inderdaad. Dit komt terug in het jaarplan van de NOM, pagina 13 (punt 3.3). Ook wordt TopDutch meerdere keren genoemd in de rest van het stuk.
Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e@fryslan.frl

provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (bezoekeradres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
WhatsApp: 06 10 26 88 31
www.fryslan.frl

Volg ons op social media!

Tink oan it miljeu foar 't jo beslute dizze mail te printsjen / Denk aan het milieu voor u besluit deze mail te printen.

Van: 5.1.2e <5.1.2e@fryslan.frl>
Verzonden: dinsdag 21 januari 2020 15:39
Aan: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@fryslan.frl>; 5.1.2e <5.1.2e@fryslan.frl>
Onderwerp: RE: subsidieaanvraag nom noordelijk

Hoi 5.1.2e en 5.1.2e,
Voor het stuk heb je juridisch advies nodig en JZ wil graag tijd hebben om het stuk te bekijken.
Ik wil graag jullie GS stuk hebben als jullie het af hebben. Dan zou ik het nog niet in het systeem klappen. Ik heb liever eerst een word versie om te bekijken.
De staatssteuntoets pakken we noordelijk op, in ieder geval met Groningen.

Mbt topdutch: ik begreep dat er eerder een opdracht is verleend aan topdutch, maar dat de organisatie erachter niet meer werkt/loopt, en dat de Nom dat gaat of wil gaan doen.
Als het eerder een opdracht was, zal een evt vervolg ook een opdracht zijn van de provincies aan de NOM, als de provincies verder willen en het bij de NOM neer willen leggen.
Het kan evt 1 op 1, indien gewenst. Maar dan moeten we wel letten op de prijs die betaald wordt, omdat teveel betalen voor een opdracht staatssteun kan vormen aan de NOM.
Ik zie het GS stuk, als jullie het klaar hebben, graag tegemoet.
Met vriendelijke groet,

provinsje fryslân
provincie fryslân
5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
afd bestuurszaken
058 5.1.2e
5.1.2e
werkdagen ma,di, do,vrij
5.1.2e @fryslan.nl
Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
www.fryslan.nl

Van: 5.1.2e , 5.1.2e
Verzonden: dinsdag 21 januari 2020 15:28
Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: RE: subsidieaanvraag nom noordelijk

Goedemiddag 5.1.2e ,
Vraag over Subsidieverlening aan de NOM herken ik. Hiervoor is Drenthe penvoerder en vragen wij aan GS om een mandaat aan Drenthe te verstrekken.
Hierin zit de discussie vergrendelt van een verliesgevende begroting. 5.1.2e is nu met een GS stuk bezig. Wij kunnen je hier het concept van sturen.
Hierin zit geen bijdrage voor Topdutch. Deze herken ik dan ook niet. Weet alleen dat er een bijdrage voor een onderzoek naar TopDutch aan Berenschot verstrekt zou worden.
Is dat wat jij bedoelt of heb je het over een andere bijdrage aan TopDutch.
Als het onduidelijk is moeten we even bij elkaar gaan zitten.
Met vriendelijke groet,

provinsje fryslân
provincie fryslân
drs. 5.1.2e
5.1.2e Economie
5.1.2e
5.1.2e @fryslan.frl
Tweebaksmarkt 52 (bezoekersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
www.fryslan.frl

.

Van: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: dinsdag 21 januari 2020 11:48
Aan: 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: subsidieaanvraag nom noordelijk

Heren,
Vanuit groningen kreeg ik een vraag over subsidieverlening aan de NOM en staatssteun, oa voor topdutch.
Zijn jullie bekend met deze subsidie aanvraag? Is daar een GS stuk van in de maak?
Ik wil graag input leveren op dat GS stuk en daar ook tijd voor hebben.
Met vriendelijke groet,

provinsje fryslân
provincie fryslân
5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
afd bestuurszaken
058 5.1.2e
5.1.2e
werkdagen ma,di, do,vrij
5.1.2e @fryslan.nl
Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
www.fryslan.nl

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy
De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês hjir ús Privacyferklearring.

Persoonsgegevens en privacy
De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees hier onze Privacyverklaring.

NOM Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

Groeien begint hier.

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e

Provincie Drenthe
Statencommissie FCBE
29 januari 2020

Missie

Onze missie is bijdragen aan het duurzaam versterken van de economie in Noord-Nederland door:

- Ondernemingen te ondersteunen bij de ontwikkelsprongen die ze tegenkomen;
- Instituties (overheden, kennisinstellingen etc.) te ondersteunen die daar ook een bijdrage aan leveren.

Visie

Ondernemingen doen groeien.

Wat doen we?

Investeren

Via onze eigen en de door ons beheerde fondsen investeren we in innovatieve ondernemingen in Noord-Nederland of wijzen de weg naar financiering.

Acquireren

We halen (buitenlandse) ondernemingen naar Noord-Nederland en zorgen ook dat ze hier floreren.

Innoveren

We brengen bedrijven en kennisinstellingen bij elkaar en ontwikkelen daarmee kansrijke innovatie projecten.

IFNN

- Start november 2014 vanuit zelfstandige BV, 100% NOM
- Projecten gericht op ontwikkeling innovatieve producten , diensten, concepten
- Ontwikkeling innovatief idee tot marktgericht product

- Aan entiteit waarin meerdere ondernemingen samenwerken
- Marktconform investeren conform aandeelhoudersinstructie

- Tot 2016 gefinancierd uit eigen middelen NOM.
- 2016 gefinancierd door aandeelhouders conform nieuwe aandelenverhouding met € 20 mio.
- Zelfstandige jaarrekening (niet geconsolideerd in NOM)

- Sinds start prognoses niet gehaald, zowel in aantal als investeringsbedrag
- Investeringsvolume realisatie tov begroting: 2014/15: 35% - 2016: 58% - 2017: 40% - 2018: 15%

IFNN

- ❑ Markt kleiner dan voorzien, in aantallen en investeringsomvang
- ❑ Meer aanbieders, ook in regio (bijvoorbeeld Carduso, Groeifonds/EBG)

- ❑ Groot deel van de beschikbare middelen dreigt niet gebruikt te worden
- ❑ Verschuiving van middelen van IFNN naar NOM, anders terug naar aandeelhouders

- ❑ Bestaande IFNN portefeuille beheren en uitfaseren door NOM

- ❑ Individuele bedrijven in vroege fase blijven welkom bij NOM

Liquide middelen NOM

- Liquide middelen NOM zijn lager dan afgesproken minimum.
- Kan leiden tot capital call aan aandeelhouders.
- Resterende middelen IFNN als agiostorting naar NOM is goed alternatief.
- Huidige IFNN middelen blijven daarmee beschikbaar voor NOM regio.

Mail n.a.v. Statenvragen over welke Sociale Ondernemingen door de NOM worden gefinancierd.

Geachte Statenleden,

Door diverse partijen zijn vragen gesteld over sociale ondernemingen en in welke mate zij door de NOM bediend worden. In deze mail stuur ik u meer informatie.

Op initiatief van de provincie Drenthe is de aandeelhoudersinstructie van de NOM aangepast n.a.v. de aangenomen motie 2016-15: Meer kansen voor sociale ondernemingen in Noord-Nederland. Hierdoor is het nu mogelijk geworden dat ook sociale ondernemers gefinancierd kunnen worden. In de praktijk blijft het lastig voor sociale ondernemers om financiering te krijgen bij de NOM vanwege de hoogte van de minimale bedragen (€ 50.000,-) en omdat het lastig is een goed ondernemersplan te schrijven waar een gezonde business case aan ten grondslag ligt. Dit geldt ook vaak voor coöperaties.

Bijgevoegd een lijst van de participaties van de NOM, waarbij is aangegeven welke bedrijven als sociale ondernemingen worden aangemerkt. De NOM hanteert hierbij de volgende definitie: …

Kort opzet waarom het financieel resultaat van de NOM los staat van het voornemen het Innovatiefonds Noord-Nederland (IFNN) als separaat fonds te beëindigen en de daar resterende middelen over te brengen als agiostorting aan de NOM.

- Vooralsnog heeft het negatieve resultaat niet direct te maken met de behoefte aan liquide middelen.
- Al eerder was het inzicht ontstaan dat er behoefte aan extra liquide middelen was, en het door de aandeelhouders gewenste niveau van € 30 miljoen onderschreden zou gaan worden. Dit o.a. vanwege het uitblijven van grotere verkopen van de participaties. Dit inzicht was er al nog ver voordat in januari 2020 aangegeven werd dat het saldo over 2019 nadelig zou uitpakken.

- Het aangekondigde verlies raakt niet direct de hoeveelheid vrij inzetbare liquide middelen die de NOM in kas moet hebben om haar taak goed te kunnen blijven uitvoeren om acquisities te kunnen blijven doen als zich kansen voordoen. Er moet voldoende geld op de bank staan en dat staat los van het eigen vermogen op de balans of de stille reserves die de NOM heeft (BMW). Neem het voorbeeld van een koophuis: als het huis in waarde daalt, heeft dit niet direct invloed op het saldo op je bankrekening.

- Het verlies van de NOM over 2019 leidt tot een lager eigen vermogen op de balans van de NOM en kan door de NOM zelf opgevangen worden.

- Definitieve cijfers over 2019 hebben we nog niet gekregen, maar het eigen vermogen per 31 december 2019 was een bedrag van ruim € 56 miljoen. Dat is dan ook voldoende om het aangegeven verlies van tussen de € 6,5 en € 8,5 miljoen op te vangen. Deze € 56 miljoen staat op de balans en zijn dus geen vrije liquide middelen.

Planning Investeringsagenda

Datum	Wat	Acties	Wie
21/1	Overleg Cees Bijl	Duidelijk krijgen wat er van het ambtelijk apparaat wordt verwacht	Regiegroep
Na 21/1	Start proces opstellen - investeringsagenda - Statenstuk	Uitzetten werkzaamheden en bepalen planning	Regiegroep, auteur, 5.1.2e
24/1	Uitvraag grote investeringen	Bij Teammanagers uitvragen welke grote investeringen (>8 miljoen gedurende collegeperiode)	5.1.2e / 5.1.2e
27/1	Start schrijven Statenstuk + investeringsagenda		5.1.2e / 5.1.2e
31/1	Aanleveren voorbeelden grote investeringen	Grote investeringen (>8 miljoen) aanleveren bij 5.1.2e 5.1.2e	Teammanagers
3/2	Resultaten werksessie gereed	Griffie stuurt resultaten werksessie 15/1 naar GS	Griffie/ 5.1.2e 5.1.2e
3/2	Uitvraag voorstellen PS bij teammanagers	Doorsturen resultaten werksessie 15/1 naar teammanagers	5.1.2e
3/2 – 10/2	Opstellen teksten en afstemmen met gedeputeerde	Teksten afstemmen met betrokken gedeputeerde	Teammanagers
10/2	Aanleveren teksten Investeringsagenda	In format aanleveren bij 5.1.2e 5.1.2e	Teammanagers
17/2 16.00 uur	Concept investeringsagenda gereed	1e versie gereed, doorsturen naar 5.1.2e voor redactieslag	5.1.2e
18/2	Start redactie door 5.1.2e	- overleg met Cees Bijl - redactieslag	5.1.2e 5.1.2e
24/2	Redactieslag gereed	Sturen aan 5.1.2e	5.1.2e 5.1.2e
24/2	Stukken verzenden	Ter info naar: - Regiegroep - Directie - Teammanagers	5.1.2e
27/2	Stukken gereed	Stukken sturen naar poho's	5.1.2e / 5.1.2e
2/3	Poho's	1e versie in Poho's	
2/3 – 5/3	Redactieslag n.a.v. poho	Eventuele wijzigingen aanpassen in tekst	5.1.2e / 5.1.2e / Teammanagers
2/3 – 10/3	Eindredactie	Opmaak investeringsagenda/ glossy	5.1.2e
9/3	Poho's	Aangepast voorstel in Poho's	
10/3	GS	GS bespreekt PS-voorstel	
17/3	GS	GS neemt besluit over PS-voorstel	
18/3	Verzending PS-besluit	Verzending PS-voorstel aan PS. Met griffie afstemmen dat we later zijn dan 5/2	Griffie/ 5.1.2e
8/4	Cie FCBE	PS-voorstel geagendeerd in Cie FCBE (Cie OGB wordt uitgenodigd bij deze vergadering)	Griffie
22/4	PS	PS behandelt het voorstel	PS

Format (stap 2) in te vullen door teammanagers

Thema: **MKB Fonds Drenthe**
Beschikbare middelen investeringsakkoord: n.t.b.

Inleidend stukje, waarin kort de context van dit thema wordt beschreven en wat GS met dit thema voor ogen hebben:
- (Actualisatie) coalitieakkoord
- Ideeën gedeputeerde
- draagt bij aan…

Max. 10 regels

De provincie wil ruimte geven aan ondernemerschap door een goed vestigingsklimaat te bieden. Om ondernemers te ondersteunen heeft de provincie het programma IkBenDrentsOndernemer (waaronder de Ondernemersfabriek), zijn we aandeelhouder van de NOM en het MKB Fonds Drenthe en hebben we verschillende stimulerende subsidieregelingen.
Goede toegang tot kapitaal is onderdeel van een goed vestigingsklimaat. Snel groeiende bedrijven en innovatieve starters hebben soms moeite om financiering te vinden. Het MKB Fonds Drenthe steunt innovatieve en groeiende bedrijven met risicofinanciering in de vorm van leningen en aandelenparticipaties wanneer reguliere financiers (banken) dit niet (alleen) aandurven. In de afgelopen vijf jaar heeft het MKB Fonds een duidelijke en positieve invloed gehad op de economie van Drenthe: er is voor tien miljoen euro geïnvesteerd en co-financiers sloten hier voor 34,5 miljoen euro bij aan, waardoor meer dan 500 arbeidsplaatsen zijn gecreëerd. Hier zitten ook meerdere sociale ondernemingen bij. Als het fonds zo blijft financieren, zal dit jaar de bodem in zicht komen en is niet direct voldoende revolverend vermogen aanwezig om op dezelfde voet door te kunnen gaan. De provincie Drenthe wil het fonds graag voortzetten en op eigen benen laten staan. Om revolverend te kunnen worden (de kosten van het fonds te dekken met de inkomsten uit rentebaten en verkopen van participaties) moet er meer geld uitgezet zijn, waarbij op een gegeven moment de uitgezette leningen aan het einde van de looptijd weer terugkomen om opnieuw ingezet te kunnen worden. Daarom is het voorstel om een substantiële lening te verstrekken aan het MKB Fonds Drenthe.

Beschikbare middelen
- investeringsakkoord
- andere middelen (provinciaal, maar ook extern (bijv. cofinanciering)

Max. 5 regels

Het voorstel is om het MKB Fonds Drenthe een renteloze lening te verstrekken van €10 miljoen met een looptijd van 15 jaar en daarbij € 1 miljoen uit het budget dat beschikbaar is voor de Investeringsagenda te gebruiken als storting in de Reserve opvang revolverend financieren. Er is reeds € 13,1 miljoen gestort in het fonds (en door de provincie als last genomen), waardoor het totale vermogen van het fonds € 23,1 miljoen wordt. Met dit vermogen is een risicopercentage van 10% voldoende. Door nu een lening van €10 miljoen te verstrekken kan het fonds de beoogde revolverendheid bereiken.

Wat gaan we komende periode doen? Hoe wil de gedeputeerde de beschikbare middelen inzetten? Is er een planning aan te geven? Aangeven op welke wijze de door de fracties ingediende voorstellen, die voldoende draagvlak hebben, worden meegenomen. Welke moties zijn aangenomen en kosten geld?

Max. 15 regels

De lening wordt medio 2020 aan het fonds verstrekt. Vervolgens gaan de investment managers door met het verstrekken van financieringen aan kansrijke Drentse bedrijven. De provincie ontvangt zoals gebruikelijk als aandeelhouder elk kwartaal een voortgangsrapportage. Vervolgens zal na een periode van 15 jaar in principe de lening weer aan de provincie worden terugbetaald, als ook de door het fonds verstrekte leningen weer afgelost worden. Mocht het gewenst zijn de middelen opnieuw revolverend in te zetten, dan kan de leningstermijn tegen die tijd worden verlengd.

Overzicht uitvraag per teammanager

Thema's	**GS-lid**	**Teammanager**	**Hoofdstukken coalitieakkoord**
Energie	Stelpstra	5.1.2e (5.1.2e / 5.1.2e)	Klimaat en Energie
Sociale agenda	Kuipers	5.1.2e (5.1.2e)	Levendig en sociaal
Vrijetijdseconomie	Brink	5.1.2e	Regionale economie…
Universiteit van het Noorden	Bijl/Brink	5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e)	Regionale economie…
Boeren, Burgers en Biodiversiteit	Jumelet	5.1.2e	Stad en Platteland
Binnenstadfonds/herstr.	Brink/Kuipers	5.1.2e	Stad en Platteland
MKB	Brink	5.1.2e / 5.1.2e	Regionale economie…
Cultuur	Bijl	5.1.2e	Levendig en sociaal
Wonen	Kuipers	5.1.2e	Stad en Platteland
Waterstof	Stelpstra	5.1.2e	Klimaat en Energie
Sport	Brink	5.1.2e	Levendig en Sociaal
Mobiliteit	Bijl	5.1.2e	Mobiliteit en bereikbaarheid

Randvoorwaarden longlist

De voorstellen moeten voldoen aan de volgende randvoorwaarden:

- Geeft invulling aan politieke wensen van PS
- Betreffen programma's/projecten met éénmalige inzet van middelen
- Bestedingsperiode 219-2023 (niet bestede middelen vallen daarna vrij)
- Zijn van substantiële betekenis voor Drenthe
- Programma's/projecten worden ter vaststelling voorgelegd aan PS
- Betreft geen ophoging van bestaande budgetten
- Programma-/projectgelden worden niet ingezet voor personele kosten en extra advisering

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 2

Reeds openbaar (https://www.nom.nl/media/actueel/voorlopige-cijfers-nom-2019/)

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 1

Reeds openbaar
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Provinciale-Staten-PS/2020/05-februari/13:00/PS050220-A11-voorlopig-saldo-2019-NOM.pdf)

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

Statenbrief

Algemene gegevens	
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e tst. 5.1.2e
Team	Bestuur en Concernzaken
Datum	dinsdag 28 januari 2020
Uiterste behandeldatum in GS: 4 februari 2020 *Toelichting: De brief moet nog voor de 5e februari 2020 aan PS worden verzonden i.v.m. besluitvorming inzake NOM op die dag.*	

Teammanager
Carola de Keijzer
Paraaf 5.1.2e
Bespreken:

Verwijzing naar speerpunt coalitieakkoord/programma begroting
3. Regionale economie en werkgelegenheid: kansen benutten

Akkoord portefeuillehouder
Henk Brink

Intern voorbereid met
1. 5.1.2e 5.1.2e (ECO)
2. 5.1.2e 5.1.2e (FPC)
3.

Akkoord provinciesecretaris
Wim Brenkman

Archivering	
Soort overeenkomst: *Looptijd overeenkomst:*	Niet van toepassing
Datum:	Registratienummer:
4-2-'20	nr. 57/2020000192
	nr.

Communicatie
Openbaar: Ja
Persbericht: *Nee*
Bekendmaking: Niet van toepassing

Onderwerp

Kennisgeving voorlopig saldo 2019 NOM

Advies

In te stemmen met de brief aan Provinciale Staten.

Beslissing GS

Conform

Inleiding

a. Algemeen
Via een mail van de plaatsvervangend directeur van de NOM 5.1.2e 5.1.2e is aan de aandeelhouders aangegeven dat het verwachte saldo over 2019 van de NOM uitkomt op een negatief bedrag van tussen € 6,5 en € 8,5 miljoen. Op dit moment is de opstelling en controle (intern en door de accountant) van de jaarrekening in volle gang. Definitieve afronding daarvan zal leiden tot vaststelling van de jaarrekening in de AvA van de NV NOM van 10 april 2020. Op dit moment is het niet mogelijk om meer dan een indicatie van het definitieve resultaat te geven.

b. Europese aspecten
Niet van toepassing.

c. Economie/werkgelegenheid
Niet van toepassing.

d. Participatie
Betrokken zijn de medeaandeelhouders, het Rijk en de provincies Fryslân en Groningen.

Advies

In te stemmen met de brief aan Provinciale Staten.

Doelstelling uit de begroting

3.0.01 Stimulering van innovatief en digitaal ondernemerschap en ondernemersklimaat

Argumenten

1.1. *Vanuit de rol van actieve informatieplicht is het gewenst om de Provinciale Staten van dit nieuws op de hoogte te brengen nog voordat besluitvorming plaatsvindt over het voorstel op tot opheffing van het IFNN en de agiostorting NOM over te gaan.* Tussen de provinciale bestuurders is afgesproken om via een gezamenlijke brief de drie provinciale staten gelijktijdig hierover te informeren.

Tijdsplanning

Niet van toepassing.

Financiën

Niet van toepassing met betrekking tot deze brief, maar het uiteindelijk saldo kan ertoe leiden dat de waardering van de aandelen NOM op de balans van de provincie conform de Besluit Begroting en

Verantwoording naar beneden moet worden bijgesteld naar de actuele waarde. Aannemelijk is dat dit voor de provincie een verlies betekent, maar daar is nu vanwege de vele onzekerheden nog geen inschatting van te maken.

Bijlagen

Bijlagen
0. Statenbrief

Risico's

Niet van toepassing.

Kanttekeningen vanuit de organisatie

Niet van toepassing.

Tekst openbare besluitenlijst

Onderwerp: Voorlopig financieel resultaat NOM 2019

GS stelt PS in kennis van het feit dat aan de aandeelhouders is aangegeven dat het verwachte saldo over 2019 van de NOM uitkomt op een negatief bedrag van tussen € 6,5 en € 8,5 miljoen. De Jaarrekening 2019 zal worden vastgesteld in de AvA van de NV NOM van 10 april 2020 en dan is het saldo definitief. Op dit moment is het daarom niet mogelijk om meer dan een indicatie van het definitieve resultaat te geven.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 2

Reeds openbaar (https://fryslan.notubiz.nl/document/8422770/1#search=%22voorlopig%20financieel%20resultaat%20nom%22)

To: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 2/6/2020 1:15:34 PM
Subject: RE: Voorstel Investeringsagenda MKB Fonds Drenthe
Received: Thur 2/6/2020 1:15:35 PM

Hoi 5.1.2e,

Ik heb het voorstel bekeken.
Het voorstel is dat de lening wordt verstrekt voor een periode van 15 jaar en daarna in principe wordt terugbetaald, als ook de door het fonds verstrekte leningen worden afbetaald.
Dit laatste zal niet allemaal op een moment gebeuren, daarnaast wordt aflossing gebruikt om opnieuw leningen te kunnen verstrekken (het revolverende karakter van het fonds). Dus ik vraag me af of er daadwerkelijk afgelost gaat of kan worden na 15 jaar. Hierin is in het voorstel voorzien door te stellen dat evt. de lening verlengd wordt. Maar verlenging lijkt mij een heel reëel scenario.
Is een lening dan wel het juiste instrument? De looptijd is immers nog niet zeker, en er staan geen rentebaten tegenover voor ons.
Is ook overwogen om aandelenkapitaal te storten? Dit hoeft niet ingewikkeld te zijn aangezien we volgens mij enig aandeelhouder zijn.
Ik besef me wel dat dit een groter beslag op de gelden uit de investeringsagenda legt, misschien is daar de overweging voor een lening meer in gelegen?

Tot slot wordt 10% voorgesteld als storting in de reserve, maar ik denk dat we nog zouden moeten bekijken of dit een reëel percentage is.

Als je graag nog wat toelichting wilt, dan hoor ik het graag van je.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

Provincie Drenthe
Financiën, Planning en Control

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 4 februari 2020 19:39
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: FW: Voorstel Investeringsagenda MKB Fonds Drenthe

Hallo 5.1.2e,

Zou je naar het bijgevoegd document willen kijken. Het is een voorstel voor de nieuwe investeringsagenda waarbij wij aan het MKB-fonds een renteloze lening willen verstrekken van 10 mln. met een looptijd van 15 jaar. Daarbij wordt voorgesteld om een storting te doen in de reserve opvang revolverend financieren van 1 mln t.l.v. de nieuwe investeringsagenda.

Heb jij nog opmerkingen? Wat mij betreft kun je rechtstreeks richting 5.1.2e reageren.

Van mijn kant geen opmerkingen.

Gr. 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 4 februari 2020 11:57
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Voorstel Investeringsagenda MKB Fonds Drenthe

Hoi 5.1.2e,

Omdat Henk Brink [redacted] ben ik alvast aan de slag gegaan met het voorstel voor het MKB Fonds Drenthe voor de Investeringsagenda. Zie bijlage.

Wil jij hier je feedback op geven? Dan kan ik het naar Henk sturen en kan ik het uiterlijk donderdag afronden.

Bedankt alvast. Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
0592 – 5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Format (stap 2) in te vullen door teammanagers

Thema: MKB Beschikbare middelen investeringsakkoord: n.t.b.
Inleidend stukje, waarin kort de context van dit thema wordt beschreven en wat GS met dit thema voor ogen hebben: - (Actualisatie) coalitieakkoord - Ideeën gedeputeerde - draagt bij aan… Wij zetten ons in voor een toekomstbestendig Drenthe met een robuuste economie. Onze economie kenmerkt zich door relatief veel (klein) mkb. Om toekomstgericht te zijn, moet het bedrijfsleven inspelen op (inter-)nationale trends en ontwikkelingen en de kansen grijpen die maatschappelijke vraagstukken bieden. De provincie wil bedrijven hierin ondersteunen. Dat betekent dat wij digitalisering, innovatie en vergroening (circulair, hernieuwbare grondstoffen en energiebronnen) stimuleren. Daarbij gaat het niet alleen om economisch rendement, maar ook om maatschappelijke impact. Brede ondernemersondersteuning loopt o.a. via Ik Ben Drents Ondernemer (IBDO), waar de komende jaren extra ingezet zal worden op de thema's digitalisering en innovatie (circulair en sociaal). Snelgroeiende bedrijven en innovatieve starters hebben soms moeite om financiering te vinden. Het MKB Fonds Drenthe steunt dergelijke bedrijven met risicofinanciering in de vorm van leningen en aandelenparticipaties wanneer reguliere financiers dit niet (alleen) aandurven. De afgelopen vijf jaar heeft het MKB Fonds een duidelijke en positieve invloed gehad op de economie van Drenthe: er is voor tien miljoen euro geïnvesteerd en co-financiers sloten hier voor 34,5 miljoen euro bij aan, waardoor meer dan 500 arbeidsplaatsen zijn gecreëerd. Als het fonds zo blijft financieren, zal dit jaar de bodem in zicht komen en is niet direct voldoende revolverend vermogen aanwezig om op dezelfde voet door te kunnen gaan. De provincie Drenthe wil het fonds graag voortzetten en op eigen benen laten staan. Om revolverend te kunnen worden (de kosten van het fonds te dekken met de inkomsten uit rentebaten en verkopen van participaties) moet er meer geld uitgezet zijn, waarbij op een gegeven moment de uitgezette leningen aan het einde van de looptijd weer terugkomen om opnieuw ingezet te kunnen worden.
Beschikbare middelen - investeringsakkoord - andere middelen (provinciaal, maar ook extern (bijv. cofinanciering) Voor de uitvoering van een nog vast te stellen Digitaliseringsagenda vragen wij € 2 mln. aan extra middelen. Een deel van de activiteiten zal uit reguliere middelen kunnen worden gefinancierd, vanuit de diverse thema's (economie, energie, mobiliteit, landbouw, enz.). Het voorstel is om het MKB Fonds Drenthe een renteloze lening te verstrekken van €10 mln. met een looptijd van 15 jaar en daarbij € 1 miljoen uit het budget voor de Investeringsagenda te gebruiken als storting in de Reserve opvang revolverend financieren. Er is reeds € 13,1 miljoen gestort in het fonds (en door de provincie als last genomen), waardoor het totale vermogen van het fonds € 23,1 miljoen wordt. Met dit vermogen is een risicopercentage van 10% voldoende. Door nu een lening van €10 miljoen te verstrekken kan het fonds de beoogde revolverendheid bereiken.
Wat gaan we komende periode doen? Hoe wil de gedeputeerde de beschikbare middelen inzetten? Is er een planning aan te geven? Aangeven op welke wijze de door de fracties ingediende voorstellen, die voldoende draagvlak hebben, worden meegenomen. Welke moties zijn

aangenomen en kosten geld?

De lening voor het MKB Fonds wordt medio 2020 verstrekt. Vervolgens gaan de investment managers door met het verstrekken van financieringen aan kansrijke Drentse bedrijven. De provincie ontvangt zoals gebruikelijk als aandeelhouder elk kwartaal een voortgangsrapportage. Vervolgens zal na een periode van 15 jaar in principe de lening weer aan de provincie worden terugbetaald, als ook de door het fonds verstrekte leningen weer afgelost worden. Mocht het gewenst zijn de middelen opnieuw revolverend in te zetten, dan kan de leningstermijn tegen die tijd worden verlengd.

Bij de digitale transitie gaat het niet alleen om de IT-sector, maar digitalisering heeft impact op de arbeidsmarkt, concurrentiekracht, mobiliteit, onderwijs, zorg, energiehuishouding enz. Iedere bedrijfstak en elk maatschappelijk vraagstuk krijgt te maken met digitalisering. We willen digitale ontwikkelingen stimuleren en aanjagen, zoals het versnellen van de digitale transformatie van het bestaande mkb. Maar we zetten ook in op digitale toepassingen zoals smart farming, e-health, slimme mobiliteit en logistiek. Daarnaast is het bevorderen van digitale vaardigheden van belang voor de digitale economie. Techniek, waaronder ICT, is een speerpunt in het Onderwijs & Arbeidsmarktbeleid. Gezien de breedte van dit thema is een integrale aanpak van belang. We stellen daarom een Digitaliseringsagenda op, waarin we onze inzet verder uitwerken.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 2

Reeds openbaar: (https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR637300)

[redacted] / EOM&C

PROV. BESTUUR VAN DRENTHE
No.: 2013004941
Ingek.: 27 JUN 2013
AFDELING eom/c
TE BEH. DOOR:
DWS: G.AFD.:

Besluit van Provinciale Staten

Bijgaand het besluit van Provinciale Staten van Drenthe van 26 juni 2013, nummer G-4, betreffende

Statenstuk 2013-579
voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 15 mei 2013, kenmerk 19/3.8/2013003474, Financieringsinstrumentarium Drenthe

ter uitvoering door het college van Gedeputeerde Staten.
Dit besluit is na beraadslaging en na stemming met handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

[redacted], Statengriffie
27 juni 2013

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

2 - 3

Reeds openbaar:
(https://www.drentsparlement.nl/statenportaal/statenstuk/Statenstuk-2013-579-Besluit-G-4.pdf)

Reeds openbaar:
(https://www.drentsparlement.nl/statenportaal/statenstuk/statenstuk-2013-579-Financieringsinstr-Drenthe-COMPL-1.pdf)

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 25

Reeds openbaar
(https://www.drentsparlement.nl/statenportaal/statenstuk/statenstuk-2013-579-Financieringsinstr-Drenthe-COMPL-1.pdf)

To: 5.1.2e , 5.1.2e 5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e (5.1.2e)'[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @nom.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Fri 2/14/2020 12:53:06 PM
Subject: Jaarverslag IFNN 2019
Received: Fri 2/14/2020 12:53:09 PM
Attachments.txt

Download de bijlagen

Geldig tot: 27-3-2020 13:53:00

Powered by AttachingIT

Goedemiddag allen,

Gisteren is het IFNN jaarverslag 2019 van een goedkeurende verklaring voorzien door onze accountant.
In de bijlage vinden jullie de definitieve versie.

De Benaderde Marktwaarde is op het volgende uitgekomen:

BMW op participaties: € 1.187.503
Waarde van leningen: € 406.944
€ 1.594.447

Dit bedrag wordt meegenomen in de eerder gemaakte berekening.

Wij zijn inmiddels bezig met de opmaak van alle benodigde stukken. Deze delen we spoedig met jullie, maar moeten nu eerst nog even wachten op PS Fryslân.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische

verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

De volgende bestanden zijn via de download link verstuurd:

Jaarverslag Innovatiefonds Noord-Nederland 2019.pdf
https://secure.nom.nl/b645b6f5-056b-4dce-812e-b426d5e7b3ef

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 6

Duplicaat (ID 320023)

STRIKT PERSOONLIJK EN VERTROUWELIJK

RAPPORTAGE MKB FONDS DRENTHE PERIODE: Q4 2019

VERSIE AvA

17 februari 2020

1 Verslag

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille en resultaten van het MKB Fonds Drenthe over de periode 1 januari tot en met 31 december 2019. In het eerste kwartaal is als separaat document een “Leeswijzer” meegestuurd, waarin definities en formules zijn opgenomen.

Op de in deze rapportage genoemde cijfers is nog geen accountantscontrole toegepast. De cijfers zijn daarmee **onder voorbehoud van beoordeling en controle** door Accon/Avm. De financiële getallen in deze rapportage zijn in duizendtallen opgenomen. Deze kunnen daardoor minimale afrondingsverschillen bevatten.

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 31 december 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Aantal uitzettingen	4	19	23
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	175	2.983	3.158
Aantal commitments			11
Bedrag gecommitteerd (x € 1.000,-)			3.298
Aantal bedrijven in portefeuille	8	23	31
Boekwaarde portefeuille (x € 1.000,-)	298	4.346	4.644
Actuele waarde portefeuille (x € 1.000,-)	298	4.346	4.644
In bedrijf (x € 1.000,-)	734	4.931	5.665
Resultaat (x € 1.000,-)			-279
Mutatie werkgelegenheid bestaande portefeuille (FTE'S)	17	158	175

De IC en de directie zijn in het laatste kwartaal van 2019 driemaal bijeengekomen om twee nieuwe financieringsvoorstellen (totaal € 400k) en één herstructureringsvoorstel (€ 451k) te bespreken. De IC heeft ten aanzien van deze voorstellen een positief advies gegeven en de directie heeft dit advies gevolgd. Ultimo 2019 bevindt één voorstel zich nog in de afrondende contractfase. Deze zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2020 worden afgerond.

In het vierde kwartaal zijn drie nieuwe bedrijven aan de portefeuille toegevoegd met een totaal commitment van €600k. In het vierde kwartaal is € 801k verstrekt. Hiervan is € 300k verstrekt uit nieuw commitment, € 25k uit bestaand commitment, € 290k als gevolg van uitbreiding van commitment van portefeuillebedrijven en € 136k door middel van conversie van verstrekte leningen.

In 2019 zijn 81 leads behandeld, waarvan 11 nieuw zijn ontvangen in het vierde kwartaal. Hiervan zijn ultimo 2019 32 in behandeling, 38 aanvragen zijn geannuleerd door een afwijzing van de investment manager (19), intrekking door de ondernemer (12) of anders (7).

De directie heeft in het vierde kwartaal de eerste aanzet tot een evaluatie van het MKB Fonds Drenthe afgerond. Deze versie zal nog worden uitgebreid en aangevuld op basis van andere stakeholders, waaronder de aandeelhouder.

In december heeft de aandeelhouder mevr. 5.1.2e benoemd als lid van de Raad van Commissarissen van het MKB Fonds Drenthe. De RvC is hiermee weer op de beoogde omvang van drie leden.

2 Financiële informatie

Financiële samenvatting

BALANS

MKB F. Drenthe

ACTIVA	2018	2019 Q4
Stand 1 januari	**2.046.076**	**3.113.051**
Investering	1.665.000	3.158.110
Aflossing/desinvestering	-298.914	-1.447.169
Rentebijschrijving	271.149	389.075
Renteontvangsten	-190.304	-305.222
Voorziening/afboeking	-379.956	-263.859
Tot. Financiële vaste activa	**3.113.051**	**4.643.986**
Debiteuren		
Overige vorderingen		
Overlopende activa		
Tot. vlottende activa	**0**	**0**
Liquide middelen	6.985.069	5.041.728
TOTAAL ACTIVA	**10.098.120**	**9.685.714**

PASSIVA	2018	2019 Q4
Geplaatst kapitaal	100.000	100.000
Agioreserve	13.000.000	13.000.000
Overige reserves	-3.151.768	-3.605.313
Tot. Eigen vermogen	**9.948.232**	**9.494.687**
Overige langlopende schulden		
Voorzieningen		
Tot. Langlopende schulden	**0**	**0**
Rekening courant bank		
Crediteuren	127.205	136.302
Overige schulden	22.683	54.724
Overlopende passiva		
Tot. Kortlopende schulden	**149.888**	**191.026**
TOTAAL PASSIVA	**10.098.120**	**9.685.713**

WINST- EN VERLIESREKENING

MKB F. Drenthe

	2018	2019 Q4
Omzet		
Renteopbrengsten leningen u/g	271.149	389.075
Dividendopbrengsten		
Verkoopresultaat		
Provisie	3.500	19.500
Totaal Omzet	**274.649**	**408.575**
Operationele kosten		
Beheervergoeding NOM	504.909	515.392
Accountantskosten	30.479	33.487
Kosten RvC / IC	45.676	40.837
Overige beheerkosten	17.248	8.545
Totaal Operationele kosten	**598.312**	**598.261**
Voorziening fin. vaste activa	379.956	263.859
Bedrijfsresultaat	**-703.619**	**-453.545**
Buitengewone baten (+) en lasten (-)		
Financiële lasten (baten = -/-)		
Rente rekening courant		
Totaal financiële lasten	**0**	**0**
Resultaat voor belastingen	**-703.619**	**-453.545**
Vennootschapsbelasting		
Netto winst	**-703.619**	**-453.545**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

KASSTROOMOVERZICHT

MKB F. Drenthe

	2014 -R	2015 -R	2016 -R	2017 -R	2018 -R	2019 -V
Bedrijfsresultaat	-148.563	-331.938	-1.199.951	-767.697	-703.619	-453.545
Aanpassingen voor:						
Voorziening fin. vaste activa	0	104.819	1.064.584	482.738	379.956	263.859
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Mutaties netto werkkapitaal:						
Debiteuren	0	0	0	0	0	0
Overige vorderingen / overl. activa	0	0	0	0	0	0
Crediteuren	65.169	3.639	-5.851	51.883	12.365	9.097
Overige schulden / overl. passiva	8.464	8.791	-8.186	11.093	2.521	32.041
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-74.930	-214.689	-149.404	-221.983	-308.777	-148.548
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Buitengewone baten (+) en lasten (-)	0	0	0	0	0	0
Kasstroom uit operationele activ.	**-74.930**	**-214.689**	**-149.404**	**-221.983**	**-308.777**	**-148.548**
Investering	-177.414	-1.315.000	-1.690.000	-1.246.615	-1.665.000	-3.158.110
Aflossing/desinvestering	0	10.625	182.625	621.833	298.914	1.447.169
Saldo rentebijschrijving	0	-12.170	-22.199	-49.902	-80.845	-83.853
Kasstroom uit investeringsactiv.	**-177.414**	**-1.316.545**	**-1.529.574**	**-674.684**	**-1.446.931**	**-1.794.794**
Mutaties langlopende schulden	0	0	0	0	0	0
Saldo ontvangen/betaalde rente r/c	0	0	0	0	0	0
Storting/uitkering nominaal en/of agio	13.100.000	0	0	0	0	0
Uitkering dividend	0	0	0	0	0	0
Kasstroom uit financieringsactiv.	**13.100.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toe-/afname geldmiddelen	**12.847.656**	**-1.531.234**	**-1.678.978**	**-896.667**	**-1.755.708**	**-1.943.342**
Rekening courant bank	0	0	0	0	0	0
Liquide middelen	12.847.656	11.316.422	9.637.444	8.740.777	6.985.069	5.041.728
Totaal geldmiddelen	**12.847.656**	**11.316.422**	**9.637.444**	**8.740.777**	**6.985.069**	**5.041.728**
Toe-/afname geldmiddelen	12.847.656	-1.531.234	-1.678.978	-896.667	-1.755.708	-1.943.341

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Resultaat

Resultaat (x € 1.000,-)	31 december 2019	
	Realisatie	**Begroting**
Rente leningen u/g	389	390
Dividend	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-
Provisies	20	-
Portefeuilleresultaat vóór kosten	**409**	**390**
Kosten	598	683
Portefeuilleresultaat na kosten	**-189**	**-292**
Mutatie voorziening	*-264*	*-700*
Resultaat na voorziening	*-453*	*-992*

Van de opbrengsten uit rente leningen u/g is in 2019 € 305k ontvangen. Het verschil tussen gefactureerde en ontvangen rente wordt veroorzaakt door betalingsachterstanden, bijschrijving van rente en andere gemaakte betalingsafspraken.

Liquiditeit

Verloop beschikbaar gestelde gelden per 31 december 2019 (x € 1.000)		
		Totaal
Gestort door Provincie Drenthe		**13.100**
AF:		
Geïnvesteerd	9.250	
Openstaand commitment	975	
Kosten	2.491	
	12.716	
		384
BIJ		
Provisie	24	
Ontvangen rente	906	
Aflossing en desinvestering	2.561	
	3.492	
Totaal beschikbaar		**3.876**

Boekwaarde en benaderde marktwaarde

Verloop waarde t/m 31 december 2019 (x € 1.000,-)

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2019	**468**	**2.645**	**3.113**
Bij:			
Investeringen	175	2.983	3.158
Dividendbijschrijvingen	-	-	-
Rentebijschrijvingen	60	329	389
	235	3.313	3.547
Af:			
Desinvesteringen	-	200	200
Aflossingen	110	1.138	1.247
Ontvangen bijgeschreven dividenden	-	-	-
Ontvangen rentetermijnen	33	272	305
Voorzieningen	262	1	264
	405	1.611	2.016
Boekwaarde 31 december 2019	**298**	**4.346**	**4.644**
Aandelenkapitaal	-	940	940
Cumulatief preferente aandelen	-	-	-
Leningen	298	3.406	3.704
Boekwaarde 31 december 2019	**298**	**4.346**	**4.644**

			Totaal
Actuele waarde 1 januari 2019	468	2.645	3.113
Actuele waarde 31 december 2019	298	4.346	4.644
Mutatie	-170	1.701	1.531

Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 31 december 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	2	6	8	885
Conversie	-	2	2	736
Uit commitment	2	7	9	530
Uitbreiding	-	4	4	1.007
Herstructurering	-	-	-	-
	4	**19**	**23**	**3.158**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Aflossingen

In 2019 is € 1.247k aan aflossingen van 26 ondernemingen ontvangen. Dit is ontvangen door:

- Reguliere aflossing € 410k
- Vervroegde volledige aflossing € 411k
- Extra aflossing € 20k
- Conversie c.q. inbreng lening € 400k
- Kwijtschelding € 5k
- Vaststellingsovereenkomst € 2k

Voorzieningen

In 2019 is 264k aanvullend voorzien. In totaal is er op de portefeuille per 31 december 2019 ruim € 1 mln. voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 5,6 mln., hetgeen betekent dat 18% is voorzien (ultimo 2018: 20,4%).

De voorziening heeft voor € 730k betrekking op achtergestelde leningen (vijf bedrijven) en voor € 290k op aandelenkapitaal (één bedrijf).

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Risicoprofielen

Verloop risicoclassificatie-indeling in aantallen		
	2018	2019-12
A	2	2
A-	-	5
B	12	6
B-	-	5
C	9	3
C-	-	3
D	5	7
	28	31

Verloop risicoclassificatie-indeling (x € 1.000,-)		
	2018	2019-12
A	218	586
A-	-	490
B	1.764	1.141
B-	-	352
C	1.345	406
C-	-	1.185
D	586	1.504
	3.913	5.665

Note: Deze tabellen geven het risicoprofiel per onderneming aan, echter aan één onderneming kunnen meerdere financieringen zijn verstrekt.

Exits en aflossing

In 2019 heeft er geen verkoop van aandelenkapitaal plaatsgevonden.

In 2019 is van acht bedrijven afscheid genomen door middel van aflossing van de lening.

Twee volledige vervroegde aflossingen hebben in het vierde kwartaal van 2019 plaatsgevonden, als gevolg van een herstructurering. Twee portefeuillebedrijven zijn onder een nieuwe holding geplaatst. Aan de deze holding is een nieuwe lening verstrekt, waarbij de twee oorspronkelijke leningen aan de werkmaatschappijen zijn afgelost.

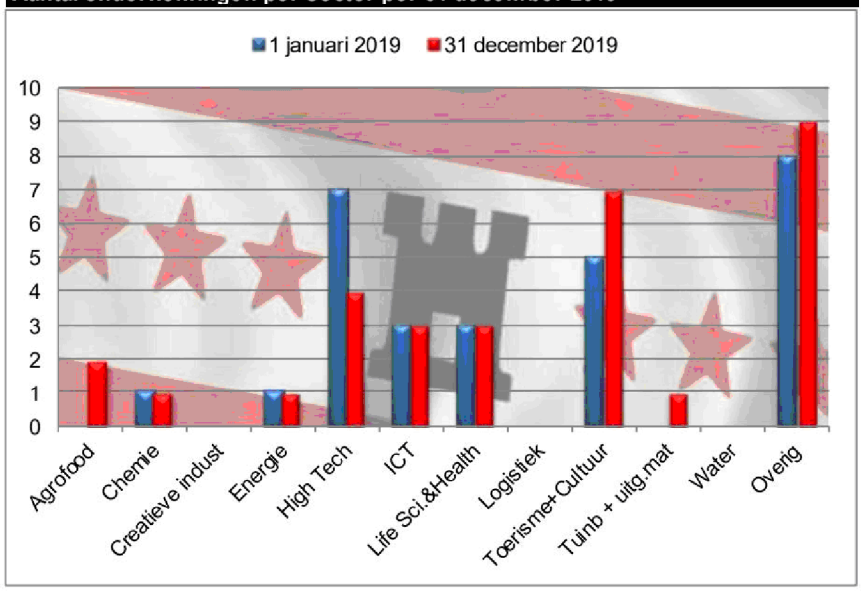
Boekwaarde en resultaat per subcategorie

Topsectoren

Investeringen per sector 5.1.2e **31 december 2019**

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Agrofood	-	2	2	400
High Tech	-	1	1	167
ICT	-	4	4	1.250
Life Sci.&Health	-	2	2	115
Toerisme+Cultuur	2	7	9	941
Tuinb + uitg.mat	1	-	1	50
Overig	1	3	4	235
	4	**19**	**23**	**3.158**

Aantal ondernemingen per sector per 31 december 2019

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) per sector per 31 december 2019

	1 januari 2019	31 december 2019		
		D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Agrofood	-	-	402	402
Chemie	125	139	-	139
Energie	436	-	483	483
High Tech	848	-	572	572
ICT	457	26	1.044	1.070
Life Sci.&Health	386	-	474	474
Toerisme+Cultuur	366	85	993	1.078
Tuinb + uitg.mat	-	50	-	50
Overig	1.295	434	962	1.396
	3.913	**734**	**4.931**	**5.665**

Aantal financieringen per sector uit portefeuille gelopen t/m 31 december 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
High Tech	1	3	4
ICT	-	2	2
Toerisme+Cultuur	-	3	3
	1	**8**	**9**

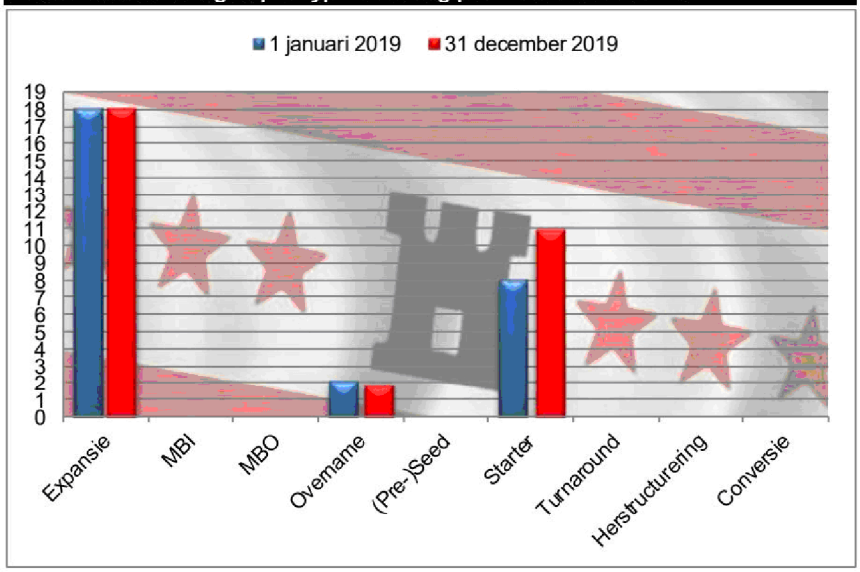
Initiële aanvraag

Investeringen per type aanvraag t/m 31 december 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Expansie	2	12	14	2.218
Overname	1	-	1	50
Starter	1	7	8	890
	4	**19**	**23**	**3.158**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Aantal ondernemingen per type aanvraag per 31 december 2019

Financieringen per type aanvraag uit portefeuille t/m 31 december 2019

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Expansie	1	5	6
Starter	-	3	3
	1	**8**	**9**

Revolverendheid

Door ontvangen aflossingstermijnen (€ 2.361k), verkoop van aandelen (€ 200k), ontvangen rentetermijnen (€ 906k) en provisies (€ 24k) is, over de gehele looptijd van het MKB Fonds Drenthe, inmiddels € 3.492k opnieuw beschikbaar voor investeringen in Drenthe. Op het totaal geïnvesteerde bedrag (€ 9.250k) is dat 37,8%. Na kosten (€ 2.491k) komt dit uit op een percentage van 10,8%.

Bovenstaande genoemde aflossingen, verkoop van aandelen en totaal geïnvesteerd bedrag is inclusief de inbreng van aandelen en leningen naar aandelenkapitaal (totaal € 600k) en herstructurering van leningen (totaal € 215,8k).

Overzicht faillissementen en niet uit de balans blijkende verplichtingen

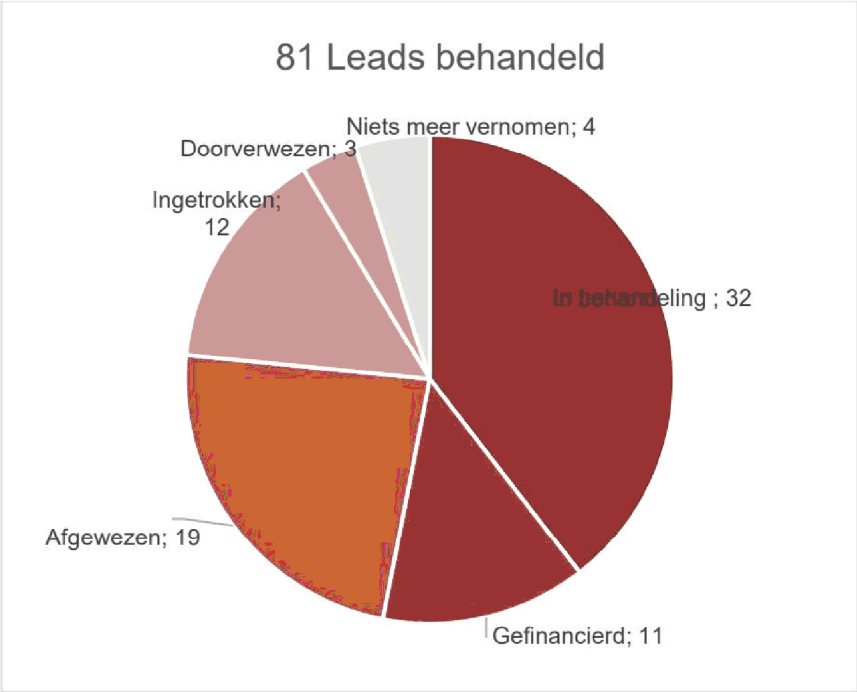
In september 2019 is de werkmaatschappij van één onze portefeuillebedrijven door de rechtbank Noord-Nederland failliet verklaart. Tot op heden is het faillissement van

portefeuillebedrijf (holding) nog niet uitgesproken. Naar verwachting zal dit plaatsvinden in het eerste kwartaal van 2020.

3 Niet-financiële informatie

Leads

In 2019 zijn er 81 leads behandeld, waarvan 67 nieuw in 2019 zijn ontvangen.
Onderstaand is de status van deze leads per ultimo 2019 weergegeven.

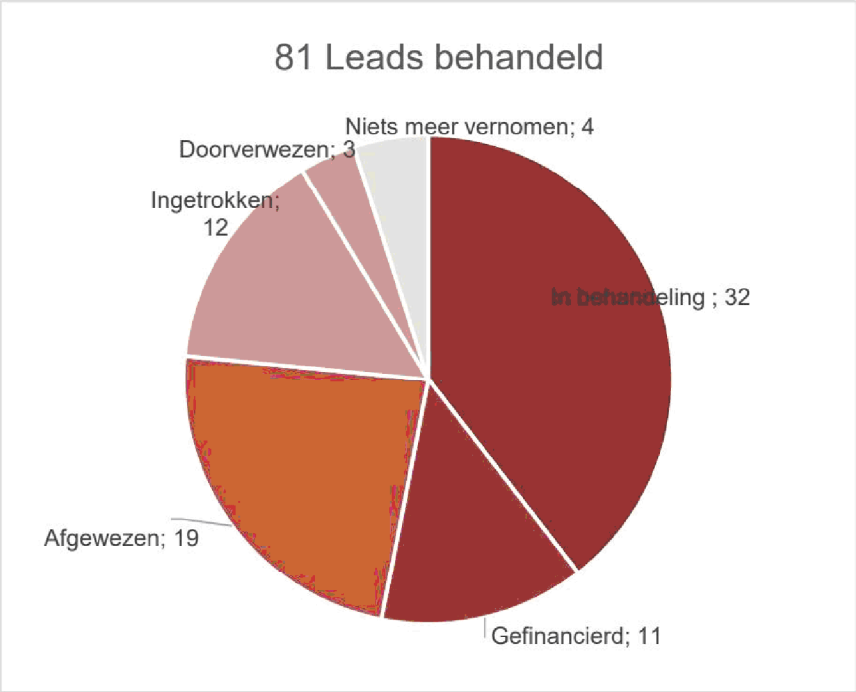

Van de 32 leads die in behandeling zijn per 31 december 2019 twee concreet in onderzoek en bevindt één zich in de afrondende (contract) fase. Eén lead kan leiden tot meerdere financieringen.

In 2019 zijn er een aantal gesprekken met bedrijven, stakeholders en adviseurs gevoerd. Daarnaast zijn tot en met het derde kwartaal diverse netwerkbijeenkomsten gevolgd en presentaties gegeven, zoals

- Nieuwjaarslunch Ondernemersfabriek Drenthe
- Nieuwjaarsreceptie provincie Drenthe
- Ik ben Drents Ondernemer bijeenkomst
- SNN presentatie subsidies
- Factory Facts bijeenkomst Ik ben Drents Ondernemer
- Kennispoort Drenthe circulaire economie

- Duurzaam Drenthe event

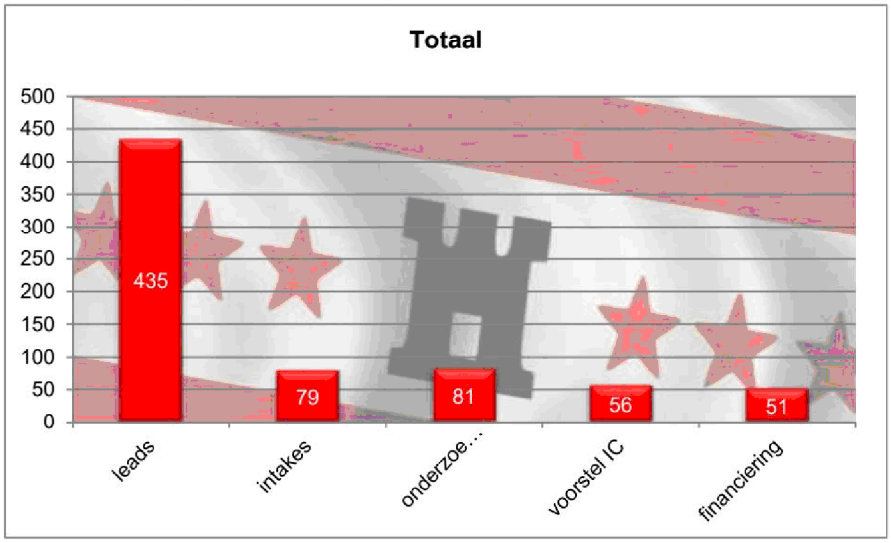

- Symposium Internationaal Ondernemen Drenthe
- Werkbezoek Europarlementarier Frans Timmermans te Emmen
- Recreatiesociëteit Drenthe
- Groeicarroussel, Ik ben Drents Ondernemer
- Kennispoort Drenthe Masterclass (2x)
- Promotiedagen Drenthe
- Business Festival
- Springboard Netwerk
- NOM Midzomerfeest
- Recreatiesociëteit Drenthe,
- IkbenDrentsondernemer bijeenkomst SpeakUp
- Ondernemersfabriek zomerborrel
- Fundfestival NL investeert
- TIV Hardenberg
- Ikbendrentsondernemer bijeenkomst, lancering Ondernemersfabriek Meppel
- Recreatiesociëteit Drenthe
- Opening Lubbelinkhof
- Bijeenkomst VVD fractie
- IBDO Screw Up Tuesday
- IBDO Intermediairsborrel
- MKBFD Event
- Opening Urban Jump
- EZ Provincie Drenthe
- Dutch Tech Zone bijeenkomst
- IBDO Speak Up event/Rabobank

- Insectensymposium Wageningen
- Camping- en caravanbeurs
- Recreatiecongres
- Promotiedagen Noord Nederland
- Presentatie gegeven voor Gemeente De Wolden en Hoogeveen
- Financieringstafel IBDO
- Presentatie gegeven bij Handelsbanken
- Drentse Onderneming van het Jaar
- Dag van de Ondernemer Hoogeveen, STIB

De conversiegraad van lead naar financiering over de gehele looptijd bedraagt 12% (bovengemiddeld).

Conversie aanvragen naar financiering over gehele looptijd fonds

Maatschappelijk rendement

Van de totale portefeuille hebben zes gefinancierde ondernemingen (geregistreerd) Intellectueel Eigendom (IE).

Directe werkgelegenheid in fte's

	# aanvang financiering	# per 1 januari 2019	# per 31 december 2019	Oorspr. verwachting
Al in portefeuille per 1 januari 2019	252		311	306
Nieuwe ondernemingen 2019	84		140	256
Subtotaal huidige portefeuille	*336*		*452*	*562*
Realisatie uit port. gehele looptijd	63		117	213
Totaal	**399**	*335*	**569**	

GROEI DIRECTE FTE'S:	**170**

AANTAL GEFINANCIERDE FTE	**569**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

overzicht co-financiers

	Bank	Marktpartij	Informal	Overig	Totaal
aantal	26	14	25	28	93
bedrag x €1.000,--	21.327	2.956	2.762	5.196	32.241

Over de gehele looptijd van het MKB F. Drenthe is een multiplier cofinanciering van 4,1 gerealiseerd. Dit betekent dat voor elke € 1,- die MKB F. Drenthe heeft gefinancierd, € 3,10 door overige financiers aanvullend beschikbaar is gesteld.

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @eeadvies.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 2/18/2020 1:50:58 PM
Subject: Gevraagde stukken
Received: Tue 2/18/2020 1:51:08 PM
92067-AFSCHRIFT DRENTS INNOVATIEFONDS B.V..pdf
92067-AFSCHRIFT DRENTS ONTWIKKELFONDS B.V..pdf
92067-AFSCHRIFT DRENTSE HOLDING B.V..pdf
20161201 Jaarplan MKB Fonds Drenthe 2017.pdf
Jaarplan MKB Fonds Drenthe 2016 definitief.pdf
Jaarplan MKB Fonds Drenthe 2018 final.pdf
9 MANAGEMENTOVEREENKOMST v1.0.docx
M_2011-26__Jonge_Innovatiekracht.pdf

Dag 5.1.2e,

Hierbij de stukken zoals zojuist besproken. Niet alles zit erbij:

- Jaarplan 2015 en 2019 ontbreken -> Misschien is in 2015 nog geen jaarplan gemaakt. Voor 2019 kan ik me niet herinneren dat ik iets heb ontvangen, maar wellicht heb ik het gemist. Misschien kun je 5.1.2e hier naar vragen.
- Managementovereenkomst is een concept -> 5.1.2e kijkt nog in het archief of we deze kunnen vinden.

Ik stuur nog een mail naar de NOM om jullie te introduceren. Wil jij deze stukken doorsturen naar 5.1.2e?

Groeten, 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
provincie Drenthe
5.1.2e @drenthe.nl
5.1.2e
0592 – 5.1.2e
Op woensdag en donderdagmiddag afwezig

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 22

Op te vragen bij de Kamer van Koophandel

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 24

Op te vragen bij de Kamer van Koophandel

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 24

Op te vragen bij de Kamer van Koophandel

2017

Jaarplan MKB Fonds Drenthe

De ingezette koers voortzetten

provincie Drenthe

NOM
INVESTEREN IN ONTWIKKELING

Inhoud

Inleiding 2
Terugblik 2016 2
Formatie en organisatie 4
Doelstellingen 2017 5
Begroting 2017 6
Marktbenadering 7
Risicoprofiel investeringen 8
Beheer portefeuille 9
Personele bezetting 9
Slotwoord 10
Bijlage 11

0427 320032

Inleiding

2016 is het tweede volledige jaar geweest dat het MKB Fonds Drenthe (hierna: Fonds) actief is. De goede start van het Fonds in 2015 heeft in 2016 tot een verdere groei van uitzettingen en werkgelegenheid geleid. Wel heeft het Fonds in 2016 keuzes moeten maken tussen actief beheer van de portefeuille of volledig gericht zijn op acquisitie. Er is gekozen voor actief beheer van de portefeuille om hiermee te kunnen voldoen aan een van de doelstellingen van het Fonds, namelijk revolverendheid. Voor 2017 is de wens om het beheer en de acquisitie beiden op een hoog niveau te krijgen en te houden. In de hierna volgende hoofdstukken wordt hier dieper op ingegaan.

Terugblik 2016

In 2016 is de eerste aandelenparticipatie gerealiseerd, tot medio oktober zijn er in totaal 7 nieuwe investeringen in bedrijven gerealiseerd. In het kalenderjaar 2015 waren er 8 investeringen gerealiseerd. Het totale commitment (bedrag dat in diverse tranches in een bedrijf geïnvesteerd kan worden), die per investering worden afgegeven, zijn in 2016 toegenomen met € 47.500,= tot gemiddeld € 195.000,=. Het uitbetalen van een commitment kan over een periode van 1,5 jaar gaan.

Voor 2016 was het doel om 10 nieuwe investeringen met een totaal investeringsbedrag van € 2.335.000,= te realiseren, waarvan 2 participaties. Dit was gebaseerd op de opgedane ervaringen in 2015 en de verwachting dat het beheer van de portefeuille maar beperkt tijd zou kosten.

Tot begin oktober is er in totaal € 1.665.000,= aan investeringen gedaan bij 7 verschillende bedrijven, waarvan 1 participatie. De verwachting is dat er tenminste nog 1 investering in 2016 afgerond kan worden (aanvraag van € 550.000,=). Het aantal investeringen blijft daarmee achter bij de oorspronkelijke doelstelling, qua bedrag wordt de doelstelling bijna gehaald. Uitgaande van het totaal te verstrekken bedrag in 2016 van € 2.215.000,= zijn/worden er in totaal door marktpartijen voor € 6.500.000,= aan cofinancieringen verstrekt. Elke door het Fonds geïnvesteerde euro wordt dus door de markt verdrievoudigd.

De extra werkgelegenheid die met de investeringen is gecreëerd en/of behouden is gebleven voor Drenthe verspreid is over de gehele beroepsbevolking, van sociale werkplaats tot universitair niveau. In 2016 is er tot medio oktober voor 18 FTE aan nieuwe werkgelegenheid gecreëerd en ca. 42 FTE aan arbeidsplaatsen behouden. In 2015 was er voor 65 FTE aan nieuwe werkgelegenheid gecreëerd en zijn 37 FTE aan arbeidsplaatsen behouden. Dit verschil in nieuwe werkgelegenheid komt door een tweetal investeringen in 2015 in de horeca, die voor veel nieuwe werkgelegenheid zorgden (in totaal voor 40 FTE). Deze kansrijke nieuw gestarte horecabedrijven zijn in 2016 niet voorbijgekomen.

Het beheer van de portefeuille heeft in 2016 meer tijd gekost dan van te voren was ingeschat, twee faillissementen van bedrijven en intensief beheer bij een aantal (met name) startups waren daar onder meer debet aan. Met deze bedrijven is zeer intensief contact, dit omvat veelal gesprekken met directie, personeel, opdrachtgevers, andere financiers of investeerders en/of mogelijke nieuwe investeerders.

0427 320032

Per begin oktober zijn er 17 bedrijven in portefeuille met een totaal gecommitteerd obligo van ca. € 3.500.000,=. Ter vergelijking, per 20 september 2015 waren dit 10 bedrijven met een obligo van ca. € 1.700.000,=. Dit heeft er toe geleid dat de Investment Manager veel minder acquisitiegericht heeft kunnen werken als in de beginperiode van het Fonds. Dit heeft verder tot gevolg gehad dat de proactieve houding in markt, zoals in 2015 en begin 2016 nog te realiseren was is verandert in een reactieve houding. Het aantal leads dat zijn behandeld zijn in 2016 fors afgenomen, van 97 over heel 2015 naar 42 leads in 2016 tot en met september. Hierdoor zijn er ook minder intakes gemaakt in 2016, namelijk 7 stuks tot medio oktober, versus 16 stuks in heel 2015. De 7 intakes hebben tot 6 LOI (letter of intent) geleid, waarvan er 4 getekend zijn en 1 nog in onderhandeling is. LOI houdt in dat er overeenstemming is op hoofdlijnen over de invulling van de investering door het Fonds, waarna het onderzoekstraject gestart kan worden in voorbereiding op het finale investeringsvoorstel. Tot medio oktober 2016 zijn er 7 investeringsvoorstellen ingediend en goedgekeurd (in heel 2015 waren dit er 11). Hiervan zijn er 6 geeffectueerd, degene die niet geeffectueerd is, was een reddingsplan om daarmee een faillissement van een investering daarmee te voorkomen, dat is helaas niet gelukt.

In onderstaande bedrijven is in 2016 tot begin oktober geïnvesteerd:

- [redacted]

buiten verzoek

Realisatie	2016 t/m 10-10			
Aantal	**Soort Fonds**	**Lening totaal**	**Aandelenkapitaal**	**Realisatie FTE**
0	Micro	0	0	
1	Innovatie	125.000	0	3
6	Ontwikkel	1.290.000	250.000(1)	57
		1.415.000	**250.000**	**60 FTE**

Het voorzieningenniveau is ca. 20% van het uitstaande obligo, ten opzichte van ultimo 2015 is het voorzieningen niveau verdubbeld (betrof toen maar 10 investeringen en het 1e volledige jaar). Met een actief beheer-programma is de verwachting dat het voorzieningen niveau onder controle blijft.

Al met al kan geconcludeerd worden dat de resultaten en trends van 2016 voor 2017 bij ongewijzigd beleid een verdere teruggang in aantal nieuwe uitzettingen gaat opleveren. Het aantal leads is al gehalveerd in 2016, bij ongewijzigd beleid lijkt een aantal van 4 nieuwe uitzettingen wel het maximale haalbaar, waarbij het beheer op een goed niveau blijft.

0427 320032

Formatie en organisatie

Het MKB Fonds Drenthe is in 2014 gestart met 1 fte investment manager. Een logische keuze vanuit kostenoverwegingen en vanwege het feit dat het fonds opgebouwd diende te worden en er in de praktijk getoetst moest worden of er behoefte was in de markt aan een dergelijk investeringsfonds. De start is voorspoedig verlopen en in de jaren 2015 en 2016 is gebleken dat het Fonds een marktbehoefte binnen de provincie Drenthe invult. Zoals verwacht is er een groep bedrijven waarbij in meer of mindere mate sprake is van marktfalen op de financieringsmarkt. Hetzij vanwege de fase en omvang van de onderneming, hetzij van een dusdanig risicoprofiel dat de markt huiverig is dit volledig op te pakken.

Met de opbouw van een portefeuille neemt de tijd die besteed dient te worden aan (actief) beheer toe. Het Fonds kiest bewust voor een actieve invulling van beheer gezien wederom de fase en omvang en risicoprofiel van haar investeringen. Het Fonds kan toegevoegde waarde leveren in de beheerfase in de vorm van het beschikbaar stellen van kennis, netwerk, klankborden e.d.

In 2015 was de portefeuille opbouw nog dusdanig dat er voldoende aandacht aan acquisitie kon worden gegeven, inclusief het daarbij behorende onderhouden van het netwerk, profileren en bekend maken van het Fonds bij stakeholders etc.. Wel werd vanaf het tweede half jaar de groei van beheeractiviteiten zichtbaar, hetgeen een logisch gevolg is van de groeiende portefeuille. Daarnaast is het in het algemeen zichtbaar dat na het eerste investeringsjaar het beheer van posten meer inzet vraagt.

De doorlooptijden van proposities (van lead tot definitief voorstel en vervolgens tot getekend contract) blijken in de praktijk langer te zijn dan vooraf werd ingeschat. Dit is overigens geen bijzonderheid voor het Fonds, ook bij collega investeringsfondsen zien we de doorlooptijd toenemen. Dit is onder meer het gevolg van de financieringsmarkt die gecompliceerder is geworden. Het zogeheten “gestapeld financieren” oftewel financiering realiseren uit meerdere bronnen houdt ook in dat de verschillende procedures van de verschillende financiers/investeerders doorlopen moeten worden met elk haar eigen (en soms afwijkende) informatievraag en eigen proces en doorlooptijd van interne besluitvorming. Daarnaast zien we in toenemende mate een groeiend tijdsbeslag van het contractenproces. Veel discussie wordt tijdens de contractenproces (nogmaals) gevoerd. Juridische ondersteuning en/of adviseurs worden in toenemende mate ingeschakeld en ook deze partijen hebben een mening over de conceptcontracten. In deze verwervingsprocessen wordt de tijdsinzet van investment manager daarmee extra onder druk gezet.

Vaak wachten investeerders op elkaars beslissingen, het Fonds probeert deze fase te doorbreken door op eigen merites beslissingen te nemen, waarna andere partijen hun beslissing daarop kunnen baseren.

Het totale beeld leidt er toe dat er regelmatig keuzes gemaakt moeten worden tussen inzet van manuren op beheer of op marketing/pr en acquisitie.

0427 320032

Tot nu toe wordt dan de keus gemaakt voor actief beheer, zeker als de investering van het Fonds door de ontwikkelingen in de onderneming in gevaar dreigt te komen. Dit heeft tot effect dat het risico bestaat dat de pijplijn minder goed gevuld raakt en het aantal uitzettingen (en de ambitie die waar in willen hebben) onder druk komt te staan.

Op dit moment bestaat de personele bezetting uit 1 fte investmentmanagement 5.1.2e 5.1.2e en parttime inzet van indirecte werkzaamheden: fondsdirectie 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e via de NOM) en parttime secretariële- en backoffice ondersteuning (via NOM). Deze personele inzet is in het lopende contract met de NOM opgenomen. Het voorstel is 1 additionele fte investmentmanagement aan te nemen per januari 2017. Bovenstaande leidt tevens tot een toename van de indirecte werkzaamheden. In de begroting bij dit jaarplan is daar rekening mee gehouden.

Daarmee ontstaat de mogelijkheid om naast een adequate invulling van het beheer van de portefeuille , de acquisitie en pr/marketing activiteiten op voldoende niveau te houden. Daarmee kan dan ook invulling worden gegeven aan de ambitie om het investeringsniveau in zowel aantallen als bedrag de komende jaren te laten stijgen.

Doelstellingen 2017

Voor 2017 zijn er 2 scenario's te maken:

1. Volledige focus van huidige investment management op beheer van de portefeuille en maar beperkte acquisitie activiteiten. Gevolg zal zijn dat het aantal uitzettingen voor 2017 lager zal zijn dan in 2016 en naar verwachting op circa 4 zal blijven steken. Het voorzieningenniveau blijft goed onder controle. Veel tevredenheid onder portefeuillebedrijven over aandacht en hulp. Ontevredenheid bij bedrijven die willen investeren, aangezien er minder tijd is voor het behandelen van aanvragen, actieve acquisitie niet plaats vindt en de doorlooptijden zullen gaan toenemen. De beheervergoeding blijft gelijk ten opzichte van 2016.

2. Uitbreiding van investment management met 1 FTE met bijbehorend secretarieel en backoffice werkzaamheden , waardoor beheer van portefeuille op een hoog niveau blijft en er voldoende aandacht gegeven kan worden aan acquisitie. Gevolg zal zijn dat het aantal uitzettingen voor 2017 naar verwachting circa 14 zal kunnen bedragen en het voorzieningen niveau goed onder controle blijft. Veel tevredenheid onder portefeuillebedrijven over aandacht en hulp en tevredenheid bij bedrijven die investering zoeken en daar op een goede en adequate manier mee geholpen kunnen worden. De beheervergoeding zal toenemen met 1 FTE investment management en extra secretariële en backoffice werkzaamheden.

De pijplijn is in 2016 door beperkte acquisitiemogelijkheden afgenomen, dit zal enige tijd vergen om dit weer op het niveau van begin 2016 te brengen in 2017. Hiervoor is inzet van een extra FTE wel noodzakelijk om de portefeuillebedrijven te beheren en de acquisitiemogelijkheden uit te nutten.

0427 320032

Uitgaande dat hier op 1 januari 2017 aan voldaan kan worden, dan wordt uitgegaan van de volgende doelstellingen:

Doelstellingen	2017			
Aantal	**Soort Fonds**	**Lening totaal**	**Aandelenkapitaal**	**Realisatie Fte**
2	Micro	60.000 (2)		2
4	Innovatie	600.000 (3)	50.000 (1)	10
8	Ontwikkel	2.400.000 (7)	100.000 (1)	90
Totaal 14		**3.060.000 (12)**	**150.000 (2)**	**102**

Begroting 2017

De financiële begroting is gebaseerd op een gelijkmatige spreiding van de investeringen gedurende het jaar, waarbij de rente-inkomsten een kwartaal later ingaan dan het moment van het commitment. Voor het volledige beeld, zijn de resultaten van 2015, 2016 (voor zover bekend) meegenomen. Er wordt verwacht dat er nog 1 investering met een commitment van € 550.000,= afgerond gaat worden in 2016, dit zal een uitbetaling van € 250.000,= in 2016 betekenen. Deze aanvraag zal nog ter advisering worden voorgelegd aan de Investeringscommissie en is daarom ook niet in de begrote resultaten van 2016 meegenomen.

Door de uitbreiding van het team met 1 FTE wordt er weer de noodzakelijke ruimte gecreëerd in de (actieve) acquisitie en de balans tussen acquisitie en beheer. In de begroting wordt daardoor uitgegaan van een toename van 75% ten opzichte van (de verwachte te realiseren) het aantal nieuwe investeringen van 2016. De 14 nieuwe uitzettingen zijn onderverdeeld in 2 micro-uitzettingen, 4 uitzettingen vanuit Innovatiefonds en 8 uitzettingen vanuit het Ontwikkelfonds. Er wordt verwacht dat van de uitzettingen er 2 participaties gerealiseerd worden.

Net als in 2016 wordt er voor komend jaar een negatief portefeuilleresultaat na kosten begroot, gedurende de opstart van een nieuw investeringsfonds is dit een gegeven. Indien het overgrote deel van het Fonds geïnvesteerd is, zal de rente een forse impuls aan de resultaten gaan geven. Ook is het onrealistisch om in de 1^{e} jaren dat er in bedrijven is geïnvesteerd door middel van een aandelenparticipatie dat er dividendstromen beschikbaar komen. De rendementen van deze investeringen zullen pas op lange termijn zichtbaar zijn. De voorzieningen 2017 zijn berekend op 20% van het door het Fonds cumulatief geïnvesteerd kapitaal.

0427 320032

BEGROTING MKB FONDS DRENTHE

Resultaat

	2015	2016				2017				
	FY	Begroting	t/m Q3-R	Q4-V	LE	Q1	Q2	Q3	Q4	FY
Rente leningen u/g	83.505	188.675	130.275	58.321	188.596	60.918	74.989	89.383	107.068	332.358
Dividend	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Provisies	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Portefeuilleresultaat (voor kosten)	**84.005**	**188.675**	**130.275**	**58.321**	**188.596**	**60.918**	**74.989**	**89.383**	**107.068**	**332.358**
Kosten	310.834	438.750	239.413	199.337	438.750	160.202	160.202	160.202	160.202	640.810
Totaal portefeuilleresultaat na kosten	**-226.829**	**-250.075**	**-109.138**	**-141.016**	**-250.154**	**-99.284**	**-85.213**	**-70.819**	**-53.134**	**-308.452**
Voorziening	*104.819*	*750.000*	*570.094*	*179.906*	*750.000*	-	*444.400*	-	*666.600*	*1.111.000*
Totaal Resultaat na voorziening	*-331.648*	*-1.000.075*	*-679.232*	*-320.922*	*-1.000.154*	*-99.284*	*-529.613*	*-70.819*	*-719.734*	*-1.419.452*

Boekwaarde portefeuille

	2015	2016				2017				
	FY	Begroting	t/m Q3-R	Q4-V	LE	Q1	Q2	Q3	Q4	FY
Stand per 1 januari	**177.415**	**1.389.141**			**1.389.141**					**2.068.669**
Bij:										
Investeringen:										
- leningen Microkrediet	-	60.000	-	-	-		30.000		30.000	60.000
- leningen Innovatiekrediet	435.000	575.000	50.000	115.000	165.000	100.000	125.000	50.000	200.000	475.000
- leningen Ontwikkelkrediet	880.000	1.850.000	789.000	386.000	1.175.000	285.000	530.000	500.000	650.000	1.965.000
- aand.kap.	-	80.000	250.000	-	250.000		100.000		50.000	150.000
Investeringen	**1.315.000**	**2.565.000**	1.089.000	501.000	**1.590.000**	385.000	785.000	550.000	930.000	**2.650.000**
Rentebijschrijvingen	83.505	188.675	130.275	58.321	188.596	60.918	74.989	89.383	107.068	332.358
	1.398.505	2.753.675	1.219.275	559.321	1.778.596	445.918	859.989	639.383	1.037.068	2.982.358
Af:										
Desinvesteringen	-	-			-	-	-	-	-	-
Aflossingen	10.625	277.084	128.729	55.563	184.292	107.313	136.063	139.813	139.813	523.002
Ontvangen rentetermijnen	71.335	150.940	118.119	46.657	164.776	48.734	59.991	71.506	85.654	265.886
Voorzieningen	104.819	750.000	570.094	179.906	750.000		444.400		666.600	1.111.000
	186.779	1.178.024	816.942	282.126	1.099.068	156.047	640.454	211.319	892.067	1.899.888
Stand per 31 december	**1.389.141**	**2.964.792**	*1.791.474*		**2.068.669**					**3.151.139**

Marktbenadering

De marktbenadering is in het 1e jaar vooral gedaan om naamsbekendheid te creëren bij banken, accountants, de diverse overheden, adviseurs en dergelijke. Met de voorgestelde uitbreiding van het Fonds zullen de contacten met de genoemde partijen geïntensiveerd worden en moet de naamsbekendheid van het MKB Fonds Drenthe verder vergroot worden. Het doel is Drentse bedrijven vaker het MKB Fonds Drenthe meenemen in hun groeiambities. Het Fonds moet verder werken aan de uitstraling van laagdrempelig, maar wel een professionele investeerder. Ondernemers moeten de meerwaarde zien van het Fonds. Het proactief benaderen van bedrijven is daarbij een mooi instrument.

De marktbenadering zoals deze is gedaan in 2015 en 2016 zal na uitbreiding van bezetting uitgebreid worden. Zo is er via de gedrukte media en radio en TV (RTV Drenthe) regelmatig de publiciteit gezocht.

Daarnaast worden er presentaties verzorgd en is de investment manager met enige regelmaat jurylid, panellid bij diverse activiteiten omtrent ondernemend Drenthe.

In 2016 heeft het Fonds op diverse netwerk evenementen een stand gehad (Bedrijven Contact Dagen Drenthe, Dag van de Financiering, diverse Meet & Grow evenementen, BioBased Business Event enz.). Tevens is het Fonds via dhr. G. Buiter vertegenwoordigd geweest in de jury van de Ondernemingsprijs Drenthe 2016.

0427 320032

De social media (Linked In en Twitter) wordt gebruikt om met stakeholders in contact te blijven, persberichten worden naast de reguliere media ook via deze weg bij stakeholders onder de aandacht gebracht. Met de bedrijven waarin geïnvesteerd is, wordt eind november een netwerk evenement georganiseerd.

De samenwerking met diverse co-financiers levert in toenemende mate betere en concretere leads op, wel zal hier meer aandacht aan besteedt moeten worden in 2017 als in 2016 om dit verder te kunnen uitbouwen. Marktpartijen waarmee projecten gedaan worden en die we tegenkomen in het veld zijn: ABN AMRO, ING Bank, Rabobank, Qredits, NOM, Flinc, G.J. Smid Fonds, Drentse Energie Organisatie, NL Investeert, Benkis, VanVoor Fonds, Carduso, leasebrokers en diverse informal investors.

Risicoprofiel investeringen

Elke investering krijgt een risicoprofiel (A t/m D, waarbij A inhoudt: geen risico en D inhoudt: reële kans op verlies investering)) bij de aanvang. Dit is een belangrijk onderdeel van het investeringsvoorstel, die door de Investeringscommissie gevalideerd wordt.

Naast een financiële beoordeling vindt een toetsing plaats op management en organisatie, managementinformatie, productontwikkeling en markt.

Per investering vindt er een toetsing van de rente plaats, waardoor het Fonds gezekerd is dat er, conform de eisen van EU, er een marktconform tarief wordt aangeboden voor risicodragend kapitaal. Het rentepercentage is minimaal 9% en kan afhankelijk van risicoprofiel, de rentetoets en grootte van de investering maximaal 11% bedragen . Dit wordt tijdens het proces vastgelegd in het zogenaamde rentetoetsformulier. Zonder deze toets kan geen besluit genomen worden over de financieringsvraag.

Om de revolverendheid van het Fonds te “zekeren” op de lange termijn, zal een goede spreiding van de investeringen belangrijk zijn, waarbij het gemiddelde risicoprofiel past bij het karakter van het Fonds. Het gemiddelde investeringsbedrag lijkt vooralsnog (gebaseerd op gedane investeringen) redelijk laag, waardoor spreiding voor een deel al op een natuurlijke wijze plaatsvindt. Bij aanvang van de investering kan het risicoprofiel maximaal C zijn.

Met betrekking tot spreiding in sectoren worden er dit jaar nog geen plafonds aangelegd. Uitzondering hierop is de horeca. Er blijken tot heden relatief veel horeca-aanvragen binnen gekomen te zijn. In overleg met de Raad van Commissarissen is er alleen voor de horeca een aanvullende bepaling. Het Fonds doet maximaal 20% van het totale investeringsbedrag van de propositie met een maximale looptijd van 6 jaar. Daarbij zal de investering gebruikt moeten gaan worden voor groei en/of innovatie om daarmee de (regionale) markt te versterken. Het totaal uitstaande bedrag in deze sector mag niet meer zijn dan € 1.950.000,= zijnde 15% van het totale Fonds.

0427 320032

Beheer portefeuille

In 2016 is gebleken dat bepaalde investeringen, al dan niet tijdelijk, veel tijd vergen met het beheer ervan. De beheersmatige werkzaamheden betreffen gesprekken met management op frequente basis (soms zelfs wekelijks), gesprekken met potentiele financiers, adviseurs, accountants, daarnaast zijn er aandeelhoudersvergaderingen waar een actieve rol van het Fonds verwacht wordt. Met het groeien van de portefeuille zal het beheer alleen maar verder gaan toenemen. Dit zal voor 2017 ook gaan gelden, de verwachting is dat participaties over het algemeen meer tijd kosten dan de gemiddelde investering met een achtergestelde lening. De intensiteit van het beheer zal afhangen van het risicoprofiel en de gang van zaken. De bedrijven zullen hun financiële rapportages periodiek aanleveren (contractuele verplichting). Indien de ontwikkelingen bij de bedrijven hiertoe aanleiding geven kan het risicoprofiel aangepast worden. Verdere werkzaamheden die door de backoffice gedaan wordt, zoals financiële cijferverwerking, incasso- en debiteurenbeheer, rapportages zullen met het groeien van de portefeuille gaan toenemen.

Halfjaarlijks zal daarnaast aan de hand van de financiële performance van de bedrijven al dan niet besloten worden tot het nemen van een voorziening. Vooralsnog is het voorzieningenniveau lager dan gepland bij aangaan van het Fonds. De belangrijkste reden hiervoor is de lagere gemiddelde omvang van de financiering.

Personele bezetting

Op reguliere basis komt zowel de Raad van Commissarissen als de Investeringscommissie bijeen om hun taken uit te voeren voor het Fonds. In de bijlage staan de personalia hiervan opgenomen. In 2016 is het gelukt voor het Fonds om de zaken rond te zetten met de startbezetting van één investment manager, dit is wel ten koste gegaan van de acquisitiekracht van het Fonds.

Zoals hiervoor al aangegeven stellen wij voor de organisatie uit te breiden met 1 FTE extra investment manager en de daarbij horende backoffice taken. Hier is in de begroting rekening mee gehouden.

0427 320032

Slotwoord

De stevige ambities van 2016 worden voor een groot deel (naar verwachting) gehaald qua uit te zetten bedrag, de hoeveelheid uitzettingen zal naar verwachting licht lager uitvallen dan gepland. De verwachte extra werkgelegenheid zal ongeveer gehaald worden.

Met extra bemensing van het Fonds moet een verdere groei van het Fonds mogelijk zijn, waarbij het voorzieningen niveau zich gelijkwaardig zal ontwikkelen als in de eerste jaren van het Fonds.

Aan de naamsbekendheid van het Fonds wordt continue gewerkt en dit zal met uitbreiding van het Fonds alleen nog maar sneller en beter gaan. De samenwerking met co-financiers wordt continue gezocht om daarmee goede proposities te kunnen krijgen. Het Fonds heeft een eigen plek in het Drentse financieringslandschap verworven.

0427 320032

Bijlage

Raad van Commissarissen

Dhr. Ing. 5.1.2e MBA (voorzitter)

De heer 5.1.2e heeft diverse management- en directiefuncties binnen Rabobank doorlopen alvorens zich in 2014 te richten op het zelfstandig ondernemerschap via Bart in Business. Daarnaast bekleedt de heer 5.1.2e de volgende nevenfuncties:

- Secretaris-penningmeester St. Maatschappij van Weldadigheid Frederiksoord
- Penningmeester St. Vrienden van Interzorg Assen
- Penningmeester St. Drentse Onderneming van het Jaar
- Penningmeester St. Claas van Gorcum Fonds
- Bestuurslid St. Ondernemers Fonds Assen

Dhr. Drs. 5.1.2e

Na diverse managementfuncties bij PricewaterhouseCoopers en directie/bestuurdersfunctie bij Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland B.V., bestaan de huidige werkzaamheden van de heer Brink uit:

- Fulltime commissaris/toezichthouder via Almare Consultancy B.V. (zie www.almareconsultancy.nl). Ervaring als commissaris/toezichthouder
- Voorzitter Raad van Advies familiebedrijf Veldkamp B.V., technisch servicebedrijf voor de verpakkingsindustrie (vanaf 2016)
- Maan Group, innovatief familiebedrijf, lid Raad van Advies (vanaf 2014)
- Van Reekum Participatie Fonds B.V.: op verzoek van de aandeelhouder van Remeha toezichthouder op hun participaties (vanaf zomer 2012)
- Raad van Toezicht (portefeuille financiën) biosciencecluster van bedrijven, universiteiten en onderzoeksinstellingen: ImmunoValley (vanaf 2010)

Dhr. 5.1.2e

De heer 5.1.2e heeft diverse ambtelijke functies vervult in onder andere Overijssel en Drenthe alvorens binnen het UMCG de functie van secretaris van Bestuur, secretaris van de Raad van Toezicht en beleidscoördinator van de bouw UMCG te vervullen. Van 2007 tot 2010 was de heer 5.1.2e lid van het College van Gedeputeerde Staten van Drenthe (portefeuille financiën, economie, arbeidsmarkt en RTV Drenthe). De huidige nevenfuncties zijn:

- Voorzitter Raad van Advies Cultuur en Toerisme Veenhuizen
- Voorzitter/lid bezwarencommissie Samenwerkingsverband Noord-Nederland

0427 320032

Investeringscommissie

Dhr. 5.1.2e RA (voorzitter)

De heer 5.1.2e is na de opleiding tot registeraccountant, 28 jaar bij KPMG werkzaam geweest, in zijn laatste functie als audit partner. Sinds 2014 vervult hij (financiële) directiefuncties; thans als CFO bij Solidus Solutions Board. Daarnaast heeft hij diverse toezichthoudende functies vervuld; op dit moment als commissaris bij NoordLease B.V., als vice voorzitter/voorzitter audit commissie bij het Drenthe College, als lid/voorzitter van de auditcommissie bij Tinten Welzijn en Woonservice Westerbork. Voorts is hij penningmeester bij Stichting Maggies Centers Nederland en de Maria Elisabeth Linhoffstichting, als examinator verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen voor de Executive Master of Accountancy opleiding en voorzitter van de Investeringscommissie van het Groeifonds van Economic Board Groningen.

Mevr. Mr. 5.1.2e

Na haar studie fiscaal recht heeft mevrouw 5.1.2e diverse adviseurs-, management- en directiefuncties vervult bij onder andere Coopers&Lybrand, ING en Dierenpark Emmen en daarnaast enkele toezichthoudende functies. Sinds 2010 is mevrouw 5.1.2e zelfstandig ondernemer als coach, trainer en consultant via Da's Typisch B.V. (vaste opdrachtgevers VentureLab North (Rijksuniversiteit) en VNO-NCW ondernemer coacht ondernemer. Verder losse opdrachten, voor grootste deel in Noord-Nederland, voor zowel individuen als teams, zowel in de profit als in de non-profit sector). Via haar Persoonlijke houdstermaatschappij (Rakelings Holding BV) is ze medeaandeelhouder in Probius BV. Probius BV heeft een beheerovereenkomst gesloten met het VanVoor fonds. Daarnaast is zij voorzitter van de Raad van Advies bij familiebedrijf Maan Group te Raalte. Lid Raad van commissarissen Breedband Fonds Friesland.

Dhr. 5.1.2e

De heer 5.1.2e heeft diverse management- en directiefuncties vervult binnen Rabobank en Friesland Bank. Daarna was hij naast zijn partnerschap bij Trilogica Bedrijfsadvies als zelfstandig adviseur onder meer in diverse advies- en directierollen betrokken bij Vorm Martini, Netzodruk Groningen en Zwartwoud Groningen. Hij is bestuurslid geweest van De Kamer van Koophandel Groningen, De Commercieele Club Groningen en Het Groninger Ondernemers Fonds "Het Fonds".

0427 320032

2016

Jaarplan MKB Fonds Drenthe

Het succes in 2016 voortzetten

provincie Drenthe

NOM
INVESTEREN IN ONTWIKKELING

Inhoud

Inleiding 2
Terugblik 2015 2
Doelstellingen 2016 4
Begroting 2016 5
Marktbenadering 6
Risicoprofiel investeringen 7
Beheer portefeuille 8
Personele bezetting 8
Slotwoord 8
Bijlage 9

0428 320033

Inleiding

Na de lancering in 2014 van het MKB Fonds Drenthe is 2015 het eerste volledig operationele jaar. Het Fonds heeft een positie verworven in het Drentse bedrijfsleven.

Terugblik 2015

Begin 2015 zijn de investeringscommissie leden benoemd waarmee alle functies rondom het Fonds zijn ingevuld. 2015 is er veel positieve reuring geweest omtrent het Fonds in de markt en in de media. Daarnaast is er alleen al in 2015 voor 84 FTE werkgelegenheid gecreëerd tot medio november. We durven hiermee te stellen dat 2015 een succesvol jaar is geworden.

Er zijn in 2015 tot medio november 93 leads behandeld door het Fonds. Dit heeft geleid dat er 16 intakes zijn gemaakt en besproken met de directie. Van alle intakes zijn er voor 15 aanvragen Letters-Of-Intent (LOI) uitgebracht, waarvan er 9 voor akkoord getekend zijn door de aanvrager en er nog 3 bij ondernemers liggen. Dit houdt in dat er overeenstemming is op hoofdlijnen over de invulling van de investering door het Fonds, waarna het onderzoekstraject gestart kan worden in voorbereiding op het finale investeringsvoorstel.

Tot medio november 2015 zijn er 11 investeringsvoorstellen ingediend, hiervan zijn er 10 goedgekeurd en is er 1 aangehouden. Hiervan zijn inmiddels 9 uitbetaald en 1 voorstel bevindt zich in de afrondende fase (1 Ontwikkel krediet ad. € 225.000,=).

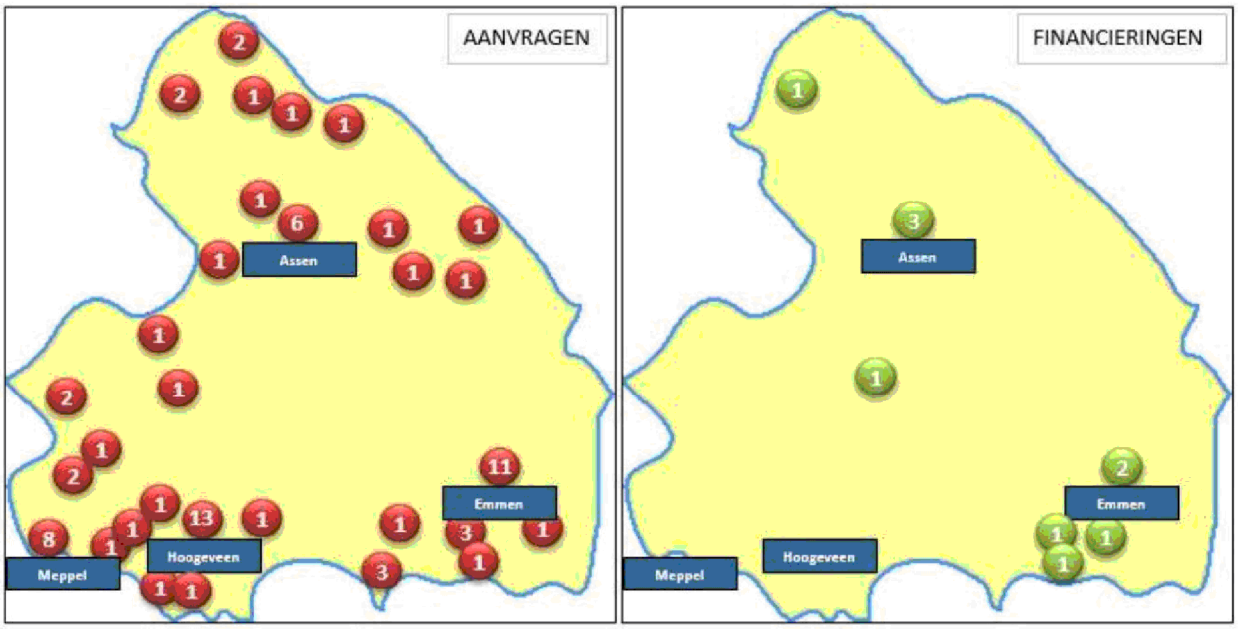
In onderstaande bedrijven is in 2015 tot medio november geïnvesteerd.

- [redacted]

Realisatie	2015			
Aantal	Soort Fonds	Lening totaal	Aandelenkapitaal	Realisatie FTE
1	Micro	50.000		2
3	Innovatie	450.000 (0)		7
5	Ontwikkel	900.000 (0)		75
Totaal 9		1.400.000		84 FTE

0428 320033

Hieronder is een topografische weergave van de leads de rode stippen) en de investeringen (de groene stippen tot en met het 3e kwartaal 2015, de 2 investeringen van november staan hier nog niet op.

Doelstellingen 2016

Voor 2015 was het doel om 15 nieuwe investeringen met een totaal investeringsbedrag van € 2.312.500,= te realiseren. Dit was gebaseerd op enkele maanden dat het Fonds in 2014 actief was.

Tot medio november zijn er 9 investeringen afgerond en is er nog 1 in de afrondende fase. De pipeline voor de laatste maanden 2015 begin 2016 is goed gevuld, echter de gestelde aantallen zijn niet realistisch gebleken. Investeringsvraagstukken kennen lange doorlooptijden bij de ondernemer en de co-financiers. De verwachting is dan ook dat het totaal investeringsbedrag wel gehaald zal gaan worden, maar dat het aantal investeringscommitments op ca. 11-13 zal uitkomen, met name de micro-investeringen blijven achter bij de doelstelling.

Doelstellingen	2016			
Aantal	**Soort Fonds**	**Lening totaal**	**Aandelenkapitaal**	**Realisatie Fte**
2	Micro	60.000 .		2
3	Innovatie	525.000 (3)	50.000 (1)	10
5	Ontwikkel	1.600.000 (4)	100.000 (1)	70
Totaal 10		**2.185.000 (8)**	**150.000 (2)**	**82**

Voor 2016 is het doel om 10 nieuwe investeringen te gaan doen met een totaal investeringsbedrag van € 2.335.000,=. Het beheer van de portefeuille zal in toenemende mate tijd en energie van de Investment Manager vergen, dit was vanaf Q3 in 2015 al goed merkbaar, waardoor er minder tijd is voor nieuwe investeringen. Net als in 2015 zal het MT van het Fonds constant de vinger aan de pols houden omtrent de werkdruk en de vraag uit de markt.

0428 320033

Begroting 2016

De financiële begroting is gebaseerd op een gelijkmatige spreiding van de investeringen gedurende het jaar, waarbij de rente-inkomsten een kwartaal later ingaan dan het moment van het commitment. In 2015 zijn hierdoor de rente-inkomsten later op gang gekomen dan waar van te voren mee rekening gehouden was. Voorzichtigheidshalve wordt een dotatie aan de voorziening voorzien voor 2016 van € 750.000,=. Gezien de aard van de investeringen (risicodragend kapitaal) achten wij dit een realistisch niveau. Tot medio november 2015 was het nog niet nodig om een voorziening te treffen, maar dit wordt wel verwacht voor het afsluiten van het boekjaar.

Resultaat

	2014	2015		2016
	FY	Begroting	LE	FY
Rente leningen u/g	2.414	144.602	74.555	188.675
Dividend	-	-	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-	-	-
Provisies	1.000	-	500	
Voorziening	-	-1.534.000	-250.000	-750.000
Portefeuilleresultaat (voor kosten)	**3.414**	**-1.389.398**	**-174.945**	**-561.325**
Kosten	151.976	439.000	438.750	438.750
Totaal Resultaat na kosten	**-148.562**	**-1.828.398**	**-613.695**	**-1.000.075**

Net als in 2015 wordt er een fors negatief resultaat voorzien, gedurende de opstart van een nieuw investeringsfonds is dit een gegeven. Indien het overgrote deel van het Fonds geïnvesteerd is, zal de rente een forse impuls aan de resultaten gaan geven. Ook is het onrealistisch om in de 1e jaren dat er in bedrijven is geïnvesteerd door middel van een aandelenparticipatie dat er dividendstromen beschikbaar komen. De rendementen van deze investeringen zullen pas op lange termijn zichtbaar zijn.

0428 320033

Marktbenadering

De ingezette weg van marktbenadering van 2015 zal in 2016 vervolgt en verder uitgebouwd gaan worden. Via gedrukte media (o.a. Dagblad van het Noorden, Hoogeveensche en Meppeler Courant, Financieel Dagblad, NOMMER) wordt regelmatig de aandacht gezocht. Daarnaast is er in 2015 een live radio interview geweest op BNR Nieuwsradio. De social media (Linked In en Twitter) worden gebruikt om met stakeholders in contact te blijven, persberichten worden naast de reguliere media ook via deze weg bij stakeholders onder de aandacht gebracht. Met de bedrijven waarin geïnvesteerd is, zijn een aantal evenementen bezocht (Drents Ondernemer van het jaar, TT Assen).

In 2016 staat een bijeenkomst op de planning om een event bij een van de geïnvesteerde bedrijven te doen.

De Investment Manager zal met enige regelmaat presentaties blijven verzorgen voor ondernemersverenigingen, banken, intermediairs, etc.

De samenwerking met diverse co-financiers levert in 2015 al veel meer concrete leads op en dit zal naar verwachting in 2016 nog verder uitgebouwd kunnen worden. Marktpartijen waarmee projecten gedaan worden en die we tegenkomen in het veld zijn: ABN AMRO, ING Bank, Rabobank, NOM, Flinc, G.J. Smid Fonds, Drentse Energie Organisatie, NL Investeert, Benkis, VanVoor Fonds, Carduso en diverse informal investors.

0428 320033

Risicoprofiel investeringen

Elke investering krijgt een risicoprofiel (A tm. D, waarbij A inhoudt: geen risico en D inhoudt: reële kans op verlies investering)) bij de aanvang. Dit is een belangrijk onderdeel van het investeringsvoorstel, die door de Investerings Commissie gevalideerd wordt.

Naast een financiële beoordeling vindt een toetsing plaats op management en organisatie, managementinformatie, productontwikkeling en markt.

Per investering vindt er een rentetoets plaats, waardoor het Fonds gezekerd is dat er, conform de eisen van EU, er een marktconform tarief wordt aangeboden voor risicodragend kapitaal. Het rentepercentage is minimaal 9% en kan afhankelijk van risicoprofiel, de rentetoets en grootte van de investering maximaal 11% bedragen . Dit wordt tijdens het proces vastgelegd in het zogenaamde rentetoetsformulier. Zonder deze toets kan geen besluit genomen worden over de financieringsvraag.

Om de revolverendheid van het Fonds te "zekeren" op de lange termijn, zal een goede spreiding van de investeringen belangrijk zijn, waarbij het gemiddelde risicoprofiel past bij het karakter van het Fonds. Het gemiddelde investeringsbedrag lijkt vooralsnog (gebaseerd op gedane investeringen) redelijk laag, waardoor spreiding voor een deel al op een natuurlijke wijze plaatsvindt. Bij aanvang van de investering kan het risicoprofiel maximaal C zijn.

Met betrekking tot spreiding in sectoren worden er dit jaar nog geen plafonds aangelegd. Uitzondering hierop is de horeca. Er blijken tot heden relatief veel horeca-aanvragen binnen gekomen te zijn. Daarom is alleen voor e horeca een aanvullende bepaling, het Fonds doet maximaal 20% van het totale investeringsbedrag met een maximale looptijd van 6 jaar. Daarbij zal de investering gebruikt moeten gaan worden voor groei en/of innovatie om daarmee de (regionale) markt te versterken. Het totaal uitstaande bedrag in deze sector mag niet meer zijn dan € 1.950.000,= zijnde 15% van het totale Fonds. Uitsluitend voor deze sector is dus wel een plafond ingebouwd.

0428 320033

Beheer portefeuille

In 2015 is het beheer met het uitboeken van de investeringen steeds meer tijd gaan vergen. Dit zal in 2016 verder gaan toenemen. De intensiviteit zal afhangen van het risicoprofiel en de gang van zaken. De bedrijven zullen hun financiële rapportages periodiek aanleveren (contractuele verplichting). Indien de ontwikkelingen bij de bedrijven hiertoe aanleiding geven kan het risicoprofiel aangepast worden.

Halfjaarlijks zal daarnaast aan de hand van de financiële performance van de bedrijven al dan niet besloten worden tot het nemen van een voorziening.

Personele bezetting

Op reguliere basis komt zowel de Raad van Commissarissen als de Investerings Commissie bijeen om hun taken uit te voeren voor het Fonds. In de bijlage staan de personalia hiervan opgenomen. In 2015 is het gelukt voor het Fonds om de zaken rond te zetten met de startbezetting van een investment manager. Het MT zal er op toezien dat de organisatie in staat blijft de werkzaamheden op effectieve en adequate wijze te vervullen . Tijdens de tweewekelijkse overleggen is dit een vast agendapunt. Hoe de werkdruk zich het komende jaar gaat ontwikkelen laat zich nu nog niet voorspellen, hiervoor spelen onder andere de volgende factoren, de hoeveelheden leads die het Fonds genereert en de ontwikkeling van de portefeuillebedrijven. Net als in 2015 zal er per kwartaal geëvalueerd gaan worden hoe het Fonds zich ontwikkelt en waar eventuele knelpunten ontstaan en hoe deze op een goede manier opgelost kunnen worden.

Slotwoord

De forse en ambitieus gestelde doelen voor 2015 gaan met de verwachte eindsprint voor een belangrijk deel gehaald worden, het weten te realiseren van extra werkgelegenheid van 84 FTE is een goed resultaat. Voor 2016 wordt een consolidatie van het aantal nieuwe uitzettingen verwacht (10 stuks). In 2015 is er hard gewerkt aan het “merk” MKB Fonds Drenthe, dit heeft onder andere geleid tot een betere leadconversie dan in 2014 en dit zal zich naar verwachting in 2016 verder door ontwikkelen. Door de samenwerking met co-financiers zullen diverse financieringstrajecten ook in 2016 dankzij het Fonds worden gerealiseerd. Het Fonds heeft hiermee een goede positie verworven in het financieringslandschap in Drenthe

0428 320033

Bijlage

Raad van Commissarissen

Dhr. Ing. 5.1.2e MBA (voorzitter)

De heer 5.1.2e heeft diverse management- en directiefuncties binnen Rabobank doorlopen alvorens zich in 2014 te richten op het zelfstandig ondernemerschap via Bart in Business. Daarnaast bekleedt de heer 5.1.2e de volgende nevenfuncties:

- Secretaris-penningmeester St. Maatschappij van Weldadigheid Frederiksoord
- Penningmeester St. Vrienden van Interzorg Assen
- Penningmeester St. Drentse Ondernemers Prijs (i.o.)

Dhr. Drs. 5.1.2e

Na diverse managementfuncties bij PricewaterhouseCoopers en directie/bestuurdersfunctie bij Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland, bestaan de huidige werkzaamheden van de heer Brink uit:

- Fulltime commissaris/toezichthouder via Almare Consultancy B.V. (zie www.almareconsultancy.nl). Ervaring als commissaris/toezichthouder
- Maan Group, innovatief familiebedrijf, lid Raad van Advies (vanaf 2014)
- Van Reekum Participatie Fonds B.V.: op verzoek van de aandeelhouder van Remeha toezichthouder op hun participaties (vanaf zomer 2012)
- Raad van Toezicht (portefeuille financiën) biosciencecluster van bedrijven, universiteiten en onderzoeksinstellingen: ImmunoValley (vanaf 2010)

Dhr. 5.1.2e

De heer 5.1.2e heeft diverse ambtelijke functies vervult in onder andere Overijssel en Drenthe alvorens binnen het UMCG de functie van secretaris van Bestuur, secretaris van de Raad van Toezicht en beleidscoördinator van de bouw UMCG te vervullen. Van 2007 tot 2010 was de heer 5.1.2e lid van het College van Gedeputeerde Staten van Drenthe (portefeuille financiën, economie, arbeidsmarkt en RTV Drenthe). De huidige nevenfuncties zijn:

- Voorzitter Raad van Advies Cultuur en Toerisme Veenhuizen
- Voorzitter bestuur Multifunctionele Accommodatie Bovensmilde
- Voorzitter/lid bezwarencommissie Samenwerkingsverband Noord-Nederland

0428 320033

- Voorzitter Raad van Toezicht stichting de Gildeborg (tot 8 november 2015)

Investeringscommissie

Dhr. 5.1.2e RA (voorzitter)

De heer 5.1.2e is na de opleiding tot registeraccountant, bijna 30 jaar KPMG werkzaam geweest, in zijn laatste functie als audit partner. Sinds 2014 is hij zelfstandig ondernemer. Momenteel vervult hij de functie van ad interim directeur bij De Vries Trappen B.V. Daarnaast heeft hij diverse Raad van Toezicht en Auditcommissie functies vervult; op dit moment als commissaris bij NoordLease B.V., als vice voorzitter/voorzitter audit commissie bij het Drenthe College, als lid/voorzitter van de auditcommissie bij Tinten Welzijn en als bestuurslid bij Stichting Maggies Centers Nederland. Bovendien is hij examinator financial auditing bij de Rijksuniversiteit Groningen.

Mevr. Mr. 5.1.2e

Na haar fiscaal recht studie heeft mevrouw 5.1.2e diverse management- en directiefuncties vervult bij zowel Coopers&Lybrand als ING. Tevens is zij Commercieel Directeur geweest bij Dierenpark Emmen en directie-adviseur bij Stadsschouwburg/De Oosterpoort. Sinds 2010 is mevrouw 5.1.2e zelfstandig ondernemer als coach, trainer en consultant via Da's Typisch B.V. (vaste opdrachtgevers VentureLab North (Rijksuniversiteit) en VNO-NCW ondernemer coacht ondernemer. Verder losse opdrachten, voor grootste deel in Noord-Nederland, voor zowel individuen als teams, zowel in de profit als in de non-profit sector). Via haar Persoonlijke houdstermaatschappij (Rakelings Holding BV) is ze medeaandeelhouder in Probius BV. Probius BV heeft een beheerovereenkomst gesloten met het VanVoor fonds. Daarnaast is zij voorzitter van de Raad van Advies bij familiebedrijf Maan Group te Raalte.

Dhr. 5.1.2e

De heer 5.1.2e heeft diverse management- en directiefuncties vervult binnen Rabobank en Friesland Bank. Daarna was hij naast zijn partnerschap bij Trilogica Bedrijfsadvies als zelfstandig adviseur onder meer in diverse advies- en directierollen betrokken bij Vorm Martini, Netzodruk Groningen en Zwartwoud Groningen.

0428 320033

2018

Jaarplan MKB Fonds Drenthe

Het juiste instrument voor innovatie en groei van het Drentse MKB

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

provincie Drenthe

Inhoud

Inleiding 2
Terugblik 2017 2
Formatie en organisatie 5
Doelstellingen 2018 7
Begroting 2018 8
Marktbenadering 9
Risicoprofiel investeringen 10
Beheer portefeuille 11
Toekomstvisie 12
Slotwoord 12
Bijlage 13

0429 320037

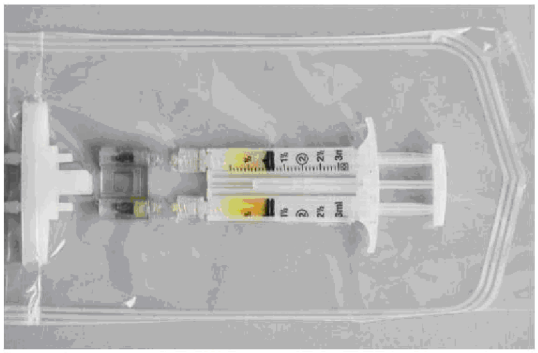
Inleiding

In 2017 is er veel gebeurd binnen het MKB Fonds Drenthe (hierna: Fonds). Op 3 april is de personele bezetting met 1 FTE uitgebreid in de persoon van [redacted] waardoor het Fonds weer de mogelijkheid heeft gekregen om proactief in de Drentse markt te gaan bewegen. In 2016 kreeg het Fonds een omvang die vraagt om actief beheer. Deze beheeractiviteiten gaan ten koste van de werving van nieuwe proposities. Dit is vanaf eind van het tweede kwartaal van 2017 weer opgepakt, waardoor het Fonds veel meer aanvragen heeft behandeld dan in 2016. De echte vruchten hiervan zullen pas in 2018 geplukt gaan worden. In de hierna volgende hoofdstukken wordt hier dieper op ingegaan. De ingevoegde animaties betreffen de bedrijven waaraan in 2017 een investering is gefaciliteerd.

Terugblik 2017

2017 laat een divers beeld zien. Het 1e kwartaal was de bezetting nog 1 FTE en was de focus volledig op beheer en zijn er geen uitbetalingen geweest van investeringen aan nieuwe portefeuillebedrijven. Het beheer van de portefeuille vroeg veel tijd, een uiteindelijk faillissement in 2017 en intensief beheer bij een aantal (met name) startups waren daar onder meer debet aan.

In het 2e kwartaal is de bezetting uitgebreid en stond dit in het teken van inwerken cq kennismaken met de portefeuillebedrijven en opstart van de acquisitie. Er zijn 2 investeringen aan nieuwe portefeuillebedrijven uitbetaald. In het 3e kwartaal zijn er 4 nieuwe investeringen uitbetaald, 2 aan nieuwe en 2 aan bestaande portefeuillebedrijven. In het 4e kwartaal worden er minimaal 2 nieuwe investeringen in nieuwe portefeuillebedrijven verwacht. Verder is in 2017 een voor het Fonds grote aandelenparticipatie gerealiseerd bij Recuperate Medical.

Recuperate Medical BV, disposable voor lichaamseigen fibrinelijm

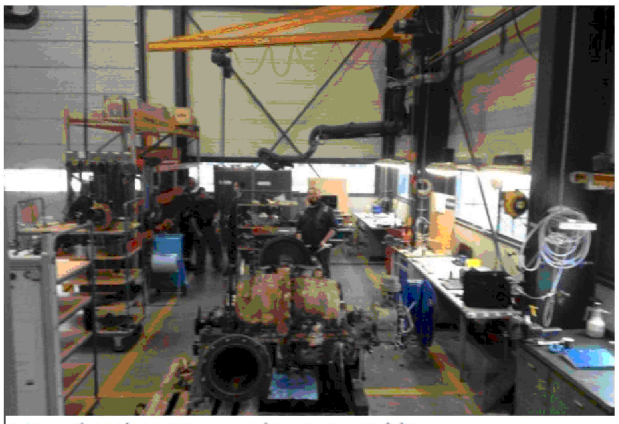
Het totale commitment (goedgekeurde investeringen), is in 2017 (tot eind oktober) € 2,0 miljoen (geheel 2016 € 2,3 miljoen.). In vergelijking met 2016 is het gemiddeld bedrag met ca € 50.000 toegenomen tot € 247.000. Ten opzichte van de jaarplanning van 2017 zal het verwachte aantal investeringen van 14 niet gehaald gaan worden. De verwachting is dat er 9 investeringen afgerond gaan worden. Het geprognotiseerde totale investeringsbedrag wordt daardoor ook niet gehaald. Wel ligt het gemiddeld obligo op prognose.

De belangrijkste reden dat de aantallen afwijken komt met name doordat er in het jaarplan 2017 was uitgegaan van een volledig jaar bezetting met 2 FTE, dit is in de praktijk een kwartaal later geworden. De actieve acquisitie is hierdoor ook veel later van start gegaan dan de oorspronkelijke planning, naast het continue beheer.

0429 320037

Kijkend naar de pipeline en de actuele intakes dan is een duidelijke stijgende lijn waarneembaar, waarmee gesteld kan worden dat de vooruitzichten voor 2018 positief zijn.

De extra werkgelegenheid die met de investeringen is gecreëerd en/of behouden is gebleven voor Drenthe is verspreid over de gehele beroepsbevolking (van sociale werkplaats tot universitair niveau). In 2017 is er tot eind oktober voor 53 FTE aan nieuwe werkgelegenheid gecreëerd en ca. 69 FTE aan arbeidsplaatsen behouden bij de nieuwe portefeuillebedrijven. De investeringen van het Fonds kennen een multiplier van 3 (elke euro investering wordt door marktpartijen verdrievoudigd).

More Services BV, service aan turbines, boutverbindingen

De huidige portefeuille omvat per eind oktober 22 bedrijven, waarvan 2 participaties. Het totaal gecommitteerd obligo bedraagt ca. € 6 miljoen (excl. aflossingen).

Tot en met het 3e kwartaal zijn 77 leads behandeld (in vergelijkbare periode 2016 waren dit er 42). In 2017 zijn er tot eind oktober 11 intakes (voorstel op hoofdlijnen) gemaakt en geadviseerd door de Investeringscommissie (IC), hiervan zijn er 7 in het 2e half jaar gemaakt. In 2016 zijn er in het gehele jaar 8 intakes gemaakt.

Het IC heeft in 2017 tot eind oktober 10 investeringsvoorstellen beoordeeld en geadviseerd, hiervan

Realisatie	2017 t/m 30-10			
Aantal	**Soort Fonds**	**Lening totaal**	**Aandelenkapitaal**	**Realisatie FTE**
0	Micro	0	0	
2	Innovatie	225.000	0	5
5	Ontwikkel	750.000	800.000(1)	48
		975.000	**800.000**	**53 FTE**

is 1 voorstel aangehouden door het IC en uiteindelijk ingetrokken door de Investment Managers en 1 voorstel is niet geaccepteerd door het bedrijf. Er is nog 1 positief geadviseerde investeringsvoorstel dat nog contractueel afgerond wordt.

In onderstaande bedrijven is in 2017 tot eind oktober geïnvesteerd:

- [redacted]
-
-
-
-
-
-

buiten verzoek

0429 320037

Terra Carta Beheer BV, detectie en cartografie van ondergrondse infrastructuur

Het beheer van de portefeuille is goed op orde. In 2017 is de dotatie aan de voorzieningen vooralsnog minimaal. Wel is er een faillissement geweest in 2017, deze investering was in 2016 al voorzien. Het voorzieningen niveau ontwikkelt zich veel positiever dan verwacht over 2017. Geprognotiseerd was € 1.1 miljoen, tot eind oktober is er € 0,1 miljoen voorzien.

Samengevat kan geconcludeerd worden dat het ambitieuze jaarplan 2017 niet gehaald gaat worden qua aantal verstrekkingen en te verstrekken bedragen. De pipeline laat een duidelijke positieve ontwikkeling zien, meer leads, meer intakes, meer investeringsvoorstellen in 2e helft van het jaar dan in 1e helft van het jaar. Verder ontwikkelen de voorzieningen ontwikkelen zich veel beter dan geprognotiseerd, waardoor 2018 vol vertrouwen en ambitie tegemoet kan worden gezien.

0429 320037

Formatie en organisatie

Het MKB Fonds Drenthe is in 2014 gestart met 1 fte investment manager. Een logische keuze vanuit kostenoverwegingen en vanwege het feit dat het fonds opgebouwd diende te worden en er in de praktijk getoetst moest worden of er voldoende behoefte was in de markt voor een dergelijk investeringsfonds. De start is voorspoedig verlopen en in de jaren 2015 en 2016 is gebleken dat het Fonds een marktbehoefte binnen de provincie Drenthe invult. Zoals verwacht is er een groep bedrijven waarbij in meer of mindere mate sprake is van falen op de financieringsmarkt. Hetzij vanwege de fase en omvang van de onderneming, hetzij van een dusdanig risicoprofiel dat de markt huiverig is dit volledig op te pakken.

Met de opbouw van een portefeuille neemt de tijd die besteed dient te worden aan (actief) beheer toe. Het Fonds heeft bewust gekozen voor een actieve invulling van beheer gezien wederom de fase en omvang en risicoprofiel van haar investeringen. Het Fonds levert toegevoegde waarde in de beheerfase in de vorm van het beschikbaar stellen van kennis, netwerk, klankborden e.d. aan de portefeuilleondernemingen. Daarnaast is actief beheer noodzakelijk om de revolverendheidsdoelstelling van het Fonds te kunnen behalen.

Het beheer vroeg met name vanaf 2016 steeds meer tijd, hierdoor kon er onvoldoende aandacht aan acquisitie kon worden gegeven. Daarom is er besloten, in overleg met de aandeelhouder en Raad van Commissarissen, om in 2017 de bezetting met 1 FTE investment management uit te breiden. In de persoon van 5.1.2e heeft het Fonds nu de beschikking over 2 investment managers.

Bojoya Beheer BV, Lubbelinkhof, begeleid wonen voor mensen met een meervoudige handicap

Beide investment managers hebben zowel acquisitieve als portefeuille beheer taken. Hiermee wordt de zichtbaarheid binnen de Provincie fors vergroot.

Om meer verbinding te hebben met de programma's van de Provincie zijn er flexibele werkplekken gerealiseerd in de 3 locaties van De Ondernemersfabriek Drenthe (Assen, Hoogeveen en Emmen).

De doorlooptijden van proposities (van lead tot definitief voorstel en vervolgens tot getekend contract) blijken in de praktijk langer te zijn dan vooraf werd ingeschat; termijnen van 8-10 maanden zijn geen uitzondering. Dit is overigens geen bijzonderheid voor het Fonds, ook bij collega investeringsfondsen zien we dergelijke doorlooptijden. Dit is onder meer het gevolg van de financieringsmarkt die gecompliceerder is geworden. Het zogeheten "gestapeld financieren" oftewel financiering realiseren uit meerdere bronnen houdt ook in dat de verschillende procedures van de verschillende financiers/investeerders doorlopen moeten worden met elk haar eigen (en soms

0429 320037

afwijkende) informatievraag en eigen proces en doorlooptijd van interne besluitvorming. Daarnaast zien we in toenemende mate een groeiend tijdsbeslag van het contractenproces. Veel discussie wordt tijdens de contractenproces (nogmaals) gevoerd. Juridische ondersteuning en/of adviseurs worden in toenemende mate ingeschakeld en ook deze partijen hebben een mening over de conceptcontracten. In deze verwervingsprocessen wordt de tijdsinzet van investment manager daarmee extra onder druk gezet.

Vaak wachten investeerders op elkaars beslissingen, het Fonds probeert deze fase te doorbreken door op eigen merites beslissingen te nemen, waarna andere partijen hun beslissing daarop kunnen baseren.

Op dit moment bestaat de personele bezetting uit 2 fte investmentmanagement (5.1.2e en 5.1.2e) en parttime inzet van indirecte werkzaamheden: fondsdirectie 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e via de NOM) en parttime secretariële- en backoffice ondersteuning (Fonds Support Noord van de NOM). Deze personele inzet is in het lopende contract met de NOM opgenomen.

5.1.2e

5.1.2e

Naast de operationele inrichting via fondsbeheerder NOM, is een onafhankelijk toezichthoudend orgaan, de Raad van Commissarissen, en een adviesorgaan bestaande uit onafhankelijke marktinvesteerders, de Investeringscommissie (zie voor profiel van de leden bijlage). De Raad van Commissarissen komt periodiek (in beginsel per kwartaal) bijeen om de strategie en de voortgang van het fonds met directie en investment management te bespreken. De investeringscommissie geeft de directie op basis van een door het investment management opgestelde voorstel, advies inzake het aangaan van de financieringsaanvraag.

0429 320037

Doelstellingen 2018

De ingezette commerciële activiteiten in 2017, zullen in 2018 haar vruchten moeten gaan afwerpen. Doel is om tenminste 2 nieuwe participaties te gaan realiseren, om hiermee de revolverendheid van het Fonds verder te versterken. Renteopbrengsten uit financieringen alleen zullen immers niet afdoende kunnen zijn om kosten en afboekingen op te vangen. Er zal extra rendement gehaald moeten worden uit de verkoop van aandelenbelangen. We gaan ervan uit dat er vanuit de portefeuillebedrijven er 2 vervolg (groei) investeringen gedaan gaan worden en dat er 10 nieuwe bedrijven geacquireerd worden.

Doelstellingen	2018			
Aantal	**Soort Fonds**	**Lening totaal**	**Aandelenkapitaal**	**Realisatie Fte**
1	Micro	30.000 (1)		1
3	Innovatie	400.000 (2)	100.000 (1)	12
8	Ontwikkel	1.750.000 (7)	700.000 (1)	75
Totaal 12		**2.180.000 (10)**	**800.000 (2)**	**88**

In onderstaande tabel is het verloop van het Fonds aangegeven.

Realisaties	2014	2015	2016	2017 LE	2018 PR
Commitment nieuw	275.000	1.430.000	1.960.000	1.975.000	2.980.000
Aantal nieuw	3	9	8	7	10
Aantal bestaand			1	2	2
FTE groei	8	97	78	54	88
Uitstaand obligo	177.000	1.464.000	2.652.000	3.050.000	5.000.000
Exit	0	0	2	1	2
Aantal portefeuillebedrijven	3	12	18	24	32

0429 320037

Begroting 2018

Net als afgelopen jaren wordt er voor komend jaar een negatief portefeuilleresultaat na kosten en voorziening begroot. In de investeringsfase van een investeringsfonds is dit een logisch gegeven. Hoewel het overgrote deel van het Fonds geïnvesteerd is, geeft de rente niet genoeg impuls om de kosten en voorzieningen te kunnen dekken. Rendementen van investeringen in aandelenkapitaal zullen pas op lange termijn, vijf tot zeven jaar na investeren in de betreffende onderneming, zichtbaar zijn. Deze opbrengsten zullen bestaan uit dividenden en opbrengsten uit verkoop van (een deel van) het aandelenbelang. De voorzieningen 2018 zijn berekend op 15% van het door het Fonds cumulatief geïnvesteerd kapitaal.

BEGROTING MKB FONDS DRENTHE

Resultaat

	2015	2016	2017				2018				
	FY	FY	Begroting	t/m Q3-R	Q4-V	LE	Q1	Q2	Q3	Q4	FY
Rente leningen u/g	83.505	180.796	332.358	168.591	163.767	332.358	75.000	82.500	95.000	110.000	362.500
Dividend	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Provisies	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Portefeuilleresultaat (voor kosten)	**84.005**	**180.796**	**332.358**	**168.591**	**163.767**	**332.358**	**75.000**	**82.500**	**95.000**	**110.000**	**362.500**
Kosten	310.834	316.163	640.810	352.960	287.850	640.810	166.914	166.914	166.914	166.914	667.654
Totaal portefeuilleresultaat na kosten	**-226.829**	**-135.367**	**-308.452**	**-184.369**	**-124.083**	**-308.452**	**-91.914**	**-84.414**	**-71.914**	**-56.914**	**-305.154**
Voorziening	*104.819*	*1.064.584*	*1.131.000*	*66.601*	*683.399*	*750.000*	-	*450.000*	-	*490.000*	*940.000*
Totaal Resultaat na voorziening	*-331.648*	*-1.199.951*	*-1.439.452*	*-250.970*	*-807.482*	*-1.058.452*	*-91.914*	*-534.414*	*-71.914*	*-546.914*	*-1.245.154*

Boekwaarde portefeuille

	2015	2016	2017				2018				
	FY	FY	Begroting	t/m Q3-R	Q4-V	LE	Q1	Q2	Q3	Q4	FY
Stand per 1 januari	**177.415**	**1.389.141**	**1.858.172**			**1.858.172**					**1.968.750**
Bij:											
Investeringen:											
- leningen Microkrediet	-	-	60.000	-	-	-			30.000		30.000
- leningen Innovatiekrediet	435.000	90.000	475.000	330.000	45.000	375.000	75.000	225.000	150.000	100.000	550.000
- leningen Ontwikkelkrediet	880.000	1.350.000	1.965.000	140.000	270.000	410.000	250.000	600.000	450.000	250.000	1.550.000
- aand.kap.	-	250.000	150.000	611.615	-	611.615		100.000		200.000	300.000
Investeringen	**1.315.000**	**1.690.000**	**2.650.000**	1.081.615	315.000	**1.396.615**	325.000	925.000	630.000	550.000	**2.430.000**
Rentebijschrijvingen	83.505	180.796	332.358	168.591	163.767	332.358	75.000	82.500	95.000	110.000	362.500
	1.398.505	1.870.796	2.982.358	1.250.206	478.767	1.728.973	400.000	1.007.500	725.000	660.000	2.792.500
Af:											
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aflossingen	10.625	182.625	523.002	560.904	52.500	613.404	65.000	75.000	85.000	95.000	320.000
Ontvangen rentetermijnen	71.335	154.556	265.886	129.346	125.645	254.991	54.000	59.400	68.400	79.200	261.000
Voorzieningen	104.819	1.064.584	1.131.000	66.601	683.399	750.000		450.000		490.000	940.000
	186.779	1.401.765	1.919.888	756.851	861.544	1.618.395	119.000	584.400	153.400	664.200	1.521.000
Stand per 31 december	**1.389.141**	**1.858.172**	**2.920.642**	**2.351.527**		**1.968.750**					**3.240.250**

0429 320037

Marktbenadering

De marktbenadering is in 2017 geïntensiveerd, de banden met de banken, accountants, de diverse overheden, adviseurs en dergelijke zijn aangehaald. Het doel is dat in de groeiplannen van Drentse bedrijven vaker het MKB Fonds Drenthe wordt meegenomen in hun groeiambities. Het Fonds zal verder werken aan de uitstraling van een laagdrempelig, maar wel een professioneel marktinvesteerder. Ondernemers moeten de meerwaarde blijven zien van het Fonds. Het zelfstandig rechtstreeks acquireren van bedrijven (zelf een bedrijf vinden die goed bij de doelstellingen van het Fonds past) is een tijdrovend proces. In 2017 is More Services een voorbeeld van een geslaagd acquisitietraject. Meerdere succesvolle acquisitietrajecten zijn pas op zijn vroegst vanaf medio 2018 te verwachten.

Om meer aansluiting te vinden bij de recreatiebranche, is het Fonds lid geworden van de Recreatie Sociëteit, verwacht wordt dat hier in 2018 de eerste leads uit gaan komen.

De contacten met de Ondernemersfabriek Drenthe, Ikbendrentsondernemer en Kennispoort Drenthe zijn er en worden verder geïntensiveerd.

Het realiseren van publiciteit blijkt ook een goede manier om de naamsbekendheid te vergroten. Van elke nieuwe investering wordt een persbericht uitgebracht die wijd verspreid wordt bij diverse nieuws- en sociale media. Ook via de NOMMER, het huisblad van fondsbeheerder NOM, wordt aandacht besteed aan nieuwe (en bestaande) portefeuillebedrijven van het Fonds.

Daarnaast worden er presentaties verzorgd en zijn de investment managers met enige regelmaat jurylid, panellid, kennisexpert bij diverse activiteiten omtrent ondernemend Drenthe.

In 2017 heeft het Fonds op diverse netwerk evenementen een stand gehad (Bedrijven Contact Dagen Drenthe, Dag van de Financiering, diverse Meet & Grow evenementen, BioBased Business Event enz.). Tevens is het Fonds via dhr 5.1.2e vertegenwoordigd geweest in de jury van de Ondernemingsprijs Drenthe 2017.

De social media (LinkedIn en Twitter) worden gebruikt om met stakeholders in contact te blijven. Persberichten worden naast de reguliere media ook via deze weg bij stakeholders onder de aandacht gebracht.

De samenwerking met diverse co-financiers levert in toenemende mate betere en concretere leads op, wel zal continue aandacht besteed moeten worden om dit verder te kunnen uitbouwen. Marktpartijen waarmee projecten gedaan worden en die we tegenkomen in het veld zijn: ABN AMRO, ING Bank, Rabobank, Triodos Bank, Qredits, NOM,

Recreatie Nederland BV, boekingsplatform voor recreatiebranche

0429 320037

Flinc, G.J. Smid Fonds, Drentse Energie Organisatie, NL Investeert, Benkis, VanVoor Fonds, Carduso, leasebrokers en diverse informal investors.

In het voorjaar van 2018 willen we een event organiseren tezamen met alle portefeuillebedrijven.

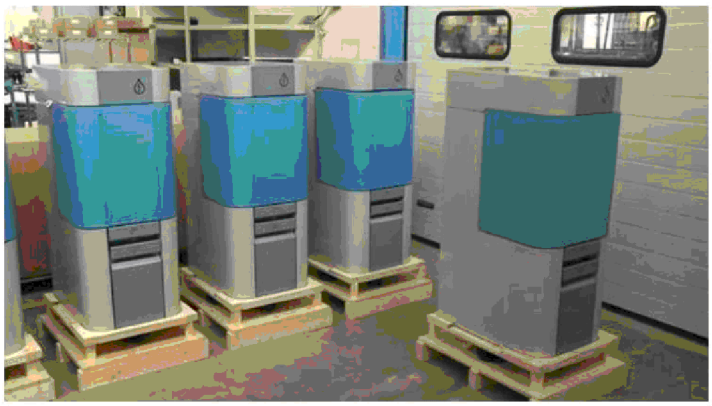
Risicoprofiel investeringen

Elke investering krijgt een risicoprofiel (A t/m D, waarbij A inhoudt: geen risico en D inhoudt: reële kans op verlies investering)) bij de aanvang. Dit is een belangrijk onderdeel van het investeringsvoorstel, die door de Investeringscommissie gevalideerd wordt.

Naast een financiële beoordeling vindt een toetsing plaats op management en organisatie, managementinformatie, productontwikkeling en markt.

Per investering vindt er een toetsing van de rente plaats, waardoor het Fonds gezekerd is dat er, conform de eisen van EU, er een marktconform tarief wordt aangeboden voor risicodragend kapitaal. Dit wordt tijdens het proces vastgelegd in het zogenaamde rentetoetsformulier. Zonder deze toets kan geen besluit genomen worden over de financieringsvraag.

Om aan de revolverendheidsdoelstelling op de lange termijn te kunnen voldoen, is een goede spreiding van de investeringen belangrijk; waarbij het gemiddelde risicoprofiel past bij het karakter van het Fonds. Ook zullen er in de toekomst meer participaties in de portefeuille moeten komen om de revolverendheid verder te versterken. Het gemiddelde investeringsbedrag ad. € 247.000 lijkt vooralsnog (gebaseerd op gedane investeringen) redelijk laag, waardoor spreiding voor een deel al op een natuurlijke wijze plaatsvindt. Bij aanvang van de investering kan het risicoprofiel maximaal C zijn.

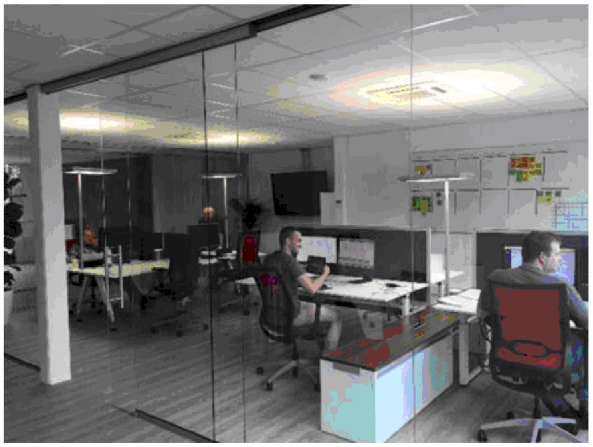
Watter Holding BV, duurzame desinfectiemachines

Met betrekking tot spreiding in sectoren worden er nog geen plafonds aangelegd. Uitzondering hierop is de horeca. Er blijken tot heden relatief veel horeca-aanvragen binnen gekomen te zijn. In overleg met de Raad van Commissarissen is er alleen voor de horeca een aanvullende bepaling. Het Fonds doet maximaal 20% van het totale investeringsbedrag van de propositie met een maximale looptijd van 6 jaar. Daarbij zal de investering gebruikt moeten gaan worden voor groei en/of innovatie om daarmee de (regionale) markt te versterken. Het totaal uitstaande bedrag in deze sector mag niet meer zijn dan € 1.950.000 zijnde 15% van het totale Fonds.

0429 320037

Beheer portefeuille

In 2016 is gebleken dat bepaalde investeringen, al dan niet tijdelijk, veel tijd vergen in het beheer ervan. De beheersmatige werkzaamheden betreffen gesprekken met management op frequente basis (soms zelfs wekelijks), gesprekken met potentiele financiers, adviseurs, accountants. Daarnaast zijn er aandeelhoudersvergaderingen waar een actieve rol van het Fonds verwacht wordt. Met het groeien van de portefeuille zal het beheer alleen maar verder gaan toenemen. Dit zal voor 2017 ook gaan gelden, de verwachting is dat participaties over het algemeen meer tijd kosten dan de gemiddelde investering met een achtergestelde lening. De intensiteit van het beheer zal afhangen van het risicoprofiel en de gang van zaken. De bedrijven zullen hun financiële rapportages periodiek aanleveren (contractuele verplichting). Indien de ontwikkelingen bij de bedrijven hiertoe aanleiding geven kan het risicoprofiel aangepast worden. Verdere werkzaamheden die door de backoffice (Fonds Support Noord van de NOM) gedaan wordt, zoals financiële cijferverwerking, incasso- en debiteurenbeheer, rapportages zullen met het groeien van de portefeuille gaan toenemen.

Idee101 Holding BV, slimme online software

Halfjaarlijks zal daarnaast aan de hand van de financiële performance van de bedrijven al dan niet besloten worden tot het nemen van een voorziening. Vooralsnog is het voorzieningenniveau lager dan gepland bij aangaan van het Fonds. De belangrijkste reden hiervoor is de lagere gemiddelde omvang van de financiering.

0429 320037

Toekomstvisie

Het Fonds heeft een duidelijke rol van toegevoegde waarde voor ondernemend Drenthe. De eerste jaren is er een aanloopverlies geleden, in 2017 is hier een verbetering in gekomen. De komende jaren zal er blijvend gezocht moeten worden naar een combinatie van risico en rendement. Enerzijds zal er in bedrijven geïnvesteerd worden met een hoog maatschappelijk rendement en een lager risico en financieel rendement en anderzijds in bedrijven met een hoog risico met kans op hoog financieel rendement.

De verwachting is dat over ca. 2,5 jaar het Fonds haar middelen uitgezet zal hebben, zonder aanvullende storting in het Fonds, kan het Fonds dan alleen nog maar investeringen doen ter grootte van de terugbetalingen die vanaf dan plaatsvinden. Hierdoor kan het Fonds haar rol van toegevoegde waarde verliezen.

Slotwoord

De ambities van 2017 worden niet geheel gehaald. De redenen hiervoor zijn aanwijsbaar. In 2018 moeten de vruchten geplukt gaan worden van de personele uitbreiding die in 2017 gerealiseerd is. De vooruitzichten zijn positief, dit is te zien aan de oplopende aantallen leads en intakes.

De revolverendheid van het Fonds staat goed op het netvlies en de verdere portefeuillegroei moet een goede samenstelling van risico en rendement blijven.

0429 320037

Bijlage

Raad van Commissarissen

Dhr. ing. 5.1.2e MBA (voorzitter)

De heer 5.1.2e heeft diverse management- en directiefuncties binnen Rabobank doorlopen alvorens zich in 2014 te richten op het zelfstandig ondernemerschap via Bart in Business. Daarnaast bekleedt de heer 5.1.2e de volgende nevenfuncties:

- Bestuurslid Stichting Maatschappij van Weldadigheid Frederiksoord
- Bestuurslid Stichting Vrienden van Interzorg
- Bestuurslid Stichting Centrum Leven met Kanker Assen
- Bestuurslid Stichting Claas van Gorcum Fonds
- Bestuurslid Stichting Ondernemers Fonds Assen

Dhr. Drs. 5.1.2e

Na diverse managementfuncties als partner bij PricewaterhouseCoopers en directie/ bestuurdersfunctie bij Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland, heeft de heer 5.1.2e zich als eigenaar gericht op Almare Consultancy B.V. en Paarse Kroko B.V.. Vanuit deze ondernemingen houdt hij zich onder meer bezig met toezichthoudende taken bij: Van Reekum Participatie Fonds (Remeha), Immuno Valley, de Maan Group en familiebedrijf Veldkamp. Daarnaast was de heer 5.1.2e tot 2014 onafhankelijk voorzitter Stichting Administratiekantoor (STAK) Pepscan Holding N.V. en is hij jurylid geweest bij de verkiezing “Beste Familiebedrijf van Nederland”.

Dhr. 5.1.2e

De heer 5.1.2e heeft diverse ambtelijke functies vervuld in onder andere Overijssel en Drenthe alvorens binnen het UMCG de functie van secretaris van Bestuur, secretaris van de Raad van Toezicht en beleidscoördinator van de bouw UMCG te vervullen. Van 2007 tot 2010 was de heer 5.1.2e lid van het College van Gedeputeerde Staten van Drenthe (portefeuille financiën, economie, arbeidsmarkt en RTV Drenthe). De huidige nevenfuncties zijn:

- Voorzitter Adviesraad Veenhuizen Boeit
- Lid/voorzitter externe bezwarencommissie Samenwerkingsverband Noord Nederland

0429 320037

Investeringscommissie

Dhr. 5.1.2e (voorzitter)
De heer 5.1.2e heeft diverse management- en directiefuncties vervuld binnen Rabobank en Friesland Bank. Daarna was hij partner bij Trilogica Bedrijfsadvies als zelfstandig adviseur en interim manager. Laatstelijk was hij als directielid en aandeelhouder betrokken bij Vorm Martini en Zwartwoud Groningen. De heer 5.1.2e is o.a. lid van het Bestuur van Ondernemingsfonds Groningen "Het Fonds" geweest tot september 2015 alsmede gedurende 9 jaar lid van het Dagelijks Bestuur van de Commerciële Club Groningen tot maart 2013. Momenteel is de heer 5.1.2e medeaandeelhouder in Netzodruk Groningen.

Mevr. Mr. 5.1.2e

Na haar studie fiscaal recht heeft mevrouw 5.1.2e diverse adviseurs-, management- en directiefuncties vervult bij onder andere Coopers&Lybrand, ING en Dierenpark Emmen en daarnaast enkele toezichthoudende functies. Sinds 2010 is mevrouw 5.1.2e zelfstandig ondernemer als coach, trainer en consultant via Da's Typisch B.V. (vaste opdrachtgevers VentureLab North (Rijksuniversiteit) en VNO-NCW ondernemer coacht ondernemer. Verder losse opdrachten, voor grootste deel in Noord-Nederland, voor zowel individuen als teams, zowel in de profit als in de non-profit sector). Via haar Persoonlijke houdstermaatschappij (Rakelings Holding BV) is ze medeaandeelhouder in Probius BV. Probius BV heeft een beheerovereenkomst gesloten met het VanVoor fonds. Daarnaast is zij voorzitter van de Raad van Advies bij familiebedrijf Maan Group te Raalte. Lid Raad van commissarissen Breedband Fonds Fryslan.

Dhr. 5.1.2e RA

De heer 5.1.2e is na de opleiding tot registeraccountant, 28 jaar bij KPMG werkzaam geweest, in zijn laatste functie als audit partner. Sinds 2014 vervult hij (financiële) directiefuncties; thans als CFO - lid van de Executive Board van Solidus Solutions Holding. Daarnaast heeft hij diverse toezichthoudende functies vervuld; op dit moment als vice voorzitter/voorzitter audit commissie bij het Drenthe College, als lid/voorzitter van de auditcommissie bij Tinten Welzijn en Woonservice Westerbork. Voorts is hij penningmeester bij de Maria Elisabeth Linhoffstichting en voorzitter van de Investeringscommissie van het Groeifonds van Economic Board Groningen.

0429 320037

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 1

Reeds openbaar:
(https://www.drentsparlement.nl/statenportaal/Moties/M-2011-26-Jonge-Innovatiekracht.pdf)

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 22

Concept (ID 316041)

To: 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e (5.1.2e)'[5.1.2e @minezk.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Mon 2/24/2020 12:22:35 PM
Subject: RE: Jaarverslag IFNN 2019
Received: Mon 2/24/2020 12:22:38 PM

Hoi 5.1.2e ,

De berekening had ik ook reeds gemaakt en komt overeen met jouw berekening:

Bepalen agiostorting en kwijtschelding lening		
	Totaal verstrekt kapitaal	20.000.000
A.	Restant liquide middelen 31/12	**16.216.144**
	Saldo	3.783.856
	Bestaande uit:	
	beheerskosten 31/12	-750.993
	investeringen in ondernemingen t/m heden	-3.091.936
	ontvangsten uit investeringen	59.073
B.	Benaderde Marktwaarde van financieringen	**1.594.447**
C.	Agiostorting (A+B)	**17.810.591**
	Afboeking op verstrekte leningen Provincies en Staat/kwijtschelding*	2.189.409

Het jaarverslag IFNN wordt binnen nu en een uur vastgesteld door de NOM, als aandeelhouder.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische

verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Van: [redacted], [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>
Verzonden: maandag 24 februari 2020 13:18
Aan: [redacted] <[redacted]@nom.nl>; [redacted]@provinciegroningen.nl; [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>; [redacted]@provinciegroningen.nl; [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>; [redacted] ([redacted])' <[redacted]@minezk.nl>; [redacted], [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>
CC: [redacted] <[redacted]@nom.nl>
Onderwerp: RE: Jaarverslag IFNN 2019

To: 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e (5.1.2e)'[5.1.2e @minezk.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 3/10/2020 3:55:28 PM
Subject: NOM Concept jaarverslag 2019
Received: Tue 3/10/2020 3:55:34 PM
Attachments.txt

Download de bijlagen

Geldig tot: 21-4-2020 17:55:21

Powered by AttachingIT

Goedemiddag allen,

In de bijlage vinden jullie ons concept jaarverslag 2019. Aanstaande dinsdag 17 maart zitten we bij elkaar om het concept jaarverslag te bespreken.
De volgende opmerkingen willen we graag plaatsen:

- Door de PDF versie ziet het verslag er soms wat rommelig uit. Wij brengen het verslag echter in een digitale versie uit en dat zorgt voor een betere leesbaarheid. Kijk hier dus vooral even doorheen.
- Sommige teksten moeten nog worden aangevuld. Dit wordt de komende dagen alsnog gedaan.
- De opmaak (foto's e.d.) wordt de komende dagen opgepakt.
- Het betreffen de cijfers vóór accountantscontrole. De controle is nog niet afgerond en financiële wijzigingen zijn daarom altijd mogelijk.

Later deze week ontvangen jullie tevens de concept agenda voor de AvA.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische

verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

De volgende bestanden zijn via de download link verstuurd:

NOM Concept Jaarverslag 2019.pdf
https://secure.nom.nl/7ebeec48-6873-4227-8b5a-115d38db193b

Agenda aandeelhoudersvergadering MKB Fonds Drenthe
Datum: dinsdag 24 maart 2020
Tijd: 15.00 uur
Plaats: Provinciehuis Assen, Westerbrink 1, GS-kamer

1) Opening en vaststellen agenda

2) Notulen vergadering 12 april 2019 — bijlage

3) Jaarverslag en jaarrekening 2019 (inclusief vaststelling) — nazending

Conform artikel 28 van de statuten worden het jaarverslag en de jaarrekening ter bespreking en vaststelling voorgelegd aan de algemene vergadering

4) Resultaatsbestemming

De directie stelt voor om het verlies ad € 453.544 uit de algemene reserve te onttrekken

5) Decharge van de directie

Voorgesteld wordt decharge te verlenen aan de directie voor het in 2019 gevoerde beleid

6) Decharge van de Raad van Commissarissen

Voorgesteld wordt decharge te verlenen aan de Raad van Commissarissen voor het toezicht op de directie in 2019

7) Meerjarenplan 2020-2024 — bijlage

Ter instemming van de algemene vergadering

8) Stand van zaken

De fondsbeheerder geeft toelichting op de gang van zaken

9) Rondvraag en sluiting

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

2 - 5

Concept van: ID 311765

Meerjarenplan MKB Fonds Drenthe

Samen met de ondernemers verder groeien

2020 - 2024

Inhoud

Inleiding 2
Terugblik 2019 2
Formatie en organisatie 4
Doelstellingen 2020 en verder 5
Begroting 2020 e.v. 6
Marktbenadering 7
Risicoprofiel investeringen 8
Beheer portefeuille 8
Toekomstvisie 9
Slotwoord 10
Bijlage 1: Personalia 11
Bijlage 2: Balans, Winst- en Verliesrekening en Kasstroomoverzicht 12
Bijlage 3: Verloop oorspronkelijke storting per 31 december 2019 14

0434 311815

Inleiding

2019 is een goed jaar voor het MKB Fonds Drenthe geweest. Het proactief bewegen in de Drentse markt heeft tot een goede stabiele doorloop van het aantal leads en investeringsvoorstellen geleid. In de hiernavolgende hoofdstukken wordt hier verder op ingegaan.

Terugblik 2019

Het hoge niveau van het aantal financieringsvoorstellen van 2018 is in 2019 gehandhaafd. In het 1e kwartaal zijn er 2 financieringsvoorstellen geweest, waarvan 1 van een bestaand portefeuillebedrijf. Zowel in het 2e als 3e kwartaal waren er 3 nieuwe financieringsvoorstellen en in het 4e kwartaal zijn 2 nieuwe voorstellen en 1 herstructureringsvoorstel in de IC besproken. Tot en met eind december hebben er 10 uitbetalingen plaatsgevonden. Er bevindt zich nog 1 voorstel in de afrondende contractfase.

Het totale commitment (goedgekeurde investeringen) is in 2019 € 3.298.000,- (geheel 2018 € 2.300.000,-).

In 2019 zijn 5 financieringen versneld afgelost.

De doelstelling van 2019 was om 10 nieuwe investeringen en 2 vervolginvesteringen te realiseren. Het aantal uitzettingen betreft in 2019 23 ten opzichte van 16 in 2018.

	Werkgelegenheid in FTE's per 31 december 2019					
	# start financ.	# per Q4 2019	# einde financ.	# Totaal	realisatie FTE	groei # verw.
In portefeuille	336	452			116	226
Uit portefeuille	63		117		54	
Totaal	**399**			**569**	**170**	**376**

Over de gehele looptijd van het fonds is een groei (als verschil gemeten tussen moment van aangaan financieringsovereenkomst (399 FTE) en rapportagemoment (452 FTE) of moment beëindiging financieringsovereenkomst (117 FTE) van 170 FTE gerealiseerd. Naast deze groei is er in de bestaande portefeuille nog een extra verwacht groeipotentieel van 110 FTE. De extra werkgelegenheid die met de investeringen is gecreëerd en/of behouden is gebleven voor Drenthe is verspreid over de gehele beroepsbevolking (van WsW tot universitair niveau).

De investeringen van het fonds kennen een multiplier van 4,1 (elke euro investering van het MKB Fonds Drenthe wordt door marktpartijen aangevuld met 3,1 euro).

De portefeuille bestaat per 31 december uit 31 bedrijven, waarvan het MKB Fonds Drenthe bij 2 als aandeelhouder is toegetreden. In totaal is er € 12,7 miljoen gecommitteerd aan bedrijven in Drenthe. Hiervan is ultimo december ruim € 9,2 miljoen verstrekt en bijna € 1 miljoen is nog openstaand

0434 311815

commitment. Het overige commitment is vervallen door vervallen tranches of ingetrokken aanvragen.

In 2019 zijn 81 leads behandeld, waarvan 67 nieuw waren. In vergelijking met het totaal van vorig jaar is het aantal minder (102 behandeld en 88 nieuw) maar op voldoende niveau.

Tot en met december 2019 zijn 11 voorstellen goedgekeurd door de directie van het fonds. Het aantal intakes is met 12, 3 lager dan vorig jaar. De conversiegraad over gehele looptijd bedraagt 12%.

In onderstaande bedrijven is in 2019 geïnvesteerd:

- AAH Investments BV, Calago BV en Mydatafactory BV, Meppel
- Emkon Beheer BV, Emkon Emmen BV, Emmen
- Kampeerhal Roden BV, Roden
- Consejo Holding, Consejo BV, Emmen
- Delightful Bakery BV, Emmen
- Lido BV, Strand Nijstad BV, Hoogeveen
- Vleems Bakery International BV, Emmen
- Supertof BV, Assen
- Urban Jump & Playground BV, Emmen
- Wadudu Holding BV, Beilen (storting moet nog worden geboekt)
- Campooz Holding, Assen
- Melenhorst Vof, Erica

Er is in oktober door de IC op een voorstel positief geadviseerd, waarvan het contract nog moet worden ondertekend. Het aantal bedrijven waarin daadwerkelijk is geïnvesteerd 2019 komt hiermee uit op 11.

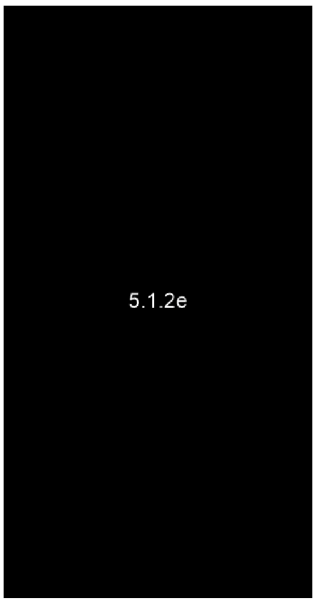
Het beheer van de portefeuille is goed op orde, maar vergt in toenemende mate meer tijd gezien de groei van de portefeuille. In 2019 is € 263.859 aanvullend voorzien. Onze getroffen voorzieningen 2019 liggen onder het geprognosticeerde jaarbedrag van € 700.000,-.

Samengevat kunnen we concluderen dat er in 2019 een aantal mooie bedrijven aan de portefeuille is toegevoegd met forse aantallen gerealiseerde arbeidsplaatsen tot gevolg.

0434 311815

Formatie en organisatie

Op dit moment bestaat de personele bezetting uit 2 FTE investmentmanagement 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e en parttime inzet van indirecte werkzaamheden: fondsdirectie 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e via de NOM) en parttime secretariële- en backoffice ondersteuning (Fonds Support Noord van de NOM). Deze personele inzet is in het lopende contract met de NOM opgenomen.

Naast de operationele inrichting via fondsbeheerder NOM, is een onafhankelijk toezichthoudend orgaan, de raad van commissarissen, en een adviesorgaan bestaande uit onafhankelijke marktinvesteerders, de investeringscommissie (zie voor profiel van de leden bijlage). De raad van commissarissen komt periodiek (in beginsel per kwartaal) bijeen om de strategie en de voortgang van het fonds met directie en investment management te bespreken. De investeringscommissie geeft op grond van de bepalingen uit de investeringsreglementen, de directie op basis van een door het investment management opgestelde voorstel, advies inzake het aangaan van de financieringsaanvraag. Beide investment managers hebben zowel acquisitieve als portefeuillebeheer taken. Hiermee wordt de zichtbaarheid binnen de provincie fors vergroot.

Om meer verbinding te hebben met de programma's van de provincie zijn er flexibele werkplekken gerealiseerd in de 3 locaties van De Ondernemersfabriek Drenthe (Assen, Hoogeveen en Emmen) en is er samenwerking met het programma ikbendrentsondernemer.nl.

De doorlooptijden van proposities (van lead tot definitief voorstel en vervolgens tot getekend contract) blijken in de praktijk langer te zijn dan vooraf werd ingeschat; termijnen van 8-10 maanden zijn geen uitzondering. Dit is overigens geen bijzonderheid voor het fonds, ook bij collega investeringsfondsen zien we dergelijke doorlooptijden. Dit is onder meer het gevolg van de financieringsmarkt die gecompliceerder is geworden. Het zogeheten "gestapeld financieren" oftewel financiering realiseren uit meerdere bronnen houdt ook in dat de verschillende procedures van de verschillende financiers/investeerders doorlopen moeten worden met elk haar eigen (en soms afwijkende) informatievraag en eigen proces en doorlooptijd van interne besluitvorming. Daarnaast zien we in toenemende mate een groeiend tijdsbeslag van het contractenproces. Veel discussie wordt tijdens het contractenproces (nogmaals) gevoerd. Juridische ondersteuning en/of adviseurs worden in toenemende mate ingeschakeld en ook deze partijen hebben een mening over de conceptcontracten. In deze verwervingsprocessen wordt de tijdsinzet van investment manager daarmee extra onder druk gezet.

Vaak wachten investeerders op elkaars beslissingen, het fonds probeert deze fase te doorbreken door op eigen merites beslissingen te nemen, waarna andere partijen hun beslissing daarop kunnen baseren.

0434 311815

Doelstellingen 2020 en verder

Gezien de ontwikkelingen in het aantal leads, pipeline en de verwachte verdere toename van de beheeractiviteiten verwachten we voor 2020 10 nieuwe financieringen. Door de ervaringen uit de markt is gebleken dat de vraag naar microfinancieringen minimaal is gebleken. Daarom wordt er in 2020 ook niet vanuit gegaan dat er nog een microfinanciering gedaan wordt. Evenals in 2019 wordt in 2020 gestreefd naar realisatie van een tweetal participaties, om hiermee de revolverendheid van het fonds verder te versterken. Renteopbrengsten uit de financieringen zijn nog niet afdoende om de kosten en voorzieningen geheel op te vangen. Er zal extra rendement gehaald moeten worden uit de verkoop van aandelenbelangen. We gaan ervan uit dat er uit de portefeuillebedrijven 2 vervolg (groei) investeringen gedaan gaan worden en dat er 8 nieuwe bedrijven worden geacquireerd.

Doelstellingen	2020			
Aantal	Soort Fonds	Lening totaal	Aandelenkapitaal	Realisatie Fte
	Micro			
3	Innovatie	400.000 (2)	100.000 (1)	12
7	Ontwikkel	1.500.000 (7)	400.000 (1)	60
Totaal 10		1.900.000 (10)	600.000 (2)	72

Hieronder is een doorkijkje gegeven naar de komende 5 jaar. De aanwas van nieuwe portefeuillebedrijven blijft op een goed niveau. Het aantal exits zal de komende jaren gaan toenemen. Desondanks is de aanwas nog groter dan de uitstroom waardoor de portefeuille zal groeien tot ongeveer 45 bedrijven. De verwachting is dat hiermee ook de revolverendheid gerealiseerd kan gaan worden. Hoewel het lastig te voorspellen is wanneer exits van participaties plaatsvinden, zijn deze wel de komende jaren gepland.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019LE	2020pr	2021pr	2022pr	2023pr	2024pr
Commitm. nieuw	275	1.430	1.960	2.835	2.300	3.298	2500	3000	3000	3250	3250
Aantal nieuw	3	9	8	5	11	10	8	8	8	8	8
Aantal bestaand			1	2	1	1	2	3	3	4	4
Exit	0	0	2	2	3	5	3	4	5	7 1ak	8 1ak
Aantal port.bedrijven	3	12	18	21	28	31	37	41	44	45	45

NB: "LE" staat voor Latest Estimate: de meest recente jaareindeverwachting, "pr" staat voor prognose (begroting). "ak" is aandelenkapitaal.

0434 311815

Begroting 2020 e.v.

Conform afgelopen jaren wordt er voor komend jaar een negatief portefeuilleresultaat na kosten en voorziening begroot. In de investeringsfase van een investeringsfonds is dit een logisch gegeven. De rente geeft steeds meer impuls om de kosten en voorzieningen te kunnen dekken. De opbrengsten uit leningen en de kosten zullen elkaar in 2020 gaan benaderen. Rendementen van investeringen in aandelenkapitaal zijn nodig voor een positieve nettowinst maar worden pas op lange termijn zichtbaar. Als uitgangspunt geldt 5 tot 8 jaar na investeren in de betreffende onderneming. Deze periode is op basis van eigen ervaring en past ook binnen de termijnen die in de investeringsreglementen zijn gesteld. Deze opbrengsten zullen bestaan uit dividenden en opbrengsten uit verkoop van (een deel van) het aandelenbelang. Van de huidige gehouden aandelenbelangen wordt de eerste verkoop met rendement verwacht in 2023 (2019 betrof een conversie). Begrote verkoopresultaten (exits) liggen ver in de toekomst en hebben daarmee een mate van onzekerheid.

In de begroting is uitgegaan van 4 stortingen van elk € 2.500.000,- door de provincie Drenthe. In 2022 wordt een stijging van de beheerkosten begroot in verband met de mogelijke extra behoefte aan beheer (zie ook bijlage 2).

In bijlage 2 staat onderstaande begroting verder uitgewerkt in een balans, winst- en verliesrekening en liquiditeitsoverzicht.

Resultaat

	2018	2019	2020 BEGR.	2021 BEGR.	2022 BEGR.	2023 BEGR.	2024 BEGR.
Rente leningen u/g	274.649	389.075	462.123	682.253	628.928	668.732	694.144
Dividend	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-	-	-	-	800.000	510.000
Provisies	-	19.500	-	-	-	-	-
Portefeuilleresultaat	**274.649**	**408.575**	**462.123**	**682.253**	**628.928**	**1.468.732**	**1.204.144**
Kosten	598.312	597.829	684.842	691.690	778.058	785.839	793.697
Portfeuilleresultaat na kosten	**-323.663**	**-189.254**	**-222.719**	**-9.437**	**-149.131**	**682.893**	**410.447**
Voorziening	*379.956*	*263.859*	*443.277*	*605.021*	*600.000*	*650.000*	*650.000*

Boekwaarde portefeuille

	2018	2019	2020 BEGR.	2021 BEGR.	2022 BEGR.	2023 BEGR.	2024 BEGR.
Stand per 1 januari	**2.046.076**	**3.113.051**	**4.643.986**	**6.148.088**	**7.639.769**	**8.813.944**	**9.259.292**
Bij:							
Investeringen:							
- leningen Microkrediet	-	-	-	-	-	-	-
- leningen Innovatiekrediet	210.000	150.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
- leningen Ontwikkelkrediet	1.255.000	2.028.110	1.850.000	2.300.000	2.300.000	2.550.000	2.550.000
- aand.kap.	200.000	980.000	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Investeringen	**1.665.000**	**3.158.110**	**2.550.000**	**3.000.000**	**3.000.000**	**3.250.000**	**3.250.000**
Rentebijschrijvingen	274.649	389.075	462.123	682.253	628.928	668.732	694.144
	1.939.649	3.547.185	3.012.123	3.682.253	3.628.928	3.918.732	3.944.144
Af:							
Desinvesteringen	-	200.000	-	-	-	650.000	290.000
Aflossingen	298.914	1.247.169	693.353	995.242	1.317.718	1.657.286	2.255.050
Ontvangen rentetermijnen	193.804	305.222	371.392	590.309	537.035	516.097	542.209
Voorzieningen	379.956	263.859	443.277	605.021	600.000	650.000	650.000
	872.674	2.016.250	1.508.022	2.190.571	2.454.753	3.473.384	3.737.260
Stand per 31 december	**3.113.051**	**4.643.986**	**6.148.088**	**7.639.769**	**8.813.944**	**9.259.292**	**9.466.177**

0434 311815

Marktbenadering

De marktbenaderingsstrategie is in 2019 ongewijzigd verder uitgebouwd, de banden met de banken, accountants, de diverse overheden, adviseurs en dergelijke zijn aangehaald. Het doel is dat in de groeiambities van Drentse bedrijven vaker het MKB Fonds Drenthe wordt meegenomen. Het fonds zal verder werken aan de uitstraling van een laagdrempelig, maar wel een professioneel marktinvesteerder. Ondernemers moeten de meerwaarde blijven zien van het fonds. Een rol die goed bij het fonds past is het zijn van proactieve regisseur van het financieringsproces. Dit houdt in het bijschakelen van andere financiers en hier een voortrekkersrol in spelen.

Vanaf 2017 wordt er meer aandacht aan de recreatiebranche besteed, dit heeft in 2018 geleid tot meerdere investeringen in recreatie of aanpalende bedrijven, ook in 2019 heeft dit tot 3 nieuwe investeringen geleid. Dit zal verder worden gecontinueerd.

Er zijn contacten met de Ondernemersfabriek Drenthe, Ikbendrentsondernemer, DutchTechZone en Kennispoort Drenthe. Deze worden verder geïntensiveerd.

Het realiseren van publiciteit blijkt ook een goede manier om de naamsbekendheid te vergroten. Van elke nieuwe investering wordt een persbericht uitgebracht die wijd verspreid wordt bij diverse nieuws- en sociale media. Ook via de NOMMER, het huisblad van fondsbeheerder NOM, wordt aandacht besteed aan nieuwe (en bestaande) portefeuillebedrijven van het fonds. Daarnaast worden er presentaties verzorgd en zijn de investment managers met enige regelmaat jurylid, panellid en kennisexpert bij diverse activiteiten omtrent ondernemend Drenthe.

In 2019 heeft het fonds op diverse netwerkevenementen een stand gehad, zijn netwerkbijeenkomsten en beurzen bezocht. Tevens is het fonds via 5.1.2e 5.1.2e vertegenwoordigd geweest in de jury van de Ondernemingsprijs Drenthe 2019.

De social media (LinkedIn en Twitter) wordt gebruikt om met stakeholders in contact te blijven. Persberichten worden naast de reguliere media ook via deze weg bij stakeholders onder de aandacht gebracht.

De samenwerking met diverse co-financiers levert in toenemende mate betere en concretere leads op. Wel zal er continue aandacht aan moeten worden besteed om dit verder te kunnen uitbouwen. Marktpartijen waarmee projecten worden gedaan en die we tegenkomen in het veld zijn: ABN AMRO, ING Bank, Rabobank, Triodos Bank, Qredits, NOM, KNAB Bank, Crowdaboutnow, CollinCrowdfund, Flinc, G.J. Smid Fonds, Drentse Energie Organisatie, NL Investeert, Benkis, VanVoor Fonds, Carduso, leasebrokers en diverse informal investors.

0434 311815

Doel is om elk najaar een event voor de portefeuillebedrijven te organiseren, in 2019 was dit event bij ons portefeuillebedrijf De Lubbelinkhof (Bojoya BV). Waar mogelijk wordt geprobeerd om kennis te delen binnen de portefeuillebedrijven.

Risicoprofiel investeringen

Voor elke investering wordt bij aanvang financiering een risicoprofiel (A t/m D, waarbij A inhoudt: laag risico en D: zeer hoge kans op verlies investering) vastgesteld. Dit is een belangrijk onderdeel van het investeringsvoorstel, die door de Investeringscommissie gevalideerd wordt.

Naast een financiële beoordeling vindt een toetsing plaats op management en organisatie, managementinformatie, productontwikkeling en markt.

Per investering vindt er een toetsing van de rente plaats, waardoor het fonds gezekerd is dat er, conform de eisen van EU, er een marktconform tarief wordt aangeboden voor risicodragend kapitaal. Dit wordt tijdens het proces vastgelegd in het zogenaamde rentetoetsformulier. Zonder deze toets kan geen besluit genomen worden over de financieringsvraag.

Om aan de revolverendheidsdoelstelling op de lange termijn te kunnen voldoen, is een goede spreiding van de investeringen belangrijk; waarbij het gemiddelde risicoprofiel past bij het karakter van het fonds. Ook zullen er in de toekomst meer participaties in de portefeuille moeten komen om de revolverendheid verder te versterken. Het gemiddelde investeringsbedrag ad. € 247.000 lijkt vooralsnog (gebaseerd op gedane investeringen) redelijk laag, waardoor spreiding voor een deel al op een natuurlijke wijze plaatsvindt. Bij aanvang van de investering kan het risicoprofiel maximaal C zijn.

Met betrekking tot spreiding in sectoren worden er nog geen plafonds aangelegd. Uitzondering hierop is de horeca. Er blijken tot heden relatief veel horeca-aanvragen binnen gekomen te zijn. In overleg met de raad van commissarissen is er alleen voor de horeca een aanvullende bepaling. Het fonds doet maximaal 20% van het totale investeringsbedrag van de propositie met een maximale looptijd van 6 jaar. Daarbij zal de investering gebruikt moeten gaan worden voor groei en/of innovatie om daarmee de (regionale) markt te versterken. Het totaal uitstaande bedrag in deze sector mag niet meer zijn dan € 1.950.000 zijnde 15% van het totale fonds, ultimo november is de stand € 455.000.

Beheer portefeuille

Zoals reeds enkele jaren gaande is, vergen sommige investeringen veel tijd van de investment managers. De beheersmatige werkzaamheden betreffen gesprekken met management op frequente basis (soms zelfs wekelijks), gesprekken met potentiële financiers, adviseurs, accountants. Daarnaast zijn er aandeelhoudersvergaderingen waar een actieve rol van het fonds verwacht wordt. Met het groeien van de portefeuille zal het beheer alleen maar verder gaan toenemen. Dit zal de komende jaren ook te zien zijn aan de iets lagere aanwas aantallen, zie ook Doelstellingen 2020 en verder. De

0434 311815

verwachting is dat participaties over het algemeen meer tijd kosten dan de gemiddelde investering met een achtergestelde lening. De intensiteit van het beheer zal afhangen van het risicoprofiel en de gang van zaken. De bedrijven leveren hun financiële rapportages periodiek aan (contractuele verplichting).

Indien de ontwikkelingen bij de bedrijven hiertoe aanleiding geven wordt het risicoprofiel aangepast. Verdere werkzaamheden die door de backoffice (Fonds Support Noord van de NOM) gedaan wordt, zoals financiële cijferverwerking, incasso- en debiteurenbeheer, rapportages zullen met het groeien van de portefeuille gaan toenemen.

Halfjaarlijks zal daarnaast aan de hand van de financiële performance van de bedrijven al dan niet besloten worden tot het nemen van een voorziening. Voorzieningen worden bepaald op financiële gronden, zoals de waarde van het aandelenkapitaal t.o.v. aanschafwaarde en het wel of niet kunnen voldoen aan de (betalings-) verplichtingen. Vooralsnog ligt het voorzieningenomvang onder (positiever) die van de verwachting bij aangaan van het fonds. De belangrijkste reden hiervoor is de lagere gemiddelde omvang van de financiering.

Toekomstvisie

In 2019 is gestart met een tussentijdse evaluatie van het fonds. Naar verwachting zal deze begin 2020 zijn afgerond. Uit de voorlopige bevindingen blijkt dat het fonds een duidelijke toegevoegde waarde heeft voor ondernemend Drenthe. De opgebouwde portefeuille bevat een goede mix van jonge en “ervaren” ondernemingen en een brede spreiding over sectoren. Provinciale speerpunten, zoals de sector toerisme en recreatie, zijn goed vertegenwoordigd in de portefeuille van het MKB Fonds Drenthe. Mede dankzij het fonds hebben ondernemingen financiering gekregen, ook van andere financiële instanties, om daarmee hun ambities te kunnen verwezenlijken en zijn banen gecreëerd en behouden.

De eerste jaren is er een aanloopverlies geleden maar de resultaten voor voorziening laten een positief stijgende lijn zien. Door goed en actief beheer is het doel om de voorzieningen binnen de perken te houden en hiermee het resultaat positief te laten beïnvloeden. De komende jaren zal er blijvend gezocht worden naar een combinatie van risico en rendement. Enerzijds zal er in bedrijven geïnvesteerd worden met een hoog maatschappelijk rendement die over het algemeen een lager risicoprofiel en financieel rendement hebben. Anderzijds worden bedrijven gezocht met een hoger risicoprofiel met kans op hoog financieel rendement.

Met de resultaten van 2019 en de begroting 2020 is de bodem van de kas van het fonds bereikt. Daarmee zou de oorspronkelijke doelstelling van na 5 jaar het kapitaal geïnvesteerd hebben, succesvol bereikt zijn. Van de oorspronkelijke € 13,1 miljoen is er ultimo 2019 nog € 0,7 miljoen ter beschikking (zie bijlage 3). Zonder aanvullende storting in het fonds zal er eind 2020 een negatief beschikbaar vermogen zijn (zie Kasstroomoverzicht, bijlage 2) en kan het fonds alleen nog een beperkt aantal investeringen doen ter grootte van maximaal de periodieke terugbetalingen die vanaf

0434 311815

dan plaatsvinden. Nieuwe financieringsaanvragen zullen vanaf dan op een wachtlijst worden geplaatst. Hierdoor zal het fonds haar rol van toegevoegde waarde verliezen. Daarom is er een verzoek gedaan aan de aandeelhouder voor een aanvullende storting. De directie en raad van commissarissen zien dat besluit met het volste vertrouwen tegemoet. Op basis van een positief besluit van de aandeelhouder kunnen de bestaande actieve wijze van onze werkzaamheden voort worden gezet om de Drentse economie te ondersteunen en te versterken.

Slotwoord

Het MKB Fonds Drenthe heeft zich goed geprofileerd en heeft een duidelijke positie binnen de Drentse economie. Het maatschappelijk rendement is duidelijk zichtbaar (meer dan 500 FTE gerealiseerd/behouden), het financieel rendement laat een duidelijke positieve ontwikkeling zien. Er is perspectief om revolverend te worden als fonds. Belangrijk is wel dat er in 2020 een aanvullende storting vanuit de aandeelhouder wordt gedaan waardoor de omvang van het fonds verder kan toezeggen. Het team van MKB Fonds Drenthe heeft er vertrouwen in dat de behaalde resultaten de komende jaren gecontinueerd kunnen worden.

0434 311815

Bijlage 1: Personalia

Raad van Commissarissen

Mevr. [redacted] RA (voorzitter)

Dhr. Drs. [redacted]

Mevr. [redacted]

Investeringscommissie

Mevr. Mr. [redacted] (voorzitter)

Dhr. [redacted] RA

Dhr. [redacted]

0434 311815

Bijlage 2: Balans, Winst- en Verliesrekening en Kasstroomoverzicht

BALANS

MKB F. Drenthe

ACTIVA	2018 -R	2019 LE	2020 -B	2021 -B	2022 -B	2023 -B	2024 -B
Stand 1 januari	**2.046.076**	**3.113.051**	**4.643.986**	**6.148.087**	**7.639.769**	**8.813.944**	**9.259.292**
Investering	1.665.000	3.158.110	2.550.000	3.000.000	3.000.000	3.250.000	3.250.000
Aflossing/desinvestering	-298.914	-1.447.169	-693.353	-995.242	-1.317.718	-2.307.286	-2.545.050
Rentebijschrijving	267.649	389.075	462.123	682.253	628.928	668.732	694.144
Renteontvangsten	-186.804	-305.222	-371.392	-590.309	-537.035	-516.097	-542.209
Voorziening/afboeking	-379.956	-263.859	-443.277	-605.021	-600.000	-650.000	-650.000
Tot. Financiële vaste activa	**3.113.051**	**4.643.986**	**6.148.087**	**7.639.769**	**8.813.944**	**9.259.292**	**9.466.177**
Debiteuren							
Overige vorderingen							
Overlopende activa							
Tot. vlottende activa	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Liquide middelen	6.985.069	5.041.727	2.830.604	3.224.465	3.801.159	5.888.704	7.942.266
TOTAAL ACTIVA	**10.098.120**	**9.685.713**	**8.978.692**	**10.864.233**	**12.615.103**	**15.147.996**	**17.408.443**

PASSIVA	2018 -R	2019 LE	2020 -B	2021 -B	2022 -B	2023 -B	2024 -B
Geplaatst kapitaal	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Agioreserve	13.000.000	13.000.000	13.000.000	15.500.000	18.000.000	20.500.000	23.000.000
Overige reserves	-3.151.768	-3.605.313	-4.271.308	-4.885.767	-5.634.897	-5.602.004	-5.841.557
Tot. Eigen vermogen	**9.948.232**	**9.494.687**	**8.828.692**	**10.714.233**	**12.465.103**	**14.997.996**	**17.258.443**
Overige langlopende schulden							
Voorzieningen							
Tot. Langlopende schulden	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Rekening courant bank							
Crediteuren	127.205	136.302	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
Overige schulden	22.683	54.724					
Overlopende passiva							
Tot. Kortlopende schulden	**149.888**	**191.026**	**150.000**	**150.000**	**150.000**	**150.000**	**150.000**
TOTAAL PASSIVA	**10.098.120**	**9.685.713**	**8.978.692**	**10.864.233**	**12.615.103**	**15.147.996**	**17.408.443**

WINST- EN VERLIESREKENING

MKB F. Drenthe

	2018 -R	2019 LE	2020 -B	2021 -B	2022 -B	2023 -B	2024 -B
Omzet							
Renteopbrengsten leningen u/g	271.149	389.075	462.123	682.253	628.928	668.732	694.144
Dividendopbrengsten		0	0	0	0	0	0
Verkoopresultaat		0	0	0	0	800.000	510.000
Provisie	3.500	19.500	0	0	0	0	0
Totaal Omzet	**274.649**	**408.575**	**462.123**	**682.253**	**628.928**	**1.468.732**	**1.204.144**
Operationele kosten							
Operationele kosten			684.842	691.690	778.058	785.839	793.697
Beheervergoeding NOM	504.909	515.392					
Accountantskosten	30.479	33.487					
Kosten RvC / IC	45.676	40.837					
Overige beheerkosten	17.248	8.545					
Totaal Operationele kosten	**598.312**	**598.261**	**684.842**	**691.690**	**778.058**	**785.839**	**793.697**
Voorziening fin. vaste activa	379.956	263.859	443.277	605.021	600.000	650.000	650.000
Bedrijfsresultaat	**-703.619**	**-453.545**	**-665.996**	**-614.458**	**-749.131**	**32.893**	**-239.553**
Netto winst	**-703.619**	**-453.545**	**-665.996**	**-614.458**	**-749.131**	**32.893**	**-239.553**

0434 311815

KASSTROOMOVERZICHT

MKB F. Drenthe

	2018 -R	2019 LE	2020 -B	2021 -B	2022 -B	2023 -B	2024 -B
Bedrijfsresultaat	-703.619	-453.545	-665.996	-614.458	-749.131	32.893	-239.553
Aanpassingen voor:							
Voorziening fin. vaste activa	379.956	263.859	443.277	605.021	600.000	650.000	650.000
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties netto werkkapitaal:							
Debiteuren	0	0	0	0	0	0	0
Overige vorderingen / overl. activa	0	0	0	0	0	0	0
Crediteuren	12.365	9.097	13.698	0	0	0	0
Overige schulden / overl. passiva	2.521	32.041	-54.724	0	0	0	0
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-308.777	-148.548	-263.745	-9.437	-149.131	682.893	410.447
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Buitengewone baten (+) en lasten (-)	0	0	0	0	0	0	0
Kasstroom uit operationele activ.	**-308.777**	**-148.548**	**-263.745**	**-9.437**	**-149.131**	**682.893**	**410.447**
Investering	-1.665.000	-3.158.110	-2.550.000	-3.000.000	-3.000.000	-3.250.000	-3.250.000
Aflossing/desinvestering	298.914	1.447.169	693.353	995.242	1.317.718	2.307.286	2.545.050
Saldo rentebijschrijving	-80.845	-83.853	-90.731	-91.944	-91.893	-152.635	-151.935
Kasstroom uit investeringsactiv.	**-1.446.931**	**-1.794.794**	**-1.947.378**	**-2.096.702**	**-1.774.175**	**-1.095.349**	**-856.885**
Mutaties langlopende schulden	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ontvangen/betaalde rente r/c	0	0	0	0	0	0	0
Storting/uitkering nominaal en/of agio	0	0	0	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Uitkering dividend	0	0	0	0	0	0	0
Kasstroom uit financieringsactiv.	**0**	**0**	**0**	**2.500.000**	**2.500.000**	**2.500.000**	**2.500.000**
Toe-/afname geldmiddelen	**-1.755.708**	**-1.943.342**	**-2.211.123**	**393.860**	**576.694**	**2.087.545**	**2.053.562**
Rekening courant bank	0	0	0	0	0	0	0
Liquide middelen	6.985.069	5.041.727	2.830.604	3.224.465	3.801.159	5.888.704	7.942.266
Totaal geldmiddelen	**6.985.069**	**5.041.727**	**2.830.604**	**3.224.465**	**3.801.159**	**5.888.704**	**7.942.266**
Toe-/afname geldmiddelen	-1.755.708	-1.943.342	-2.211.123	393.860	576.694	2.087.545	2.053.562

	2018 -R	2019 LE	2020 -B	2021 -B	2022 -B	2023 -B	2024 -B
Totaal geldmiddelen	6.985.069	5.041.727	2.830.604	3.224.465	3.801.159	5.888.704	7.942.266
Af: Gecommitteerd kapitaal aan onderneming	1.735.000	2.000.000	2.000.000	2.200.000	2.200.000	2.400.000	2.400.000
Subtotaal beschikbaar	5.250.069	3.041.727	830.604	1.024.465	1.601.159	3.488.704	5.542.266
Af: Kosten volgend boekjaar	589.716	684.842	691.690	778.058	785.839	793.697	801.634
Netto beschikbaar	**4.660.353**	**2.356.885**	138.914	**246.406**	**815.320**	**2.695.006**	**4.740.631**

0434 311815

Bijlage 3: Verloop oorspronkelijke storting per 31 december 2019

Verloop liquide middelen looptijd (x € 1.000)		
Storting aandelenkapitaal		13.100
Af:		
Investeringen	8.888	
Gecommitteerde financieringen (nog uit te betalen)	975	
Subtotaal investeringen	*9.863*	
Kosten	2.491	
Totaal af		12.354
Subtotaal		**746**
Bij:		
Aflossingen+desinvesteringen	2.200	
Rente- en provisieontvangsten	931	
Totaal bij		3.130
TOTAAL VRIJ BESCHIKBARE LIQUIDE MIDDELEN		**3.876**

0434 311815

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @eeadvies.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Fri 3/13/2020 4:35:54 PM
Subject: Evaluatie MKB Fonds Drenthe
Received: Fri 3/13/2020 4:36:01 PM
Evaluatie MKB Fonds Drenthe.docx

Beste 5.1.2e en 5.1.2e,

Zoals beloofd stuur ik jullie bijgaand de concept versie van de evaluatie van het MKB Fonds Drenthe.
Aanstaande dinsdag staat een afspraak ingepland om deze inhoudelijk met jullie te bespreken.

Zoals jullie zullen zien zijn wij nog niet concreet ingegaan op de overall conclusie en de aanbevelingen die hieruit naar voren komen. (Mede wegens tijdgebrek)
Wij zullen dinsdag onze conclusie en aanbevelingen mondeling toelichten en stellen deze waar van toepassing graag samen met jullie verder scherp.

Na ons gesprek van dinsdag leveren dan zoals afgesproken eind volgende week de definitieve versie op.

Mochten jullie vooruitlopend op ons gesprek van dinsdag nog vragen en of opmerkingen hebben dan hoor ik het natuurlijk graag.

Hartelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e @eeadvies.nl

E&E advies
Helperpark 288 (Mediacentrale)
9723 ZA Groningen
050 360 44 33
www.eeadvies.nl

E&E advies

Versterking economie – Versnelling energietransitie

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 13

Concept van (ID 320260)

Opmerkingen over de evaluatie door E&E advies van het MKB-fonds Drenthe

1. Doelen van onderzoek mooi beschreven blz. 4. Effectiviteit van de inzet van de afgelopen jaren en input voor continuering naar de toekomst toe. Ik zou het woord continuering weglaten en spreken over de toekomst van het fonds, dan ben je minder voorgenomen.
2. Er staat nu bij 2.1 blz 5: aan geen enkel resultaat zijn verder concrete (smart) doelstellingen gekoppeld. Ik zou die zin weglaten of daar van maken: er zijn geen verdere concrete (smart) doelstellingen benoemd. Verderop wordt het namelijk weer herhaald.
3. Er wordt aangegeven dat er niet strikt wordt vastgehouden aan de tweedeling innovatiefonds en ontwikkelfonds. En dat er flexibel mee om gegaan wordt. Blz.6. Is dat erg als het goed aansluit bij de oorspronkelijk doelstellingen? Daar nog even iets meer nadruk opleggen svp.
4. M.i. is van revolverendheid ook minder sprake doordat vooral veel leningen worden verstrekt en minder behoefte is aan aandelen participaties. Die over het algemene lucratiever verkocht kunnen worden (staat er nu ook al wel). Bovendien is de looptijd van het fonds daarvoor nog tekort en zijn minderheidsdeelnemingen lastiger te verkopen. De conclusie op blz. 7 dat additionele middelen vanuit de provincie nodig zijn, zou iets verderop in de tekst moeten komen staan.
5. De zin op blz. 9: Dit vraagt een breed kapitaalmarktonderzoek op de schaal van de provincie Drenthe, schrappen.
6. Aanjaagfonds van de NOM onderaan blz. 9 nog noemen?
7. T.a.v. richtlijnen mkb-fonds/nom bovenaan Blz. 10 toevoegen: Wel wordt door de provincie Drenthe hier periodiek aandacht voor gevraagd.
8. Dan de conclusies. Die staan natuurlijk al in teksten ervoor genoemd. Iig noemen dat het MBK-fonds gecontinueerd dient te worden, maar dan wel met een groter volume, zodat ze in verhouding staan met de andere regionale fondsen.

Bijlage 1. Format informatie voor Voorjaarsnota 2020 en 1e Actualisatie 2020

Onderwerp	
Portefeuillehouder	Henk Brink
Beleidsopgave	3.2.01 Zorgen voor een goed vestigings- en ondernemersklimaat ook op (sub)regionaal niveau
Onderwerp Coalitieakkoord	3. Regionale economie en werkgelegenheid: kansen benutten
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e

Toelichting

X Claim/wens (Voorjaarsnota)*

☐ Onontkoombaar (Actualisatie)*

*aanvinken wat van toepassing is

Essentie van het voorstel en onderbouwing wenselijkheid of onontkoombaarheid
(Let op! Teksten dienen geschikt te zijn voor PS)

Van 2015-2019 is jaarlijks subsidie verleend aan de NOM en de clusterorganisaties. In 2019 is besloten om de clusterorganisaties niet meer structureel te subsidiëren. Business Development en Acquisitie bij de NOM zullen wel ondersteund blijven worden. De NOM is bezig met het opstellen van een meerjarenplan 2021-2024 (2020 wordt gezien als een overgangsjaar). In de loop van 2020 zal dit meerjarenplan met bijbehorende vraag om budget worden voorgelegd aan PS. Het bedrag is nog een schatting.

Kosten (per jaar invullen) **structureel of incidenteel*

Prestatie/ kostensoort	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**S/ I***
3700501 / (nieuw kostensoort)	€	650.000	650.000	650.000	650.000	S

Alternatief dekkingsvoorstel/ budgetverschuiving (per jaar invullen)

Prestatie/ kostensoort	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**S/ I***
	€					

Onderbouwing van het aangegeven bedrag zowel bij de uitgaven als de voorgestelde dekking

Extra ruimte voor onderbouwing niet voor PS

Bijlage 2. Aangepaste planning *Voorjaarsnota 2020*

WAT	***WIE***	***WANNEER***
Bespreken uitgangspunten en aangepaste planning Voorjaarsnota 2020	Directie	3 maart
Uitvraag Voorjaarsnota 2020 via "dweilmoment"	FPC, TM's, PM's	10 maart
Inventarisatie van onderwerpen en opstellen conceptteksten voor de Voorjaarsnota 2020, inclusief gevolgen voor het financieel perspectief	Directie, TM's en PM's	10 – 31 maart
Aanleveren bijdragen bij FPC	TM's en PM's	31 maart
Bundelen, verwerken en toezenden aan portefeuilletafels	FPC	31 maart – 3 april
Bespreking tussenresultaten via "portefeuilletafels"	FPC, TM's, PM's	7 april
Afwerken teksten en cijfers, inpassen investeringsagenda, uitwerken voorlopig dekkingsplan	FPC, directie	7 - 16 april
Tweede paasdag		*13 april*
Toezending concept Voorjaarsnota 2019 aan directie	FPC	16 april
Bespreking concept Voorjaarsnota 2019 in directie	Directie	20 april
Meivakantie + koningsdag + brugdag + bevrijdingsdag		*25 april t/m 5 mei*
Toezending concept Voorjaarsnota 2019 aan portefeuillehouders	FPC	6 mei
Eerste bespreking in poho's concept Voorjaarsnota 2020	P-houders	11 mei
Verzending aan GS	FPC	12 mei
Poho voor bespreking concept Voorjaarsnota 2020	P-houders	18 mei
Bespreking Voorjaarsnota 2020	GS	19 mei
Hemelvaartsdag + brugdag		*21 – 22 mei*
Definitieve bespreking en vaststelling Voorjaarsnota 2020	GS	26 mei
Verwachte verschijningsdatum meicirculaire provinciefonds	*BZK*	*29 mei !*
Pinksteren		*31 mei en 1 juni*
Afwerken, drukken en verzenden stukken naar PS	FPC, GD, SG	5 juni
Bespreking in Statencommissie FCBE	Statencie. FCBE	17 juni
PS vergadering Voorjaarsnota 2019	PS	1 juli

1e Actualisatie 2020

WAT	***WIE***	***WANNEER***
Voorbereiding	FPC	16 – 27 maart
Aanleveren input	TM's en PM"s	10 maart – 31 maart
Productie 1e Actualisatie 2020	FPC	31 maart – 16 april
Tweede paasdag		*13 april*
Toezending concept 1e Actualisatie 2020 aan directie	FPC	16 april
Bespreking concept 1e Actualisatie 2020 in directie	directie	20 april
Meivakantie		*25 april t/m 5 mei*
Toezending concept 1e Actualisatie 2020 aan alle Poho's	FPC	6 mei
Bespreking concept 1e Actualisatie 2020 in alle Poho's	P-houders c.a.	11 mei
Verzending aan GS	FPC	12 mei
Bespreking en vaststelling 1e Actualisatie 2020	GS	19 mei
Hemelvaartsdag + brugdag		*21 mei + 22 mei*
Bespreking en vaststelling 1e Actualisatie 2020, tegelijk met Voorjaarsnota 2020	GS	26 mei
Verwachte verschijningsdatum meicirculaire provinciefonds	*BZK*	*29 mei!*
Eindredactie en afwerking 1e Actualisatie 2020	FPC	19 t/m 29 mei
Pinksteren		*31 mei en 1 juni*
Verzending stukken naar PS	SG	5 juni
Bespreking in Statencommissie FCBE	Statencie. FCBE	17 juni
PS vergadering 1e Actualisatie 2020	PS	1 juli

Agenda Algemene Vergadering van Aandeelhouders MKB Fonds Drenthe 24 maart 2020

Annotatie voor Henk Brink

Van: 5.1.2e 5.1.2e **&** 5.1.2e 5.1.2e

	Tijd: **15.00 uur** **Locatie:** **Vindt telefonisch plaats**	
1.	**Opening en vaststellen agenda** **Voorstel**: Agenda vaststellen	**Bijlage 1**: Agenda aandeelhoudersvergadering (op de agenda staat nog dat de vergadering plaatsvindt Provinciehuis Assen, Westerbrink 1, GS-kamer, maar dat wordt een telefonische afspraak, inbelgegevens volgen nog). ***Welkom heten mevrouw*** 5.1.2e ***(nieuwe voorzitter van de RvC) en mevrouw*** 5.1.2e ***(lid RvC).***
2.	**Notulen AVA 12 april 2019**	**Bijlage 2**: Notulen AvA 2019 De notulen van de AvA 2019 geven een getrouwe weergave van de bespreking tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) van 12 april 2019. • Op pagina 1: de heer 5.1.2e heeft de voorletter 5.1.2e Graag aanpassen. • Actielijst: in oktober 2019 is er een mooie bijeenkomst geweest bij de Lubbelinkhof i.v.m. het vijfjarige bestaan van het fonds. Op 6 mei van dit jaar wordt een bijpraatsessie voor Statenleden over de jaarverslagen NOM en MKB Fonds Drenthe georganiseerd en op 9 september hebben we een werkbezoek voor Statenleden in de planning (NOM/MKB Fonds gecombineerd). • Aandacht vragen voor de eerder gemaakte opmerking dat de aandeelhouder vindt dat het fonds de mogelijkheden voor een exit moet onderzoeken zodra dit mogelijk is. (8 bedrijven hebben in 2019 afscheid genomen door aflossen van leningen) • Even stil staan bij het [redacted] van de heer 5.1.2e en afscheid van de heer 5.1.2e voor jarenlange voorzitterschap. ***Advies:***

		In te stemmen met de notulen en deze voor akkoord te ondertekenen.
3.	**Jaarverslag en jaarrekening 2019** Conform artikel 28 van de statuten worden het jaarverslag en de jaarrekening ter bespreking en vaststelling voorgelegd aan de algemene vergadering.	**Bijlage 3**: Jaarverslag 2019 Drentse Holding B.V. Het Jaarverslag en de Jaarrekening 2019 geven een correcte weergave van de operationele en financiële ontwikkeling van het MKB Fonds Drenthe over het boekjaar 2019. De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven over de Jaarrekening 2019. <u>Kernpunten uit Jaarverslag:</u> • De fondsbeheerder NOM heeft diversiteitsstatement Fundright ondertekend. Fundright beoogd gelijkwaardige toegang tot financiering en meer diversiteit in het management (o.a. man/vrouw). Streven is minimaal 35% vrouwen in managementteams. Het MKB Fonds zit zelf op 40%. • In 2019 zijn 11 nieuwe financieringsvoorstellen goedgekeurd met €3,3 miljoen commitment. • Tot en met 2019 heeft het MKB Fonds een groei van 170 fte mede mogelijk gemaakt in Drenthe en zijn 569 fte's gefinancierd. • De portefeuille bestaat nu uit 31 bedrijven, waarvan 2 een aandelenparticipatie betreffen. • In totaal is er €12,7 mln. gecommitteerd, waarvan €9,2 mln. verstrekt en bijna €1 mln. nog openstaand. De rest is vervallen. • Het nettoresultaat 2019 bedraagt €0,45 mln negatief (t.o.v. €0,7 mln in 2018). • De directie geeft aan dat het fonds langzamerhand in de buurt van break-evenpunt tussen opbrengsten en fondskosten komt. • RvC en fondsdirectie zijn in 2019 7 keer bijeengekomen. • In 2019 is gestart met een interne evaluatie. Deze wordt begin 2020 afgerond. Waarbij wij een externe partij gevraagd hebben ook een evaluatie te maken, zodat voorkomen wordt dat de slager zijn eigen vlees keurt. • Van de €13,1 miljoen die destijds in het fonds gestort is, is nog ongeveer

		• €9,5 miljoen (groepsvermogen) over. Er is nog ongeveer €5 miljoen aan liquide middelen. • Voor 2020 is het doel 12 uitzettingen te doen voor een bedrag van € 2,5 mln. blz. 9. • Dit tekort is conform verwachting en is inherent aan de beginfase van het fonds, waarin nog weinig inkomsten worden gegenereerd (rente, dividend, exits). Er zijn nog enkele miljoenen beschikbaar. • Positief is dat de rente- en provisiebaten ad € 408.567 ruim € 130.000 hoger liggen dan vorig jaar. • Er is nu € 263.859 opgenomen aan voorzieningen. Dit is lager dan begroot en lager dan het bedrag over 2018 (€ 379.956). • De uitvoeringskosten van het fonds zijn bijna hetzelfde als vorig jaar (€ 598.261 vs € 598.312 in 2018). • De gemiddelde rente voor een lening ligt tussen de 9 en 11%. • Het bedrag dat in participaties is geïnvesteerd is met € 940.000 flink hoger dan het bedrag van eind 2018. Toen was dat nog een bedrag van € 200.000. <u>Opmerkingen voor tijdens de AVA:</u> • Ik vind de gemiddelde rente voor een lening behoorlijk hoog. Zijn er maatregelen mogelijk om dit te verlagen? Zeker nu de rente in de markt ook zo laag is. • De beheerskosten zijn hoog, sprake van een fors oplopend tekort. • Er lijkt een lening geconverteerd te zijn in een participatie (€ 400.000). Hoe zit dat precies? Kon de rente en aflossing niet betaald worden? • Complimenten voor een succesvol jaar. ***Advies:*** ***In te stemmen met vaststelling van het Jaarverslag en de Jaarrekening 2019.***
4.	**Resultaatbestemming**	***Advies:***

	Voorstel: De directie van MKB Fonds Drenthe stelt voor om het verlies ad € 453.544 boekjaar 2019 uit de algemene reserve te onttrekken.	***In te stemmen met het voorstel om het verlies te onttrekken aan de algemene reserve.***
5.	**Decharge van de directie** **Voorstel:** De directie van MKB Fonds Drenthe stelt voor decharge te verlenen aan de directie voor het in 2019 gevoerde beleid.	***Advies:*** ***In te stemmen met het voorstel tot dechargeverlening van de Directie.***
6.	**Decharge van de Raad van Commissarissen** **Voorstel:** De directie van MKB Fonds Drenthe stelt voor decharge te verlenen aan de Raad van Commissarissen voor het in 2019 gevoerde beleid.	***Advies:*** ***In te stemmen met het voorstel tot dechargeverlening van de Raad van Commissarissen.***
7.	**Meerjarenplan MKB Fonds Drenthe 2020-2024** Op grond van artikel 19 lid 1 van de Akte van Oprichting (Drentse Holding), dient de AvA het meerjarenplan goed te keuren.	Voor de periode 2020-2024 heeft het fonds een meerjarenplan opgesteld. Het begint met een korte terugblik over 2019. De algemene lijn is dat het fonds op dezelfde weg door gaat, mits er uiteraard geld bij wordt gestort. Kernpunten: <u>Terugkijkend</u> • Doorlooptijd van proposities is 8-10 maanden, dit is vergelijkbaar met andere fondsen. Dit is omdat de financieringsmarkt gecompliceerder is geworden door het 'gestapeld financieren'. Ook het contractenproces duurt steeds langer. • De portefeuille vraagt steeds meer beheer omdat het aantal bedrijven groeit. <u>Toekomstig</u> • Men verwacht geen microfinancieringen meer te doen, omdat hier

		• nauwelijks vraag naar is. • In de toekomstige jaren verwacht het fonds iets minder financieringen aan 'nieuwe' bedrijven te doen en meer investeringen in huidige portefeuille bedrijven, omdat de portefeuille ook steeds meer groeit. • Men verwacht in de komende jaren te groeien naar 45 bedrijven in portefeuille ondanks de uitstroom van bedrijven. • Voor 2020: 10 investeringen, waarvan 8 in nieuwe bedrijven en 2 in 'bekende' bedrijven. Men streeft naar 2 aandelenparticipaties. Om de revolverendheid in de toekomst te versterken zal men meer aandelenparticipaties aan moeten gaan. • In de begroting wordt de komende jaren een flinke stijging in de kosten verwacht: van € 597.829,- in 2019 naar € 684.842,- in 2020 en zelfs €793.697,- in 2024. Men wijt deze kosten aan extra behoefte in beheer. • De rol die het fonds voor zichzelf ziet in een proactieve regisseur in het financieringsproces. • Er is afgesproken om een maximum (15% van het totale fonds) te stellen m.b.t. horecabedrijven in de portefeuille, omdat hier veel aanvragen van binnenkomen. • Men verwacht eind 2020 geen geld meer in kas te hebben en hoopt op positieve besluitvorming bij de aandeelhouder om een bijstorting te doen. Dat is wel een heel stellige uitspraak, want er zijn ook gelden terugbetaald. Volgens het overzicht is eind 2019 een bedrag van € 3,9 miljoen vrij beschikbaar. Opmerkingen/vragen: • Kunnen er maatregelen getroffen worden om de beheerkosten beperkt te houden? Die gaan volgens de begroting fors omhoog met € 90.000

		• in 2020 t.o.v. 2019 en in 2021 met € 180.000 t.o.v. 2019. Is het wellicht mogelijk om bepaalde dienstverlening niet meer kosteloos te doen? Ik vind wekelijkse gesprekken met het management van portefeuillebedrijven wel erg veel. • Waarom zijn de bedragen van de operationele kosten in bijlage 2 niet gespecificeerd voor de jaren 2020 t/m 2024? ***Advies:*** ***In te stemmen met het Meerjarenplan 2020-2024.***
8.	**Stand van zaken** De fondsbeheerder geeft toelichting op de gang van zaken	Voorgestelde vragen / suggesties: Aangeven dat evaluatie van het MKB-fonds loopt en dat E&E Advies gevraagd is ook een advies te geven. Dat GS-voornemens is een lening aan het MKB-fonds te verstrekken, zodat het haar rol verder vorm kan geven. Hiervoor is een besluit van PS-nodig, pas daarna kan de lening daadwerkelijk verstrekt worden.
9.	**Rondvraag en sluiting**	

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 1

Reeds openbaar:
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Provinciale-Staten-PS/2020/05-februari/13:00/Statenstuk-2019-913-Besluit-I-5.pdf)

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: Ria Lahuis [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Thur 3/19/2020 10:02:24 AM
Subject: FW: Suggesties voor effectief instrument voor overbruggingskrediet voor startups/scaleups
Received: Thur 3/19/2020 10:02:26 AM

Ter info.

Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: donderdag 19 maart 2020 10:59
Aan: 5.1.2e @fryslan.frl' <5.1.2e @fryslan.frl>; Henk Brink <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e @provinciegroningen.nl' <5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e @minez.nl' <5.1.2e @minez.nl>
CC: 5.1.2e @provinciegroningen.nl' <5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e @fryslan.frl' <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Onderwerp: FW: Suggesties voor effectief instrument voor overbruggingskrediet voor startups/scaleups

Beste aandeelhouders,

Vanmorgen is bijgaand voorstel namens alle directeuren van Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen verzonden aan het ministerie van EZK.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T 5.1.2e

M 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

NOM

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische

verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Van: 5.1.2e <5.1.2e @innovationquarter.nl>
Verzonden: donderdag 19 maart 2020 07:59
Aan: 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minezk.nl
CC: 5.1.2e <5.1.2e @innovationquarter.nl>
Onderwerp: Suggesties voor effectief instrument voor overbruggingskrediet voor startups/scaleups

Beste 5.1.2e

Naar aanleiding van ons veelvuldige contact de afgelopen dagen stuur ik jullie hierbij een mail die is afgestemd met de ROM-collega's.

Nederland kent een steeds sterker ecosysteem van vernieuwende bedrijven, van startups, scaleups tot het innovatieve MKB. Deze bedrijven zijn cruciaal voor het toekomstig verdienvermogen. Maar zijn juist deze onvoorziene crisis zeer kwetsbaar. Zoals bekend zijn de ROM's jaar op jaar betrokken bij ca 50% van alle venture capital deals in Nederland, en daarmee met afstand de meest actieve investeerders van Nederland. Onze inschatting is dat tot enkele tientallen procenten van dit soort bedrijven in financiële nood kan komen de komende periode.

Ten eerste zeer veel respect voor de snelheid en daadkracht waarmee het kabinet een pakket aan economische steunmaatregelen heeft afgekondigd. Ik weet zelf dondersgoed wat voor hectiek en dynamiek dat binnen de organisatie geeft en hoeveel er nu op jullie afkomt.

Ook veel dank dat jullie serieus willen kijken naar een regeling (of aanpassing van een bestaande) om investeerders te ondersteunen om startups/scaleups door deze moeilijke periode heen te halen.

Onderstaande heb ik in enige vorm (whatsapp/telefonisch) al met jullie gedeeld maar handig om het overzichtelijk bij elkaar te hebben:

- De borgstellingsregeling BMKB is een belangrijk instrument. Verruiming van deze regeling zal echter startups/scaleups maar zeer beperkt helpen.
- Immers, veel startups/scaleups zijn cashflow negatief en hebben weinig vet op de botten. Daarnaast is er nu sprake van acute vraaguitval en/of toeleveringsproblemen.
- In dit soort gevallen zullen de banken, ook bij een garantiepercentage van 75%, niet tot leningverstrekking

overgaan.
- Bovendien risico (afgelopen jaren diverse malen gezien) dat banken omdat ze een lage exposure hebben door hoge staatsgarantie en resterend exposure vaak grotendeels is afgedekt dit soort bedrijven vrij makkelijk failliet laten gaan.
- Mijns inziens moet je kijken naar een garantstelling op te verstrekken overbruggingskrediet door zittende investeerders. Via welk overheidsinstrument dat het beste kan is van secundair belang.
- Investeerders hebben itt banken een positieve prikkel om hun portfoliobedrijven door deze moeilijke periode heen te slepen. Omdat ze al geïnvesteerd hebben, hebben ze skin in the game.
- Hoe zou het kunnen werken (ongeacht welk instrument beste vehikel is):

    - Als geaccrediteerde investeerders overbruggingskrediet verstrekken aan portfoliobedrijven kunnen ze daar 75% garantie op krijgen.
    - Rentepercentage dat wordt berekend is staatssteunproof en kent een opslag voor een aan RVO af te dragen eenmalige afsluitprovisie.
    - Geaccrediteerde investeerders melden met bewijsstukken de verstrekking van het overbruggingskrediet bij RVO (er vindt derhalve een ex-post toets plaats zoals bij de BMKB en niet een ex ante zoals bij de Groeifaciliteit)
    - Overbruggingskrediet moet aan alle fresh money-vereisten voldoen
    - Bedrijven aan wie overbruggingskrediet wordt verstrekt moeten een drie maanden liquiditeitsoverzicht voorleggen waaruit kapitaalbehoefte blijkt, met onderbouwing waaruit blijkt dat terugval in omzet gevolg is van Covid-19 (dus niet voor het vullen van al bestaande/voorziene tekorten; enkel voor uitstel omzet) en overzicht van de genomen acties om kosten te verlagen;
    - Bedrijven moeten comfort verschaffen dat de leningsfaciliteit voor eind 2021 terugbetaald kan worden

- Regeling moet echt gericht zijn op overbruggingskrediet. Wees voorzichtig met een regeling die gericht is op garantieverstrekking op equity of ander risicodragend vermogen. Er is gegeven de huidige acute economische situatie sprake van een machtsonevenwicht tussen ondernemers, die met hun rug tegen de muur staan, en investeerders. Er zijn investeerders die van deze situatie gebruik zullen (willen) maken om ondernemers/founders onredelijke voorwaarden op te leggen.
- Denk bij vormgeving dus echt vanuit perspectief startups/scaleups en niet primair die van investeerders.

Aandachtspunt 1: Bovenstaande model is primair beschreven vanuit overbruggingskrediet aan portfoliobedrijven. We willen met zeer grote nadruk bepleiten dat wij als ROM's (en evt ook andere investeerders) onder overheidsgarantie ook overbruggingskredieten mogen gaan verstrekken aan andere startups en scaleups. Desnoods met een lager garantiepercentage (50%) om te zorgen dat we kritisch genoeg de risicoafweging maken.

Aandachtspunt 2: In de meest ideale situatie komt EZ met een faciliteit waarmee de brede doelgroep van startups/scaleups kan worden bediend (directe kredietverstrekking met additionele middelen EZ). ROM's hebben hiervoor ideaal distributiekanaal.

Aandachtspunt 3: Uitvoeringsvraag is of meerdere investeerders voor hetzelfde bedrijf een aanvraag kunnen doen.

Aandachtspunt 4: Een regeling als bovenstaande betekent additionele cash out voor ROM's. Sommige ROM's hebben momenteel niet veel additionele investeringsruimte. Zou prachtig zijn als hier door EZ en andere aandeelhouders in ruimte wordt voorzien.

Aandachtspunt 5: In welke vorm van een instrument dan ook. Als ROM's worden geaccrediteerd dan is het cruciaal dat deze accreditatie is voor portfoliobedrijven vanuit alle fondsen die ROM's uitvoeren.

Voor- en nadelen instrumenten:

- BMKB is vormgegeven op kredietverstrekking, kent eenmalige afsluitprovisie, kent ex-post toets en heeft goede marktbekendheid (voordelen). Nadeel: Investeerders, waaronder de ROM's, zijn nog niet geaccrediteerd voor de BKMB maar moet eenvoudige mouw aan te passen zijn. Verhoging risicoprofiel BMKB (vide discussie MinFin).
- Groeifaciliteit: meeste professionele investeerders zijn reeds geaccrediteerd (voordeel). Groeifaciliteit is echter geënt op garantie op risicokapitaal (eigen vermogen), en daar ligt nu niet eerste behoefte (vreemd vermogen). Negatief marktsentiment over GF (voorwaarden, uitvoering etc). Ex ante toets en jaarlijkse provisie.

Zoals gezegd is echter niet de keuze van instrument leidend maar de eventuele aangepaste vormgeving.

Hoop dat jullie dit verder helpt. Schroom niet om contact te zoeken als jullie nog vragen hebben.

Hartelijke groet,

5.1.2e

Met vriendelijke groet,

5.1.2e / 5.1.2e
5.1.2e / 5.1.2e @innovationquarter.nl

Innovation Quarter

WTC The Hague / Prinses Margrietplantsoen 32 / 2595 BR Den Haag
+31 88 4747 255 / www.innovationquarter.nl

To: 5.1.2e @fryslan.frl[5.1.2e @fryslan.frl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e @fryslan.frl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Fri 3/20/2020 12:42:55 PM
Subject: Mandaat Fryslan NOM en Asv
Received: Fri 3/20/2020 12:42:57 PM

Goedemiddag 5.1.2e,
Vanuit de provincie Drenthe fungeer ik voor wat betreft de jaarlijkse subsidieverlening als accounthouder voor de NOM. Sinds een jaar of vier doe ik dat ook namens Fryslân en Groningen. Afgelopen januari heeft de subsidiebeschikking voor de boekjaarsubsidie over 2020 al de besluitvormingsprocedure in GS/PS doorlopen en is daarmee gereed voor verzending. Het wachten was eigenlijk alleen nog op de laatste input vanuit Groningen en Fryslân (bv. de mandaten). Als het voorstel vanuit Fryslân nu is om jullie bijdrage in een separate subsidiebeschikking mee te zenden, moet het besluit worden herzien en de besluitvorming opnieuw doorlopen. Op dit moment overzie ik niet zo goed de mogelijke juridische consequenties van jullie voorstel.
Mijn voorkeur gaat dan ook uit naar een simpele aanpassing in de huidige brief. Het gezamenlijke bedrag blijft dan gelijk, maar ik verwijs binnen de financiering vanuit Fryslân dan specifiek naar de Friese Asv en neem deze ook mee in het juridische kader binnen de brief. Is dat voor jullie werkbaar?
Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e
Hoi 5.1.2e,
Dank alvast. De planning is om het desbetreffende mandaatbesluit dinsdag 31 maart a.s. door ons college te laten vaststellen. Dat betekent dat het desbetreffende collegestuk inzake de jaarlijkse cofinanciering incl. het daarbij behorende mandaatbesluit (met de verwijzing naar de Asv van Fryslân) aankomende dinsdag vóór 17:00 uur geagendeerd moet worden. Graag ontvangen wij jullie reactie en/of bevestiging dat e.e.a. akkoord is, dan ook graag uiterlijk volgende week maandag.
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
Juridisch adviseur
Afdeling subsidies
5.1.2e
5.1.2e @fryslan.frl

provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
WhatsApp: 06 10 26 88 31
www.fryslan.frl

Folgje ús op social media!

Tink oan it miljeu foar 't jo beslute dizze mail te printsjen / Denk aan het milieu voor u besluit deze mail te printen.

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: maandag 16 maart 2020 11:53
Aan: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: RE: PO agenda mandatering NOM
Hey 5.1.2e,
Ik heb het doorgezet. Mochten er nog andere dingetjes zijn, dan moet je het maar even laten weten.
Groeten,
5.1.2e

75 JAAR VRIJHEID

75 jaar vrijheid in Drenthe, dat vieren we samen.

Van: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: maandag 16 maart 2020 11:19
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>

Onderwerp: FW: PO agenda mandatering NOM

Hoi 5.1.2e,

Omdat ik van jou hoorde dat 5.1.2e voor onbepaalde tijd afwezig is, stuur ik deze mail wisseling ook naar jou door. Kun jij deze mail doorsturen naar een collega die annex is met de NOM subsidieverstrekking door jullie provincie?

Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
Juridisch adviseur
Afdeling subsidies
5.1.2e
5.1.2e @fryslan.frl

provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
WhatsApp: 06 10 26 88 31
www.fryslan.frl

Folgje ús op social media!

Tink oan it miljeu foar 't jo beslute dizze mail te printsjen / Denk aan het milieu voor u besluit deze mail te printen.

Van: 5.1.2e, 5.1.2e
Verzonden: maandag 16 maart 2020 11:15
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: FW: PO agenda mandatering NOM

Goedemorgen 5.1.2e,

Alles goed met je? Waarschijnlijk ben jij vandaag ook werkzaam vanuit huis i.v.m. de Corona perikelen.

Graag attendeer ik je even op de onderstaande mailwisseling: deze heeft betrekking op de jaarlijkse subsidieverstrekking aan de NOM door de drie noordelijke provincies. Voor de (exploitatieactiviteiten) in het huidige kalenderjaar 2020 ligt een nieuwe aanvraag voor bij jullie provincie (datum ontvangst is mij niet bekend) en GS Groningen hebben zoals ik heb begrepen reeds een mandaat verstrekt voor de verstrekking van hun bijdrage voor dit jaar door GS Drenthe. Wij werken op dit moment ook aan een nieuw mandaatbesluit waarmee ook onze bijdrage door GS Drenthe beschikbaar kan worden gesteld. We zullen, in tegenstelling tot de voorgaande jaren, nu in het mandaatbesluit opnemen dat op de subsidie die we door GS Drenthe willen laten verstrekken de Asv van Fryslân van toepassing is. Het verstrekken van een subsidie door GS Drenthe namens GS Fryslân waarop de Asv Drenthe van toepassing is, lijkt namelijk in strijd te zijn met het z.g.n. territorialiteitsbeginsel (zie de mail hieronder).

Jullie college kan t.z.t. de bijdrage van onze provincie voor dit jaar beschikbaar stellen middels een separate subsidieverleningsbeschikking, naast de subsidieverleningsbeschikking waarin GS Drenthe namens hun zelf en GS Groningen hun bijdragen beschikbaar stellen (uiteraard heeft het de voorkeur dat de besluiten tot subsidieverlening op dezelfde data plaatsvinden en worden verzonden). Voor de subsidieverstrekking aan de NOM zal dit jaar hierdoor wat meer maatwerk nodig zijn dan de voorgaande jaren. Voor de subsidiering van 2021 e.v. zullen we moeten kijken op welke wijze we de gemeenschappelijk financiering het meest efficiënt kunnen gaan verzorgen (in plaats van het jaarlijks opstellen van mandaatbesluiten kan er wellicht ook worden afgesproken dat de cofinanciering van GS Fryslân en GS Groningen op een andere wijze beschikbaar wordt gesteld aan jullie provincie).

Kunnen jullie hiermee uit de voeten? Graag per ommegaande een reactie, zodat we op korte termijn het mandaatbesluit kunnen laten vaststellen.

Bij voorbaat dank!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
Juridisch adviseur
Afdeling subsidies
5.1.2e

provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl

Folgje ús op social media!

Tink oan it miljeu foar 't jo beslute dizze mail te printsjen / Denk aan het milieu voor u besluit deze mail te printen.

Van: 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: maandag 16 maart 2020 10:14
Aan: 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: RE: PO agenda mandatering NOM

Goedemorgen 5.1.2e,
Stel voor dat 5.1.2e dit even opneemt met de juriste van Drenthe.
Dit zijn juridische zaken wat niet onze professie is.
Er ligt al een contact dus dat lijkt me het meest efficiënt.
Als wij dit beleidsmatig doen zal dit alleen maar tot meer vragen leiden.
We moeten juridisch samen even een praktische oplossing zoeken voor het hanteren van de ASV.
Met vriendelijke groet,

provinsje fryslân
provincie fryslân
drs. 5.1.2e
5.1.2e Economie
5.1.2e
5.1.2e @fryslan.frl
Tweebaksmarkt 52 (bezoekersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
www.fryslan.frl

Van: 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: maandag 16 maart 2020 10:10
Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: RE: PO agenda mandatering NOM

Dan zal Drenthe wel een separate beschikking moeten opstellen voor de subsidiering van het jaarplan 2020 voor de NOM namens GS Fryslân. Maar daar zouden ze wel mee uit de voeten moeten kunnen. Het alternatief om in een beschikking namens drie provincies te vermelden dat zowel de Asv Drenthe als die van Fryslân van toepassing is, is namelijk ook onwenselijk (dan is op een deel van de beschikking een ander rechtsregime van toepassing).
@5.1.2e en 5.1.2e: stemmen jullie dit af met Drenthe? Dan geef ik dit alvast door aan collega jurist 5.1.2e die werkzaam is op de afdeling subsidies daar.
Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e
Juridisch adviseur
Afdeling subsidies
5.1.2e
provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl

Folgje ús op social media!

Tink oan it miljeu foar 't jo beslute dizze mail te printsjen / Denk aan het milieu voor u besluit deze mail te printen.

Van: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: maandag 16 maart 2020 09:58
Aan: 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: RE: PO agenda mandatering NOM

Maar even horen hoe 5.1.2e hierover denkt.
Mei freonlike groetnis,

provinsje fryslân
provincie fryslân
5.1.2e
Sr. Beleidsmedewerk/jurist
5.1.2e
5.1.2e @fryslan.nl
Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM
Leeuwarden
www.fryslan.nl

Tink oan it miljeu foar 't jo beslute dizze mail te printsjen / Denk aan het milieu voor u besluit deze mail te printen

Van: 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: maandag 16 maart 2020 09:40
Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: RE: PO agenda mandatering NOM

Lijkt mij een goede praktische oplossing 5.1.2e

Van: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: maandag 16 maart 2020 08:15
Aan: 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: RE: PO agenda mandatering NOM

Goedemorgen allemaal,

Tot nu toe heb ik bij de mandatering nog nooit stilgestaan bij het teritorialiteitsbeginsel ☹. Dat hebben we kennelijk vanaf het begin van de afspraken over de subsidiëring van de NOM door Drenthe niet goed gedaan. Destijds hebben we gezamenlijk het mandaatbesluit opgesteld. Is het nu niet de kortste klap om in het mandaatbesluit op te nemen dat GS van Drenthe de ASV 2013 van Fryslân toe moeten passen. Er zit volgens mij niet zo veel verschil tussen de ASV van Drenthe en die van Fryslân, daar kan Drenthe vast wel mee leven. Kunnen we voor het volgende jaar bekijken wat een betere oplossing is, wellicht de bestuurlijke overeenkomst die 5.1.2e voorstelt.

Mei freonlike groetnis,

5.1.2e
Funksje: jurist/sr. beleidsmedewerker
Ofdieling: adviespool
5.1.2e
5.1.2e @fryslan.frl
aanwezig op maandag t/m donderdag

provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
WhatsApp: 06 10 26 88 31
www.fryslan.frl

Van: 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: vrijdag 13 maart 2020 15:21
Aan: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: RE: PO agenda mandatering NOM

Hoi 5.1.2e e.a.,
De vraag die bij mij opkomt is of GS überhaupt een mandaat kunnen verstrekken aan GS Drenthe inzake het verstrekken van een subsidie waarop de Asv van Drenthe van toepassing is, in plaats van onze eigen Asv 2013. Volgens mij is GS Fryslân t.a.v. haar subsidieverstrekking bevoegdheid gebonden aan de Asv 2013. Die legt, zoals onze Asv 2013 voorschrijft, immers de belangrijke procedurele spelregels vast die GS in acht moeten nemen bij subsidieverstrekking.
Een dergelijk mandaat lijkt in strijd te zijn met het z.g.n. territorialiteitsbeginsel. Zie o.a. de uitspraak ABRvS in de bijlage d.d. 27 januari 2010. In de noot schrijft De Greef onder nr. 6: "(…) de regelgeving (lees i.c.: de Asv 2013) blijft gelden die ook zou gelden wanneer geen mandatering was toegepast". Oftewel: GS hebben niet de bevoegdheid om spelregels over te dragen die haar niet toekomen. Kortom: mandaat van GS Fryslân aan GS Drenthe is met toepassing van de Asv 2013 van Fryslân en niet met toepassing van de Asv van Drenthe. Zie verder ook blz. 69 van bijgevoegde handreiking VNG mandaat waarin o.a. het volgende staat:
"Daarnaast moet rekening worden gehouden met het territorialiteitsbeginsel. Dat houdt in dat degene die het mandaat krijgt, dit moet uitvoeren conform de regelgeving van de mandaatverlenende gemeente en niet de regelgeving van zijn eigen gemeente kan toepassen."
I.c. gaat het in feite om een jaarlijkse cofinancieringsbijdrage die GS Fryslân aan GS Drenthe beschikbaar stelt waarmee het maximaal door GS Drenthe te subsidiëren bedrag gefinancierd wordt. GS Drenthe kunnen in hun beschikking dan wellicht beter vermelden dat het verstrekte bedrag mede gefinancierd is door GS Fryslân (en GS Groningen). Bovendien kan zo een jaarlijkse mandaatverleningsexercitie achterwege worden gelaten (uiteraard zal er wel een ander besluit moeten worden genomen waarmee een jaarlijkse bijdrage beschikbaar kan worden gesteld aan GS Drenthe, denk aan een bestuurlijke overeenkomst).
Los van het opgeworpen mandaatvraagstuk, heb ik alvast op- en aanmerkingen bij het GS stuk geplaatst (zie de bijlage).

Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e
Juridisch adviseur
Afdeling subsidies
5.1.2e
5.1.2e @fryslan.frl

provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
WhatsApp: 06 10 26 88 31
www.fryslan.frl

Folgje ús op social media!

Tink oan it miljeu foar 't jo beslute dizze mail te printsjen / Denk aan het milieu voor u besluit deze mail te printen.

Van: 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: donderdag 12 maart 2020 13:17
Aan: 5.1.2e , 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e , 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: RE: PO agenda mandatering NOM

Collega's,
Het mandaatbesluit is akkoord. Dit is het besluit dat we al sinds 2017 gebruiken. Heb nog even gekeken of de verwijzing naar de Algemene subsidieverordening van Drenthe nog klopt. Dat is nog steeds goed.
De terugwerkende kracht staat er ook goed in.
Het beslispunt in het DS stuk moet wel worden aangepast.
Eerst moeten GS beslissen dat ze de subsidie gaan verstrekken
Dan moeten ze beslissen dat ze de bevoegdheid om de subsidie te verstrekken gaan mandateren aan het college van GS van Drenthe
Dan moeten ze het Mandaatbesluit vaststellen.
Over het eerste beslispunt moeten 5.1.2e (staatssteun) en 5.1.2e (subsidie) nog adviseren.
Mei freonlike groetnis,

5.1.2e
Funksje: jurist/sr. beleidsmedewerker
Ofdieling: adviespool
5.1.2e
5.1.2e @fryslan.frl
aanwezig op maandag t/m donderdag

provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (besikersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
WhatsApp: 06 10 26 88 31
www.fryslan.frl

Van: 5.1.2e , 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: woensdag 11 maart 2020 18:07
Aan: 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e , 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
Onderwerp: FW: PO agenda mandatering NOM

Goedemiddag,
Door vragen over het exploitatietekort heeft het GS stuk even op zich laten wachten.
Zouden jullie naar het GS stuk willen kijken en evt. opmerkingen richting mij willen aangeven.
O.a. over tekstblok juridische aandachtspunten en het bijgevoegde mandaatbesluit.
Dan hebben we een verbeterde versie in het systeem zitten.
Planning is maandag PO en dinsdag aanleveren voor GS 24 maart.
Bedankt voor het meedenken.
Met vriendelijke groet,

drs. 5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e @fryslan.frl

provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (bezoekersadres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
www.fryslan.frl

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy
De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês hjir ús Privacyferklearring.

Persoonsgegevens en privacy
De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees hier onze Privacyverklaring.

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy
De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês hjir ús Privacyferklearring.

Persoonsgegevens en privacy
De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees hier onze Privacyverklaring.

Team Subsidies en Inkoop | Postbus 122, 9400 AC | Assen
T (0592) 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl
Bezoekadres Provinciehuis: Westerbrink 1 te Assen

Bijlage 3

Jaarverslag 2019

InnovatieFonds Noord-Nederland B.V.

Inhoudsopgave

1. Personalia . . . **3**

Personalia . . . 4

2. Verslag van de directie . . . **5**

Verslag van de directie . . . 6

3. Jaarrekening . . . **7**

Balans . . . 8

Winst- en verliesrekening . . . 9

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2019 . . . 10

Toelichting op de balans . . . 14

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen . . . 20

Toelichting op de winst- en verliesrekening . . . 21

Winstbestemming . . . 23

4. Overige gegevens . . . **24**

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant . . . 25

5. Bijlagen . . . **28**

Bijlage 1 Leden van de Investeringscommissie . . . 29

Bijlage 2 Participaties en Leningen . . . 30

Personalia

Personalia

Investeringscommissie

Drs 5.1.2e (voorzitter)

Drs. 5.1.2e

Dhr. 5.1.2e

Dhr. 5.1.2e

Directie

5.1.2e (namens N.V. NOM)

Investment Managers

Namens N.V. NOM:

5.1.2e

Verslag van de directie

Verslag van de directie

Voor u ligt het directieverslag van het Innovatiefonds Noord Nederland (IFNN).

Het Innovatiefonds Noord-Nederland (hierna: IFNN) is een vroege fase investeringsfonds in Noord-Nederland gericht op projecten waarbinnen innovatieve producten, diensten en/of concepten ontwikkeld worden. Deze projecten komen zonder financiering niet of moeilijk van de grond. Met een investering vanuit het IFNN wordt getracht ondernemingen in staat te stellen om innovatieve projecten succesvol te realiseren.

Het afgelopen jaar was een redelijk succesvol jaar voor het fonds. Er zijn 6 nieuwe financieringen gerealiseerd met een totale investeringsomvang van ruim anderhalf miljoen Euro, waarvan €1,24 miljoen is gestort. Daarnaast is ook €308.000 verstrekt aan bestaande portfoliobedrijven. Daarmee zijn de doelstellingen voor 2019 gehaald.

Dit lijkt niet te stroken met het beeld dat IFNN geen passende propositie heeft voor het financieren van innovatie. Het is daarbij van belang in ogenschouw te nemen dat een aantal van deze voorstellen de afgelopen jaren reeds in de pijplijn zaten en die uiteindelijk pas in 2019 tot een financiering hebben geleid. Daarnaast hebben we in 2019 ook het begrip "samenwerken", dat in het investeringsreglement is opgenomen, ruimer opgevat. Daarmee is het karakter van de financieringen van IFNN dichter in de buurt van een vroege fase financiering (VFF) komen te liggen. Daar is wel veel vraag naar.

In 2019 hebben we 74 nieuwe leads behandeld, waarvan 57 nieuwe. Daarvan zitten er nog 7 in behandeling.

Voor een Vroege Fase Fonds ontwikkelt de portefeuille van het IFNN zich goed. Er is een drietal ondernemingen dat mooie stappen maakt en die wellicht in de toekomst tot een mooi rendement kunnen leiden. Helaas is het inherent aan het karakter van een fonds als IFNN ook dat we vroegtijdig afscheid hebben moeten nemen van een aantal participaties. Afgelopen jaar werd 1 onderneming geliquideerd.

Belangrijk aandachtspunt voor ondernemingen in een vroege fase blijft de Investor Readiness. Veel ondernemers onderschatten de tijd die zij nodig hebben om een product te ontwikkelen en naar de markt te brengen. Veel overschatten ook de omvang van de markt en de capaciteiten van hun team. Wij gaan hier maar aandacht aan besteden, om de kans op een succesvolle onderneming nog groter te maken.

Het jaarlijkse positieve of negatieve resultaat wordt conform de overeenkomst van geldlening bij- of afgeschreven van de lening. In 2019 is een nettoverlies geleden van € 795.063. Het resultaat van ontvangen rente en provisies en de dotatie voorzieningen is -€ 587.086.

Concluderend: na een aarzelend begin van het IFNN is in het afgelopen jaar een aantal veelbelovende ondernemingen aan de portefeuille toegevoegd. Ook is gebleken dat er een duidelijke behoefte is aan financieringen in de vroege fase van een onderneming. De afgelopen jaren geeft echter aan dat het beschikbare geld niet eenvoudig is te investeren in ondernemers, passend binnen de criteria en doelstellingen van het IFNN. Wij hebben daarom geconcludeerd dat de omvang van het fonds te groot is om het zelfstandig te laten voortbestaan. Bij de leningverstrekkers, Ministerie van EZK en de Provincies Groningen, Drenthe en Fryslân, ligt om deze reden het verzoek van de NOM om de activiteiten in het IFNN te beëindigen en de vroege fase financiering onderdeel uit te laten maken van het standaard investeringsfonds van de NOM. Hierbij wordt er nadrukkelijk gekeken of er aansluiting gevonden kan worden bij de vroege fase financiering die het Ministerie van EZK aanbiedt en ook of we voorwaarden vergelijkbaar kunnen maken met andere regionale vroege fase financieringsfondsen in Nederland, zoals bijvoorbeeld UNIIQ. De huidige beschikbare liquide middelen van het IFNN zullen in dat geval als agiostorting ingebracht worden in de NOM. Het voordeel van de samenvoeging met de NOM is dat de versnippering van fondsen kleiner wordt en dat heeft een aantal positieve effecten: lagere kosten, betere risicospreiding en transparanter voor ondernemers.

Het verzoek van de NOM wordt in het eerste kwartaal van 2020 behandeld door de Provinciale Staten van de drie Provincies én het Ministerie van EZK. Bij een positief besluit worden de ondernemingen die reeds in onderzoek zijn bij het IFNN, bij een positief besluit, gefinancierd vanuit de NOM.

Groningen, 13 februari 2020

Directie InnovatieFonds Noord-Nederland B.V.

0443 310768

Jaarrekening

Balans

Voor verwerking resultaat

Bedragen in euro

		2019		2018
ACTIVA				
Vaste activa				
Financiële vaste activa				
Overige effecten (1 t/m 2)	1.594.448		629.183	
		1.594.448		629.183
Vlottende activa				
Overige vorderingen (3)	-		-	
Liquide middelen (4)	16.216.144		17.988.358	
		16.216.144		17.988.358
TOTAAL ACTIVA		17.810.592		18.617.541
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Aandelenkapitaal (5)	1		1	
Onverdeeld resultaat (6)	-		-	
		1		1
Langlopende schulden				
Lening EZ + Provincies (7)	14.471.713		14.912.036	
Te egaliseren exploitatiesubsidie (8)	3.299.551		3.654.291	
		17.771.264		18.566.327
Kortlopende schulden				
Crediteuren (9)	30.857		51.213	
Overige kortlopende schulden (10)	8.470		-	
		39.327		51.213
TOTAAL PASSIVA		17.810.592		18.617.541

Winst- en verliesrekening

Bedragen in euro

		2019		2018
Opbrengsten				
Rente- en provisiebaten (11)	25.779		15.516	
Som van bedrijfsopbrengsten		25.779		15.516
Kosten				
Saldo dotatie aan voorziening financiële vaste activa (12)	612.864		386.472	
Financieringslasten (13)	-795.063		-582.265	
Beheerkosten (14)	207.978		211.309	
Som van bedrijfslasten		25.779		15.516
Resultaat vóór belastingen		-		-
Belastingen (15)		-		-
Resultaat na belastingen		-		-

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2019

Algemeen

De onderneming, gevestigd te Groningen aan de Paterswoldseweg 810 en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 02075235, is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen voor 100% in het bezit zijn van de N.V. NOM. Uitgangspunt van het InnovatieFonds Noord-Nederland is de ondernemer in staat te stellen een innovatief idee naar de markt te brengen door het financieren in de vorm van een aandelenkapitaal of achtergestelde lening.

Verslagleggingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Vergelijking met voorgaand boekjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de winst- en verliesrekening zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.
De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming.

Financiële instrumenten

De effecten opgenomen onder de financiële vaste activa en de vlottende activa, voor zover deze betrekking hebben op de handelsportefeuille of met betrekking tot eigen-vermogensinstrumenten buiten de handelsportefeuille, alsmede derivaten met een onderliggende beursgenoteerde waarde, worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

0443 310768

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Indien niet direct een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen, wordt de reële waarde benaderd door deze af te leiden uit de reële waarde van bestanddelen of van een soortgelijk financieel instrument, of met behulp van waarderingsmodellen en waarderingstechnieken.

Stelsel- en schattingswijzigingen

Er hebben zich in 2019 geen stelsel-/ schattingswijzigingen voorgedaan.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van het IFNN zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van InnovatieFonds Noord-Nederland B.V. of de moedermaatschappij van InnovatieFonds Noord-Nederland B.V. en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van inzicht.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Financiële vaste activa

De overige effecten bestaan uit participaties, vorderingen op participaties en overige leningen. Aandelenparticipaties worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde, onder aftrek van voorzieningen die worden gevormd als de situatie bij de betrokken ondernemingen daartoe aanleiding geeft.
Deze waardering tegen kostprijs heeft tot gevolg dat waardestijgingen van participaties niet in de cijfers tot uitdrukking komen. Om een nader inzicht te geven in de verandering van de waarde van de participatieportefeuille wordt in de toelichting op de balans de benaderde marktwaarde vermeld. De benaderde marktwaarde is de beste inschatting die IFNN maakt voor een mogelijke transactieprijs in een vrije markt onder de gegeven omstandigheden van de betreffende participatie. Voor aandelenparticipaties geldt een concrete exit-strategie.

De benaderde marktwaarde van de aandelenparticipaties komt tot stand middels het portefeuillebeheermodel (Fista). Middels Fista wordt een cijfermatige benadering van de marktwaarde gevolgd en is sprake van meerdere financiële waarderingsmethodieken. Het model sluit zoveel mogelijk aan op de uitgangspunten van de IPEV (International Private Equity and Venture Capital) echter omdat de portefeuille voor een groot deel bestat uit start-ups en bedrijven in ontwikkeling wordt daar waar nodig afgeweken van deze richtlijn, passend bij de doelgroep. De waardering vindt plaats op basis van de meest objectief mogelijke inschatting (zoals recente transacties). Indien de informatie niet voorhanden is, vindt de waardering plaats op basis van een multiple-benadering, dan wel op basis van intrinsieke waarde van de participaties. De keuze en hoogte van de multiple is gebaseerd op basis van de beste inschatting van het management. Een aanpassing in de keuze en omvang van de multiple kan leiden tot een (materiële) afwijking van de benaderde marktwaarde. De waardering komt gestandaardiseerd en consistent tot stand.

De leningen betreffen zowel leningen aan participaties als leningen aan ondernemingen waarin het IFNN niet participeert. Het betreft hier, behoudens uitzonderingsgevallen, (converteerbare) achtergestelde leningen. De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten (indien materieel). Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Voorziening participaties, leningen aan participaties en overige leningen

0443 310768

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waarde- verminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald op basis van een beoordeling van de resultaten in het verleden, de te verwachten toekomstige resultaten, het management, de organisatie, de uniekheid van het product en/of de productontwikkeling, de marktpositie en de ontwikkelingen in deze. Wanneer de boekwaarde van een actief naar verwachting niet terugverdiend kan worden, zal er een voorziening worden gevormd voor het verschil tussen de boekwaarde en de te verwachten realiseerbare waarde.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente-inkomsten ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Het InnovatieFonds Noord-Nederland is met de financiers, zijnde Ministerie van Economische Zaken, Provincie Groningen, Provincie Drenthe, Provincie Fryslân, een overeenkomst van geldlening aangegaan, waarin is overeengekomen:

Indien in enig boekjaar sprake is van een verlies (onder meer als gevolg van afboekingen op de waardering van participaties), afboekingen op aan doelondernemingen verstrekte geldleningen en kosten voor het beheer van het InnovatieFonds Noord-Nederland, dan zal dat verlies afgeschreven worden op het bedrag van de geldlening verstrekt door partijen en als bate worden verantwoord in de winst- en verliesrekening van IFNN B.V. over dat boekjaar.

Indien in enig boekjaar sprake is van een winst, dan zal deze winst worden bijgeschreven op het bedrag van de geldlening en als een last worden verantwoord in de winst- en verliesrekening van IFNN B.V. over dat boekjaar.

Bovenstaande afspraken gelden alleen voor de activiteiten die nu worden verricht door het IFNN en niet voor eventuele toekomstige activiteiten.

Opbrengstverantwoording

Opbrengsten worden alleen verantwoord als er een redelijke zekerheid bestaat dat toekomstige voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en dat deze voordelen betrouwbaar kunnen worden geschat.

0443 310768

Rente- en provisiebaten

Rentebaten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa.

Diensten

Opbrengsten van verleende diensten worden in de winst- en verliesrekening als netto-omzet opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden. De opbrengsten van diensten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn verricht.

Overige kosten

De kosten worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Saldo dotaties aan de voorziening voor financiele vaste activa

Voor oninbaarheid van leningen wordt een voorziening gevormd. Toevoegingen aan deze voorziening komen ten laste van het resultaat.

Rentelasten

Rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

De vennootschap is met ingang van 1 januari 2016 op grond van de 'Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen' belastingplichtig geworden voor de Vennootschapsbelasting.

0443 310768

Toelichting op de balans

Bedragen in euro

Financiële vaste activa

1. Participaties

			2019		2018
	Saldo per aanvang boekjaar		1.039.457		1.114.453
Bij:	Nieuwe Participaties	912.499		125.004	
			912.499		125.004
Bij:	Uitbreidingen	250.000		100.000	
			250.000		100.000
Af:	Faillissementen/Liquidaties	-50.000		-300.000	
	Afgestoten Participaties	-200.000			
			-250.000		-300.000
	Saldo per 31 december		1.951.956		1.039.457
Af:	Voorziening		764.453		420.000
			1.187.503		619.457

De benaderde marktwaarde van de participaties bedroeg ultimo 2019 € 1.187.503 (2018: € 699.777).

Het verloop van de voorzieningen op de participaties was als volgt:

	2019		2018
Saldo per aanvang boekjaar		420.000	420.000
Dotatie t.l.v. resultaat i.v.m. waardeveranderingen	594.453		300.000
		594.453	300.000
Vrijval door desinvestering/afboekingen/ faillissementen	-250.000		-300.000
		-250.000	-300.000
Voorziening per 31 december		764.453	420.000

2. Leningen u/g

			2019		2018
	Saldo per aanvang boekjaar		90.653		189.251
Bij:	Nieuwe leningen	389.852		75.000	
			389.852		75.000
Bij:	Uitbreiding leningen	-		30.000	
			-		30.000
Bij:	Mutatie saldo bijgeschreven rente	25.778		13.756	
			25.778		13.756
Af:	Ontvangen aflossingen	-		-	
			-		-
Af:	Afboekingen/faillissementen	-99.338		-217.354	
			-99.338		-217.354
	Saldo per 31 december		406.945		90.653
Af:	Voorziening		-		-80.927
			406.945		9.726

Het verloop van de voorzieningen op de leningen was als volgt:

		2019		2018
Saldo per aanvang boekjaar		80.927		123.831
Dotatie t.l.v. resultaat i.v.m. waardeveranderingen	18.411		86.472	
		18.411		86.472
Vrijval door desinvestering/afboekingen/ faillissementen	-99.338		-129.376	
		-99.338		-129.376
Voorziening per 31 december		-		80.927

Het InnovatieFonds Noord-Nederland heeft in 2019 twee achtergestelde leningen verstrekt. Het gemiddelde rentepercentage is 10% (2018: 10,0%).

Vlottende activa

3. Overige Vorderingen

	2019		2018	
Te ontvangen interest op liquide middelen	-		-	
		-		-

4. Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

	2019		2018	
RC Rabobank	616.144		1.388.358	
RC Provincie Groningen	15.600.000		16.600.000	
		16.216.144		17.988.358

Eigen vermogen

5. Aandelenkapitaal

	2019		2018	
Gestort aandelenkapitaal	1		1	
		1		1

6. Onverdeeld resultaat

	2019		2018	
Saldo per aanvang boekjaar		-		-
Resultaat vorig boekjaar	-		-	
Resultaat boekjaar	-		-	
		-		-
Saldo per 31 december		-		-

Langlopende Schulden

7. Lening EZ + Provincies

	2019		2018	
Lening EZ+ Provincies	14.912.036		15.139.560	
Rentelasten IFNN	354.740		354.740	
Vrijval ten gunste van het resultaat	-795.063		-582.264	
		14.471.713		14.912.036

De lening EZ + Provincies betreft een lening van nominaal € 20 miljoen waarover 0% rente wordt berekend en conform de overeengekomen leningsovereenkomst afgelost dient te zijn op 1 mei 2029. Er zijn geen afspraken gemaakt over structurele aflossingen tot 1 mei 2029. Het IFNN treedt in overleg met haar financiers over het maken van nadere afspraken inzake de wijze en mate van terugstorting, indien op 1 mei 2024 het vrij beschikbare bedrag door het IFNN niet volledig is aangewend .

In de leningsovereenkomst zijn de volgende afspraken over de aflossing van de lening opgenomen:

- Indien in enig boekjaar sprake is van een Verlies (onder meer als gevolg van afboekingen op de waardering van participaties, afboekingen op aan Doelondernemingen verstrekte geldleningen en Fondskosten dan zal dat Verlies afgeschreven worden op de Lening verstrekt door Leningverstrekkers en als bate worden verantwoord in de winst- en verliesrekening van IFNN over dat boekjaar;

- Indien in enig boekjaar sprake is van een Winst, dan zal deze Winst worden bijgeschreven op de Leningen verstrekt door Leningverstrekkers en als een last worden verantwoord in de winst- en verliesrekening van IFNN over dat boekjaar;

- Op het moment dat de laatste resultaatverantwoordingen uit participaties in Doelondernemingen door IFNN zijn verantwoord, zal (het restant van) de Lening worden afgelost;

- Als blijkt dat de cumulatieve opbrengsten (Renteopbrengsten en Winst, verminderd met Verlies en Fondskosten), te laag zijn om de Leningen in zijn geheel af te kunnen lossen, zal het niet-aflosbare deel door Leningverstrekkers worden kwijtgescholden in de verhouding als bedoeld in de overeenkomst van geldlening.

De lening is bij de eerste verwerking in 2016 tegen reële waarde gewaardeerd. Bij deze bepaling van de reële waarde zijn een aantal uitgangspunten gehanteerd, zoals de rentevoet waarmee de toekomstige kasstromen contant zijn gemaakt (9,3%), de slagingskans van de starters (20%) en de toekomstige exploitatiekosten. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een reële waarde van de lening van € 15,5 miljoen.

Jaarlijks wordt een rentelast ten hoogte van de exploitatiesubsidie op de lening bijgeboekt (de lineaire amortisatie-rentemethode) , waardoor de lening op 1 mei 2029 in principe weer € 20 miljoen bedraagt. De € 20 miljoen betreft het bedrag zonder rekening te houden met eventuele bij- en afboekingen gedurende de looptijd van de lening, zoals hiervoor toegelicht.

8. Te egaliseren exploitatiesubsidie

	2019		2018	
Te egaliseren exploitatiesubsidie	3.654.291		4.009.031	
Exploitatiesubsidie	-354.740		-354.740	
		3.299.551		3.654.291

Het verschil tussen de oorspronkelijke lening van € 20 miljoen en de reële waarde van de lening eind 2016 is opgenomen als te egaliseren exploitatiesubsidie. Over de periode 10-08-2016 (ontvangst lening) t/m 01-05-2029 (datum aflossing lening) valt het restant pro rata vrij. De vrijval wordt jaarlijks verwerkt als exploitatiesubsidie in de verlies- en winstrekening. Per 1 mei 2029 is de te egaliseren exploitatiesubsidie nihil.

Kortlopende schulden

9. Crediteuren

	2019	2018
Crediteuren	30.857	51.213

10. Overige kortlopende schulden

Alle vorderingen/schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

	2019	2018
Overige schulden	8.470	-

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Stortingsverplichtingen

Ultimo 2019 is er een bedrag van € 293.500 aan intern geaccordeerde stortingsverplichtingen gecommitteerd voor verstrekte leningen en participaties, die na 31 december 2019 zal worden uitgekeerd.

Fiscaal verrekenbare verliezen

Van de niet gewaardeerde verrekenbare tijdelijke verschillen en compensabele verliezen per 31 december 2019 ten bedrage van € 1.211.547 is het (nog) niet waarschijnlijk dat toekomstige fiscale winst beschikbaar komt ter compensatie of dat verrekeningsmogelijkheden kunnen worden benut.

Toelichting op de winst- en verliesrekening

Bedragen in euro

Opbrengsten

11. Rente- en provisiebaten

	2019		2018	
Rente leningen en provisiebaten	25.779		15.516	
Rente depositos	-		-	
		25.779		15.516

Kosten

12. Saldo dotatie voorziening aan financiële vaste activa

	2019		2018	
Dotatie aan voorziening op participaties	594.453		300.000	
Dotatie aan voorziening leningen u/g	18.411		86.472	
		612.864		386.472

13. Financieringslasten (en -Baten)

	2019		2018	
Rentelasten IFNN	354.740		354.740	
Vrijval lening geldverstrekkers	-795.063		-582.265	
Exploitatiesubsidie	-354.740		-354.740	
		-795.063		-582.265

De rentelast van het IFNN wordt bijgeschreven op de lening van de Ministerie van Economische Zaken en de 3 noordelijke Provincies. De vrijval lening geldverstrekkers betreft het nettoverlies van 2019 (€ 795.063) en wordt in mindering gebracht op de lening. De overige kosten betreft de vrijgevallen exploitatiesubidie, gelijk aan de rentelast.

14. Beheerkosten

	2019		2018	
Doorbelaste beheervergoeding NV NOM	153.381		184.334	
Beheerkosten	26.782		13.717	
Accountants- en fiscale kosten	27.618		10.556	
Overige kosten	197		2.702	
		207.978		211.309

15. Belastingen

	2019		2018	
Resultaat vóór belastingen	-		-	
Latente vennootschapsbelasting	-		-	
Acute vennootschapsbelasting huidig boekjaar	-		-	
Vennootschapsbelasting voorgaande boekjaren	-		-	
Belasting over het resultaat		-		-

Het IFNN verwacht over 2019 geen acute Vpb last.

Doorbelasting personeelskosten

De Investmentmanagers (2,0 fte) van het InnfovatieFonds Noord-Nederland B.V. zijn in dienst bij de N.V. NOM. In 2019 is een totaalbedrag van € 153.381 aan personeelskosten doorbelast door de NOM aan het InnovatieFonds Noord-Nederland.

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2019 waren er geen werknemers in dienst bij het InnovatieFonds Noord-Nederland B.V. (2018: 0).

Voorstel resultaatbestemming

Het te bestemmen resultaat is nihil.

Groningen, 13 februari 2020

Directie

5.1.2e

Winstbestemming

Statutaire regeling inzake de winstbestemming

In artikel 12 van de statuten is bepaald dat de algemene vergadering is bevoegd tot bestemming van de winst die door de vaststelling van de jaarrekening is bepaald en tot vaststelling van de uitkeringen.
De houders van de preferente aandelen hebben recht op een dividenduitkering voor zover het eigen vermogen groter is dan de reserves die krachtens de wet en de statuten moet worden aangehouden.

0443 310768

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering van Innovatiefonds Noord-Nederland B.V.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2019

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Innovatiefonds Noord-Nederland B.V. te Groningen gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Innovatiefonds Noord-Nederland B.V. per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de winst- en verliesrekening over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Innovatiefonds Noord-Nederland B.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- personalia;
- verslag van de directie;
- de overige gegevens;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder van het verslag van de directie en de overige gegevens.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE DIRECTIE VOOR DE JAARREKENING

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

0443 310768

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Drachten, 13 februari 2020

accon avm controlepraktijk B.V.

Namens deze:

w.g. drs. ing. 5.1.2e Registeraccountant

BIJLAGE BIJ ONZE CONTROLEVERKLARING OVER DE JAARREKENING 2019 VAN INNOVATIEFONDS NOORDNEDERLAND B.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

DE VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE ACCOUNTANT VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen

bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met belaste personen ('de directie') onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

0443 310768

Bijlagen

Bijlage 1 Leden van de Investeringscommissie

De leden van de investeringscommissie:

Drs. 5.1.2e (1955)

- Voorzitter investeringscommissie
- Benoemd in 2016. Einde eerste termijn: 2020
- Overige (bestuurs)functies: DGA Solstice Management B.V. te Hasselt (Overijssel), Commissioner PT Wahana Vinyl Nusantara (Indonesië), Non-Executive Director Taatisolar Namibia (PTY) Ltd. (Namibië)

Dhr. 5.1.2e (1962)

- Lid investeringscommissie
- Benoemd 2018. Einde eerste termijn 2022
- Overige (bestuurs)functies: Algemeen directeur Arco Meubelfabriek B.V., Lid RvC Dille & Kamille, Lid RvA Het Scheepvaartmuseum Amsterdam

Dhr. 5.1.2e (1983)

- Lid investeringscommissie
- Benoemd 2018. Einde eerste termijn 2022
- Overige (bestuurs)functies: DGA Frank BV en gelieerde bedrijven, Lid RvT Stichting Groninger Forum, Penningmeester Stichting Noordelijk Online Ondernemers

Drs. 5.1.2e (1966)

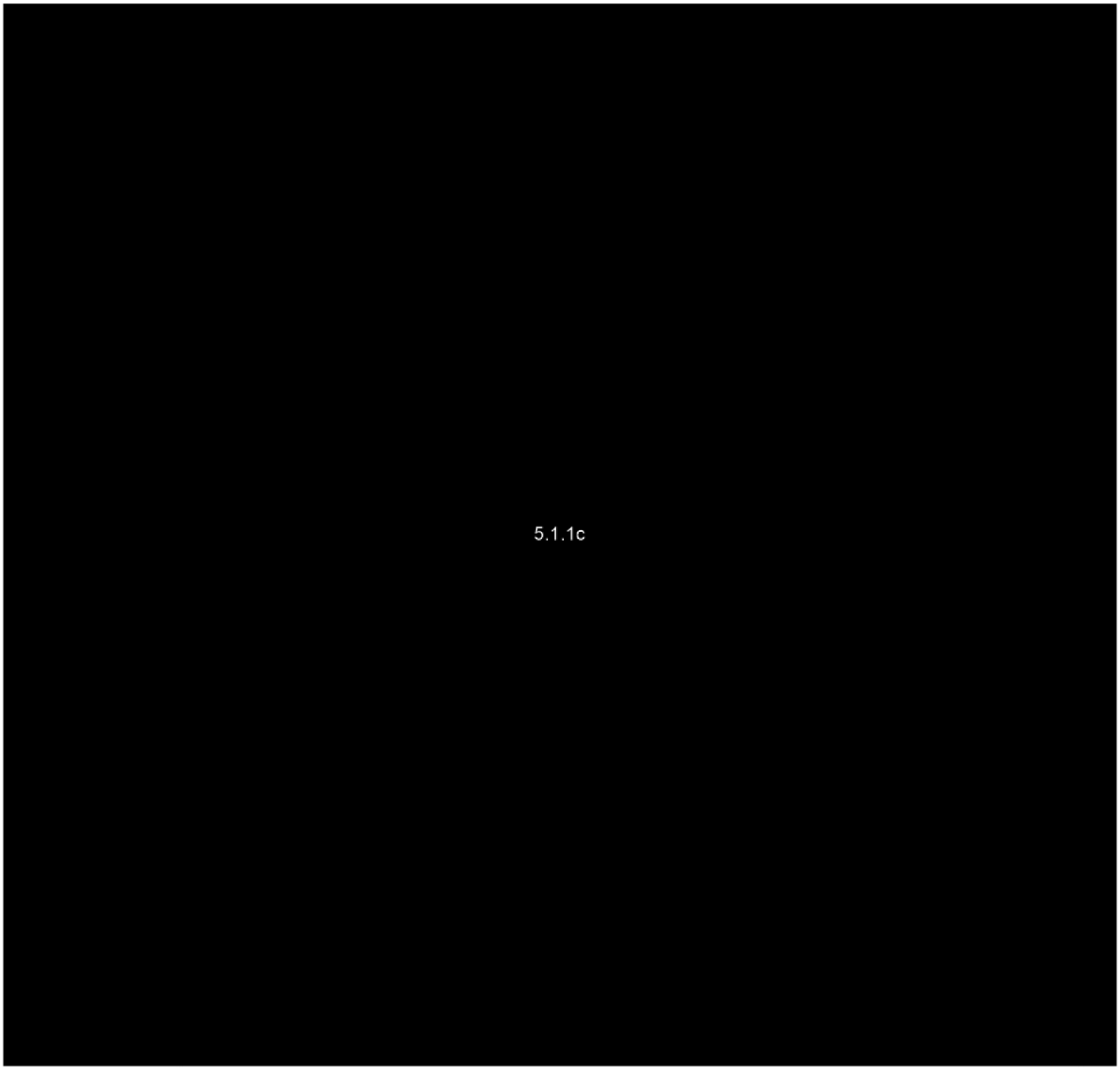
- Lid investeringscommissie
- Benoemd 2016. Einde eerste termijn 2020
- Overige (bestuurs)functies: CEO van het Bionica Innovatie en Expertisecentrum (handelsnaam van Human Affairs & Innovation)

Alle IC leden hebben de Nederlandse nationaliteit.

0443 310768

Bijlage 2 Participaties en Leningen

Participaties en leningentabel

Sinds	#	Naam en vestigingsplaats	Aard van het bedrijf	%	Aantal werknemers

Schriftelijk aandeelhoudersbesluit
Drentse Holding B.V. (hierna te noemen: de Vennootschap)
gevestigd te Assen
d.d. 24 maart 2020

De ondergetekende:

1. **Gedeputeerde de heer H. Brink**, vertegenwoordiging van de rechtspersoon naar publiekrecht Provincie Drenthe, gevestigd te Assen, houder van 100% van het geplaatste aandelenkapitaal van de Vennootschap;

Overwegende als volgt:

- Ondergetekende is vergadergerechtigd in de algemene vergadering van aandeelhouders van de Vennootschap;
- De statuten van de Vennootschap in artikel 30, bepalen dat besluitvorming van aandeelhouders via elektronische middelen is toegestaan mits (i) alle vergadergerechtigden met die wijze van besluitvorming schriftelijk hebben ingestemd, (ii) het besluit met algemene stemmen is genomen waarbij alle aandeelhouders zich elektronisch voor het voorstel hebben uitgesproken en (iii) alle bestuurders en commissarissen van de Vennootschap in de gelegenheid zijn gesteld om advies uit te brengen;
- Aan al deze in de statuten van de Vennootschap genoemde voorwaarden voor besluitvorming via elektronisch deelnemen aan een algemene vergadering is voldaan;
- Op geen der aandelen werd vruchtgebruik of pandrecht gevestigd.

Besluiten:

- Aandeelhouder stelt het jaarverslag en jaarrekening 2019 vast, conform artikel 28 van de statuten.
- Aandeelhouder stemt in om het verlies ad € 453.544 uit de algemene reserve te onttrekken.
- Aandeelhouder stemt in met het verlenen van decharge aan de directie voor het in 2019 gevoerde beleid.
- Aandeelhouder stemt in met het verlenen van decharge aan de raad van commissarissen voor het in 2019 gevoerde beleid.
- Aandeelhouder stemt in met het meerjarenplan 2020-2024.

Aldus opgemaakt d.d. 24 maart 2020

PROVINCIE DRENTHE

5.1.2e

……..
De heer H. Brink

DRENTSE HOLDING B.V.

N.V. NOM,
Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

……
Mr. 5.1.2e
Plv. directeur

ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS NV NOM

Datum	**Vrijdag 10 april 2020**
Tijd	**n.v.t. (schriftelijk)**
Locatie	**n.v.t.**

AGENDA	**ANNOTATIE + ADVIES**
1. Opening	n.v.t.
2. Vaststelling notulen AvA 26 april 2019 **Bijlage 1**	De notulen geven een waarheidsgetrouw beeld van datgene dat besproken en besloten is. **Voorstel**: • In te stemmen met vaststelling van de notulen en ter vergadering tekenen voor akkoord.

3. Jaarverslag en Jaarrekening 2019
 	
Bijlage 2
	Annotatie Jaarverslag 2019 (stand 20 maart 2020)
	• Financiële resultaten:
	  • De betrokkenheid bij een participatie is gemiddeld 6,9 jaar.
	  • De NOM sluit 2019 af met een verlies van €5,8 miljoen. Oorzaken zijn: weinig verkopen, tegenvallende dividendinkomsten, een onvoorzien faillissement en een stijgend voorzieningenniveau.
	  • Daarentegen is de waarde van de portefeuille toegenomen tot €68 miljoen.
	• Investeringen:
	  • De NOM heeft (gezamenlijk met alle beheerde fondsen) €25,4 miljoen geïnvesteerd (€10,8 mln uit NOM fondsen). Er werden 99 investeringen gedaan (waarvan 34 in NOM fondsen). Het aantal investeringen is met 16% gegroeid t.o.v. 2018. De doelstelling van 40 financieringen is dus ruimschoots gehaald.

- De portefeuille bestaat uit 72 bedrijven (174 bedrijven incl. beheerde fondsen).
- In 2019 vonden 3 (deel) exits plaats: Popken Metaal te Assen, Mastiline te Heerenveen en Simplicate in Groningen.
- Bijna 50% van de investeringen zit in de high-tech sector. Ook in de sectoren Logistiek en Life Sciences heeft de NOM veel geïnvesteerd.
- NOM is (net als MKB Fonds) partner geworden in FundRights, voor gelijkwaardigheid in toegang tot financiering. Daarnaast is het streven om ook bij de participaties een managementteam waarvan tenminste 35% vrouw is te hebben.

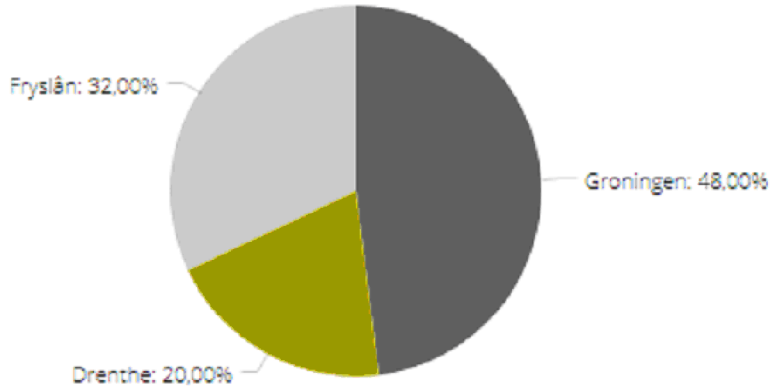
- Investor readiness (Flinc):
  - 21 startups zijn gefinancierd (uit 163 leads) met een bedrag van 4,6 miljoen euro. Dit resulteerde in 132 nieuwe arbeidsplaatsen.
  - Daarnaast is met 5 startups een pilot gedaan, waarbij een bedrijf in 12 weken een intensief traject volgt naar financiering. Dit wordt voortgezet in 2020.
- Acquireren:
  - Er zijn 7 succesvolle projecten (doel was 10) geweest met een investeringsvolume van €195 miljoen (doel was €100 mln) die hebben gezorgd voor 260 nieuwe arbeidsplaatsen en 150 behouden arbeidsplaatsen.
  - Er hebben 70 IR gesprekken plaatsgevonden (doelstelling van ook 70).
- Ontwikkelen:
  - In 2019 is voor €23 miljoen in 12 innovatieprojecten geïnvesteerd.
  - Voorbeelden van projecten zijn Chemport en een vervolg op RoSF voor het bredere mkb.
- Interne organisatie:
  - De NOM is in 2019 gegroeid met één medewerker naar 53.
  - Het verzuimpercentage ligt met 0,8% erg laag (landelijk gemiddelde 4,0%).

Annotatie Jaarrekening NOM 2019

	• Het negatieve resultaat van de NOM over 2019 komt door tegenvallende resultaten bij het financieringsbedrijf. Het is de eerste keer dat de NOM met zo'n groot negatief resultaat afsluit. • Het resultaat van het ontwikkelbedrijf sluit op € 0,-. • Dit 'nulresultaat' is mogelijk dankzij inzet van de additionele financiering door de aandeelhouders uit de in 2016 hiervoor gereserveerde € 4 miljoen (onderhandelingsresultaat aandelentransactie). In 2019 gaat het om een bedrag van € 874.000 (2018: € 967.000 2017: € 841.000 2016: €591.000). Dit bedrag is een stuk hoger dan eind 2019 was ingeschat (toen is €773.000 aangegeven (voor accountantscontrole)). Er is nu nog € 727.000 beschikbaar voor het komende jaar. Het zal een uitdaging voor de NOM om zonder tekort op het ontwikkelbedrijf af te sluiten. • De liquiditeitspositie van de NOM is in 2019 verder afgenomen. • Het Eigen Vermogen van de NOM is afgenomen van € 56,5 miljoen naar €53,8 miljoen (het doelvermogen is € 40,5 miljoen). • De benaderde marktwaarde van de huidige participatieportefeuille van de NOM is ten opzichte van vorige jaar flink gestegen. Van € 52 miljoen naar € 68 miljoen. De benaderde marktwaarde wordt berekend door toepassing van een algemene waarderingssystematiek gebaseerd op de meest recente waarderingsinformatie van de betreffende participaties. • Het risico op afwaarderen van ons aandelenbelang in de NOM, door een lagere marktwaarde dan de aankoopprijs, is dit jaar wel aan de orde, omdat de afname van het totaal vermogen inclusief de stille reserves niet meer worden gecompenseerd vanwege de compensatie afspraak met het Ministerie van EZK bij de overname van aandelen. **Aandachtspunten/ vragen AVA:** • Complimenten voor de geboekte resultaten en het uitgebreide verslag; vrijwel alle doelstellingen zijn blijkens de overzichten behaald. • Bedankt voor de inzet om Tesla hier naartoe te halen. Het zou een fantastisch resultaat zijn geweest voor Noord-Nederland. • 5.1.2e bedanken voor zijn jarenlange inzet als voorzitter van de RvC.

	• Pagina 65: de gemiddelde rentepercentages zijn gestegen? Kunt u dit uitleggen? Dit past toch niet bij de huidige financiële markt. • Pagina 69: Vanwege het feit dat de kosten van het ontwikkelbedrijf in 2019 toch fors hoger waren dan eind 2019 door de NOM ingeschat, is er nu nog een bedrag van €773.000 over voor additionele financiering. Wij gaan er wel vanuit dat dit voor 2020 voldoende is en dat de NOM tot een nulresultaat zal komen in 2020. **Voorstel:** • In te stemmen met vaststelling van het Jaarverslag en de Jaarrekening 2019.
4. Resultaatsbestemming	Voorgesteld wordt het resultaat 2019 toe te voegen aan/ten laste te brengen van de algemene reserve. **Voorstel:** • In te stemmen met het voorstel.
5. Decharge van de directie	**Voorstel:** • In te stemmen met het verlenen van decharge aan de directie voor het in 2019 gevoerde beleid.
6. Decharge Raad van Commissarissen	**Voorstel:** • In te stemmen met het verlenen van decharge aan de raad van Commissarissen voor het toezicht op de directie in 2019.
7. Raad van Commissarissen **Bijlage 3**	Bij het zoeken naar een nieuwe voorzitter voor de RvC is de profielschets voor de gehele RvC gemoderniseerd. Alle aandeelhouders hebben hier toen al (onofficieel) mee ingestemd.

	Voorstel: • De aangepaste profielschets voor de voorzitter van de RvC vast te stellen.
8. Investeringscommissie (IC) **Bijlage 4 en 5**	Het reglement voor de IC is op twee onderwerpen gewijzigd: 1. Vorig jaar tijdens de AvA is besproken dat de IC bij sommige financieringsvoorstellen een extra informatiebehoefte heeft. Er is toen besloten om geen extra oproepbare IC leden te benoemen, maar de mogelijkheid te bieden ad-hoc deskundigheid in te huren. 2. De heer 5.1.2e was eerst lid van de RvC, maar is bij het instellen van de IC voorzitter van de IC en non-voting member van de RvC geworden. Deze constructie wordt als zeer waardevol ervaren door de RvC door de kennis en expertise van de heer 5.1.2e Deze constructie is toegevoegd aan het reglement. Daarnaast zijn twee leden van de IC (de heer 5.1.2e en mevrouw 5.1.2e aftredend en herbenoembaar. **Voorstel:** • De aangepaste profielschets voor de Investeringscommissie vast te stellen. • In te stemmen met de herbenoeming van de heer 5.1.2e. • In te stemmen met de herbenoeming van mevrouw 5.1.2e.
9. Voorstel procedure tot benoeming externe accountant	**Voorstel:** In te stemmen met de benoeming van Accon AVM als externe accountant voor het boekjaar 2020.
10. Strategisch Kader NOM – stand van zaken	Voorafgaand aan de AvA is een bestuurlijk overleg gepland om de conceptversie van het strategisch kader te bespreken. Eén van de gedeputeerden kan tijdens de AvA kort toelichten wat tijdens dit overleg is besproken.
11. Rondvraag en sluiting	n.v.t.

Extra gestelde vragen n.a.v. poho	Antwoord NOM
1. Hoeveel financieringen, acquisitieprojecten en BD projecten (aantallen of uitgelokte investeringen) zijn in Drenthe geweest? Graag ontvangen we een verdeling van de resultaten over de provincies. Ik zag wel een staatje over financieringen staan op p. 27 van het jaarverslag, maar er staat niet bij wat dit is (€? Aantal financieringen?) en welke kleur bij welke provincie hoort.	Deze figuur betreft het aantal gefinancierde ondernemingen van onze eigen fondsen per 31 december 2018 *Figuur 4.3: Verdeling portefeuille per Provincie* In het tabelletje hieronder staan de gerealiseerde financieringen van onze eigen fondsen in 2018 en in 2017. Zoals je ziet is het aantal financieringen met name in de aanjaagfinancieringen relatief laag, ik denk dat dat komt omdat veel van deze financieringen via het MKB-fonds lopen. Verdeling Financieringsportefeuille 2018:

Investeringen per provincie t/m 31 december 2018

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Drenthe	7	2	9	1.577
Fryslân	7	4	11	2.153
Groningen	15	9	24	5.970
	29	**15**	**44**	**9.700**

De verdeling binnen FDI is:

Provincie	# proj-	A.P. Nieuw	A.P. Behoud	Investering
Groningen	3	98	0	570
Friesland	3	130	209	16
Drenthe	3	110	370	31

De verdeling van de BD resultaten:

2 projecten in Drenthe met in totaal 2,2 miljoen investering en 12 arbeidsplaatsen. Groningen 1 project, 4 miljoen investering en 10 arbeidsplaatsen. De rest zijn kleinere projecten binnen interreg waarvan ik de verdeling per provincie niet heb.

2. Zijn de financiële resultaten van 2018 aanleiding om de exploitatie 2019 aan te passen?	De financiële resultaten hebben niets te maken met de exploitatie. BD en FDI draaien per definitie een 0-resultaat dus formeel is het resultaat alleen dat van de fondsen. Daarin zijn we erg afhankelijk van exits en die hadden we afgelopen jaar nauwelijks.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 1

Duplicaat (ID 317960)

2020TV58845CME

Volmacht

De volmachtgever:
mevrouw Jellejetta Klijnsma, wonende te [redacted] geboren te Hoogeveen op achttien maart negentienhonderdzevenenvijftig, gehuwd, houder van een paspoort met nummer [redacted], afgegeven te 's-Gravenhage op negen februari tweeduizend vijftien, ten deze handelende als commissaris van de Koning en als zodanig, overeenkomstig artikel 176 van de Provinciewet, rechtsgeldig vertegenwoordigende de **Provincie Drenthe**, statutair gevestigd te Assen, feitelijk gevestigd te 9405 BJ Assen, Westerbrink 1, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 01179514, zulks ter uitvoering van het besluit de dato _____, nummer _____;

verklaart hierbij volmacht te verlenen aan iedere medewerker werkzaam ten kantore van PlasBossinade Notarissen N.V. of haar rechtsopvolgers, allen afzonderlijk, om voor en namens de provincie Drenthe:

a. de op tien april tweeduizend twintig (dan wel een nader daartoe vast te stellen datum) te Groningen te houden buitengewone algemene vergadering van de te Groningen op het adres Paterswoldseweg 810, 9728 BM Groningen, gevestigde naamloze vennootschap: **N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland**, hierna te noemen: de Vennootschap, bij te wonen, daarin het woord te voeren en daarin stem uit te brengen vóór de volgende voorstellen:
   het doen van de volgende agiostortingen:
   1. de Provincie Fryslân besluit tot het doen van een agiostorting in de Vennootschap ten bedrage van **twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00)**;
   2. de Provincie Groningen besluit tot het doen van een agiostorting in de Vennootschap ten bedrage van **twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00)**;
   3. de Provincie Drenthe besluit tot het doen van een agiostorting in de Vennootschap ten bedrage van **twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00)**;
   4. de Staat der Nederlanden besluit tot het doen van een agiostorting in de Vennootschap ten bedrage van **acht miljoen negen honderd vijf duizend twee honderd zes en negentig euro (€ 8.905.296,00)**.

   De ondergetekende, handelend in gemelde hoedanigheid, verklaart dat alle eventueel vereiste interne goedkeuringen zijn verkregen en de relevante

besluitvorming plaats heeft gevonden, waardoor overgegaan kan worden tot de besluitvorming overeenkomstig het vorenstaande.
Met dien verstande dat de volmachtgever expliciet verklaart dat stem uitgebracht mag worden vóór de sub 3 genoemde agiostorting door de Provincie Drenthe.

b. te compareren bij een notariële proces-verbaal akte betreffende onder meer het doen van vorenbedoelde agiostortingen ten aanzien van genoemde Vennootschap. Welke stortingen de Vennootschap bij voormelde akte ook zal aanvaarden. Eén en ander onder meer ter uitvoering van een daartoe te sluiten beëindigings- en investeringsovereenkomst.
Volmachtgever verklaart bekend te zijn met de inhoud van het concept van de akte met de titel proces-verbaal agiostorting en kenmerk 2020TV58845CME.

c. de daartoe benodigde akten en stukken te tekenen, en al datgene te verrichten wat de gevolmachtigde ter zake nader nodig, nuttig of raadzaam voorkomt,

alles met het recht van substitutie.

De aansprakelijkheid van PlasBossinade Notarissen N.V. of haar rechtsopvolgers en de gevolmachtigde voor schade die de volmachtgever lijdt ten gevolge van enig handelen of nalaten van PlasBossinade Notarissen N.V. of haar rechtsopvolgers of een gevolmachtigde bij het gebruik van of anderszins in verband met deze volmacht, is beperkt tot het bedrag waarop de door PlasBossinade Notarissen N.V. of haar rechtsopvolgers afgesloten beroepsaansprakelijkheidsverzekering aanspraak geeft vermeerderd met het eigen risico dat PlasBossinade Notarissen N.V. of haar rechtsopvolgers in verband met die verzekering draagt. De volmachtgever vrijwaart de gevolmachtigde en PlasBossinade Notarissen N.V. of haar rechtsopvolgers onherroepelijk tegen alle aanspraken van derden in verband met deze volmacht of handelingen die een gevolmachtigde in verband daarmee verricht of heeft nagelaten, tenzij er sprake is van opzet of grove schuld. De vrijwaring heeft mede betrekking op alle schade en kosten die PlasBossinade Notarissen N.V. of haar rechtsopvolgers en/of de gevolmachtigde in verband met zulk een aanspraak lijdt of maakt.

De volmachtgever, zijnde één van de houders van aandelen in het kapitaal van de Vennootschap, verklaart in te stemmen met de besluitvorming buiten vergadering omtrent onder meer vorenbedoelde agiostortingen.

Deze volmacht wordt beheerst door Nederlands recht en blijft van kracht tot de volmachtgever deze jegens de gevolmachtigde schriftelijk zal hebben herroepen.

De volmachtgever geeft de gevolmachtigde uitdrukkelijk de bevoegdheid om ook

namens de wederpartij(en) van de volmachtgever als gevolmachtigde op te treden.

Getekend te _____ op _____2020.

naam ondertekenaar: Jellejetta Klijnsma
functie ondertekenaar: Commissaris van de Koning

houder van paspoort met nummer 5.1.1e

Drentse Holding B.V., Algemene Vergadering van Aandeelhouders 2019

Notulen van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders d.d. 12 april 2019

Aanwezig:

Aandeelhouder, namens de provincie Drenthe:	de heer H. Brink de heer [redacted] mevrouw [redacted]
Raad van Commissarissen:	de heer [redacted] (voorzitter) de heer [redacted] de heer [redacted]
Drentse Holding B.V. / N.V. NOM:	de heer [redacted] (namens fondsbeheerder NOM) de heer [redacted] (namens fondsbeheerder NOM) de heer [redacted] (investment manager) mevrouw [redacted] (investment manager) mevrouw [redacted] (notulist)
Accon AVM (gedurende agendapunt 3)	mevrouw [redacted]

---

1) Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. De voorzitter constateert dat het gehele kapitaal rechtsgeldig is vertegenwoordigd. De agenda wordt vastgesteld.

2) Notulen aandeelhoudersvergadering d.d. 17 april 2018

Naar aanleiding van de notulen:

Geen opmerkingen.

Naar aanleiding van de actielijst:

De sessie met de statenleden en de NOM zal op korte termijn worden geregeld.
Het aftreedschema van de RvC zal nogmaals aan de aandeelhouder worden gemaild.

Het verslag van de vorige vergadering is hiermee vastgesteld.

3) Jaarverslag en jaarrekening 2018

De aandeelhouder is tevreden over het behaalde resultaat. De doelstellingen zijn benaderd. Het gevoel van de heer H. Brink is dat er veel tijd wordt gestoken in de aanwezige portefeuillebedrijven en hij vraagt zich af of dit ook de rol is van het fonds. De heer 5.1.2e licht toe dat dit inderdaad één van de rollen van het fonds is bij dit type investeringen. Dit wordt ook van ons verwacht en het heeft zeker toegevoegde waarde dat de ondernemers het MKBFD als klankbord kunnen gebruiken. Indien er zich problemen voordoen binnen het bedrijf is onze hulp ook gewenst. De aandeelhouder betwijfelt of het nog noodzakelijk is om aan bepaalde bedrijven zoveel aandacht te besteden. Zo zou er misschien iets meer tijd kunnen worden besteed aan het halen van de doelstelling en korter aan de bedrijven. De heer 5.1.2e legt uit dat het MKBFD vanuit andere fondsen gezien hierin niet uit de toom valt. De aandeelhouder vindt dat het fonds de mogelijkheden voor een exit moet onderzoeken zodra dit mogelijk is. Het rentepercentage van het fonds ligt aan de hoge kant. Als een onderneming alternatieve (goedkopere) financiering uit de markt kan halen zouden ze dit toch moeten doen. De directie legt uit dat in geval van een leningsovereenkomst afspraken over het aflossingsschema zijn gemaakt en vaststaan, maar dat de onderneming vrijwel altijd de keus heeft om vervroegd af te lossen.

De accountant schuift aan. Zij stelt zich kort voor en licht de bevindingen toe. Accon AVM hanteert een risicogerichte aanpak. Er is enige vertraging in de controleduur ontstaan omdat er dieper in dossiers moest worden gedoken. Het grootste risico bevindt zich in de financiële vaste activa, de waardering daarvan en of er wel of geen voorziening moet worden getroffen.
Er is inmiddels een goedkeurende verklaring verstrekt. Er zijn geen specifieke aanbevelingen gevonden die op dit moment nadere toelichting behoeven. De RvC en de accountant hebben onderling overleg gevoerd. Er is o.a. gesproken over gescheiden verantwoordelijkheden in het betalingsproces. Er zijn geen aanwijzingen voor en constateringen van fraude geconstateerd. Vanuit de verantwoordelijkheid van de accountant zijn er geen nieuwe bevindingen naar voren gekomen die nog niet in het verslag waren gemeld.
De aandeelhouder vraagt of de vertraging is opgelopen omdat Accon AVM de risico's hoger had ingeschat. Nee, dit is niet het geval. De vertraging is ontstaan door de robuuste discussies met de fondsbeheerder over de waarderingen op posten die deels zijn voorzien.

Het jaarverslag en de jaarrekening 2018 worden door de vergadering vastgesteld.
De accountant wordt bedankt voor haar aanwezigheid waarna zij de vergadering verlaat.

4) Resultaatsbestemming

De AvA stemt in om het verlies ad € 703.619 uit de algemene reserve te onttrekken.

5) Decharge van de directie

De AvA stemt in met het verlenen van decharge aan de directie voor het in 2018 gevoerde beleid.

6) Decharge van de Raad van Commissarissen

De AvA stemt in met het verlenen van decharge aan de Raad van Commissarissen voor het in 2018 gevoerde beleid.

7) Strategisch document toekomst fonds

De RvC wil middels dit document het gesprek met de aandeelhouder openen over de toekomst van het fonds na 2019. Er worden twee scenario's geschetst. De aandeelhouder ziet zeker de toegevoegde waarde van het fonds. Er zijn een aantal bedrijven gefinancierd die het zonder het fonds waarschijnlijk niet hadden gered. De grootste vraag is of er voldoende financiële ruimte beschikbaar is om het fonds te kunnen continueren. Hij adviseert om met spoed een schrijven richting de formateur te sturen en hierin aan te geven dat het MKBFD op korte termijn een kapitaalimpuls nodig heeft om haar activiteiten te kunnen vervolgen. Het is van belang dat het nieuwe college een goed beeld krijgt van het fonds en van de omvang van de kapitaalsinjectie zodat zij bereid is om hieraan bij te dragen. Indien er geen aanvullende liquiditeiten komen moet het fonds volgend jaar al gaan afbouwen en ontstaat er in 2022 een liquiditeitstekort. Exits d.m.v. verkoop aandelenbelang met winst zijn voorlopig nog niet aan de orde. Er zijn meer aandelenparticipaties nodig om revolverend te kunnen zijn. Voor dit soort fondsen houdt dit een periode van 8 tot 10 jaar in. De provincie Drenthe heeft in totaal € 13 mln. beschikbaar gesteld aan het fonds.
Naar verwachting is er zeker € 10 mln. aan aanvullend kapitaal benodigd om het fonds te kunnen continueren.

Op korte termijn zal het strategisch document met de financiële onderbouwing namens de RvC naar de formateur worden verstuurd. Ondertussen wordt er operationeel voor gezorgd dat de evaluatie z.s.m. wordt uitgevoerd.
In mei/juni zal een presentatie worden gegeven aan de nieuwe Provinciale Staten. In augustus moet duidelijk zijn of de financiering aan het fonds kan worden opgenomen in de begroting voor 2020.

De bereidheid van alle betrokkenen is aanwezig en de intenties zijn er om dit vraagstuk gezamenlijk positief af te ronden.

8) Stand van zaken

De investment managers geven een doorkijk van de portefeuille bedrijven en lichten een aantal vragen toe.

9) Rondvraag en sluiting

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.
De aandeelhouder dankt allen voor het gevoerde beleid.

De voorzitter bedankt iedereen voor de inbreng en aanwezigheid en sluit daarna de vergadering.

ACTIELIJST	WIE	BESPROKEN	GEREED
1. Datum sessie statenleden samen met NOM	Prov.	2018 en 2019	2019
2. Rooster aftreden RvC naar aandeelhouder	RvC	2018 en 2019	18 april 2019

Voor akkoord:

H. Brink, Provincie Drenthe 5.1.2e ……..

5.1.2e voorzitter Raad van Commissarissen …5.1.2e….

5.1.2e N.V. NOM ..5.1.2e..

AGENDA

Agenda voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van NV NOM.

1. Opening

2. Notulen van de AvA van 26 april 2019 — Bijlage 1

3. Jaarverslag en jaarrekening 2019 — Bijlage 2
   Ter bespreking en vaststelling
   Conform artikel 23, vierde lid van de Statuten worden het jaarverslag en de jaarrekening ter vaststelling voorgelegd aan de algemene vergadering.

4. Resultaatsbestemming
   Ter vaststelling
   Voorgesteld wordt het resultaat 2019 toe te voegen aan/ten laste te brengen van de algemene reserve.

5. Decharge van de directie
   Ter goedkeuring
   Voorgesteld wordt decharge te verlenen aan de directie voor het in 2019 gevoerde beleid.

6. Decharge Raad van Commissarissen
   Ter goedkeuring
   Voorgesteld wordt decharge te verlenen aan de Raad van Commissarissen voor het toezicht op de directie in 2019.

7. Raad van Commissarissen
   Ter vaststelling
   a) Reglement en profielschets Raad van Commissarissen — Bijlage 3, 4, 5
      In het proces van werving & selectie voor de nieuwe voorzitter van de RvC hebt u ingestemd met een aangepaste profielschets.
      Conform artikel 13, tweede lid van de Statuten het verzoek de profielschets vast te stellen.

   b) De voorzitter van de Remuneratiecommissie zal de huidige stand van zaken inzake de procedure tot benoeming van een voorzitter van de RvC toelichten.

Groeien begint hier.

8. Investeringscommissie
   Ter vaststelling
   a) Reglement en profielschets Investeringscommissie — Bijlage 6, 7, 8
      Volgend op de besluitvorming in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 26 april 2019 om geen oproepbare IC leden te benoemen en indien gewenst externe deskundigheid in te huren is het IC reglement aangepast.
      Conform artikel 17, derde lid van de Statuten het verzoek het reglement vast te stellen.

   Ter goedkeuring
   b) Herbenoeming de heer drs. 5.1.2e
      De heer 5.1.2e is tijdens de AvA op 30 juni 2016 benoemd als voorzitter van de IC voor een periode van vier jaar. Conform artikel 5.6 van het Reglement van de IC is de heer 5.1.2e herbenoembaar voor een periode van vier jaar. Het verzoek is de heer 5.1.2e opnieuw als voorzitter te benoemen.

   c) Herbenoeming mevrouw drs. 5.1.2e
      Mevrouw 5.1.2e is tijdens de AvA op 30 juni 2016 benoemd als lid van de IC voor een periode van vier jaar. Conform artikel 5.6 van het Reglement van de IC is mevrouw 5.1.2e herbenoembaar voor een periode van vier jaar. Het verzoek is mevrouw 5.1.2e opnieuw als lid te benoemen.

9. Benoeming externe accountant
   Ter goedkeuring
   De Raad van Commissarissen en directie stellen voor over te gaan tot benoeming van Accon AVM als externe accountant voor het boekjaar 2020.

10. Strategisch Kader NOM – stand van zaken

11. Rondvraag en sluiting

Groeien begint hier.

Algemene Vergadering Van Aandeelhouders 2019

Notulen van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland, gehouden op vrijdag 26 april 2019 ten kantore van de NOM.

Aanwezig:

Aandeelhouders

Namens de Staat der Nederlanden:	de heer 5.1.2e
	mevrouw 5.1.2e
Namens de provincie Fryslân:	de heer 5.1.2e
Namens de provincie Drenthe:	de heer H. Brink
	mevrouw 5.1.2e
	de heer 5.1.2e
Raad van Commissarissen:	de heer 5.1.2e (voorzitter)
	de heer 5.1.2e
	mevrouw 5.1.2e
	mevrouw 5.1.2e
	de heer 5.1.2e
Namens Accon AVM	de heer 5.1.2e
	mevrouw 5.1.2e
NOM:	de heer 5.1.2e (directeur)
	de heer 5.1.2e (plv. directeur)
	de heer 5.1.2e (secretaris)
	de heer 5.1.2e 5.1.2e
	mevrouw 5.1.2e (notulist)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom.
De provincie Groningen is afwezig. De heer Brouns en de heer 5.1.2e hebben zich afgemeld. De heer De Rouwe heeft zich namens de provincie Fryslân afgemeld. Mevrouw 5.1.2e en de heer 5.1.2e geven aan wegens omstandigheden niet tot het einde van de vergadering aanwezig te kunnen zijn.

2. Notulen van de AvA van 20 april 2018

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Jaarverslag en Jaarrekening 2018

Conform artikel 23, vierde lid van de Statuten worden het jaarverslag en de jaarrekening ter bespreking en vaststelling voorgelegd aan de algemene vergadering.
Mevrouw 5.1.2e (accountant Accon AVM) geeft namens Accon een korte toelichting op het jaarverslag. Accon AVM heeft voor de eerste maal de controle voor de NOM uitgevoerd. Er is veel aandacht besteed aan de post Financiële Vaste Activa. Met de directie zijn hier robuuste discussies over gevoerd. Dit heeft ertoe geleid dat Accon AVM een aanvullende toelichting op de post heeft gedaan. Als gevolg van de exit van een bedrijf die zeer recent doorging, zijn op het allerlaatste moment veranderingen in de jaarrekening doorgevoerd. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een positief resultaat van € 661.639,00. Accon AVM zal de goedkeurende verklaring in de loop van de middag afgeven.

De heer 5.1.2e vraagt of dit de enige reden is dat het jaarverslag zo laat opgeleverd is. Mevrouw 5.1.2e geeft toe dat dit ook te maken had met eisen die bij Accon AVM intern voor het afgeven van een verklaring worden gesteld. De heer 5.1.2e zegt dat de provincie met smart op de verklaring zit te wachten. Mevrouw 5.1.2e zegt dat zodra de verklaring is afgegeven de aandeelhouders een kopie per mail ontvangen.

De heer Brink vraagt of de NOM volgend jaar het jaarverslag eerder op kan leveren, zodat alle partijen de cijfers tijdig in hun eigen jaarrekeningen kunnen verwerken. De heer 5.1.2e benadrukt dat het late tijdstip van oplevering dit jaar door de NOM een uitzondering was. De heer Brink zegt dit te begrijpen, maar vraagt begrip voor de interne procedures bij de provincies. De heer 5.1.2e 5.1.2e vraagt of de NOM voor 1 juli 2019 uitsluitsel kan geven of het volgende jaarverslag eerder opgeleverd kan worden. De heer 5.1.2e zegt dat dit alleen mogelijk is als met de accountant overeenstemming bereikt kan worden de derdekwartaalcijfers als basis te nemen. De heer Brink is van mening dat het eerder aanleveren van de cijfers geen doel op zich moet zijn. De cijfers dienen wel een waarde te hebben en geen schatting te zijn. De heer 5.1.2e zegt toe dat de NOM de aandeelhouders tijdig over de mogelijkheden zal informeren.

De heer 5.1.2e zegt dat EZK verheugd is dat er € 10 miljoen is uitgezet. Tevens is een goed voorbeeld gegeven hoe winst uit verkoop het financiële resultaat kan beïnvloeden.
De heer Brink complimenteert de NOM met het positieve resultaat. Er zit echter nog een bedrijf in portefeuille waarvan de aandeelhouders graag afscheid willen nemen. De heer 5.1.2e zegt dat gewacht wordt op een gunstig moment. De heer 5.1.2e vult aan dat de NOM het moment van exit niet in eigen hand heeft.

Het jaarverslag en de jaarrekening worden door de aandeelhouders vastgesteld.

4. Resultaatsbestemming

Voorgesteld wordt het positieve resultaat 2018 toe te voegen aan de algemene reserve.
De aandeelhouders gaan akkoord met dit voorstel.

5. Decharge van de directie

Voorgesteld wordt decharge te verlenen aan de directie voor het in 2018 gevoerde beleid.
De aandeelhouders stemmen, onder voorbehoud van de goedkeurende accountantsverklaring, in met decharge van de directie.

6. Decharge Raad van Commissarissen

Voorgesteld wordt decharge te verlenen aan de Raad van Commissarissen voor het toezicht op de directie in 2018.
De aandeelhouders stemmen, onder voorbehoud van de goedkeurende accountantsverklaring, in met decharge van de Raad van Commissarissen.

7. Samenstelling Raad van Commissarissen

a) Mevrouw mr. 5.1.2e is aftredend. De Raad van Commissarissen en directie vragen goedkeuring mevrouw 5.1.2e als lid te herbenoemen.
De aandeelhouders stemmen ermee in mevrouw 5.1.2e als lid te herbenoemen.
Mevrouw 5.1.2e dankt de aandeelhouders voor het in haar gestelde vertrouwen.

b) De heer 5.1.2e is aftredend. De Raad van Commissarissen en directie vragen goedkeuring de heer 5.1.2e als lid te herbenoemen.
De aandeelhouders stemmen ermee in de heer 5.1.2e als lid te herbenoemen.
De heer 5.1.2e dankt de aandeelhouders en zegt uit te kijken naar het verkleinen van de brug tussen Den Haag en de noordelijke regio.

8. Investeringscommissie

De Raad van Commissarissen en directie vragen goedkeuring om, in plaats van drie oproepbare leden in de IC te benoemen, de IC de mogelijkheid te geven ad hoc deskundigheid in te roepen.
De heer 5.1.2e vertelt dat het installeren van een IC een goed besluit is geweest. De RvC kan zich nu meer richten op haar toezichthoudende rol ten aanzien van het financierings-, ontwikkel-, en acquisitiebedrijf. De huidige IC werkt optimaal en zou haar huidige manier van werken graag willen continueren. De heer 5.1.2e, voorzitter van de IC, zegt dat de IC bestaat uit vier generalisten met ieder zijn en haar eigen deskundigheid. Bij ziekte of een conflict of interest is voldoende quorum aanwezig om een besluit te kunnen nemen. De heer 5.1.2e zegt heel tevreden te zijn met hoe het nu gaat. Bovendien komt er in de IC vergaderingen een breed scala aan voorstellen uit diverse sectoren voorbij die niet af te dekken zijn met drie oproepbare specialisten. De heer 5.1.2e vraagt of er budget is voor het inhuren van ad hoc deskundigheid. De heer 5.1.2e zegt dat het reglement voorziet in een beloning per vergadering.
De heer 5.1.2e erkent dat dit een praktische oplossing is, echter zij sluit niet aan op het reglement van de IC. Het reglement heeft betrekking op benoemde leden en niet op niet-benoemde leden. De heer 5.1.2e zegt dat het IC reglement gecheckt en zo nodig aangepast gaat worden.
De heer 5.1.2e zegt dat in het budget van het financieringsbedrijf voorzien is om in de onderzoeksfase externe deskundigheid in te huren.
Mevrouw 5.1.2e vraagt of deze externe deskundige een stem heeft. De heer 5.1.2e zegt dat dit slechts een adviserende stem is. De heer Brink is van mening dat het van kracht getuigt in bepaalde gevallen aanvullende expertise in te huren.
De heer 5.1.2e concludeert dat de aandeelhouders instemmen met het voorstel geen oproepbare IC leden te benoemen en indien gewenst externe deskundigheid in te huren. De directie zal het IC reglement en de vergoeding tegen het licht houden en waar nodig aanpassen.

9. Voorstel procedure tot benoeming externe accountant

De Raad van Commissarissen en directie stellen voor over te gaan tot benoeming van Accon AVM als externe accountant voor het boekjaar 2019.
De heer 5.1.2e zegt dat Accon AVM zeer ijverig en gedegen de controle heeft uitgevoerd. Er is veelvuldig overleg met de directie geweest.

De aandeelhouders stemmen in met de benoeming van Accon AVM als externe accountant voor het boekjaar 2019.

10. Innovatiefonds Noord-Nederland

Jaarverslag en jaarrekening 2018

Het jaarverslag en de jaarrekening 2018 worden ter kennisname aan de algemene vergadering voorgelegd.

De heer 5.1.2e zegt dat de resultaten van het IFNN erg bescheiden zijn. De heer 5.1.2e zegt dat de evaluatie van het IFNN en een strategisch voorstel met de aandeelhouders zijn gedeeld en verzoekt de aandeelhouders op korte termijn een besluit te nemen. De heer Brink zegt dat de provincie Drenthe en EZK reeds in gesprek zijn om te kijken of de middelen uit het IFNN overgeheveld kunnen worden naar de NOM-fondsen.

11. Benoeming directeur NOM

De heer 5.1.2e informeert de aandeelhouders over de huidige stand van zaken inzake de benoeming van een nieuwe directeur. Formeel is dit de taak van de RvC. Zij zal echter de aandeelhouders daarin consulteren. In samenwerking met Talent Performance is een profiel opgesteld en zijn er advertenties geplaatst in het Financieel Dagblad en het Dagblad van het Noorden. Dit heeft geresulteerd in 16 kandidaten. Daarnaast zijn er uit het netwerk nog 16 kandidaten benaderd. Deze lijst, die bestaat uit ongeveer een gelijk aantal mannen en vrouwen, zal gereduceerd worden tot een shortlist. Ook hier zullen de aandeelhouders bij betrokken worden. De heer 5.1.2e benadrukt dat de staatssecretaris haar expliciete voorkeur voor een vrouw heeft uitgesproken.

Na het vertrek van de heer 5.1.2e per 1 juni a.s. zal het MT de lopende zaken waarnemen. Er wordt geen interim-directeur benoemd. Indien noodzakelijk zal er overleg worden gevoerd met de heer 5.1.2e als voorzitter van de Raad van Commissarissen. De heer 5.1.2e geeft aan dat de heer 5.1.2e een volledige volmacht heeft in zijn hoedanigheid als plaatsvervangend directeur. Hij is gemachtigd om alle handelingen te verrichten.

12. Rondvraag

Mevrouw 5.1.2e dankt de heer 5.1.2e namens EZK voor zijn inzet voor de NOM. De heer Brink sluit zich daarbij aan.

De heer Brink zegt graag eens met de directie van gedachten te willen wisselen over de verdeling van de deelnemingen over de diverse fondsen. Wordt er wellicht bijvoorbeeld te makkelijk naar het MKB Fonds gekeken en zijn er investeringen die ook uit het NOM-fonds gefinancierd hadden kunnen worden. Door het groeien van de portefeuille nemen de beheerkosten toe. Hoe wordt naar de verhouding inzet acquisitie en beheer gekeken. De heer Buiter zegt dit binnen het MKB Fonds te bespreken met de RvC van het MKB Fonds.

5.1.2i 5.1.2e

De heer 5.1.2e zegt in de IC vergaderingen veel herfinancieringsvoorstellen voorbij te zien komen. De NOM vervult hierin een additionele rol die bij haar past. Zonder het belang van de NOM uit het oog te verliezen geeft zij bedrijven meer kansen en is vasthoudender dan andere partijen. Mevrouw 5.1.2e adviseert hierbij de Europese kaders niet uit het oog te verliezen. De heer 5.1.2e zegt dat voor de NOM de grens ligt bij de staatssteundiscussie.

13. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering.

ACTIELIJST

	Datum	Wat	Wie	Wanneer
1.	30-06-2016	Indexering beloningen RvC	AvA	AvA 2022
2.	26-04-2019	IC reglement en vergoeding checken	directie	

Groningen, 26 april 2019

Voor akkoord:

Staat der Nederlanden:	5.1.2e	.....
Provincie Groningen:	P.H.R. Brouns	.....
Provincie Fryslân:	S. de Rouwe	.....
Provincie Drenthe:	H. Brink	.....
5.1.2e (voorzitter)		.....
5.1.2e (secretaris)		.....

Vooroverleg Algemene Vergadering Van Aandeelhouders 2020

Notulen van het vooroverleg van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland, gehouden op dinsdag 17 maart 2020 via een Conference Call.

Aanwezig:

Aandeelhouders

Namens de Staat der Nederlanden:	de heer 5.1.2e en de heer 5.1.2e
Namens de provincie Fryslân:	de heer 5.1.2e en de heer 5.1.2e
Namens de provincie Drenthe:	mevrouw 5.1.2e en de heer 5.1.2e
Namens de provincie Groningen:	de heer 5.1.2e
NOM:	mevrouw 5.1.2e de heer 5.1.2e de heer 5.1.2e de heer 5.1.2e mevrouw 5.1.2e

1. Opening

5.1.2e opent de vergadering.

2. Concept agenda en vergaderstukken AvA 10 april 2020

Gezien de huidige situatie stelt 5.1.2e 5.1.2e voor een schriftelijke AvA te beleggen.
De afwikkeling van het IFNN zal via een schriftelijk aandeelhoudersbesluit gedaan worden. Met dit besluit voert de notaris de agio storting van de IFNN gelden naar de NOM uit.

Concept Agenda

- Bij 8.b en 8.c zal toegevoegd worden wanneer de leden benoemd zijn, met ingang van wanneer ze herbenoemd worden, voor hoeveel jaar en conform welk artikel.
- Vooraf zal een memo naar de AvA worden gestuurd met daarin het verzoek tot besluit voor herbenoeming.
- Voorafgaand aan de AvA vindt een overleg plaats met de bestuurders over het Strategisch Kader. Hierin zal besloten worden wie de een korte stand van zaken gaat presenteren bij agendapunt 10.

Notulen AvA 26 april 2919
De provincie Groningen en gedeputeerde De Rouwe van Fryslân waren niet aanwezig. Er zal gekeken worden of vertegenwoordigers van deze provincies bij volmacht de notulen kunnen tekenen.

Profielschets RvC
- De vijf activiteiten op pagina 1 zullen gewijzigd worden in de kernactiviteiten Ontwikkelen, Investeren en Acquireren.
- Er zal een oplegnotitie toegevoegd worden waarin staat dat er geen majeure wijzigingen in de profielschets zijn aangebracht en dat het taalgebruik is gemoderniseerd.
- Tevens zal het RvC reglement worden toegevoegd omdat de profielschets deel uitmaakt van het reglement.

Investeringsreglement
- Bij 5.1: maximaal 7 aanpassen in maximaal 5.
- De nummering 6.7 wordt 2 keer gebruikt. Aanpassen in 6.8.
- De geel gemarkeerde woorden 'dan wel afkeuring' weghalen bij 6.7.
- Bij 7.2 toevoegen dat de vergoeding van een extern ingehuurde deskundige maximaal € 1500,00 per vergadering bedraagt.
- Tevens zal de profielschets IC worden toegevoegd omdat de profielschets deel uitmaakt van het reglement.

3. Jaarverslag en Jaarrekening 2019
- Aangegeven dat resultaat mogelijk ca. € 500k gunstiger uitvalt.
- In het jaarverslag worden de cijfers van Investeren exclusief de conversies weergegeven. In de kwartaalrapportages staan de cijfers echter inclusief conversies. Verzoek ontvangen om een eenduidige werkwijze te hanteren, waarbij de voorkeur uitgaat om de conversies niet in de kwartaalrapportage te vermelden (of eventueel apart).
- EZK ontvangt graag een toelichting op de investeringsportefeuille, waarin de grotere mutaties t.o.v. 2018 van een nadere onderbouwing worden voorzien.
- Fryslân wil graag weten welk bedrag in 2019 aan doorbelaste personeelskosten betrekking hebben op subsidieprojecten.
- Fryslân verzoekt een uitleg over de gestegen accountantshonoraria t.o.v. 2018.
- EZK wil graag een nadere uitleg over de ontwikkelingen binnen de BMW.
- In het directieverslag moet de kop ‚Onze continue uitdaging' gewijzigd worden in ‚Algemene Ontwikkelingen'.

De openstaande vragen zijn reeds voorafgaand van de AvA schriftelijk beantwoord.

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nl.ey.com]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e @nl.ey.com)[5.1.2e @nl.ey.com]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Mon 3/30/2020 1:11:48 PM
Subject: FW: Rapport van feitelijke bevindingen
Received: Mon 3/30/2020 1:11:50 PM
Waardeberekening NOM 30-03-2020.xlsx

Heren,

5.1.2e probeert deze week via Henk Brink beweging te krijgen in de casus NOM. Ondertussen willen we als noodoplossing de werkwijze van vorig jaar toepassen: het aandelenpakket waarderen o.b.v. voorlopige cijfers en dan uiterlijk de 10e kijken of er een correctie nodig is. Deze verwerk ik eerst dan in het GS-voorstel en pas ik later na GS-vergadering de jaarstukken aan voor PS.

Deze werkwijze is niet optimaal maar wel een weg om op korte termijn tot afronding te komen.

Laat me s.v.p. weten wat jullie ervan vinden.

Gr. 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: maandag 30 maart 2020 13:42
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e @provinciegroningen.nl; 5.1.2e @provinciegroningen.nl; 5.1.2e @fryslan.frl; 5.1.2e @fryslan.frl; 5.1.2e @nl.ey.com; 5.1.2e @nl.ey.com; 5.1.2e @bdo.nl; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @acconavm.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @acconavm.nl>; Henk Brink < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Re: Rapport van feitelijke bevindingen

Goedemiddag, 5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e,
Henk Brink is net als wij dat zijn, niet blij met de late mededeling van jullie accountant. Dat zal voor jullie niet anders zijn. Wij dachten hier goede afspraken over gemaakt te hebben. De coronacrisis staat hier los van volgens ons al helpt dat natuurlijk niet. Er zijn afspraken gemaakt hoe accountants om moeten gaan met de jaarrekening 2019 en dan is vrijdagmiddag een mailtje versturen dat het niet lukt laat. In onze opmerkingen over het agendapunt Benoeming Accountant van de AvA zal namens Drenthe hier dan ook iig een opmerking gemaakt worden. Maar nu zitten wij met de praktische invulling hiervan. Met collega 5.1.2e 5.1.2e van de provincie Groningen en 5.1.2e van Fryslân afgesproken dat wij in ieder geval dan de cijfers van dit moment willen t.a.v. de BMW en hoe onderneming D hierin verwerkt zit. Dan doen we het net als vorig jaar. Dan nemen wij wel weer concept cijfers op. Ik wil jullie dan ook vragen de cijfers de bijgevoegde excel in te vullen. Graag de BMW onafgerond opnemen in cel Q7 en de compensatie van onderneming door het rijk nog invullen in cel Q20. En daarbij aan te geven welke onzekerheden dan gelden. Daarmee hopen wij de accountants van de provincies dan in mee te krijgen.

Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Op 27 mrt. 2020 om 17:32 heeft 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @acconavm.nl> het volgende geschreven:

?

Allen,

Zie onderstaande mail van mij gericht aan 5.1.2e 5.1.2e van de NOM. Op zijn verzoek stuur ik het bericht wat ik aan hem heb verstuurd ook door naar jullie.

Momenteel leven wij met de dag, wat vandaag is kan morgen zo weer anders zijn. Mogelijk ook voor de waarderingen binnen de jaarrekening van de NOM. Dat is ook de belangrijkste reden om het rapport van bevindingen op dit moment niet te gaan verstrekken en pas op 10 april a.s.. Zoals jullie merken heeft corona op ons allen grote impact.

Ik begrijp heel goed dat dit op dit moment vervelend is, maar vraag toch om jullie begrip in deze specifieke, bijzondere en uitzonderlijke situatie.

Voor vragen kunnen jullie natuurlijk contact met mij hierover opnemen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e **RA**
Directeur Controlepraktijk

<image001.jpg>

E-mail : 5.1.2e @acconavm.nl
Telefoon : 5.1.2e Mobiel 5.1.2e
Website : www.acconavm.nl

Voor bezoeklocaties en postadressen: zie *www.acconavm.nl (klik op de link)*
Of bezoek ons op social media via
<image002.jpg>
<image003.jpg>
<image004.jpg>

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @acconavm.nl>
Verzonden: vrijdag 27 maart 2020 16:07
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @acconavm.nl>
Onderwerp: RE: RE: RE: RE: Rapport van feitelijke bevindingen

Hoi 5.1.2e,

De uitkomst is als volgt: op dit moment geven wij nog geen rapport van feitelijke bevindingen af en wel om de volgende redenen:

1. Er is nog steeds geen definitieve uitkomst van een tweetal participaties.
2. De jaarrekening (en de cijfers) is daarmee nog niet definitief en ook de cijfermatige opstellingen zoals gevraagd door de Provincies daarmee ook nog niet.
3. Er kan tussen nu, lees 27 maart, en 10 april, wanneer de AVA is gepland, nog veel gebeuren m.b.t. de impact op alle jaarrekeningen, maar ook die van de NOM dus, van het corona-virus. Deze analyse is de NOM nog aan het maken en kan mogelijk nog impact hebben op de cijfers (zowel de waarderingen van de Boekwaarden in de jaarrekening als Benaderde Markt Waarde).
4. Op dit moment is er een extra risico-element, maar sowieso is het ongebruikelijk om over bepaalde cijfers uit de jaarrekening te rapporteren (ook in een rapport van feitelijke bevindingen) die nog niet voorzien is van een controleverklaring. Er kan altijd nog iets gebeuren tot het moment van afgifte van de controleverklaring. Maar op dit moment is de specifieke reden de onzekere situatie omtrent corona.

Al met al komt het er op neer dat wij pas op 10 april a.s., als de jaarrekening definitief wordt gemaakt en wordt voorzien van onze controleverklaring, kunnen voldoen aan jullie verzoek voor het afgeven van een rapport van feitelijke bevindingen inzake de BMW.

Ik had dit graag even telefonisch toegelicht, maar dat lukt helaas dus even niet nu. Wellicht dan maandag even bekijken of dat wel gaat lukken en we even telefonisch contact kunnen hebben?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e **RA**
Directeur Controlepraktijk

<image001.jpg>

E-mail : 5.1.2e @acconavm.nl
Telefoon : 5.1.2e Mobiel 5.1.2e
Website : www.acconavm.nl

Voor bezoeklocaties en postadressen: zie *www.acconavm.nl* *(klik op de link)*
Of bezoek ons op social media via
<image002.jpg>
<image003.jpg>
<image004.jpg>

DISCLAIMER:
Tot accon■avm adviseurs en accountants behoren de volgende vennootschappen:
accon■avm groep b.v., accon■avm branche advies b.v., accon■avm vastgoed b.v.,
accon■avm werkgevers service b.v., accon■avm juridisch advies b.v., accon■avm rentmeesters b.v.,
accon■avm accountants b.v., accon■avm controlepraktijk b.v., accon■avm consultants b.v.,
accon■avm corporate finance b.v., accon■avm subsidie advies b.v., accon■avm belastingadvies b.v..

Op onze dienstverlening en/of andere rechtshandelingen zijn uitsluitend de algemene voorwaarden van accon■avm van toepassing, waarin onder meer een beperking van aansprakelijkheid is opgenomen. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 09171813 en worden op verzoek kosteloos aan u toegezonden. Tevens kunt u de algemene voorwaarden op onze website raadplegen via deze link .
Op onze website vindt u ook de links naar onze privacyverklaring en disclaimer .

Tenzij in deze e-mail c.q. bijlage(n) anders is vermeld, is geen accountantscontrole op de toegezonden e-mail of bijlage(n) toegepast.

Deze e-mail en de daarmee verzonden informatie bevat vertrouwelijke informatie en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien u niet de geadresseerde bent, verzoeken wij u dit bericht met eventuele bijlage(n) te vernietigen/verwijderen en contact met ons op te nemen. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verstrekking aan en/of gebruik door derden van deze informatie zonder toestemming van de afzender is niet toegestaan.

accon■avm staat niet in voor de juiste en volledige overbrenging van dit bericht met eventuele bijlage(n), noch voor tijdige ontvangst. Bij twijfel over de juistheid en/of volledigheid van dit bericht verzoeken wij u vriendelijk contact met de afzender op te nemen.

Bezoek ook onze website www.acconavm.nl voor meer informatie over onze dienstverlening, onze mensen en onze ambities.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 2

5.1.2b

5.1.2i

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nl.ey.com]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Mon 3/30/2020 6:28:21 PM
Subject: RE: Rapport van feitelijke bevindingen
Received: Mon 3/30/2020 6:28:32 PM

Hi 5.1.2e,

Lijkt me voor nu een prima aanpak!

Met vriendelijke groet, kind regards,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e) 5.1.2e **MSc EMA RA** | Senior Manager Audit | Assurance

Ernst & Young Accountants LLP
Office: +31 5.1.2e | 5.1.2e @nl.ey.com
Subscribe now to stay informed about topics and events that are relevant to you.

From: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Sent: Monday, March 30, 2020 3:12 PM
To: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nl.ey.com>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nl.ey.com>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Subject: FW: Rapport van feitelijke bevindingen

Heren,

5.1.2e probeert deze week via Henk Brink beweging te krijgen in de casus NOM. Ondertussen willen we als noodoplossing de werkwijze van vorig jaar toepassen: het aandelenpakket waarderen o.b.v. voorlopige cijfers en dan uiterlijk de 10e kijken of er een correctie nodig is. Deze verwerk ik eerst dan in het GS-voorstel en pas ik later na GS-vergadering de jaarstukken aan voor PS.

Deze werkwijze is niet optimaal maar wel een weg om op korte termijn tot afronding te komen.

Laat me s.v.p. weten wat jullie ervan vinden.

Gr. 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: maandag 30 maart 2020 13:42
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e @provinciegroningen.nl; 5.1.2e @provinciegroningen.nl; 5.1.2e @fryslan.frl; 5.1.2e @fryslan.frl; 5.1.2e @nl.ey.com; 5.1.2e @nl.ey.com; 5.1.2e @bdo.nl; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @acconavm.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @acconavm.nl>; Henk Brink < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Re: Rapport van feitelijke bevindingen

Goedemiddag, 5.1.2e, 5.1.2e en 5.1.2e,
Henk Brink is net als wij dat zijn, niet blij met de late mededeling van jullie accountant. Dat zal voor jullie niet anders zijn. Wij dachten hier goede afspraken over gemaakt te hebben. De coronacrisis staat hier los van volgens ons al helpt dat natuurlijk niet. Er zijn afspraken gemaakt hoe accountants om moeten gaan met de jaarrekening 2019 en dan is vrijdagmiddag een mailtje versturen dat het niet lukt laat. In onze opmerkingen over het agendapunt Benoeming Accountant van de AvA zal namens Drenthe hier dan ook iig een opmerking gemaakt worden. Maar nu zitten wij met de praktische invulling hiervan. Met collega 5.1.2e 5.1.2e van de provincie Groningen en 5.1.2e van Fryslân afgesproken dat wij in ieder geval dan de cijfers van dit moment willen t.a.v. de BMW en hoe onderneming D hierin verwerkt zit. Dan doen we het net als vorig jaar. Dan nemen wij wel weer concept cijfers op. Ik wil jullie dan ook vragen de cijfers de bijgevoegde excel in te vullen. Graag de BMW onafgerond opnemen in cel Q7 en de compensatie van onderneming door het rijk nog invullen in cel Q20. En daarbij aan te geven welke onzekerheden dan gelden. Daarmee hopen wij de accountants van de provincies dan in mee te krijgen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592 5.1.2e

Op 27 mrt. 2020 om 17:32 heeft 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @acconavm.nl> het volgende geschreven:

?
Allen,

Zie onderstaande mail van mij gericht aan 5.1.2e 5.1.2e van de NOM. Op zijn verzoek stuur ik het bericht wat ik aan hem heb verstuurd ook door naar jullie.

Momenteel leven wij met de dag, wat vandaag is kan morgen zo weer anders zijn. Mogelijk ook voor de waarderingen binnen de jaarrekening van de NOM. Dat is ook de belangrijkste reden om het rapport van bevindingen op dit moment niet te gaan verstrekken en pas op 10 april a.s.. Zoals jullie merken heeft corona op ons allen grote impact.

Ik begrijp heel goed dat dit op dit moment vervelend is, maar vraag toch om jullie begrip in deze specifieke, bijzondere en uitzonderlijke situatie.

Voor vragen kunnen jullie natuurlijk contact met mij hierover opnemen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e **RA**
Directeur Controlepraktijk

<image001.jpg>

E-mail : 5.1.2e @acconavm.nl
Telefoon : 5.1.2e Mobiel 5.1.2e
Website : www.acconavm.nl

Voor bezoeklocaties en postadressen: zie *www.acconavm.nl (klik op de link)*
Of bezoek ons op social media via
<image002.jpg>
<image003.jpg>
<image004.jpg>

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @acconavm.nl>
Verzonden: vrijdag 27 maart 2020 16:07
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @acconavm.nl>
Onderwerp: RE: RE: RE: RE: Rapport van feitelijke bevindingen

Hoi 5.1.2e,

De uitkomst is als volgt: op dit moment geven wij nog geen rapport van feitelijke bevindingen af en wel om de volgende

redenen:

1. Er is nog steeds geen definitieve uitkomst van een tweetal participaties.
2. De jaarrekening (en de cijfers) is daarmee nog niet definitief en ook de cijfermatige opstellingen zoals gevraagd door de Provincies daarmee ook nog niet.
3. Er kan tussen nu, lees 27 maart, en 10 april, wanneer de AVA is gepland, nog veel gebeuren m.b.t. de impact op alle jaarrekeningen, maar ook die van de NOM dus, van het corona-virus. Deze analyse is de NOM nog aan het maken en kan mogelijk nog impact hebben op de cijfers (zowel de waarderingen van de Boekwaarden in de jaarrekening als Benaderde Markt Waarde).
4. Op dit moment is er een extra risico-element, maar sowieso is het ongebruikelijk om over bepaalde cijfers uit de jaarrekening te rapporteren (ook in een rapport van feitelijke bevindingen) die nog niet voorzien is van een controleverklaring. Er kan altijd nog iets gebeuren tot het moment van afgifte van de controleverklaring. Maar op dit moment is de specifieke reden de onzekere situatie omtrent corona.

Al met al komt het er op neer dat wij pas op 10 april a.s., als de jaarrekening definitief wordt gemaakt en wordt voorzien van onze controleverklaring, kunnen voldoen aan jullie verzoek voor het afgeven van een rapport van feitelijke bevindingen inzake de BMW.

Ik had dit graag even telefonisch toegelicht, maar dat lukt helaas dus even niet nu. Wellicht dan maandag even bekijken of dat wel gaat lukken en we even telefonisch contact kunnen hebben?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e **RA**
Directeur Controlepraktijk

<image001.jpg>

E-mail : 5.1.2e @acconavm.nl
Telefoon : 5.1.2e Mobiel 5.1.2e
Website : www.acconavm.nl

Voor bezoeklocaties en postadressen: zie *www.acconavm.nl (klik op de link)*
Of bezoek ons op social media via
<image002.jpg>
<image003.jpg>
<image004.jpg>

DISCLAIMER:
Tot accon■avm adviseurs en accountants behoren de volgende vennootschappen:
accon■avm groep b.v., accon■avm branche advies b.v., accon■avm vastgoed b.v.,
accon■avm werkgevers service b.v., accon■avm juridisch advies b.v., accon■avm rentmeesters b.v.,
accon■avm accountants b.v., accon■avm controlepraktijk b.v., accon■avm consultants b.v.,
accon■avm corporate finance b.v., accon■avm subsidie advies b.v., accon■avm belastingadvies b.v..

Op onze dienstverlening en/of andere rechtshandelingen zijn uitsluitend de algemene voorwaarden van accon■avm van toepassing, waarin onder meer een beperking van aansprakelijkheid is opgenomen. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 09171813 en worden op verzoek kosteloos aan u toegezonden. Tevens kunt u de algemene voorwaarden op onze website raadplegen via deze link .
Op onze website vindt u ook de links naar onze privacyverklaring en disclaimer .

Tenzij in deze e-mail c.q. bijlage(n) anders is vermeld, is geen accountantscontrole op de toegezonden e-mail of bijlage(n) toegepast.

Deze e-mail en de daarmee verzonden informatie bevat vertrouwelijke informatie en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien u niet de geadresseerde bent, verzoeken wij u dit bericht met eventuele bijlage(n) te vernietigen/verwijderen en contact met ons op te nemen. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verstrekking aan en/of gebruik door derden van deze informatie zonder toestemming van de afzender is niet toegestaan.

accon■avm staat niet in voor de juiste en volledige overbrenging van dit bericht met eventuele bijlage(n), noch voor tijdige ontvangst. Bij twijfel over de juistheid en/of volledigheid van dit bericht verzoeken wij u vriendelijk contact met de afzender op te nemen.

Bezoek ook onze website www.acconavm.nl voor meer informatie over onze dienstverlening, onze mensen en onze ambities.

==========
Op dit e-mailbericht en eventuele bijbehorende attachments is een disclaimer van toepassing, die is opgenomen op onze website: http://www.ey.com/NL/nl/Home/E-mail-disclaimer Indien u niet in staat bent deze disclaimer te raadplegen en/of op te slaan, kunt u een e-mail bericht zenden aan mailto:info@nl.ey.com, waarna wij u de disclaimer zullen toezenden.
==========
This e-mail and any attachments are subject to a disclaimer which is included on our website: http://www.ey.com/NL/nl/Home/E-mail-disclaimer If you are unable to retrieve and/or save this disclaimer, please send an e-mail to mailto:info@nl.ey.com and we will send you the disclaimer.
==========

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 2

5.1.2b

5.1.2i

Evaluatie MKB-fonds

Waar moeten we wat mee?
Opmerkingen E&E

Blz. 6
Wat opvalt is dat de investeringsreglementen van zowel het innovatiefonds als het ontwikkelfonds relatief ruim zijn opgezet i.r.t. de veronderstelde financieringsgap op basis van de analyse in het Statenstuk. Uit de analyse die ten grondslag lag aan de opzet van het MKB Fonds, bleek bijvoorbeeld dat met name de financieringsbehoefte van MKB'ers, actief in de *vroege* en *latere fase* van innovatieketen, lastig was in te vullen. Verder werd in deze analyse bijvoorbeeld ook gesteld dat met name voor startende en jonge ondernemingen sprake is van een financieringsgap. Opgemerkt moet worden dat de analyse in het Statenstuk vrij algemeen van aard is en niet ingaat op de concrete financieringsgap van het MKB in Drenthe. Met als gevolg dat er daardoor ook geen inzicht is in de concrete (meer afgebakende) financieringsbehoefte die op dat moment niet door de markt of publieke instrumenten en/of fondsen in Drenthe kon worden ingevuld.

Blz. 6
Uit gesprekken met de fondsbeheerder blijkt dat de scheiding tussen het innovatiefonds en het ontwikkelfonds in de praktijk niet zo strak is dan de inrichting op papier doet vermoeden. Waar op papier de beschikbaar gestelde middelen evenredig zijn verdeeld over het innovatiefonds en het ontwikkelfonds, wordt hier in de praktijk geen invulling aan gegeven. Uit gesprekken met de investmentmanagers blijkt bijvoorbeeld ook dat veel aanvragen in aanmerking komen voor zowel het ontwikkelfonds als het innovatiefonds. In de praktijk wordt dan ook flexibel met de twee investeringsreglementen omgegaan.

5.1.2e *: dat is ook juist de bedoeling in Statenstuk 2013-602 staat ook niet voor niets: Onder verantwoordelijkheid van GS wordt de beschikbare dekking van € 17 miljoen aangewend voor de fondsen. De voorgestelde verdeling, € 6 miljoen Innovatiefonds, € 7 miljoen Ontwikkelfonds en € 4 miljoen NOM Projects, is indicatief. Vanuit de reserve gaat de provincie stortingen doen in de fondsen, waarbij wij financiële schotten tussen de fondsen op voorhand willen voorkomen, maar juist zoveel mogelijk ruimte willen openhouden om in te kunnen spelen op de behoefte in de markt.*

Blz.6
Hoewel je op basis van de veronderstelde financieringsgap een meer afgebakend investeringsreglement zou verwachten, sluit de huidige werkwijze en daarmee gerealiseerde resultaten wel goed aan op de doelstelling van de provincie Drenthe.

Blz. 7
Ten aanzien van het bovenstaande dient opgemerkt te worden dat de investmentmanagers van het fonds nadrukkelijk aangeven dat financiering van het MKB Fonds Drenthe in bijna alle gevallen een belangrijke randvoorwaarde vormt voor externe financiers om in te stappen. Met andere woorden, veel van de cofinanciering zou volgens de fondsbeheerder niet verstrekt zijn zonder de verstrekte participatie vanuit het MKB Fonds Drenthe.

Blz. 7
5.1.2e: Er wordt gesteld dat het fonds na **volgend** jaar geen financieringen meer kan verstrekken. Even dubbelchecken of dit klopt? Dit betekent wel dat er eigenlijk nog geen haast is om bij te storten. Geeft niet, maar kunnen we niet als argument gebruiken. 5.1.2e: Het is m.i. niet helemaal waar dat ze volgend jaar niets meer kunnen. Er is eind 2019 nog 5 miljoen in kas, uit gaande van 2,5 paar jaar

kom je daar ook rekeninghoudend met nog uit te betalen bedragen en aflossingen, een heel eind mee, , maar het kan snel gaan als er een paar grote tussen zitten, dus argument kan m.i. wel. Dit staat in het jaarverslag: Zonder aanvullende storting in het fonds zal er eind 2020 een negatief beschikbaar vermogen zijn en kan het fonds alleen nog een beperkt aantal investeringen doen ter grootte van maximaal de periodieke terugbetalingen die vanaf dan plaatsvinden. Nieuwe financieringsaanvragen zullen vanaf dan op een wachtlijst worden geplaatst.

Revolverendheidsdoelstelling van het fonds
Tot slot had de provincie Drenthe tot doel een revolverend instrument op te zetten. Een fonds met een revolverend karakter biedt de mogelijkheid de schaarse provinciale middelen opnieuw in te zetten ter bevordering van de ontwikkeling en innovatie van het MKB. Door de provincie zijn aan de voorkant geen harde eisen en of doelstellingen aan de fondsbeheerder meegegeven met betrekking tot *in welke mate* en *op welke termijn* het fonds revolverend zou moeten zijn.

5.1.2e *: Opmerking de mate van revolverendheid is bij het instellen zo ingeschat dat de storting in het MKB-fonds volledig als last is genomen. Dat is gedaan omdat de verwachting was dat er op termijn uiteindelijk geen gelden terug zouden komen, vanwege de beheerskosten en mogelijkheid dat ingezette gelden niet terug zouden vloeien, omdat deze risicovol ingezet mochten worden. Het doel was zo lang mogelijk de gelden in te zetten binnen het fonds voor hetzelfde doel en niet meer terug zouden vloeien naar de provincie.*

Blz. 9
Wanneer we kijken naar de huidige situatie dan zien we dat de NOM vanuit het aanjaagfonds en het groei- en overnamefonds ook financieringen versterkt aan MKB'ers met een innovatie en/of groeiambitie in de drie noordelijke provincies. Het gevolg hiervan is dat de doelgroep die het MKB Fonds Drenthe bedient, voor een deel ook zou kunnen worden bediend vanuit een fonds waar de provincie ook (mede) aandeelhouder van is.

Blz. 9
Op basis van het bovenstaande kan gesteld worden dat veel van de financieringen die vanuit het aanjaagfonds en het groei- en overnamefonds van de NOM worden verstrekt aan het Drentse MKB, ook vanuit het MKB Fonds Drenthe hadden kunnen worden versterkt. Andersom is dit door de ruimere scope van het MKB Fonds in slechts een beperkt aantal gevallen mogelijk.

5.1.2e *: wijzen op de toegevoegde waarde van MKB Fonds Drenthe en dat het MKB Fonds voor een deel een aanvullende positie heeft ten opzichte van de beschikbare fondsen van de NOM en dat er opgelet wordt dat het fonds niet de kneusjes krijgt.*

Blz. 12
Geen goed zicht op het maatschappelijk rendement.
5.1.2e: dit vindt PS belangrijk, dus hier moeten we wel iets mee in het voorstel. We kunnen met het MKB Fonds overleggen welke KPI's/te rapporteren onderwerpen we kunnen afspreken.

Blz. 13
Uit gesprekken met de NOM is gebleken dat publieke fondsen nog altijd een rol lijken te vervullen op de kapitaalmarkt.

5.1.2e *: moet hier niet nog even het woord, aanvullende o.i.d. aan toegevoegd worden? Een rol spelen ze namelijk altijd.*

Blz. 14

Bovenin staat dat dat NOM financieringen ook door het MKB Fonds verstrekt hadden kunnen worden en dat andersom dat maar in een BEPERKT AANTAL GEVALLEN zou zijn. Onder II staat echter dat de financieringsbeshoefte die bij het MKB Fonds wordt ingevuld ook kan worden ingevuld vanuit de NOM.
5.1.2e: *dit spreekt elkaar tegen.*
Blz.14
II. Scherp de positie en doelgroep van het MKB Fonds Drenthe verder aan
5.1.2e: denk niet dat we dat teveel moeten doen, zie ook hierboven bij stukje over Statenstuk 2013-602. We kunnen niet te kieskeurig zijn…….

Blz. 15
Nu de provincie voor de keuze wordt gesteld een additionele kapitaalstorting te doen in het fonds, achten wij het een goed moment om hier een concrete opvatting over te gaan vormen en deze vast te leggen in de vorm van een normrendement voor het fonds.

5.1.2e: m.i. niet te strak doen, anders worden niet de juiste zaken gedaan, het gaat niet zo zeer om revolverendheid, maar de juiste ondersteuning van het MKB. De NOM zelf heeft een vrij hoge ambitie, namelojk het doelvermogen (nu € 40,5 miljoen) en daar een jaarlijkse indexatie op. Dat is m.i. voor het MKB-fonds een te hoge doelstelling.

Blz. 15
'kernwaarden' vervangen door 'economische speerpunten'. Het zijn geen waarden

Blz.15
Maatschappelijke bijdrage kan verder worden aangescherpt door expliciete doelstellingen op te nemen.
5.1.2e: kunnen hier een paar voorbeelden van genoemd worden?

Moeten we over Corona nog iets toevoegen? Oplegger laten maken door E&E?

Planning:
- Poho 20 april
- Daarna voorstel voor PS uitwerken

Tekst voorbij de begrotingswijziging opheffing IFNN en agiostorting NOM

Op 26 november 2019 heeft PS met inachtneming van artikel 158, lid 2, van de Provinciewet ingestemd met het voornemen van Gedeputeerde Staten om het IFNN te liquideren en de middelen die daarbij vrijkomen in te zetten als agiostorting in de NOM om de liquiditeitspositie van de NOM te verbeteren. Een agiostorting is een bedrag dat door de aandeelhouders bovenop de nominale waarde van de aandelen gestort wordt. Het bedrag wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van de NOM. Dit wordt net als bij de provincies Fryslân en Groningen op de balans als een vermogensmutatie verwerkt. In principe neemt daardoor de waarde van de deelneming NOM toe met hetzelfde bedrag. Een agiostorting in Financiële vaste activa mag geactiveerd worden volgens het BBV.

In Statenstuk 2019-913 was aangegeven dat, zodra de definitieve cijfers bekend zouden zijn, de gevolgen van dit budget neutrale voorstel in de een begrotingswijziging worden verwerkt. Door de agiostorting op dezelfde wijze te verwerken als de provincies Groningen en Fryslân dat doen is geen sprake meer van een neutrale wijziging, maar een wijziging met een voordeel van € 2.968.432,--. De lening aan het IFNN die nu terugkomt vanwege de vroegtijdige beëindiging van het IFNN, dient als eenmalig bate in 2020 te worden verwerkt, omdat deze eerder geheel als last was genomen. Destijds was voorzien dat die lening geheel niet terugbetaald zou worden. De oorspronkelijke lening vanuit de provincie Drenthe was € 3.333.333,-. Per 10 april 2020 zal de liquidatie van IFNN en agiostorting in de NOM notarieel vastgelegd worden. Nu het IFNN als regeling eerder dan beoogd is opgeheven komt er toch een bedrag vrij van € 2.968.432,-- en is dat het eenmalig voordeel in de exploitatie in 2020.

Oude tekst hieronder kan vervalen.
Op 26 november 2019 heeft PS met inachtneming van artikel 158, lid 2, van de Provinciewet ingestemd met het voornemen van Gedeputeerde Staten om het IFNN te liquideren en de middelen die daarbij vrijkomen in te zetten als agiostorting in de NOM om de liquiditeitspositie van de NOM te verbeteren. Een agiostorting is een bedrag dat door de aandeelhouders bovenop de nominale waarde van de aandelen gestort wordt. Het bedrag wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van de NOM. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft er de voorkeur aan om het saldo van agio en disagio niet te activeren en af te schrijven. Daarom worden de lasten nu volledig in één keer genomen en vallen deze lasten weg tegen de incidentele bate. Zoals in Statenstuk 2019-913 in aangegeven, zouden zodra de definitieve cijfers bekend zijn, de gevolgen van dit budget neutrale voorstel in de een begrotingswijziging worden verwerkt. Dat wordt nu gedaan. De oorspronkelijke lening vanuit de provincie Drenthe was € 3.333.333,- Dit bedrag is bij het toekennen destijds direct als last in de exploitatie verwerkt, met de verwachting dat het niet terug zou komen. Per 10 april 2020 is de liquidatie van IFNN en agiostorting in de NOM notarieel vastgelegd. Nu het IFNN eerder dan beoogd is opgeheven komt er toch een bedrag vrij van € 2.968.432,--. Dit bedrag wordt als agiostorting namens de provincie Drenthe verwerkt. Ook de andere leningsverstrekkers aan het IFNN doen dit op dezelfde manier. In de begroting 2020 van de provincie wordt de aflossing administratief verwerkt als een incidentele bate van € 2.968.432,-- en gelijktijdig wordt een last opgenomen van € 2.968.432,--. als agiostoring in de NOM. Hiermee is de financiële afwikkeling juist verwerkt.

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

Statenbrief

Algemene gegevens	
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e, tst. 5.1.2e
Team	Bestuur en Concernzaken
Datum	dinsdag 31 maart 2020
Uiterste behandeldatum in GS: 7 april 2020 *Toelichting: i.v.m. besluitvorming tijdens de AvA op 10 april 2020.*	

Teammanager
Carola de Keijzer
Paraaf *Bespreken:*

Verwijzing naar speerpunt coalitieakkoord/programma begroting
3. Regionale economie en werkgelegenheid: kansen benutten

Akkoord portefeuillehouder
Henk Brink

Intern voorbereid met
1. 5.1.2e 5.1.2e (ECO)
2. 5.1.2e 5.1.2e (FPC)
3.

Akkoord provinciesecretaris
Wim Brenkman

Archivering	
Soort overeenkomst: *Looptijd overeenkomst:*	Niet van toepassing
Datum:	Registratienummer:
	nr.
	nr.

Communicatie
Openbaar: *Ja, later, brief versturen na besluitvorming in de AvA van 10 april 2020 en ontvangst definitieve versie jaarrekening*
Persbericht: *Nee*
Bekendmaking: Niet van toepassing

Onderwerp

Schriftelijke Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) NV NOM 10 april 2020 en opheffen IFNN en agiostorting NOM

Advies

1. In te stemmen met de brief aan de directie van de NOM waarin de annotatie bij de agenda voor deze aandeelhoudersvergadering is opgenomen.
2. In te stemmen met de 'Beëindigings- en investeringsovereenkomst IFNN' per 10 april 2020 en de middelen die vrijkomen in te zetten als agiostorting in de NOM om de liquiditeitspositie van de NOM te verbeteren.
3. In te stemmen met de brief aan Provinciale Staten.

Beslissing GS

Inleiding

a. Algemeen
In samenspraak met president-commissaris van de NV NOM de heer 5.1.2e is door directie besloten dat gegeven de bijzondere omstandigheden in verband met het coronavirus, de geplande aandeelhoudersvergadering van vrijdag 10 april 2020 schriftelijk zal plaatsvinden. De provincie Drenthe is aandeelhouder van de NOM en heeft voor deze vergadering een uitnodiging en vergaderstukken ontvangen. Op 17 maart 2020 heeft een ambtelijk vooroverleg plaatsgevonden. Ter voorbereiding op deze aandeelhoudersvergadering leggen wij de stukken aan u voor, met bijbehorende annotatie welke in de vorm van een brief opgesteld is aangezien de vergadering schriftelijk wordt afgedaan. Belangrijk discussiepunt is net als in andere jaren de waardering van de aandelen van de NOM, waarbij o.b.v. de Jaarrekening 2019 het eigen vermogen en de stille reserves berekend kunnen worden. Dit jaar is de verwachting dat de waardering van de aandelen, zoals in die in de provinciale balans zijn opgenomen naar boven moet worden bijgesteld en beter is dan over 2018.
De Jaarrekening heeft op het moment van schrijven nog geen goedkeurende verklaring van de accountant, omdat men verwacht dat er nog een paar wijzigingen in de portefeuille plaats zullen vinden die betrekking hebben op het boekjaar 2019. De verwachting is dat de verklaring op of rond 10 april 2020 zal plaatsvinden.

De NOM heeft over het boekjaar 2019 een negatief resultaat behaald van € 5,3 miljoen. Dat is fors en wordt vooral veroorzaakt door het uitblijven van significante desinvesteringen, een stijgend voorzieningenniveau, lagere dividendopbrengsten en afboekingen als gevolg van faillissementen. Het nadeel over 2019 is minder nadelig dan eerdere inschattingen van de NOM. Eerder was het bericht ontvangen dat het verwachte saldo over 2019 uit zou komen op een negatief bedrag van tussen € 6,5 en € 8,5 miljoen. Dat is in de brief van 4 februari 2020 aan uw Staten gemeld. Over 2018 was het saldo uiteindelijk € 0,7 miljoen positief. Het resultaat van de NOM wordt bepaald door de som van twee afzonderlijke bedrijfsonderdelen, te weten het financieringsbedrijf (= NOM Finance) en het ontwikkelbedrijf (= NOM Business Development en Foreign Direct Investment). Het algemene beeld is dat zowel het financieringsbedrijf als het ontwikkelbedrijf een negatief resultaat hebben gehaald. Het financieringsbedrijf financiert in principe de apparaatskosten vanuit dividend- en renteopbrengsten en verkoopwinsten van participaties zonder aanvullende middelen van overheden. Dit jaar hebben echter vrijwel geen exits plaatsgevonden en moesten deelnemingen/leningen wel worden voorzien, waardoor een nadeel is ontstaan. Het financieringsbedrijf heeft over boekjaar 2019 een verlies gemaakt van € 5,3 miljoen. Het resultaat van het ontwikkelbedrijf sluit op € 0,-. Dit 'nulresultaat' is mogelijk dankzij inzet van de additionele financiering door de aandeelhouders uit de in 2016 hiervoor gereserveerde € 4 miljoen (onderhandelingsresultaat aandelentransactie). In 2019 gaat het om een bedrag van € 874.000,- (2018: € 967.000,-). Er is nu nog € 724.000,- beschikbaar voor het komende jaar.

De benaderde marktwaarde van de huidige participatieportefeuille van de NOM is dit jaar fors toegenomen, deze is ultimo 2019 € 68 miljoen en was eind 2018 € 52 miljoen. De benaderde marktwaarde wordt berekend door toepassing van een algemene waarderingssystematiek gebaseerd op de meest recente waarderingsinformatie van de betreffende participaties. Het risico op afwaarderen van ons aandelenbelang in de NOM, door een lagere marktwaarde dan de aankoopprijs, is net als elk jaar wel aan de orde, omdat de afname van het totaal vermogen inclusief de stille reserves niet automatisch worden gecompenseerd vanwege de compensatie

afspraak met het Ministerie van EZK zoals bij de overname van aandelen is vastgelegd.

b. Europese aspecten
Niet van toepassing.

c. Economie/werkgelegenheid
Niet van toepassing.

d. Participatie
NV NOM, de andere aandeelhouders van NV NOM zijn het Ministerie van EZK (50%) en de provincies Groningen en Fryslân (elk 16,7%) en de accountant van de NOM: Accon AVM

Advies

1. In te stemmen met de brief aan de directie van de NOM waarin de annotatie bij de agenda voor deze aandeelhoudersvergadering is opgenomen.
2. In te stemmen met de 'Beëindigings- en investeringsovereenkomst IFNN' per 10 april 2020 en de middelen die vrijkomen in te zetten als agiostorting in de NOM om de liquiditeitspositie van de NOM te verbeteren.
3. In te stemmen met de brief aan Provinciale Staten.

Doelstelling uit de begroting

3.2.01 Zorgen voor een goed vestigings- en ondernemersklimaat ook op (sub)regionaal niveau

Argumenten

1.1 In deze brief wordt per agendapunt een annotatie gegeven en wordt ingegaan op de aandachtspunten en beslispunten tijdens de aandeelhoudersvergadering.

2.1 PS hebben op 26 november 2019 ingestemd met het voornemen van uw college om het IFNN te liquideren en de middelen die vrijkomen in te zetten als agiostorting in de NOM om de liquiditeitspositie van de NOM te verbeteren. Nu volgt de daadwerkelijke uitwerking daarvan in de vorm van de ondertekening van de 'Beëindigings- en investeringsovereenkomst IFNN'. Hiervoor wordt namens mevrouw Klijnsma handelende als commissaris van de Koning een volmacht versterkt aan de notaris. De andere aandeelhouders hebben ook een volmacht verstrekt, zodat na toesturen van 'een kopie van de interne besluitvorming van de Provincie tot het doen van de agiostorting' in cases deze vastgestelde GS-nota, de notaris de liquidatie en agiostorting administratief kan vastleggen.

3.1 Provinciale staten in staat stellen haar kaderstellende en controlerende rol uit te voeren.
Eind december 2014 is met PS afgesproken (Statenstuk 2016-644 HERZIEN) dat tijdens de exploitatiefase PS standaard een Jaarverslag (en eventueel de begroting) van alle verbonden partijen ontvangen. In de bijgevoegde aanbiedingsbrief van het Jaarverslag 2019 van de N.V. NOM is conform afspraak een relatie gelegd met de achterliggende provinciale doelstellingen, risico's en de relevante ontwikkelingen bij de N.V. NOM.

Tijdsplanning

De AvA vindt schriftelijk plaats op vrijdag 10 april 2020.

Financiën

Bij het opstellen van de Jaarrekening 2019 van de provincie Drenthe is een opwaardering van in totaal € 499.000,-- op de boekwaarde van de aandelen NOM opgenomen. Dit omdat de waarde van de aandelen N.V. NOM volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde of de lagere marktwaarde. Op dit moment is de marktwaarde nog lagere, maar minder laag dan per ultimo 2018. Op basis van de Jaarrekening 2019 van N.V. NOM en de daarin opgenomen stille reserve (op basis van de Benaderde Markt Waarde (BMW)) in combinatie met het Eigen Vermogen en de afspraak met het Rijk die is gemaakt bij het aankopen van de aandelen, is het bedrag tot afwaardering tot stand gekomen op basis van de cijfers die op 30 maart 2020 bekend waren.

De agiostorting is een bedrag dat door de aandeelhouders bovenop de nominale waarde van de aandelen wordt gestort in de NOM. Dit wordt net als bij de provincies Fryslân en Groningen op de balans als een vermogensmutaties verwerkt. Het bedrag wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van de NOM. In principe neemt daardoor de waarde van de deelneming NOM toe met hetzelfde bedrag. Een agiostorting in Financiële vaste activa mag geactiveerd worden.
De lening aan het IFNN die nu terugkomt vanwege de vroegtijdige beëindiging van het IFNN, dient als eenmalig bate in 2020 te worden verwerkt, omdat deze eerder geheel als last was genomen. Destijds was voorzien dat die lening niet terugbetaald zou worden. De oorspronkelijke lening vanuit de provincie Drenthe was € 3.333.333,-. Per 10 april 2020 zal de liquidatie van IFNN en agiostorting in de NOM notarieel vastgelegd worden. Nu het IFNN als regeling eerder dan beoogd is opgeheven komt er toch een bedrag vrij van € 2.968.432,-- en is dat het eenmalig voordeel in de exploitatie in 2020.

Bijlagen

0. Statenbrief
1. Brief aan de directie NOM
2. Agenda AvA NOM 10 april 2020
3. Notulen AvA NOM 26 april 2019
4. Jaarverslag en jaarrekening NV NOM 2019 (versie 27-03-2020)
5. Memo Profielschets RVC NOM
6. Profielschets RVC NOM
7. Reglement RVC NOM
8. Memo reglement IC NOM
9. Reglement IC NOM
10. Memo besluitvorming herbenoemingen IC
11. Bijlage Profielschets IC NOM
12) Notulen vooroverleg AvA NOM 10 april 2020
13) Waardeberekening NOM 30-03-2020v2
14) Jaarverslag en jaarrekening IFNN 2019

15) Beëindigings- en Investeringsovereenkomst lening IFNN-agio NOM
16) Overeenkomst van geldlening betreffende Innovatiefonds Noord-Nederland
17) Concept notariële akte van agiostorting
18) Volmacht Provincie Drenthe agiostorting NOM

Risico's

Mogelijk dat bij de vaststelling van de definitieve Jaarrekening van NV NOM op 10 april 2020 een ander bedrag opgenomen dient te worden t.a.v. de waardering van de aandelen op de balans van de provincie. Die correctie zal op een later moment i het jaar worden gecorrigeerd, zoals dat ook in 2019 is gedaan.

Kanttekeningen vanuit de organisatie

Niet van toepassing.

Tekst openbare besluitenlijst
Onderwerp: Jaarstukken 2019 N.V. NOM
GS hebben kennisgenomen van de Jaarstukken 2019 van de N.V. NOM en hebben deze ter informatie toegezonden aan Provinciale Staten. Tevens hebben GS ingestemd met voornemen om het IFNN op te heffen en een agiostoring in de N.V. NOM te doen.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

7 - 11

Concept (ID 310787)

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 4/7/2020 6:38:37 AM
Subject: FW: Graag jullie reactie op bijgaand a4tje.
Received: Tue 4/7/2020 6:38:39 AM
Vragen nav overleg maandag 6 april_5.docx

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 7 april 2020 8:31
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: FW: Graag jullie reactie op bijgaand a4tje.

Hi 5.1.2e
Stuur hem ook maar even naar jou. Henk brengt het vanmorgen in in GS, heb ik begrepen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Van: Henk Brink <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 7 april 2020 8:22
Aan: Ria Lahuis <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: FW: Graag jullie reactie op bijgaand a4tje.

Gr. 5.1.2e

Van: 5.1.2e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 6 april 2020 23:00
Aan: 5.1.2e @pzh.nl' <5.1.2e @pzh.nl>; 5.1.2e @provinciegroningen.nl' <5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e @fryslan.frl' <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e @prvlimburg.nl' <5.1.2e @prvlimburg.nl>; 5.1.2e @brabant.nl' <5.1.2e @brabant.nl>; 5.1.2e @provincie-utrecht.nl' <5.1.2e @provincie-utrecht.nl>; 5.1.2e @flevoland.nl' <5.1.2e @flevoland.nl>; Henk Brink <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e @overijssel.nl' <5.1.2e @overijssel.nl>; 5.1.2e @gelderland.nl' <5.1.2e @gelderland.nl>; 5.1.2e @zeeland.nl' <5.1.2e @zeeland.nl>; 5.1.2e @noord-holland.nl' <5.1.2e @noord-holland.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; Vijselaar, F.W. (Focco) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e <5.1.2e @minezk.nl> 5.1.2e (5.1.2e) <5.1.2e @rvo.nl>
Onderwerp: Graag jullie reactie op bijgaand a4tje.

Beste allemaal,
In de bijlage treffen jullie naar aanleiding van het gesprek vanmiddag met de Staatssecretaris het beloofde a4-tje over het fonds voor een overbruggingskrediet, uit te voeren door de ROMs;
Met daarin het verzoek over de bijdrage van de provincies.
Als besproken, zie ik graag uw reactie tegemoet, in een reply op deze mail morgen (dinsdag) 10.00.
Dit ivm de timing van de besluitvorming aan onze kant,
Met vriendelijke groet,
5.1.2e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you

are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Notitie nav telefoongesprek staatssecretaris EZK en gedeputeerden

Verzoek:

- Het voorstel is om hiermee te beginnen met een eerste tranche van €150 mln.; waarvan een bijdrage van de provincies van €75 mln.

In het overleg zijn de volgende vragen gesteld:

1. *Kan co-financiering rechtsreeks aan een ROM in plaats van in het gezamenlijke fonds met het Rijk. Dan zorg je dat geld van de provincie ook in de provincie besteed wordt*
   Antwoord: Dat lijkt een prima weg. Dat zou in de vorm kunnen dat de provinicies fifty-fifty meegaan zodat er in totaal 150 mln beschikbaar komt voor het leveren van overbruggingskredieten.

2. *Als de provincie geld bijplust; kan daar dan een staatsgarantie op gegeven worden*
   Antwoord: Los van de technisch juridische aspecten heeft het de voorkeur dat de ROM's de middelen van haar investeerders commercieel inzetten. Verhoogd risico door middel van een garantie vertroebelt dit uitgangspunt. Doorlooptijd van dergelijk proces is bovendien lang en stuit waarschijnlijk op Staatssteun technische problemen.

3. *Hoe lang is het overbruggingskrediet?*
   Ook hier is sprake van maatwerk maar in principe 2 jaar. De cashflow projecties dienen daar op afgestemd te zijn. Stretchen behoort tot de mogelijkheden (in principe 1 jaar).

4. *Kan de bijdrage van de provincies ook afkomstig zijn uit andere bestaande fondsen?*
   Dit ligt niet voor de hand, het lijkt onwenselijk om middelen die beschikbaar gesteld zijn voor een ander doel, bijvoorbeeld de VFF hiervoor worden ingezet. Additionele middelen liggen dan veel meer voor de hand.

5. *Hoe verdeel je de gevraagde bijdrage van 75 mln over de provincies; wat verwacht je aan bijdrage per provincie (naar rato van Bruto Regionaal Product; anders?)*
   Logische gedachtegang zou zijn om de bijdrage van de Provincie in pas te laten lopen met de capital calls van de ROM's aan de Staat (tbv brugfinanciering).

<u>Toelichting fonds overbruggingskrediet via de ROM's:</u>

Voorgestelde beoordelingscriteria:

- Financiering moet aan alle fresh money-vereisten voldoen.
- Bedrijven moeten een zes maanden liquiditeitsoverzicht voorleggen waaruit financieringsbehoefte ten gevolge van Covid19 uit blijkt en aangeven wat de aanwending is van de overbruggingsfinanciering. Beoordelaar kan vragen om 12 maands-liquiditeitsoverzicht indien er vragen zijn over continuïteit.
- Toets op lopende kredietfaciliteiten met de bank en mogelijkheid gebruik te maken van BMKB- of GO-regeling.

- Bedrijven moeten hun jaarrekeningen 2018 en 2019 laten zien, evenals hun budget 2020 (voor zover beschikbaar).
- Bedrijven moeten onderbouwen dat terugval in geprognosticeerde omzet gevolg is van Covid19-crisis. Het staat de ROM vrij hier nader kort Due Diligenc-onderzoek naar te doen. Het bedrijf is gehouden hier aan mee te werken en alle gevraagde informatie op te leveren, inclusief overzicht aandeelhouders en UBO's.
- Bedrijven moeten aangeven welke kostenreducerende maatregelen ze hebben getroffen, inclusief (voorgenomen) gebruik andere overheidsmaatregelen.
- Bedrijven moeten redelijke comfort verschaffen dat aflossing lening na 1 jaar kan gaan plaatsvinden en lening binnen 3 jaar wordt afgelost.
- Bedrijven mogen slechts eenmalig financiering aanvragen, tenzij wordt besloten de regeling in de tijd te verlengen omdat de crisis langer duurt dan gehoopt.
- Er kan niet onderhandeld worden over de voorwaarden van het overbruggingskrediet of de converteerbare lening.

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e 5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e [5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl'[5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e @minezk.nl'[5.1.2e @minezk.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tue 4/7/2020 8:49:54 AM
Subject: Reactie op vragen en schriftelijk aandeelhoudersbesluit
Received: Tue 4/7/2020 8:49:59 AM
20200410 Schriftelijk aandeelhoudersbesluit.docx

Goedemorgen allen,

Hierbij onze antwoorden op de vragen die de provincie Drenthe heeft gesteld over het jaarverslag naar aanleiding van de stukken voor de AvA van april 2020.

Vragen:

1. Pagina 65: de gemiddelde rentepercentages zijn gestegen? Kunt u dit uitleggen? Dit past toch niet bij de huidige financiële markt.
2. Pagina 69: Vanwege het feit dat de kosten van het ontwikkelbedrijf in 2019 toch fors hoger waren dan eind 2019 door de NOM ingeschat, is er nu nog een bedrag van €773.000 over voor additionele financiering. Wij gaan er wel vanuit dat dit voor 2020 voldoende is en dat de NOM tot een nulresultaat zal komen in 2020.

Antwoorden:

1. Het rentebeleid van de NOM is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. In de totale portefeuille wijzigt het gemiddelde rentepercentage van jaar tot jaar, afhankelijk van de samenstelling van de leningenportefeuille. Nu zijn twee van de drie percentages iets gestegen, volgend jaar kan dat weer anders zijn. Onze rentpercentages zijn voor het type leningen (achtergesteld bij alle andere schuldeisers en zonder persoonlijke borgstellingen van ondernemers nog steeds marktconform).
2. Na accountantscontrole is gebleken dat het verlies van het Ontwikkelingsbedrijf hoger is uitgevallen dan eerder gecommuniceerd. Hierdoor wordt er voor een groter deel beroep gedaan op de additionele financiering. Wij zullen er alles aan doen om het negatief verlies voor 2020 te beperken tot maximaal € 773.000.

In de bijlage treft u een schriftelijk aandeelhoudersbesluit aan met daarin alle agendapunten.
Graag ontvangen wij deze z.s.m. getekend retour. Hierna ontvangen jullie een door alle aandeelhouders getekende versie van ons retour.

Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e
Verzonden: woensdag 1 april 2020 09:54:36 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen
Aan: 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e , 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e
CC: 5.1.2e @minezk.nl'; 5.1.2e 5.1.2e .
Onderwerp: RE: Vergaderstukken AvA april 2020

Goedemorgen allen,
Ik heb een paar van de voorgaande mails niet ontvangen, maar ons punt is dat normaal gesproken wij annotaties maken voor onze bestuurder om daar iets over te zeggen tijdens de AvA. Die zijn dan afgestemd met de andere GS-leden in een GS-vergadering. Denk dat het goed is om te weten dat ons GS, deze keer dat in de vorm van een brief zal doen op 7 april, na besluitvorming zal de brief worden verzonden. Zo is dat het Henk Brink afgestemd. Die gemaakte opmerkingen willen wij dan ook terugzien in het 'verslag'. Van onze kant komen verder geen andere vragen meer. Om praktische redenen stuur ik dan nu maar de conceptbrief toe.

Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: dinsdag 31 maart 2020 16:07
Aan: 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e @minezk.nl' < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Vergaderstukken AvA april 2020

Goedemiddag allen,

We hebben even overleg gehad over onderstaande mailwisseling en zijn tot de conclusie gekomen dat het geen probleem is om het voorstel van 5.1.2e te hanteren.
Graag stellen wij dus voor om alle antwoorden op jullie vragen uiterlijk op 6 april 15.00 uur te sturen, zodat de gedeputeerden dit nog mee kunnen nemen. De schriftelijke AvA laten we dan staan op 10 april.
Indien we er namelijk voor kiezen om de AvA te verplaatsen, geven we de accountant ook de ruimte om vragen te blijven stellen over ontwikkelingen bij ondernemingen. In de huidige tijd kan dit alleen maar tot ingewikkelde discussies leiden.

Wat betreft de vraag van 5.1.2e over AvA besluiten bij een niet fysieke vergadering. We hebben even onze statuten er nog even op nageslagen en hierin staat vermeld dat AvA besluiten (bij niet-fysieke vergaderingen) bindend zijn, mits alle aandeelhouders het er unaniem over eens zijn. Dat zijn jullie het altijd toch? ☺

Is bovenstaande voor iedereen een werkbare oplossing?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T +31 5.1.2e

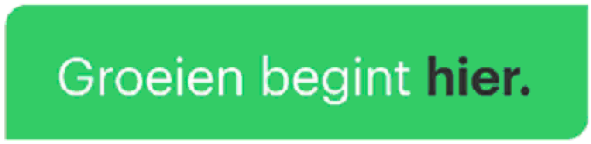
E [redacted]@nom.n
l

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische

verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Van: [redacted], [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>
Verzonden: dinsdag 31 maart 2020 11:24
Aan: [redacted] <[redacted]@provinciegroningen.nl>; [redacted] <[redacted]@nom.nl>; [redacted] <[redacted]@nom.nl>; [redacted] <[redacted]@nom.nl>; [redacted] <[redacted]@nom.nl>
CC: [redacted]@minezk.nl' <[redacted]@minezk.nl>; [redacted] <[redacted]@drenthe.nl>; [redacted] <[redacted]@provinciegroningen.nl>
Onderwerp: RE: Vergaderstukken AvA april 2020

Beste allemaal,

Helemaal eens met [redacted] dat we vandaag nog helderheid krijgen over de wijze waarop de AvA wordt gehouden. Ik begrijp dat bij Vitens de strekking is dat een niet fysieke vergadering geen ava-besluiten kan voortbrengen. Deze vraag is ook naar boven gekomen in het NOM-vooroverleg.
Lijkt mij wel goed daar nu helderheid over te krijgen want het maakt nog wel uit wat de vorm is van de besluitvorming in GS is van aankomende dinsdag. Dit is, om zo maar te zeggen, wel materieel en zal vandaag in de GS-besluitvorming opgenomen moeten worden en is niets iets wat op 7 april nog kan worden toegevoegd aan de GS-besluitvorming.

Graag snel een reactie want uitstel van de ava op dit onderdeel lijkt mij onnodig.

Met vriendelijke groet,

[redacted]) [redacted]
[redacted]

provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (bezoekeradres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
WhatsApp: 06 10 26 88 31

Financiën & personeelszaken
www.fryslan.frl
058 5.1.2e
5.1.2e @fryslan.frl

Tink oan it miljeu foar 't jo beslute dizze mail te printsjen / Denk aan het milieu voor u besluit deze mail te printen.

Van: 5.1.2e <5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Verzonden: dinsdag 31 maart 2020 10:36
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
CC: 5.1.2e , 5.1.2e van <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e @minezk.nl' <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Onderwerp: RE: Vergaderstukken AvA april 2020

Beste allemaal,

Ik heb nog geen reactie op de mails van 5.1.2e en 5.1.2e gezien. Het lijkt mij goed om helderheid te hebben over de aanpak, ook gezien de voorbereiding die wij moeten aanleveren voor het college.
Mijn voorkeur heeft het om 10 april vast te houden als besluitvormingsdatum en niet met een week uit te stellen. Hoe eerder de NOM jaarrekening is vastgesteld hoe beter.
Wellicht is het een idee om de antwoorden op de te stellen vragen uiterlijk op 6 april 15.00 uur te ontvangen, dan kan de gedeputeerde deze antwoorden nog mondeling in te brengen in de collegevergadering van dinsdag 7 april en indien gewenst verwerkt worden in de besluitvorming.

Ik hoor graag.

Groet 5.1.2e

Van: 5.1.2e , 5.1.2e <5.1.2e @fryslan.frl>
Verzonden: maandag 30 maart 2020 14:18
Aan: 5.1.2e @minezk.nl' <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Onderwerp: RE: Vergaderstukken AvA april 2020

Goedemiddag allen,

Ten aanzien van het voorstel om de geplande aandeelhoudersvergadering van vrijdag 10 april 2020 schriftelijk te laten plaatsvinden betekent dat iedere aandeelhouder het zelfde besluit neemt. Bij ons is dat de besluiten als aandeelhouder op 7 april worden genomen. In de praktijk betekent dit alle besluiten vanaf morgen zijn geformuleerd op basis van de stukken die we afgelopen vrijdag van de NOM hebben ontvangen.
Wijzigingen tussen morgen en GS van 7 april worden niet meegenomen dit zou een eensluidend besluit van de aandeelhouders in de weg kunnen zitten en daarmee tot geen besluit.
Kan iemand mij zeggen of wat hierboven is geformuleerd klopt?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e) 5 5.1.2e

5.1.2e
Financiën & personeelszaken
058 5.1.2e
5.1.2e @fryslan.frl

provinsje fryslân
provincie fryslân
Tweebaksmarkt 52 (bezoekeradres)
Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden
(058) 292 5925 / provincie@fryslan.frl
WhatsApp: 06 10 26 88 31
www.fryslan.frl

Volg ons op social media!

Tink oan it miljeu foar 't jo beslute dizze mail te printsjen / Denk aan het milieu voor u besluit deze mail te printen.

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: vrijdag 27 maart 2020 16:51
Aan: 5.1.2e @minezk.nl' < 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minezk.nl' < 5.1.2e @minezk.nl>; 'Rijzebol IJ.J.' < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>; Rouwe, Sander de < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 'Henk Brink' < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
Onderwerp: Vergaderstukken AvA april 2020

Download de bijlagen

Powered by AttachingIT

Geldig tot: 8-5-2020 17:50:29

Geachte aandeelhouders,

In samenspraak met onze president-commissaris 5.1.2e 5.1.2e , en naar aanleiding van jullie suggestie hiervoor tijdens het vooroverleg van 17 maart jl. berichten wij jullie dat gegeven de bijzondere omstandigheden in verband met het coronavirus, onze geplande aandeelhoudersvergadering van vrijdag 10 april 2020 schriftelijk zal plaatsvinden. Dit alles conform artikel 28.1 van de Statuten.
Een verslag van het vooroverleg is bijgevoegd.

Concreet betekent dit voor de planning het volgende.

- Wij verzoeken u om eventuele vragen of opmerkingen behorende bij de agendapunten 2 (verslag), 3 (jaarverslag en jaarrekening*), 7a (Reglement en profielschets RvC), 8a (Reglement en profielschets IC), 8b (herbenoeming de heer 5.1.2e en 8c (herbenoeming mevrouw 5.1.2e) **uiterlijk vrijdag 3 april a.s.** met ons te delen.
- Onze schriftelijke reacties op uw vragen en opmerkingen worden met eenieder gedeeld **uiterlijk dinsdag 7 april a.s.**
- Wij verzoeken u vervolgens **uiterlijk vrijdag 10 april a.s.** schriftelijk uw instemming te geven op vaststelling van de notulen (punt 2), het jaarverslag en de jaarrekening (punt 3), resultaatsbestemming (punt 4), decharge van de directie

(punt 5), decharge Raad van Commissarissen (punt 6), vaststelling reglement en profielschets RvC (punt 7a), vaststelling reglement en profielschets IC (punt 8a), herbenoemingen IC (punt 8b en 8c) en voorstel benoeming externe accountant (punt 9).

- Agendapunten 7b (stand van zaken benoeming voorzitter RvC) en 10 (Strategisch Kader) zullen later dit jaar aan de orde komen.

* Ten aanzien van de jaarrekening merken we op dat de accountant haar controle aan het afronden is. Dit kan nog effect hebben op de definitieve vaststelling van de Benaderde Marktwaarde (BMW).

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T +31 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische

verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

De volgende bestanden zijn via de download link verstuurd:

Agenda AvA NOM 10-04-2020.pdf, Bijlage 1) Concept notulen AvA NOM 26 april 2019.pdf, Bijlage 2) NOM Jaarverslag 2019.pdf, Bijlage 3) Memo Profielschets RvC.pdf, Bijlage 4) Profielschets RVC NOM.pdf, Bijlage 5) Reglement RVC.NOM.pdf, Bijlage 6) Memo Reglement IC NOM.pdf, Bijlage 7) Reglement IC NOM.pdf, Bijlage 8) Profielschets IC NOM.pdf, Memo besluitvorming herbenoemingen.pdf, Notulen vooroverleg AvA NOM 10 april 2020.pdf

https://secure.nom.nl/c908e90a-068c-4b08-b2d2-643149089eda

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy
De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês hjir ús Privacyferklearring.

Persoonsgegevens en privacy
De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees hier onze Privacyverklaring.

Op onze website kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
https://www.provinciegroningen.nl/servicenormen/

<< Disclaimer >>

Persoansgegevens en privacy
De provinsje Fryslân giet sekuer mei jo persoansgegevens om en hannelet neffens de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lês hjir ús Privacyferklearring.

Persoonsgegevens en privacy
De provincie Fryslân gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en handelt overeenkomstig de Algemene verordening gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. Lees hier onze Privacyverklaring.

Schriftelijk aandeelhoudersbesluit
N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland (hierna te noemen: de Vennootschap),
gevestigd te Groningen
d.d. 10 april 2020

De ondergetekende:

1. **Mevrouw J. Klijnsma**, vertegenwoordigende Provincie Drenthe, houder van 16,66% van het geplaatste kapitaal van de Vennootschap;
2. **De heer A.A.M. Brok**, vertegenwoordigende Provincie Fryslân, houder van 16,66% van het geplaatste kapitaal van de Vennootschap;
3. **De heer F.J. Paas,** vertegenwoordigende Provincie Groningen, houder van 16,66% van het geplaatste kapitaal van de Vennootschap;
4. **De heer P.M. Waasdorp,** vertegenwoordigende Staat der Nederlanden, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, houder van 50% van het geplaatste kapitaal van de Vennootschap;

Overwegende dat:

- Ondergetekenden gezamenlijk houder zijn van alle geplaatste aandelen van de Vennootschap;
- Ondergetekende vergadergerechtigd is in de algemene vergadering van aandeelhouders van de Vennootschap;
- De statuten van de Vennootschap in artikel 21 bepalen dat besluitvorming van aandeelhouders buiten het houden van een vergadering van aandeelhouders is toegestaan mits alle aandeelhouders zich schriftelijk voor het voorstel hebben uitgesproken;
- Op geen der aandelen werd vruchtgebruik of pandrecht gevestigd.

Besluiten

– Vaststelling notulen AvA 26 april 2019.
– Vaststelling jaarverslag en jaarrekening 2019.
– Vaststelling van het ten laste brengen van het resultaat van 2019 aan de algemene reserve.
– Goedkeuring van het verlenen van decharge aan de directie voor het in 2019 gevoerde beleid.
– Goedkeuring van het verlenen van decharge aan de Raad van Commissarissen voor het toezicht op de directie in 2019.
– Vaststelling van het reglement en profielschets van de Raad van Commissarissen.
– Vaststelling van het reglement en profielschets van de Investeringscommissie.
– Goedkeuring voor de herbenoeming van de heer drs. 5.1.2e als voorzitter van de IC voor een periode van vier jaar.
– Goedkeuring voor de herbenoeming van mevrouw drs. 5.1.2e als lid van de IC voor een periode van vier jaar.
– Goedkeuring voor de benoeming van Accon AVM als externe accountant voor het boekjaar 2020.

Aldus opgemaakt en rechtsgeldig ondertekend d.d 10 april 2020.

1. Provincie Drenthe

Datum : ……..

Plaats: ……

Mevrouw J. Klijnsma

2. Provincie Fryslân

Datum : ……..

Plaats: ……

De heer A.A.M. Brok

3. Provincie Groningen

Datum : ……..

Plaats: ……

De heer F.J. Paas

4. Staat der Nederlanden, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Datum : ……..

Plaats: ……

De heer P.M. Waasdorp

To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e) 5.1.2e | PlasBossinade Notarissen
Sent: Thur 4/9/2020 11:43:02 AM
Subject: RE: agiostorting NOM, volmacht
Received: Thur 4/9/2020 11:43:08 AM

Hallo 5.1.2e ,

Helder, dank. Ik heb de getekende overeenkomst inmiddels ook in goede orde mogen ontvangen. Evenals het kenmerk van de besluitvorming. Dit kenmerk zal ik in de akte verwerken.

Met vriendelijke groet,

mr. 5.1.2e 5.1.2e
Kandidaat-notaris
(vestiging Groningen)

Woensdag afwezig

PlasBossinade Notarissen N.V.
T: +31 5.1.2e

www.plasbossinade.nl

Vestiging Groningen	Vestiging Haren	Vestiging Rotterdam
Postbus 1389	Postbus 36	Postbus 5292
9701 BJ Groningen	9750 AA Haren	3008 AG Rotterdam
Paterswoldseweg 804	Rijksstraatweg 217A	Wevershoekstraat 380
9728 BM Groningen	9752 CA Haren	3083 CZ Rotterdam
T: +31(0)50 5214333	T: +31(0)50 5345649	T: +31(0)10 2687111
E: groningen@pbnotarissen.nl	E: haren@pbnotarissen.nl	E: rotterdam@pbnotarissen.nl

maatregelen coronavirus

Om onze klanten en medewerkers te beschermen nemen wij maatregelen. In het kort:
- Contact gaat zo veel mogelijk via telefoon, mail en beeld. Noodzakelijke afspraken vinden plaats in grote ruimtes zodat fysiek ruime afstand bewaren mogelijk is.
- Indien u last heeft van klachten als verkoudheid, hoesten of koorts bezoek dan niet onze kantoren, maar neem telefonisch contact met ons op.
- Wij schudden geen handen.
- Voor meer informatie over ons beleid zie www.plasbossinade.nl/corona

'Dit is een e-mailbericht afkomstig van PlasBossinade Notarissen N.V., tevens handelende onder de naam Notariaat Haren, statutair gevestigd te Groningen, ingeschreven in het Handelsregister onder nummer 01144563. Dit e-mailbericht, waaronder begrepen eventuele ingesloten bestanden, is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde en de inhoud ervan is strikt vertrouwelijk. Indien u dit e-mailbericht ontvangt, terwijl dat niet voor u bestemd is, of indien de inhoud van het e-mailbericht onduidelijk is, gelieve u direct contact op te nemen met de afzender. PlasBossinade Notarissen N.V. noch de afzender aanvaardt enige aansprakelijkheid voor de gevolgen van een verminkte weergave c.q. vertraagde of gebrekkige overbrenging c.q. ongeautoriseerd gebruik van het e-mailbericht. PlasBossinade Notarissen N.V. neemt redelijke maatregelen om te voorkomen dat middels dit e-mailbericht virussen worden overgebracht, maar is niet aansprakelijk in het geval dit toch voorvalt. Alle werkzaamheden worden verricht uit hoofde van een overeenkomst van opdracht met PlasBossinade Notarissen N.V., waarop van toepassing zijn onze algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de griffie van de Rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, waarin onder meer een aansprakelijkheidsbeperking is opgenomen.

This e-mail message is sent by PlasBossinade Notarissen N.V., also trading under the name of Notariaat Haren, with its statutory seat in Groningen, registered in the Trade Registry under number 01144563. This e-mail message is intended for the addressee only and its contents are confidential. If you have received this message, while not being the addressee, or if you have received this message in error, please notify the sender immediately. PlasBossinade Notarissen N.V. nor the sender shall be liable for the consequences of mutilations and/or delayed or faulty transmision and/or unauthorized use of this e-mail message. PlasBossinade Notarissen N.V. takes reasonable precautions to prevent that together with this e-mail message any viruses are transmitted, but shall not be liable in case this might happen anyway. All activities shall be carried out under an assignment agreement with PlasBossinade Notarissen N.V., to which our general terms and conditions - including a liability limitation - as filed at the Office of the North-Netherlands, Court location Groningen, shall apply."

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: donderdag 9 april 2020 08:42
Aan: 5.1.2e) 5.1.2e | PlasBossinade Notarissen < 5.1.2e @pbnotarissen.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: agiostorting NOM, volmacht
Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Hallo 5.1.2e ,
Omdat we nu digitaal thuiswerken, staan die nummers er nu niet op. Ik zal ze even navragen. En stuur je ze toe net als de beëindigings- en investeringsovereenkomst, waarvan ik dacht dat we daar ook de volmacht voor verstrekt hadden. Ook dat regel ik nog.

Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Van: 5.1.2e) 5.1.2e | PlasBossinade Notarissen < 5.1.2e @pbnotarissen.nl>
Verzonden: donderdag 9 april 2020 6:22
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: agiostorting NOM, volmacht
Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Goedemorgen 5.1.2e ,

Dank voor het toesturen van het document.

Ik begrijp uit jouw e-mail dat ingestemd is met het voorstel. Echter klopt het dat ik dat in het meegezonden document niet teruglees? Is er nog een ander document waaruit blijkt dat men in heeft gestemd met het voorstel en waaruit ook het nummer/kenmerk van de besluitvorming blijkt? Dit laatste zodat ik dat kenmerk in de akte kan verwerken.

Bij voorbaat hartelijk dank voor je reactie.

Met vriendelijke groet,

mr. 5.1.2e 5.1.2e
Kandidaat-notaris
(vestiging Groningen)

Woensdag afwezig

PlasBossinade Notarissen N.V.
T: +31(5.1.2e

www.plasbossinade.nl

Vestiging Groningen	Vestiging Haren	Vestiging Rotterdam
Postbus 1389	Postbus 36	Postbus 5292
9701 BJ Groningen	9750 AA Haren	3008 AG Rotterdam
Paterswoldseweg 804	Rijksstraatweg 217A	Wevershoekstraat 380
9728 BM Groningen	9752 CA Haren	3083 CZ Rotterdam
T: +31(0)50 5214333	T: +31(0)50 5345649	T: +31(0)10 2687111
E: groningen@pbnotarissen.nl	E: haren@pbnotarissen.nl	E: rotterdam@pbnotarissen.nl

maatregelen coronavirus

Om onze klanten en medewerkers te beschermen nemen wij maatregelen. In het kort:
- Contact gaat zo veel mogelijk via telefoon, mail en beeld. Noodzakelijke afspraken vinden plaats in grote ruimtes zodat fysiek ruime afstand bewaren mogelijk is.
- Indien u last heeft van klachten als verkoudheid, hoesten of koorts bezoek dan niet onze kantoren, maar neem telefonisch contact met ons op.
- Wij schudden geen handen.
- Voor meer informatie over ons beleid zie www.plasbossinade.nl/corona

'Dit is een e-mailbericht afkomstig van PlasBossinade Notarissen N.V., tevens handelende onder de naam Notariaat Haren, statutair gevestigd te Groningen, ingeschreven in het Handelsregister onder nummer 01144563. Dit e-mailbericht, waaronder begrepen eventuele ingesloten bestanden, is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde en de inhoud ervan is strikt vertrouwelijk. Indien u dit e-mailbericht ontvangt, terwijl dat niet voor u bestemd is, of indien de inhoud van het e-mailbericht onduidelijk is, gelieve u direct contact op te nemen met de afzender. PlasBossinade Notarissen N.V. noch de afzender aanvaardt enige aansprakelijkheid voor de gevolgen van een verminkte weergave c.q. vertraagde of gebrekkige overbrenging c.q. ongeautoriseerd gebruik van het e-mailbericht. PlasBossinade Notarissen N.V. neemt redelijke maatregelen om te voorkomen dat middels dit e-mailbericht virussen worden overgebracht, maar is niet aansprakelijk in het geval dit toch voorvalt. Alle werkzaamheden worden verricht uit hoofde van een overeenkomst van opdracht met PlasBossinade Notarissen N.V., waarop van toepassing zijn onze algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de griffie van de Rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, waarin onder meer een aansprakelijkheidsbeperking is opgenomen.

This e-mail message is sent by PlasBossinade Notarissen N.V., also trading under the name of Notariaat Haren, with its statutory seat in Groningen, registered in the Trade Registry under number 01144563. This e-mail message is intended for the addressee only and its contents are confidential. If you have received this message, while not being the addressee, or if you have received this message in error, please notify the sender immediately. PlasBossinade Notarissen N.V. nor the sender shall be liable for the consequences of mutilations and/or delayed or faulty transmision and/or unauthorized use of this e-mail message. PlasBossinade Notarissen N.V. takes reasonable precautions to prevent that together with this e-mail message any viruses are transmitted, but shall not be liable in case this might happen anyway. All activities shall be carried out under an assignment agreement with PlasBossinade Notarissen N.V., to which our general terms and conditions - including a liability limitation - as filed at the Office of the North-Netherlands, Court location Groningen, shall apply."

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: woensdag 8 april 2020 09:04
Aan: mr. 5.1.2e) 5.1.2e | PlasBossinade Notarissen < 5.1.2e @pbnotarissen.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: agiostorting NOM, volmacht
Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Goedemorgen 5.1.2e ,
Hierbij zoals toegezegd het collegebesluit van gisteren inzake IFNN en de agiostorting NOM. Vanuit Drenthe hebben jullie nu alle benodigde documenten in bezit.

Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592 5.1.2e

Van: 5.1.2e) 5.1.2e | PlasBossinade Notarissen <5.1.2e @pbnotarissen.nl>
Verzonden: vrijdag 20 maart 2020 21:04
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: agiostorting NOM, volmacht
Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Geachte heer 5.1.2e,

In verband met de akte houdende agiostorting betreffende NOM bijgaand een volmacht. In deze volmacht ontbreekt nog de informatie omtrent de besluitvorming van de Provincie tot de agiostorting.

Indien de inhoud van de akte akkoord is ontvang ik de door mevrouw Klijnsma getekende volmacht graag retour. Deze volmacht dient te worden voorzien van een legalisatie van de handtekening van mevrouw Klijnsma. Verder ontvang ik graag een door de notaris conform de WWFT gewaarmerkte kopie van haar legitimatiebewijs. Tevens ontvang ik graag een kopie van de interne besluitvorming van de Provincie tot het doen van de agiostorting.

Mocht u naar aanleiding van het vorenstaande dan wel de inhoud van de bijlage vragen en/of opmerkingen hebben, neem dan gerust contact met mij op.

Met vriendelijke groet,

mr. 5.1.2e 5.1.2e
Kandidaat-notaris
(vestiging Groningen)

Woensdag afwezig

PlasBossinade Notarissen N.V.
T: +31(0 5.1.2e

www.plasbossinade.nl

Vestiging Groningen	Vestiging Haren	Vestiging Rotterdam
Postbus 1389	Postbus 36	Postbus 5292
9701 BJ Groningen	9750 AA Haren	3008 AG Rotterdam
Paterswoldseweg 804	Rijksstraatweg 217A	Wevershoekstraat 380
9728 BM Groningen	9752 CA Haren	3083 CZ Rotterdam
T: +31(0)50 5214333	T: +31(0)50 5345649	T: +31(0)10 2687111
E: groningen@pbnotarissen.nl	E: haren@pbnotarissen.nl	E: rotterdam@pbnotarissen.nl

'Dit is een e-mailbericht afkomstig van PlasBossinade Notarissen N.V., tevens handelende onder de naam Notariaat Haren, statutair gevestigd te Groningen, ingeschreven in het Handelsregister onder nummer 01144563. Dit e-mailbericht, waaronder begrepen eventuele ingesloten bestanden, is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde en de inhoud ervan is strikt vertrouwelijk. Indien u dit e-mailbericht ontvangt, terwijl dat niet voor u bestemd is, of indien de inhoud van het e-mailbericht onduidelijk is, gelieve u direct contact op te nemen met de afzender. PlasBossinade Notarissen N.V. noch de afzender aanvaardt enige aansprakelijkheid voor de gevolgen van een verminkte weergave c.q. vertraagde of gebrekkige overbrenging c.q. ongeautoriseerd gebruik van het e-mailbericht. PlasBossinade Notarissen N.V. neemt redelijke maatregelen om te voorkomen dat middels dit e-mailbericht virussen worden overgebracht, maar is niet aansprakelijk in het geval dit toch voorvalt. Alle werkzaamheden worden verricht uit hoofde van een overeenkomst van opdracht met PlasBossinade Notarissen N.V., waarop van toepassing zijn onze algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de griffie van de Rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, waarin onder meer een aansprakelijkheidsbeperking is

opgenomen.

This e-mail message is sent by PlasBossinade Notarissen N.V., also trading under the name of Notariaat Haren, with its statutory seat in Groningen, registered in the Trade Registry under number 01144563. This e-mail message is intended for the addressee only and its contents are confidential. If you have received this message, while not being the addressee, or if you have received this message in error, please notify the sender immediately. PlasBossinade Notarissen N.V. nor the sender shall be liable for the consequences of mutilations and/or delayed or faulty transmision and/or unauthorized use of this e-mail message. PlasBossinade Notarissen N.V. takes reasonable precautions to prevent that together with this e-mail message any viruses are transmitted, but shall not be liable in case this might happen anyway. All activities shall be carried out under an assignment agreement with PlasBossinade Notarissen N.V., to which our general terms and conditions - including a liability limitation - as filed at the Office of the North-Netherlands, Court location Groningen, shall apply."

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Fri 4/10/2020 9:57:14 AM
Subject: FW: Persbericht overbruggingsfinanciering
Received: Fri 4/10/2020 9:57:16 AM

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: woensdag 8 april 2020 11:06
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; Henk Brink <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e @fryslan.frl; Rouwe, Sander de (5.1.2e @fryslan.frl) <5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e @provinciegroningen.nl' <5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e @provinciegroningen.nl' <5.1.2e @provinciegroningen.nl>; 5.1.2e @minezk.nl' <5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minezk.nl' <5.1.2e @minezk.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @nom.nl>
Onderwerp: Persbericht overbruggingsfinanciering

Beste aandeelhouder,

Via onderstaande link treft u het persbericht aan dat vandaag is verstuurd.

https://www.nom.nl/nieuws/e100-miljoen-voor-overbruggingsfinanciering-voor-startups-via-regionale-ontwikkelingsmaatschappijen/

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische

verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

To: [redacted]@fryslan.frl]; [redacted]@drenthe.nl]; [redacted]@provinciegroningen.nl]
Cc: [redacted]@nom.nl]
From: mr. [redacted] | PlasBossinade Notarissen
Sent: Fri 4/10/2020 10:02:33 AM
Subject: agiostorting NOM
Received: Fri 4/10/2020 10:02:37 AM

Goedemiddag allen,

Hierbij kan ik jullie berichten dat zojuist de akte inzake de agiostorting NOM gepasseerd is.

Een afschrift volgt binnenkort.

Vertrouwende erop u voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

mr. [redacted]
Kandidaat-notaris
(vestiging Groningen)

Woensdag afwezig

PlasBossinade Notarissen N.V.
T: +31([redacted]

www.plasbossinade.nl

Vestiging Groningen	Vestiging Haren	Vestiging Rotterdam
Postbus 1389	Postbus 36	Postbus 5292
9701 BJ Groningen	9750 AA Haren	3008 AG Rotterdam
Paterswoldseweg 804	Rijksstraatweg 217A	Wevershoekstraat 380
9728 BM Groningen	9752 CA Haren	3083 CZ Rotterdam
T: +31(0)50 5214333	T: +31(0)50 5345649	T: +31(0)10 2687111
E: groningen@pbnotarissen.nl	E: haren@pbnotarissen.nl	E: rotterdam@pbnotarissen.nl

maatregelen coronavirus

Om onze klanten en medewerkers te beschermen nemen wij maatregelen. In het kort:
- Contact gaat zo veel mogelijk via telefoon, mail en beeld. Noodzakelijke afspraken vinden plaats in grote ruimtes zodat fysiek ruime afstand bewaren mogelijk is.
- Indien u last heeft van klachten als verkoudheid, hoesten of koorts bezoek dan niet onze kantoren, maar neem telefonisch contact met ons op.
- Wij schudden geen handen.
- Voor meer informatie over ons beleid zie www.plasbossinade.nl/corona

'Dit is een e-mailbericht afkomstig van PlasBossinade Notarissen N.V., tevens handelende onder de naam Notariaat Haren, statutair gevestigd te Groningen, ingeschreven in het Handelsregister onder nummer 01144563. Dit e-mailbericht, waaronder begrepen eventuele ingesloten bestanden, is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde en de inhoud ervan is strikt vertrouwelijk. Indien u dit e-mailbericht ontvangt, terwijl dat niet voor u bestemd is, of indien de inhoud van het e-mailbericht onduidelijk is, gelieve u direct contact op te nemen met de afzender. PlasBossinade Notarissen N.V. noch de afzender aanvaardt enige aansprakelijkheid voor de gevolgen van een verminkte weergave c.q. vertraagde of gebrekkige overbrenging c.q. ongeautoriseerd gebruik van het e-mailbericht. PlasBossinade Notarissen N.V. neemt redelijke maatregelen om te voorkomen dat middels dit e-mailbericht virussen worden overgebracht, maar is niet aansprakelijk in het geval dit toch voorvalt. Alle werkzaamheden worden verricht uit hoofde van een overeenkomst van opdracht met PlasBossinade Notarissen N.V., waarop van toepassing zijn onze algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de griffie van de Rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, waarin onder meer een aansprakelijkheidsbeperking is opgenomen.

This e-mail message is sent by PlasBossinade Notarissen N.V., also trading under the name of Notariaat Haren, with its statutory seat in Groningen, registered in the Trade Registry under number 01144563. This e-mail message is intended for the addressee only and its contents are confidential. If you have received this message, while not being the addressee, or if you have

received this message in error, please notify the sender immediately. PlasBossinade Notarissen N.V. nor the sender shall be liable for the consequences of mutilations and/or delayed or faulty transmision and/or unauthorized use of this e-mail message. PlasBossinade Notarissen N.V. takes reasonable precautions to prevent that together with this e-mail message any viruses are transmitted, but shall not be liable in case this might happen anyway. All activities shall be carried out under an assignment agreement with PlasBossinade Notarissen N.V., to which our general terms and conditions - including a liability limitation - as filed at the Office of the North-Netherlands, Court location Groningen, shall apply."

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 3

5.1.1c

RAPPORT VAN FEITELIJKE BEVINDINGEN INZAKE DE TOELICHTING BMW NOM

Aan: de directie van de N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

OPDRACHT

Wij hebben overeengekomen specifieke werkzaamheden verricht met betrekking tot de "Toelichting BMW NOM" (hierna: 'het overzicht'). De opdracht is met u en de vertegenwoordigers van de Provincies Drenthe, Friesland en Groningen als aandeelhouders van de N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland (hierna: 'N.V. NOM') overeengekomen en heeft als doel u te ondersteunen bij het verstrekken van inzicht in het eigen vermogen van de N.V. NOM en de Benaderde Marktwaarde alsmede de boekwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties per 31 december 2019 en 2018 -zoals ontleend aan de jaarrekeningen 2019 en 2018 van de N.V. NOM- en het aandeel van Onderneming D hierin aan de Provincies Drenthe, Friesland en Groningen als aandeelhouders van de N.V. NOM. De overeengekomen specifieke werkzaamheden zijn tot stand gekomen in overleg met de beoogde gebruikers, zijnde u en de vertegenwoordigers van de Provincies Drenthe, Friesland en Groningen als aandeelhouders van de N.V. NOM.
De opdrachtvoorwaarden zijn omschreven in onze opdrachtbrief van 9 april 2020 met het kenmerk CP0083/03.088.722/aw.

VERANTWOORDELIJKHEDEN

Het is de verantwoordelijkheid van u en de vertegenwoordigers van de Provincies Drenthe, Friesland en Groningen als aandeelhouders van de N.V. NOM. om te bepalen of de overeengekomen specifieke werkzaamheden toereikend en geschikt zijn voor het hierboven beschreven doel.

Wij hebben onze werkzaamheden verricht in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 4400N 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden'. Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

WERKZAAMHEDEN EN BEVINDINGEN

In deze paragraaf is een beschrijving van de overeengekomen specifieke werkzaamheden en feitelijke bevindingen opgenomen. Wij doen geen uitspraak over wat de feitelijke bevindingen betekenen voor de Toelichting BMW NOM in zijn totaliteit. U en de vertegenwoordigers van de Provincies Drenthe, Friesland en Groningen als aandeelhouders van de N.V. NOM. zullen hierover een eigen afweging moeten maken waarbij u en de vertegenwoordigers van de Provincies Drenthe, Friesland en Groningen als aandeelhouders van de N.V. NOM. gebruik kunnen maken van dit rapport van feitelijke bevindingen en eventuele andere beschikbare informatie.

Nr.	Werkzaamheden en uitgangspunten:	Te rapporteren feitelijke bevindingen
1.	Wij zijn nagegaan of het eigen vermogen, de benaderde marktwaarde en de boekwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties per 31 december 2019 en 2018 -gebruikt voor het berekenen van de in het overzicht vermelde bedragen aan eigen vermogen van de N.V. NOM vermeerderd met het	Uit ons onderzoek is het volgende gebleken: • het eigen vermogen per 31 december 2019 ten bedrage van € 54.354.920 (2018: € 59.605.690) zoals opgenomen in het overzicht sluit aan met het eigen vermogen per 31 december 2019 en

accon avm controlepraktijk B.V., Zonnedauw 11, 9202 PE Drachten, Postbus 623, 9200 AP Drachten
T: 0512 51 61 35, F: 0512 52 57 06, www.acconavm.nl

Op onze dienstverlening en/of andere rechtshandelingen zijn steeds de algemene voorwaarden van accon avm controlepraktijk b.v. van toepassing, waarin een beperking van aansprakelijkheid is opgenomen. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 09114597 en zullen op eerste verzoek kosteloos aan u worden toegezonden. Tevens kunt u de algemene voorwaarden via onze website https://acconavm.nl/algemene-voorwaarden/ raadplegen. Bezoek ook onze website voor meer informatie over onze dienstverlening, onze mensen en onze ambities. Bovengenoemde disclaimer en aansprakelijkheidsbeperking gelden niet alleen voor accon avm controlepraktijk b.v. maar ook voor iedere andere entiteit binnen het Accon avm-netwerk en onze en hun respectieve personeelsleden.

	verschil tussen de benaderde marktwaarde minus de boekwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties per 31 december 2019 en 2018- aansluiten met de jaarrekeningen 2019 en 2018 van de N.V. NOM.	2018 zoals verantwoord -op pagina 47- in de jaarrekening 2019 van de N.V. NOM waarbij een controleverklaring met een goedkeurend oordeel d.d. 10 april 2020 met het kenmerk J.NO.20043 is afgegeven; • de benaderde marktwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties per 31 december 2019 ten bedrage van € 68.297.607 (2018: € 52.271.984) zoals opgenomen in het overzicht sluit aan met de benaderde marktwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties per 31 december 2019 en 2018 zoals toegelicht -op pagina 58- in de jaarrekening 2019 van de N.V. NOM waarbij een controleverklaring met een goedkeurend oordeel d.d. 10 april 2020 met het kenmerk J.NO.20043 is afgegeven; • de boekwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties per 31 december 2019 ten bedrage van € 20.052.115 (2018: € 17.778.148) zoals opgenomen in het overzicht sluit aan met de boekwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties per 31 december 2019 en 2018 zoals verantwoord -op pagina 58- in de jaarrekening 2019 van de N.V. NOM waarbij een controleverklaring met een goedkeurend oordeel d.d. 10 april 2020 met het kenmerk J.NO.20043 is afgegeven; en • bovenvermelde vergelijkende cijfers 2018 zoals opgenomen in de jaarrekening 2019 van de N.V. NOM waarbij een controleverklaring met een goedkeurend oordeel d.d. 10 april 2020 met het kenmerk J.NO.20043 is afgegeven sluiten aan met de openbaar

accon avm controlepraktijk B.V., Zonnedauw 11, 9202 PE Drachten, Postbus 623, 9200 AP Drachten
T: 0512 51 61 35, F: 0512 52 57 06, www.acconavm.nl

Op onze dienstverlening en/of andere rechtshandelingen zijn steeds de algemene voorwaarden van accon■avm controlepraktijk b.v. van toepassing, waarin een beperking van aansprakelijkheid is opgenomen. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 09114597 en zullen op eerste verzoek kosteloos aan u worden toegezonden. Tevens kunt u de algemene voorwaarden via onze website https://acconavm.nl/algemene-voorwaarden/ raadplegen. Bezoek ook onze website voor meer informatie over onze dienstverlening, onze mensen en onze ambities. Bovengenoemde disclaimer en aansprakelijkheidsbeperking gelden niet alleen voor accon■avm controlepraktijk b.v. maar ook voor iedere andere entiteit binnen het Accon avm-netwerk en onze en hun respectieve personeelsleden.

		gemaakte jaarrekening 2018 van de N.V. NOM.
2.	Wij zijn nagegaan of de berekening die ten grondslag ligt aan de in het overzicht vermelde bedragen aan eigen vermogen van de N.V. NOM vermeerderd met het verschil tussen de benaderde marktwaarde minus de boekwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties per 31 december 2019 en 2018 consistent is toegepast en rekenkundig juist is.	Uit ons onderzoek is gebleken dat de berekening die ten grondslag ligt aan de in het overzicht vermelde bedragen aan eigen vermogen van de N.V. NOM vermeerderd met het verschil tussen de benaderde marktwaarde minus de boekwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties per 31 december 2019 en 2018 i. consistent is toegepast en ii. rekenkundig juist is.
3.	Wij zijn nagegaan of het berekende verschil tussen de in het overzicht vermelde bedragen aan eigen vermogen van de N.V. NOM vermeerderd met het verschil tussen de benaderde marktwaarde minus de boekwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties per 31 december 2019 en 2018 rekenkundig juist is.	Uit ons onderzoek is gebleken dat het berekende verschil tussen de in het overzicht vermelde bedragen aan eigen vermogen van de N.V. NOM vermeerderd met het verschil tussen de benaderde marktwaarde minus de boekwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties per 31 december 2019 en 2018 ten bedrage van € 8.500.886 rekenkundig juist is.

accon avm controlepraktijk B.V., Zonnedauw 11, 9202 PE Drachten, Postbus 623, 9200 AP Drachten
T: 0512 51 61 35, F: 0512 52 57 06, www.acconavm.nl

Op onze dienstverlening en/of andere rechtshandelingen zijn steeds de algemene voorwaarden van accon■avm controlepraktijk b.v. van toepassing, waarin een beperking van aansprakelijkheid is opgenomen. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 09114597 en zullen op eerste verzoek kosteloos aan u worden toegezonden. Tevens kunt u de algemene voorwaarden via onze website https://acconavm.nl/algemene-voorwaarden/ raadplegen. Bezoek ook onze website voor meer informatie over onze dienstverlening, onze mensen en onze ambities. Bovengenoemde disclaimer en aansprakelijkheidsbeperking gelden niet alleen voor accon■avm controlepraktijk b.v. maar ook voor iedere andere entiteit binnen het Accon avm-netwerk en onze en hun respectieve personeelsleden.

4.	Wij zijn nagegaan of de benaderde marktwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties en het aandeel van Onderneming D per 31 december 2019 en 2018 hierin zoals opgenomen in het overzicht aansluiten met de balansspecificaties zoals door ons verkregen en gebruikt in het kader van de controles van de jaarrekeningen 2019 en 2018 van de N.V. NOM.	De benaderde marktwaarde van de door de N.V. NOM gehouden participaties per 31 december 2019 bedraagt € 68.297.607 (2018: € 52.271.984), zie ook (onderzoeks)punt 1. Uit ons onderzoek is gebleken dat in de balansspecificaties Participaties (2019) en Participaties (2018) -zoals door ons verkregen en gebruikt in het kader van de controles van de jaarrekeningen 2019 en 2018 van de N.V.- de benaderde marktwaarde per door de N.V. NOM gehouden participatie per 31 december 2019 en 2018 is vermeld en optelt tot een totaalbedrag per 31 december 2019 van € 68.297.607 en per 31 december 2018 van € 52.271.984. Dit sluit aan met bovenvermelde bedragen (zie ook (onderzoeks)punt 1). 5.1.1c,5.1.2i 5.1.1c,5.1.2i

BEPERKING IN HET GEBRUIK EN VERSPREIDINGSKRING

Bij het opstellen van deze rapportage is rekening gehouden met de verwachtingen van de beoogde gebruikers. Daarom is deze rapportage alleen bestemd voor u en de vertegenwoordigers van de Provincies Drenthe, Friesland en Groningen als aandeelhouders van de N.V. NOM. U kunt deze rapportage niet aan anderen afgeven zonder onze toestemming, tenzij wettelijke voorschriften anders bepalen.

Drachten, 10 april 2020

Hoogachtend,
accon avm controlepraktijk B.V.
Namens deze:

5.1.2e

5.1.2e
Registeraccountant

Ref.: O.NO.20115

accon avm controlepraktijk B.V., Zonnedauw 11, 9202 PE Drachten, Postbus 623, 9200 AP Drachten
T: 0512 51 61 35, F: 0512 52 57 06, www.acconavm.nl

Op onze dienstverlening en/of andere rechtshandelingen zijn steeds de algemene voorwaarden van accon avm controlepraktijk b.v. van toepassing, waarin een beperking van aansprakelijkheid is opgenomen. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 09114597 en zullen op eerste verzoek kosteloos aan u worden toegezonden. Tevens kunt u de algemene voorwaarden via onze website https://acconavm.nl/algemene-voorwaarden/ raadplegen. Bezoek ook onze website voor meer informatie over onze dienstverlening, onze mensen en onze ambities. Bovengenoemde disclaimer en aansprakelijkheidsbeperking gelden niet alleen voor accon avm controlepraktijk b.v. maar ook voor iedere andere entiteit binnen het Accon avm-netwerk en onze en hun respectieve personeelsleden.

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @nom.nl]; 5.1.2e , 5.1.2e [5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl'[5.1.2e @provinciegroningen.nl]
Cc: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Fri 4/10/2020 10:29:35 AM
Subject: RE: Rapport van Feitelijke Bevindingen
Received: Fri 4/10/2020 10:29:00 AM

Hallo 5.1.2e,
Is dit toch weer goed gekomen! Fijn. Geen afwijkingen gelukkig van het eerder doorgegeven bedrag. Dan hebben wij dat goed in de jaarrekening verwerkt. Dat scheelt ons een hoop werk.

Wanneer krijgen we het definitieve exemplaar van de jaarrekening?

Goede paasdagen toegewenst.

Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: vrijdag 10 april 2020 11:55
Aan: 5.1.2e , 5.1.2e < 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e @provinciegroningen.nl' < 5.1.2e @provinciegroningen.nl>
Onderwerp: Rapport van Feitelijke Bevindingen

Download de bijlagen

Geldig tot: 22-5-2020 11:54:27

Powered by AttachingIT

Goedemiddag allen,

Wellicht mosterd na de maaltijd, maar hierbij het rapport van feitelijke bevindingen inzake de BMW.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

De volgende bestanden zijn via de download link verstuurd:

O.NO.20115 RvFB BMW.pdf, 20200326 Onderbouwing BMW tbv Provincies definitief.pdf

https://secure.nom.nl/6c3924a0-72a0-4526-b1ae-813ce968a88b

provinciehuis Westerbrink 1, Assen
postadres Postbus 122, 9400 AC Assen

www.drenthe.nl
0592 - 36 55 55

provincie Drenthe

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 14 april 2020
Ons kenmerk 15/5.2/2020714
Behandeld door de heer [redacted] (0592) [redacted]
Onderwerp: Jaarverslag en Jaarrekening 2019 NV NOM en IFNN
Status: .Ter informatie

Geachte voorzitter/leden,

In het kader van de sturing op verbonden partijen is eind 2014 de afspraak gemaakt dat u van alle verbonden partijen in de exploitatiefase het jaarverslag ontvangt. In lijn met deze afspraak ontvangt u hierbij het Jaarverslag en Jaarrekening van NV NOM. Het jaarverslag is door de Algemene vergadering van Aandeelhouders op 10 april 2020 goedgekeurd en is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van de accountant.

Relatie met provinciaal doel
Zoals met u afgesproken, leggen wij in deze brief kort de relatie tussen het Jaarverslag 2019 van de NV NOM en de provinciale doelstellingen. De inzet van NV NOM is gericht op het versterken van de economische structuur in Noord-Nederland door het op de juiste wijze stimuleren van duurzaam winstgevende economische activiteiten in Noord-Nederland. Dat doet NV NOM door het tijdelijk verstrekken van risicodragend kapitaal, acquisitie en onderhouden van langdurige relaties van bedrijven en innovatie. Daardoor draagt NV NOM bij aan realisatie van de navolgende provinciale doelstellingen: bevorderen van het economisch ecosysteem en het versterken van projectontwikkeling, business development en de Noordelijke en grensoverschrijdende economische samenwerking.

Verslag directie en RvC
Het jaarverslag is opgedeeld in het verslag van directie en de RvC, een toelichting op de behaalde resultaten en de Jaarrekening 2019. In het jaarverslag geeft de directie aan dat 2019 afgesloten is met tegenvallende financiële resultaten. Over het boekjaar 2019 is een negatief resultaat behaald van € 5,3 miljoen. Het verlies wordt vooral veroorzaakt door het uitblijven van significante desinvesteringen (verkopen van participaties), een stijgend voorzieningenniveau, lagere dividendopbrengsten en afboekingen als gevolg van faillissementen.

Het nadeel over 2019 is minder nadelig dan eerdere inschattingen van de NV NOM. Eerder was het bericht ontvangen dat het verwachte saldo over 2019 uit zou komen op een negatief bedrag van tussen € 6,5 en € 8,5 miljoen. Het resultaat ligt lager dan in 2018 (€ 662.000,-- positief). Ondanks tegenvallende resultaten is de onderliggende waarde van het NOM-portfolio met € 16 miljoen toegenomen tot € 68 miljoen.

De directie geeft aan dat zij tijdens het schrijven van het jaarverslag werd geconfronteerd met de actuele ontwikkelingen omtrent het coronavirus COVID-19 en geeft aan dat het gevolgen zal hebben voor de economie. Wat de gevolgen zullen zijn, en in welke mate, was op dat moment niet in te schatten. Zij verwacht dat er vertraging op zal treden in marktintroducties en fondsuitzettingen. Een groot aantal ondernemingen in de investeringsportefeuille maakt gebruik van de aangeboden mogelijkheid om de betalingsverplichting van rente uit te stellen en de aflossingen op te schorten. Met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat wordt nader onderzocht of er aanvullende maatregelen, zoals overbruggingskredieten, ingezet kunnen worden.

Volgens de Raad van Commissarissen (RvC) zat het in 2019 op alle drie gebieden die het saldo beïnvloeden tegen: de uitkering van dividend, de opbrengst uit verkopen van participaties en de voorzieningen die genomen worden op uitstaande financieringen vielen tegen. De RvC geeft aan om in de toekomst beter naar de voorspelbaarheid van deze factoren te willen kijken. Verder geeft de RvC aan dat een aantal bedrijven in het portfolio zich sterk heeft ontwikkeld met een positieve ontwikkeling van de benaderde marktwaarde als gevolg. Daarnaast is ook het aantal ondernemingen dat door de verschillende fondsen is gefinancierd onverminderd op een zeer goed niveau. Ondanks dat de NOM financieel een negatief resultaat heeft laten zien, is de impact van de NOM op de economische ontwikkeling van Noord-Nederland in het afgelopen jaar zeer positief geweest en heeft de RvC vertrouwen in de performance van de NOM in 2020.

Realisatie doelen 2019
Uit het Jaarverslag 2019 blijkt dat NV NOM heeft meegewerkt aan 74 businesscases waarbij 89 ondernemingen waren betrokken. In 2019 heeft de NOM weer positief kunnen bijdragen aan economische groei, werkgelegenheid en innovatie in Noord-Nederland. In 2019 bedroeg het investeringsvolume van de NOM € 25,4 miljoen. Dit werd gerealiseerd uit 99 investeringen (inclusief herfinancieringen). Goed voor de creatie van 405 nieuwe arbeidsplaatsen.

Jaarrekening 2019
Het negatieve resultaat van NV NOM is gerealiseerd door het financieringsbedrijf (NOM Finance) en het ontwikkelbedrijf (NOM Business Development en Foreign Direct Investment). Bij de aandelentransacties in 2016 is afgesproken dat tekorten bij het ontwikkelbedrijf niet langer gefinancierd mogen worden door de winst van het financieringsbedrijf. Het financieringsbedrijf heeft een nadeel geboekt van € 5,3 miljoen. Het ontwikkelbedrijf heeft net als in 2019 een nulresultaat gerealiseerd. Dit nihil resultaat wordt behaald door additionele financiering (voor 2019: € 874.000,-) die in 2016 hiervoor beschikbaar is gesteld. Van deze additionele financiering was eind 2019 ruim € 724.000,- over voor het komende jaar.

De hoogte van het groepsvermogen bedraagt in 2019 € 54,4 miljoen en is ten opzichte van 2018 (€ 59,6 miljoen) afgenomen als gevolg van het negatieve resultaat over 2019. De rentebaten en de ontvangen dividenden zijn lager in 2019. De opbrengsten van verkoop van participaties zijn hoger wel hoger, € 1,5 miljoen tegen € 0,8 miljoen in 2018 en daarnaast is ook meer voorziening op financiële vaste activa dan vorig jaar. In 2019 een bedrag van € 7,8 miljoen ten opzichte van € 5,2 miljoen in 2018. Doordat er vrijwel geen exits hebben plaatsgevonden, is de liquiditeitspositie in 2019 verder afgenomen.

Om risicodragend kapitaal aan kansrijke mkb-ondernemingen te kunnen verstrekken, is door de aandeelhouders (waaronder de provincie) kapitaal ingebracht. Bij de inbreng van dit kapitaal is de eis gesteld dat de koopkracht van het door de aandeelhouders beschikbaar gesteld vermogen (doelvermogen) in stand blijft. De hoogte van dit doelvermogen is in 2019 na de jaarlijkse indexatie vastgesteld op € 40,5 miljoen. Het totale vermogen van NV NOM bedraagt eind 2018 € 53,8 miljoen. Daarmee wordt nog steeds aan de doelstelling van de aandeelhouders voldaan.

Innovatiefonds Noord-Nederland BV (IFNN)
Het IFNN, waarvan de aandelen voor 100% in het bezit zijn van de NV NOM, is sinds 2014 in beheer is bij NV NOM en is gericht op de financiering van innovatieve projecten die zonder deze financiering niet of moeilijk van de grond zouden komen. Het afgelopen jaar was een redelijk succesvol jaar voor het fonds. Er zijn zes nieuwe financieringen gerealiseerd met een totale investeringsomvang van ruim € 1,5 miljoen, waarvan € 1,24 miljoen is gestort. Daarnaast is ook € 308.000,- verstrekt aan bestaande portfoliobedrijven. Daarmee zijn de doelstellingen voor 2019 gehaald.
Dit lijkt niet te stroken met het beeld dat IFNN geen passende propositie heeft voor het financieren van innovatie en het besluit om het IFNN te liquideren. Het is daarbij van belang in ogenschouw te nemen dat een aantal van de toegekende voorstellen de afgelopen jaren reeds in de pijplijn zaten en die uiteindelijk pas in 2019 tot een financiering hebben geleid.
De afgelopen jaren geven echter aan dat het beschikbare geld niet eenvoudig is te investeren in ondernemers, passend binnen de criteria en doelstellingen van het IFNN. Om die reden is dan ook besloten het IFNN op te heffen en het vrijgekomen geld in te zetten als agiostorting in de NOM om de liquiditeitspositie (werkkapitaal) te verbeteren. Zie hiervoor ook het Statenstuk 2019-913.

In 2019 heeft het IFNN een nettoverlies geleden van € 795.063,--. Dit bedrag is volgens afspraak afgeboekt op de door de aandeelhouders van NV NOM verstrekte lening van € 20 miljoen.

Risico's
In het Jaarverslag 2019 gaat NV NOM in op de risico's en de maatregelen die zijn treft om deze risico's te beheersen. Zij heeft de risico's in vier categorieën ingedeeld, te weten; interne organisatie, strategisch, financieel en operationeel. NV NOM geeft aan dat zij de mogelijke risico's bij al haar activiteiten in de gaten houdt, zoals bij het nemen van investeringsbeslissingen. Daarnaast heeft NV NOM ook oog voor de risico's die zich in de organisatie kunnen voordoen. Als belangrijkste risico's op het strategische vlak merkt NV NOM aan: onvoldoende liquiditeiten om de taak uit te kunnen voeren, overtreding van de staatssteunregels en ICT risico's.

Het grootste risico voor de provincie als deelnemer in NV NOM is het risico dat de benaderde marktwaarde van de participaties van NV NOM daalt en het provinciaal deelnemersbelang in NV NOM moet worden afgewaardeerd. Deze benaderde marktwaarde van de participaties is de beste inschatting die NV NOM maakt van de mogelijke transactieprijs in een vrije markt. Gelet op de aard van de bedrijven waarin NV NOM investeert kan de hoogte van de benaderde marktwaarde jaarlijks aan verandering onderhevig zijn. In 2019 is sprake van een opwaardering, maar eerder in 2018 - net als in 2017 - was sprake van een afwaardering van de marktwaarde van de participaties. In 2019 is de marktwaarde van de participaties toegenomen tot circa € 68 miljoen (was € 52 miljoen in 2018). In de Jaarrekening 2019 van de provincie Drenthe is hierop geanticipeerd en is een opwaardering opgenomen van € 499.000,-- op de waarde van de aandelen NV NOM. Daarmee is de waarde van de aandelen NV NOM gewaardeerd tegen de lagere marktwaarde conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Toekomstige ontwikkelingen
Deze stukken behandelen het boekjaar 2019, voordat de coronacrisis begon en raakt om die reden de Jaarrekening 2019 niet. De NOM financiert veel startende en snel groeiende bedrijven, meestal met weinig vet op de botten. Het is daarom zeer waarschijnlijk dat de cijfers van de NOM en de waardering van participaties over 2020 beïnvloed zullen worden door deze crisis.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

5.1.2e , voorzitter

5.1.2e , secretaris

Bijlagen:
1. Jaarverslag 2019 N.V. NOM
2. Jaarverslag Innovatiefonds Noord-Nederland IFNN 2019
md/coll.

Aan:
NV NOM
t.a.v. mevrouw 5.1.2e
Postbus 424
9700 AK GRONINGEN

Assen, 7 april 2020
Ons kenmerk 15/5.2/2020000714
Behandeld door mevrouw 5.1.2e (0592) 5.1.2e
Onderwerp: Schriftelijke reactie provincie Drenthe ten behoeve van Algemene vergadering van Aandeelhouders NV NOM op 10 april 2020

Geachte mevrouw 5.1.2e

In deze brief ontvangt u de schriftelijke reactie van de provincie Drenthe als aandeelhouder van de NOM ten behoeve van de Algemene vergadering van Aandeelhouders. Deze zal op 10 april 2020 schriftelijk gehouden worden in verband met de coronacrisis.

In bijlage 1 staat per agendapunt onze reactie en/of ons besluit.

Hopende u zo voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

5.1.2e , voorzitter

5.1.2e , secretaris

Bijlage Reactie en/of besluit provincie Drenthe
md/coll.

Bijlage 1

AGENDA	Reactie en/of besluit provincie Drenthe
1. Opening	Niet van toepassing.
2. Vaststelling notulen AvA 26 april 2019	De notulen geven een waarheidsgetrouw beeld van datgene dat besproken en besloten is. **Besluit:** Provincie Drenthe stemt in met de vaststelling van de notulen.
3. Jaarverslag en Jaarrekening 2019	*Wij baseren onze reactie op de stukken van 27 maart 2020.* Wij complimenteren de NOM voor de geboekte resultaten en het uitgebreide verslag; vrijwel alle doelstellingen zijn blijkens de overzichten behaald. Tevens willen we de NOM bedanken voor de inzet tijdens het Tesla project. Het zou een fantastisch resultaat zijn geweest voor Noord-Nederland. De provincie Drenthe bedankt [redacted] voor zijn jarenlange inzet als voorzitter van de RvC. Vragen: • Pagina 65: de gemiddelde rentepercentages zijn gestegen? Kunt u dit uitleggen? Dit past toch niet bij de huidige financiële markt. • Pagina 69: Vanwege het feit dat de kosten van het ontwikkelbedrijf in 2019 toch fors hoger waren dan eind 2019 door de NOM ingeschat, is er nu nog een bedrag van €773.000,-- over voor additionele financiering. Wij gaan er wel vanuit dat dit voor 2020 voldoende is en dat de NOM tot een nulresultaat zal komen in 2020. **Besluit:** De provincie Drenthe stemt in met het Jaarverslag en de Jaarrekening 2019.
4. Resultaatsbestemming	**Besluit:** De provincie Drenthe stemt in om het resultaat 2019 ten laste te brengen van de algemene reserve.

5. Decharge van de directie	**Besluit:** De provincie Drenthe stemt in met het verlenen van decharge aan de directie voor het in 2019 gevoerde beleid.
6. Decharge Raad van Commissarissen	**Besluit:** De provincie Drenthe stemt in met het verlenen van decharge aan de Raad van Commissarissen (RvC) voor het toezicht op de directie in 2019.
7. Raad van Commissarissen	**Besluit:** De provincie Drenthe stemt in met de aangepaste profielschets voor de voorzitter van de RvC.
8. Investeringscommissie (IC)	**Besluiten:** • De provincie Drenthe stemt in met de aangepaste profielschets voor de Investeringscommissie. • De provincie Drenthe stemt in met de herbenoeming van de heer 5.1.2e • De provincie Drenthe stemt in met de herbenoeming van mevrouw 5.1.2e
9. Voorstel procedure tot benoeming externe accountant	buiten verzoek
	Besluit: De provincie Drenthe stemt in met de benoeming van Accon AVM als externe accountant voor het boekjaar 2020.
10. Strategisch Kader NOM – stand van zaken	*Dit punt vervalt.*
11. Rondvraag en sluiting	Niet van toepassing.

Team/ (kolleezjelid)	ûnderwerp / koarte gearfetting / beslút D.S.

Economie (De Rouwe)

B9 Mandaatbesluit Subsidieverlening NOM 2020

Koarte gearfetting fan it ûnderwerp:
De NV NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland, is een van de zes regionale ontwikkelingsmaatschappijen in Nederland. Sinds 2016 zijn de drie noordelijke provincies gezamenlijk voor 50% eigenaar van de NOM. Voor haar activiteiten heeft de NOM op basis van het NOM jaarplan 2020 een subsidieaanvraag ingediend. Er wordt nu voorgesteld om de provincie Drenthe te mandateren voor het nemen van een besluit inzake de subsidie-bijdrage aan de drie noordelijke provincies van € 1.225.000,-. Dit betekent voor de provincie Fryslan een bijdrage van € 408.333,-.

D.S. beslute:
1. een provinciale (cofinancierings)subsidie te verstrekken voor de activiteiten die vermeld staan in het jaarplan van de NOM voor het jaar 2020 van maximaal € 408.333,- op basis van haar aanvraag van 5 december 2019;
2. de bevoegdheid tot het verstrekken van de subsidie te mandateren aan het college van GS van Drenthe;
3. het bijgevoegde mandaatbesluit vast te stellen, waarin de provincie Drenthe mandaat wordt verleend voor het nemen van alle besluiten in de keten van besluitvorming rondom subsidieverstrekking aan de NOM (zoals verlenen, weigeren, bevoorschotten en vaststellen) met betrekking tot haar subsidieaanvraag van 5 december 2019 (inclusief Business Development).

Sa fêststeld yn'e gearkomste fan DS fan 7 april 2020.

Siktaris 5.1.2e **MBA MCM:**

5.1.2e

gearkomste fan D.S. **31 maart 2020**

2020TV58845CME

Proces-verbaal agiostorting

Op, tien april tweeduizend twintig, verscheen voor mij, mr. 5.1.2e 5.1.2e kandidaat-notaris, hierna te noemen: 'notaris', waarnemer van het vacante kantoor van de voorheen te Groningen gevestigde notaris mr. 5.1.2e ----------
mevrouw mr. 5.1.2e 5.1.2e kandidaat-notaris, werkzaam ten kantore van PlasBossinade Notarissen N.V., aan het adres 9728 BM Groningen, Paterswoldseweg 804, geboren te Anloo op vijf en twintig december negentienhonderd tachtig, ten deze handelend als schriftelijk gevolmachtigde, blijkens een vijftal aan deze akte gehechte volmachten, van: ----------

1. de heer Arnoud Adrianus Maria Brok, wonende te 5.1.2e 5.1.2e geboren te Leerdam op negenentwintig juli negentienhonderdachtenzestig, ongehuwd en niet als partner geregistreerd, houder van een paspoort met nummer 5.1.1e, afgegeven op zeven april tweeduizend veertien, ----------
bij het geven van de volmacht handelende als commissaris van de Koning en als zodanig, overeenkomstig artikel 176 van de Provinciewet, rechtsgeldig vertegenwoordigende de **Provincie Fryslân**, gevestigd te 8911 KZ Leeuwarden, Tweebaksmarkt 52, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 01178978, zulks ter uitvoering van het besluit de dato zeven april tweeduizend twintig; ---
2. de heer Frederik Johannes Paas, wonende te 5.1.2e 5.1.2e, geboren te Dordrecht op zestien september negentienhonderdzesenzestig, gehuwd, houder van een rijbewijs met nummer 5.1.1e, afgegeven te Utrecht op negentien september tweeduizend dertien, ----------
bij het geven van de volmacht handelende als commissaris van de Koning en als zodanig, overeenkomstig artikel 176 van de Provinciewet, rechtsgeldig vertegenwoordigende de **Provincie Groningen**, gevestigd te 9712 JG Groningen, Martinikerkhof 12, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 01182023, zulks ter uitvoering van het besluit de dato zeven april tweeduizend twintig, nummer 2020-030533/15/A.11;----------
3. mevrouw Jellejetta Klijnsma, wonende te 5.1.2e 5.1.2e geboren te Hoogeveen op achttien maart negentienhonderdzevenenvijftig, gehuwd, houder van een paspoort met nummer 5.1.1e, afgegeven te 's-Gravenhage op negen februari tweeduizend vijftien,----------
bij het geven van de volmacht handelende als commissaris van de Koning en als zodanig, overeenkomstig artikel 176 van de Provinciewet, rechtsgeldig vertegenwoordigende de **Provincie Drenthe**, statutair gevestigd te Assen, feitelijk gevestigd te 9405 BJ Assen, Westerbrink 1, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 01179514, zulks ter uitvoering van het besluit de dato zeven april

tweeduizend twintig, nummer 5.2/BC/2020000714;----------

4. de heer Focco Willem Vijselaar, wonende te [redacted], geboren te Zwolle op tien januari negentienhonderdeenenzeventig, gehuwd, houder van een paspoort met nummer [redacted], afgegeven op vijfentwintig juli tweeduizend negentien, bij het geven van de volmacht handelende als Directeur-Generaal Bedrijfsleven en Innovatie van en als zodanig vertegenwoordigende het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, statutair gevestigd te 's-Gravenhage, feitelijk gevestigd te 2594 AC 's-Gravenhage, Bezuidenhoutseweg 73, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 52813150, ------ ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigende de **Staat der Nederlanden;** ------
5. de heer mr. [redacted] wonende te [redacted], geboren te Groningen op drie maart negentienhonderdtweeënzestig, gehuwd, houder van een paspoort met nummer [redacted] bij het geven van deze volmacht handelend als gevolmachtigde, met een volledige volmacht, van en als zodanig vertegenwoordigende de naamloze vennootschap **N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland**, statutair gevestigd te Groningen, feitelijk gevestigd te 9728 BM Groningen, Paterswoldseweg 810, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 02032331, de naamloze vennootschap N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland ten deze handelend:----------
   a. voor zich;----------
   b. als zelfstandig bevoegd bestuurder, met de titel directeur, van en als zodanig vertegenwoordigende de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid **InnovatieFonds Noord-Nederland B.V.**, statutair gevestigd te Groningen, feitelijk gevestigd te 9728 BM Groningen, Paterswoldseweg 810, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 02075235. ----------

Definities.----------

In dit proces-verbaal wordt verstaan onder:----------

- *Aandeelhouder Fryslân*: ----------
  de **provincie Fryslân**, voornoemd; ----------
- *Aandeelhouder Groningen*:----------
  de **provincie Groningen**, voornoemd;----------
- *Aandeelhouder Drenthe:* ----------
  de **provincie Drenthe**, voornoemd;----------
- *Aandeelhouder Staat der Nederlanden:* ----------
  de **Staat der Nederlanden**, voornoemd;----------
- *Aandeelhouders*:----------
  Aandeelhouder Fryslân, Aandeelhouder Groningen, Aandeelhouder Drenthe en Aandeelhouder Staat der Nederlanden tezamen;----------
- *Bestuur*:----------
  het bestuur van de Vennootschap;----------

- *IFNN:* de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid **Innovatie-Fonds Noord-Nederland B.V.**, voornoemd; ----------
- *Overeenkomst:* ----------
  de tussen Aandeelhouders, IFNN en de Vennootschap gesloten beëindigings- en investeringsovereenkomst de dato negen april tweeduizend twintig, waarvan een kopie aan de onderhavige akte is gehecht; -------
- *Partij:* Aandeelhouder Fryslân, Aandeelhouder Groningen, Aandeelhouder Drenthe, Aandeelhouder Staat der Nederlanden, IFNN of Vennootschap;
- *Partijen:* ----------
  Aandeelhouder Fryslân, Aandeelhouder Groningen, Aandeelhouder Drenthe, Aandeelhouder Staat der Nederlanden, IFNN en Vennootschap tezamen;----------
- *Vergadering*: ----------
  de op tien april tweeduizend twintig te Groningen gehouden buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van de Vennootschap; en ----------
- *Vennootschap*: ----------
  de naamloze vennootschap **N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland**, voornoemd. ----------

Gedefinieerde begrippen kunnen zonder verlies van de inhoudelijke betekenis in enkelvoud of meervoud worden gebruikt. ----------

Inleiding. ----------

Ten verzoeke van en in tegenwoordigheid van de comparant, handelend in gemelde hoedanigheden, wordt overgegaan tot het opmaken van een proces-verbaal van een buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders in de Vennootschap. ----

Gerechtigdheid aandelenkapitaal Vennootschap. ----------

Het geplaatste kapitaal van de Vennootschap bestaat uit één honderd veertien duizend drie honderd twee en zeventig (114.372) aandelen, te weten zeven en vijftig duizend één honderd zes en tachtig (57.186) aandelen letter A en zeven en vijftig duizend één honderd zes en tachtig (57.186) aandelen letter B, elk met een nominale waarde van vierhonderd drie en vijftig euro en acht en zeventig eurocent (€ 453,78), zodat het geplaatste kapitaal thans één en vijftig miljoen acht honderd negen en negentig duizend zeven honderd zes en twintig euro en zestien eurocent (€ 51.899.726,16) bedraagt. ----------

Op heden zijn gerechtigd tot de geplaatste aandelen in het kapitaal van de Vennootschap als volgt:----------

- Aandeelhouder Staat der Nederlanden houdt zeven en vijftig duizend één honderd zes en tachtig (57.186) aandelen letter A, genummerd A1 tot en met A57.186, uitmakende vijftig procent (50 %) van het totaal; ----------
- Aandeelhouder Groningen houdt negentien duizend twee en zestig (19.062) aandelen letter B, genummerd B1 tot en met B19.048 en B26.311 tot en met

B26.324; ----------

- Aandeelhouder Fryslân houdt negentien duizend twee en zestig (19.062) aandelen letter B, genummerd B19.049 tot en met B26.310 en B26.353 tot en met B38.138 alsmede B26.325 tot en met B26.338; ----------
- Aandeelhouder Drenthe houdt negentien duizend twee en zestig (19.062) aandelen letter B, genummerd B38.139 tot en met B57.186 en B26.339 tot en met B26.352, ----------

de door de Provincies Groningen, Fryslân en Drenthe gehouden aandelen vormen tezamen de restende vijftig procent (50 %) van het geplaatste aandelenkapitaal. --

Verhandelde in Vergadering. ----------

De vergadering wordt geopend en het navolgende wordt geconstateerd: ----------

1. dat geen oproeping voor de Vergadering plaats heeft gehad en dat de Vergadering wordt gehouden in Groningen;----------
2. dat alle vergadergerechtigden van de Vennootschap ter Vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn en dat alle vergadergerechtigden van de Vennootschap schriftelijk ermee ingestemd hebben (hetgeen blijkt uit ondertekening van de aangehechte volmachten) dat omtrent de in de Vergadering aan de orde te stellen onderwerpen besluitvorming in de vergadering plaatsvindt, dat alle vergadergerechtigden zich schriftelijk (hetgeen blijkt uit ondertekening van de aangehechte volmachten) vóór het voorstel hebben uitgesproken en dat de Vergadering wordt gehouden in de gemeente waar de Vennootschap haar woonplaats heeft, zodat, mits de leden van het Bestuur en de raad van commissarissen in de gelegenheid zijn gesteld ten aanzien van de in de Vergadering aan de orde te stellen onderwerpen hun advies uit te brengen, in de Vergadering omtrent de in de Vergadering aan de orde te stellen onderwerpen rechtsgeldig besluiten kunnen worden genomen. ----------
3. dat alle vergadergerechtigden hebben ingestemd met de besluitvorming buiten vergadering, van welke instemming blijkt uit de ondertekening van de aangehechte volmachten; ----------
4. op geen van de aandelen in het kapitaal van de Vennootschap werd pandrecht of vruchtgebruik gevestigd. De aandelen in het kapitaal van de Vennootschap zijn bovendien niet gecertificeerd. Er zijn derhalve geen andere vergadergerechtigden;----------
5. het Bestuur en de raad van commissarissen van de Vennootschap in de gelegenheid zijn gesteld ter zake van het onderhavige besluit advies uit te brengen. ---

Overeenkomst. ----------

Door de respectievelijke Aandeelhouders zijn in het verleden leningen verstrekt aan de IFNN, welke leningen blijken uit een overeenkomst van geldlening de dato dertig juni tweeduizend zestien. Omtrent de aflossing van de vorenbedoelde overeenkomst van geldlening zijn onder meer tussen de Aandeelhouders en IFNN afspraken gemaakt, welke afspraken blijken uit de Overeenkomst. Aandeelhouders, IFNN en de

Vennootschap zijn ondermeer overeengekomen dat de overeenkomst van geldlening vroegtijdig zal worden beëindigd en dat de aflossingsbedragen door de Aandeelhouders aangewend zullen worden voor een aanvullende storting van eigen vermogen in de Vennootschap, één en ander bij wijze van agiostorting. ----------

Voorstel. Besluitvorming. ----------

In aansluiting op én ter uitvoering van het bepaalde in de Overeenkomst worden de volgende voorstellen ter vergadering voorgelegd: ----------

1. Aandeelhouder Fryslân zal een agiostorting op de betreffende de Vennootschap geplaatste aandelen doen ten bedrage van **twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00)**; -
2. Aandeelhouder Groningen zal een agiostorting op de betreffende de Vennootschap geplaatste aandelen doen ten bedrage van **twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00)**; ----------
3. Aandeelhouder Drenthe zal een agiostorting op de betreffende de Vennootschap geplaatste aandelen doen ten bedrage van **twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00)**; -
4. Aandeelhouder Staat der Nederlanden zal een agiostorting op de betreffende de Vennootschap geplaatste aandelen doen ten bedrage van **acht miljoen negen honderd vijf duizend twee honderd zes en negentig euro (€ 8.905.296,00)**.----------

De Aandeelhouders besluiten als volgt: ----------

1. Aandeelhouder Fryslân besluit tot het doen van een agiostorting in de Vennootschap ten bedrage van **twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00)**;----------
2. Aandeelhouder Groningen besluit tot het doen van een agiostorting in de Vennootschap ten bedrage van **twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00)**; ----------
3. Aandeelhouder Drenthe besluit tot het doen van een agiostorting in de Vennootschap ten bedrage van **twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00)**;----------
4. Aandeelhouder Staat der Nederlanden besluit tot het doen van een agiostorting in de Vennootschap ten bedrage van **acht miljoen negen honderd vijf duizend twee honderd zes en negentig euro (€ 8.905.296,00)**.----------

De Aandeelhouders verklaren dat alle eventueel vereiste interne goedkeuringen zijn verkregen en de relevante besluitvorming plaats heeft gevonden, waardoor zij over kunnen gaan tot de besluitvorming overeenkomstig het vorenstaande. ----------

Welke besluiten met algemene stemmen worden aangenomen. ----------

Uitvoering agiostorting. Kwijting. ----------

Ter uitvoering van vorenbedoelde besluiten tot het doen van Agiostorting Fryslân, Agiostorting Groningen, Agiostorting Drenthe en Agiostorting Staat der Nederlanden

is het volgende overeengekomen: ----------
De vorenbedoelde overeenkomst van geldlening is vroegtijdig beëindigd, ten gevolge waarvan aan Aandeelhouder Fryslân een bedrag groot twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00) toekomt, aan Aandeelhouder Groningen een bedrag groot twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00) toekomt, aan Aandeelhouder Drenthe een bedrag groot twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00) toekomt en aan Aandeelhouder Staat der Nederlanden een bedrag groot acht miljoen negen honderd vijf duizend twee honderd zes en negentig euro (€ 8.905.296,00) toekomt. ----------
Door IFNN is een bedrag groot **zeventien miljoen acht honderd tien duizend vijf honderd twee en negentig euro (€ 17.810.592,00)** voldaan op een derdengeldenrekening ten name van PlasBossinade Notarissen N.V., één en ander bij wijze van aflossing van vorenbedoelde overeenkomst van geldlening.----------
Het voormelde bedrag komt toe aan de Aandeelhouders, met dien verstande dat de iedere aandeelhouder als volgt gerechtigd is tot het gemelde bedrag: ----------

- Aandeelhouder Fryslân is gerechtigd tot een bedrag groot twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00); ----------
- Aandeelhouder Groningen is gerechtigd tot een bedrag groot twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00); ----------
- Aandeelhouder Drenthe is gerechtigd tot een bedrag groot twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00); en----------
- Aandeelhouder Staat der Nederlanden is gerechtigd tot een bedrag groot acht miljoen negen honderd vijf duizend twee honderd zes en negentig euro (€ 8.905.296,00).----------

Aandeelhouder Fryslân besluit bij deze, ter uitvoering van het bepaalde in de Overeenkomst en het vorenbedoelde besluit tot agiostorting, dat het vorenbedoelde bedrag groot **twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00)** zal kwalificeren als agiostorting, welke agiostorting de Vennootschap verklaart te aanvaarden. ----------
Aandeelhouder Groningen besluit bij deze, ter uitvoering van het bepaalde in de --- Overeenkomst en het vorenbedoelde besluit tot agiostorting, dat het vorenbedoelde bedrag groot **twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd twee en dertig euro (€ 2.968.432,00)** zal kwalificeren als agiostorting, welke agiostorting de Vennootschap verklaart te aanvaarden. ----------
Aandeelhouder Drenthe besluit bij deze, ter uitvoering van het bepaalde in de Overeenkomst en het vorenbedoelde besluit tot agiostorting, dat het vorenbedoelde bedrag groot **twee miljoen negen honderd acht en zestig duizend vier honderd**

twee en dertig euro (€ 2.968.432,00) zal kwalificeren als agiostorting, welke agiostorting de Vennootschap verklaart te aanvaarden. ----------
Aandeelhouder Staat der Nederlanden besluit bij deze, ter uitvoering van het be- --
paalde in de Overeenkomst en het vorenbedoelde besluit tot agiostorting, dat het vorenbedoelde bedrag groot **acht miljoen negen honderd vijf duizend twee honderd zes en negentig euro (€ 8.905.296,00)** zal kwalificeren als agiostorting, welke agiostorting de Vennootschap verklaart te aanvaarden. ----------
De respectievelijke agiostortingen zullen verwateren over alle terzake de Vennootschap geplaatste aandelen. ----------
Op het eerst mogelijke moment na het passeren van deze akte zal uitbetaling van het bedrag groot **zeventien miljoen acht honderd tien duizend vijf honderd twee en negentig euro (€ 17.810.592,00)** aan Vennootschap geschieden door overmaking van dat bedrag op een bankrekening ten name van Vennootschap.-----
Aandeelhouders verlenen IFNN bij deze kwijting zonder enig voorbehoud voor de voldoening van de respectievelijke aflossingsverplichtingen uit hoofde van de overeenkomst van geldlening.----------
Vennootschap verleent Aandeelhouders bij deze kwijting zonder enig voorbehoud voor het voldoen van de respectievelijke agiostortingen. ----------
Slot. ----------
De comparant is aan mij, notaris, bekend. ----------
Waarvan akte is verleden te Groningen op de datum in het hoofd dezer akte vermeld.
Na zakelijke opgave van de inhoud van de akte aan de comparant en een toelichting daarop heeft deze verklaard tijdig voor het verlijden van de inhoud van de akte te hebben kennisgenomen en op volledige voorlezing van de akte geen prijs te stellen.
Vervolgens is deze akte, na beperkte voorlezing, door de comparant en mij, notaris, ondertekend. ----------
(Volgt ondertekening)

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT:

[redacted]
5.1.2e

To: [redacted] [redacted] [redacted]@drenthe.nl]
From: [redacted] [redacted]
Sent: Tue 4/28/2020 6:42:34 AM
Subject: FW: Criteria Corona-Overbruggingslening (COL) bekend: aanvragen mogelijk vanaf woensdag 29 april
Received: Tue 4/28/2020 6:42:37 AM
Banner COL.jpg
Banner COL.pdf
infographic COL.jpg
infographic COL.pdf

Ter info

Van: [redacted] [redacted] <[redacted]@nom.nl>
Verzonden: zaterdag 25 april 2020 9:06
Aan: [redacted] [redacted] <[redacted]@nom.nl>
Onderwerp: Criteria Corona-Overbruggingslening (COL) bekend: aanvragen mogelijk vanaf woensdag 29 april

Geachte lezer,

Onderstaand treft u de berichtgeving aan inzake de Corona-Overbruggingslening. Een uitbreide Q&A is te lezen op de website van de gezamenlijke ROM's: www.rom-nederland.nl. Het volledige bericht is ook te vinden op de website van de NOM. Bijgaand tevens een infographic en banner over de COL in jpg en pdf formaat.

Criteria Corona-OverbruggingsLening (COL) voor startups, scale-ups en innovatieve mkb-ers bekend; aanvragen mogelijk vanaf 29 april

Op 7 april kondigde het Kabinet aan €100 miljoen uit te zullen trekken voor overbruggingskredieten voor startups, scale-ups en innovatieve mkb'ers. Vanaf 29 april kunnen deze bedrijven een aanvraag doen voor een Corona-OverbruggingsLening (COL). Deze regeling is tot stand gekomen in intensieve samenwerking tussen het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, de gezamenlijke ROM's en TechLeap.nl met ook nauwe betrokkenheid van Invest-NL.

Leningen onder gunstige condities
De Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) gaan de overbruggingsleningen op verzoek van het kabinet onder gunstige condities verstrekken. De bedragen van de leningen variëren tussen de €50.000,- en €2 miljoen. Bij bedragen boven de €250.000,- wordt er 25% cofinanciering verwacht van de aandeelhouders of andere investeerders.

Er wordt een uniform rentetarief gehanteerd van 3% en de looptijden zijn toegesneden op de doelgroep. Meer info over de condities staat in de Q&A. Streven is om aanvragen onder de €500.000,- binnen vier tot negen werkdagen te beoordelen en af te handelen. Voor aanvragen boven de €500.000,- is het streven om binnen drie werkweken tot een definitief besluit te komen.

Meer informatie over criteria en aanvraagprocedure is te vinden op www.rom-nederland.nl/corona-overbruggingslening.

De COL is nadrukkelijk een noodinstrument in verband met de economische situatie als gevolg van de Covid19-uitbraak. Dit betekent dat ondernemers moeten kunnen aantonen dat zij deze lening nodig hebben vanwege de huidige economische situatie, maar dat ze in principe wel een duurzaam en gezond toekomstperspectief hebben. Ook moeten ondernemers kosten reducerende maatregelen hebben genomen die je op dit moment redelijkerwijs van ze mag verwachten.

Aanvullende maatregelen voor startups en scale-ups
Startups en scale-ups ondervinden grote gevolgen van de coronacrisis: uit een inventarisatie van Techleap.nl blijkt dat 55% van de bedrijven de vraag ziet wegvallen door het wegvallen van bestaande klanten of het wegblijven van nieuwe klanten. Het ophalen van de benodigde, nieuwe financiering is voor deze groep onder de huidige omstandigheden een probleem. Dit omdat startups en scale-ups en andere non-bancair gefinancierde bedrijven geen of slechts beperkt gebruik kunnen maken van de eerder door het kabinet aangekondigde maatregelen die gericht zijn op met vreemd vermogen gefinancierde bedrijven.
Staatssecretaris Mona Keijzer van Economische Zaken en Klimaat (EZK): "Het kabinet maakt in deze uitzonderlijke en barre tijden financiële steun voor álle ondernemers toegankelijker. Voor de toekomst van onze economie en onze maatschappij zijn startups en scale-ups van groot belang: zij zorgen voor de inkomsten en banen van morgen én dragen met hun innovatieve producten en diensten bij aan het oplossen van wereldwijde uitdagingen – zoals bijvoorbeeld de coronacrisis. Daarom investeert het kabinet nu 100 miljoen euro in overbruggingskredieten waarmee onze groeibedrijven deze moeilijke maanden door kunnen komen."

Aanvragen mogelijk vanaf 29 april
Vanaf woensdag 29 april 9 uur is het mogelijk om een aanvraag in te dienen via een speciale onlineportal. Alleen online ingediende aanvragen worden in behandeling genomen. Via deze portal die samen met TechLeap.nl ontwikkeld is, kunnen ook aanvragen worden ingediend voor financieringen tot €5

miljoen waar Invest-NL en de ROM's gezamenlijk naar zullen kijken.

Vragen
Wij kunnen ons voorstellen dat ondernemers of investeerders vragen hebben over de COL-faciliteit. We hebben een uitgebreide Q&A gemaakt waarin we ingaan op alle details van de Corona-OverbruggingsLening.

BERICHT VOOR DE REDACTIE
Over de regionale ontwikkelingsmaatschappijen
In Nederland zijn zeven volwaardige regionale ontwikkelingsmaatschappijen actief. De NOM voor Groningen, Fryslân en Drenthe, Oost NL voor Overijssel en Gelderland, LIOF voor Limburg, de BOM voor Brabant, Economische Impuls Zeeland voor Zeeland, InnovationQuarter voor Zuid-Holland en Horizon Flevoland voor Flevoland. Zij zijn privaatrechtelijk georganiseerd en hebben het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en hun provincies als aandeelhouders en financiers, waarbij enkele ROM's ook regio's, steden en universiteiten als aandeelhouder hebben.
De ROM's zijn actief als investeerder in bedrijven via hun eigen fondsen en fondsen in beheer, zijn verantwoordelijk voor het aantrekken van buitenlandse bedrijven naar hun regio, stimuleren innovatie bij het mkb en versterken het ecosysteem in hun regio door het aanjagen van samenwerkingsverbanden tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden. Nagenoeg alle ROM's zijn inmiddels ook actief op het gebied van internationalisering en handelsbevordering.
In Utrecht en Noord-Holland zijn geen ROM's actief. Aanvragen vanuit Utrecht en Noord-Holland worden in behandeling genomen door een team van financieringsprofessionals bij respectievelijk de ROM Regio Utrecht in oprichting en een samenwerkingsverband in de provincie Noord-Holland.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T +31 5.1.2e

M 5.1.2e

E 5.1.2e@nom.nl

W www.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische

verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 1

Duplicaat

Meer weten over de Corona-OverbruggingsLening (COL)?

Kijk op www.rom-nederland.nl

Regionale
Ontwikkelings
Maatschappijen

0475

314353

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 1

Duplicaat

Ben jij startup, scale-up, innovatief MKB-er of een MKB-er zonder kredietrelatie bij een bank?

En heb je financiering nodig in verband met Covid19?

Dan kom je in aanmerking voor een **Corona-OverbruggingsLening** (COL)*

Voor leningen tussen €50.000 en €2 miljoen**

Kenmerken lening < €500.000,-

- **Rente 3%**
- **Looptijd 3 jaar**
  (met mogelijkheid tot verlenging)
- **Boetevrij vervroegd aflossen**

Voor kenmerken leningen > €500.000,- zie website

Regionale Ontwikkelings Maatschappijen

* Geldt niet wanneer je actief bent in **Retail**, **Horeca**, **Kleine zakelijke dienstverlening**, of wanneer je **zelfstandig ondernemer** bent.
** Is jouw financieringsbehoefte **minder dan €50.000**? Dan kun je een aanvraag indienen bij Qredits.

Voor meer informatie: www.rom-nederland.nl

0477

314355

provinciehuis Westerbrink 1, Assen
postadres Postbus 122, 9400 AC Assen

www.drenthe.nl
0592 - 36 55 55

provincie Drenthe

Aan:
de directie van de NOM
Postbus 424
9400 AK GRONINGEN

Assen, 19 mei 2020
Ons kenmerk 51/5.6/2019002784
Behandeld door de heer 5.1.2e (0592) 5.1.2e
Onderwerp: Subsidie NOM Jaarplan 2020

Geachte directie,

Op 5 december 2019 ontvingen wij uw subsidieaanvraag voor de activiteiten die u uitvoert in het kader van het Jaarplan 2020. In deze brief informeren wij u over ons besluit op uw aanvraag.

Op dit moment wordt gewerkt aan een meerjarenplan voor uw organisatie. Hierin zullen de drie noordelijke provincies samen met u afspraken maken over het toekomstige financieringskader. Het jaar 2020 betreft dan ook een overgangsjaar. Hierbij wordt het uitgangspunt gehanteerd dat de financiering in ieder geval voor 2020 op dezelfde hoogte blijft als in voorgaande jaren.

Op basis van het bovenstaande hebben wij besloten u, mede namens de provincies Groningen en Fryslân, een subsidie van maximaal € 1.225.000,-- te verlenen op grond van de Algemene subsidieverordening Drenthe 2017 (Asv 2017). Dit betreft de cumulatie van de individuele subsidies per provincie à € 408.333,33.

Subsidievoorschot
Wij hebben besloten u een voorschot te verstrekken van € 306.250,--, zijnde 25% van de verleende subsidie. Dit voorschot maken wij over op IBAN 5.1.5 onder vermelding van het kenmerk van deze brief. Het resterende deel, een bedrag van € 918.750,--, maken wij evenredig verdeeld over de maanden van 2020 aan u over.

Prestatieverplichtingen
Bij het uitvoeren van de activiteiten bent u gebonden aan de volgende prestatieverplichtingen:
- de door u voorgestelde activiteiten passen binnen de doelstellingen van de provincie Drenthe en voldoen aan de criteria van de Asv 2017;
- uw activiteiten zijn globaal op te delen in de volgende elementen:

NOM FDI (inclusief HTSM)	€ 525.000,--
NOM Business Development	€ 500.000,--
Agrofood/BBE/Circulair (voormalig NOM Greenlincs)	€ 200.000,--

Bovenstaande activiteiten worden voor de drie noordelijke provincies uitgevoerd.

Toegespitst op de specifieke projecten die met de provinciale subsidie worden gesubsidieerd, voert uw organisatie in 2020 het volgende uit:
- Groene Chemie: Chemport Europe (lopend)
- HTSM: Digital Innovation Hub (Smart Industry Hub, nieuw)
- HTSM: Technologies Added (lopend)
- HTSM: RoSF (lopend)
- Watertechnologie (lopend)
- AgroFood: Smart Farming (lopend)
- AgroFood: Eiwitverwaarding (nieuw)
- AgroFood (lopend)
- Circulair (nieuw)
- Logistiek (lopend)
- Energie: Offshore wind (lopend)
- ICT en Digitalisering: Datacenters (lopend)
- ICT en Digitalisering: Odyssey (lopend)
- Life Sciences & Health: Biotech & Pharma (lopend)
- Life Sciences & Health: MedTech (lopend)
- Acquisitieprojecten
- Investor Relations
- Investor Readiness Programma (Flinc)

De doelstellingen voor 2020 die hieruit voortvloeien zijn:

Buitenlandse investeringen

Aantal succesvolle projecten	10
Aantal nieuwe arbeidsplaatsen	300 fte
Totale investering	€ 100 miljoen
Aantal Investor Relations gesprekken	70

Business Development en Innovatie

Aantal succesvolle projecten	10
Investeringsvolume in innovatieprojecten	€ 6 miljoen

Flinc

Aantal gefinancierde start-ups	20
Totale financiering	€ 4,75 miljoen
Aantal nieuwe arbeidsplaatsen	175 fte

- u verricht de prestaties in de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020;
- u dient op uiterlijk 1 september 2020 een korte inhoudelijke tussenrapportage in, waarin u de voortgang schetst en de eventuele afwijkingen die zijn opgetreden. Deze tussenrapportage kunt u indienen via post@drenthe.nl onder vermelding van het zaaknummer 201901346;
- u levert binnen dertien weken nadat de activiteiten zijn uitgevoerd, maar uiterlijk op 1 april 2021, een verzoek tot vaststelling in;
- u bewaart de stukken die betrekking hebben op de besteding van de subsidie en de uitvoering van de activiteiten tot zes maanden nadat de activiteiten zijn uitgevoerd.

Aanvullend verzoek
Daarnaast verzoeken wij u om in uw communicatie over de activiteiten tot uitdrukking te brengen dat deze mede mogelijk worden gemaakt door de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe. Dit met het oog op het informeren van de burgers over de besteding van belastinggelden.

Meldingsplicht
Als blijkt dat u de gesubsidieerde activiteiten niet zult uitvoeren of dat u niet aan alle verplichtingen zult voldoen, stelt u ons daarvan direct schriftelijk of per mail op de hoogte.

Daarnaast stelt u ons zo spoedig mogelijk op de hoogte van:
- relevante wijzigingen in de financiële en organisatorische verhouding met derden;
- wijzigingen van de statuten betreffende de vorm van de rechtspersoon, de persoon van de bestuurder(s) en het doel van de rechtspersoon.

Indien u niet voldoet aan de meldingsplicht, kunnen wij dit besluit tot subsidieverlening in uw nadeel wijzigen of intrekken en het uitbetaalde subsidiebedrag geheel of gedeeltelijk terugvorderen.

Vaststelling
In het verzoek tot vaststelling, in te dienen op uiterlijk 1 april 2021, toont u aan dat de activiteiten zijn verricht en dat aan de opgelegde prestatieverplichtingen is voldaan. Het verzoek tot vaststelling bevat in ieder geval:
- een activiteitenverslag
- een financieel verslag of jaarrekening

Het niet tijdig indienen van het verzoek tot vaststelling kan gevolgen hebben voor de hoogte waarop de subsidie wordt vastgesteld. Als u geen verzoek tot vaststelling indient, stellen wij de subsidie ambtshalve vast. Wij doen dat op grond van de informatie die wij op dat moment hebben, waardoor de subsidie vaak lager of op nihil wordt vastgesteld. U ontvangt binnen 22 weken na ontvangst van uw verzoek tot vaststelling onze beslissing hierop.

Het verzoek tot vaststelling kunt u per e-mail toesturen naar post@drenthe.nl of per post naar het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe, ter attentie van team Subsidies en Inkoop, Postbus 122, 9400 AC Assen.

Juridisch kader
Op dit besluit is de volgende wet- en regelgeving van toepassing:
- de Algemene wet bestuursrecht
- de Algemene subsidieverordening Drenthe 2017
- het Sanctie- en handhavingsbeleid bij subsidies

Staatssteun
Voor uw aanvraag hebben wij gekeken of er sprake is van staatssteun. Dat is bij u niet het geval, omdat uw activiteiten een niet-economisch karakter hebben. Daardoor is er geen sprake van een economische activiteit, waardoor er geen sprake is van staatssteun.

Nadere informatie
Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer 5.1.2e telefoonnummer (0592) 5.1.2e

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

5.1.2e , voorzitter

5.1.2e , secretaris

md/coll.

Bezwaar
Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending ervan, hiertegen een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. De dag van verzending is de dagtekening van het besluit. Voor meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift verwijzen wij u naar www.provincie.drenthe.nl/bezwaarprocedure.

BEËINDIGINGS- EN INVESTERINGSOVEREENKOMST

DE ONDERGETEKENDEN:

1. **De Provincie Fryslân**, zetelende te Leeuwarden aan de Tweebaksmarkt 12, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer drs. A.A.M. Brok, Commissaris van de Koning;

2. **De Provincie Groningen**, zetelende te Groningen aan Martinikerkhof 12, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer F.J. Paas, Commissaris van de Koning;

3. **De Provincie Drenthe**, zetelende te Assen aan de Westerbrink 1, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw J. Klijnsma, Commissaris van de Koning;

   Partijen 1 tot en met 3 hierna ook te noemen: "de Provincies".

4. **De Staat der Nederlanden**, zetelende te 's-Gravenhage aan de Bezuidenhoutseweg 73, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de Minister van Economische Zaken en Klimaat ir. E.D. Wiebes MBA, die op zijn beurt ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd wordt door de heer F.W. Vijselaar directeur-generaal Bedrijfsleven en Innovatie, verder te noemen: "EZ";

   Partijen 1 tot en met 4 hierna samen ook te noemen: "Leningverstrekkers".

5. **Innovatiefonds Noord-Nederland B.V.**, gevestigd te Groningen aan de Paterswoldseweg 810, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar bestuurder N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland, die op haar beurt ten deze rechtsgeldig wordt vertegenwoordigd door de heer mr. 5.1.2e plaatsvervangend directeur, verder te noemen: "Leningnemer";

6. **N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland**, gevestigd te Groningen aan de Paterswoldseweg 810, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer mr. 5.1.2e plaatsvervangend directeur, verder te noemen: "NOM";

   Partijen 1 tot en met 6 hierna te noemen: "Partijen", en ieder voor zich: "Partij"

OVERWEGINGEN:

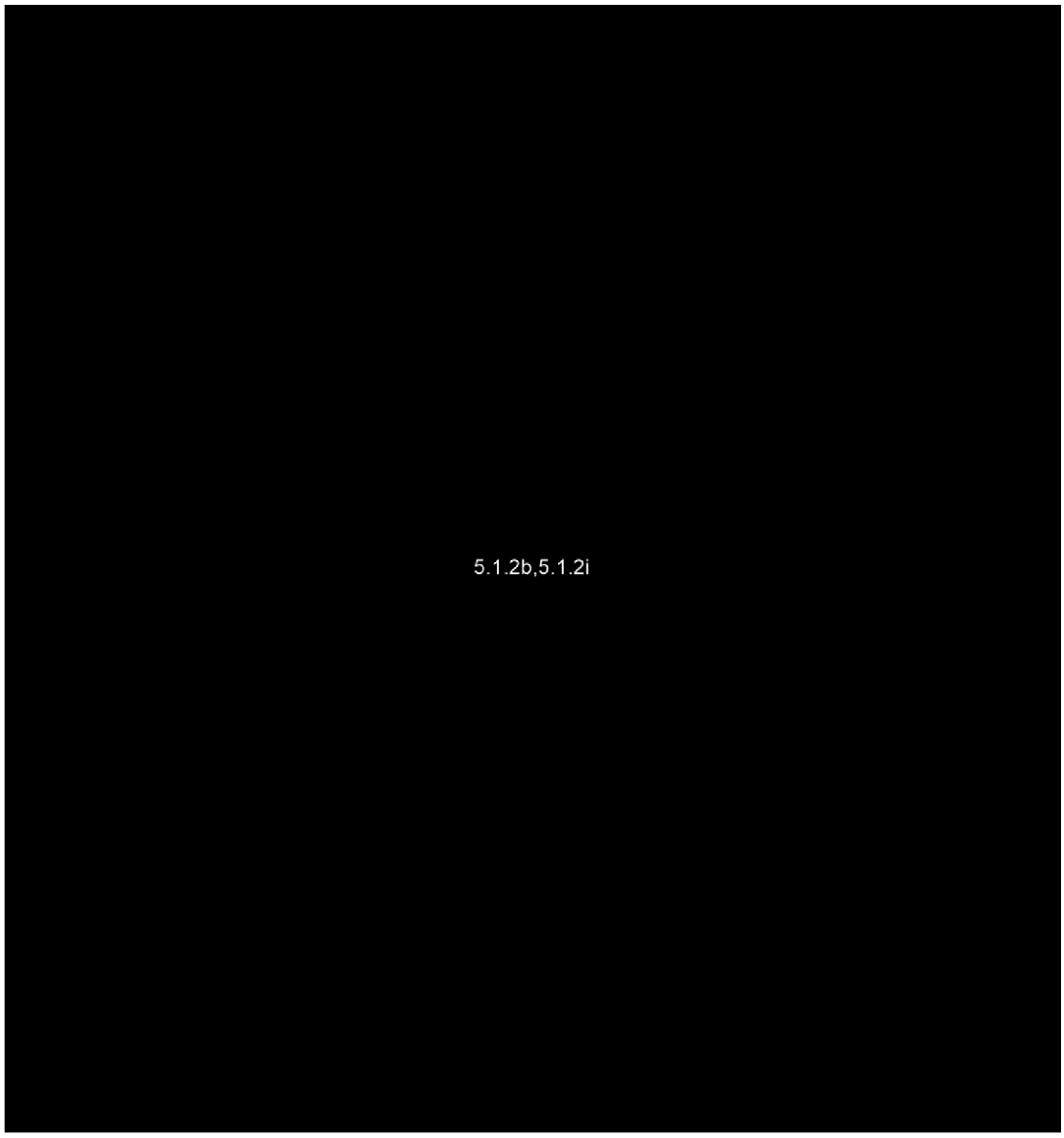
a. 5.1.2b,5.1.2i

b.

c.

d.

e.

f.

g.

h.

KOMEN OVEREEN ALS VOLGT:

Artikel 1 Definities

1.1 De in deze Overeenkomst met een hoofletter geschreven termen hebben de betekenis (i) zoals vermeld in de aanhef en de considerans van deze overeenkomst, of (ii) zoals vermeld in artikel 1 van de Overeenkomst van Geldlening, of (iii) zoals hierna vermeld in dit artikel 1.1:

Aflossingsbedrag:	een bedrag gelijk aan de som van (i) het door Leningnemer niet aangewende deel van de Leningen en (ii) de totale BMW van alle bestaande financiële belangen van Leningnemer in Doelondernemingen, een en ander op basis

	van de Jaarrekening en per de Balansdatum. Een berekening van het Aflossingsbedrag is aan deze Overeenkomst gehecht als **Bijlage 2**.
Aflossingsdatum:	10 april 2020 of zoveel eerder of later als Partijen nader schriftelijk overeenkomen.
Agiostorting:	de agiostorting die door Leningverstrekkers overeenkomstig deze Overeenkomst in het kapitaal van NOM zal worden gedaan, welke Agiostorting (i) gelijk is aan het Aflossingsbedrag, (ii) door ieder van Leningverstrekkers zal worden gedaan in verhouding tot het aandeel van ieder van hen in de vordering op IFNN uit hoofde van de Overeenkomst van Geldlening en overeenkomstig het bepaalde in artikel 2.3.
Balansdatum:	31 december 2019.
Banksaldo:	het creditsaldo van de bankrekening van Leningnemer op de Aflossingsdatum.
BMW:	de benaderde marktwaarde van een aandelenbelang van Leningnemer in een Doelonderneming op de Balansdatum overeenkomstig de methode die bij het opstellen van de jaarrekeningen van NOM en Leningnemer gebruikelijk is alsmede de werkelijke waarde van de door Leningnemer aan Doelondernemingen verstrekte leningen, welke BMW op basis van de Jaarrekening door partijen is vastgesteld op € 1.594.447 zoals opgenomen in **Bijlage 2.**
Jaarrekening:	de vastgestelde en van een goedkeurende accountantsverklaring voorziene jaarrekening van Leningnemer over 2019, aan deze Overeenkomst gehecht als **Bijlage 3**.
Kwaliteitsrekening:	de kwaliteitsrekening van de Notaris zoals bedoeld in artikel 25 van de Wet op het Notarisambt.
Notariële Akte:	de door de notaris ingevolge deze Overeenkomst te verlijden notariële akte betreffende de Agiostorting, conform het als

	Bijlage 4 aan deze Overeenkomst gevoegde concept.
Notaris:	een door Partijen gezamenlijk aan te wijzen notaris.

1.2 Bij tegenstrijdigheden tussen definities in de Overeenkomst van Geldlening enerzijds en deze Overeenkomst anderzijds, gaan de definities in deze Overeenkomst voor.

Artikel 2 Beëindiging Overeenkomst van Geldlening, investering in NOM

2.1 Partijen komen overeen dat de Overeenkomst van Geldlening in onderling overleg voortijdig wordt beëindigd onder aflossing van de Leningen en dat Leningverstrekkers vervolgens zullen zorg dragen voor een aanvullende kapitaalstorting (in de vorm van een Agiostorting) in NOM op de hierna aan te geven wijze.

2.2 Leningnemer zal uiterlijk op de Aflossingsdatum het Aflossingsbedrag overmaken op de Kwaliteitsrekening.

2.3 Na ontvangst door de Notaris van het Aflossingsbedrag op de Kwaliteitsrekening zal zo spoedig mogelijk de Agiostorting geëffectueerd worden door middel van het verlijden van de Notariële Akte.

2.4 Na het verlijden van de Notariële Akte zal de Notaris zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op de dag na de Aflossingsdatum, het door hem conform artikel 2.3 op de Kwaliteitsrekening ontvangen bedrag betalen aan NOM, door overmaking op de door NOM aan de Notaris opgegeven bankrekening.

2.5 Tot het moment van het verlijden van de Notariële Akte zal de Notaris het ingevolge artikel 2.2 op zijn Kwaliteitsrekening ontvangen bedrag houden voor Leningverstrekkers. Vanaf het moment van het verlijden van de Notariële Akte zal de Notaris dat bedrag houden voor NOM.

2.6 Door ondertekening van deze Overeenkomst verstrekken Partijen de Notaris de instructie om de handelingen te verrichten zoals vermeld in deze Overeenkomst.

Artikel 3 Kwijting

3.1 Na betaling van het Aflossingsbedrag op de Kwaliteitsrekening, zoals vermeld in de berekening zoals aangehecht als Bijlage 2, zal Leningnemer finaal gekweten zijn jegens Leningverstrekkers van al haar verplichtingen uit hoofde van de Overeenkomst van Geldlening en vice versa.

3.2 Na het verlijden van de Notariële Akte en de betaling aan NOM zoals bedoeld in artikel 2.5 zullen Leningverstrekkers gekweten zijn van hun verplichtingen tot het

doen van de aanvullende kapitaalstoring (in de vorm van een Agiostorting) in NOM zoals bedoeld in artikel 2.1 van deze Overeenkomst.

Artikel 4 Uitsluiting ontbinding/vernietiging

Ieder van Partijen doet hierbij afstand van haar recht om (gedeeltelijke) ontbinding en/of (gedeeltelijke) vernietiging van deze Overeenkomst te vorderen of te bewerkstelligen.

Artikel 5 Kosten

Ieder van Partijen draagt haar eigen kosten en die van haar adviseurs in verband met de onderhandelingen omtrent, de voorbereiding voor en het opstellen van en de uitvoering van deze Overeenkomst.

Artikel 6 Overige bepalingen

6.1 Deze Overeenkomst verwoordt alle afspraken tussen Partijen ter zake van de in de considerans vermelde onderwerpen en vervangt alle voorgaande schriftelijke dan wel mondelinge afspraken en correspondentie ter zake.

6.2 De considerans en de bijlagen bij deze Overeenkomst maken onlosmakelijk onderdeel uit van deze Overeenkomst.

6.3 Deze Overeenkomst kan slechts worden gewijzigd, aangevuld of anderszins worden aangepast en van enige bepaling van deze Overeenkomst kan slechts afstand worden gedaan door middel van een schriftelijk document waarin uitdrukkelijk wordt verwezen naar deze Overeenkomst. Dit schriftelijke document dient te zijn ondertekend door alle Partijen, behoudens in geval van afstand van recht, in welk geval het document dient te zijn ondertekend door de Partij die afstand doet van enig recht.

6.3 Het is geen van Partijen toegestaan haar rechten en/of verplichtingen uit deze Overeenkomst geheel of gedeeltelijk over te dragen aan (een) derde(n), tenzij met voorafgaande schriftelijke toestemming van de andere Partijen. Een dergelijke overdracht zonder de vereiste voorafgaande toestemming van de andere partijen zal rechtens geen werking hebben.

6.4 Het achterwege blijven door een Partij van een beroep op een of meer artikelen van deze Overeenkomst zal niet worden aangemerkt als afstand door die Partij vanuit die bepaling(en) voor haar voortvloeiende rechten, noch als afstand van het recht om in voorkomende gevallen wel een beroep op de betreffende bepaling(en) te doen.

Artikel 7 Toepasselijk recht, geschillen

7.1 Op deze Overeenkomst, alsmede op de overeenkomsten die hieruit voortvloeien of hiermee verband houden, is Nederlands recht van toepassing.

7.2 Alle geschillen tussen Partijen die mochten ontstaan naar aanleiding van de totstandkoming, de uitleg, de uitvoering of de beëindiging van deze Overeenkomst of van overeenkomsten of akten die daarvan het gevolg zijn, zullen zo veel mogelijk door middel van goed overleg tot een oplossing worden gebracht.

7.3 In het geval Partijen desondanks niet tot een oplossing komen, zal ter zake van de beslechting van het geschil uitsluitend bevoegd zijn de Rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, onverminderd het recht van Partijen op hoger beroep en cassatie.

ALDUS OPGEMAAKT EN ONDERTEKEND IN ZESVOUD:

Plaats:

Datum: 5.1.2e

De Provincie Fryslân 5.1.2e
namens deze: drs. A.A.M. Brok

5.1.2e

De Provincie Groningen
namens deze: F.J. Paas

De Provincie Drenthe
namens deze: J. Klijnsma

De Staat der Nederlanden,
de Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze: F.W. Vijselaar

InnovatieFonds Noord-Nederland B.V.
namens deze: mw. D. Boonstra

N.V.NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland
namens deze: mw. D. Boonstra

7.2 Alle geschillen tussen Partijen die mochten ontstaan naar aanleiding van de totstandkoming, de uitleg, de uitvoering of de beëindiging van deze Overeenkomst of van overeenkomsten of akten die daarvan het gevolg zijn, zullen zo veel mogelijk door middel van goed overleg tot een oplossing worden gebracht.

7.3 In het geval Partijen desondanks niet tot een oplossing komen, zal ter zake van de beslechting van het geschil uitsluitend bevoegd zijn de Rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, onverminderd het recht van Partijen op hoger beroep en cassatie.

ALDUS OPGEMAAKT EN ONDERTEKEND IN ZESVOUD:

Plaats:

Datum:

5.1.2e

De Provincie Fryslân
namens deze: drs. A.A.M. Brok

De Provincie Groningen
namens deze: F.J. Paas

5.1.2e

De Provincie Drenthe
namens deze: J. Klijnsma

De Staat der Nederlanden,
de Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze: F.W. Vijselaar

InnovatieFonds Noord-Nederland B.V.
namens deze: mw. D. Boonstra

N.V.NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland
namens deze: mw. D. Boonstra

7.2 Alle geschillen tussen Partijen die mochten ontstaan naar aanleiding van de totstandkoming, de uitleg, de uitvoering of de beëindiging van deze Overeenkomst of van overeenkomsten of akten die daarvan het gevolg zijn, zullen zo veel mogelijk door middel van goed overleg tot een oplossing worden gebracht.

7.3 In het geval Partijen desondanks niet tot een oplossing komen, zal ter zake van de beslechting van het geschil uitsluitend bevoegd zijn de Rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, onverminderd het recht van Partijen op hoger beroep en cassatie.

ALDUS OPGEMAAKT EN ONDERTEKEND IN ZESVOUD:

Plaats: Assen

Datum: 7 april 2020

De Provincie Fryslân
namens deze: drs. A.A.M. Brok

5.1.2e

De Provincie Groningen
namens deze: F.J. Paas

De Provincie Drenthe
namens deze: J. Klijnsma

De Staat der Nederlanden,
de Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze: F.W. Vijselaar

InnovatieFonds Noord-Nederland B.V.
namens deze: mw. D. Boonstra

N.V.NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland
namens deze: mw. D. Boonstra

7.2 Alle geschillen tussen Partijen die mochten ontstaan naar aanleiding van de totstandkoming, de uitleg, de uitvoering of de beëindiging van deze Overeenkomst of van overeenkomsten of akten die daarvan het gevolg zijn, zullen zo veel mogelijk door middel van goed overleg tot een oplossing worden gebracht.

7.3 In het geval Partijen desondanks niet tot een oplossing komen, zal ter zake van de beslechting van het geschil uitsluitend bevoegd zijn de Rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, onverminderd het recht van Partijen op hoger beroep en cassatie.

ALDUS OPGEMAAKT EN ONDERTEKEND IN ZESVOUD:

Plaats:

Datum:

De Provincie Fryslân
namens deze: drs. A.A.M. Brok

De Provincie Groningen
namens deze: F.J. Paas

De Provincie Drenthe
namens deze: J. Klijnsma

5.1.2e

De Staat der Nederlanden,
de Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze: F.W. Vijselaar

InnovatieFonds Noord-Nederland B.V.
namens deze: mw. D. Boonstra

N.V.NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland
namens deze: mw. D. Boonstra

7.2 Alle geschillen tussen Partijen die mochten ontstaan naar aanleiding van de totstandkoming, de uitleg, de uitvoering of de beëindiging van deze Overeenkomst of van overeenkomsten of akten die daarvan het gevolg zijn, zullen zo veel mogelijk door middel van goed overleg tot een oplossing worden gebracht.

7.3 In het geval Partijen desondanks niet tot een oplossing komen, zal ter zake van de beslechting van het geschil uitsluitend bevoegd zijn de Rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, onverminderd het recht van Partijen op hoger beroep en cassatie.

ALDUS OPGEMAAKT EN ONDERTEKEND IN ZESVOUD:

Plaats: GRONINGEN

Datum: 9 APRIL 2020

De Provincie Fryslân
namens deze: drs. A.A.M. Brok

De Provincie Groningen
namens deze: F.J. Paas

De Provincie Drenthe
namens deze: J. Klijnsma

De Staat der Nederlanden,
de Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze: F.W. Vijselaar

[redacted]
5.1.2e

InnovatieFonds Noord-Nederland B.V.
namens deze: mr. G. Buiter

N.V.NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland
namens deze: mr. G. Buiter

Bijlage 1

bij de Beëindigings- en Investeringsovereenkomst tussen de Provincie Fryslân, de Provincie Groningen, de Provincie Drenthe, de Staat der Nederlanden, Innovatiefonds Noord-Nederland B.V. en N.V. NOM Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland d.d. [...] 2020:

"Overeenkomst van geldlening betreffende Innovatiefonds Noord-Nederland (c.q. de B.V. waarin het innovatiefonds wordt ondergebracht)"

Bijlage 2

bij de Beëindigings- en Investeringsovereenkomst tussen de Provincie Fryslân, de Provincie Groningen, de Provincie Drenthe, de Staat der Nederlanden, Innovatiefonds Noord-Nederland B.V. en N.V. NOM Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland d.d. [...] 2020:

Bepalen agiostorting en kwijtschelding lening		
	Totaal verstrekt kapitaal	20.000.000
A.	Restant liquide middelen 31/12	16.216.144
	Saldo	3.783.856
	Bestaande uit:	
	beheerskosten 31/12	-750.993
	investeringen in ondernemingen t/m heden	-3.091.936
	ontvangsten uit investeringen	59.073
B.	Benaderde Marktwaarde van financieringen	1.594.447
C.	Agiostorting (A+B)	17.810.591
	Afboeking op verstrekte leningen Provincies en Staat/kwijtschelding*	2.189.409

0479 310939

Bijlage 3

bij de Beëindigings- en Investeringsovereenkomst tussen de Provincie Fryslân, de Provincie Groningen, de Provincie Drenthe, de Staat der Nederlanden, Innovatiefonds Noord-Nederland B.V. en N.V. NOM Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland d.d. [...] 2020:

Jaarrekening Innovatiefonds Noord-Nederland B.V. over 2019

Bijlage 4

bij de Beëindigings- en Investeringsovereenkomst tussen de Provincie Fryslân, de Provincie Groningen, de Provincie Drenthe, de Staat der Nederlanden, Innovatiefonds Noord-Nederland B.V. en N.V. NOM Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland d.d. [...] 2020:

Concept notariële akte van agiostorting

INVESTEREN IN ONTWIKKELING

STRIKT PERSOONLIJK EN VERTROUWELIJK

RAPPORTAGE MKB FONDS DRENTHE PERIODE: Q1 2020

VERSIE AvA

25 mei 2020

1 Verslag

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de portefeuille en resultaten van MKB Fonds Drenthe over de periode 1 januari tot en met 31 maart 2020. Als separaat document is een “Leeswijzer” toegevoegd waarin definities en formules zijn opgenomen

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 31 maart 2020

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Aantal uitzettingen	-	1	1
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	-	100	100
Aantal commitments			2
Bedrag gecommitteerd (x € 1.000,-)			650
Aantal bedrijven in portefeuille	6	24	30
Boekwaarde portefeuille (x € 1.000,-)	270	4.327	4.597
Actuele waarde portefeuille (x € 1.000,-)	270	4.327	4.597
In bedrijf (x € 1.000,-)	459	5.004	5.463
Resultaat (x € 1.000,-)			-77
Mutatie werkgelegenheid bestaande portefeuille (FTE'S)	-	-	-

De IC en directie zijn in het eerste kwartaal van 2020 tweemaal bijeengekomen om één uitbreidingsvoorstel (€ 150k) en één investeringsvoorstel (€ 500k) te bespreken. Beide voorstellen zijn goedgekeurd, maar aan het uitbreidingsvoorstel zijn aanvullende voorwaarden verbonden. Deze financiering staat on hold, omdat er geen overeenstemming met de co-financier is. Het tweede voorstel bevindt zich in de afrondende fase en zal naar verwachting in het tweede kwartaal tot een uitboeking leiden.

In het eerste kwartaal is uit bestaand commitment € 100k verstrekt aan één portefeuille onderneming. Er zijn geen nieuwe bedrijven gefinancierd in 2020.

Het MKB F. Drenthe heeft in het eerste kwartaal 48 leads behandeld. Hiervan zijn ultimo maart 2020 nog 40 behandeling. 8 aanvragen zijn geannuleerd door doorverwijzing (2).

Naast de bekende onderwerpen was het eerste kwartaal de periode waarin wij werden geconfronteerd met de effecten van het coronavirus COVID-19. Aan 13 bedrijven uit de portefeuille is uitstel van betaling van rente en opschorting van aflossing van de lening

voor een periode van drie maanden verleend.

We hebben naar aanleiding van de Covid-19 situatie een analyse gemaakt van de portefeuille. Bij vrijwel elk portefeuillebedrijf zien we een direct effect of op termijn van de huidige economische situatie. Grote verschillen per portefeuillebedrijf en vaak niet meer dan een gevoel over hoe de toekomst zich gaat ontwikkelen. Hierbij zijn de effecten niet uitsluitend negatief, er zijn (gelukkig) ook bedrijven die conform verwachting presteren of zelfs beter dan verwacht presteren. Ook zijn er ondernemingen die nieuwe kansen zien door de huidige situatie en daar stappen in maken.

We houden intensief contact met de portefeuillebedrijven. Steeds duidelijker worden de werkelijke effecten per portefeuillebedrijf zijn. We zullen de portefeuille bedrijven actief volgen en ze daarbij met de ons beschikbare middelen ondersteunen en adviseren.

Eén van die middelen is de uitvoering van de landelijke COL (Corona Overbruggingslening) die per 29 april geopend is. De NOM is de uitvoerder van deze regeling voor de provincies Drenthe, Fryslan en Groningen. Op het moment van schrijven van deze rapportage zijn er bij de NOM ruim 70 aanvragen voor deze lening ontvangen. Er wordt hard gewerkt door iedereen die is betrokken bij COL-regeling vanuit de NOM om de aanvragen af te handelen. Ook de investment managers van het MKB Fonds Drenthe werken hier aan mee.

In het jaarplan 2020 is het doel gesteld om in 2020 10 (achtergestelde) leningen te verstrekken (1,9 miljoen) en twee aandelentransacties (€ 600k) te realiseren. Hoe de gevolgen van de Covid-19 crisis op deze doelstellingen uitpakken, zal moeten blijken.

2 Financiële informatie

Financiële samenvatting

BALANS

MKB F. Drenthe

ACTIVA	2018 -R	2019 -R	2020 Q1
Stand 1 januari	**2.046.076**	**3.113.051**	**4.643.986**
Investering	1.665.000	3.158.110	100.000
Aflossing/desinvestering	-298.914	-1.447.169	-135.899
Rentebijschrijving	271.149	389.075	94.293
Renteontvangsten	-190.304	-305.222	-93.225
Voorziening/afboeking	-379.956	-263.859	-12.151
Tot. Financiële vaste activa	**3.113.051**	**4.643.986**	**4.597.004**
Debiteuren			
Overige vorderingen			
Overlopende activa			
Tot. vlottende activa	**0**	**0**	**0**
Liquide middelen	6.985.069	5.012.052	5.001.756
TOTAAL ACTIVA	**10.098.120**	**9.656.038**	**9.598.760**

PASSIVA	2018 -R	2019 -R	2020 Q1
Geplaatst kapitaal	100.000	100.000	100.000
Agioreserve	13.000.000	13.000.000	13.000.000
Overige reserves	-3.151.768	-3.605.312	-3.680.614
Tot. Eigen vermogen	**9.948.232**	**9.494.688**	**9.419.386**
Overige langlopende schulden			
Voorzieningen			
Tot. Langlopende schulden	**0**	**0**	**0**
Rekening courant bank			
Crediteuren	127.205	136.302	137.314
Overige schulden	22.683	25.048	42.060
Overlopende passiva			
Tot. Kortlopende schulden	**149.888**	**161.350**	**179.374**
TOTAAL PASSIVA	**10.098.120**	**9.656.038**	**9.598.760**

WINST- EN VERLIESREKENING

MKB F. Drenthe

	2018 -R	2019 -R	2020 Q1
Omzet			
Renteopbrengsten leningen u/g	271.149	389.076	94.293
Dividendopbrengsten			
Verkoopresultaat			1.724
Provisie	3.500	19.500	
Totaal Omzet	**274.649**	**408.576**	**96.017**
Operationele kosten			
Beheervergoeding NOM	504.909	515.392	129.408
Accountantskosten	30.479	33.487	11.162
Kosten RvC / IC	45.676	40.837	13.613
Overige beheerkosten	17.248	8.545	4.985
Totaal Operationele kosten	**598.312**	**598.261**	**159.168**
Voorziening fin. vaste activa	379.956	263.859	12.151
Bedrijfsresultaat	**-703.619**	**-453.544**	**-75.302**
Buitengewone baten (+) en lasten (-)			
Financiële lasten (baten = -/-)			
Rente rekening courant			
Totaal financiële lasten	**0**	**0**	**0**
Resultaat voor belastingen	**-703.619**	**-453.544**	**-75.302**
Vennootschapsbelasting			
Netto winst	**-703.619**	**-453.544**	**-75.302**

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

KASSTROOMOVERZICHT

MKB F. Drenthe

	2016 -R	2017 -R	2018 -R	2019 -V	2020 -V
Bedrijfsresultaat	-1.199.951	-767.697	-703.619	-453.544	-75.302
Aanpassingen voor:					
Voorziening fin. vaste activa	1.064.584	482.738	379.956	263.859	12.151
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0	0
Mutaties netto werkkapitaal:					
Debiteuren	0	0	0	0	0
Overige vorderingen / overl. activa	0	0	0	0	0
Crediteuren	-5.851	51.883	12.365	9.097	1.012
Overige schulden / overl. passiva	-8.186	11.093	2.521	2.365	17.012
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-149.404	-221.983	-308.777	-178.223	-45.127
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Buitengewone baten (+) en lasten (-)	0	0	0	0	0
Kasstroom uit operationele activ.	**-149.404**	**-221.983**	**-308.777**	**-178.223**	**-45.127**
Investering	-1.690.000	-1.246.615	-1.665.000	-3.158.110	-100.000
Aflossing/desinvestering	182.625	621.833	298.914	1.447.169	135.899
Saldo rentebijschrijving	-22.199	-49.902	-80.845	-83.853	-1.068
Kasstroom uit investeringsactiv.	**-1.529.574**	**-674.684**	**-1.446.931**	**-1.794.794**	**34.831**
Mutaties langlopende schulden	0	0	0	0	0
Saldo ontvangen/betaalde rente r/c	0	0	0	0	0
Storting/uitkering nominaal en/of agio	0	0	0	0	0
Uitkering dividend	0	0	0	0	0
Kasstroom uit financieringsactiv.	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toe-/afname geldmiddelen	**-1.678.978**	**-896.667**	**-1.755.708**	**-1.973.017**	**-10.296**
Rekening courant bank	0	0	0	0	0
Liquide middelen	9.637.444	8.740.777	6.985.069	5.012.052	5.001.756
Totaal geldmiddelen	**9.637.444**	**8.740.777**	**6.985.069**	**5.012.052**	**5.001.756**
Toe-/afname geldmiddelen	-1.678.978	-896.667	-1.755.708	-1.973.017	-10.296

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Resultaat

Resultaat (x € 1.000,-)	31 maart 2020		31 december 2020	
	Realisatie	Begroting	Begroting	Prognose
Rente leningen u/g	94	85	390	390
Dividend	-	-	-	-
Resultaat verkoop participaties	-	-	-	-
Provisies	-	-	-	19
Portefeuilleresultaat vóór kosten	**94**	**85**	**390**	**409**
Kosten	159	171	683	600
Portefeuilleresultaat na kosten	**-65**	**-86**	**-292**	**-191**
Mutatie voorziening	*-12*	*-75*	*-700*	*-700*
Resultaat na voorziening	*-77*	*-161*	*-992*	*-891*

Van de opbrengsten uit rente leningen u/g is ultimo 31 maart 2020 € 93k ontvangen.
Voor een specificatie van de kosten wordt verwezen naar de winst- en verliesrekening.

Liquiditeit

Verloop beschikbaar gestelde gelden per 31 maart 2020 (x € 1.000)		
		Totaal
Gestort door Provincie Drenthe		**13.100**
AF:		
Geïnvesteerd	9.350	
Openstaand commitment	1.350	
Kosten	2.649	
	13.349	
		-249
BIJ		
Provisie	25	
Ontvangen rente	999	
Aflossing en desinvestering	2.697	
	3.721	
Totaal beschikbaar		**3.472**

Boekwaarde en benaderde marktwaarde

Verloop waarde t/m 31 maart 2020 (x € 1.000,-)

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2020	**276**	**4.368**	**4.644**
Bij:			
Investeringen	-	100	100
Investeringen door conversie	-	-	
Dividendbijschrijvingen	-	-	-
Rentebijschrijvingen	8	86	94
	8	186	194
Af:			
Desinvesteringen	-	-	-
Aflossingen	7	129	136
Aflossingen/desinvestering door conversie	-	-	-
Ontvangen bijgeschreven dividenden	-	-	-
Ontvangen rentetermijnen	5	89	93
Voorzieningen	3	9	12
	14	227	241
Boekwaarde 31 maart 2020	**270**	**4.327**	**4.597**
Aandelenkapitaal	-	940	940
Cumulatief preferente aandelen	-	-	-
Leningen	270	3.387	3.657
Boekwaarde 31 maart 2020	**270**	**4.327**	**4.597**

			Totaal
Actuele waarde 1 januari 2020	276	4.368	4.644
Actuele waarde 31 maart 2020	270	4.327	4.597
Mutatie	-6	-41	-47

Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 31 maart 2020

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	-	-	-	-
Conversie	-	-	-	-
Uit commitment	-	1	1	100
Uitbreiding	-	-	-	-
Herstructurering	-	-	-	-
	-	1	1	100

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Aflossingen

In het eerste kwartaal van 2020 € 136k aan aflossingen ontvangen van 17 bedrijven.
Dit is inclusief de afbetaling van een lening conform een vaststellingsovereenkomst.

Voorzieningen

In het eerste kwartaal van 2020 is aanvullend € 12k voorzien. In totaal is er op de portefeuille per 31 maart 2020 866k voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 5,5 mln., hetgeen betekent dat 15.9% is voorzien (ultimo 2018: 18%).

De voorziening heeft voor € 576k betrekking op achtergestelde leningen (vier bedrijven) en voor € 290k op aandelenkapitaal (één bedrijf).

Risicoprofielen

Verloop risicoclassificatie-indeling in aantallen

	2019	2020-03
A	2	2
A-	5	5
B	6	6
B-	5	5
C	3	3
C-	3	3
D	7	6
	31	30

Verloop risicoclassificatie-indeling (x € 1.000,-)

	2019	2020-03
A	586	576
A-	490	449
B	1.141	1.066
B-	352	444
C	406	402
C-	1.185	1.187
D	1.504	1.337
	5.665	5.463

Note: Dit tabel geeft het risicoprofiel per onderneming aan, echter aan één onderneming kunnen meerdere financieringen zijn verstrekt.

Exits

Tot en met 31 maart 2020 hebben er geen exits plaatsgevonden.

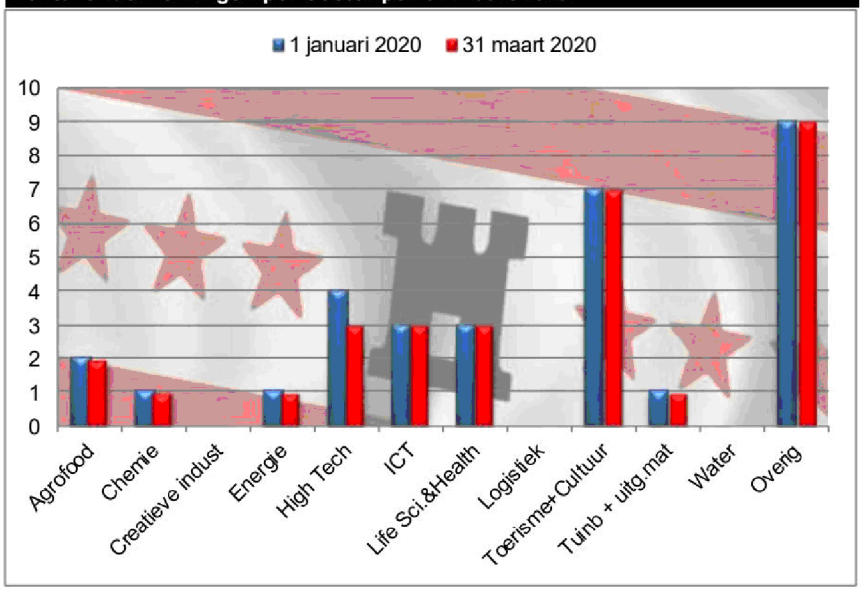
Boekwaarde en resultaat per subcategorie

Topsectoren

Investeringen per sector t/m 31 maart 2020

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Agrofood	-	1	1	100
	-	**1**	**1**	**100**

Aantal ondernemingen per sector per 31 maart 2020

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) per sector per 31 maart 2020

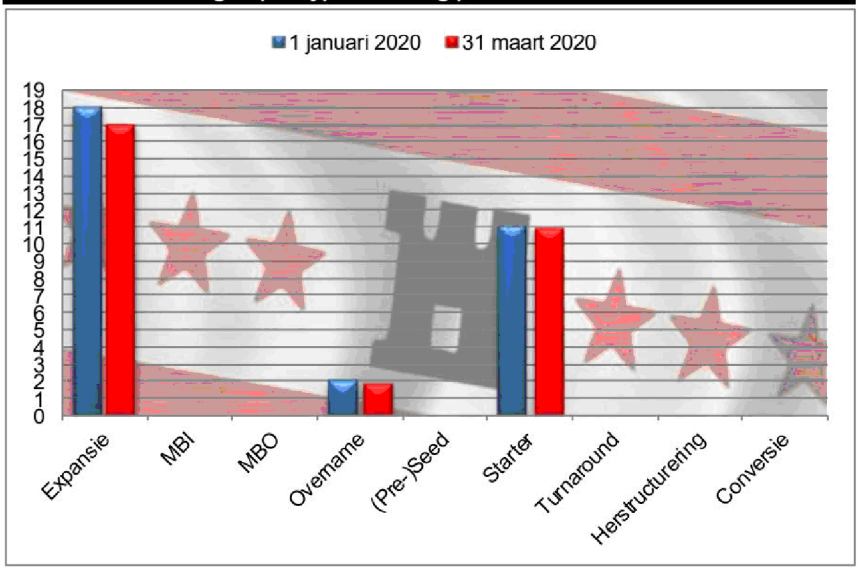
	1 januari 2020	31 maart 2020		
		D.I.F.	D.O.F.	Totaal
Agrofood	139	-	480	480
Chemie	-	143	-	143
Creatieve indust	483	-	-	-
Energie	572	-	471	471
High Tech	1.070	-	388	388
ICT	474	-	1.066	1.066
Life Sci.&Health	-	-	476	476
Logistiek	1.078	-	-	-
Toerisme+Cultuur	50	88	984	1.072
Tuinb + uitg.mat	-	50	-	50
Water	1.396	-	-	-
Overig	-	178	1.139	1.317
	5.263	**459**	**5.004**	**5.463**

Initiële aanvraag

Investeringen per type aanvraag t/m 31 maart 2020

	D.I.F.	D.O.F.	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Starter	-	1	1	100
	-	**1**	**1**	**100**

Aantal ondernemingen per type aanvraag per 31 maart 2020

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Revolverendheid

Door ontvangen aflossingstermijnen (€ 2.497), verkoop van aandelen (€ 200k), rentetermijnen (€ 999k) en provisies (€ 25k) is, over de gehele looptijd van het MKB Fonds Drenthe, inmiddels € 3.721k opnieuw beschikbaar voor investeringen in Drenthe. Op het totaal geïnvesteerde bedrag (€ 9.350k) is dat 39,8%. Na kosten (€ 2.649k) komt dit uit op een percentage van 11,5%.

Bovenstaande bedragen (aflossingen, verkoop van aandelen en totaal geïnvesteerd vermogen) is inclusief herstructureringen en conversies met een bedrag in totaal € 1,2 miljoen.

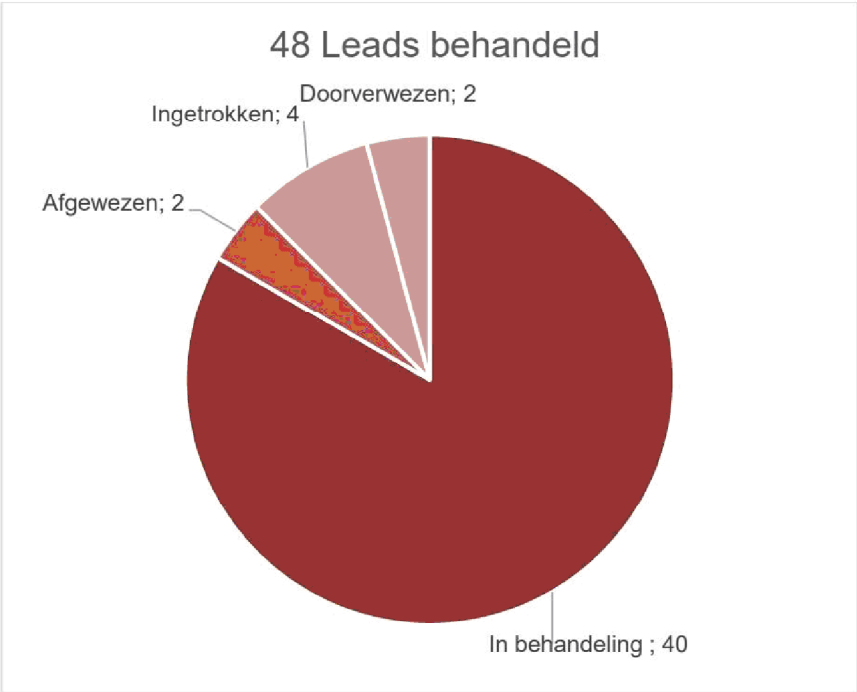
Overzicht faillissementen en niet uit de balans blijkende verplichtingen

In het eerste kwartaal van 2020 is één portefeuillebedrijf geliquideerd (als gevolg van gebrek aan baten). In het 2019 was over de dochteronderneming reeds het faillissement uitgesproken. De vordering is destijds bij de curator ingediend.

3 Niet-financiële informatie

Leads

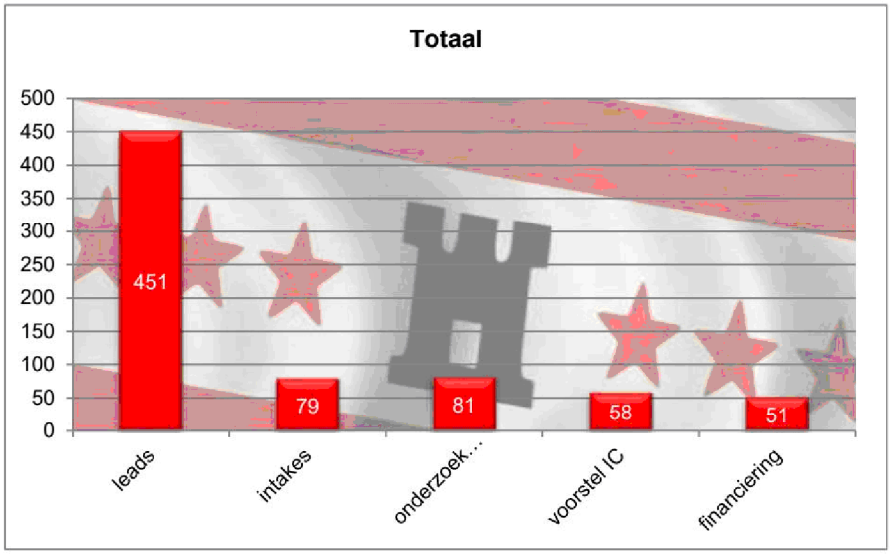
In het eerste kwartaal zijn 48 leads behandeld, waarvan 16 nieuw in 2020 zijn ontvangen. Onderstaand is de status van deze leads per 31 maart 2020 weergegeven.

Van de 40 leads in behandeling zijn per 31 maart 2020 twee concreet in onderzoek en bevinden twee zich in de afrondende (contract) fase. Daarnaast is er één herfinanciering van een bestaand portefeuillebedrijf in behandeling.

De conversiegraad van lead naar financiering over de gehele looptijd bedraagt 12% (bovengemiddeld).

Conversie aanvragen naar financiering over gehele looptijd fonds

- strikt persoonlijk en vertrouwelijk -

Maatschappelijk rendement

Directe werkgelegenheid in fte's

	# aanvang financiering	# per 1 januari 2020	# per 31 maart 2020	Oorspr. verwachting
Al in portefeuille per 1 januari 2020	331,7	394	452	544
Nieuwe ondernemingen 2020	0		0	0
Subtotaal huidige portefeuille	*332*		*452*	*544*
Realisatie uit port. gehele looptijd	69		117	225
Totaal	**401**	*394*	**569**	

GROEI DIRECTE FTE'S:	**168**

AANTAL GEFINANCIERDE FTE	**569**

Van de tot en met 31 maart 2020 gefinancierde ondernemingen hebben zes bedrijven Intellectueel Eigendom (IE).

overzicht co-financiers

	Bank	Marktpartij	Informal	Overig	Totaal
aantal	26	14	25	28	93
bedrag x €1.000,--	21.327	2.956	2.762	5.196	32.241

Over de gehele looptijd van het MKB Fonds Drenthe is een multiplier cofinanciering van 4,1 gerealiseerd. Dit betekent dat voor elke € 1,- die MKB Fonds Drenthe heeft gefinancierd, € 3,10 door overige financiers aanvullend beschikbaar is gesteld.

Memo POHO Economie	provincie Drenthe
Gedeputeerde	Henk Brink
Afschrift	
Datum	25 mei 2020
Poho datum	8 juni 2020
Opstellers	5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e
Afgestemd met	5.1.2e
Onderwerp	MKB Fonds Drenthe: - Evaluaties - Voorstel tot bijstorten Investeringsagenda - Sociaal ondernemerschap
Doel memo	☒Ter discussie ☐Ter informatie
Bijlage	Evaluatie NOM, Evaluatie E&E Advies
Naar GS	nee

Advies/Vraag
- Graag kennisnemen van de evaluaties van NOM en E&E Advies over het MKB Fonds.
- Ben je het eens met de wijzigingen aan het MKB Fonds die wij voorstellen? Mis je nog iets?
- Is het akkoord om het voorstel voor PS verder uit te gaan werken?

Inleiding
Rondom het MKB Fonds spelen een drietal ontwikkelingen:
- In de afgelopen periode zijn twee evaluaties van het MKB Fonds Drenthe uitgevoerd: één door de NOM zelf en één door het externe onafhankelijke bureau E&E Advies (in opdracht van ons). Hier vloeien een aantal conclusies en aanbevelingen uit. Zie bijlage 1 voor de samenvattingen van beide evaluaties.
- In de Investeringsagenda is een voorstel opgenomen om een lening van €10 miljoen te verstrekken aan het MKB Fonds Drenthe als nieuwe impuls. Om dit te kunnen doen wordt €1 mln. in de risicoreserve gestort.
- Sociaal Ondernemerschap is een speerpunt van ons economisch beleid en wordt door een aantal PS fracties als zeer belangrijk ervaren. Je hebt in de FCBE vergadering van 13 juni het MKB Fonds als aangewezen partij genoemd (i.p.v. NOM) voor het (mogelijk) financieren van dit type ondernemingen.

Deze drie ontwikkelingen zorgen er voor dat we nu de mogelijkheid hebben om een aantal wijzigingen door te gaan voeren bij het fonds.

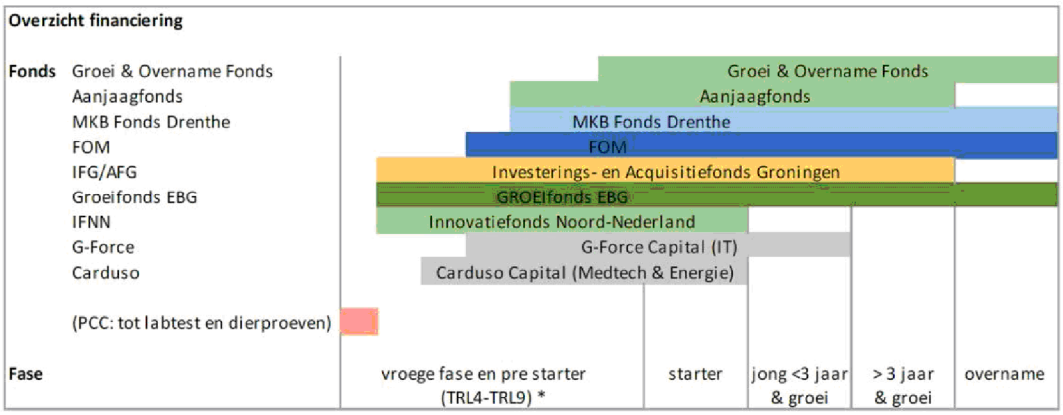
Aanbevelingen uit evaluaties
De NOM heeft als fondsbeheerder een evaluatie uitgevoerd van het fonds. Deze evaluatie is zeer gedetailleerd, maar mist enige 'overview' uit oogpunt van de aandeelhouder. Om het 'wc-eend-effect' te vermijden, hebben we E&E Advies gevraagd om met input van deze NOM-evaluatie een overkoepelende evaluatie te schrijven.

De NOM doet de (eventuele) aanbeveling om de procedure voor microkredieten (€10.000 - €50.000) te verkorten, zodat bedrijven deze kredieten online aan kunnen aanvragen en snel de uitslag krijgen. Ook de uitvoering wordt hierdoor versimpeld waardoor de kosten van de uitvoering lager kunnen worden. Reactie 5.1.2e en 5.1.2e Aangezien er nu weinig animo is voor microkredieten, zien wij niet de noodzaak om dit proces in te richten. We verwachten niet dat een andere procedure het animo zou vergroten. Mocht deze online procedure toch wenselijk zijn, dan is dit ook op een ander moment in te regelen.

E&E Advies doet de volgende aanbevelingen:
1. Borg de toekomstbestendigheid van het MKB Fonds Drenthe d.m.v. additionele kapitaalstorting.
2. Scherp de positie en doelgroep van het MKB Fonds Drenthe verder aan.

3. Vorm een opvatting over de mate van revolverendheid (en risicobereidheid). En pas waar nodig de inrichting van het instrument aan.

Reactie 5.1.2e en 5.1.2e
Aanbeveling 1: wordt opgevolgd in de vorm van de lening (tegen aantrekkelijke voorwaarden) als voorstel uit de Investeringsagenda.
Aanbeveling 2: E&E Advies geeft aan dat de doelgroep van het MKB Fonds deels overlapt met andere fondsen. Hier zijn we ons van bewust en we hebben vaker gemerkt dat bedrijven die zowel door de NOM als door het MKB Fonds gefinancierd kunnen worden, vaak gefinancierd worden door het MKB Fonds. Zie ook de tabel hieronder.

* *TRL 1/2/3: Fundamenteel onderzoek en onderzoek naar moge*
TRL 4: Proof-of Concept en Demonstrator gereed
TRL 5: Ontwikkelen en testen van een prototype in beperkte or
TRL 6: Testen prototype in gebruikersomgeving
TRL 7: 0-Serie en productie gereed maken
TRL 8: Systeem is getest, bewezen en gecertificeerd
TRL 9: Klaar voor marktintroductie

E&E adviseert om het MKB Fonds haar brede focus te laten houden en de doelstellingen van het fonds meer te koppelen aan ons provinciale economische beleid. De investment managers kunnen bijvoorbeeld proactief naar bedrijven op zoek gaan die actief zijn op het gebied van 'slim, groen en met impact' zoals in de Economische Koers verwoord staat. Andere bedrijven worden geholpen als zij zelf aankloppen bij het fonds. Dit lijkt ons een goede suggestie en we willen hier graag over in gesprek gaan met het fonds hoe we dit vorm kunnen geven. Ook de suggestie om meer SMART doelstellingen mee te geven t.b.v. innovatie en maatschappelijke opbrengst willen we meenemen in de gesprekken.
Wat geen suggestie is van E&E, maar wij zelf graag willen is een extra doelstelling toevoegen om binnenkomende leads door een ander fonds gefinancierd te laten. Door bijvoorbeeld per jaar één lead dat vanuit de acquisitie door het MKB Fonds is ontstaan door een NOM fonds te laten financieren.

Aanbeveling 3: E&E adviseert een normrendement op te stellen. We willen graag dat het MKB Fonds haar eigen broek kan ophouden, maar we vinden het belangrijker om innovatie en werkgelegenheid te stimuleren en om ondernemers te ondersteunen die in de 'gewone' financieringsmarkt niet terecht kunnen. Om het rendement van het fonds te verbeteren zou je een expliciete doelstelling mee kunnen geven om meer aandelenparticipaties aan te gaan i.p.v. leningen te verstrekken, omdat aandelenverkopen een boost kunnen geven aan het rendement van het fonds. Tegelijkertijd geldt dat hoe strenger wij zijn, hoe strenger het fonds moet zijn naar ondernemers en eventueel een aanvraag voor een lening zou moeten weigeren. Dit is niet wenselijk. We willen deze aanbeveling wel bespreken met de fondsdirectie. Uiteindelijk zou het minimale doel moeten zijn dat i.i.g. aan het einde van de looptijd de lening terugbetaald kan worden.

Sociaal ondernemerschap
De kaders van het MKB Fonds (zoals de doelgroepen en de minimale drempelbedragen) geven (naar ons idee) genoeg mogelijkheden voor de financiering van sociaal ondernemers. Toch worden

ondernemers met een primaire focus op een sociaal doel nauwelijks gefinancierd door het fonds. Dit geldt ook voor coöperaties van bijvoorbeeld zorgondernemers. Vanuit de NOM is aangegeven dat dit komt door een gebrek aan een goed business plan bij veel sociaal ondernemers. Als dit daadwerkelijk de oorzaak is, willen we kijken of de NOM (via Flinc) of IBDO extra ondersteuning kan bieden bij het ontwikkelen van een business plan. Onze werkwijze wordt dan als volgt:

- Onderzoeken of er knelpunten zijn voor sociaal ondernemers binnen de opzet van het MKB Fonds.
- Zo ja, (kleine) aanpassing doen aan het fonds.
- Als er knelpunten buiten de scope van het MKB Fonds worden geconstateerd (bijvoorbeeld het ontbreken van een goed business plan), willen we onderzoeken hoe andere (geschiktere) partijen sociaal ondernemers kunnen ondersteunen. Dit wordt dan meegenomen in de notitie 'Impact Ondernemen in Drenthe' en niet in het voorstel voor de lening aan het MKB Fonds.

Vervolgstappen

Als je akkoord bent met deze werkwijzen en voorgestelde wijzigingen zullen we in gesprek gaan met het MKB Fonds en de bij de provincie betrokken afdelingen om het voorstel uit te gaan werken. Uiteraard houden we je op de hoogte.

Bijlage 1. Samenvattingen evaluaties

NOM

- Het financiële landschap is veranderd sinds de oprichting van het MKB Fonds. De traditionele financiers zijn meer bereid om te financieren.
- Jonge en/of innovatieve bedrijven hebben nog steeds moeite om financiering te vinden.
- Het MKB Fonds Drenthe heeft nog steeds meerwaarde in de markt.
- Een beperkt deel van de doelgroep van MKBFD heeft een overlap heeft met andere publieke fondsen. Dit biedt ondernemers een keuze uit fondsen en een mogelijkheid tot stapeling en risicospreiding.
- Het MKBFD heeft een laagdrempelig karakter. Om de drempel voor micro-ondernemers te verlagen kan een verkorte procedure ingericht worden.
- Sectoren die worden gezien als "provinciale speerpunten", met nadruk op zorg en toerisme, zijn goed vertegenwoordigd in de portefeuille van het MKBFD.
- Het aantal aandelenbelangen in de portefeuille is ondervertegenwoordigd door aversie van ondernemers en het ontbreken van een medefinancier. Het aantal zal moeten groeien om een gezonde mix te hebben met zicht op de revolverendheidsdoelstelling en structurele winstgevendheid.
- Het toevoegen van rendement verhogende voorwaarden aan leningen kunnen tevens daar aan bijdragen.
- Uitbreiding van het fondskapitaal draagt bij aan de revolverendheidsdoelstelling van het fonds.

E&E Advies

- Uit de evaluatie blijkt dat er een vrij algemene analyse ten grondslag ligt aan de opzet van het MKB Fonds Drenthe. Hiernaast geeft deze analyse beperkt inzicht in de financieringsbehoefte die niet door de markt of publieke instrumenten kon worden ingevuld ten tijde van de oprichting van het fonds.
- De beoogde doelstellingen van het fonds zijn slechts op hoofdlijnen opgenomen. De doelstelling zijn niet SMART geformuleerd.
- De investeringsreglementen zijn breder dan dat je op grond van de veronderstelde financieringsgap in de analyse zou verwachten. Investmentmanagers geven aan dat ze hierdoor juist veel ruimte ervaren om het MKB in de volle breedte te kunnen ondersteunen. Dit sluit goed aan bij de doelstelling van de provincie.
- De primaire doelstelling van het fonds om in de volle breedte het MKB met een innovatie- en/of groeiambitie te ondersteunen is geslaagd: er zijn meer dan 40 MKB'ers geholpen én het MKB in Drenthe weet het fonds goed te vinden.
- De doelstelling van het fonds om meer investeringen in het Drentse MKB te genereren wordt gerealiseerd. Elke verstrekte euro uit het MKB Fonds leidt tot meer dan drie euro aan cofinanciering. De investmentmanagers geven bovendien aan dat veel van de cofinanciering niet verstrekt zou zijn zonder participatie vanuit het MKB Fonds Drenthe.
- De revolverendheid van het fonds is tot op heden beperkt. Oorzaak: de looptijd van het fonds is beperkt; de beheerkosten zijn door de omvang van het fonds relatief hoog; het aantal aandelenparticipaties is beperkt.
- Er is geen doelstelling aan de mate van revolverendheid van het fonds gekoppeld. De investeringsreglementen bieden ruimte om dusdanig grote én kleine financieringen aan te gaan die in potentie een risico vormen voor de revolverendheid van het fonds.
- Het aantal verstrekte financieringen, exit's en huidige revolverendheid maken dat additionele middelen vanuit de provincie Drenthe noodzakelijk zijn om ook na 2020 nieuwe participaties aan te kunnen gaan.

Ten aanzien van de positie van het MKB Fonds op de kapitaalmarkt wordt het volgende geconcludeerd:

- Uit gesprekken met de NOM is gebleken dat publieke fondsen nog altijd een rol lijken te vervullen op de kapitaalmarkt. Risicodragend kapitaal vanuit publieke fondsen is nodig om de nog altijd aanwezige financieringsgap te overbruggen en vormt een eerste (vereiste) stap vormt voor het verkrijgen van aanvullend vreemd vermogen van andere financiers.
- Bij de start van het fonds is niet bepaald hoe het fonds zich dient te verhouden tot andere beschikbare publieke fondsen voor het MKB in Drenthe.
- Het MKB Fonds Drenthe heeft een aanvullende positie ten opzichte van de beschikbare fondsen van de NOM. Financieringen die vanuit het groei- en overnamefonds van de NOM worden

verstrekt aan het Drentse MKB, zouden grotendeels ook vanuit het MKB Fonds Drenthe kunnen worden versterkt. Andersom is dit door de ruimere scope van het MKB Fonds maar in een beperkt aantal gevallen mogelijk.
- Doordat de investmentmanagers van het MKB Fonds Drenthe 'dedicated' voor de Drentse ondernemers rondlopen, kunnen zij een belangrijke makel- en schakelfunctie vervullen die in potentie verder reikt dan alleen het invullen van de financieringsbehoefte van MKB'ers.

Ten aanzien van de bijdrage van het MKB Fonds aan de Drentse Economie wordt het volgende geconcludeerd:
- Het MKB Fonds Drenthe draagt zichtbaar bij aan het behoud en creatie van werkgelegenheid in Drenthe.
- De bijdrage aan maatschappelijke relevante kennisontwikkeling is niet inzichtelijk.

<u>Aanbevelingen E & E Advies</u>

1. Borg de toekomstbestendigheid van het MKB Fonds Drenthe d.m.v. additionele kapitaalstorting.

   De resultaten in de evaluatie laten zien dat het MKB Fonds een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het stimuleren van innovatie en ontwikkeling van het MKB in Drenthe. Daarnaast draagt het MKB Fonds zichtbaar bij aan de werkgelegenheidsontwikkeling in Drenthe en wordt er meer geïnvesteerd in het Drentse MKB door de eis van cofinanciering. De situatie op de kapitaalmarkt lijkt daarbij in de afgelopen jaren niet dusdanig veranderd, dat verondersteld kan worden dat de financieringsbehoefte van MKB'ers in Drenthe met een groei- en/of innovatieambitie op dit moment (volledig) kan worden ingevuld vanuit andere kapitaalverstrekkers en/of publieke fondsen.

2. Scherp de positie en doelgroep van het MKB Fonds Drenthe verder aan.

   Uit de evaluatie van de huidige situatie op de kapitaalmarkt in Drenthe blijkt dat een (beperkt) deel van de financieringsbehoefte van MKB'ers die op dit moment vanuit het MKB Fonds Drenthe wordt ingevuld, ook zou kunnen worden ingevuld vanuit het aanjaagfonds en het groei- en overnamefonds van de NOM.
   Door scherpere instructies mee te geven en actief te sturen op het gebruik van de fondsen van de NOM, zouden in het MKB Fonds Drenthe meer middelen over kunnen blijven. Met als gevolg dat vanuit het MKB Fonds Drenthe nog meer Mkb'ers in Drenthe kunnen worden ondersteund die niet in aanmerking komen voor andere (publieke) fondsen.

   In het verlengde hiervan maken de veranderende omstandigheden op de kapitaalmarkt dat je ook moet (blijven) nadenken over de doelgroep van het fonds. Bij aanvang is nadrukkelijk gekozen om een fonds op te zetten om het MKB met een innovatie- en of groeiambitie in de volle breedte te kunnen ondersteunen. De huidige ruime investeringsreglementen i.r.t. de veronderstelde financieringsgap én het feit dat er niet strak wordt vastgehouden aan de tweedeling in het innovatie en ontwikkelfonds, maken dat de fondsbeheerder hier optimaal invulling aan heeft kunnen geven.

   In onze ogen zou je de focus op het MKB in de volle breedte i.c.m. de aanwezige 'ruimte' in de investeringsreglementen, dan ook niet los moeten laten. Wel zou samen met de investmentmanagers onderzocht kunnen worden of er een nadrukkelijkere koppeling kan worden gemaakt met het provinciale beleid en de economische speerpunten van de provincie Drenthe. Bijvoorbeeld door de economische speerpunten 'slim, groen, en met impact' nader te definiëren en met elkaar uit te werken. Zonder MKB'ers uit bepaalde sectoren uit te sluiten, zou je de investmentmanagers kunnen meegeven gericht en proactief op zoek te gaan naar de financieringsbehoefte van het MKB met een innovatie- en/of groeiambitie die aansluit bij deze speerpunten. De toegankelijkheid en breedte van het MKB Fonds Drenthe blijft daarmee gelijk zoals die nu is. Wel zijn de investmentmanagers gerichter op zoek naar MKB'ers die expliciet een bijdrage kunnen leveren aan de economische (en maatschappelijke) opgaven van de provincie Drenthe.

   In het verlengde van het bovenstaande zou ook de beoogde maatschappelijke bijdrage van het MKB Fonds Drenthe nader kunnen worden aangescherpt. Dit kan door in het verlengde van de economische speerpunten, ook de maatschappelijke relevante kennisontwikkeling nader met

elkaar te definiëren. De fondsbeheerder kan langs deze definitie dan monitoren wat de bijdrage van de portefeuille is. Bijvoorbeeld door te monitoren hoeveel innovaties er t.a.v. ieder speerpunt zijn gefinancierd. Er kan daarnaast ook worden overwogen om een SMART doelstelling te formuleren met betrekking tot het behoud en de groei van werkgelegenheid. Ook zouden de indirecte werkgelegenheidseffecten kunnen worden gemonitord. In onze ogen helpt dit alles om de maatschappelijke impact van het Fonds die, met uitzondering van de werkgelegenheidseffecten, nog zijn onderbelicht meer zichtbaar te maken.

3. Vorm een opvatting over de mate van revolverendheid (en risicobereidheid). En pas waar nodig de inrichting van het instrument aan.

   Tot slot hebben we in de evaluatie geconcludeerd dat de mate van revolverendheid van het fonds tot op heden beperkt is. Daarbij is ook geconstateerd dat er geen concrete doelstelling is afgesproken.
   Nu de provincie voor de keuze wordt gesteld een additionele kapitaalstorting te doen in het fonds, achten wij het een goed moment om hier een concrete opvatting over te gaan vormen en deze vast te leggen in de vorm van een normrendement voor het fonds. Hierbij dient in samenwerking met de fondsbeheerder ook in beeld gebracht te worden wat de voorgestelde aanscherping m.b.t. werkwijze, positie en doelgroep van het fonds betekent, in relatie tot het (gewenste) risicoprofiel van de portefeuille en de mate van revolverendheid. Hoewel het niet in de lijn der verwachting ligt, kan het zijn dat deze aanscherping het risicoprofiel beïnvloed. Bijvoorbeeld doordat het MKB met een innovatie- en/of groeiambitie die aansluit bij de economische speerpunten een hoger of lager risicoprofiel heeft dan het brede MKB. Of doordat het MKB dat ook in aanmerking komt voor financiering vanuit het aanjaagfonds en het groei- en overnamefonds van de NOM, een hoger of lager risicoprofiel heeft dan het brede MKB met een innovatie- en/of groeiambitie.

   Op basis van het vastgestelde normrendement kan ook de inrichting van de investeringsreglementen en de instructie richting de fondsbeheerder, tegen het licht gehouden worden.
   Afhankelijk van het gewenste normrendement, zou bijvoorbeeld nadrukkelijker gestuurd kunnen worden op een goede mix tussen de verstrekking van eigen vermogen en vreemd vermogen. Daarnaast dient in dit licht ook opnieuw te worden gekeken naar de huidige bandbreedte van de financieringsruimte die de investeringsreglementen in theorie bieden. In overleg met de fondsbeheerder kan bijvoorbeeld gekeken worden of het minimale financieringsbedrag naar boven dient te worden bijgesteld óf dat er bijvoorbeeld een verkorte procedure kan worden opgezet voor financieringen onder de € 100.000,-. Gezien de totale omvang van het fonds achten wij het daarnaast raadzaam het maximale financieringsbedrag, dat op dit moment nog € 2,5 miljoen euro bedraagt, naar beneden bij te stellen.

NOM Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

Groeien begint hier.

Rapportage eerste kwartaal 2020

13-05-2020

Rapportage eerste kwartaal 2020

Inleiding	P. 3
Hoofdpunten	P. 4
KPI Dashboard Q1 2020	P. 5
Ontwikkelen	P. 6
Acquireren	P. 7
Investor Readiness (1/2 t/m 2/2)	P. 8 t/m 9
Investeren (1/6 t/m 6/6)	P. 10 t/m 15
Fondsbeheer	P. 16
HR en Facilitair	P. 17
MarCom (1/2 t/m 2/2)	P. 18 t/m 19
Gec. Balans Q1 2020	P. 20
Gec. W&V Q1 2020	P. 21
Waterfallchart NOM	P. 22

Inleiding

Voor u ligt de Q1 rapportage 2020 van de N.V. NOM.

Het eerste kwartaal heeft zeer bijzondere mondiale omstandigheden met zich meegebracht. Uiteraard heeft dit ook zijn uitwerkingen op de NOM gehad. In deze rapportage zullen we deze uitwerkingen nader toelichten.

We hebben getracht de opmerkingen en tips op de eerdere kwartaalrapportage zoveel mogelijk te verwerken in deze rapportage. Uiteraard blijven wij openstaan voor alle aanvullende opmerkingen, zodat er een rapportage ontstaat die aan onze gezamenlijke wensen voldoet.

0482 310861

Ontwikkelingen in het eerste kwartaal

Hoofdpunten

- Het eerste kwartaal zou in het teken hebben moeten staan van het opstellen van het jaarverslag en jaarrekening en het formuleren van een Strategisch Plan. Door de Corona-crisis is het anders gelopen. Het jaarrekening proces is iets vertraagd maar wel goed verlopen. Het Strategisch Plan komt iets later op gang. Enerzijds doordat het Strategisch Kader van de aandeelhouders veel meer doorlooptijd nodig had. Anderzijds door de actualiteit vanwege de Corona-crisis. Inmiddels wordt het weer opgepakt en werken we er naar toe dat we begin juli de belangrijkste contouren van het Strategisch Plan gereed hebben. De eerste concepten van de beschrijving van de huidige situatie van de NOM en Noord-Nederland zijn opgeleverd. Eerste gesprekken met stakeholders hebben plaatsgevonden.

- Als gevolg van de Corona-crisis zijn veel van onze portefeuillebedrijven in de liquiditeitsproblemen gekomen. Inmiddels hebben we aan ruim 60 bedrijven uitstel van het betalen van aflossing en rente verleend.

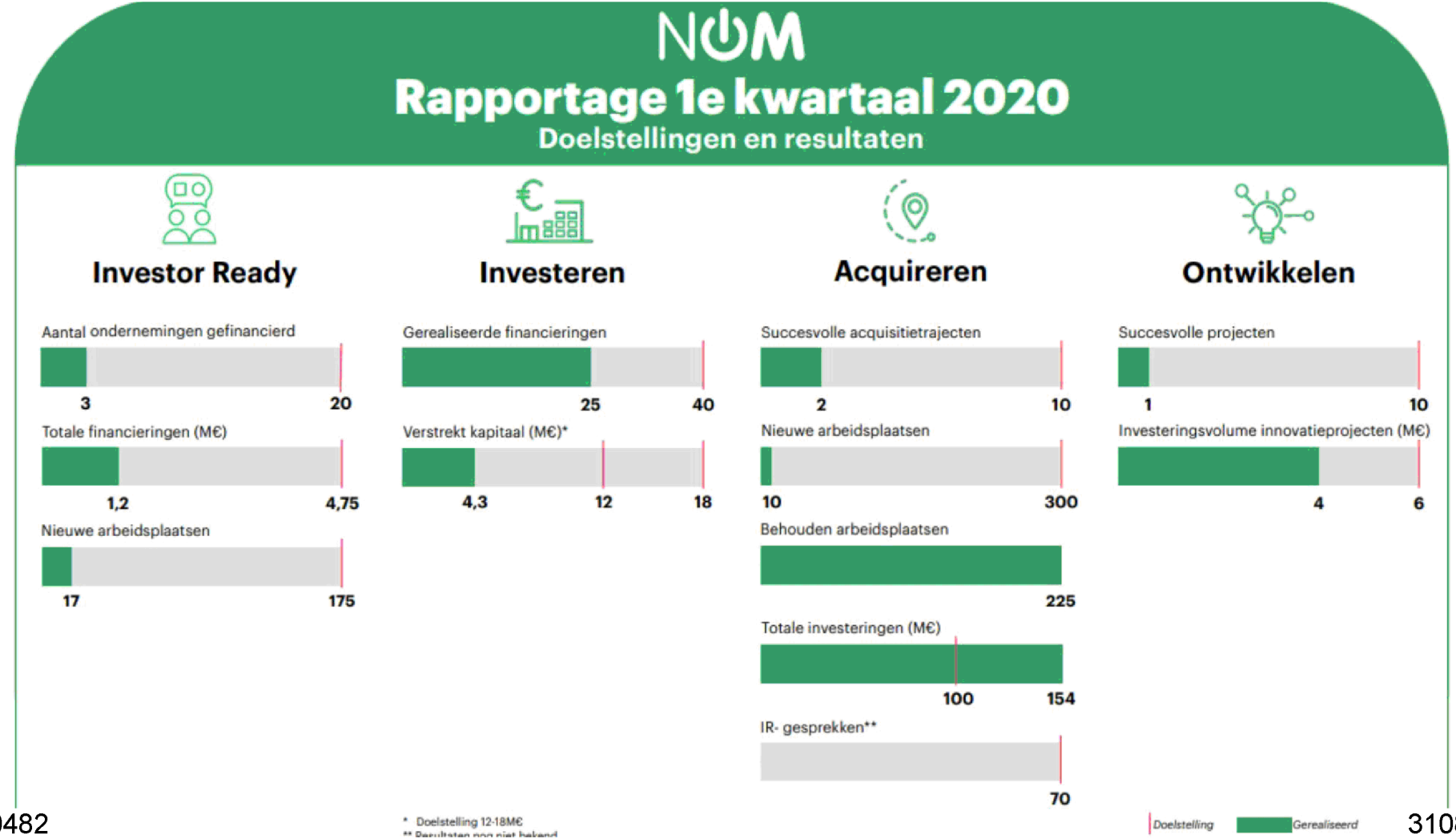
- Er is met EZK, alle ROM's gezamenlijk, TechLeap en InvestNL gewerkt aan een overbruggingskrediet voor met name startups en scale-ups. Inmiddels is er 100 miljoen euro beschikbaar gesteld. De behoefte is vele malen groter. Er wordt gewerkt aan het ophogen van het budget naar zeker €350 miljoen. De ROM's voeren deze regeling uit. Dat betekent veel extra werk. We zijn er trots op dat we dit voor veelbelovende bedrijven die door corona in de problemen zijn gekomen mogen doen.

- Management en medewerkers zullen er alles aan doen om de gevolgen van de COVID-19 voor de bedrijven te beperken. We realiseren ons dat we allemaal als medewerkers van de NOM in een meer comfortabele positie zitten dan veel van 'onze' bedrijven.

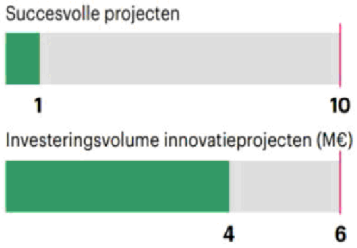
0482 310861

Rapportage 1e kwartaal 2020

Doelstellingen en resultaten

Ontwikkelen

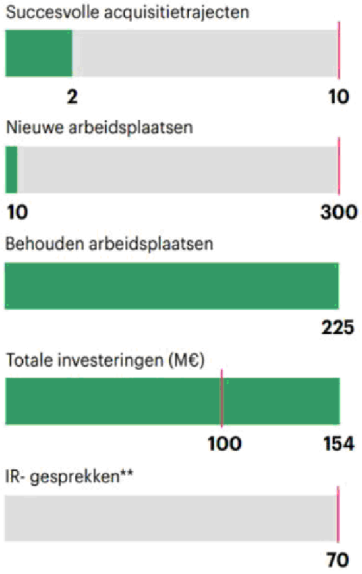

In 2019 hebben we veel energie gestopt in het schrijven van een projectvoorstel en het organiseren van een groot consortium voor de Smart Industry Hub Noord Nederland. Dit is een project met een omvang van ruim 4,1 miljoen Euro, waarin de technieken en technologieën die in het project RoSF zijn ontwikkeld en die nodig zijn om een bedrijf slimmer te maken over de volle breedte van de industrie wordt uitgerold. Hierin doen veel partijen mee. Recent is dit voorstel door de deskundigencommissie en door het bestuur van SNN goedgekeurd. Verwachting is dat alle formaliteiten vlak voor de zomer afgerond zijn en dat we kunnen beginnen.

De andere onderhanden projecten lopen door. Het is de verwachting dat we in Q2 de eerste contouren gaan zien van de ontwikkelingen in Noord Nederland met betrekking tot de Eiwittransitie. We hebben 2020 uitgetrokken om te bepalen of we hiermee voldoende impact kunnen maken. Chemport Europe is begonnen met een nieuwe 4-jaars periode.

Met de Wateralliantie en de New Energy Coalition zijn we in gesprek om de partnerschappen opnieuw vorm te geven waarbij het idee is dat business development activiteiten bij deze organisaties plaatsvinden en wij aanhaken met acquireren en investeren.

Acquireren

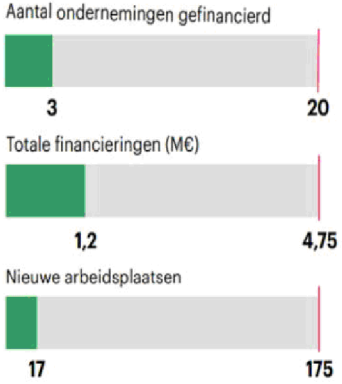
In onze gesprekken met buitenlandse investeerders zien we een gemengd beeld. Scania bijvoorbeeld heeft tijdelijk zijn productie moeten stilleggen, omdat er een gebrek aan componenten is. Anderen, zoals QSil in Winschoten, laten juist een relatief stabiel beeld zien. Bij de laatste komt het omdat de terugval die zij zien in de productie van kwarts wordt gecompenseerd door glas voor UV-lampen.

Momenteel zien we met name veel activiteiten rond buitenlandse ondernemingen in Noord Nederland met uitbreidingsplannen, die in het algemeen ook gewoon door lijken te lopen. Een aantal daarvan zal dit jaar worden afgerond en leiden tot aanzienlijke investeringen en een groei van de werkgelegenheid.

We hebben tot nu toe van 2 ondernemingen een formele bevestiging gehad van onze bijdrage in hun projecten. Dat heeft geleid tot de resultaten in het overzicht: ruim 150 miljoen Euro aan investeringen, 10 nieuwe en 225 behouden arbeidsplaatsen. Voor behoud van arbeidsplaatsen heeft de NOM geen doelstelling opgenomen.

0482 310861

Investor Readiness (1/2)

- In 2020 Q1 zijn we gestart met het intensief begeleiden van 10 nieuwe startups naar financiering (doel 2020: 30 projecten);
- Er zijn 3 startups gefinancierd, daarmee is in totaal €1,2 mln aan financiering opgehaald (doel 2020: 20 financieringen en € 4,75 mln). Het aantal gecreëerde FTE bedraagt 17 (doel: 175).
- Start Investor readiness programma (IRP) op 31 maart. 3 van de 10 nieuwe deelnemers volgen ons IRP, de rest krijgt 1-op-1 begeleiding. De opzet van het programma is gewijzigd als gevolg van het coronavirus. We zullen de begeleiding nu digitaal gaan starten, daarnaast zijn een aantal groepssessies omgezet naar individuele gesprekken op afstand. Het coronavirus heeft daarnaast op negatieve wijze invloed gehad op het aantal deelnemers. De startups zullen in 12 weken alsnog begeleid worden middels een gestructureerd programma naar een investor ready businessplan en naar financiering. Het programma biedt masterclasses en expertise van marktpartijen. De partners van het programma zijn TRIP advocaten en notarissen, BDO accountants & adviseurs en IBM.
- Als gevolg van het coronavirus zien we dat investeerders terughoudend zijn om te investeren in startups. Dit zal consequenties gaan hebben voor het realiseren van onze financieringsdoelstelling van 2020. Het is nog te vroeg om een uitspraak te doen over de invloed van het coronavirus op de aanwas van nieuwe startups die gebruik willen maken van onze dienstverlening.

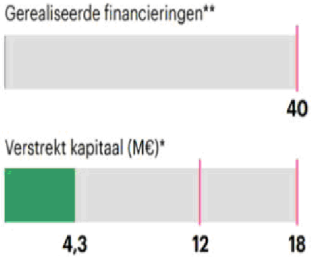
0482 310861

Investor Readiness (2/2)

- De events die Flinc op het programma heeft staan zijn tot nader orde uitgesteld, voorbeelden hiervan zijn de kennis- en inspiratiesessie voor investeerders en de masterclass strategie.
- Flinc is bezig met de voorbereidingen voor het opzetten van het Corona Rebuild Programma. Dit programma heeft als doel om de portefeuillebedrijven van de NOM ondersteuning te bieden bij de uitdagingen die ontstaan zijn en nog zullen ontstaan als gevolg van het coronavirus.

0482 310861

Investeren (1/6)

We hebben naar aanleiding van de Covid-19 situatie een analyse gemaakt van de gehele NOM portefeuille. Op individueel post niveau is in overleg met de betreffende Investment Managers de situatie geanalyseerd op de volgende punten:

- Uitstel verleend door NOM van rente en/of aflossing voor komende maanden (in het algemeen drie maanden)?
- Materieel omzetverlies verwacht en inschatting % indien mogelijk.
- Gebruik gemaakt van overheidsmaatregelen: NOW, uitstel belastingen, BMKB regeling?
- Overbruggingskrediet bank aangevraagd?
- Materieel continuïteit risico tussen nu en 3 maanden?
- Is er een aangepaste en actuele prognose ontvangen?

Verder is een kwalitatieve inschatting van de situatie van de onderneming nu en op korte termijn gemaakt.

Bij vrijwel elk portefeuillebedrijf zien we een direct effect of op termijn van de huidige economische situatie. Grote verschillen per portefeuillebedrijf en vaak niet meer dan een gevoel over hoe de toekomst zich gaat ontwikkelen. Hierbij zijn de effecten niet uitsluitend negatief, er zijn (gelukkig) ook bedrijven die conform verwachting presteren of zelfs beter dan verwacht presteren. Ook zijn er ondernemingen die nieuwe kansen zien door de huidige situatie en daar stappen in maken.

0482 310861

Investeren (2/6)

Zoals te verwachten blijkt het bij een groot aantal portefeuillebedrijven nog niet mogelijk een goed onderbouwde voorspelling te doen van de werkelijke effecten aangezien we nog aan het relatieve begin van de crisis periode zitten waarvan niet duidelijk is hoe lang die gaat duren en wat de economische en sociale impact zal zijn. Veel ondernemers hebben ook zelf de impact nog niet kunnen vaststellen en zijn nog onzeker over de effecten op termijn.

We hebben deze analyse ook gedeeld met onze accountant. En we hebben daarbij concluderend aangegeven dat we gezien de analyse en de onzekerheid over de effecten op termijn geen reden zien de benaderde marktwaarde aan te passen dan wel een extra voorziening te nemen ten opzichte van de situatie per 31 december 2019.

In de loop van 2020 zullen we zien wat de werkelijke effecten per portefeuillebedrijf zijn. Op dit moment kunnen we in de meeste gevallen niet anders dan de beoordeling op basis van bekende gegevens per 31 december 2019 handhaven en zien hoe het jaar 2020 zich gaat ontwikkelen. We zullen de portefeuille bedrijven actief volgen en ze daarbij met de ons beschikbare middelen ondersteunen en adviseren.

0482 310861

Investeren (3/6)

Een aantal portefeuillebedrijven doen het juist goed of maken een omslag naar andere producten/diensten. Voorbeelden:

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

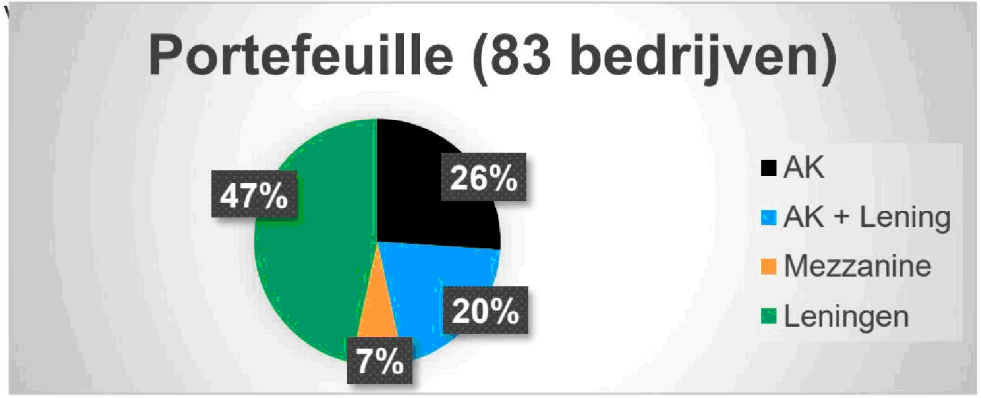

Investeren (4/6)

Een groot aantal portefeuillebedrijven heeft inmiddels gebruik gemaakt van de mogelijkheid de rente- en aflossingsbetalingen aan de NOM met drie maanden uit te stellen. Deze regeling leidt voor de NOM tot een negatief financieel effect van ca. € 140k.

NOM: 21 portefeuillebedrijven en 23 leningen.
Beheerde fondsen: 40 bedrijven en 47 leningen.
Totaal: 61 bedrijven en 70 leningen.

Kengetallen NOM Investeren per ultimo maart 2020:

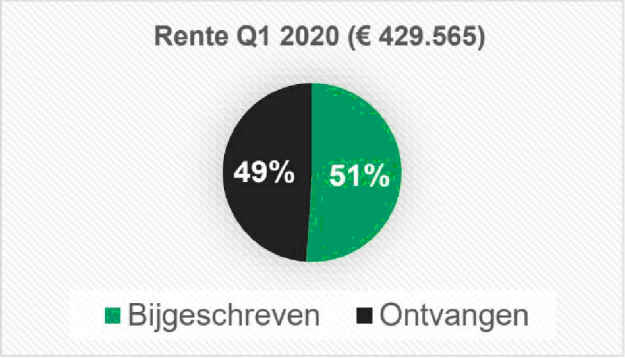

Investeren (5/6)

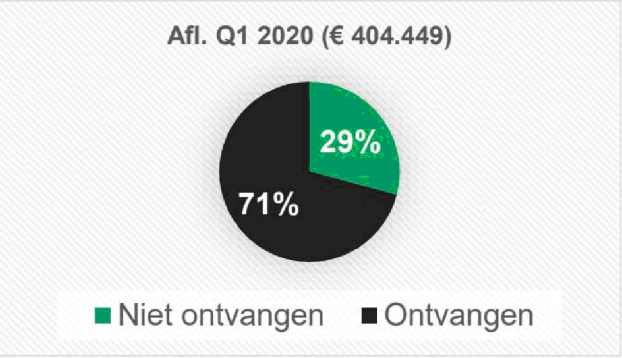
Ontwikkelingen investeringsportefeuille

	Totaal	Totaal 2019
Aantal uitzettingen	16	47
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)	1.182	17.629
Aantal bedrijven in portefeuille	83	73
Boekwaarde portefeuille (x € 1.000,-)	31.794	30.362
Benaderde marktwaarde portefeuille (x € 1.000,-)	79.936	78.616
Werkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	2.135	2.102
Mutatie werkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	-	-144

Collection Rate Rente:

Collection Rate Aflossingen:

0482 310861

Investeren (6/6)

Prognose 2020.
In bijgevoegde prognose 2020 zijn de effecten van lagere rente inkomsten door het verleende uitstel en reeds ontvangen dividenden meegenomen.

Mogelijke exits 2020.
Door de Corona-crisis zijn eventuele exit trajecten on hold gezet. De focus bij de ondernemers ligt met name op het overleven van deze periode. Ook bij eventuele geïnteresseerde partijen staat alles op dit moment on hold. Aan het einde van Q2 zullen we nader inschatten of de huidige prognose van € 3 miljoen realistisch is en deze eventueel aanpassen.

Benaderde Marktwaarde (BMW)
Aan het eind van het tweede kwartaal worden de ondernemingen in de portefeuille opnieuw gewaardeerd conform de normale systematiek. Aan de rapportage van de NOM t/m Q2 wordt een uitgebreide analyse van de ontwikkelingen en verloop binnen de BMW toegevoegd. Ten aanzien van de prognose zullen we dan het geprognotiseerde voorzieningenbedrag opnieuw bepalen

Voor een nadere toelichting op de ontwikkelingen van de investeringsportefeuille in Q1 2020, verwijzen wij naar de bijgevoegde rapportage Investeren Q1 2020.

Note: Bij de opmaak van de rapportage voor Q2 zullen bovenstaande kengetallen en toelichtingen onderdeel uitmaken van de rapportage Investeren.

0482 310861

Fondsbeheer

De afdeling FSN verzorgt het fondsbeheer voor de fondsen van de NOM en de externe fondsen. De investeringsresultaten van de externe fondsen over Q1 2020 zijn als volgt:

Investeringen Q1 2020 in €:

FOM	€ 62.500
MKB Fonds Drenthe	€ 100.000
Groeifonds/EBG	€ 2.072.749
IFG*	€ 1.001.390

* Het IFG investeert in fondsen en heeft hierdoor een ander karakter dan de andere fondsen.

0482 310861

HR en Facilitair

- Sinds de maatregelen van de regering werken wij thuis. Na een eerste gewenning aan de nieuwe situatie lijkt dat nu goed te gaan. Mede omdat de ICT-infrastructuur voor werken op afstand voor alle medewerkers was ingericht. Medewerkers weten elkaar en de klanten te vinden op de nieuwe manier. Voor het online vergaderen is geadviseerd om alleen gebruik te maken van onze telefonische vergaderfaciliteit of van Microsoft teams/Skype for business, waar de NOM betaalde en beveiligde accounts voor heeft.
- Om medewerkers in staat te stellen om op een verantwoorde manier thuis te werken is er een budget van € 200,- per medewerker beschikbaar gesteld om de thuiswerkplek verder in te richten.
- Aandachtspunt voor werken vanuit huis geldt voor collega's met jonge kinderen en in het bijzonder kinderen die extra zorg vragen. Naast dat we hier van beide kanten flexibel mee omgaan, worden er maatwerkoplossingen bedacht als dit niet afdoende is. Ook is het kantoor nog steeds open. Medewerkers die thuis niet kunnen werken om wat voor reden dan ook, kunnen op kantoor terecht. Hier wordt gebruik van gemaakt en op een verantwoorde wijze mee om gegaan.
- Het ziekteverzuim is erg laag en zijn er voor zover bekend geen collega's besmet. Wel zijn er in een enkel geval directe familieleden besmet.

0482 310861

MarCom (1/2)

- Ontwikkeling content platform (met name samenvoeging van diverse categorieën en ander design) op nom.nl. Implementatie: april
- Ontwikkeling resultatenplatform. Implementatie: april
- Eerste week van maart: NOMMER #36 uitgegeven
- In opdracht van de RvC van de FOM zijn we een traject gestart met creatief bureau Juction uit Leeuwarden. Hieruit is een merk- en campagnestrategie gekomen met als doel de FOM (nog) meer naamsbekendheid te geven in Friesland. Het voorstel voor een campagne in Q3 en Q4 van dit jaar ligt ter goedkeuring bij de RvC van de FOM.
- Het vierde whitepaper is op 28 maart gepubliceerd 'Van innovatief idee naar commercieel product'. Dit whitepaper is meegestuurd met de eNOMMER van maart. We gaan er op dit moment niet actief mee adverteren. Wel worden een aantal ondersteunende blogs geschreven.
- Meest gelezen artikel Q1 2020: Groeien met je bedrijf: 10 uitdagingen waar je zeker mee te maken krijgt (829 x geopend)
- Besloten is het Midzomerfeest te annuleren.
- Motivaction imago-onderzoek voor ROMs wordt uitgesteld tot nader orde.
- Implementatie Klanten Vertellen wordt eveneens uitgesteld tot een later moment.
- NOM bedrijfsbezoek van 21 april verschoven naar een later te bepalen datum.

0482 310861

MarCom (2/2)

Aan corona gerelateerde acties

- Landingspagina gemaakt vanaf vaste button op alle pagina's: https://www.nom.nl/corona-update/
- Hierop aandacht voor het Corona Rebuild programma https://www.nom.nl/corona-update/corona-rebuild-programma/
- Een pagina met diverse relevante links https://www.nom.nl/actueel/nieuws/update-nuttige-links-voor-ondernemers-inzake-coronavirus (ook in het Engels beschikbaar)
- Bereikbaarheid Team NOM
- Berichtgeving over de regeling voor portfoliobedrijven https://www.nom.nl/actueel/nieuws/nom-schort-aflossingen-op-en-verleent-uitstel-van-rentebetalingen
- Verhalen van ondernemers die juist nu een activiteit ontplooien waarmee ze verder kunnen
- Ondernemers voor ondernemers: overzicht van portfoliobedrijven die iets voor andere bedrijven kunnen betekenen tijdens de crisis (vrije productieruimte etc.) https://www.nom.nl/corona-update/ondernemer-helpt-ondernemer/
- Berichtgeving over het overbruggingskrediet: https://www.nom.nl/nieuws/e100-miljoen-voor-overbruggingsfinanciering-voor-startups-via-regionale-ontwikkelingsmaatschappijen/

0482 310861

NOM Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland

Financieel

Geconsolideerde balans 31-03-2020

Activa	31-3-2020	31-12-2019
Materiele vaste activa		
Inventaris		
Financiele vaste activa		
Deelnemingen		
Participaties		
Leningen aan participaties		
Overige leningen		
PSC		
Leningen Lastgevingsovereenkomsten		
Aanjaagfonds		
Vlottende activa		
Vorderingen en overlopende activa		
Liquide middelen		
Totaal activa		
Passiva		
Eigen vermogen		
Gestort aandelenkapitaal		
Bestemmingsreserves		
Overige reserves		
Onverwerkt resultaat		
Voorzieningen		
Personeelsvoorziening		
Langlopende schulden		
Langlopende schulden		
Kortlopende schulden		
Kortlopende schulden		

[redacted]

5.1.1c

Financieel

Geconsolideerde W&V 31-03-2020

	2019 Realisatie	2020 Realisatie	2020 Begroot	2020 Prognose
Investeren				
Opbrengsten				
Rente- en provisiebaten financieringen				
Rentebaten depositos				
Ontvangen dividenden				
Opbrengst commissariaten				
Resultaat verkopen participaties				
Beheer Fondsen				
Voorziening voor financiele vaste activa				
Subtotaal Investeren				
Kosten				
Personeelskosten				
Overige kosten				
Subtotaal kosten Investeren				
Resultaat Investeren				
Ontwikkelen				
Opbrengsten / vergoedingen				
Staat der Nederlanden				
Bijdrage Provincies				
Additionele financiering AH				
Bijdrage acquisitie Gemeenten				
Opbrengst Detachering				
Diensten aan derden				
Subtotaal opbrengsten Ontwikkelen				
Kosten				
Personeelskosten				
Personeelskosten Projecten				
Overige kosten				
Overige kosten Projecten				
Subtotaal kosten Ontwikkelen				
Resultaat Ontwikkelen				
Resultaat voor belastingen				
Belastingen				
Resultaat na belastingen				

5.1.1c

Prognosewijzigingen Investeren:

- **Rente- en provisiebaten** i.v.m. verleende uitstel betalingsverplichting.
- **Dividenden** i.v.m. hogere opbrengsten dan begroot.

Prognosewijzigingen Ontwikkelen:

- **Staat de Nederlanden** hogere bijdrage door indexatie dan begroot.

0482 310861

NOM Winst-en Verlieschart 2020
€ 1.800.000
€ 1.600.000
€ 1.400.000
€ 1.200.000
€ 1.000.000
€ 800.000
€ 600.000
€ 400.000
€ 200.000
€ -
€ -200.000
5.1.1c
Begroot resultaat
Rente- en Provisiebaten
Staat der Nederlanden
Dividenden
Verwacht resultaat 2020

Rapportage

Investeren

Tot en met 31 maart 2020

Versie AvA

19 mei 2020

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave		2
1	Inleiding	3
1.1	Algemeen	4
1.2	Werkgelegenheid	5
2	Financieel	6
3	Boekwaarde portefeuille	7
3.1	Benaderde marktwaarde	8
3.2	Investeringen	8
3.3	Desinvesteringen en Aflossingen	9
4	Voorzieningen	10
5	Boekwaarde en resultaat per subcategorie	11
5.1	Topsectoren	11
5.2	Type aanvragen	11
5.3	Provincies	14
6	Vrije ruimte	16

1 Inleiding

In deze rapportage wordt een toelichting gegeven op de Investeringsactivteiten over de periode 1 januari tot en met 31 maart 2020. De portefeuille is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Groei- & Overnamefonds en
- Aanjaagfonds.

Naast de bekende onderwerpen was het eerste kwartaal de periode waarin wij werden geconfronteerd met de effecten van het coronavirus COVID-19. Aan 21 bedrijven uit de NOM-portefeuille is uitstel van betaling van rente en opschorting van aflossing van de lening voor een periode van drie maanden verleend. Het negatieve rente-effect qua opbrengsten bedraagt in totaal € 138.657,--.

We hebben naar aanleiding van de Covid-19 situatie een analyse gemaakt van de NOM portefeuille. Bij vrijwel elk portefeuillebedrijf zien we een direct effect of op termijn van de huidige economische situatie. Grote verschillen per portefeuillebedrijf en vaak niet meer dan een gevoel over hoe de toekomst zich gaat ontwikkelen. Hierbij zijn de effecten niet uitsluitend negatief, er zijn (gelukkig) ook bedrijven die conform verwachting presteren of zelfs beter dan verwacht presteren. Ook zijn er ondernemingen die nieuwe kansen zien door de huidige situatie en daar stappen in maken.

We houden intensief contact met de portefeuillebedrijven. Steeds duidelijker worden de werkelijke effecten per portefeuillebedrijf zijn. We zullen de portefeuille bedrijven actief volgen en ze daarbij met de ons beschikbare middelen ondersteunen en adviseren.

Eén van die middelen is de uitvoering van de landelijke COL (Corona Overbruggingslening) die per 29 april geopend is. Op het moment van schrijven van deze rapportage hebben we ruim 57 aanvragen voor deze lening ontvangen. Er wordt hard gewerkt door iedereen die is betrokken bij COL-regeling vanuit de NOM om de aanvragen af te handelen.

1.1 Algemeen

Overzicht belangrijkste kerngetallen per 31 maart 2020	Totaal	Totaal 2019
Aantal uitzettingen	16	55
Bedrag uitzettingen (x € 1.000,-)*	1.182	19.181
Aantal bedrijven in portefeuille	83	84
Boekwaarde portefeuille (x € 1.000,-)	31.794	31.956
Benaderde marktwaarde portefeuille (x € 1.000,-)	79.936	80.210
Resultaat (voor kosten) (x € 1.000,-)	2.760	-4.797
In bedrijf (x € 1.000,-)	56.590	56.689
Werkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	2.135	2.148
Mutatie werkgelegenheid in portefeuille (FTE's)	-13	-166

* 2019 uitzettingen is € 7,1 mln. aan conversie/herstructurering, 2020: € 145k.

Het eigen vermogen van NV NOM per 31 maart 2020 is € 55,9 miljoen.

Tot en met maart 2020 zijn 16 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedraagt ruim € 1,1 mln., waarvan € 145k middels herstructurering. In de vergelijkbare periode 2019 zijn 20 financieringen verstrekt. Het gefinancierde bedrag bedroeg toen € 4,3 miljoen. Het uitstaand bedrag aan financieringen per 31 maart 2020 bedraagt ruim € 56,5 miljoen. Dit is verdeeld over 83 ondernemingen.

Het portefeuilleresultaat (het resultaat van rentebaten, ontvangen dividenden, verkopen van participaties en mutatie voorziene waardeverminderingen) bedraagt ruim € 2,7 miljoen positief. De boekwaarde van de portefeuille per 31 maart 2020 is € 31,8 miljoen (1 januari 2020: € 32,0 miljoen). De benaderde marktwaarde (hierna: BMW) van de portefeuille per 31 maart 2020 benaderd op € 79,9 miljoen (1 januari 2020: € 80,2 miljoen). Hiervan heeft € 69,1 miljoen betrekking op aandelenkapitaal (1 januari 2020: 69,5 miljoen).

Het team van Investeren bestaat per 31 maart 2020 uit 14,8 fte.

- Afdelingsmanager 1,0 fte
- Investment manager 15,6 fte (waarvan 7,6 fte beheer Investeringsfonds Groningen, FOM, MKB Fonds Drenthe en GROEIfonds)

Het team van Fonds Support Noord bestaat uit 5,3 fte.

- Afdelingsmanager 1,0 fte
- Investment analist 2,0 fte
- Projectmedewerker 2,3 fte

De IC is in januari 2020 bijeen geweest en in februari schriftelijk. Er is één financieringsvoorstel en twee herfinancieringsvoorstellen besproken.
Tav twee voorstellen is positief door de IC geadviseerd en dit advies is door de directie gevolgd.Eén herfinancieringsvoorstel is teruggetrokken.

De RvC is 2020 tweemaal bijeen geweest. Daar zijn geen investeringsvoorstellen besproken. De RvC wordt goedkeuring gevraagd indien de investeringsvoorstellen leiden tot een hoger obligo dan € 2,5 miljoen. Daarvan was dit kwartaal geen sprake.

Tot en met maart 2020 heeft NOM daarnaast, via de fondsen die voor derden worden beheerd, een investeringsniveau van € 2,5 miljoen in cash gerealiseerd. Het aantal bedrijven waarbij NOM via deze fondsen ultimo maart 2020 betrokken is, is 90.

Als gevolg van het uitbreken van het corona virus zal NOM aan 21 ondernemingen gedurende drie maanden geen rente en aflossing factureren. Dit is eveneens van toepassing bij 43 ondernemingen die door de fondsen voor derden worden beheerd.

1.2 Werkgelegenheid

Directe werkgelegenheid in fte's

	# aanvang financiering	# per 1-jan-20	# per 31-mrt-20
In portefeuille per 1 januari 2020	1.512	2.148	2.246
Nieuwe ondernemingen/mutatie bestaande port. 2020	9		17
Subtotaal	*1.521*	*2.148*	*2.263*
Realisatie uit port. vanaf 2020	18		30
Totaal	**1.503**		**2.233**

GROEI DIRECTE FTE'S:	**731**

2 Financieel

Portefeuilleresultaat (x € 1.000,-)	31 maart 2020		31 december 2020	
	Realisatie	Begroting	Begroting	Prognose
Rente leningen	430	454	1.815	1.362
Dividend	2.567	250	1.000	2.567
Resultaat verkoop participaties	46	750	3.000	3.000
Provisies	5	10	40	40
Voorziening	-287	-800	-3.200	-3.200
Resultaat voor kosten NOM Finance	**2.760**	**664**	**2.655**	**3.769**

Tot en met maart 2020 is € 430k renteresultaat geboekt waarvan € 205k is ontvangen (€ 225k bijgeschreven). De vijf grootste rente leningen u/g bedragen € 161k. Hiervan is € 61k ontvangen en € 100k bijgeschreven.

Onder de post **dividend** is het tot en maart 2020 ontvangen dividend ad € 2.500k opgenomen van één onderneming. Er is 67k ontvangen op **dividend cum prefs.**

Op de desinvesteringen is een **positief verkoop participaties** gerealiseerd van totaal € 46k. Dit is door de desinvestering van één onderneming.

Per 31 maart 2020 is er per saldo € 287k aanvullend voorzien op waardeverminderingen binnen de portefeuille.

3 Boekwaarde portefeuille

Verloop waarde t/m 31 maart 2020 (x € 1.000,-)	G&O	Aanjaag	Totaal
Stand per 1 januari 2020	**29.466**	**2.490**	**31.956**
Bij:			
Investeringen	672	510	1.182
Dividendbijschrijvingen	67	-	67
Rentebijschrijvingen	343	86	430
	1.083	596	1.679
Af:			
Desinvesteringen	650	-	650
Aflossingen	415	217	631
Ontvangen bijgeschreven dividenden	67	-	67
Ontvangen rentetermijnen	140	64	205
Voorzieningen	239	48	287
	1.511	329	1.840
Stand per	**29.038**	**2.756**	**31.794**
Aandelenkapitaal	18.450	-	18.450
Cumulatief preferente aandelen	2.540	-	2.540
Leningen	8.048	2.756	10.804
Stand per 31 maart 2020	**29.038**	**2.756**	**31.794**

			BMW
Stand per 1 januari 2020	77.720	2.490	80.210
Stand per 31 maart 2020	77.179	2.756	79.936
Mutatie	-541	267	-275
Aandelenkapitaal			66.591
Cumulatief preferente aandelen			2.540
Leningen			10.804
Stand per			**79.936**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

3.1 Benaderde marktwaarde

De BMW per 31 maart 2020 is benaderd op ruim € 79,9 miljoen (1 januari 2020: € 80,2 miljoen). Hiervan heeft € 10,8 miljoen betrekking op de leningenportefeuille. De stille reserve op aandelenparticipaties in portefeuille bedraagt ruim € 48,1 miljoen (1 januari 2020: € 48,2 miljoen).
Het aantal portefeuilleondernemingen met een stille reserve (benaderde waarde > boekwaarde) bedraagt: 9.
Het aantal portefeuilleondernemingen (exclusief lening) met een benaderde waarde groter dan nihil bedraagt: 24 (55 inclusief lening).

3.2 Investeringen

Aantal verstrekte financieringen t/m 31 maart 2020					2019	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Nieuw	-	1	1	125	13	4.851
Conversie	-	-	-	-	7	5.734
Uit commitment	6	6	12	777	12	2.617
Uitbreiding	2	-	2	116	23	5.979
Herstructurering	-	1	1	165	-	-
	8	**8**	**16**	**1.182**	**55**	**19.181**

De herstructuering betreft inclusief een cash storting van € 20k.

Er zijn tot en met maart 2020 47 leads behandeld (waarvan 30 nieuw in 2020) bij Investeren. Per eind maart zijn van de 19 leads, 6 onderhanden (4 in onderzoek danwel 2 contractfase), 4 ingetrokken, 1 doorverwezen, 11 afgewezen en van 5 is niets meer vernomen, 1 nieuw bedrijf gefinancierd.

De redenen voor afwijzingen waren onder meer kwaliteit business case (18%), management (12%), uitgesloten sector (18%) en buiten regio (18%).

3.3 Desinvesteringen en Aflossingen

Aantal financieringen uit portefeuille gelopen t/m 31 maart 2020

	G&O	Aanjaag	Totaal	2019
Aflossingen	1	-	1	17
Desinvesteringen	2	-	2	3
Faillissement	-	1	1	7
Kwijtscheldingen	-	-	-	4
Liquidaties	-	-	-	5
Herstructurering	-	2	2	6
	3	**3**	**6**	**42**

Er is tussen 1 januari en 31 maart € 631k aan aflossingen ontvangen.

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

4 Voorzieningen

Tot en met 31 maart 2020 is € 287k aanvullend voorzien (€ 247k leningen en € 40k aandelenkapitaal).

In totaal is er op de portefeuille per 31 maart 2020 € 24,8 miljoen voorzien op een boekwaarde voor voorziening van € 56,6 miljoen, hetgeen betekent dat 43,8% is voorzien (ultimo 2020: 44,1%).

Er zijn 5 ondernemingen waarbij de totale uitstaande positie meer dan € 2,5 miljoen is. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt ruim € 17,1 miljoen, hiervan is 38,5% voorzien.

Het aantal ondernemingen met een totale uitstaande positie meer dan € 1 miljoen en voor 50% of meer voorzien bedraagt 10. De totale uitstaande positie van deze ondernemingen bedraagt ruim € 20,1 miljoen, hiervan is 94,1% voorzien.

Verloop risicoclassificatie-indeling in aantallen

	2019	2020-03
A	7	7
A-	12	12
B	5	6
B-	4	3
C	12	12
C-	10	10
D	34	33
	84	83

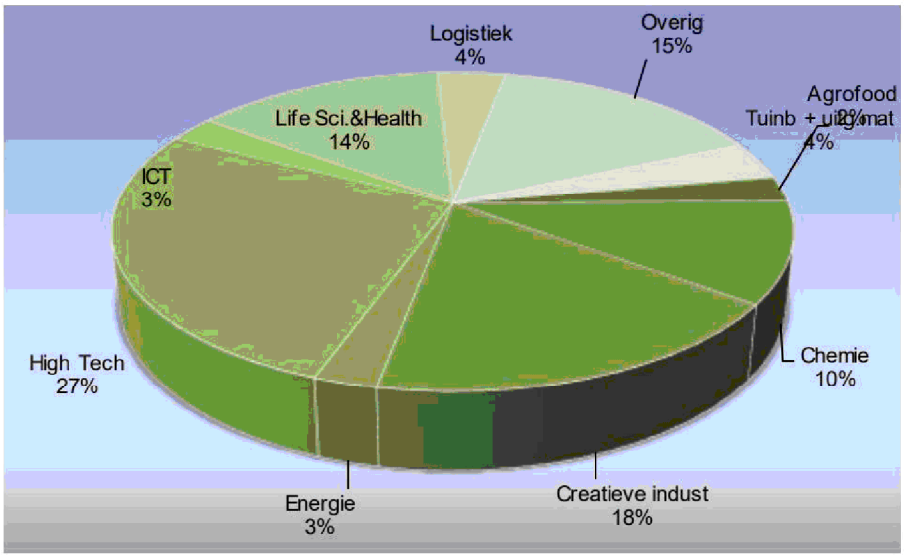
Verloop risicoclassificatie-indeling (x € 1.000,-)

	2019	2020-03
A	6.513	6.484
A-	11.169	10.874
B	351	616
B-	1.201	510
C	8.793	9.230
C-	7.240	7.337
D	21.423	21.539
	56.690	56.590

5 Boekwaarde en resultaat per subcategorie

5.1 Topsectoren

Aantal portefeuille-ondernemingen per topsector per 31 maart 2020

Investeringen per sector t/m 31 maart 2020					2019	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Agrofood	-	-	-	-	-	-
Chemie	2	-	2	95	5	1.301
Creatieve indust	-	5	5	205	10	1.209
Energie	-	-	-	-	-	-
High Tech	3	1	4	312	20	11.450
ICT	-	-	-	-	2	263
Life Sci.&Health	2	-	2	374	5	1.387
Logistiek	1	-	1	56	4	1.700
Tuinb + uitg.mat	-	1	1	125	-	-
Water	-	1	1	15	3	50
Overig	-	-	-	-	6	1.821
	8	**8**	**16**	**1.182**	**55**	**19.181**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Aantal financieringen per sector uit portefeuille gelopen t/m 31 maart 2020

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2019
Agrofood	-	-	-	6
Chemie	-	-	-	2
Creatieve indust	2	-	2	4
Energie	-	-	-	1
High Tech	-	3	3	23
ICT	-	-	-	2
Life Sci.&Health	-	-	-	-
Logistiek	-	-	-	1
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-
Water	-	-	-	-
Overig	1	-	1	3
	3	**3**	**6**	**42**

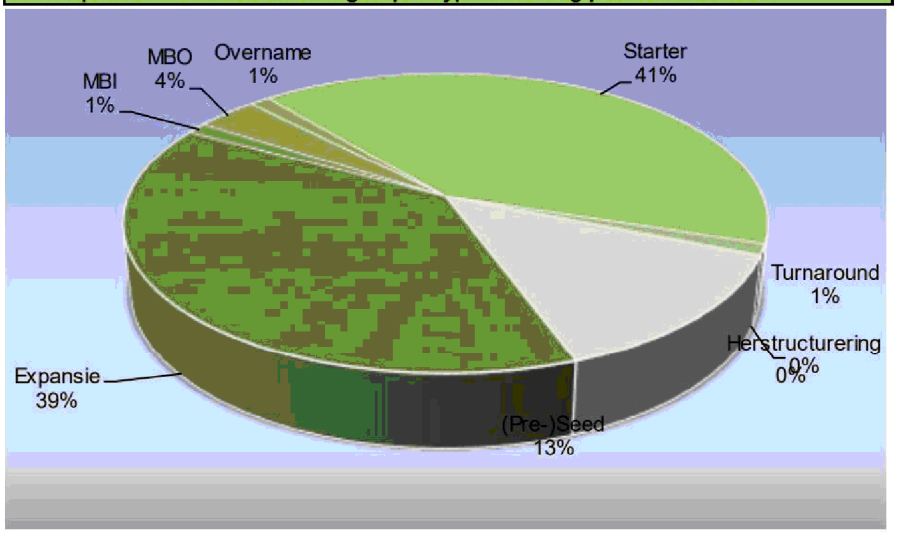
Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) per sector per 31 maart 2020

	1 januari	31 maart 2020		
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	421	200	221	421
Chemie	7.633	7.582	226	7.807
Creatieve indust	5.336	3.695	1.155	4.850
Energie	281	94	186	281
High Tech	16.312	14.789	1.400	16.189
ICT	263	263	-	263
Life Sci.&Health	12.809	13.147	-	13.147
Logistiek	2.245	1.877	450	2.327
Tuinb + uitg.mat	1.653	1.590	155	1.745
Water	728	273	464	737
Overig	9.009	8.799	24	8.823
	56.689	**52.308**	**4.281**	**56.590**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

5.2 Type aanvragen

Aantal portefeuille-ondernemingen per type aanvraag per 31 maart 2020

Investeringen per type aanvraag t/m 31 maart 2020					2019	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
Expansie	1	2	3	73	23	9.658
MBI	-	-	-	-	-	-
MBO	-	-	-	-	-	-
Overname	-	-	-	-	-	-
Starter	5	6	11	1.034	23	7.571
Turnaround	-	-	-	-	1	400
Herstructurering	-	-	-	-	-	-
(Pre-)Seed	2	-	2	76	8	1.552
	8	**8**	**16**	**1.182**	**55**	**19.181**

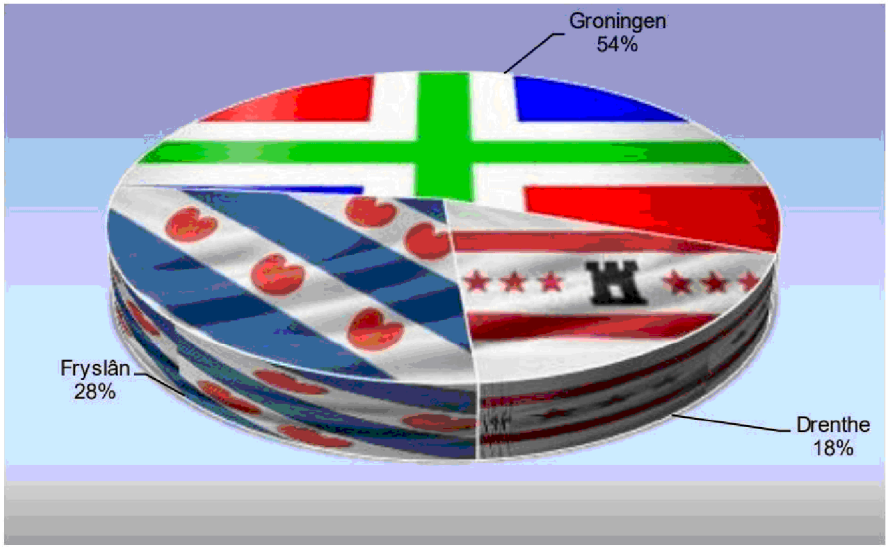
Aantal financieringen per type aanvraag uit portefeuille gelopen t/m 31 maart 2020

	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal 2019
Expansie	1	-	1	12
MBI	-	-	-	1
MBO	-	-	-	-
Overname	-	-	-	-
Starter	2	3	5	24
Turnaround	-	-	-	1
Herstructurering	-	-	-	-
Conversie	-	-	-	-
(Pre-)Seed	-	-	-	4
	3	**3**	**6**	**42**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

5.3 Provincies

Aantal portefeuille-ondernemingen per provincie per 31 maart 2020

Investeringen per provincie t/m 31 maart 2020					2019	
	G&O	Aanjaag	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)	Totaal	Totaal bedrag (x € 1.000,-)
D	1	2	3	115	8	3.501
F	1	2	3	73	16	3.092
G	6	4	10	994	31	12.589
	8	**8**	**16**	**1.182**	**55**	**19.181**

Aantal financieringen per provincie uit portefeuille gelopen t/m 31 maart 2020

	G&O	Aanjaag	Totaal	2019
D	-	-	-	11
F	-	-	-	15
G	3	3	6	16
	3	**3**	**6**	**42**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) DRENTHE per sector per 31 maart 2020

	1 januari 2020			
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	221	-	221	221
Chemie	139	-	143	143
Creatieve indust	76	-	126	126
Energie	94	94	-	94
High Tech	7.518	7.396	146	7.542
ICT	-	-	-	-
Life Sci.&Health	360	360	-	360
Logistiek	-	-	-	-
Tuinb + uitg.mat	-	-	-	-
Water	358	273	96	369
Overig	835	852	-	852
	9.602	**8.976**	**732**	**9.707**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) FRYSLÂN per sector per 31 maart 2020

	1 januari 2020			
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	200	200	-	200
Chemie	1.036	1.051	-	1.051
Creatieve indust	507	188	345	532
Energie	186	-	186	186
High Tech	1.354	873	525	1.398
ICT	263	263	-	263
Life Sci.&Health	-	-	-	-
Logistiek	1.995	1.571	450	2.021
Tuinb + uitg.mat	35	-	30	30
Water	325	-	331	331
Overig	791	763	24	787
	6.691	**4.909**	**1.891**	**6.800**

Totaal uitstaande positie (subtotaal in bedrijf) GRONINGEN per sector per 31 maart 2020

	1 januari 2020			
		G&O	Aanjaag	Totaal
Agrofood	-	-	-	-
Chemie	6.458	6.530	83	6.613
Creatieve indust	4.754	3.507	684	4.192
Energie	-	-	-	-
High Tech	7.440	6.520	729	7.249
ICT	-	-	-	-
Life Sci.&Health	12.449	12.787	-	12.787
Logistiek	250	306	-	306
Tuinb + uitg.mat	1.618	1.590	125	1.715
Water	45	-	38	38
Overig	7.383	7.184	-	7.184
	40.397	**38.424**	**1.659**	**40.083**

Strikt persoonlijk en vertrouwelijk

6 Vrije ruimte

De beschikbare vrije ruimte per 31 maart 2020 bedraagt € 14,3 miljoen.
In totaal zijn er 23 ondernemingen uit de vrije ruimte gefinancierd. In Q1 is geen enkele ondernemingen uit de vrije ruimte gefinancierd.

Versienr. 20200528-v1

buiten verzoek

Betreft:
Uitvraag over de werkelijke verliezen die direct en indirect geleden worden door de Provincie.
Tevens worden de ingediende hulpverzoeken uitgevraagd.

Toepassing:
Dit is van toepassing op de fondsen en overige relevante deelnemingen (o.a. vastgoed entiteiten)

Informatie:
Het IPO is namens alle Provincies met het Rijk in overleg over compensatie van werkelijke geleden schades en inkomensdervingen die de Provincies (al dan niet via haar deelnemingen en fondsen) ondervindt. Ten behoeve van de onderhandelin met het Rijk heeft het IPO gevraagd om alle directe en indirecte schades te inventariseren.

Invuller:		
Datum invullen formulier:	invullen	09/06/2020
Naam medewerker:	invullen	5.1.2e 5.1.2e
Telefoon nr.:	invullen	0592- 5.1.2e
E-mail adres:	invullen	5.1.2e @drenthe.nl

Algemene gegevens:		
Naam entiteit	invullen	NOM NV
Betreft financieel instrument	selectieveld	Verbonden Partij
Activanummer *(indien beschikbaar)*	invullen	
Bedrijfsstatus	selectieveld	Normale bedrijfsvoering
Bij	datum invullen	

Concreet verlies:		
1. Wat is het verlies? *(bedrag komt later terug)*	tekst invullen	Minder renteopbrengsten en uitstel van rente en aflossingen op verstrekte leningen
2. Was dit verlies ook ontstaan zonder coronacrisis?	tekst invullen	Nee
3. Specifieke oorzaak/ontstaan van het verlies?	tekst invullen	De liquiditeitspositie van de bedrijven die de leningen zijn aangegaan, maakt dat de
4. Welke gevolgen heeft het verlies voor de vennootschap?	tekst invullen	
5. Zijn al claims bij derden ingelegd (o.a. Staat, gemeente)?	selectieveld	nee
a. Bij welke instantie?	tekst invullen	
b. Zo, ja wanneer?	datum invullen	
c. Is er al een uitbetaling of toekenning voor het verlies?	tekst invullen	
d. Referentienummer van de zaak?	tekst invullen	
6. Zijn er zekerheden?	selectieveld	
a. Wat voor zekerheden?	tekst invullen	
b. Geschatte waarde van de zekerheden?	waarde invullen	
c. Peildatum van schatting zekerheden?	datum invullen	
d. Bij financiering onroerend goed - WOZ waarde?	waarde invullen	
e. Peildatum van WOZ waarde?	datum invullen	
7. Bruto €-exposure van Provincie? (voor zekerheden)	bedrag invullen	€ 140,000.00
8. Netto €-exposure na zekerheden?	bedrag invullen	€ 140,000.00
9. Is het verlies reeds gereserveerd in voorziening debiteuren of andere vorm van risicoreservering?	selectieveld	Nee
	toelichting	Het betreft hier het geschatte verlies dat in de Q1 rapportage is opgenomen, waarvan het drentse deel 16,67% betreft.

Binnengekomen hulpverzoeken		
10. Zijn (uitstel) hulpverzoeken binnengekomen?	selectieveld	Nee
a. Welke hulpverzoeken of uitstel zijn dit? (opschorten rente, aflossing, huurbetaling, erfpacht kwijtschelding belasting, leges, of termijnverlenging etc.)	tekst invullen	
b. Welke bedragen zijn hiermee gemoeid?		
11. Wat is de besluitvorming van de directie	tekst invullen	

van de vennootschap?

Extra veld om toelichting te geven:

Het verlies zal binnen de NV zelf opgevangen moeten worden en gaat dit de aandeelhouders indirect geld kosten. Op termijn is het mogelijk dat de waardering van de ondernemingen in de portefeuille van de NOM naar beneden moet worden bijgesteld en dat leningen als voorzien moeten worden. Dit gaat dan de provinciale aandeelhouders een direct exploitatieverlies opleveren, omdat dit in de jaarrekening 2020 verwerkt moet worden. Op dit moment is daar concreet nog niets over te zeggen en lijkt dit risico mee te vallen volgens de NOM. De NOM geeft aan dat ze de impact nog niet kunnen vaststellen en nog zijn onzeker over de effecten op termijn. Ze hebben die analyse ook gedeeld met hun accountant. En geconcludeerd dat we gezien de analyse en de onzekerheid over de effecten op termijn geen reden zien de benaderde marktwaarde aan te passen dan wel een extra voorziening te nemen ten opzichte van de situatie per 31 december 2019.

Overige financiële maatregelen door de Provincie

12. Vervroeging van investeringen (bijv. infraprojecten)
    a. Welke bedragen zijn hiermee gemoeid?
    b. Wat is de termijn van versnelling van de investering?

Extra veld om toelichting te geven:

gen

Agendapunt voor de vergadering van Gedeputeerde Staten van Drenthe

Statenbrief

Algemene gegevens	
Opsteller	5.1.2e 5.1.2e, tst. 5.1.2e
Team	Economie
Datum	maandag 15 juni 2020
Uiterste behandeldatum in GS: 30 juni 2020 *Toelichting: in verband met verzending naar PS voor de zomer.*	

Teammanager
Ria Lahuis
Paraaf *Bespreken:*

Verwijzing naar speerpunt coalitieakkoord/programma begroting
3. Regionale economie en werkgelegenheid: kansen benutten

Akkoord portefeuillehouder
Henk Brink

Intern voorbereid met
1. 5.1.2e 5.1.2e (BC)
2.
3.

Akkoord provinciesecretaris
Wim Brenkman

Archivering	
Soort overeenkomst: *Looptijd overeenkomst:*	Niet van toepassing
Datum:	Registratienummer:
	nr.
	nr.

Communicatie
Openbaar: Ja
Persbericht: *Nee*
Bekendmaking: Niet van toepassing

Onderwerp

Update activiteiten NOM eerste kwartaal 2020

Advies

1. In te stemmen met de brief aan Provinciale Staten.

Beslissing GS

Inleiding

a. Algemeen
Met bijgaande brief informeert u Provinciale Staten over de activiteiten van de NOM in het eerste kwartaal 2020.

b. Europese aspecten
Niet van toepassing.

c. Economie/werkgelegenheid
Niet van toepassing.

d. Participatie
Niet van toepassing.

Advies

1. In te stemmen met de brief aan Provinciale Staten.

Doelstelling uit de begroting

3.0.02 Versterken projectontwikkeling en business development
3.2.01 Zorgen voor een goed vestigings- en ondernemersklimaat ook op (sub)regionaal niveau

Argumenten

1.1. Door deze brief naar Provinciale Staten te verzenden, zijn de PS leden beter op de hoogte van de activiteiten van de NOM, een belangrijke deelneming van de provincie Drenthe.
Zeker omdat de coronaperikelen invloed zullen hebben op de werkzaamheden van de NOM en haar portefeuillebedrijven, is deze update relevant.

Tijdsplanning

Niet van toepassing.

Financiën

Niet van toepassing.

Bijlagen

Bijlagen
0. Statenbrief

*Kant*tekeningen

aan Gedeputeerde Staten van Drenthe

Risico's

Niet van toepassing.

Kanttekeningen vanuit de organisatie

Niet van toepassing.

Tekst openbare besluitenlijst

Onderwerp: Activiteiten NOM eerste kwartaal 2020

Gedeputeerde Staten informeert Provinciale Staten over de activiteiten van de NOM in het eerste kwartaal van 2020.

Verzenden

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

5 - 7

Concept (ID 310848)

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 3

Reeds openbaar
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Financien-Cultuur-Bestuur-en-Economie-FCBE-1/2020/16-september/14:00/FCBE160920-A1-Update-activiteiten-NOM-eerste-kwartaal-2020.pdf)

Inzet 5.1.2e 5.1.2e **(NOM) voor Drenthe c.q. IBDO**

(niet uitputtend) overzicht over afgelopen periode: highlights, lopende projecten en activiteiten
per juni 2020

Inleiding

In september 2018 ben ik begonnen aan mijn rol van 5.1.2e voor Drenthe, in dienst van NOM, in opdracht van Provincie Drenthe. In de eerste periode heb ik met name kennis gemaakt met ondernemers (gebaseerd op het rapport van Berenschot), heb ik de diverse relevante programma's en projecten in Drenthe en in het noorden leren kennen en heb ik de rest van het ecosysteem kunnen ontdekken. Daaruit zijn tevens goede contacten voortgekomen met de NHL-Stenden, Hanze Hogeschool, SNN, RUG, FME, Metaalunie, enzovoort. Bovendien heb ik de (prettige) contacten binnen de Provincie kunnen benutten evenals de samenwerking met mijn NOM-collega's. En niet in de laatste plaats heb ik mijn rol binnen het IBDO-team verder kunnen ontwikkelen.

Vanaf het begin was duidelijk dat ik niet zo zeer een eerstelijns rol heb meer veel meer een anderhalf c.q. tweedelijns rol. Ik merk dat er in de afgelopen periode (laatste 12 maanden) meer focus is gekomen op het ontwikkelen van projecten, nieuwe initiatieven en samenwerkingen. Dat is uiteraard logisch aangezien het fundament daarvoor ligt in het relatienetwerk en een goed zicht op het ecosysteem.

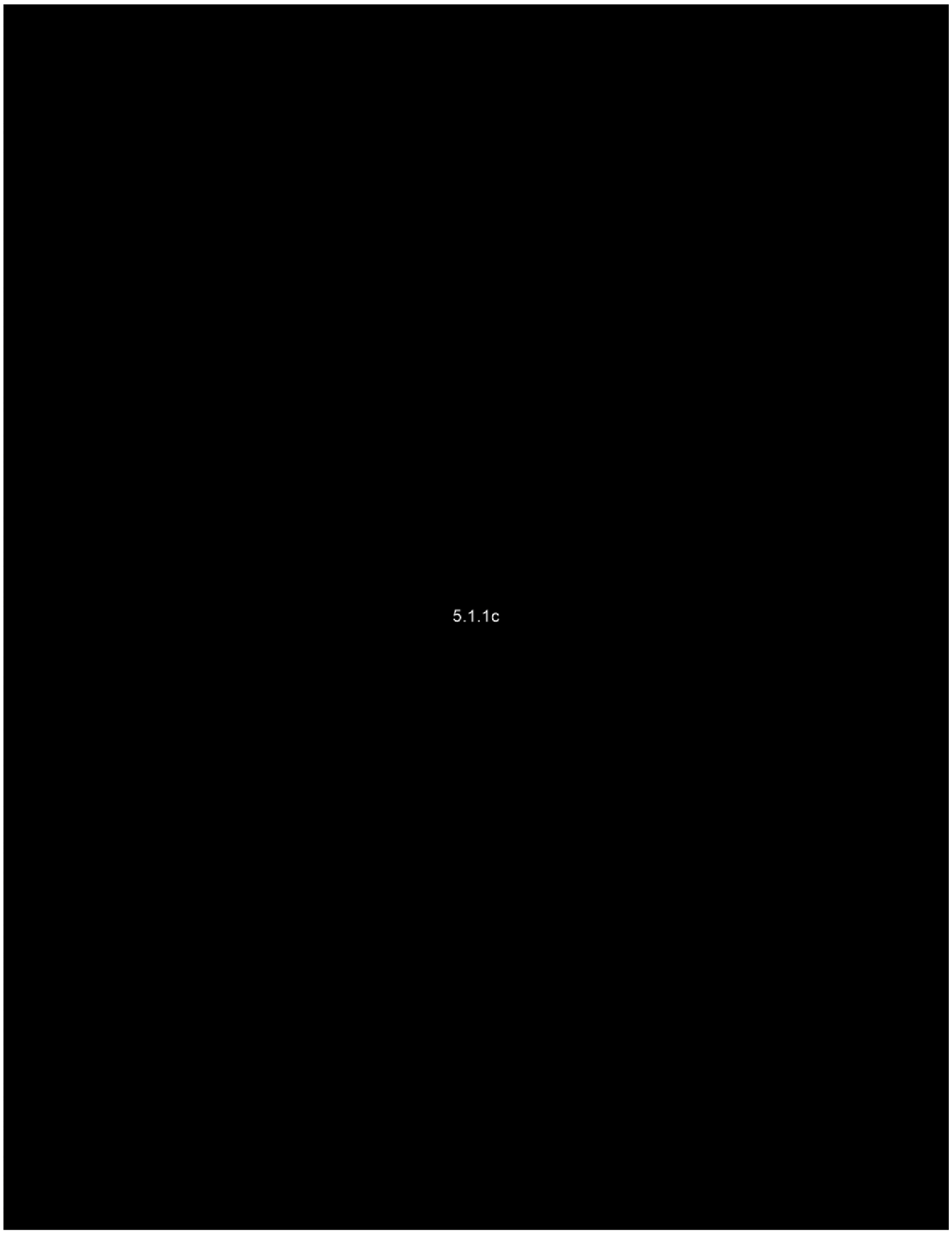
Hoewel de situatie rondom de corona maatregelen de focus van veel ondernemers danig heeft verstoord, kunnen we toch constateren dat veel projecten en cases min of meer 'gewoon' door gaan, soms wel in een aangepast tempo. De noodzaak van samenwerking, meer focus op duurzaamheid en op de digitale transitie blijven onverminderd actueel. Ik ben nauw betrokken bij de voorbereidingen van de Smart Industry Hub en heb daar grote verwachtingen van. In dit programma worden straks honderden bedrijven begeleid bij het zetten van stappen ten aanzien van de smart industry thema's. Mijn betrokkenheid bij Luxovius (Fokker, Boikon, NLR, NHL-Stenden) is interessant en uitdagend en nieuwe projecten zoals de ontwikkeling van een nieuwe fabriek (18.000 m2) voor Kamp Coating in Emmen en de productie van de Maverick elektrische auto zijn dat eveneens. Daarnaast ben ik bezig met het opzetten van een programma rond 'Reshoring'; het naar Nederland terughalen van productieorders die in het verleden door Nederlandse bedrijven zijn uitbesteed bij buitenlandse producenten. Het thema doet veel stof opwaaien en de belangstelling om hieraan bij te dragen is groot.

Het is mij duidelijk dat een visie voor de langere termijn en de concretisering daarvan noodzakelijk zijn, ten aanzien van de grote lijnen maar ook ten aanzien van mijn rol. Focus op de digitale transitie, duurzaamheid en op behoud c.q. uitbreiding van werkgelegenheid in de maakindustrie blijven in de komende jaren cruciaal voor het noorden en zeker ook voor Drenthe. Ik draag daar graag mijn steentje aan bij, voel mij in deze rol op mijn plaats en ben goed te spreken over de samenwerking met de hierboven genoemde partijen in het algemeen en mijn contacten binnen Provincie, IBDO en de NOM in het bijzonder!

5.1.2e 5.1.2e
Juni 2020

0486 310115

Highlights

Activiteiten

- Zitting in team IBDO. Actief betrokken bij advisering ondernemers, uitvoering programma's, webinars, enz.
- Betrokken bij voorbereiding Smart Industry Hub en voltooiing SIH assessment
- Betrokken bij de IWP uitvoeringstafel c.q. Techhub in Assen (Hanze)
- Betrokken bij Luxovius project voor Fokker/Boikon, o.a. artikel over Boikon in NOMmer en over Luxovius in Financieel Dagblad. Luxovius partijen betrokken bij SIH masterclasses over digital twinning
  EFRO valorisatie call en Provinciale cofinanciering
- Betrokken bij overleg Digitaal Drenthe
- Betrokken bij overleg Slimme Maakindustrie
- Betrokken bij regiodeal Z/O Drenthe, clustervorming
- Contactpersoon Provincie voor subsidieregeling Slimme Demonstratiefabrieken in Drenthe
- Zitting in Professional Board van Hanze Master opleiding Sensors and Smart Systems
- Zitting in adviesraad Hanze Centre of Expertise Entrepeneurship
- Betrokken bij CIRCO tracks Maakindustrie
  Gesponsord vanuit EZK
- Meedenksessie' EZK over meest kansrijke initiatief maakindustrie
- Corona impact op maakindustrie onderzocht bij ondernemers uit eigen Drentse netwerk, gewezen op NOW en andere ondersteunings programma's.
- Betrokken bij project SPRINT (UMCG, Hanze), inzet van sensorsystemen t.b.v. verbetering werkomstandigheden medewerkers. Ondersteuning bij het zoeken naar en het ontwikkelen van toepasbare sensoren, bij voorkeur in Drenthe.
- Betrokken bij plannen Astron voor Proeftuin Wireless Data. Tevens op zoek naar kansen voor Drentse ondernemers i.v.m. compensatie opdrachten (EUR 30M voor Nederland) m.b.t. SKA project.
  Call proeftuin Wireless Data

- Voorbereiding project marketingondersteuning voor maakindustrie, met Kranz Collins
- Voorbereiding project datadriven procesverbetering voor maakindustrie, met Xtract uit Borger (voorheen O&I)
- Voorbereiding project Reshoring, het terughalen van productie naar Nederland/Drenthe.

0486 310115

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 3

5.1.2i

5.2

To: 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Mon 8/3/2020 12:18:31 PM
Subject: RE: Verslag bijeenkomst 3 december 2019
Received: Mon 8/3/2020 12:18:00 PM

Hoi 5.1.2e en 5.1.2e,
Dank voor toesturen. M.i. gaat dit per saldo over kleine bedragen en moeten we hier niet teveel energie insteken, laat anderen dat maar mooi doen ☺ De grote bedragen worden marktconform verstrekt en dat is het belangrijkste.
De opmerking over Fondsbeheer is een lastige. Dit hebben wij namelijk niet zo geregeld. Wij gaan er vanuit dat decentrale overheden binnen publiek-publieke samenwerkingsstructuren aan (gelieerde) publieke organisaties (lees NOM) of binnen hun eigen organisatie opdrachten kunnen vergeven. En dus niet direct sprake is van een economische activiteit die in concurrentie treedt met marktpartijen.

Wel iets om te onthouden.

Met vriendelijke groet,
5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
5.1.2e
Team Bestuur en Concernzaken
Westerbrink 1
9405 BJ Assen
0592- 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: vrijdag 17 juli 2020 10:58
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: FW: Verslag bijeenkomst 3 december 2019

Hee 5.1.2e,

Het is toch weer actueel geworden. Dank voor het toesturen. Ik heb 5.1.2e ook even meegenomen in de cc. Alles goed hier trouwens hoor. Bij jou ook? [redacted] ☺

Die 32 uur voor de Flinc-dienstverlening is volgens mij 18 uur (geworden?). Daarnaast wordt voor bepaalde onderdelen ook een bijdrage van de ondernemers gevraagd. Dus ja, dit hebben ze op onderdelen aangepast. Als je het precies wilt weten moeten we 5.1.2e 5.1.2e van de NOM even vragen (5.1.2e @flinc.nl). Je mag haar mailen of ik kan dat uiteraard ook even doen na de vakantie.

Is het nog handig om deze documenten door te sturen naar 5.1.2e 5.1.2e van de NOM? Of worden de ROM's via een andere manier geïnformeerd?

Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: woensdag 8 juli 2020 8:27
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: FW: Verslag bijeenkomst 3 december 2019

Dag 5.1.2e,

Hoe gaat het? [redacted]

Eentje uit de oude doos, de staatsteun analyse van EZK. Ter kennisgeving de reactie in de bijlage. Dat traject loopt nog steeds en krijgt nog een vervolg. Gaat dus nog langer duren. Het enige wat ik tot dusver heb gezien wat relevant is voor ons is dat de NOM een uitgebreid 32 uurs adviestraject aanbood aan startende ondernemers. Dat is vermoedelijke niet conform staatsteunregels. Naar ik begreep waren ze daarvoor al alternatieven aan het ontwikkelen. Weet jij misschien of ze dat ook daadwerkelijk hebben ingezet?

Groet,
5.1.2e

Van: [redacted]) < [redacted] @minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 7 juli 2020 17:03
Aan: [redacted] @pzh.nl' <[redacted] @pzh.nl>; [redacted] @zeeland.nl' < [redacted] @zeeland.nl>; [redacted] @provinciegroningen.nl' < [redacted] @provinciegroningen.nl>; [redacted] @provinciegroningen.nl' < [redacted] @provinciegroningen.nl>; [redacted] @fryslan.frl' < [redacted] @fryslan.frl>; [redacted] @pzh.nl' < [redacted] @pzh.nl>; [redacted] @zeeland.nl' < [redacted] @zeeland.nl>; [redacted] < [redacted] @minezk.nl>; [redacted] @gelderland.nl' < [redacted] @gelderland.nl>; [redacted] @provinciegroningen.nl' < [redacted] @provinciegroningen.nl>; [redacted] @prvlimburg.nl' < [redacted] @prvlimburg.nl>; [redacted] @prvlimburg.nl' < [redacted] @prvlimburg.nl>; [redacted] < [redacted] @drenthe.nl>; [redacted] @overijssel.nl' < [redacted] @overijssel.nl>; [redacted] @flevoland.nl' < [redacted] @flevoland.nl>; [redacted] < [redacted] @drenthe.nl>; [redacted] @provincie-utrecht.nl' < [redacted] @provincie-utrecht.nl>; [redacted] <IMCEAEX-_o=CICWP_ou=Exchange+20Administrative+20Group+20+28FYDIBOHF23SPDLT+29_cn=Recipients_cn=p+2Ec+2Em+2[redacted] @cicwp.nl>; [redacted] @provinciegroningen.nl' < [redacted] @provinciegroningen.nl>; [redacted] < [redacted] @drenthe.nl>; [redacted] < [redacted] @drenthe.nl>; [redacted] < [redacted] @pzh.nl>; [redacted] < [redacted] @brabant.nl>
CC: [redacted] < [redacted] @minezk.nl>
Onderwerp: Verslag bijeenkomst 3 december 2019

Beste allen,

Het is inmiddels al enige tijd geleden dat wij elkaar zagen. Ik hoop dat jullie allen in ieder geval in goede gezondheid verkeren.

Excuus voor de vertraging, maar hierbij alsnog het verslag van de bijeenkomst op 3 december 2019 inzake de activiteiten van de ROM's. Ik kijk zelf in ieder geval terug op een geslaagde bijeenkomst.

Echter ben ik al enige tijd niet meer werkzaam op het dossier van de ROM's, maar er zal in ieder geval een analyse worden opgesteld inzake de kapitaalinjectie (Niveau 2).
Het is op dit moment ontzettend druk ivm alle corona perikelen, dus ik kan geen datum uitspreken waarop de collega's van WJZ de analyse gereed hebben.

Hartelijke groeten,
[redacted]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 30

Reeds openbaar:
(https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Financien-Cultuur-Bestuur-en-Economie-FCBE-1/2020/08-april/14:00/PS220420-FCBE080420-2020-929-Investeringsagenda-2020-2023-COMPL.pdf)

To: 5.1.2e 5.1.2e [5.1.2e @drenthe.nl]
From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Fri 8/28/2020 11:45:10 AM
Subject: RE: Verzoek vaststelling Subsidie 2019 NOM
Received: Fri 8/28/2020 11:44:00 AM
15-5.2-2020000714 Bijlage NOM jaarverslag en jaarrekening versie 14-4.pdf

Hoi 5.1.2e,

Het klopt dat er niet apart ingegaan wordt op Greenlincs. Greenlincs bestaat niet meer als aparte organisatie. Een groot deel van de activiteiten gebeurt nu door de NOM zelf (behalve de clustervorming). De drie EZ gedeputeerden hebben besloten dat de NOM de subsidie voor Greenlincs nog krijgt totdat we het nieuwe meerjarenplan hebben vastgesteld. We hadden dat eigenlijk aan moeten passen in de beschikking..

Het jaarverslag + jaarrekening 2019 had ik je toegestuurd, maar voor de volledigheid nogmaals in de bijlage. Hopelijk geeft dit je wat meer houvast.

Daarnaast zijn er afspraken gemaakt met de NOM om wat beter te gaan rapporteren. We willen meer inzicht krijgen. Dat doen ze nu ook (sinds dit jaar) per kwartaal. Met de komst van de nieuwe directeur is dit sterk verbeterd. Maar ik moet zeggen: ze hebben in de loop van het jaar al zoveel rapportages/administratie/voortgangsoverleggen moeten doen voor ons dat ik wel begrijp dat de vaststelling een beetje wordt afgeraffeld. Dat is niet goed natuurlijk, maar ik snap het wel.

Dus mijn standpunt is dat we op Noordelijke schaal tevreden zijn over de resultaten van 2019 en dat we geen extra verantwoording opvragen. Maar jij moet ook je werk goed kunnen doen, dus mocht het je toch niet lekker zitten, bel of mail me dan even.

Misschien kunnen wij eens overleggen hoe we dit voor iedereen beter kunnen maken. Want nu zit jij elke keer met een halfbakken verantwoording waar je weinig uit kun halen en ik wil de NOM eigenlijk niet extra belasten op administratief gebied, maar we moeten het wel transparant kunnen verantwoorden.
Lijkt je dat wat?

Groeten en een fijn weekend, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 25 augustus 2020 16:58
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Verzoek vaststelling Subsidie 2019 NOM

5.1.2e,

Ik kom toch nog even terug op de vaststelling van de subsidie voor de NOM.
Wij hebben subsidie verstrekt voor resp € 525.000 voor de NOM; € 500.000 Business development en voor € 200.000 voor Greenlincs.

In het verzoek tot vaststelling gaan ze niet apart in op deze 3 onderdelen, dat vind ik zeer vreemd.
Wij hebben een zeer uitgebreide beschikking gestuurd, waar met name ingegaan wordt op Greenlincs, ik lees daar toch heel weinig over terug.

5.2

Vorig jaar hebben ze nog een jaarverslag + jaarrekening opgeleverd waarin wel uitgebreid verslag gedaan van de resultaten. Heb jij dit jaarverslag ook gezien?

5.2

Kun jij mij nog wat geruststellen? Moet ik toch maar akkoord gaan met de het verzoek tot vaststelling? Of zullen we nog meer verantwoording opvragen?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 25 augustus 2020 8:53
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Verzoek vaststelling Subsidie 2019 NOM

Ja, vorig jaar was wel een succesvol jaar. Dit jaar zal ivm de corona wel wat minder goed uitpakken…

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 25 augustus 2020 8:52
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Verzoek vaststelling Subsidie 2019 NOM

Bedankt 5.1.2e,

Ben zelf ook even aan het lezen geslagen en het ziet er overall gezien wel goed uit als ik er met mijn gezond boeren verstand naar kijk.

Groetjes,

5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 25 augustus 2020 8:50
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Verzoek vaststelling Subsidie 2019 NOM

Hoi 5.1.2e,

Ja, op Noordelijk niveau zijn we tevreden over de resultaten van de NOM en behalen zij wat we hebben afgesproken.

Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 25 augustus 2020 8:45
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Verzoek vaststelling Subsidie 2019 NOM

5.1.2e,

Bedankt voor sturen van de verslagen.
Ik heb nog een vraag: Doet de NOM wat ze doen moeten m.a.w. zijn wij als provincie zijnde tevreden met de benutting van de provinciale gelden?

Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

Groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: maandag 24 augustus 2020 16:44
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: RE: Verzoek vaststelling Subsidie 2019 NOM

Hoi 5.1.2e,

Bijgaand de kwartaalrapportages van de NOM. Deze rapportages gaan vooral in op de Finance kant van de NOM en minder op de subsidieactiviteiten. Deze rapportages gaan altijd ter info naar Henk Brink met een toelichting van 5.1.2e en mij erbij. Ook in de bijlage een kort verslagje wat ik een keer gemaakt heb nav een overleg verstuurd naar het hele ECO team.

Omdat de activiteiten nogal grillig zijn hebben we (provincies Groningen, Friesland en Drenthe) maandelijks twee overleggen (Business Development overleg en Acquisitie overleg) met de NOM. Het is niet zo dat de NOM halverwege het jaar de helft van de resultaten heeft behaald. Het verloopt veel grilliger.
Daarnaast heeft Henk Brink elk kwartaal voortgangsoverleg met de NOM. Hier wordt geen verslag van gemaakt.

Hopelijk heb ik je zo voldoende info verschaft en een beetje blij gemaakt ☺. Als er vragen zijn, laat me gerust weten.

Groeten, 5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: dinsdag 21 juli 2020 15:43
Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
CC: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: FW: Verzoek vaststelling Subsidie 2019 NOM

Geachte collega's,

Bijgaand verzoek tot vaststelling is tot mij gekomen en in behandeling genomen. Mij is geheel onduidelijk welke ambtenaar ik bij ons intern moet hebben een inhoudelijke toets. Dus mail maar even aan jullie allen gericht.

Om een verzoek tot vaststelling correct te kunnen afhandelen heb ik naast de rapportage van de NOM inzicht nodig in de afhandeling over het afgelopen jaar 2019. In ons zaakdossier tref ik geen enkel verslag van een gehouden tussentijds ambtelijk overleg. Gezien de omvang van de het subsidiebedrag namelijk € 1.250.000 verdeeld over de 3 noordelijke provincies zou je zoiets op zijn minst verwachten.

Wie maakt mij blij door iets hierover te melden en ook eventueel een tussentijdse rapportage tevoorschijn te toveren? We zijn tenslotte penvoerder en dan mag je zoiets verwachten!

Alvast bedankt,

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

provincie Drenthe
Team Subsidies & Inkoop | Postbus 122, 9400 AC | Assen
*T: 0592-*5.1.2e | *M:* 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl
Bezoekadres Provinciehuis: Westerbrink 1 te Assen
Aanwezig: dinsdag, woensdag en donderdag.

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @drenthe.nl>
Verzonden: maandag 6 juli 2020 12:46
Aan: subsidieloket <5.1.2i @drenthe.nl>

Onderwerp: FW: Verzoek vaststelling Subsidie 2019 NOM

Hoi 5.1.2e,

Even mijn email gecheckt. Het verzoek tot vaststelling van de NOM over 2019 is inderdaad recent bij mij binnengekomen en volgens mij niet via post@drenthe gegaan. Zie de bijlages. Kunnen jullie deze toevoegen aan het zaakdossier?
Alvast bedankt.

Groet,
5.1.2e

Team Subsidies en Inkoop | Postbus 122, 9400 AC | Assen
T (0592) 5.1.2e | 5.1.2e @drenthe.nl
Bezoekadres Provinciehuis: Westerbrink 1 te Assen

Van: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @nom.nl>
Verzonden: dinsdag 30 juni 2020 15:25
Aan: 5.1.2e 5.1.2e < 5.1.2e @drenthe.nl>
Onderwerp: Verzoek vaststelling Subsidie 2019

Beste 5.1.2e,

In de bijlage vind je ons verzoek tot vaststelling van de subsidie 2019 alsmede de onderbouwende stukken van de NOM, HANNN en New Energy Coaliton.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

N.V. NOM

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij

voor Noord-Nederland

T +31 50 5.1.2e

E 5.1.2e @nom.nl

Wwww.nom.nl

Meer weten over de NOM en de ontwikkelingen in Noord-Nederland?

Lees ons NOMMER magazine!

Groeien begint **hier.**

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.

Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. Door de elektronische

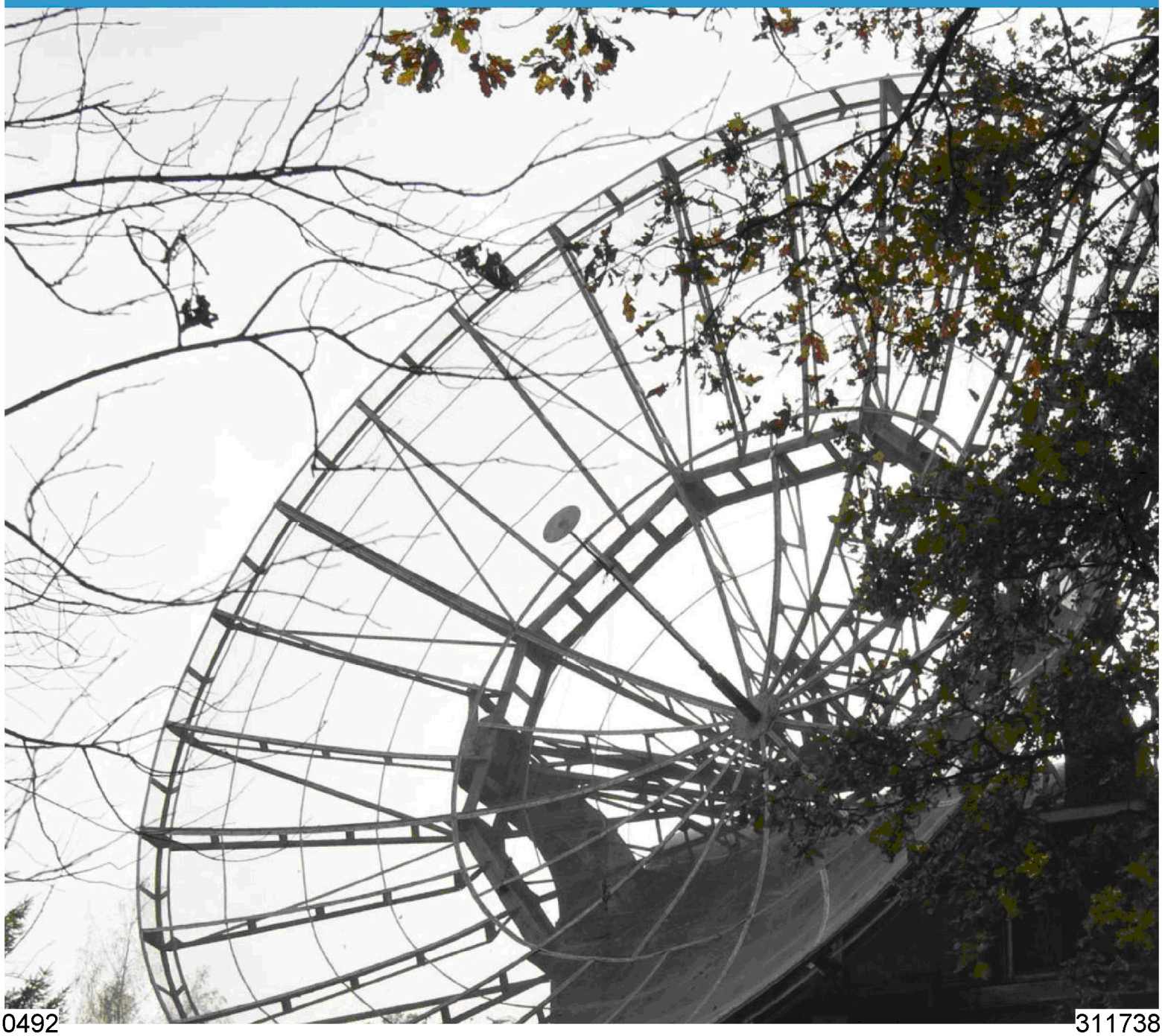
verzending van het bericht kunnen geen rechten ontleend worden aan de informatie.

Pagina('s) word(t)/(en) niet verstrekt

1 - 97

Reeds openbaar (https://issuu.com/nvnom/docs/nom_jaarverslag_2019)

Jaarverslag 2015

1. Personalia . . . **3**
Personalia . . . 4
2. Verslag van de RvC . . . **5**
Verslag van de Raad van Commissarissen . . . 6
3. Verslag van de directie . . . **7**
Verslag van de directie . . . 8
4. Jaarrekening . . . **13**
Geconsolideerde balans . . . 14
Geconsolideerde winst-en verliesrekening . . . 15
Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2015 . . . 16
Toelichting op de geconsolideerde balans . . . 20
Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen . . . 22
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening . . . 23
Enkelvoudige balans . . . 24
Enkelvoudige winst-en verliesrekening . . . 25
Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening . . . 26
Toelichting op de enkelvoudige balans . . . 27
Toelichting op de enkelvoudige winst- en verliesrekening . . . 30
5. Overige gegevens . . . **31**
Overige gegevens . . . 32
6. Controleverklaring . . . **33**
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant . . . 34
Bijlage bij de controleverklaring . . . 36
7. Profielschets Raad van Commissarissen . . . **38**
Profielschets Raad van Commissarissen . . . 39
8. Profielschets Investeringscomité . . . **40**
Profielschets Investeringscomité . . . 41
9. Bijlagen . . . **42**
Bijlage 1 Participaties en leningen . . . 43

Personalia

Personalia

Raad van Commissarissen

- Dhr. ing. [redacted] MBA (voorzitter)
- Dhr. drs. [redacted]
- Dhr. [redacted]

Investeringscomité

- Dhr. [redacted] RA (voorzitter)
- Mevr. mr. [redacted]
- Dhr. [redacted]

Directie

- Dhr. mr. [redacted] (namens N.V. NOM)
- Dhr. [redacted] QC (namens N.V. NOM)

Investment Manager

- Dhr. [redacted] (namens N.V. NOM)

Verslag van de RvC

Verslag van de Raad van Commissarissen

2015 markeert het eerste volledig operationele jaar van het MKB Fonds Drenthe. Gedurende dit jaar is de Raad vijf maal bijeen geweest, tijdens al deze bijeenkomsten was de Raad voltallig. De Raad heeft daarnaast een besloten bijeenkomst gehad over haar eigen functioneren. Ook heeft de voorzitter van de Raad een overleg gevoerd met de voorzitter van het Investeringscomité (IC) over de wijze van samenwerking tussen IC en de fondsbeheerder.

De Raad stelt met genoegen vast dat het MKB Fonds Drenthe zich heeft ontwikkeld tot een fonds met toegevoegde waarde voor (ondernemend) Drenthe. De RvC is trots daar bij betrokken te mogen zijn.

Het MKB Fonds Drenthe heeft in 2015 in lijn met de begroting geopereerd. De vooraf door de Directie ingeschatte vraag voor met name achtergestelde leningen heeft zich in 2015 gematerialiseerd. De vraag naar aandelenparticipaties blijft achter, ook dat past in het beeld van de verwachting van de Directie. Het is positief te kunnen constateren dat het MKB Fonds Drenthe een bijdrage levert aan de innovatie en groei van het Drentse MKB via de inzet van risicodragend kapitaal.

Het MKB Fonds Drenthe onderhoudt een goede relatie met haar enig aandeelhouder, de Provincie Drenthe, dit geldt zowel voor het ambtelijk als ook het bestuurlijk niveau.

Voor het komende jaar zal de Raad zich uitdrukkelijk bezig houden met het toekomstig beleid en strategie van het fonds en dit onderwerp enkele malen per jaar agenderen voor de overleg vergadering met de directie.

De Raad wil op deze plaats haar waardering uitspreken voor het vele werk dat door de fondsbeheerder (en in het bijzonder de Investment Manager) over het afgelopen jaar is verzet. Het is verheugend dat veel Drentse ondernemers de weg naar het fonds hebben weten te vinden, op die wijze draagt het fonds bij aan de verdere versterking van het vestigingsklimaat en het ondernemerschap.

Daarnaast dankt de Raad de voorzitter en leden van het Investeringscomité, die met veel betrokkenheid en kennis van zaken hun advies aan de verschillende financieringsvoorstellen hebben gegeven.

Voor het komende jaar spreekt de Raad de hoop en verwachting uit dat de portefeuille verder zal groeien en wederom een aanzienlijk aantal aanvragen van ondernemers gehonoreerd zal kunnen worden. Dit alles vanzelfsprekend vanuit een gezond evenwicht tussen risico en rendement en gericht op een zo maximaal mogelijke revolverendheid van het fonds.

Namens de Raad van Commissarissen,

5.1.2e, voorzitter

0492 311738

Verslag van de directie

Verslag van de directie

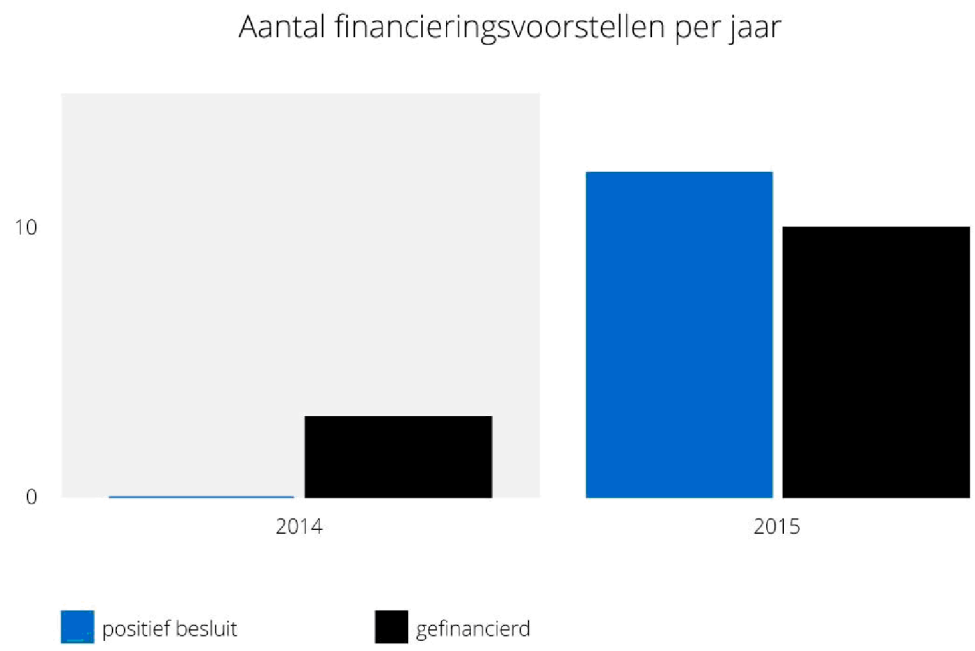
Het eerste volledige boekjaar en kalenderjaar, 2015, van Drentse Holding ligt achter ons. De Drentse Holding bestaat uit Drents Innovatiefonds B.V. en Drents Ontwikkelfonds B.V. Samen handelen deze vennootschappen onder de naam MKB Fonds Drenthe. Na de goede start sinds de oprichting door de provincie Drenthe (100% aandeelhouder) op 15 mei 2014, lag de doelstelling in 2015 op het voortzetten van de ingeslagen weg om te bouwen aan versterking van de economische structuur en het vermogen tot innovatie in Drenthe. Door het verstrekken van risicodragende financieringen aan negen nieuwe ondernemingen is MKB Fonds Drenthe afgelopen jaar innovatie en ontwikkeling blijven stimuleren. In totaal heeft MKB Fonds Drenthe tot en met ultimo 2015 twaalf ondernemingen gefinancierd. Het aantal direct gefinancierde arbeidsplaatsen bedraagt daarmee 111. Financieringen kunnen in de vorm van (achtergestelde) leningen en/of aandelenkapitaal worden vertrekt. Subsidies in welke vorm dan ook zijn vanuit het fonds uitgesloten. De hoogte van de financieringsbedragen kunnen voor innovatiefinancieringen tussen € 10.000 en € 250.000 liggen en voor ontwikkelfinancieringen tussen € 100.000 en € 2.500.000.

Het fondsbeheer is gedurende geheel 2015 uitgevoerd door N.V. NOM (NOM). Er is één fulltime investment manager belast met MKB Fonds Drenthe. De taken van de investment manager beslaan het volledige financieringstraject, van (proactieve) acquisitie tot en met de laatste afhandelingen bij een aandelenverkoop of laatste aflossing. Na verstrekking van een financiering blijft de investment manager de onderneming actief bijstaan. Een betrokken rol van MKB Fonds Drenthe levert een toegevoegde waarde voor de onderneming en voor het fonds zelf op. Enerzijds wordt de onderneming actief begeleid bij de realisatie van haar toekomstplannen en kan de investment manager fungeren als klankbord. Anderzijds wordt de investering vanuit het fonds actief gevolgd. MKB Fonds Drenthe maakt gebruik van de interne organisatie van NOM zoals backoffice en financiële administratie. De directie van MKB Fonds Drenthe wordt gevoerd door NOM; namens haar zijn twee personen aangewezen voor de uitvoering van de directiewerkzaamheden. De processen inclusief functiescheidingen en 'checks en balances' zijn voor de directie belangrijke elementen bij het beheren van MKB Fonds Drenthe en mede daarom vastgelegd in de Management- en Beheerovereenkomst tussen provincie Drenthe en NOM. De werkprocessen zijn zodanig omschreven dat de effectiviteit van de uitvoering van werkprocessen kan blijven gewaarborgd maar dat interne beheersingsmaatregelen en aangaande risico's in overeenstemming met het Investeringsreglement voldoende zekerheid bieden.

Een adequate governance structuur is daarbij een voorwaardelijkheid. In 2014 zijn de drie leden van de Raad van Commissarissen (RvC) door de aandeelhouder benoemd. In 2015 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de drie leden van het Investeringscomité (IC) benoemd. Het IC bestaat uit betrokken en ervaren particuliere marktinvesteerders. De expertise varieert van commercieel tot financieel. Het IC adviseert vanuit een onafhankelijke rol, de directie bij besluitvorming om te verzekeren dat MKB Fonds Drenthe op zakelijke grond wordt beheerd. Verstrekking van financiering kan alleen aan in de kern gezonde bedrijven en businesscases met goede vooruitzichten op financieel én maatschappelijk rendement. Directie en IC zijn in 2015 negenmaal bijeen geweest om financieringsvoorstellen te bespreken. Een voorstel omvat een uitgebreide omschrijving van de investeringspropositie. Er wordt onder andere (niet limitatief) aandacht besteed aan de aanleiding van het financieringsverzoek, het product, de markt, het management, de organisatie, de ondernemingsrisico's, risicoprofiel en het maatschappelijk- en financieel rendement. In totaal zijn twaalf

0492 311738

voorstellen besproken, waarvan twaalf tot positief advies, al dan niet met aanvullende voorwaarden, hebben geleid. Een prachtig aantal gezien de personele omvang van het fonds. De adviezen van het IC zijn allemaal door de directie gevolgd.

NB 1. De in 2014 versterkte financieringen zijn, met mandaat van de aandeelhouder, bij afwezigheid van een IC door de directie positief besloten.

NB 2. Het aantal financieringen versterkt in 2015 is 1 hoger dan het aantal gefinancierde nieuwe ondernemingen. Een bestaand portefeuillebedrijf heeft een aanvullende nieuwe aanvraag ingediend.

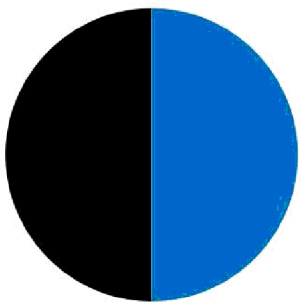
0492 311738

De RvC ziet toe op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in MKB Fonds Drenthe. In 2015 hebben RvC en directie vijfmaal een regulier overleg gevoerd. De directie is zeer tevreden met de samenstelling van en de samenwerking met zowel RvC als IC.

MKB Fonds Drenthe streeft er naar om tot een snel, afgewogen en positief afgerond besluitvormingsproces te komen. Op die manier kan MKB Fonds Drenthe als springplank fungeren naar andere financiers om hen van de business case te overtuigen en daarmee over te halen als medefinancier. Het afgelopen jaar heeft laten zien dat banken en overige private financiers door de snelle positieve feedback van MKB Fonds Drenthe overtuigd konden worden. De directie houdt de marktconformiteit van doorlooptijden van financieringsaanvragen nauwlettend in de gaten. Er zijn in 2015 geen signalen geweest dat de termijn als (te) lang is ervaren door verwijtbaarheid aan MKB Fonds Drenthe.

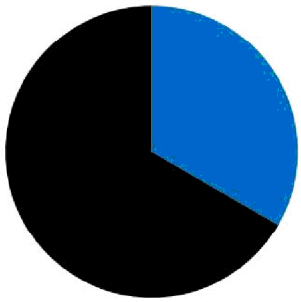
Het netto jaarresultaat 2015 bedraagt € 0,3 miljoen negatief. Het portefeuilleresultaat, het resultaat van ontvangen rente en provisie, dividend, verkopen en dotatie voorzieningen, is nihil. Hiermee is het financiële resultaat van MKB Fonds Drenthe hoger dan vooraf verwacht werd. Hoewel de opbrengsten gezien de hoogte van de uitzettingen en de relatief korte periode om opbrengsten te genereren nog relatief laag zijn, vallen de dotaties aan de voorzieningen positief op. Over langere looptijd wordt rekening gehouden met een hoger voorzieningenniveau op uitgezette gelden. De doelondernemingen bevinden zich namelijk in een segment met hogere risico's. Het betreffen jonge, innovatieve ondernemingen, starters en bestaande ondernemingen met nieuwe ideeën waarbij valorisatie, het omzetten van kennis in concrete diensten en producten, een belangrijk uitgangspunt vormt. Voor deze doelgroep blijft het moeilijk om niet alleen vreemd (bancair) vermogen aan te trekken maar ook risicodragend vermogen. Private en commerciële investeerders zijn over het algemeen meer geïnteresseerd in de latere fase van een onderneming. MKB Fonds Drenthe begeeft zich op de seed-, startup- en jonge groei markt en is daarmee aanvullend op de financieringsmarkt, daar waar marktfalen is.

Verdeling fase gefinancierde ondernemingen

starter	50 (50,00%)
expansie	50 (50,00%)

Verdeling type financiering per ondernemingen

innovatiefinanciering	4 (33,33%)
ontwikkelfinanciering	8 (66,67%)

Aan het financieren van ondernemingen zijn risico's verbonden. Voor MKB Fonds Drenthe zijn deze hoger door onder andere de levensfase van de doelondernemingen. De investment manager bewaakt de risico-ontwikkeling van een onderneming door zich periodiek en ad hoc te laten informeren over de voortgang van de gang van zaken en marktontwikkelingen. Naast tweewekelijks overleg tussen directie MKB Fonds Drenthe en investment manager waarin updates worden besproken, wordt halfjaarlijks het risicoprofiel van een gefinancierde onderneming formeel opnieuw beoordeeld en besproken met RvC. De voornaamste afwegingen zijn daarin: financiële ontwikkeling, management en organisatie, marktpositie en marktontwikkeling, productontwikkeling en management informatievoorziening. Toch is ook in 2015 maar weer gebleken dat het grootste risico vaak in het onverwachte schuilt. De portefeuille van MKB Fonds Drenthe moet dan ook met voldoende spreiding over levensfase, sectoren en financieringsbedragen opgebouwd worden. Een toegezegde financiering (commitment) aan een onderneming wordt mede daarom naar liquiditeitsbehoefte van die onderneming uitgekeerd in tranches. Aan de twaalf portefeuillebedrijven is inmiddels ruim € 1,4 miljoen uitgekeerd. In totaal is er aanvullend nog bijna € 0,3 miljoen aan tranches gereserveerd.